אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם

מאמרים לראש השנה

מתוך ספר הזהר עם פירוש הסולם, האריז"ל, בעל הסולם זצ"ל ותלמידיו

כתובת דואר אלקטרוני:
orhasulamoffice@gmail.com

הערה: במידה ומי מכם יאתר חומר נוסף על ראש השנה שהחסרנו, אנא הודיענו ונצרף לחוברת שתופיע בשנה הבאה.

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם

www.orhasulam.org

תוכן עניינים

מאמרים מתוך ספר הזהר פירוש הסולם 3
וירא 3
תצוה 6
ויקרא 10
אמור 18
פנחס 32
שופטים 35
כתבי האריז"ל 38
כתבי בעל הסולם 159
כתבי הרב ברוך שלום הלוי אשלג זצ"ל (הרב"ש) 170
בנימין סינקובסקי 186
משה ברוך למברגר 193
דוד מינצברג 194
הרב יהודה צבי ברנדוויין, תיקוני הזהר 195

אֶת הַדָּם הַזֶּה א וגו׳, לא שָׁפְכָה, וְלָא גָּרִימְנָא מִיתָתֵיהּ. וּבְדָא לָא ב אִשְׁתְּכַח מְקַטְרְגָא עֲלַיְיהוּ, וּבְכֹלָּא יָהֵיב ג קוּדְשָׁא בְּרִיךְ עִיטָא לְעָלְמָא.

שפא) תָּא חֲזֵי, א כְּגַוְונָא דָּא, ד בְּיוֹם ה ר״ה ו וְיוֹם הַכִּפּוּרִים, דִּדְינָא אִשְׁתְּכַח בְּעָלְמָא, אִיהוּ קָאֵים ז לְקַטְרְגָא, וְיִשְׂרָאֵל בָּעְיָין ח לְאִתְעָרָא בְּשׁוֹפָר, ט וּלְאַתְעָרָא קוֹל, דְּכָלִיל בְּאֶשָּׁ״א י וּמַיָּ״א וְרוּחָ״א, יא וְאִתְעֲבִידוּ חָד, וּלְאַשְׁמָעָא הַהוּא קוֹל, מִגּוֹ שׁוֹפָר.

חלופי גרסאות

א נ״א ל״ג וגו׳ לא שפכה. ב נ״א מוסיף אשתכח איהו. ג נ״א עיטא קב״ה. ד נ״א בר״ה. ונ״א דר״ה ונ״א מיומא. ה נ״א דר״ה. ו נ״א ל״ג ויום הכפורים. ז נ״א מוסיף לקטרגא עלמא. ח נ״א לאתעטרא. ט נ״א ולאתעטרא. י נ״א ומייא. יא נ״א ואתעביד.

דרך אמת א] לעיל ס״ד ע״א ולקמן פ׳ אמור צ״א ע״א.

המולם

מאמר וערפו - העגלה בנחל

לעון הרציחה א) לחזור ולהמשיך הג״ר אל המלכות. ב) להעביר הקטרוג מן ג״ר של המלכות. ותקון א׳ נעשה על ידי הבאת העגלה והורדתה לנחל איתן. כי סוד הארת השמאל נקרא פני שור (כנ״ל ב״א דף ק״ע אות קצ״א) ויש בה ד׳ מדרגות שהן חו״ב תו״מ, וה״ס שור פרה עגל עגלה, וכל בחינה מתקן את הבחינה שכנגדה, וכיון שצריכים לתקן כאן את המלכות על כן מביאים עגלה שהיא כנגד המלכות, כדי לעורר למעלה המשכת מוחין דג״ר דשמאל אל המלכות. אמנם כיון שנמשכים הג״ר דשמאל להמלכות, יש פחד מפני קטרוג השטן שה״ס אחיזתו בהשמאל, ע״כ צריכים לתקון הב׳ להעביר את הקטרוג, שהוא לערוף את העגלה בנחל, שעל ידי עריפה זו מבטלים את בחינת ג״ר דג״ר של הארת השמאל ונשארים רק הו״ק דג״ר, שאז אין יותר אחיזה אל השטן במוחין הללו. ונודע שלכל תקון עליון צריכים לעורר מלמטה בחינת מעשה וגם בחינת דיבור. וע״כ צריכים ג״כ שיאמרו הזקנים **ידינו לֹא שפכה את הדם הזה**, דהיינו שחוזרים וממשיכים הג״ר אל המלכות, שנסתלקו ממנה בעון שפיכת דמים, והוא כנגד המעשה דהבאת העגלה לנחל איתן, שה״ס תקון א׳. **ועינינו לֹא ראו**, היינו הסתרת הג״ר המכונים ראיה, שבזה מעבירים את קטרוג הנחש מהארת השמאל, שה״ס תקון הב׳, שהוא כנגד המעשה של עריפת העגלה.

וזה אמרו **ודא הוא דכתיב ידינו לֹא שפכה את הדם הזה**, שה״ס תקון הא׳ להמשכת הג״ר דשמאל כנ״ל. **ולֹא גרימנא מיתתיה** שהוא הפירוש של ועינינו לא ראו, כמ״ש חז״ל (סוטה מ״ה ע״ב ע״ש), שה״ס תקון הב׳ להעביר קטרוגו של השטן כנ״ל, ובזה מתבאר שאלת ר׳ אלעזר (לעיל אות שע״ו) ששאל **האי לֹמאי אצטריך**. כי הוא נצרך לב׳ תקונים האלו.

מאמר ר״ה ויום הכפורים

שפא) **תא חזי כגוונא וכו׳:** בוא וראה כעין זה ביום ראש השנה ויום הכפורים שהדין נמצא אז בעולם, והשטן עומד אז לקטרג, שישראל צריכים אז להתעורר בשופר ולעורר קול, הכלול ממים אש ורוח, שהם ח״ת, שנעשו בו אחד, ולהשמיע אותו הקול מתוך השופר.

פירוש. י״ב חדשי השנה הם תקון המלכות מתחילתה עד סופה, וכיון שסופה אינו נשלם לגמרי עד גמר התקון, ע״כ צריכים בכל שנה לחזור ולתקנה, וע״כ בכל ראש השנה אנו מתחילים מבראשית תקון המלכות, דהיינו כמו שנאצלה ביום ד׳ דמעשה בראשית שאז היתה, בסו״ה, ויעש אלקים את שני המארת הגדולים, שאז היתה בשלמות ג״ר דהארת השמאל, שה״ס הארת השורק, דהיינו חכמה בלי חסדים. וע״כ קטרגה הלבנה, אין ב׳ מלכים משתמשים בכתר אחד, שלא היתה יכולה לסבול חסרון החסדים וה״ס קטרוג השטן גם כן, שקטרוגו נאחז בהמלכות להמשיך דינים, כל אימת שמאירים בה הג״ר של השמאל. וצריכים להעביר אחיזת השטן וקטרוגו מן המלכות בעת ההוא. וז״ש **איהו קאים לֹקטרגא**. כיון שנגלו בכל ר״ה ג״ר דשמאל, ע״כ עומד אז השטן לקטרג על המלכות.

וזה אמרו, **וישראל בעיין לֹאתערא בשופר ולֹאתערא קולֹ דכלילֹ באשא ומיא ורוחא**. כי כדי להעביר קטרוג השטן צריכים גם כאן לעשות איזו פעולה לבטל הג״ר דג״ר של הארת השמאל, כמו שנעשה ע״י עריפת העגלה, וע״י אמירת הזקנים, ועינינו לא ראו, בסוד תקון הב׳ אשר שם. כנ״ל.

ופעולה

(דפו״י דף קי״ד ע״א)

שפב) א וַהֲהוּא קוֹל, סָלְקָא עַד אֲתַר ב דְּכָרְסְיָא דְּדִינָא יָתְבָא, וּבָטַשׁ בָּהּ, וְסָלְקָא, כֵּיוָן דְּמָטָא הַאי ג קוֹל מִתַּתָּא, קוֹל דְּיַעֲקֹב אִתְתַּקַּן לְעֵילָּא, וְקב״ה *) אִתְעַר רַחֲמֵי, דְּהָא כְּגַוְונָא דְּיִשְׂרָאֵל מִתְעָרֵי לְתַתָּא, קוֹל חַד, כָּלִיל בְּאֶשָׁ״א וְרוּחָ״א ד וּמַיָ״א, דְּנָפְקֵי כַּחֲדָא, מִגּוֹ שׁוֹפָר, הָכֵי נָמֵי אִתְעַר לְעֵילָּא ה שׁוֹפָר, וַהֲהוּא קוֹל דְּכָלִיל ו בְּאֶשָׁ״א ז וּמַיָ״א וְרוּחָ״א אִתְתַּקַּן, ח וּנְפַק דָּא מִתַּתָּא וְדָא מֵעֵילָּא, וְאִתְתַּקַּן עָלְמָא, וְרַחֲמֵי אִשְׁתְּכָחוּ.

שפג) וְהַהוּא מְקַטְרְגָא אִעַרְבֵב, דַּחֲשִׁיב לְשַׁלְטָאָה בְּדִינָא, וּלְקַטְרְגָא בְּעָלְמָא, וְחָמֵי דְּמִתְעָרֵי רַחֲמֵי, כְּדֵין ט אִעַרְבֵב, וְאִתְשַׁשׁ חֵילֵיהּ, וְלָא יָכֵיל לְמֶעְבַּד י יא מִדִּי, וְקב״ה דָּאִין עָלְמָא יב בְּרַחֲמֵי. דְּאִי תֵּימָא דְּדִינָא יג אִתְעֲבִיד, לָאו הָכֵי, אֶלָּא אִתְחַבָּרוּ רַחֲמֵי בְּדִינָא, וְעָלְמָא אִתְדָּן בְּרַחֲמֵי.

שפד) תָּא חֲזֵי, כְּתִיב טז) תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר יד בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ טו דְּאִתְכַּסְיָא

מסורת הזהר

א) ח״ב קלה: קפד. רסז: ח״ג פו: צח: ק: קכא: רלא: רעה. ת״ז בהקדמה טו:

חלופי גרסאות

א נ״א ההוא (אה״ל). ב נ״א דכרסיא. ונ״א דכורסיא. ג נ״א קל. ד נ״א ומייא. ה נ״א ל״ג שופר. ונ״א מוסיף אתער שופר (אה״ל). ו נ״א דאשא. ז נ״א ומייא. ח נ״א ונפיק. ט נ״א אתערבב. י נ״א למיעבד. יא נ״א מידי. יב נ״א ברחמיה. יג נ״א אתעבר (אה״ל). יד נ״א בכסה וגו׳. טו נ״א דאתכסייא.

הסולם

מאמר

ופעולה זו, ה״ס הקול שאנו מעלים על ידי השופר. ונודע שבדרך כלל, יש ב׳ מיני קולות, א) קול המלכות הבלתי נמתקת בבינה. ב) קול הבינה או של מלכות הנמתקת בבינה, שאז קולה כקול הבינה. (כמ״ש לעיל בהקדמת הזהר דף ק״ע ד״ה ובזה ע״ש) ואומר שקול זה שאנו מעלים כדי למעט הג״ר דג״ר, הוא קול דבינה.

וז״ש **ולאשמעא ההוא קולָ מגו שופר**, דהיינו בינה המכונה שופר. שה״ס המסך דחירק שעליו יוצא קו אמצעי המיחד ב׳ הקוין ימין ושמאל זה בזה (כנ״ל ב״א דף ט״ז ד״ה וזה) וז״ש **קולָ דכלילָ באשא ומיא ורוחא**, דהיינו קול דכליל בג׳ קוין המכונים: מים, אש, רוח, **ואתעבידו חד**, שע״י המסך הזה, נעשו ג׳ קוין אחד. ועי״ז נתמעט ג״ר דג״ר מהשמאל (כנ״ל ב״א דף רצ״ד ד״ה רבי) ואז מסתלק קטרוג השטן מהמלכות כמ״ש לפנינו.

שפב) **וההוא קולָ סלקא וכו׳:** וקול ההוא עולה עד המקום שכסא הדין יושב דהיינו לג״ר דשמאל שהקטרוג נאחז שם, ומכה בה דהיינו שממעט הג״ר דג״ר אשר שם, ועולה המלכות מכסא דין, לכסא רחמים, ואחר שמגיע קול הזה מלמטה, הנה קול יעקב נתתקן למעלה, שה״ס קומת החסדים היוצאת על המסך הנ״ל שה״ס קו אמצעי הנק׳ ת״ת ונק׳ יעקב, ונקרא רחמים. ואז נתעורר הקב״ה ברחמים. כי כמו שישראל מעוררים קול אחד למטה, שהוא כלול מאש ומים ורוח היוצאים מתוך השופר, כן מתעורר כנגדם למעלה בשופר העליון, שהוא בינה. כי

(דפו״י דף קי״ד ע״א *) דף קי״ד ע״ב)

ר״ה ויום הכיפורים

הכח לתקוע הוא **אש**, והקול נעשה ע״י **רוח** ועם הרוח יוצא ג״כ זיעה והבל שה״ס **מים**. והם מעוררים ג׳ קוין עליונים שבבינה, שממנה נמשכים המוחין לז״א ולמלכות. **וההוא קולָ דכלילָ באשא ומיא ורוחא אתתקן**, וקול הכולל אש ומים ורוח שעלה מלמטה, דהיינו המסך, נתתקן, ויוצא זה מלמטה, דהיינו המסך, וזה מלמעלה דהיינו קומת החסדים היוצאת על המסך, ונתתקן העולם שהיא המלכות והרחמים נמצאים.

שפג) **וההוא מקטרגא אערבב וכו׳:** והמקטרג נבוך, שחשב לשלוט בדין ולקטרג בעולם. כלומר, שלא עלה על דעתו, שג״ר דשמאל יתמעטו פעם, ויתעלם שליטתו וקטרוגו, ורואה שהרחמים מתעוררים, והוא נבוך, וכחו רפה, ואינו יכול לעשות מאומה, והקב״ה דן את העולם ברחמים. ואם תאמר שדין נעשה, דהיינו במה שנתמעטו הג״ר דקו שמאל ע״י קול שופר כנ״ל, אינו כן, אלא שנתחברו רחמים בדין, והעולם נדון ברחמים. פירוש, כי בעלית קול שופר מלמטה, שה״ס העלאת מ״ן דמסך דחירק, יצאה קומת חסדים, שה״ס קו אמצעי, על המסך (כנ״ל באות שפ״ב ד״ה וההוא) שהוא נקרא יעקב והוא רחמים, והעולם מקבל הרחמים מן קו אמצעי. ולפיכך אין התמעטות ג״ר דשמאל נחשב לדין. כי זולת זה, לא היו מתגלים הרחמים בעולם.

שפד) **תא חזי כתיב וכו׳:** בוא וראה, כתוב, תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו,

סִיהֲרָא, דְּהָא [א]כְּדֵין, שָׁלְטָא הַאי [א]חִיוָיא בִּישָׁא, וְיָכֵיל לְנַזָּקָא עָלְמָא, וְכַד מִתְעָרֵי רַחֲמֵי, סָלְקָא סִיהֲרָא, וְאִתְעֲבָרַת מִתַּמָּן, וְאִיהוּ אִתְעַרְבֵּב, וְלָא יָכֵיל לְשַׁלְטָאָה, וְאִתְעֲבַר, דְּלָא יִתְקָרֵב תַּמָּן. וְעַל דָּא, בְּיוֹם ר״ה, בָּעֵי [ב]לְעַרְבְּבָא לֵיהּ, כְּמַאן דְּאִתְעַר [ג]מִשְׁנָתֵיהּ וְלָא יָדַע כְּלוּם.

שפה) [ד]בְּי״ה [ה]בָּעֵי [ו]לְנַיְחָא, [ז]וּלְמֶעְבַּד לֵיהּ נַיְחָא [ח]דְּרוּחָא, [ט]בְּשָׁעִיר דְּקָרְבִין לֵיהּ, וּכְדֵין [י]אִתְהַפַּךְ סַנֵּיגוֹרְיָא, עֲלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל. אֲבָל בְּיוֹמָא דְּר״ה, אִתְעַרְבֵּב, דְּלָא יָדַע וְלָא יָכֵיל [יא]לְמֶעְבַּד כְּלוּם. [יב]חָמֵי אִתְעֲרוּתָא דְּרַחֲמֵי [יג]סָלְקִין מִתַּתָּא וְרַחֲמֵי מִלְעֵילָא וְסִיהֲרָא סָלְקָא בֵּינַיְיהוּ, כְּדֵין אִתְעַרְבֵּב וְלָא יָדַע כְּלוּם וְלָא יָכֵיל לְשַׁלְטָאָה.

שפו) וְקב״ה דָּן לֵהּ לְיִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמֵי, וְחָיֵיס עֲלַיְיהוּ, וְאִשְׁתְּכַח לְהוֹ [יד]זִמְנָא כָּל אִינּוּן י׳ יוֹמִין, דְּבֵין ר״ה לְיוֹם הַכִּפּוּרִים, לְקַבְּלָא כָּל אִינּוּן דְּתָיְיבִין [טו]קַמֵּיהּ, וּלְכַפָּרָא לוֹן מֵחוֹבַיְיהוּ, וְסָלֵיק לוֹן לְיוֹמָא דְּכִפּוּרֵי.

שפז) וְעַל דָּא, בְּכֹלָּא קב״ה פַּקֵּיד לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, [טז]לְמֶעְבַּד [יז]עוֹבָדָא, בְּגִין דְּלָא יִשְׁלוֹט עֲלַיְיהוּ מַאן דְּלָא אִצְטְרִיךְ, וְלָא יִשְׁלוֹט עֲלַיְיהוּ דִּינָא, וִיהוֹן כֻּלְּהוֹן זַכָּאִין בְּאַרְעָא, * כְּרַחֲמוּ דְּאַבָּא עַל בְּנִין, וְכֹלָּא בְּעוֹבָדָא וּבְמִלִּין תַּלְיָא, וְהָא אוֹקִימְנָא [יח]מִלִּין.

חלופי גרסאות

א נ״א חוויא. ב נ״א לאתערבבא. ג נ״א משינתיה. ד נ״א ביומא דכפורי. ונ״א ביה (אה״ל). ה נ״א מוסיף בעי לפייסא ליה (אה״ל). ו נ״א מוסיף לנייחא ליה. ז נ״א ולמעבד. ח נ״א ל״ג דרוחא (אה״ל). ט נ״א בההוא שעיר (אה״ל). י נ״א מוסיף אתהפך איהו. יא נ״א למיעבד. יב נ״א מוסיף חמי איהו. יג נ״א מוסיף דקא סלקין. יד נ״א זמן. ונ״א זמין. טו נ״א מוסיף קמיה בתיובתא. טז נ״א למיעבד. יז נ״א מוסיף עובדא דא. יח נ״א מילי. ונ״א מילין.

דרך אמת א) קט״ו א.

הסולם

מאמר **ר״ה ויוהכ״פ**

בכסה, פירושו שנתכסה הלבנה. דהיינו המלכות כי אז מחמת הארת השמאל, שולט אותו נחש הרע, ויכול להזיק העולם. וכאשר מתעוררים הרחמים על ידי תקיעת שופר, עולה הלבנה ונעברה משם, דהיינו מהארת השמאל, מטעם שנתמעטו הג״ר ע״י קול שופר כנ״ל. והשטן נבוך ואינו יכול לשלוט, והוא נעבר מן הלבנה, ואינו קרב עוד שם. כי אחר התמעטות הג״ר דשמאל אין לו עוד מה לינק ממנה או לקטרג כנ״ל. ועל כן ביום ראש השנה, צריכים להומם את השטן, בדומה למצב הנעור משנתו ואינו יודע מאומה.

שפה) **בי״ה בעי לנייחא וכו׳:** ביום הכפורים צריכים לנהוג עם השטן בנחת, ולעשות לו נחת רוח עם השעיר לעזאזל שמקריבין לו, ששולחים המדברה ששם מקומו, ואז נהפך להיות מליץ טוב על ישראל. אבל ביום ראש השנה נעשה נבוך, ואינו יודע ואינו יכול לעשות מאומה, כי רואה התעוררות רחמים עולה מלמטה ורחמים מושפעים מלמעלה והלבנה, שהיא המלכות, מתעלה ביניהם, אז הוא נבוך, ואינו יודע כלום, ואינו יכול לשלוט.

שפו) **וקב״ה דן וכו׳:** והקב״ה דן את ישראל ברחמים, ומרחם עליהם ונותן להם זמן, כל אלו עשרת הימים שבין ראש השנה ליום הכפורים, לקבל כל אלו השבים לפניו, לכפר להם עונותיהם, ומעלה אותם לקדושת יום הכפורים.

שפז) **ועל דא בכלא וכו׳:** ועל כן לתקון כל, צוה הקב״ה לישראל לעשות המצוה של תקיעת שופר. א) שלא ישלוט עליהם מי שאינו צריך. דהיינו להעביר שליטת השטן וקטרוגו. ב) שלא ישלוט עליהם הדין, אלא שישרה עליהם הרחמים. ויהיו זוכים כולם לרחמיו בארץ כרחם אב על בנים. והכל תלוי, בהתעוררות התחתונים, במעשה ובדבור. וכבר נתבארו הדברים.

(דפו״י דף קי״ד ע״ב *) דף קט״ו ע״א)

מאמרים מתוך ספר הזהר,תצוה
אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org

חִוְיָא, לְמִתְבַּע דִּינָא מִקֳמֵי קב״ה, ט וְתַמָּן אִיהוּ שַׁלִּיט. וּבְגִין כַּךְ נָפַקְנָא מִתַּמָּן וַאֲתֵינָא לְיִשׁוּבָא.

פח) פָּתַח הַהוּא סָבָא וְאָמַר, א תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ, הַשְׁתָּא אִיהוּ זִמְנָא, לְאִתְעָרָא דִּינָא עִלָּאָה תַּקִּיפָא, וְכַד אִיהוּ אִתְעַר סִטְרָא אַחֲרָא אִתְתַּקַּף בַּהֲדֵיהּ, וְכֵיוָן דְּאִיהוּ אִתְתַּקַּף, סָלִיק וְחַפְיָא לְסִיהֲרָא, דְּלָא נָהִיר י נְהוֹרָא, וְאִתְמַלְיָא מִסִּטְרָא דְּדִינָא. כְּדֵין כָּל עָלְמָא אִיהוּ בְּדִינָא, עִלָּאִין וְתַתָּאִין, וְכָרוֹזָא כ כָּרִיז בְּכֻלְּהוּ רְקִיעִין, אַתְקִינוּ כּוּרְסְיָא דְּדִינָא, לְמָארֵיהּ דְּכֹלָּא, דְּאִיהוּ בָּעֵי לְמֵידָן.

פט) וְרָזָא הָכָא, וְאִתְנְהִיר לוֹן בְּמַדְבְּרָא, אֲמַאי אִתְעַר דִּינָא עִלָּאָה בְּיוֹמָא דָּא. אֶלָּא כָּל רָזִין וְכָל קִדּוּשִׁין יַקִּירִין, כֻּלְּהוּ תַּלְיָין בִּשְׁבִיעָאָה. וְהַהוּא שְׁבִיעָאָה עִלָּאָה, עָלְמָא ל עִלָּאָה, דְּאִקְרֵי עָלְמָא דְּאָתֵי. מִנֵּיהּ נַהֲרִין כָּל מ בּוּצִינִין, וְכָל קִדּוּשִׁין, וְכָל בִּרְכָאן. וְכַד מָטֵי זִמְנָא, לְחַדְּתוּתֵי בִּרְכָאן וְקִדּוּשִׁין לְאַנְהָרָא, בָּעָא נ לְאַשְׁגָּחָא ס בְּכָל תִּקּוּנָא דְּעָלְמִין כֻּלְּהוּ, וְכָל אִינּוּן תִּקּוּנִים לְאִתְקַיְּמָא ע כֻּלְּהוֹן, סַלְקִין מִגּוֹ תַּתָּאֵי, אִי אִינּוּן כַּשְׁרָאן. וְאִי לָא כַּשְׁרָאן, פ כְּדֵין צ קַיְּמָא דְּלָא נָהִיר, עַד דְּאִתְפָּרְשָׁן חַיָּבִין מִגּוֹ זַכָּאִין, כְּדֵין אִתְעַר דִּינָא.

צ) וּמֵהַהוּא ק דִּינָא, אִתְתַּקַּף סִטְרָא אַחֲרָא, וְאִשְׁתְּכַח ר מְקַטְרְגָא, בְּגִין דְּיִנָתְנוּן לֵיהּ אִינּוּן ש חַיָּבַיָּא. בְּגִין דְּעָלֵיהּ כְּתִיב, ב וּלְכָל תַּכְלִית הוּא חוֹקֵר. וְחַפְיָא לְסִיהֲרָא, אֲמַאי ת לָא מָסְרָא לוֹן בִּידָא דִּמְקַטְרְגָא. בְּגִין דְּלֵית תִּיאוּבְתֵּיהּ דְּקב״ה, א לְאוֹבָדָא לְעוֹבְדֵי יְדוֹי.

מסורת הזהר

א) (תהלים פא) וירא קיג צ״א. ב) (איוב כח) נח כח צ״ד.

חלופי גרסאות

ט והשתא איהו שלטא ואנן נפקנא. י נהוראה. כ אכריז. ל ל״ג עלאה. מ בוסינין. נ לאשגחא. ס ל״ג בכל. ע כלא.
פ וכדין. צ מוסיף קיימא מלה. ק ל״ג דינא. ר מוסיף מקטרגא בעלמא. ש מוסיף חייביא בידיה. ת ל״ג מן לא עד בגין; לאמסרא. א לאעברא.

הסולם

מאמר תקעו בחדש שופר

פח) **פתח ההוא סבא** וכו׳: פתח זקן ההוא, ואמר, תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. עתה הוא הזמן שיתעורר דין עליון חזק, וכשהוא מתעורר, הסטרא אחרא מתחזק עמו, וכיון שהסטרא אחרא מתחזק, הוא עולה ומכסה את הלבנה שהיא המלכות, ואינה מאירה אור, ומתמלאת מצד הדין. ואז כל העולם הוא בדין, העליונים והתחתונים. וכרוז יוצא בכל הרקיעים, התקינו כסא הדין לאדון הכל, שהוא רוצה לדון.

פט) **ורזא הכא ואתנהיר** וכו׳: וסוד יש כאן והאיר לנו במדבר, למה נתעורר דין העליון ביום הזה. ומשיב, אלא כל הסודות וכל הקדושות היקרות, כולם תלוים בשביעי, שהוא מלכות, ושביעי העליון ההוא, שהוא עולם העליון הנקרא עולם הבא, דהיינו בינה, ממנה מאירים כל הנרות וכל הקדושות וכל הברכות אל המלכות, וכשהגיע הזמן לחדש הברכות והקדושות שיאירו, צריך להשגיח בכל התקון של העולמות כולם, כדי לחדש הברכות והקדושות, וכל התקונים לקיים כל העולמות, עולים מן התחתונים אם מעשיהם ישרים. ואם אינם ישרים, אז עומדת המלכות, שאינה מאירה עד שיפרידו הרשעים מן הצדיקים. ואז נתעורר הדין.

צ) **ומההוא דינא אתתקף** וכו׳: ומדין ההוא מתחזק הסטרא אחרא, ונמצא מקטרג כדי שיתנו לו אלו הרשעים. משום שעליו כתוב, ולכל תכלית הוא חוקר. ומכסה את הלבנה שלא תאיר. ולמה אינו מוסר את הרשעים בידי המקטרג, משום שאין חפצו של הקב״ה להאביד מעשה ידיו.

(דפו״י דף קפ״ד ע״א)

צא) וְהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא, קַיְימָא [ב]קְלִיפָּא תַּקִּיפָא, דְּלָא יָכִיל לְאִתְבָּרָא, בַּר בְּהַהוּא עִיטָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יָהִיב לְיִשְׂרָאֵל, דִּכְתִיב תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ. בְּגִין לְתַבְרָא הַהוּא כִּסֶּה דְּאִתְחֲפְיָא סִיהֲרָא, וְלָא נָהִיר.

צב) וְכַד מִתְעָרֵי יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא בְּשׁוֹפָר, הַהוּא קַלָּא דְּנָפִיק מְשׁוֹפָר, בָּטַשׁ בַּאֲוִירָא, וּבָקַע רְקִיעִין, עַד דְּסַלְקָא לְגַבֵּי הַהוּא [ג]טַנָּרָא תַּקִּיפָא, [ד]דְּחָפֵי לְסִיהֲרָא, אַשְׁגַּח, וְאַשְׁכַּח אִתְעֲרוּתָא דְּרַחֲמֵי, [ה]כְּדֵין הַהוּא [*]דְּסָלִיק וְקַיְימָא לְעֵילָּא, אִתְעַרְבָב. כְּדֵין הַהוּא קַלָּא קַיְימָא, וְאַעְבַּר הַהוּא סִטְרָא דְּחֵשְׁכָא, וְכֵינָן דְּלְתַתָּא אַתְעָרוּ רַחֲמֵי, הָכִי נָמֵי לְעֵילָּא, אִתְעַר שׁוֹפָרָא אַחֲרָא עִלָּאָה, וְאַפִּיק קָלָא דְּאִיהוּ רַחֲמֵי, וְאִתְעָרוּ קָלָא בְּקָלָא, רַחֲמֵי בְּרַחֲמֵי, וּבְאִתְעָרוּתָא דְּלְתַתָּא, אִתְעַר הָכִי נָמֵי לְעֵילָּא.

חלופי גרסאות

ב בקליפא. ג סטרא אחרא. ד דחיי. ה ל״ג כדין ההוא. ו ואערעו.

הסולם

מאמר תקעו בחדש שופר

צא) **וההוא סטרא אחרא** וכו׳: וסטרא אחרא ההוא, נמצאת קליפה קשה, שאי אפשר לשברה חוץ בעצה ההוא שהקב״ה נתן לישראל שכתוב, תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. כדי לשבור כיסוי ההוא שנתכסה ממנו הלבנה, שהוא מלכות, ואינה מאירה.

צב) **וכד מתערי ישראל לתתא** וכו׳: וכשישראל מתעוררים למטה בתקיעת שופר, קול ההוא היוצא משופר, בוטש באויר ובוקע רקיעים עד שעולה לאבן החזק ההוא, דהיינו הסטרא אחרא, המכסה את הלבנה, הוא משגיח ומוצא התעוררות הרחמים, אז סטרא אחרא ההוא שעלה ועומד למעלה ומכסה את הלבנה מתבלבל. אז עומד קול ההוא ומעביר את הדין ההוא, מן המלכות. וכיון שנתעורר הרחמים למטה במלכות, התעורר גם כן למעלה, שופר אחר עליון שהוא בינה, ומוציא קול, דהיינו המוחין דז״א שנקרא קול, שהוא רחמים, ונפגשים קול בקול, רחמים ברחמים. כי בהתעוררות שלמטה, נתעורר גם כן למעלה.

ביאור הדברים. בראש השנה, התעוררות הראשון שביום ד׳ דמעשה בראשית חוזר לעולם, דהיינו שהנוקבא נאחזת בקו שמאל, בלי ימין, (כנ״ל פרשת נח אות צ״ח ע״ש בהסולם) ואז נמשכת ממנה דינים לעולם. כי מחמת היותה חכמה בלי חסדים אינה יכולה להאיר, וזה נבחן שהס״א מכסה אותה מכח מעשי התחתונים שאינם כשרים, שהם הרשעים הדבוקים בקו שמאל, וז״ש (באות פ״ט) **ואי לא כשראן, כדין קיימא דלא נהיר** וכו׳, וסוד תקיעת שופר, ה״ס העלאת מ״ן דמסך דחירק שעל ידו מתמעט כח השמאל ומתיחד עם הימין, וז״ס קול שופר, כי קול רומז על ז״א, שנקרא קול, שה״ס קו האמצעי הכלול מג׳ קוין שה״ס אש מים רוח. וע״כ נתבלבלה הס״א המכסה את המלכות בכח קו שמאל, כי הקו שמאל נתמעט ואבד הג״ר שלו ומכ״ש הסטרא אחרא ששואב כחו ממנו, וז״ש, **כדין ההוא דסליק וקיימא לעילא אתערבב**, שהארתו סר ממנו, **כדין ההוא קלא קיימא ואעבר ההוא דינא**, שמעביר דין השמאל, שאינו חפץ להתיחד עם הימין, ועתה נכנע ומקבל חסדים מימין ונתגלה הרחמים במלכות. וז״ש, **וכיון דלתתא אתערו רחמי, הכי נמי לעילא אתער שופרא אחרא עלאה, ואפיק קלא דאיהו רחמי**, שהבינה מתעוררת ומולידה המוחין דז״א הנק׳ קול, שה״ס קו האמצעי הממשיך המוחין דבינה, בסוד תלת מחד נפקי חד בתלת קיימא, ונמשכים אל המלכות וז״ש **ואתערו קלא בקלא רחמי ברחמי**, שנפגשים הקול והרחמים מבינה, ונפגשים עם קו האמצעי והרחמים שיצא במלכות ע״י אתערותא דלתתא של קול שופר. **ובאתערותא דלתתא** של קול שופר, **אתער הכי נמי לעילא**, שנמשכים המוחין דבינה לז״א ומז״א אל המלכות, שמוחין אלו הם אתערותא דלעילא בסוד קול שופר. ששופר העליון ה״ס בינה, וקול שלו, הם המוחין דג׳ קוין הנמשכים ממנה, המכונים אש מים רוח.

(דפו״י דף קפ״ד ע״א *) דף קפ״ד ע״ב)

צג) וְאִי תֵּימָא, הֵיךְ יָכִיל [ז]קָלָא דִּלְתַתָּא, אוֹ אִתְעָרוּתָא דִּלְתַתָּא לְאַתְעָרָא, הָכִי נָמֵי. [ח]תָּא חֲזֵי, עָלְמָא תַּתָּאָה, קַיְימָא לְקַבְּלָא תָּדִיר, וְהוּא אִקְרֵי אֶבֶן טָבָא. וְעָלְמָא עִלָּאָה לָא יָהִיב לֵיהּ, אֶלָּא כְּגַוְונָא דְּאִיהוּ קַיְימָא. אִי אִיהוּ קַיְימָא בִּנְהִירוּ דְּאַנְפִּין מִתַּתָּא, כְּדֵין הָכִי נַהֲרִין לֵיהּ [ט]מִלְעֵילָּא. וְאִי אִיהוּ קַיְימָא בַּעֲצִיבוּ, יַהֲבִין לֵיהּ [י]דִּינָא בְּקָבְלֵיהּ.

צד) כְּגַוְונָא דָּא, [ג]עִבְדוּ אֶת יְיָ בְּשִׂמְחָה. חֶדְוָה דִּב״נ, מָשִׁיךְ לְגַבֵּיהּ חֶדְוָה אַחֲרָא עִלָּאָה. הָכִי נָמֵי הַאי עָלְמָא תַּתָּאָה, כְּגַוְונָא דְּאִיהִי [כ]אִתְעַטָּרַת, הָכִי אַמְשִׁיךְ [ל]מִלְעֵילָּא. בג״כ מְקַדְּמֵי יִשְׂרָאֵל, וְאַתְעָרֵי בַּשּׁוֹפָר קָלָא [מ]דְּאִיהוּ כָּלִיל בְּאֶשָּׁא וּמַיָּא וְרוּחָא, וְאִתְעָבִיד חַד, וְסַלְקָא לְעֵילָּא, וּבָטַשׁ בְּהַאי אֶבֶן טָבָא, וְאִצְטַבַּע בְּאִינּוּן גַּוְונִין דְּהַאי קָלָא, וּכְדֵין כְּמָה דְּאִתְחַזְיָא, הָכִי מָשִׁיךְ מִלְעֵילָּא.

צה) וְכֵיוָן דְּאִתַּקְנַת בְּהַאי קָלָא. רַחֲמֵי נַפְקֵי מִלְעֵילָּא, וְשַׁרְיָין עָלָהּ, [נ]וְאִתְכְּלִילָא [ס]בְּרַחֲמֵי, מִתַּתָּא וּמִלְעֵילָּא. וּכְדֵין אִתְעַרְבָּב סִטְרָא אַחֲרָא. [ע]וְאִתְחַלָּשׁ תֻּקְפֵּיהּ, וְלָא יָכִיל לְקַטְרְגָא. וְהַאי אֶבֶן טָבָא, קַיְימָא בִּנְהִירוּ דְּאַנְפִּין, [פ]מִכָּל סִטְרִין, בִּנְהִירוּ דִּלְתַתָּא, וּבִנְהִירוּ דִּלְעֵילָּא.

צו) אִימָתַי קַיְימָא בִּנְהִירוּ דִּלְעֵילָּא, הַיְינוּ אוֹמֵר בְּיוֹמָא דְּכִפּוּרֵי. וּבְיוֹמָא דְּכִפּוּרֵי אִתְנְהִיר הַהוּא אֶבֶן טָבָא, בִּנְהִירוּ דִּלְעֵילָּא, מִגּוֹ נְהִירוּ [צ]דְּעָלְמָא [ק]דְּאָתֵי,

מסורת הזהר

ג) (תהלים ק) ויצא קלה צ״ה.

חלופי גרסאות

ז לקלא. ח לא גרסינן מן תא חזי עד אות ק׳. ט מלעילא. י לא גרסינן דינא; מוסיף האי דינא. כ אתערת. ל דלעילא; מוסיף לכך נאמר את ה׳ האמרת היום וה׳ האמירך היום וגו׳ עד ומי כעמך ישראל גוי אחד לעתיד לבא יתקיים זה דכתיב ומי כעמך כישראל גוי אחד ביום ההוא יהיה ה׳ אחד ושמו אחד. מ מוסיף דאיהו רזא דרחמי. נ ואתכלילת. ס ל״ג ברחמי. ע מוסיף אסתכל וחמי בנהירו דאנפין ואתחלש. פ דכל. צ דלתתא ואתערבב ההוא דלטורא. ק מוסיף דאתי ואתערב ההוא דלטורא כדין.

הסולם

מאמר

צג) **ואי תימא היך** וכו׳: ואם תאמר, איך יכול הקול שלמטה, או התעוררות שלמטה, לעורר כנגדו למעלה גם כן. בוא וראה, עולם התחתון שהוא מלכות, עומד תמיד לקבל, והוא נקרא אבן טוב, ועולם העליון שהוא בינה, אינו נותן לו, אלא כמו שהוא עומד, אם עומד בהארת הפנים מלמטה, אז כך מאירים לו מלמעלה. ואם הוא עומד בעצבות נותנים לו כנגדו דין.

צד) **כגוונא דא, עבדו** וכו׳: כעין זה, עבדו את ה׳ בשמחה, כי שמחת האדם מושכת שמחה אחרת העליונה. כך, עולם התחתון הזה, דהיינו המלכות, כמו שהיא מתעטרת, כך ממשכת מלמעלה. משום זה, מקדימים ישראל ומעוררים קול בשופר, שהוא כלול באש מים ורוח, דהיינו קו האמצעי הכלול מג׳ קוין, ונעשו אחד, ועולה למעלה, ומכה באבן טוב הזה, דהיינו שממעט קו השמאל שלה, כנ״ל

תקעו בחדש שופר

בסמוך, ונצטבעת באלו ג׳ גוונין, שהם לבן אדום ירוק, שהם ג׳ קוין הכלולים בקול הזה, ואז כמו שהיא ראויה כך היא ממשכת מלמעלה.

צה) **וכיון דאתקנת בהאי** וכו׳: וכיון שהמלכות נתתקנה בקול הזה מלמטה, יוצאים רחמים מלמעלה ושורים עליה, ונכללה ברחמים ממטה ומלמעלה, ואז נתערבב הסטרא אחרא, מטעם הנ״ל (באות צ״ב בהסולם) ונחלש תוקפו, ואינו יכול לקטרג. ואבן הטוב הזה, שהיא המלכות, עומד בהארת הפנים מכל הצדדים בהארה שלמטה ובהארה שלמעלה.

צו) **אימתי קיימא בנהירו** וכו׳: מתי עומדת בהארה שלמעלה. הוי אומר, ביום הכפורים, שביום הכפורים הואר אבן טוב ההוא, דהיינו המלכות, בהארה עליונה מתוך האור של עולם הבא, שהוא בינה, ואז מתקנים ישראל שעיר אחד ושולחים אותו למדבר

מאמרים מתוך ספר הזהר,תצוה
אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org

וּכְדֵין מְתַקְּנִין יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא חַד שָׁעִיר, ר וּמְשַׁדְּרִין לְהַאי מַדְבְּרָא תַּקִּיפָא, דְּאִיהוּ שַׁלְטָא עָלַיְיהּ.

צז) וְהַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא, אִיהוּ נְקוּדָה אֶמְצָעִיתָא דְּחָרִיבוּ דְּעָלְמָא, בְּגִין דְּכָל חָרִיבוּ ש וְשִׁמָּמוֹן ת מְנֵיהּ, הַהוּא סִטְרָא אַחֲרָא שַׁלִּיט עָלַיְיהּ. וּנְקוּדָה אֶמְצָעִיתָא דְּכָל יִשּׁוּבָא, סִטְרָא דְּקֻדּוּשָׁה אִיהוּ, וְעַל דָּא, קַיְימָא יְרוּשָׁלַם בְּאֶמְצָעִיתָא דְּכָל יִשּׁוּבָא דְּעָלְמָא.

צח) בְּתְרִין נְקוּדִין אִתְפְּרָשַׁת מַלְכוּ שְׁמַיָּא, סִטְרָא דְּקֻדּוּשָׁא, חַד דִּילָהּ, וְחַד דְּעָלְמָא דְּאָתֵי, נְקוּדָה עִלָּאָה טְמִירָאָה, וְע״ד קַיְימָא בִּתְרִין נְקוּדִין: נְקוּדָה דִּילָהּ א קַיְימָא תְּחוֹתָהּ, יְרוּשָׁלַם, אֶמְצָעִיתָא דְּכָל יִשּׁוּבָא. נְקוּדָא דְּנַטְלָא מֵאִימָא עִלָּאָה טְמִירָא, אִיהוּ ג״ע דְּאַרְעָא, דְּקַיְימָא בְּאֶמְצָעִיתָא דְּכָל עָלְמָא, לְכָל סִטְרִין, ב דְּחָרִיבוּ וְיִשּׁוּבָא, ג וְכָל סִטְרִין דְּעָלְמָא.

צט) וְע״ד, בְּאֶמְצָעִיתָא דְּגַן עֵדֶן, קַיְימָא נְקוּדָה חֲדָא עִלָּאָה טְמִירָא וּגְנִיזָא, דְּלָא יְדִיעַ. וְחַד עַמּוּדָא, נָעִיץ מִתַּתָּא לְעֵילָּא, גּוֹ הַהִיא נְקוּדָה, וּמִתַּמָּן נַבְעֵי מַיָּא,

חלופי גרסאות

ר ל״ג ומשדרין. ש ל״ג ושממון. ת מינה; מניה הוא מההוא סטרא אחרא דשליט עלוי; מההוא ס״א שליט עלוי.
א ל״ג קיימא. ב מוסיף דחריבו דעלמא וישובא ול״ג וכל סטרין דעלמא. ג ל״ג וכל סטרין דעלמא.

הסולם

מאמר בתרין נקודין אתפרשת מלכו שמיא

הזה החזק שהוא שולט עליו. ועי׳ פרשת נח אות ק״ה, ביאור השעיר לעזאזל, ובסולם בכל ההמשך.

מאמר בתרין נקודין אתפרשת מלכו שמיא

צז) **וההוא סטרא אחרא** וכו׳: וסטרא אחרא ההוא הוא נקודה האמצעית של חלק העולם החרב, משום שכל חורבן ושממה שבעולם, סטרא אחרא ההוא שולט עליו. ונקודה האמצעית של חלק העולם המיושב, הוא צד הקדוש. דהיינו המלכות, וע״כ עומדת ירושלים באמצע חלק העולם המיושב. שה״ס המלכות.

צח) **בתרין נקודין אתפרשת** וכו׳: בב׳ נקודות, נבדלת מלכות שמים צד הקדושה, אחת שלה, ואחת שקבלה מעולם הבא, שהיא בינה, שהיא נקודה עליונה מכוסה, וע״כ עומדת המלכות בב׳ נקודות: נקודה שלה עומדת תחתיה, שהיא ירושלים שהיא אמצעית של כל הישוב. הנקודה המכוסה שקבלה מאמא עלאה, היא גן עדן הארץ העומד באמצעית כל העולם לכל בחינותיו, של חורבן ושל ישוב, וכל צדדי העולם.

צט) **וע״ד באמצעיתא דגן** וכו׳: וע״כ באמצע גן עדן, עומדת נקודה אחת עליונה מכוסה וגנוזה שאינו ידועה. ועמוד אחד תקוע

(דפו״י דף קפ״ד ע״ב)

בתרין נקודין אתפרשת מלכו שמיא

ממטה למעלה, תוך נקודה ההיא, ומשם נובעים מים, שנחלקים לארבעה צדדי העולם. נמצא, שיש ג׳ נקודות בעולם העומדות זו על זו, כעין ג׳ נקודות שבתורה.

ביאור הדברים. כי נתבאר לעיל ב׳ מצבים שבמלכות, מצב א׳ בזמן שהיתה למעלה מחזה דז״א, והיתה מלבשת קו שמאל דבינה, שה״ס נקודת השורק שבבינה, שהוא חכמה בלי חסדים, שמשם נמשכים רק דינים וחורבן בלבד. (כנ״ל אות צ״ב) מצב ב׳ אחר שנתמעטה וירדה תחת החזה דז״א, ומקבלת החסדים מז״א, שאז מה דהוית יבשה אתעבידת ארעא דעבדא פירין ואיבין דהיינו ישוב העולם. כמ״ש שם. **ונקודה אמצעיתא דכל׳ ישובא סטרא דקדושה איהו**. והס״א נאחזת במצב הא׳ של המלכות שה״ס השמאל הממשיך דינים וחורבן ושממה. וז״ש, **וההוא סטרא אחרא איהו נקודה דאמצעיתא דחריבו דעלמא**. ונמצא עתה, שהעולם נחלק בין המלכות וסטרא אחרא, שהמלכות שולטת על חלק הישוב שבעולם העושה פירות, והסטרא אחרא הנאחזת במצב הא׳, שולטת על חלק החורבן והשממה שבעולם. וע״כ נקראת המלכות נקודה אמצעית דישובא דעלמא

עָלֵיהּ עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי. תַּתָּאֵי לָא יִתְבָּרְכוּן עַל יְדֵיהּ, כָּל שֶׁכֵּן עִלָּאֵי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְלָא. וְהָא כְּתִיב ס וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ, אֲמַאי ז בַּעְיָא לְכַפָּרָא עָלֵיהּ, בְּגִין דְּאִיהוּ חָב יְכַפֵּר עַל גַּרְמֵיהּ, דִּכְתִיב וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ.

שא) אָמַר רַבִּי חִיָּיא, הָא יְדִיעַ בְּאָן אֲתַר אִתְקְשַׁר כַּהֲנָא רַבָּא. וּבְאָן אֲתַר אִתְקְשַׁר כַּהֲנָא אָחֳרָא, וְהַהוּא דְּאִקְרֵי סָגָן יְדִיעָא. בְּגִין כַּךְ, ה כֹּהֵן אָחֳרָא קָא מַקְרִיב קָרְבָּנֵיהּ ו בְּקַדְמֵיתָא, וְסָלִיק לֵיהּ עַד הַהוּא אֲתַר דְּאִתְקְשָׁר בֵּיהּ. בָּתַר דְּכַהֲנָא סָלִיק לְהַהוּא אֲתַר, לָא מְעַכְּבִין לֵיהּ לְסַלָּקָא לְאַתְרֵיהּ, וּלְאִתְכַּפָּרָא חוֹבֵיהּ. וְעַל דָּא, אָחֳרָא ז קָא מַקְרִיב ח עָלֵיהּ קָרְבָּנֵיהּ. כֵּיוָן דְּאָחֳרָא הוּא מַקְרִיב, וְלָא מִסְתַּפְּקִין כָּל כַּךְ עַל יְדֵיהּ, ט לְבָתַר אִיהוּ מַקְרִיב, וְאִינּוּן עִלָּאִין, כֻּלְּהוּ מִתְחַבְּרָן לְכַפָּרָא חוֹבֵיהּ. וּמַלְכָּא קַדִּישָׁא אִסְתַּכַּם עַל יְדֵיהוּ. כְּגַוְונָא דָּא, הַמִּתְפַּלֵּל וְטָעָה יַעֲמוֹד אַחַר תַּחְתָּיו.

שב) רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי אַבָּא הֲווֹ יַתְבֵי. א״ר אֶלְעָזָר, חֲמֵינָא לְאַבָּא בְּיוֹמֵי דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים, דְּלָא בָּעֵי לְמִשְׁמַע צְלוֹתָא מִכָּל בַּר נָשׁ, אֶלָּא אִי קָאֵים עָלֵיהּ תְּלָתָא יוֹמִין קוֹדֶם, לְדַכְאָה לֵיהּ. דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן הֲוָה אָמַר הָכִי, בְּצָלוֹתָא דְּהַאי בַּר נָשׁ דַּאֲנָא מַדְכֵּינָא, אִתְכְּפָר עָלְמָא. וְכָל שֶׁכֵּן בִּתְקִיעָה דְּשׁוֹפָר, דְּלָא מְקַבֵּל תְּקִיעָתָא דְּב״נ דְּלָאו אִיהוּ חַכִּים לְמִתְקַע בְּרָזָא דִּתְקִיעָה.

שג) דְּתָנֵינָן, ר׳ יֵיסָא סָבָא אָמַר, י הָנֵי תְּקִיעָתָא כְּסִדְרָן. קַדְמָאָה, כְּלִילָא

מסורת הזהר

ס) (ויקרא טז) ויחי קנה צ״א.

חלופי גרסאות

ד בעי; בעא. ה ל״ג כהן. ו ל״ג בקדמיתא. ז ל״ג קא. ח ל״ג עליה. ט אינון ול״ג לבתר איהו מקריב. י הכי.

הסולם

מאמר

תאמר שהוא מקריב לעצמו, הרי הוא נתקלקל, ואינו ראוי שיתברכו בשבילו עליונים ותחתונים, כי אם התחתונים אינם מתברכים על ידו, (כמ״ש באות רצ״ח) כל שכן עליונים אמר ר׳ יהודה, ולא, הרי כתוב, וכפר בעדו ובעד ביתו. ולמה צריך לאחר שיכפר עליו משום שחטא, והוא יכול לכפר על עצמו, שכתוב, וכפר בעדו.

שא) **אמר ר׳ חייא** וכו׳: אר״ח, הרי ידוע באיזה מקום נקשר כהן גדול, שהוא בחכמה, ובאיזה מקום נקשר כהן אחר, ואותו שנקרא סגן ידוע שהוא בחסד. ועל כן כהן אחר מקריב קרבנו של כהן גדול, שנקרא הכהן המשיח, בתחילה, ומעלה אותו עד אותו המקום שמקושר בו, דהיינו עד חסד דז״א, ואחר שהכהן העלה אותו, את הקרבן, עד אותו מקום, שהוא חסד, אין מעכבים את הכהן הגדול להעלות למקומו שהוא חכמה, שיתכפר חטאו. וע״כ כהן אחר מקריב עליו קרבנו,

(דפו״י דף י״ח ע״א)

אם הכהן המשיח יחטא

וכיון שאחר מקריב ואין מסתפקים כל כך על ידו, כי אינו יכול להעלות רק עד החסד, ובחינת כהן גדול הוא עד החכמה, הנה אח״כ הוא, הכהן הגדול עצמו, מקריב, ואלו העליונים מתחברים כולם לכפר חטאו. והמלך הקדוש מסכים עמהם. כעין זה, המתפלל, וטועה, יעמוד אחר תחתיו.

מאמר תקיעת שופר

שב) **ר׳ אלעזר ור׳ אבא** וכו׳: ר״א ור״א, היו יושבים. אמר ר׳ אלעזר, ראיתי אבי ביום ראש השנה ויום הכפורים, שלא רצה לשמוע התפלה מכל אדם, אלא אם כן עמד עליו שלשה ימים מקודם, לטהר אותו. שר׳ שמעון היה אומר כך, בתפלה של אדם הזה שאני מטהרו, מתכפר העולם. וכל שכן בתקיעת שופר, שלא היה מקבל תקיעת אדם, שאינו חכם לתקוע בכונה בסוד התקיעה.

שג) **דתנינן רבי ייסא** וכו׳: שלמדנו, ר׳ ייסא סבא אמר, אלו התקיעות כסדרם.

מִכֹּלָא. תִּנְיָינָא, חֲדָא כְּסִדְרָא וַחֲדָא כְּסִדְרָא, כ גְּבוּרָה גְּדוֹלָה בֵּינַיְיהוּ. תְּלִיתָאָה, חַד הָכָא וְחַד הָכָא גְּבוּרָה בֵּינַיְיהוּ. פ פּוּסְקָא סַלְקָא, ל צ קוּמַטְרָא נַחְתָּא. חַד תַּקִּיפָא וְחַד רַפְיָא. וְהָא אוֹקְמוּהָ. וְאִינּוּן עֲשָׂרָה. וְאִינּוּן תִּשַּׁע. חַד כְּלָלָא דְּכֹלָּא.

שד) מ וּבְהַאי יוֹמָא מִתְעַטְּרָא יִצְחָק, וְהוּא רֵישָׁא לַאֲבָהָן. בְּהַאי יוֹמָא כְּתִיב, נ פָּחֲדוּ בְצִיּוֹן חַטָּאִים. בְּהַאי יוֹמָא יִצְחָק אִתְעֲקַד, נ וְעָקִיד כֹּלָּא, וְשָׂרָה ס מְיַלֶּלֶת

מסורת הזהר
ע) (ישעיה לג) ויחי קלד צ״א.

חלופי גרסאות
כ גדולה ול״ג גבורה; גבורה ול״ג גדולה. ל קוטרא. מ והאי. נ ועקידת. ס מלילת.

דרך אמת פ) השברים וההפסקות של תקיעת שופר עולה ומרמז למעלה אל מדת הגבורה. צ) הקמיטות שקומט פעם אחר פעם ברוחו אליו והיא התרועה יורד ומרמז למטה על המדרגה תחתונה דאצילות שהיא עטר״ת ומ״מ נקראו שתיהן גבורות רק שגבורה עליונה הוא דין הקשה ועטר״ת היא מדת הדין הרפה כנודע.

המולם

מאמר תקיעת שופר

סדר הראשון כלול מכולם. כלומר שכלול משברים ומתרועה, והסדר הוא, תקיעה, שברים תרועה, תקיעה. סדר **השני**, תקיעה **אחת כסדרו** בתחילה, ותקיעה **אחת כסדרו** בסוף, **וגבורה גדולה**, דהיינו שברים, **ביניהם**. והסדר הוא, תקיעה, שברים, תקיעה. סדר **השלישי הוא**, תקיעה **אחת מכאן** בתחילה, ותקיעה **אחת מכאן** בסוף, **וגבורה** סתם, שהיא תרועה, **ביניהם**. **השברים עולה** לגבורה, **התרועה יורדת** למלכות. **אחד** דין **קשה**. דהיינו השברים **ואחד** דין **רפה** דהיינו התרועה. **והרי העמידוהו**. **והם עשרה קולות**, דהיינו, תשר״ת תש״ת תר״ת. **והם תשעה קולות**, כי **האחד**, שבאמצע סדר הא׳, שהוא שברים תרועה, אינו שני קולות אלא הוא **כלל הכל**, כלומר, קול אחד שכולל שנים, וע״כ אין יותר מתשעה קולות.

פירוש. ב׳ גבורות הן, אחת הוא קו שמאל דז״א, שנקרא יצחק. והשניה היא המלכות, שהיא נבנית מקו שמאל, והיא ג״כ גבורה. וע״כ גבורה דז״א מכנה גבורה גדולה, והמלכות מכנה גבורה סתם. והתקיעות בכללן הן כנגד ג׳ קוין, כלומר, לתקן הקו שמאל שהיא דין, עם ב׳ הקוין הימין והאמצעי, המכונים אברהם ויעקב, שהם חסד ורחמים, שה״ס **ב׳ התקיעות** א׳ בראש הסדר כנגד אברהם, וא׳ בסוף הסדר כנגד יעקב, שביניהם נתבשם ונמתק יצחק שהוא קו השמאל.

אמנם יש ב׳ בחינות שמאל, שהם גבורה דז״א שנקרא יצחק, וגבורה סתם שהיא מלכות כנ״ל וצריכים להמתיק את שניהם. וע״כ צריכים לג׳ סדרים. כי **השברים** הוא כנגד גבורה הגדולה, והתרועה היא כנגד גבורה סתם. וע״כ בסדר הראשון, אנו כוללים ב׳ הגבורות יחד, וז״ש, **קדמאה כלילא מכלא** וע״כ אנו תוקעים, **תקיעה**, **שברים תרועה**, **תקיעה** וסדר השני אנו ממתיקים עם ב׳ התקיעות את גבורה הגדולה בלבדה, שהוא שברים, וע״כ אומר, **תנינא**, **חדא כסדרא**, **וחדא כסדרא**, **גבורה גדולה ביניהו**. דהיינו שתוקעים **תקיעה שברים תקיעה**. ובסדר הג׳ אנו ממתיקים עם ב׳ התקיעות את גבורה סתם בלבדה, וז״ש, **תליתאה חד הכא וחד הכא**, **גבורה ביניהו** שאינו אומר כאן גבורה גדולה, אלא סתם גבורה, שהיא המלכות, שהיא תרועה. ואנו תוקעים כאן, **תקיעה תרועה תקיעה**.

פוסקא, פירושו שברים, שהקול נשמע פסקי פסקי. **קומטרא**, פירושו תרועה, שהיא מלשון קנטור, שפירושו הכעסה, כי קול התרועה נשמע כמו געגה והכעסה. וז״ש **פוסקא סלקא**, שהשברים עולה לגבורה דז״א. **קומטרא נחתא**, שהתרועה יורדת למלכות. **חד תקיפא**, היינו שברים, שהיא דין קשה. **חד רפיא**, היינו תרועה שהיא דין רפה.

שד) **ובהאי יומא מתעטרא** וכו׳: וביום הזה מתעטר יצחק, שהוא גבורה וקו שמאל, והוא ראש האבות. ביום הזה כתוב, פחדו בציון חטאים. ביום הזה נעקד יצחק. ועקד הכל. ושרה מיללת. וקול שופר חזק מאד. אשרי חלקו מי שעבר ביניהם, וניצל מהם. א״ר אבא, בשביל זה אנו קוראים פרשת עקדת יצחק ביום הזה, כי ביום הזה נעקד יצחק למטה

ונקשר

וְקוֹל שׁוֹפָרָא תַּקִּיף לַחֲדָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ, מַאן דְּעָבַר בֵּינַיְיהוּ, וְאִשְׁתְּזִיב מִנַּיְיהוּ. א״ר אַבָּא, בְּג״כ קָרִינָן פַּרְשָׁתָא דְּיִצְחָק בְּהַאי יוֹמָא, דְּבְהַאי יוֹמָא אִתְעֲקַד יִצְחָק לְתַתָּא, וְאִתְקְשַׁר ע בְּהַהוּא דִּלְעֵילָּא. אֵימָתַי אִתְקְשַׁר. בְּשַׁעֲתָא דְּכְתִיב פ וַיַּעֲקֹד אֶת יִצְחָק בְּנוֹ וְגוֹ׳.

שה) אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּהַאי יוֹמָא אַעְטָר יִצְחָק לְאַבְרָהָם, דְּכְתִיב צ וֵהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם. מַאי נִסָּה. כד״א, ק וְאֶל עַמִּים אָרִים נִסִּי. ר וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יְיָ׳ נִסִּי. מַאי קמ״ל. בְּגִין דְּאִשְׁתָּכְלִיל יְמִינָא וְאִשְׁתְּלִים. הה״ד וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם. וְהָאֱלֹהִים הַיְיקָא, וְדָא הוּא ש וּפַחַד יִצְחָק.

מסורת הזהר

פ) (בראשית כב) וירא קנא צ״א תקוני זהר קלט. צ) (שם) בא ט צ״ח. ק) (ישעיה מט). ר) (שמות יז) בשלח קכט צ״נ. ש) (בראשית לא) משפטים קג צ״צ.

חלופי גרסאות

ע באברהם.

הסולם

מאמר תקיעת שופר

ונקשר באותו שלמעלה. מתי נקשר, בשעה שכתוב, ויעקוד את יצחק בנו וגו׳.

פירוש. בראש השנה חוזרים העולמות לקדמותם, והיינו כמו שהיתה המלכות ביום ד׳ דמעשה בראשית, שהיתה מלבשת הקו שמאל דבינה, וז״א הקו ימין דבינה, ואז עוד לא נתיחדו הימין והשמאל ביחד, והיתה החכמה בלי חסדים ולא היתה יכולה להאיר. כי אין החכמה מאירה בלי חסדים. וז״ס הדינים וקטרוג הלבנה. והעצה לזה, נתן הקב״ה תקיעת שופר, שע״י הקול היוצא משופר מעוררים כח המסך דחירק בז״א שה״ס קו האמצעי, וע״י מסך דחירק הוא ממעט את קו השמאל מג״ר, ואז נכנע השמאל לימין ומתיחד עמו, (כמ״ש לעיל פרשת לך דף י״ג ד״ה ונתבאר ע״ש) ומתלבשת ו״ק דחכמה שנשארו בקו שמאל בחסדים, ואז הם מאירים. כמ״ש כל זה לעיל (פרשת וירא אות שפ״א בהסולם ע״ש כל ההמשך). הרי שביום ראש השנה, ע״י תקיעת שופר, נתתקן הקו שמאל, שיוכל להאיר, מפאת התלבשותו בחסד דימין.

וזה שאומר, **ובהאי יומא מתעטרא יצחק**, שיצחק שהוא קו שמאל נתעטר ע״י התלבשותו בחסדים, ומאיר בבחינת ו״ק דג״ר שנקרא עטרה. **והוא רישא לאבהן**, כי בחינת הראש, שה״ס ג״ר, שיש בחג״ת דז״א הנקראים אבות, הן מיצחק, כי ו״ק דחכמה שלו ה״ס ג״ר וראש. אבל קו ימין שה״ס אברהם, הוא בחינת חסדים חסרי ג״ר, כי אין ג״ר אלא מחכמה. **בהאי יומא כתיב, פחדו בציון חטאים**, כי החטאים הרוצים להדבק בג״ר דשמאל, המעוררות דין בעולם, הם עתה בפחד, מחמת שהמסך דחירק שנתעורר מקול שופר, מיעט את ג״ר הללו. ותדע, כי תקיעת שופר ועקדת יצחק הם ענין אחד, כי עקדת יצחק פירושו שאברהם עורר את המסך דחירק שבקו האמצעי למעלה, שע״י כח הזה. ויעקוד את יצחק בנו, דהיינו שמיעט הג״ר דחכמה שבקו שמאל שהן בחינת יצחק, שעל ידי המיעוט הזה נכלל השמאל בקו ימין שה״ס אברהם למעלה, וכן יצחק למטה נכלל באברהם. שע״ז נשלמו שניהם.

וז״ש **בהאי יומא יצחק אתעקד**, כי קול השופר ממעט את קו השמאל מן הג״ר שלו שזה נבחן לעקידה של יצחק, **ועקיד כלא**, שכל הבחינות של קו שמאל למעלה, נעקדו, ואפילו קו השמאל דבינה, **ושרה מילת**, שהבינה הנקראת שרה היתה בוכית, שפירושו מיעוט, מחמת שנתמעט קו השמאל שלה. ומפרש, למה נעשה כל זה ואומר שהוא משום, **וקול שופרא תקיף לחדא**, שקול השופר החזק גרם לכל המיעוט הזה, כנ״ל. וז״ש **אתעקד יצחק לתתא ואתקשר בההוא דלעילא**, שנתקשר מחמת העקידה ביחוד ימין ושמאל שלמעלה. וזכה שהו״ק דחכמה שלו יתלבשו בחסדים, שהיא בחינת הג״ר שלו ושל שאר המדרגות.

שה) **אמר רבי אלעזר** וכו׳: אר״א ביום הזה, של עקידת יצחק, העטיר יצחק לאברהם, במוחין דג״ר המכונים עטרה, בסו״ה בעטרה שעטרה לו אמו, שכתוב והאלקים נסה את אברהם. מהו נסה. הוא כש״א, ואל עמים ארים

(דפו״י דף י״ח ע״א)

שו) רַבִּי אַבָּא אָמַר, כְּתִיב ת כִּי אֱלֹהִים שׁוֹפֵט זֶה יַשְׁפִּיל וְזֶה יָרִים. כִּי אֱלֹהִים שׁוֹפֵט, פ אִלְמָלֵא דְּאַעְבָּר דִּינָא דְּיִצְחָק, בַּאֲתַר דְּיַעֲקֹב שָׁארִי, צ וְאִתְבְּטָם תַּמָּן, וַוי לְעָלְמָא דְּיֵעְרַע בְּגִינֵיהּ, וְרָזָא דְּמִלָּה, א כִּי בָאֵשׁ יְיָ׳ נִשְׁפָּט. וְדָא הוּא אִתְבַּסְמוּתָא דְּעָלְמָא.

שז) וְכֵיוָן דְּעָאל בְּאַתְרָא דְּיַעֲקֹב, וְיַעֲקֹב אָחִיד *בֵּיהּ, כְּדֵין שָׁכִיךְ אֶשָּׁא, ק וְאִצְטְנָנוּ ק גּוּמְרֵיהּ. לְב״נ, דַּהֲוָה רָגִיז, וְחָמַר וְזָיִין גַּרְמֵיהּ, וְנָפַק בְּרוּגְזֵיהּ לְקָטְלָא לִבְנֵי נָשָׁא. חַד חַכִּימָא קָם עַל פִּתְחָא, וְאָחִיד בֵּיהּ, אָמַר אִלְמָלֵא לָא אָחִיד בִּי וְאִתְתָּקַף בִּי, הָא קָטוּלָא בִּבְנֵי נָשָׁא אִשְׁתְּכַח. בְּעוֹד דְּאִתְתָּקְפוּ דָּא בְּדָא, וְאָחִיד דָּא בְּדָא, אִצְטְנָן רוּגְזֵיהּ עַל דְּנָפַק לְקָטְלָא. נָפַק לְאוֹכָחָא, מַאן ר סָבִיל רוּגְזָא וְתוּקְפָּא דְּדִינָא דְּהַהוּא ב״נ. הֲוֵי אֵימָא, דָּא דְּקָאֵים אַפִּתְחָא.

שח) כַּךְ אָמַר קב״ה לְיִשְׂרָאֵל, בָּנַי, לָא תִּדְחָלוּן, ש הָא אֲנָא קָאֵים עַל פִּתְחָא, אֲבָל אִזְדָּרְזוּ בְּהַאי יוֹמָא ת וְהָבוּ א לִי חֵילָא. וּבְמָה. בְּשׁוֹפָר. דְּאִי אִשְׁתְּכַח

מסורת הזהר

ת) (תהלים עה) משפטים קמא צ״ע. א) (ישעיה סו) תקוני זהר תנ״ט צב: ת״ע קכו:.

חלופי גרסאות

פ ואלמלא. צ ואתחסי; ואתסחי; ואתסי; ויתסחי. ק גומרין. ר שכיך. ש ל״ג הא. ת ויהבו. א ליה.

דרך אמת ק] ונתקררו הגחלים והוא משל אל השקט הכעס.

הסולם

מאמר

נסי. ויקרא שמו ה׳ נסי, שהוא לשון התנשאות ורוממות. ונסה הוא כמו נשא, ולא מלשון נסיון. כי בעקידת יצחק הגדיל ונשא את אברהם. שואל. **מה מלמדנו.** ומשיב, שמלמדנו, **שנשתכלל הימין ונשלם** על ידי עקדת השמאל. כי מטרם שקו ימין שה״ס אברהם נכלל בשמאל שהוא יצחק, אין לו לימין אלא ו״ק בלי ג״ר, ואחר שנכלל בשמאל, יש לו ג״ר כמו השמאל. כנ״ל בדבור הסמוך. והתכללות זו באה לו ע״י עקדת יצחק, ונמצא שהימין נשתכלל ונשלם ע״י העקדה. **זה שכתוב, והאלקים נסה את אברהם,** דהיינו שהגדילו בג״ר. **והאלקים הוא בדיוק, שזה הוא ופחד יצחק,** דהיינו מדת הגבורה שהיא קו שמאל, שמדה זו הגדילו בג״ר. ע״י שנכלל בה ע״י עקדת יצחק.

שו) **רבי אבא אמר** וכו׳: ראי״א, **כתוב, כי אלקים שופט זה ישפיל וזה ירים. כי אלקים שופט,** אלקים הוא גבורה, ושופט הוא ת״ת, שנקרא משפט. והפירוש הוא, **כי אם לא היה עובר הדין של יצחק** שה״ס גבורה וקו שמאל, **במקום שיעקב שורה,** שה״ס ת״ת וקו אמצעי, **ונתבשם שם, אוי לעולם שיפגש בדינו.** כי יעקב שה״ס קו אמצעי ממעט את קו השמאל ע״י המסך דחירק שע״י זה מתיחד השמאל עם הימין ונתבשמים הדינים

(דפו״י דף י״ח ע״א *) דף י״ח ע״ב)

תקיעת שופר

הקשים שבשמאל. כנ״ל. **וסוד הדבר, כי באש ה׳ נשפט,** שהאש שבשמאל נשפט ע״י הויה, שהוא קו אמצעי. המיחדו עם הימין, **וזו היא התבשמות העולם.**

שז) **וכיון דעאל באתרא** וכו׳: **וכיון שיצחק,** שהוא קו שמאל, **נכנס במקומו של יעקב,** שהוא קו אמצעי, **ויעקב אחז בו,** דהיינו בכח המסך דחירק שבו, (כנ״ל לך י״ג ד״ה ונתבאר) **אז שקט האש ונצטננו הגחלים שלו,** דהיינו הדינים של קו שמאל. בדומה **לאדם שהיה כועס וחגר והזדיין ויצא בכעסו להרוג בני אדם. חכם אחד עמד על פתחו, ואחז בו.** ולא עזבו לצאת החוצה. **אמר** לו הכועס, **אם לא אחזת בי והתקפת אותי, היה הרג נמצא בעולם. כי בעוד שהתקיפו זה את זה ואחזו זה בזה נצטנן כעסו על שיצא להרוג. יצא** אותו חכם **והוכיח, מי סבל הכעס ותוקף הדין של אותו אדם, הוי אומר, מי שעמד על הפתח** לעכבו מלצאת.

שח) **כך אמר קב״ה** וכו׳: **כך אמר** הקב״ה, שה״ס קו האמצעי, **לישראל. בני לא תפחדו** מן הדינין של קו שמאל, **כי אני עומד על הפתח,** לעכב את הדינים מלצאת, **אבל התעודדו ביום הזה ותנו לי כח, ובמה בשופר.** שעל ידי קול שופר מעורר קו האמצעי את

קוֹל שׁוֹפָר כִּדְקָא יְאוּת, וּמְכַוְונֵי בֵּיהּ לְתַתָּא, הַהוּא קָלָא סָלִיק, וּבֵיהּ מִתְעַטְּרֵי אֲבָהָן, וְקַיְימֵי בְּמִשְׁכְּנֵיהּ דְיַעֲקֹב. וְע״ד בָּעֵי לְאִזְדַּהֲרָא בְּשׁוֹפָרָא, וּלְמִנְדַּע בְּהַהוּא קָלָא [ב] וּלְכַוְונָא.

שט) [ג] וְלֵית לָוֹ קָלָא בְּשׁוֹפָרָא, דְּלָא סָלִיק רְקִיעָא חַד. וְכָל אִינּוּן אוֹכְלוֹסִין דְּהַהוּא רְקִיעָא, יָהֲבִין אֲתַר לְהַהוּא קָלָא, וּמַאי קָא אָמְרִי. [ב] וַיְיָ׳ נָתַן קוֹלוֹ לִפְנֵי חֵילוֹ וְגוֹ׳. וְקָאִים הַהוּא קָלָא בְּהַהוּא רָקִיעַ, עַד דְּאָתֵי קָלָא אָחֳרָא, [ג] וְאִתְעַתְּדוּ

מסורת הזהר
ב) (יואל ב) וישב פב צ״ד.

חלופי גרסאות
ב מוסיף ולכוונא ביה; ליה. ג ואתערו.

דרך אמת [ג] עיין ענין התקיעות בפ׳ אמור צז ע״ב.

הסולם

מאמר תקיעת שופר

המסך דחירק (כבאות ש״ד) שזה כל כחו למעט קו השמאל ולהמתיקו בימין. וזולתו, אין כח שיוכל ליחד השמאל בימין, כנ״ל (לך י״ג ד״ה ונתבאר) **שאם נמצא קול שופר כראוי ומכוונים בו למטה, הקול ההוא עולה,** ומעורר את המסך דחירק בקו האמצעי, ומיחד הימין והשמאל, **שבו מתעטרים האבות,** שע״י התכללות בימין ושמאל, הם קונים מוחין דג״ר, שע״ז נתעטר יצחק (כנ״ל באות ש״ד) ונתעטר אברהם (כבאות ש״ה) וכיון שאת כל זה גרם יעקב, נעטר גם הוא, שכל המוחין שגורם תחתון לעליון זוכה בהם גם התחתון. ונמצא שהאבות אברהם ויצחק **עומדים במשכנו של יעקב,** משום שהוא הפועל כל היחוד הזה. **וע״כ צריכים להזהר בשופר, ולדעת קול ההוא, ולכוון בו.**

שט) **וְלֵית לָךְ קָלָא** וכו׳: **ואין לך קול בשופר שאינו עולה לרקיע אחד, וכל ההמון שבאותו הרקיע נותן מקום לקול ההוא. ומה הם אומרים. וה׳ נתן קולו לפני חילו וגו׳.** ועומד קול ההוא באותו הרקיע עד שבא קול אחר, ונועדים יחד ועולים בחבור לרקיע אחר. וע״כ למדנו, שיש קול שמעלה קול. ומה הוא. הוא, קול ההוא של תקיעת ישראל למטה.

פירוש. כבר ידעת שקול שופר עולה למעלה ומעורר את המסך דחירק שבקו אמצעי, כדי למעט ג״ר דשמאל וליחדו בימין, (כבאות ש״ד) אמנם יש ב׳ מיני פעולות במסך דחירק הזה, עד שממעטות ומיחדות השמאל בימין, א) היא שמגלה את המסך דצמצום א׳ הבלתי ממותק בבינה, המכונה מנעולא, שמכאן מקבל עיקר הכח למעט קו השמאל. ב) היא, שמגלה המסך דמלכות הממותקת בבינה, המכונה מפתחא, שמכאן, גם יש לו כלים לקבלת המוחין דו״ק דג״ר. (כמ״ש זה לעיל לך דף י״ג ד״ה ולפיכך ע״ש) **וע״כ נבחנים ב׳ בחינות קולות המעוררים המסך דחירק. קול א׳, הוא המעורר את המסך דחירק מבחינת המלכות דצמצום א׳ הבלתי נמתקת בבינה. קול ב׳, הוא המעורר את המסך דחירק מבחינת מלכות הנמתקת בבינה.** (כמ״ש לעיל וירא אות שפ״א בהסולם ע״ש) **שקול ב׳ הוא עיקר הנרצה בתקיעת שופר. ואלו ב׳ פעולות שבמסך דחירק מכונות כאן בזהר ב׳ רקיעים.**

וז״ש, **וְלֵית לָךְ קָלָא בשופרא דְּלָא סָלִיק רקיע חד**, דהיינו שאפילו קול מבחינת המסך דמלכות הבלתי נמתקת היוצא מן השופר, יש לו ג״כ רקיע אחד שפועל שם את פעולתו למעט הג״ר דשמאל. וז״ש, **וכל אינון אוכלסין דההוא רקיעא יהבין אתר לְהַהוּא קָלָא**, דהיינו שמקבלים את הקול ופועלים בו. **ומאי קא אמרי, והויה נתן קולו לפני חילו כי רב מאד מחנהו כי עצום עושה דברו** וגו׳. כי קול ההוא ממלכות דמדת הדין הבלתי נמתקת הוא רב ועצום מאד ואין מי שיעמוד לפניו, וע״כ יש בכחו למעט את קו השמאל. וע״כ הם משמיעים את המקרא הזה בעת פעולתם. אמנם אם היה נשאר הקול הזה דמדת הדין, לא היו ראוים עוד לקבל שום מוחין ואפילו ו״ק דג״ר (כמ״ש בראשית א׳ דף ז׳ ד״ה וכבר) וע״כ צריכים לקול הב׳ של מסך דמלכות הממותק בבינה. ששניהם מתחברים יחד, אלא קול הא׳ הוא בגניזו, ואינו פועל, וקול הב׳ הוא שפועל וע״כ ראוים לקבלת מוחין.

וז״ש **וקאים האי קָלָא בההוא רקיע עד דאתי קָלָא אחרא**, דהיינו עד שבא הקול דמסך המלכות הממותקת בבינה, **ואתעתדו**

מאמרים מתוך ספר הזהר, ויקרא
אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org

כַּחֲדָא, וְסַלְקִין בְּזווּגָא לְרְקִיעָא אָחֳרָא. וְעַל דָּא תָּנֵינָן, אִית קוֹל דְּסָלִיק קוֹל, וּמַאי אִיהוּ. הַהוּא קָלָא דְּתִקְיעָתָא דְּיִשְׂרָאֵל דְּתַתָּא.

שי) וְכֵיוָן דְּמִתְחַבְּרָן כָּל אִינּוּן קָלִין דִּלְתַתָּא, וְסַלְקִין לְהַהוּא רְקִיעָא עִלָּאָה דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא שָׁארֵי בֵּיהּ, ד מִתְעַטְּרָן כֻּלְּהוּ קָמֵי מַלְכָּא, וּכְדֵין כּוּרְסְוָון רְמִיו וְכוּרְסְיָיא אָחֳרָא דְּיַעֲקֹב קָאֵים וְאִתְתָּקַן.

שיא) עַל דָּא אַשְׁכַּחְנָא בְּסִפְרָא דְּרַב הַמְנוּנָא סָבָא, בְּאִינּוּן צְלוֹתֵי ה דְּר״ה, דַּהֲוָה אָמַר, צְלוֹתָא ו וְקוֹל שׁוֹפָר ז דְּאַפִּיק ח הַהוּא זַכָּאָה, דְּאִשְׁתַּכַּח מֵרוּחֵיהּ וּמִנַּפְשֵׁיהּ ט בְּהַהוּא י שׁוֹפָר, כ דְּהַהוּא קוֹל סָלִיק לְעֵילָּא. ל וּבְהַהוּא יוֹמָא קַיְימִין וּמִשְׁתַּכְחֵי מְקַטְרְגִין לְעֵילָּא. וְכַד סָלִיק הַהוּא קָלָא דְּשׁוֹפָר, כֻּלְּהוּ אִתְדַּחְיָין קָמֵיהּ, וְלָא יַכְלִין לְקַיְימָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּיא, דְּיַדְעִין לְכַוְונָא רְעוּתָא לְקָמֵי מָארֵיהוֹן, וְיַדְעִין לְתַקָּנָא עָלְמָא בְּהַאי יוֹמָא, בְּקָל שׁוֹפָר. וְעַל דָּא כְּתִיב, ג אַשְׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה. יוֹדְעֵי, וְלָא תּוֹקְעֵי.

שיב) בְּהַאי יוֹמָא, בָּעֵי עַמָּא לְאִסְתַּכְּלָא בב״נ שְׁלִים מִכֹּלָּא, דְּיָדַע אָרְחוֹי דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא, דְּיָדַע בִּיקָרָא דְּמַלְכָּא, דְּיִבְעֵי עָלַיְיהוּ בָּעוּתָא בְּהַאי יוֹמָא. וּלְזַמְנָא קָל שׁוֹפָר בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין, בְּכַוְונָה דִּלְבָּא, בְּחָכְמְתָא, בִּרְעוּתָא, בִּשְׁלִימוּ. בְּגִין דְּיִסְתָּלַק דִּינָא עַל יְדוֹי מִן עָלְמָא. וַוי לְאִינּוּן דִּשְׁלִיחָא דִּלְהוֹן לָא אִשְׁתְּכַח כִּדְקָא

מסורת הזהר

ג) (תהלים פט) בא א צ״ב.

חלופי גרסאות

ד מתעתדן. ה ל״ג דר״ה. ו דקל; ל״ג וקל. ז מוסיף דההוא קול דאפיק. ח ל״ג ההוא זכאה דאשתכח. ט מוסיף דאשתכח בההוא. י מוסיף שופרא זכאה. כ דסלקא ול״ג דההוא קול. ל בההוא.

הסולם

מאמר תקיעת שופר

כחדא וסלקין בזווגא לרקיעא אחרא, ששני הקולות מזדווגים יחד ועולים לרקיע הב׳, ששם פועל רק המסך דמלכות הממותקת בבינה, והמסך הבלתי ממותק מחובר בו בגניזו כדי לתת לו כח. וז״ש **ועל דא תנינן, אית קול דסליק קול** כי קול הא׳ הבלתי ממותק, מעלה ונותן כח לקול הב׳ הממותק בבינה, שיוכל להחזיק הקו שמאל בו״ק דג״ר, וע״כ צריכים לחיבור שניהם. וזהו **קלא דתקיעתא** וכו׳.

שי) **וכיון דמתחברן כל** וכו׳: וכיון שמתחברים כל אלו הקולות שלמטה, ועולים לרקיע העליון, שהמלך הקדוש, שהוא קו האמצעי, שורה בו. מתעטרים כולם לפני המלך. ואז הושלכו כסאות הדין, והוקם כסא האחר של יעקב, שהוא קו האמצעי, ונתתקן.

שיא) **על דא אשכחנא** וכו׳: ע״כ מצאתי בספרו של רב המנונא סבא, באלה התפלות של ראש השנה, שהיה אומר, התפלה וקול השופר שמוציא הצדיק בשופר ההוא, היוצא מרוחו ונפשו, קול ההוא עולה למעלה. וביום ההוא עומדים ונמצאים מקטרגים למעלה וכשעולה קול ההוא של השופר כולם נדחים מפניו ואינם יכולים להתקיים. אשרי חלקם של הצדיקים שיודעים לכוון את הרצון לפני אדונם, ויודעים לתקן את העולם ביום ההוא בקול שופר, וע״כ כתוב, אשרי העם **יודעי** תרועה, יודעי ולא תוקעי.

שיב) **בהאי יומא בעי** וכו׳: ביום הזה צריך העם לראות, שאדם שלם בכל, היודע דרכיו של מלך הקדוש, ויודע יקרו של המלך, שיתפלל עליהם את התפלה ביום הזה, ושיזמן קול שופר בכל העולמות בכוונת הלב, בחכמה, ברצון, בשלמות, כדי שיסתלק הדין על ידו מן העולם. אוי לאלו, אשר השליח שלהם לא נמצא כראוי, כי עוונות העולם יבואו להזכיר בשבילו. ז״ש אם הכהן המשיח יחטא, שהוא שליח כל ישראל, הוא לאשמת העם. משום שהדין שורה על העם.

יֵאוּת, דְּהָא חוֹבֵי [מ]עָלְמָא אַתְיָין לְאַדְכְּרָא בְּגִינֵיהּ. הה״ד, אִם הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ יֶחֱטָא, דְּהוּא שְׁלִיחָא דְּכָל יִשְׂרָאֵל, לְאַשְׁמַת הָעָם הוּא, בְּגִין דְּדִינָא שַׁרְיָא עָלַיְיהוּ.

שיג) וְכַד שְׁלִיחָא הוּא זַכָּאָה כְּדְקָא יֵאוּת, זַכָּאִין אִינּוּן עַמָּא, דְּכָל דִּינִין מִסְתַּלְּקִין מִנַּיְיהוּ עַל יְדֵיהּ, כ״ש כַּהֲנָא, דְּעָלֵיהּ מִתְבָּרְכָאן עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי. א״ר אֶלְעָזָר, וְעַ״ד, כֹּהֵן וְלֵוִי עַד לָא יִסְלַק לְפוּלְחָנָא, בַּדְקִין [נ]אֲבַתְרֵיהּ, וְיַדְעִין אָרְחוֹי [ס]וְעוֹבָדוֹי, וְאִי לָא, לָא סָלִיק לְפוּלְחָנָא, וְכֵן בְּסַנְהֶדְרִין לְמֵידָן דִּינָא.

שיד) וְאִי אִשְׁתְּכַח כְּדְקָא יֵאוּת, יָהֲבִין עָלֵיהּ חוּמְרָא דְּמַקְדְּשָׁא. וְאִי לָא, לָא סָלִיק לְפוּלְחָנָא. הה״ד, [ד]וּלְלֵוִי אָמַר תּוּמֶּיךָ וְאוּרֶיךָ לְאִישׁ חֲסִידֶךָ. [ע]מִפְּנֵי מַה [פ]זָכָה לְאוּרִים וּלְתוּמִים, וּלְמִפְלַח פּוּלְחָנָא. הֲֵוי אוֹמֵר [ה]אֲשֶׁר נִסִּיתוֹ וְגוֹ׳. הָאוֹמֵר לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא רְאִיתִיו וְגוֹ׳. וְכֵיוָן דְּאִשְׁתְּכַח בְּאִלֵּין דַּרְגִּין, כְּדֵין יוֹרוּ מִשְׁפָּטֶיךָ לְיַעֲקֹב וְגוֹ׳, יָשִׂימוּ קְטוֹרָה וְגוֹ׳. לְשַׁכְּכָא [צ]רוּגְזָא, וּלְזַמְּנָא שְׁלָמָא. וְכָלִיל עַל מִזְבְּחֶךָ, בְּגִין דְּיִתְבַּסְּמוּן כֹּלָּא, וְיִשְׁתַּכְּחוּן בִּרְכָאן בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין, כְּדֵין [ו]בָּרֵךְ יְיָ׳ חֵילוֹ וְגוֹ׳.

שטו) [ז]וְאִם כָּל עֲדַת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ וְגוֹ׳. ר״ש פָּתַח, [ח]נָשִׁים שַׁאֲנַנּוֹת קוֹמְנָה שְׁמַעְנָה קוֹלִי וְגוֹ׳. כַּמָּה אִית לֵיהּ לְב״נ, לְאִסְתַּכְּלָא בִּיקָרָא דְּמָארֵיהּ, בְּגִין [ק]דְּיִשְׁתְּכַח בְּרִיָה שְׁלִים קַמֵּיהּ קב״ה, דְּכַד בָּרָא קב״ה לְב״נ [*]בָּרָא לֵיהּ שְׁלִים, כְּמָה דְּאִתְּמַר, [ט]אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים אֶת הָאָדָם יָשָׁר וְגוֹ׳. אֶת הָאָדָם דְּכַר וְנוּקְבָא. וְנוּקְבָא אִתְכְּלִילַת בְּדְכוּרָא, וּכְדֵין יָשָׁר כְּתִיב. לְבָתַר וְהֵמָּה בִּקְשׁוּ חִשְׁבּוֹנוֹת רַבִּים.

מסורת הזהר

ד) (דברים לג) חלק ג׳ קמה: קמו. ה) (שם) שם. ו) (שם) ויחי קעה צ״א. ז) (ויקרא ד) חלק ג׳ כ.: כג. ח) (ישעיה לב) חלק ג׳ יט: ט) (קהלת ז) ויחי עו צ״א.

חלופי גרסאות

מ עמא. נ אבתרייהו. ס ל״ג ועובדוי. ע מוסיף הדר ואמר. פ מוסיף זכה אהרן. צ רוגזך. ק דאשתכח בריא.

הסולם

מאמר

שיג) **וכד שליחא הוא** וכו׳: וכאשר שליח הצבור, הוא זכאי כראוי, אשרי הם העם, שכל הדינים מסתלקים מהם על ידו. וכל שכן הכהן, שבשבילו מתברכים העליונים והתחתונים. אמר ר׳ אלעזר, וע״כ, כהן ולוי מטרם שעולה לעבודה בודקים אחריו, ורואים דרכיו ומעשיו. ואם לא אינו עולה לעבודה. וכן בסנהדרין לדון דין, אין מקבלים איש לסנהדרין אלא אחר הבדיקה אם ראוי לכך.

שיד) **ואי אשתכח כדקא** וכו׳: ואם, הכהן או הלוי, נמצא כראוי, נותנים עליו חומר המקדש, ואם לא, אינו עולה לעבודה. ז״ש וללוי אמר תומיך ואוריך לאיש חסידך. מפני מה זכה לאורים ותומים ולעבוד עבודה, הוי אומר, אשר נסיתו וגו׳. כי נסיתו מקודם

תקיעת שופר

וראית שכדאי לזה. האומר לאביו ולאמו לא ראיתיו וגו׳. וכיון שנמצא באלו המדרגות, אז, יורו משפטיך ליעקב וגו׳, ישימו קטורה וגו׳, שיקריבו קטרת לשכך הכעס ולזמן את השלום. וכליל על מזבחך, כדי שיתבשם הכל, והברכות תמצאנה בכל העולמות. אז ברך ה׳ חילו וגו׳.

שטו) **ואם כל עדת ישראל ישגו** וגו׳: ר׳ שמעון פתח. נשים שאננות קומנה שמענה קולי וגו׳. כמה יש לאדם להסתכל בכבוד אדונו, כדי שימצא בריה שלמה לפני הקב״ה. כי כשברא הקב״ה את האדם, ברא אותו שלם. כמו שנאמר, אשר עשה האלקים את האדם **ישר** וגו׳. **את** האדם, יורה שהיו דכר ונוקבא והנוקבא היתה נכללת בדכר. ואז **ישר** כתוב. ואח״כ והמה בקשו חשבונות רבים.

מאמרים מתוך ספר הזהר, אמור
אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org

בְּמַתְנִיתִין, בְּאִלֵּין פַּשְׁטִין. מִן הַבָּקָר: פָּרִים מְנַגְּחִים בְּמַתְנִיתִין, בְּתוֹקְפָּא יַתִּיר. וּמִן הַצֹּאן: שְׂאָר עַמָּא, קָרְבְּנָא דִּלְהוֹן צְלוֹתִין, וְעָלַיְיהוּ אִתְמַר, ט וְאַתֶּן צֹאנִי צֹאן מַרְעִיתִי אָדָם אַתֶּם.

קפו) דְּמָארֵי קַבָּלָה, ש וּמָארֵי מִדּוֹת, אִינּוּן מִסְטָר דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי. שְׂאָר עַמָּא מִסְטָרָא דְּאִילָנָא דְּטוֹב וָרָע, אִסּוּר וְהֶתֵּר. וּבְגִין דָּא, מִן הַבְּהֵמָה, מַאֲכָל *) דִּלְהוֹן, עֹמֶר לֶחֶם שְׁעוֹרִים, י וַיָּמָד שֵׁשׁ שְׂעוֹרִים. ת וַיָּשֶׂת עָלֶיהָ, אוֹרַיְיתָא דְּבְעַל פֶּה, דְּשִׁית סִדְרֵי מִשְׁנָה. אֲבָל א אִלֵּין דְּאִילָנָא דְּחַיֵּי, דְּאִינּוּן ב אָדָם אוֹרַיְיתָא דִּלְהוֹן, נָהֲמָא דְּקב״ה. הה״ד, כ לְכוּ לַחֲמוּ בְלַחְמִי וְהַיְינוּ שְׁתֵּי הַלֶּחֶם. חֲדוּ כֻּלְּהוּ תָּנָאִין וַאֲמוֹרָאִין, וְאָמְרוּ מַאן קָאֵים קַמֵּי סִינַי. (ע״כ רעיא מהימנא) ג

קפז) כ בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ, ר׳ יִצְחָק פָּתַח, ל תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקב״ה קָרִיב לוֹן לְגַבֵּיהּ, מִן כָּל ד אוּמִין עע״ז, וְאִתְרְעֵי בְּהוּ, וּמֵאֲתַר רְחִיקָא קָרִיב לוֹן לְגַבֵּיהּ, הה״ד, מ וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל כָּל הָעָם כֹּה אָמַר ה׳ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר הַנָּהָר יָשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם. לְאַחֲזָאָה, דְּהָא מֵאֲתַר רְחִיקָא אִתְרְעֵי בְּהוּ, וְקָרִיב לוֹן לְגַבֵּיהּ, וּכְתִיב, נ וָאֶקַּח אֶת אֲבִיכֶם אֶת אַבְרָהָם מֵעֵבֶר הַנָּהָר וְגוֹ׳. הֲנֵי קְרָאֵי אִית לְאִסְתַּכְלָא בְּהוּ, וְכִי כָּל יִשְׂרָאֵל לָא הֲווֹ יַדְעֵי דָּא, וְכָל שֶׁכֵּן יְהוֹשֻׁעַ.

מסורת הזהר

ט) (יחזקאל לד) שמות קיח צ״ב. י) (רות ג) ז״ח פה ט״ד שי״ג **תק״ח** קיב ט״א ש״ט שי״ד. כ) ח״ג ק: ז״ח יד ט״ב שנ״א. ל) (תהלים פא) וירא קיג צ״א. מ) (יהושע כד) בהשמטות **ח״א** רנה: ח״ג צט. רצח. נ) (שם) ח״ג צט. רנו. רצח:.

חלופי גרסאות

ש מארי. ת ל״ג וישת עליה. א באלין. ב אורייתא דאינון אדם [אכלין] נהמא. ג בדפו״י כתבו שייך כאן פקודא לשרוף קדשים ונדפס בדף ל״ג א׳. ד שאר אומין ול״ג עע״ז.

המולם

מאמר חג השבועות

שהקרבן שלהם היא תפלה, ועליהם נאמר ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם. אשר **צאן מרעיתי**, הם הלומדים בפשט התורה לבד. **אדם אתם**, הם בעלי הקבלה, הדבקים בז״א, שה״ס הויה במילוי מ״ה, שבגימטריא אדם.

קפו) **דמארי קבלה ומארי** וכו׳: **שבעלי קבלה, ובעלי מדות**, הדבקים במדותיו של ז״א, **הם מצד עץ החיים**, שהוא ז״א, הנקרא אדם. **שאר העם, הם מצד עץ הדעת טוב ורע, שהם איסור והיתר**, שהוא המלאך מטטרון הנקרא כן, והוא מרכבה אל המלכות שנקראת משנה, והוא כולל ד׳ חיות הקדש. **ומשום זה, מן הבהמה**, המאכל שלהם הוא עומר לחם שעורים. שכתוב, וימד שש שעורים וישת עליה, שה״ס התורה שבעל פה של ששה סדרי משנה. אבל אלו שהם מעץ החיים, שהם בעלי קבלה, **הם אדם, שהתורה שלהם, הוא לחם הקב״ה.** דהיינו מאכל של ז״א הנקרא אדם, **ז״ש לכו לחמו בלחמי.** והיינו שתי הלחם. שמחו כל התנאים והאמוראים, ואמרו, מי יעמוד לפני סיני. דהיינו לפני רעיא מהימנא שנקרא סיני. (ע״כ רעיא מהימנא).

מאמר תקיעת שופר

קפז) **בחדש השביעי באחד לחדש:** ר׳ יצחק פתח, תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. אשרי הם ישראל, שהקב״ה קרב אותם מכל אומות העולם ובחר בהם. וממקום רחוק קרב אותם. ז״ש ויאמר יהושע אל כל העם כה אמר ה׳ אלקי ישראל בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם, להראות כי ממקום רחוק רצה בהם, וקרבם אליו. וכתוב, ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר וגו׳. מקראות אלו יש להסתכל בהם. וכי כל ישראל לא היו יודעים זה, וכל שכן יהושע, ולמה היה צריך לומר כה אמר ה׳ וגו׳.

קפח) אֶלָּא אוֹרַיְיתָא כּוּלָּה סָתִים וְגַלְיָא, כְּמָה דִּשְׁמָא קַדִּישָׁא סָתִים וְגַלְיָא, בְּגִין דְּאוֹרַיְיתָא ה כּוּלָּה שְׁמָא קַדִּישָׁא הִיא, וְעַל דָּא אִיהִי סָתִים וְגַלְיָא. אִי יִשְׂרָאֵל *) וְיהוֹשֵׁעַ הֲווֹ יַדְעֵי, אֲמַאי כְּתִיב כֹּה אָמַר יְיָ. אֶלָּא וַדַּאי סְתִימָא דְּמִלָּה, טִיבוּ סַגִּי עֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִתְרְעֵי בְּהוּ בַּאֲבָהָתָא, וְעָבִיד לוֹן רְתִיכָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה לְיקָרֵיהּ, וְאַפִּיק ו לוֹן מִגּוֹ נַהֲרָא עִלָּאָה יַקִּירָא קַדִּישָׁא, בּוּצִינָא דְּכָל בּוּצִינִין, בְּגִין דְּיִתְעֲטַר בְּהוּ. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, כֹּה אָמַר יְיָ בְּעֵבֶר הַנָּהָר יָשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם. ז הַנָּהָר: הַהוּא ח נָהָר דְּאִשְׁתְּמוֹדַע, ט וְאִתְיְידַע.

קפט) מֵעוֹלָם, מַאי קָא בָּעֵי הָכָא. אֶלָּא לְאַחֲזָאָה חָכְמְתָא. מֵעֵבֶר הַנָּהָר מֵעוֹלָם, אֶלָּא הַהוּא נָהָר עוֹלָם אִקְרֵי. וְעַל דָּא, בְּעֵבֶר הַנָּהָר יָשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם, לְאַחֲזָאָה טִיבוּ וְקִשׁוֹט דְּעָבֵד קוּדְשָׁא ב״ה לְיִשְׂרָאֵל. וְאֶקַּח אֶת אֲבִיכֶם אֶת אַבְרָהָם

חלופי גרסאות

ה ל״ג כולה; כלא. ו ליה. ז ל״ג הנהר. ח ל״ג נהר. ט דאתידע.

הסולם

מאמר

קפח) **אלא אורייתא כולה** וכו׳: אלא התורה כולה סתומה וגלויה כמו השם הקדוש, שהוא סתום וגלוי, שכתוב בהוי״ה ונקרא באדני. משום שהתורה כולה היא שם הקדוש, וע״כ היא סתומה וגלויה. ושאלנו, אם ישראל ויהושע היו יודעים זה למה כתוב, כה אמר ה׳. ומשיב, אלא ודאי הסוד של הדבר הוא, כי חסד גדול עשה הקב״ה עם ישראל, שבחר בהאבות, ועשה אותם מרכבה עליונה קדושה לכבודו, והוציאם מנהר העליון היקר והקדוש, המאור של כל המאורות, דהיינו בינה, כדי שיתעטר בהם. ז״ש כה אמר ה׳ בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם. **הנהר**, היינו נהר ההוא הידוע והנודע. דהיינו בינה.

פירוש האבות ה״ס חג״ת דז״א, ונודע שכל המוחין שיש להם לחג״ת הללו הם ע״י עלית ז״א לבינה, אשר בינה ותו״מ דבינה שנפלו בקטנות הבינה לז״א, הנה בגדלות הבינה, בעת שהחזירה בינה ותו״מ אלו למדרגתה, נמשכו עמהם גם חג״ת דז״א ועלו עם בינה (כנ״ל ויקהל אות קל״א בהסולם עש״ה) ואז נמצאים חג״ת דז״א דבוקים שם בבינה בקו שמאל שלה, שהוא בינה ותו״מ שחזרו למדרגתם. וזסו״ה בעבר הנהר ישבו אבותיכם וגו׳ ויעבדו אלהים אחרים. כי קו השמאל דבינה, היה אז במחלוקת עם קו הימין, והשפיע החכמה ממעלה למטה, שמזה יונקים עבודה זרה ואלהים אחרים. אמנם אח״כ העלה ז״א את המסך דחירק, שעי״ז מיעט את קו השמאל דבינה, ויחד אותו עם הימין, ונעשה שלום בין הקוין, אבל אז נרחק ז״א ויצא מן הג״ר דחכמה שבשמאל הבינה,

(דפו״י דף צ״ח ע״ב *) דף צ״ט ע״א)

תקיעת שופר

כי מקודם שיחד ב׳ הקוין, וקו שמאל היה במחלוקת, היה לז״א ג״ר דחכמה מן קו השמאל, אבל עתה שהכריע ויחד ימין ושמאל זה בזה, כבר אין לו לז״א, אלא ו״ק דחכמה, מחמת התמעטות קו השמאל (כנ״ל ב״א דף ס׳ ד״ה מחלוקת). וז״ש (באות קפ״ז) **לאחזאה דהא מאתר רחיקא אתרעי בהו** וכו׳ **וכתיב ואקח את אביכם מעבר הנהר** וגו׳: כי מקודם לכן שהיה בקירוב אל החכמה שבשמאל דבינה, לא היה יכול לקבל משם, מחמת שהקו שמאל היה במחלוקת, ומחמת שההשפעה משמאל היתה ממעלה למטה והיתה יניקה לאלהים אחרים. ועתה שנתרחק מחכמה שבשמאל הזו, ונתמעט לו״ק דחכמה הוא יכול לקבל כל המוחין והגדלות שבהם. וז״ש, **ואפיק לון מגו נהרא וכו׳ בגין דיתעטר בהו**, כי כשהיו חג״ת דז״א דבוקים בקו שמאל של הנהר הזה שהוא בינה, לא היו יכולים לקבל כלום, אלא אחר שיצאו ונתרחקו משם, ונתמעטו לו״ק דחכמה, אז הם מתעטרים עם המוחין של אותו הנהר.

קפט) **מעולם מאי קא בעי** וכו׳: הכתוב אומר מעולם, שואל, מה הוא רוצה בזה כאן. ומשיב, אלא להראות חכמה הוא, שמעבר הנהר, היינו מעולם, כי נהר ההוא נקרא עולם. שהבינה נקרא ג״כ עולם, וע״כ מעולם פירושו כמו מעבר הנהר. וע״כ אומר, **בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם**, להראות חסד ואמת שעשה הקב״ה לישראל, בזה, אשר **ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר**. והוציאו מקו השמאל שבבינה, כמ״ש לעיל בדבור הסמוך.

שואל

מאמרים מתוך ספר הזהר, אמור
אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org

מֵעִבֵּר הַנָּהָר מַאי קָא מַיְירֵי. אֶלָּא אַבְרָהָם לָא אִתְדַּבַּק בֵּיהּ בְּהַהוּא נָהָר, כְּמוֹ יִצְחָק דְּאִתְדַּבַּק בֵּיהּ בְּסִטְרֵיהּ לְאִתְתַּקָּפָא.

קצ) תָּא חֲזֵי, הַאי נָהָר, אַף עַל גַּב דְּלָאו אִיהוּ דִּינָא, דִּינִין נָפְקֵי מִסִּטְרֵיהּ, וְאִתְתָּקְפוּ בֵּיהּ. וְכַד יִצְחָק אִתְתָּקַף ׳בְּדִינוֹי, כְּדֵין עִלָּאִין וְתַתָּאִין מִתְכַּנְפֵי לְדִינָא, וְכוּרְסְיָיא דְּדִינָא אִתְתָּקַן, וּמַלְכָּא קַדִּישָׁא יָתִיב עַל כּוּרְסְיָיא דְּדִינָא, וְדָאִין עָלְמָא, כְּדֵין, תִּקְעוּ בַּחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּיַדְעִין לְסַלָּקָא כּוּרְסְיָיא דְּדִינָא, וּלְתַקָּנָא כּוּרְסְיָיא דְּרַחֲמֵי. וּבְמָה. בַּשּׁוֹפָר.

קצא) רַבִּי אַבָּא חֲוָה יָתִיב קַמֵּיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, אָמַר לֵיהּ, ׳הָא זִמְנִין סַגִּיאִין שָׁאִילְנָא עַל הַאי שׁוֹפָר, מַאי קָא מַיְירֵי, וְעַד כָּאן לָא אִתְיְישַׁבְנָא בֵּיהּ. אָמַר לֵיהּ, וַדַּאי הַאי הוּא בְּרִירָא דְּמִלָּה, דְּיִשְׂרָאֵל בַּעְיָין בְּיוֹמָא ׳דְּדִינָא, שׁוֹפָר, וְלָא קֶרֶן. בְּגִין דְּקֶרֶן הָא אִתְיְידַע ׳מִבָּאן אֲתַר אִיהוּ, וּלְאִתְדַּבָּקָא דִּינָא לָא בָּעִינָא. אֲבָל הָא תָּנֵינָן, בְּמִלִּין וּבְעוֹבָדָא, בָּעִינָן לְאַחֲזָאָה וּלְאַתְעָרָא מִלִּין סְתִימִין.

קצב) תָּא חֲזֵי, כַּד הַהוּא שׁוֹפָר עִלָּאָה, דְּנָהִירוּ דְּכֹלָּא בֵּיהּ, אִסְתַּלָּק וְלָא נָהִיר לְבְנִין, כְּדֵין דִּינָא אִתְעַר, וְכַרְסְוָון אִתְתָּקָנוּ לְבֵי דִּינָא, וְדָא שׁוֹפָר, אֵילוֹ

חלופי גרסאות

׳ בבנוי. כ מוסיף ודאי הא. ל דא. מ ל״ג באן אתר איהו.

הסולם

מאמר

שואל, **מה מלמדנו** הכתוב בזה שאומר ואקח את אברהם מעבר הנהר, ואינו אומר ואקח את יצחק. ומשיב, **אלא אברהם**, שהוא חסד דז״א, וקו ימין שלו, **לא נתדבק באותו הנהר**, שהוא קו שמאל דבינה, **כמו יצחק**, שהוא קו שמאל דז״א, **שנתדבק בו בצדו להתחזק**, דהיינו בצד שמאל דבינה, שהוא הצד של יצחק. **פירוש. שיצחק עודנו דבוק בחלק של קו שמאל דבינה, כי מקבל ממנו** ו״ק **דחכמה שבשמאל. אבל אברהם, שהוא קו ימין וחסדים, יצא ממנו לגמרי**, וע״כ **כתוב, ואקח את אביכם את אברהם, ואינו אומר, ואקח את יצחק.** וז״ש **דאתדבק ביה בסטריה לאתתקפא**, דהיינו לקבל ו״ק **דחכמה.**

קצ) **ת״ח האי נהר** וכו׳: **בוא וראה, נהר הזה**, שהוא בינה, אע״פ **שהוא אינו דין**, כי בינה היא מדת הרחמים, עם כל זה **דינין יוצאים מהצד שלו.** דהיינו מצד שמאל שבו, בעת היותו חכמה בלי חסדים, (כנ״ל ב״א דף מ״ז ד״ה נפיק) והדינים **מתחזקים בו, וכשיצחק מתחזק משם בדיניו**, בעת היותו שם, חכמה בלי חסדים, **אז העליונים והתחתונים מתאספים לדין, ונתתקן כסא הדין**, שהיא מלכות מבחינת הדין שבה, **והמלך הקדוש**, שהוא ז״א, **יושב על כסא הדין ודן את העולם. אז, תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו.** שע״י

(דפו״י דף צ״ט ע״א)

תקיעת שופר

השופר מתהפכת מדת הדין למדת הרחמים. **אשרי הם ישראל שיודעים להעביר כסא הדין, ולתקן כסא הרחמים, ובמה** עושים זה. **בשופר.**

קצא) **רבי אבא הוה** וכו׳: ר״א היה יושב לפני רבי שמעון, אמר לו, הרי הרבה פעמים שאלתי על שופר הזה, מה הוא ענינו. ועד עתה עוד לא נתישבתי בו. אמר לו ודאי זה הוא בירורו של הדבר. כי ישראל צריכים ביום הדין, שופר ולא קרן, כי קרן, הרי נודע באיזה מקום הוא, שהוא רומז על המלכות, שהוא בחינת דין, ואין אנו צריכים לעורר דין. משא״כ שופר רומז על הבינה, שהיא רחמים. אמנם למדנו, אשר בדבור ובמעשה צריכים להראות ולעורר דברים סתומים. דהיינו בתקיעת שופר, ובברכתה.

קצב) **ת״ח כד ההוא** וכו׳: **בוא וראה, כששופר ההוא העליון, שבו אורותיהם של הכל**, דהיינו בינה, בעת שג׳ קוין שלה מיוחדים זה בזה, שכל המוחין דזו״ן דאצילות ובי״ע ממנה באים, **אם הוא מסתלק ואינו מאיר לבנים**, שהם ז״א ומלכות. **אז מתעורר הדין, והכסאות מתתקנים לבית הדין. ושופר זה**, שה״ס בינה, **נקרא אילו של יצחק**, דהיינו **תקפו של יצחק**, כי איל פירושו תקיף, מלשון ואת אילי הארץ לקח. **והוא שבחם של האבות**, שהם חג״ת שמקבלים כל שבחם משופר ההוא

שהוא

דְּיִצְחָק אִקְרֵי, תּוּקְפֵּיהּ *) דְּיִצְחָק, תּוּשְׁבַּחְתֵּיהּ דַּאֲבָהָן, כַּד אִסְתַּלַק הַהוּא שׁוֹפָר גָּדוֹל, דְּלָא יַנָּקָא לִבְנִין, כְּדֵין יִצְחָק אִתְתָּקַף, וְאִתְתָּקַן לְדִינָא בְּעָלְמָא.

קצג) וְכַד אִתְעַר הַאי שׁוֹפָר נ וְכַד בְּנֵי נָשָׁא תַּיְיבִין מֵחֲטָאֵיהוֹן, בַּעְיָין לְנַגְדָּא קוֹל שׁוֹפָר ס מִתַּתָּא, וְהַהוּא קָלָא סָלִיק לְעֵילָּא, כְּדֵין אִתְעַר שׁוֹפָרָא אָחֳרָא עַלָּאָה, וְאִתְעַר רַחֲמֵי, וְאִסְתַּלָּק דִּינָא. וּבָעֵינָן לְאַחֲזָאָה עוֹבָדָא בְּשׁוֹפָר, פ לְאִתְעָרָא

חלופי גרסאות

נ ובני ול"ג וכד. ס ל"ג מתתא. ע ל"ג עלאה. פ ולאתערא.

המולם

מאמר

שהוא בינה. **וכשנסתלק שופר גדול הזה** ואינו **מאיר לבנים**, לז"א ומלכות, והיינו, בעת שאין יחוד בז"א ומלכות, אלא ז"א יונק מקו ימין של הבינה, והמלכות יונקת מקו שמאל של הבינה, וכיון שהשמאל דבינה הוא בלי ימין מסתלקים המוחין דבינה מז"א, **ואז מתחזק יצחק**, שהוא קו שמאל, ע"י שליטת קו שמאל דבינה, **ומתתקן לדין בעולם**. כי בעת שהחכמה דשמאל היא בלי חסדים נמשכים דינים קשים לעולם. (ועי' סוד תקיעת שופר בפרשת ויקרא מאות ש"ב עד אות שי"ב).

קצג) **וכד אתער האי** וכו': וכשנתעורר שופר הזה, וכשבני אדם שבים מעונותיהם, צריכים למשוך בקול שופר מלמטה, וקול ההוא עולה למעלה, אז מתעורר שופר אחר עליון שהוא בינה, ומתעוררים הרחמים, והדין מסתלק. וצריכים להראות מעשה ע"י תקיעת שופר, כדי לעורר שופר אחר, שהוא בינה, ולהוציא בשופר הזה שלמטה אלו הקולות, תשר"ת וכו', להראות שכל אלו הקולות שלמעלה הכלולים כולם בשופר העליון, שהם ג' קוין ופרטיהם, הכלולים בבינה, יתעוררו לצאת, מן הבינה, לז"א ומלכות.

ביאור הדברים, בכל ראש השנה חוזר העולם לקדמותו כמו שהיה ביום ד' דמעשה בראשית, שאז נתמעטה המלכות. כי המלכות נקראת שנה, וי"ב חדשי השנה הם סדרי התקון שלה מתחילתה עד גמר התקון, ואם נשלמה השנה ולא גמרנו תקונה, היא ניתנה לנו לתקנה בשנה האחרת, ואנו צריכים שוב להתחיל מראשית הויתה כמו שהיתה ביום ד' דמעשה בראשית. וכן בכל שנה ושנה עד גמר התקון. וביום ד' דמעשה בראשית כתוב, ויעש אלקים את שני המארת הגדולים, שהמלכות היתה גדולה כמו ז"א, (ועי' ב"א מאות ק"י עד אות קט"ו) כי אז היה ז"א מלביש לקו ימין דבינה, והמלכות לקו שמאל דבינה, ואלו ב' קוין דבינה היו אז נפרדים זה מזה, וע"כ היה הקו שמאל דבינה בחכמה בלי חסדים, שאז נמשכים מקו שמאל דבינה דינים

(דפו"י דף צ"ט ע"א *) דף צ"ט ע"ב)

תקיעת שופר

קשים והוא חשך ולא אור, ואין החכמה יכולה להאיר בלי חסדים (כנ"ל ב"א דף ס' ד"ה מחלוקת) וע"כ נבחן אז, שהקב"ה יושב על כסא דין, ודינים נמשכים לעולם. כי אנו מקבלים רק מן המלכות הנקראת כסא לז"א, ואם המלכות היא בשמאל הבינה כשהוא נפרד מימין, שאז מלא דינים, נמצאת המלכות משפעת דינים לעולם.

וז"ש (באות קצ"ב) **כד אסתלק ההוא שופר גדול, דלא ינקא לבנין**, דהיינו בעת שב' קוין דבינה נפרדים זה מזה, **כדין יצחק אתתקף ואתתקן לדינא בעלמא**, אז מתגבר השמאל שנק' יצחק, ומשפיע דינים אל המלכות, וממלכות לעולם. ואז ניתנה לנו מצות תקיעת שופר. וב' תקונים נעשו על ידי תקיעת שופר. תקון א) הוא להעלות מ"ן לעורר זווג על מסך דחירק שבז"א, שהוא במקום בינה, שעל ידי זה הוא ממעט קו השמאל ומיחד אותו עם הימין, ויצאו ג' קוין בבינה, שה"ס חכמה בינה דעת. וז"ש (באות קצ"ג) **בעין לנגדא קול שופר מתתא, וההוא קלא סליק לעילא**, שקול שופר עולה בסוד מ"ן ומעורר הקול שלמעלה, שה"ס ז"א המכונה קול, שהוא למעלה בבינה, וז"ש, **כדין אתער שופר אחרא עלאה**, שהוא בינה, **ואתער רחמי**, דהיינו שקו האמצעי, שה"ס רחמים, נתעורר ומיחד ב' הקוין דבינה זב"ז, ואז, **ואסתלק דינא**, שאחר שקו שמאל נכלל בימין, מסתלקים כל הדינים משמאל. וזהו תקון הא' הנעשה ע"י תקיעת שופר.

תקון ב), הוא, להוציא הקולות מבינה, שהם ג' קוין שיצאו בה ע"י ז"א שנקרא קול, ולהמשיכם לז"א במקומו למטה. בסוד, מאחר שתלת קוי הבינה מחד נפקי, מז"א, אז חד בתלת קיימא, גם ז"א זוכה בתלת קוין. כי כל המוחין שהתחתון גורם לעליון זוכה בהם גם התחתון (כמ"ש לעיל ב"א דף רפ"ז ד"ה תלת ע"ש) אלא שצריכים מעשה למטה לעורר זה למעלה (כמ"ש באות קצ"א) **במלין**

ובעובדא

אמור

עא

צ שׁוֹפָרָא אָחֳרָא, וּלְאַפָּקָא בְּהַאי שׁוֹפָר ק לְתַתָּא, אִינּוּן קָלִי, לְאַחֲזָאָה דְּכָל אִינּוּן קָלִין דִּלְעֵילָּא, ר דְּכְלִילָן כֻּלְּהוּ בְּהַהוּא שׁוֹפָר עִלָּאָה, ש יִתְעָרוּן לְנָפְקָא.

קצד) וּבְהָנֵי קָלִין ת דִּלְתַתָּא, יָהֲבִין יִשְׂרָאֵל א חֵילָא לְעֵילָּא, וְעַל דָּא בָּעֵינָן לְזַמְּנָא שׁוֹפָר ב בְּיוֹמָא דָּא, ג וּלְסַדְּרָא קָלִין, לְכַוְונָא בֵּיהּ בְּגִין לְאַתְעָרָא שׁוֹפָר אָחֳרָא, דְּבֵיהּ כְּלִילָן קַלֵּי ד לְעֵילָּא.

קצה) סִדְרָא קַדְמָאָה, קָלָא נָפִיק, וּמִתְעַטָּר לְעֵילָּא, סָלִיק רְקִיעִין, וְאִתְבָּקַע

חלופי גרסאות

צ ל״ג שופרא. ק ל״ג לתתא. ר כלילן. ש ל״ג יתערון לנפקא. ת ל״ג דלתתא. א מוסיף חילא לרחמי מתתא ואתער שופר גדול. ב ל״ג ביומא דא. ג ולכוונא ביה דביה כלילן קלין ובגין לאתערא אחרא ולסדרא קלין בשופר. ד מוסיף לעילא ולסדרא קלין בשופר.

הסולם

מאמר תקיעת שופר

ובעובדא בעינן לאחזאה ולאתערא מלין סתימין. וזה נעשה ע״י סדר הקולות, ג״פ תשר״ת, ג״פ תש״ת, ג״פ תר״ת, שאנו תוקעים, כמ״ש לפנינו.

קצד) **ובהני קלין דלתתא** וכו׳: ובאלו הקולות שלמטה נותנים ישראל כח למעלה. וע״כ צריכים לזמן שופר ביום הזה, ולסדר קולות, דהיינו סדרי תשר״ת וכו׳, לכוון בו כדי לעורר שופר אחר, שהוא בינה, שבו כלולים הקולות שלמעלה, שהם חג״ת דז״א.

קצה) **סדרא קדמאה** וכו׳: סדר הא׳, שבג׳ סדרים שבתשר״ת. קול יוצא, ומתעטר, למעלה, בבינה, עולה רקיעים ונבקע בין הרים הרמים, בין ב׳ קוי הבינה, ומשם מגיע לאברהם, שהוא חסד דז״א, ושורה בראשו, ומתעטר, והוא מתעורר, ומתקן את הכסא שתהיה כסא של רחמים. ובספר אגדה למדנו, שבשעה שקול ראשון עולה, מתעורר ומתעטר אברהם ומתקן את הכסא, ופוקדים עליו אבא. דהיינו חכמה שבקו ימין דבינה.

ביאור הדברים. כבר ידעת ב׳ התקונים הנעשים ע״י תקיעת שופר, הא׳ הוא לעורר יציאת קו אמצעי בבינה המיחד ב׳ הקוין זב״ז. הב׳ אחר שיצאו ג׳ קוין בבינה ונכללו זה מזה, ממשיכים אותם במקום ז״א. אמנם צריך לזכור בכל זה, שעיקר הנרצה מתקיעת שופר, הוא למעט קו השמאל מג״ר שלו, ולבטל את דיניו הקשים. הנמשכים מג״ר דשמאל אלו. והקולות שאנו מעלים הם כחות הדין, הממעטים את קו השמאל מן הג״ר שלו, ואז מתגלה יחוד ג׳ הקוין מסוד הרחמים.

ובדרך כלל יש ג׳ בחינות דינים בסוד ג׳ זריעות, חולם, שורק, חירק. (שנתבארו לעיל בראשית א׳ דף ט״ו ד״ה ההיא ע״ש כל ההמשך) שהדינים דחולם, שה״ס קו ימין, באים מעלית המלכות לבינה, הממעטת הבינה לו״ק בלי ראש, שה״ס דינין דנוקבא. ודינים דשורק, שה״ס קו שמאל, באים מחזרת הג״ר לבינה, שזה נעשה לקו שמאל דבינה. (כמ״ש לעיל ויקהל דף ל״ט ד״ה וזהו עש״ה) ונודע, שמחמת היותה חכמה בלי חסדים, נמשכים ממנה דינים קשים, ודינים אלו, להיותם באים מחמת שלמות הג״ר דשמאל, הם מכונים דינים דדכורא. ועוד יש דינים דחירק, שה״ס קו האמצעי, הכלולים מב׳ בחינות ממנעולא וממפתחא (כמ״ש לעיל לך דף י״ג ד״ה ונתבאר ע״ש) וגם הם דינים דנוקבא. ותדע שדינים דנוקבא מכונים **תרועה**. ודינים דדכורא, מכונים **שברים**. שכל אלו הדינים אנו מעוררים ע״י התקיעות, בקו השמאל, כדי למעט הג״ר שלו, ויתיחד עם הימין. (כמ״ש לך י״ג ד״ה ונתבאר).

ויש הפרש בין דינים דנוקבא שבקו ימין לדינים דנוקבא שבקו האמצעי, כי דינים דנוקבא שבימין, אע״פ שנלחמים עם קו השמאל, מכל מקום אינם יכולים למעטו, ונמצא ששני בחינות הדינים שולטים בקו ימין, דינים דנוקבא של עצמו, וגם דינים דדכורא של קו השמאל, והם נלחמים זה עם זה ואין אחד יכול לנצח את חבירו, אלא בסיוע של קו האמצעי, נכנע השמאל, מה שאין כן הדינים דנוקבא שבקו האמצעי, הם מתגברים על קו השמאל וממעטים הג״ר שלו, שעם מיעוט הג״ר נעלמים כל הדינים דדכורא. (כמ״ש שם) ונמצא שבקו אמצעי אין דינים דדכורא כלל, אלא דינים דנוקבא בלבד. ובקו שמאל ודאי שאין בו דינים דנוקבא כלל אלא דינים דדכורא בלבד, כי אם היו שולטים בו דינים דנוקבא היו מתבטלים הג״ר שלו. הרי, שבימין נוהג **שברים תרועה**, שה״ס דינים דנוקבא עם דינים דדכורא. ובשמאל נוהג **שברים**

בֵּין טוּרֵי רָמָאֵי, וּמָטֵי לְגַבֵּיהּ דְּאַבְרָהָם, וְשַׁרְיָא בְּרֵישֵׁיהּ, ה וְאִתְעַטָּר, וְאִתְעַר הוּא, וְאַתְקֵן לְכוּרְסְיָא. וּבְסִפְרָא דְּאַגַּדְתָּא תָּנֵינָן, בְּשַׁעֲתָא דְּהַהוּא קָלָא קַדְמָאָה ו סָלִיק, אִתְעַר ז וְאִתְעַטָּר אַבְרָהָם, וְאַתְקֵן לְכוּרְסְיָא, פַּקְדִין עָלֵיהּ ח אַבָּא.

קצו) אַדְּהָכִי, סַלְקָא תִּנְיָנָא, תַּקִּיפָא לְתַבְרָא תּוּקְפֵי רְגִיזִין. וְדָא סִדְרָא תִּנְיָנָא, הַהוּא קָלָא תְּבִירָא בְּתוּקְפּוֹי. וּכְדֵין סַלְקָא, וְכָל דִּינִין ט דְּאִתְעַרְעַן קָמֵיהּ

חלופי גרסאות

ה ל"ג ואתעטר. ו ל"ג סליק. ז ל"ג ואתעטר. ח מוסיף אבא ואמא. ט דיתערון.

המולם

מאמר תקיעת שופר

בלבד, שה"ס דינים דדכורא. ובאמצעי נוהג, **תרועה** בלבד שהוא דינים דנוקבא בלבד, בלי דינים דדכורא שהם שברים. אמנם כל אלו הדינים שאנו מעוררים עם הקולות הללו אנו מכוונים אותם רק לקו השמאל, כדי למעטו. **השברים תרועה** לקו שמאל הכלול בימין. **השברים** לקו שמאל שבשמאל. **התרועה** לקו שמאל שבאמצעי. באפן שיש ג' הפרשים בהתעוררות הדינים שבשמאל, על פי תכונת ג' הקוין.

ועם זה תבין, אע"פ שבמקורם של ג' הקוין אין צריך להיות בהם יותר מן ט' בחינות. כי הם מחויבים להכלל זה בזה, ואז יש ג' קוין בימין וג' קוין בשמאל, וג' קוין באמצעי. דהיינו ט' בחינות, אמנם כיון שיש ג' הפרשים בקוי השמאל שבג' קוין, אשר בשמאל שבימין יש שברים תרועה, ובשמאל שבשמאל יש שברים, ובשמאל שבאמצעי יש תרועה, כנ"ל, ע"כ צריכים עוד ג' התכללויות, התכללות אחת של ט' בחינות בקו ימין בלבד, דהיינו ג' קוין שבכל אחד מהם תשר"ת. וכן ט' בחינות בשמאל, שהם ג' קוין שבכל אחד מהם תש"ת. וכן ט' בחינות באמצעי, שהם ג' קוין שבכל אחד מהם תר"ת.

וז"ש **סדרא קדמאה**, דהיינו סדר הראשון של ג' קוין שבקו ימין, כלומר סדר תשר"ת הראשון מג' סדרי תשר"ת. **קלא נפיק**, דהיינו תקיעה ראשונה, המעוררת קו ימין של סדר הזה, **ומתעטר לעילא**, דהיינו שברים תרועה, המעוררים קו שמאל של סדר הזה. כי **מעטר**, רומז לג"ר דשמאל. **סליק רקיעין ואתבקע בין טורי רמאי**, היינו תקיעה שניה, המעוררת קו אמצעי, אשר המסך דחירק שבו, **מבקע** המדרגות כי מעלה מסך דמלכות למקום בינה והמדרגה מתבקעת לכו"ח למעלה ובינה ותו"מ יורדים למטה (כמ"ש לך י"ג ד"ה ולפיכך, ע"ש בפעולה ג'). ואחר שנתעוררו ג' הקוין שבבינה הראשונים שבקו ימין שלה צריכים להמשיכם לקו ימין דז"א שנקרא אברהם. וז"ש **ומטי לגביה דאברהם**, ונתעוררו גם בו ג' קוין שהם תשר"ת הנ"ל. וז"ש, **ושריא ברישיה**, דהיינו קו ימין, שה"ס כו"ח, **ואתעטר**, שה"ס בינה ותו"מ שחזרו ונעשו ג"ר וקו שמאל, **ואתער הוא**, שה"ס קו האמצעי **ואתקן לכורסיא**. שמתקן כסא הרחמים, ע"י יחוד ג' קוין. וג' קוין אלו נמשכים מחכמה דישסו"ת, שה"ס אבא. וז"ש **פקדין עליה אבא**. דהיינו אבא דישסו"ת. ועד כאן נגמרו הכוונות של סדר תשר"ת הא' מג' סדרי תשר"ת. וכל תשר"ת אלו הם בשליטת התקיעה, דהיינו קו ימין שבג' קוין דימין.

קצו) **אדהכי סלקא תנינא** וכו': בתוך כך עולה קול השני דהיינו **תקיעה** ראשונה דסדר ב' דימין, התקיף לשבור דינים קשים, וזהו **סדר השני**. דהיינו סדר ב' של **תשר"ת**, שהוא תחת שליטת השמאל דימין, שהוא שברים תרועה כנ"ל. **ההוא קלא**, דהיינו **שברים**, **בתוקפוי**, דהיינו **תרועה**. ואז עולה אל הבינה, וכל הדינים מג"ר דשמאל, הנפגשים שמה לפניו נשברים, עד שעולים למקום של יצחק, שהוא בז"א, כיון שיצחק שהוא קו שמאל דסדר זה, נתעורר ע"י **תקיעה השניה** דסדר זה שהיא בחינת קו האמצעי שבסדר ב' הזה, ורואה את אברהם, שהוא קו ימין דסדר זה, מתקן את הכסא של רחמים לעמוד לפניו, אז נכנע ומשבר דין הקשה, הנמשך מג"ר דשמאל. ובזה, צריך מי שתוקע, לכוון לבו ורצונו, כדי לשבור הכח, דהיינו למעט הג"ר דשמאל, ותוקף דין הקשה, הנמשך מג"ר דשמאל. ז"ש, אשרי העם יודעי תרועה. כי תרועה היא לשון שבירה, כמו תרועם בשבט ברזל. יודעי תרועה ודאי.

פירוש. כאן מבאר סדר ב' של תשר"ת שהוא תחת שליטת השמאל שבימין, אבל כולל בתוכו כל ג' הקוין, וע"כ תוקעים בו תשר"ת, ואע"פ שאמרנו, שבקו שמאל אין שם דינים דנוקבא שהיא תרועה, אלא דינים דדכורא

מאמרים מתוך ספר הזהר, אמור
אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org

אִתְבָּרוּ, עַד דְּסָלִיק לְאַתְרֵיהּ דְּיִצְחָק. כֵּיוָן דְּיִצְחָק אִתְעַר, וְחָמֵי לְאַבְרָהָם מִתַּקֵּן לְכוּרְסְיָא לְקַיְּימָא קַמֵּיהּ, כְּדֵין אִתְפַּפְיָא, וְתָבַר תּוּקְפָּא קַשְׁיָא. וּבְהַאי, בָּעֵי מַאן דְּתָקַע, לְכַוְונָא לִבָּא וּרְעוּתָא, בְּגִין לְתַבְרָא חֵילָא וְתוּקְפָּא דְּדִינָא קַשְׁיָא, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב, ס אַשְׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה, יוֹדְעֵי תְרוּעָה דַּאי.

קצז) סִדְרָא תְּלִיתָאָה, קָלָא נָפִיק, וְסָלִיק, וּבָקַע כָּל אינּוּן רְקִיעִין, וְרַחֲמֵי מִתְעָרָן, וּמָטֵי הַהוּא קָלָא לְרֵישֵׁיהּ דְּיַעֲקֹב * וְיַעֲקֹב אִתְעַר, וְחָמֵי לְאַבְרָהָם מִתְתַּקֵּן בְּגִיסָא אָחֳרָא, כְּדֵין אֲחִידָן תַּרְוַויְיהוּ בֵּיהּ בְּיִצְחָק, דָּא מֵהַאי סִטְרָא, וְדָא, מֵהַאי סִטְרָא וְלָא יַכְלִין תּוּקְפּוֹי ׳ לְנָפְקָא לְבַר. וְהָנֵי תְּלָתָא סִדְרִין, כְּלְהוּ סִדְרָא חַד.

קצח) סִדְרָא אָחֳרָא, קָלָא נָפִיק, וְסָלִיק, וְנָטִיל לְאַבְרָהָם מֵאַתְרֵיהּ, וְנָגִיד לֵיהּ לְתַתָּא, לַאֲתַר דְּתוּקְפֵּיהוֹן דְּיִצְחָק שַׁרְיָין וְקַיְּימָן לֵיהּ לְאַבְרָהָם בְּגַוַויְיהוּ.

קצט) סִדְרָא תִּנְיָינָא, נָפִיק קָלָא תְּבִירָא, כ לָא תַּקִּיפָא כְּקַדְמָאָה, לָא

מסורת הזהר
ס) (תהלים פט) בא א צ״ב.

חלופי גרסאות
׳ ונפקן. כ לאתתקפא בקדמאה; לאתקיפו כקדמאה.

הסולם

מאמר

לבד שהוא שברים, זה אמור, רק בשמאל דקו שמאל, המובא להלאה (באות קצ״ט) אבל כאן הם ג׳ סדרים שבסדר הכללי של ימין (כנ״ל באות קצ״ה) וע״כ אפילו סדר הב׳ שבכאן, אין זה שמאל ממש שבמקומו, אלא שמאל הכלול בימין. ולפיכך יש בו גם דינים דנוקבא, (כמ״ש שם) והוא בבחינת שברים תרועה. ומה שאומר כאן, **כדין אתכפיא ותבר תוקפא קשיא** וכו׳, היינו רק התחלה אבל עיקר ביטול הג״ר דשמאל והכנעתו הוא בקו האמצעי, דהיינו בסדר ג׳ של תשר״ת בדבור שלאחר זה, שאומר, **כדין אחידן תרוייהו** וכו׳. **ונתבארו הכוונות** של סדר תשר״ת הב׳ של ג״פ תשר״ת.

קצז) **סדרא תליתאה** וכו׳: סדר השלישי, שהוא סדר הג׳ של **תשר״ת**, שהוא תחת שליטת קו האמצעי שבימין, שה״ס תקיעה השניה, הקול יוצא, דהיינו **תקיעה** א׳ שבסדר זה, ועולה, היינו **שברים תרועה** שבסדר זה, **ובוקע כל אלו רקיעים**, היינו **תקיעה השניה** שבסדר זה, **והרחמים מתעוררים**. וכל זה הוא בבינה, ומשם **מגיע קול ההוא**, דהיינו כל תשר״ת, שהם תחת שליטת תקיעה השניה, **לראשו של יעקב**, דהיינו במקום ז״א, **ויעקב**, שהוא קו האמצעי שבסדר זה, **נתעורר ורואה את אברהם** שהוא קו ימין שבסדר הזה, **שמתתקן בצד האחר**, דהיינו בצד ימין דסדר זה, **אז אוחזים שניהם ביצחק**, שהוא קו שמאל דסדר זה, **זה מצד זה**, דהיינו מימין, **וזה מצד זה**, דהיינו מאמצע, **ותוקפם** של הדינים דקו שמאל **אינם יכולים לצאת לחוץ**. מחמת שנתמעטו

(דפו״י דף צ״ט ע״ב *) דף ק׳ ע״א)

תקיעת שופר

הג״ר שלו. (כנ״ל באות קצ״ה). **ואלו ג׳ הסדרים**, דהיינו ג׳ פעמים תשר״ת הנזכרים, **הם כולם סדר אחד**. שכולם הם סדר תקיעות של אותם הקולות הנוהגים בקו ימין. דהיינו ט׳ בחינות שבקו ימין, אשר השמאל הכלול בהם הוא בבחינת שברים תרועה ביחד, (כמ״ש לעיל אות קצ״ה) **ונתבארו הכוונות** של סדר תשר״ת הג׳ של ג״פ תשר״ת.

קצח) **סדרא אחרא** וכו׳: סדר האחר, דהיינו ט׳ בחינות, שהם ג׳ פעמים **תש״ת**, שהם בקו שמאל, הנה סדר תש״ת הראשון שבכאן, שהוא תחת שליטת ימין דשמאל, שהוא תקיעה הא׳. הקול יוצא, דהיינו **תקיעה** הא׳ וסליק, היינו **שברים**, המאיר ממטה למעלה. **ולוקח את אברהם ממקומו** דהיינו **בתקיעה השניה**, **וממשיך אותו למטה למקום שגבורותיו של יצחק שורים**, דהיינו שממשיך הארתו למטה מחזה דז״א, כי כל ט׳ בחינות שבסדר הזה נמשכים למטה מחזה דז״א, משום שכולם הם תחת שליטת קו השמאל, שה״ס הארת החכמה שאינה מאירה אלא במקום שלמטה מחזה דז״א, כי מחזה ולמעלה הוא בבחינת חסדים מכוסים מחכמה, ואין שם שליטה כלל לבחינת קו שמאל. **ומקיימים את אברהם בתוכם**, כלומר שכל סדר הזה הוא תחת שליטתו של ימין דשמאל, דהיינו בחינת אברהם שביצחק. ונתבארו הכונות של סדר תש״ת הראשון של ג׳ סדרי תש״ת.

קצט) **סדרא תניינא** וכו׳: סדר השני, דהיינו סדר **תש״ת** הב׳ של ג׳ סדרי תש״ת,

עד אמור

דְּחָלִישׁ הַהוּא קָלָא דְּתָקַע, אֶלָּא ל דְּהַהוּא קָלָא לָאו אִיהוּ מ לְגַבֵּי יִצְחָק נ בְּקַדְמֵיתָא, דְּתַמָּן תּוּקְפָּא תַּקִּיפָא שַׁרְיָא, אֶלָּא לְגַבֵּי אִינּוּן ס בֵּי דִּינָא דִּלְתַתָּא, דְּאִינּוּן רְפוּיִין יַתִּיר, וְכֻלְּהוּ חָמָאן לְאַבְרָהָם לְגַבַּייהוּ, וְאִתְכַּפְיָין קַמֵּיהּ.

ר) אַדְּהָכִי, סִדְרָא תְּלִיתָאָה, קָלָא נָפִיק, וְסָלִיק, וְאִתְעַטָּר בְּרִישֵׁיהּ דְּיַעֲקֹב, וְנָגִיד לֵיהּ לְתַתָּא לְהַהוּא אֲתַר דְּאִינּוּן גִּבּוֹרָאן שַׁרְיָין, וְקָאֵים לָקֳבְלַייהוּ, אַבְרָהָם מֵהַאי סִטְרָא, וְיַעֲקֹב מֵהַאי סִטְרָא, וְאִינּוּן בְּאֶמְצָעִיתָא. כְּדֵין אִתְכַּפְיָין כֻּלְּהוּ, ע וּמִשְׁתַּכְחִין פ בְּאַתְרַייהוּ. וְהָנֵי כֻּלְּהוּ סִדְרָא אָחֳרָא תִּנְיָינָא.

רא) סִדְרָא בַּתְרָאָה, דְּבַעְיָא לְסַלְקָא לוֹן לְאַתְרַייהוּ, צ וּלְיַישְׁבָא בֵּינַייהוּ לְיִצְחָק כְּמִלְקַדְמִין. בְּגִין דְּהַאי בָּעֵי לְיַשְׁרָא לֵיהּ בַּאֲתְרֵיהּ, וְלָא יִפּוֹק בְּתוּקְפּוֹי לְבַר, כְּדֵין דִּינִין כֻּלְּהוּ אִתְכַּפְיָין, וְרַחֲמִין אִתְעֲרוּ.

חלופי גרסאות

ל ההוא. מ גבי. נ כקדמיתא. ס דלתתא מותבן דינא ול"ג בי דינא. ע ומסתכי; ומשתככי. פ לאתרייהו. צ ולישרא.

הסולם

מאמר

שהוא תחת שליטת שמאל דשמאל, שהוא שברים. **יוצא קול שבור,** דהיינו שברים, **לא תקיף כראשון,** כלומר שאין בו תרועה, כמו בשמאל שבט' בחינות דקו ימין, אלא שברים בלבד, **ולא מפני שחלש קול ההוא שתקע, אלא שקול ההוא אינו אל יצחק,** שמחזה ולמעלה דז"א, **כבתחילה, ששם שורה תוקף חזק,** שאין הקו שמאל יכול להתגלות שם כלל, וצריך להכניע שם קו שמאל לגמרי (כמ"ש שם באות קצ"ו) **אלא** שהקול שבכאן **הוא להבית דין שלמטה,** דהיינו להארת קו שמאל שמחזה ולמטה דז"א, כנ"ל בדבור הסמוך, ששם בחינת מלכות הנקראת ב"ד של מטה, שהדינים **הם רפוים יותר,** משום שהארת מחזה ולמטה היא ממטה למעלה בלבד, **וכולם רואים את אברהם אצלם,** שהוא קו ימין **ונכנעים לפניו.** וכאן לא פירש הזהר כל ג' קוין, תקיעה שברים תקיעה, כמו בהקודמים, כי סמך עצמו על מה שביאר בהקודמים, והוא מובן מאליו. ולא פירש אלא החידוש שבו, דהיינו הטעם למה כאן שברים בלי תרועה.

ר) **אדהכי סדרא תליתאה וכו': בתוך כך מגיע סדר הג',** דהיינו סדר **תש"ת** הג' של ג' סדרי תש"ת, שהוא תחת שליטת קו האמצעי דשמאל, שהוא תקיעה שניה. **הקול יוצא,** דהיינו תקיעה הא', **וסליק,** היינו שברים, **ואתעטר ברישיה דיעקב,** היינו תקיעה השניה, **ומושך אותו למטה לאותו מקום שאלו הגבורות דשמאל שורים,** דהיינו למקום שמחזה ולמטה דז"א, ששם שורים כל ט' בחינות דקו שמאל (כנ"ל באות קצ"ח) **ועומדים, כנגד** הארת

(דפו"י דף ק' ע"א)

תקיעת שופר

השמאל הזו, **אברהם מצד זה,** מצד ימין שהוא תקיעה הא', **ויעקב מצד זה,** מצד האמצע, שהוא תקיעה השניה, **והם,** הגבורות, דהיינו השברים, שה"ס יצחק, **בתוך שניהם, אז נכנעים כל** הגבורות דשמאל, **ונמצאים** מאירים **במקומם,** דהיינו רק ממטה למעלה ואינם נמשכים ממקומם למטה. **וכל אלו ג' הסדרים,** דהיינו ג' פעמים תש"ת הנזכרים, **הם סדר** כולל **אחר שני,** הכולל סדר ט' בחינות שבקו השמאל, אשר השמאל הכלול בהם הוא משברים בלי תרועה. ונתבארו הכוונות של ג' סדרי תש"ת.

רא) **סדרא בתראה וכו': הסדר** הכולל **האחרון,** דהיינו ט' בחינות, שהם ג' פעמים **תר"ת** שהם בקו האמצעי. **שאלו,** ט' בחינות, **צריכים להעלות** את הארת השמאל המאירים למטה מחזה, **אל מקומם** שלמעלה מחזה, **וליישב ביניהם את יצחק כמקודם.** כלומר לכסות את הארת השמאל שנקרא יצחק, כמו שהיה מכוסה מקודם בעת הארת ט' בחינות שבקו ימין, המאירים מחזה ולמעלה. שזה נעשה בכח הדינים **דתרועה** השולטים בשמאל שבט' בחינות הללו, **משום שזה,** דהיינו השמאל שהוא יצחק, **צריכים להשרות אותו במקומו,** באפן **שלא יצא בתוקף** הגבורות **שלו לחוץ. ואז כל הדינים נכנעים, והרחמים מתעוררים.** וכאן אין הזהר מפרט את ג"פ תר"ת כמו בהקודמים, משום שהם על דרך הכונה של הקודמים, חוץ ממה שהוסיף כאן, שצריכים לכוון בכל תרועה, להעלות הארת השמאל בחזרה למקומה ולכסות אותה.

רב) עַל דָּא בָּעֵי לְכַוּונָא לִבָּא וּרְעוּתָא בְּהָנֵי קַלֵּי, וּלְמֶהְדַּר בְּתִיּוּבְתָּא קָמֵי מָארֵיהוֹן. כְּדֵין כַּד יִשְׂרָאֵל מְתַקְּנֵי וּמְסַדְּרֵי קָלִין ק בִּרְעוּתָא דִּלִבָּא כַּדְקָא יָאוּת, בְּשׁוּפָרָא דָּא, אַהְדָּר הַהוּא שׁוּפָר עִלָּאָה, וְכַד אַהְדָּר, מְעַטָּרָא לֵיהּ לְיַעֲקֹב, ר וְאִתְתָּקַן כֻּלָּא. וְכוּרְסְיָיא אָחֳרָא רְמִיז, וּכְדֵין חֵידוּ אִשְׁתְּכַח בְּכֻלָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְרַחֵם עַל עָלְמָא. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּיַדְעִין לְנַגָּדָא וּלְאַמְשָׁכָא * לְמָארֵיהוֹן, מִדִּינָא לְרַחֲמֵי, וּלְתַקָּנָא כֻּלְּהוּ עָלְמִין עַל יְדֵיהוּ.

רג) ת״ח, לָקֳבֵל דָּא, תְּלָתָא סִפְרִין פְּתִיחִין בְּיוֹמָא דָּא, וּכְמָה דְּרַחֲמִין מִתְעָרִין, וְדִינִין קַשְׁיָין אִתְכַּפְיָין וְעָאלִין לְדוּכְתַּייְהוּ. כַּךְ הוּא לְתַתָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא, דִּינִין קַשְׁיָין אִתְכַּפְיָין וְאִתְעֲבָרוּ מֵעָלְמָא. וּמַאן אִינּוּן. אִלֵּין אִינּוּן רְשָׁעִים גְּמוּרִים, דְּאִינּוּן דִּינִין קַשְׁיָין דְּאִתְכַּפְיָין וְאִתְעֲבָרוּ מֵעָלְמָא. וְעַל דָּא נִכְתָּבִים וְנֶחֱתָמִים וְכוּ׳. א״ר אַבָּא, וַדַּאי דָּא הוּא בְּרִירָא דְּמִלָּה, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּשָׁאֵילְנָא וְרַוַוחְנָא בְּהָנֵי מִילֵי.

רד) א״ר יְהוּדָה, כְּתִיב זִכְרוֹן תְּרוּעָה, זִכָּרוֹן עַבְדֵּינָן, לְכַוּונָא לִבָּא וּרְעוּתָא, יִשְׂרָאֵל עַבְדִּין זִכָּרוֹן לְתַתָּא, בְּמָה. בְּעוֹבָדָא, בְּגִין דְּיִתְעַר מִלָּה כְּהַהוּא גַּוְונָא לְעֵילָּא.

רה) אָמַר ר׳ אֶלְעָזָר, כְּתִיב ע בַּכֻּסֶּה לְיוֹם חַגֵּנוּ דְּאִתְכַּסְיָא ש בֵּיהּ ת סִיהֲרָא. וְהֵיךְ אִתְכַּסְיָא. אֶלָּא, כַּד קַיְימָא עִיבָא, וְשִׁמְשָׁא לָא נָהִיר, כְּדֵין סִיהֲרָא אִתְכַּסְיָא,

מסורת הזהר
ע) (תהלים פא) וירא קיג צ״א.

חלופי גרסאות
ק כדקא יאות בשופרא דא וישראל ברעותא ול״ג ברעותא דלבא. ר ואתתקנת על כלא. ש ל״ג ביה. ת בסיהרא.

הסולם

מאמר

רב) **על דא בעי** וכו׳: על כן צריכים לכוון הלב והרצון בקולות אלו, שהם ג״פ תשר״ת וג״פ תש״ת וג״פ תר״ת, ולחזור בתשובה לפני אדונם, ואז כשישראל מתתקנים ומסדרים הקולות ברצון הלב כראוי, בשופר הזה שלמטה, **הוחזר שופר העליון**, להאיר, שהוא בינה, **וכשחוזר** להאיר, **הוא מעטר את יעקב**, שהוא ז״א, **והכל מתתקן**, והוטל כסא אחר, דהיינו כסא הרחמים, ואז נמצא שמחה בכל, והקב״ה מרחם על העולם. אשרי חלקם של ישראל, שיודעים להנהיג ולהמשיך את אדונם מדין לרחמים, ולתקן על ידיהם כל העולמות.

רג) **ת״ח לקבל דא** וכו׳: בוא וראה כנגד זה, דהיינו כנגד ג׳ סדרים הכוללים שבשופר, שהם ג׳ קונ, **פתוחים ג׳ ספרים ביום הזה**, שהם אחד של צדיקים גמורים, שה״ס קו ימין, ואחד של רשעים גמורים, שה״ס דינים הקשים שבקו שמאל, ואחד של בינונים, שה״ס קו האמצעי. **וכמו**, שעל ידי תקיעת שופר **מתעוררים הרחמים, ודינים הקשים נכנעים ובאים למקומם**, כך הוא למטה כעין שלמעלה,

(דפו״י דף ק׳ ע״א *) דף ק׳ ע״ב)

תקיעת שופר

שדינים הקשים, שלמטה נכנעים ונעברים מן העולם, ומי הם. אלו הם הרשעים הגמורים, שהם דינים קשים, נכנעים ונעברים מן העולם, וע״כ נכתבים ונחתמים לאלתר למיתה. והצדיקים גמורים שהם מרכבה לימין הם לאלתר לחיים. והבינונים שהם מרכבה לקו האמצעי, תלוים עד יוה״כ, שאז נשלם קו האמצעי. בסוד הארת החכמה שבבינה, שה״ס אור החיים. **אמר ר׳ אבא, ודאי זה הוא ביורו של הדבר, ברוך הרחמן ששאלתי והרוחתי אלו הדברים.**

רד) **אמר ר׳ יהודה** וכו׳: אמר ר״י, כתוב, זכרון תרועה, היינו **שאנו עושים זכרון לכוון הלב והרצון**. ע״ד שנתבאר לעיל. **ישראל עושים זכרון למטה, במה. בהמעשה** של תקיעת שופר, **כדי שיתעורר דבר כעין זה למעלה.** דהיינו כמו שנתבאר לעיל בסדר הכונות.

רה) **אמר ר׳ אלעזר** וכו׳: אר״א, כתוב, **בכסה ליום חגנו**. היינו משום **שנתכסה בו הלבנה**, שהיא המלכות. כי בראש החדש הלבנה מכוסה. שואל, **ואיך היא מתכסה.** ומשיב, **אלא כשנמצא ענן** תחת השמש, **והשמש** שהוא ז״א, **אינו מאיר, אז מתכסה הלבנה**, דהיינו שאינה

וְלָא נָהִיר. וְעַל דָּא, מִקַּמֵי עִיבָא שִׁמְשָׁא לָא נָהִיר, כ״ש סִיהֲרָא דְּאִתְכַּסְיָא וְלָא נְהִירָא. וְעַל דָּא בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ, בְּהֵ״א, דְּאִתְכַּסְיָא סִיהֲרָא. וּבְמָה נָהִיר. כֹּלָּא בְּתִיּוּבְתָּא, וּבְקָל שׁוֹפָרָא, דִּכְתִיב פ) ע) אַשְׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה כְּדֵין יְיָ׳ בְּאוֹר פָּנֶיךָ יְהַלֵּכוּן.

רעיא מהימנא

רו) *) צ) בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ וגו׳. א) פְּקוּדָא דָּא, לְתָקוֹעַ שׁוֹפָר בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, דְּהוּא יוֹמָא דְּדִינָא לְעָלְמָא, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. וְהָא אוּקְמוּהָ דִּכְתִיב, תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ. וְהָא אִתְּמַר. דְּהַאי אִיהוּ יוֹמָא דְּסִיהֲרָא אִתְכַּסֵּי בֵּיהּ, וְקָאִים עָלְמָא בְּדִינָא. בְּגִין, דְּהַהוּא ב) מְקַטְרְגָא, חָפֵי וְכַסֵּי וְאַנְעָל פִּתְחָא עַל מַלְכָּא, אֲתַר דְּדִינָא שַׁרְיָא, לְמִתְבַּע דִּינָא עַל עָלְמָא.

רז) וְאִי תֵּימָא, אֵיךְ אִתְיְהִיב לֵיהּ רְשׁוּ לְהַהוּא מְקַטְרְגָא לְחַפָּאָה וּלְמִתְבַּע דִּינָא. אֶלָּא וַדַּאי בִּידָא דְּהַאי מְקַטְרְגָא, שַׁוִּי קב״ה לְמִתְבַּע דִּינָא עַל כָּל עָלְמָא, וְשַׁוִּי לֵיהּ יוֹמָא יְדִיעָא, לְמִתְבַּע קַמֵּיהּ כָּל דִּינִין דְּעָלְמָא, דְּהָא קב״ה עָבֵד לֵיהּ וְשַׁוִּי לֵיהּ קַמֵּיהּ, לְמֶהֱוֵי דְּחִילוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סַלְקָא, וְשַׁרְיָא עַל כֹּלָּא. וְרָזָא דָּא, ק) וְהָאֱלֹהִים עָשָׂה שֶׁיִּרְאוּ מִלְּפָנָיו. ג) מַאי עָשָׂה. עָשָׂה לְהַאי מְקַטְרְגָא, וְאַתְקִין לֵיהּ קַמֵּיהּ, לְמֶהֱוֵי סַיְיפָא שְׁנָנָא עַל כָּל עָלְמָא. וְכָל דָּא **) בְּגִין דְּיִדְחֲלוּן מִקַּמֵי

מסורת הזהר

פ) (תהלים פט) לעיל אות קצו צ״ס. צ) לעיל אות קפז צ״כ. ק) (קהלת ג) מקץ מג צ״א.

חלופי גרסאות

א פקודא מ״ב. ב ל״ג מקטרגא. ג ודאי.

דרך אמת ע] פי׳ זה תמצא בפ׳ בהעלותך וכל ענין התקיעות.

הסולם

מאמר **ראש השנה**

מאירה, שאין לה ממי לקבל אורה. כי כל מה שיש להמלכות היא מקבלת מז״א. ועל כן אם מפני מציאות הענן, שיורה על דינים, אין השמש שהוא ז״א, יכול להאיר, מכל שכן הלבנה, שמתכסה אז ואינה מאירה. וע״כ בכסה ליום חגנו, כתוב בכסה עם ה׳ בסוף, להורות שנתכסה הלבנה, מחמת הדינים, (כנ״ל באות קצ״ג) ובמה מאיר הכל, הן ז״א והן המלכות. הוא בתשובה ובקול שופר. שכתוב, אשרי העם יודעי תרועה, אז ה׳ באור פניך יהלכון.

רעיא מהימנא

מאמר ראש השנה

רו) **בחדש השביעי באחד** וגו׳: מצוה זו היא לתקוע בשופר בראש השנה, שהוא יום הדין לעולם, כמו שהעמדנו. והרי העמידוהו, שכתוב תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו (כנ״ל באות ר״ה). וכבר למדנו, שיום ההוא,

(דפו״י דף ק׳ ע״ב *) דף צ״ח ע״ב **) דף צ״ט ע״א)

הוא יום שהלבנה שהיא המלכות, מתכסה בו. והעולם נמצא בדין (כנ״ל באות קצ״ג). משום שמקטרג ההוא מחפה ומכסה ונועל הפתח על המלך שהוא ז״א, והלבנה, היא מקום שהדין שורה לתבוע דין על העולם.

רז) **ואי תימא איך** וכו׳: ואם תאמר איך ניתנה רשות למקטרג ההוא לכסות על אור המלכות ולתבוע דין. ומשיב, אלא ודאי ששם הקב״ה ביד המקטרג ההוא לתבוע דין על כל העולם, שנתן לו יום ידוע, שיתבע לפניו כל הדינים שבעולם, כי הקב״ה עשה אותו ושם אותו לפניו כדי שיראת הקב״ה תעלה ותשרה על הכל. וז״ס, והאלקים עשה שיראו מלפניו. מהו עשה. היינו שעשה את המקטרג הזה, ותקן אותו לפניו, שיהיה חרב חדה על כל העולם, וכל זה כדי שהכל יראו מפני הקב״ה. וזה הוא משגיח התובע על עונות בני אדם, ותובע דין, ותופס בני אדם והורג אותם, ומכה אותם, הכל

מאמרים מתוך ספר הזהר, אמור
אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org

קוּדְשָׁא ב״ה כֻּלָּא. וְדָא אִיהוּ סַנְטִירָא, דְּתָבַע חוֹבֵי בְּנֵי [ד]נָשָׁא, וְתָבַע דִּינָא, וְתָפִיס בְּנֵי נָשָׁא וְקָטִיל לוֹן וְאַלְקֵי לוֹן, [ה]כֻּלָּא כְּמָה דְּנָפִיק מִן דִּינָא.

רח) כְּגַוְונָא [ו]דְּהַהוּא מְמוּנֶה בֵּית דִּין דִּלְתַתָּא, דְּאִתְיְהִיב לֵיהּ רְשׁוּ [ז]לְאַדְכָּרָא קַמֵּי בֵּי דִּינָא, פְּלוֹנִי עֲבַד כַּךְ, וּפְלוֹנִי עָבַר עַל כַּךְ, וּלְמִתְבַּע עֲלַיְיהוּ דִּינָא. וּתְנַן, רְשׁוּ אִתְיְהִיב לְהַהוּא מְמוּנֶה בֵּית דִּין, לְאַנְעָלָא עַל בֵּי דִּינָא פִּתְחָא, עַד דְּיִגְזְרוּן דִּינָא עַל כָּל מַה דְּאִיהוּ תָּבַע, וְלֵית רְשׁוּ לְבֵית דִּין לְדַחְיָא לֵיהּ. בְּגִין [ח]כִּי אֲנִי יְיָ׳ אוֹהֵב מִשְׁפָּט. וְאִיהוּ בָּעֵי דְּעָלְמָא יִתְקַיְּים בְּדִינָא, וּלְמִנְדַּע דְּאִית דִּין וְאִית דַּיָּין.

רט) כְּהַאי גַּוְונָא שַׁוֵּי קוּדְשָׁא ב״ה קַמֵּיהּ לְהַאי, דְּאִיהוּ תָּבַע דִּינָא [ח]קַמֵּי מַלְכָּא, עַל כָּל בְּנֵי עָלְמָא. [ט]וּבְהַאי יוֹמָא אִתְיְהִיב לֵיהּ רְשׁוּ, לְכַסָּאָה פִּתְחָא דְּמַלְכָּא, וְסִיְּהָרָא אִתְחַפְיָא לְגוֹ, עַד דְּיִתְגְּזַר [י]דִּינָא עַל כָּל בְּנֵי עָלְמָא. וְאַף עַל גַּב דְּכֹלָּא אִתְגְּלֵי קַמֵּי קוּדְשָׁא ב״ה, לָא בָּעֵי אֶלָּא בְּדִינָא.

ר) כֹּלָּא כְּגַוְונָא חֲדָא עֵילָּא וְתַתָּא, אַתְקִין כּוּרְסְיָא דְּדִינָא בְּהַאי יוֹמָא, וְסַנְטִירָא אָתָא, וְתָבַע דִּינָא עַל כָּל עוֹבָדֵי בְּנֵי עָלְמָא, כָּל חַד וְחַד כְּפוּם אָרְחוֹי, וּכְפוּם מַה דַּעֲבַד. וְסַהֲדִין אַתְיָין וְסָהֲדֵי עַל כָּל עוֹבָדֵי בְּנֵי עָלְמָא. וְאִלֵּין אִינּוּן עֵינֵי יי׳, דְּאִינּוּן מְשַׁטְטֵי בְּכָל עָלְמָא. וְכַמָּה אִינּוּן עֵינֵי יְיָ׳, דְּלֵית לוֹן חוּשְׁבָּנָא, דְּקָא אָזְלֵי וּמְשַׁטְטֵי בְּכָל עָלְמָא, וְחָמָאן כָּל עוֹבָדֵי בְּנֵי עָלְמָא.

ריא) וַוי לְאִינּוּן דְּלָא מַשְׁגִּיחִין וְלָא מִסְתַּכְּלִין [כ]בְּעוֹבָדֵיהוֹן, דְּהָא לְגַבַּיְיהוּ

מסורת הזהר

ר) (ישעיה סא) ח״ג צט:.

חלופי גרסאות

ד עלמא. ה ל״ג כלא. ו דא ההוא. ז לאתדכרא. ח ל״ג קמי מלכא. ט והאי. י הוא. כ בעובדוהי.

הסולם

מאמר ראש השנה

כמו שיוצא מבית דין. **סנטר**, פירושו משגיח, כמו אפוטרופא או סנטר (ירושלמי ב״מ ה׳).

רח) **כגוונא דההוא ממונה** וכו׳: כמו ממונה ההוא של בית דין של מטה, שניתנה לו רשות להזכיר לפני בית הדין, שפלוני עשה זה, ופלוני עבר על זה, ולתבוע עליהם דין. ולמדנו, שניתנה רשות לממונה ההוא של בית הדין, לנעול הפתח על בית הדין עד שיגזרו הדין על כל מה שהוא תובע, ואין רשות לבית הדין לדחות אותו. משום כי אני ה׳ אוהב משפט. שהוא רוצה שהעולם יתקיים בדין, ולדעת שיש דין ויש דיין. כל זה נוהג בבית דין של מטה.

רט) **כהאי גוונא שוי** וכו׳: כעין זה עשה הקב״ה לפניו, אותו המקטרג שהוא תובע דין לפני המלך על כל בני העולם. וביום הזה ניתנה לו רשות לכסות פתח המלך, שהוא ז״א, והלבנה, שהיא המלכות, מתכסה בפנים, עד שיהיה נגזר דין על כל בני העולם. ואע״פ, שהכל גלוי לפני הקב״ה, מכל מקום אינו רוצה אלא בדין.

ר׳) **כלא כגוונא חדא** וכו׳: הכל הוא באפן אחד, למעלה ולמטה. ביום ההוא הקב״ה מתקן כסא הדין, והמשגיח בא ותובע דין על כל מעשי בני העולם, כל אחד ואחד לפי דרכיו ולפי מה שעשה. ועדים באים ומעידים על כל מעשי בני העולם. ואלו העדים, נקראים עיני ה׳ המשוטטות בכל העולם. וכמה הם אלו עיני ה׳ שאין להן חשבון, שהולכות ומשוטטות בכל העולם, ורואים כל מעשי בני העולם.

ריא) **ווי לאינון דלא** וכו׳: אוי לאלו שאינם משגיחים ואינם מסתכלים במעשיהם, כי אצלם עומדים אלו עדי המלך, ומשגיחים ורואים כל מה שהם עושים ואומרים, והם עולים ומעידים לפני המלך. ומשגיח ההוא עומד לפני המלך ותובע דין, פלוני עבר על דין

(דפו״י דף צ״ט ע״א)

קַיְימִין ל אִלֵּין סַהֲדֵי מַלְכָּא, וּמַשְׁגִּיחִין מ וְחָמָאן כָּל מַה דְּאִינּוּן עַבְדִין, וְקָאֲמְרֵי, דְּהָא אִינּוּן סַלְקֵי וְסָהֲדֵי קַמֵּי מַלְכָּא. וְהַאי סַנְטִירָא קָאִים קָמֵי מַלְכָּא, וְתָבַע דִּינָא, פְּלוֹנִי עָבַר דִּינָא, פְּלוֹנִי עֲבַד כַּךְ. וְהָא הָכָא סַהֲדֵי. וְעַד דְּקוּדְשָׁא ב״ה נ לָא שָׁאֵיל לוֹן, לֵית לוֹן רְשׁוּ לְסַהֲדָא. כְּדֵין אִינּוּן סַהֲדֵי סַהֲדוּתָא.

ריב) וְכֹלָּא אַכְתִּיב קַמֵּי מַלְכָּא בְּפִתְקָא. ס בְּבֵי מַלְכָּא אִית חַד הֵיכָלָא. הֵיכָלָא דָּא מַלְיָא אֶשָּׁא חִוָּורָא, וְהַאי אֶשָּׁא מִתְגַּלְגְּלָא בְּפַלְקָא, וְלָהִיט שְׁבִיבִין וְהַאי לָא פָּסִיק לְעָלְמִין. ע לְגוֹ הַאי הֵיכָלָא, אִית הֵיכָלָא אוֹחֲרָא, מַלְיָא אֶשָּׁא אוּכְמָא, דְּלָא פָּסִיק לְעָלְמִין. תְּרִין סוֹפְרִין קַיְימִין תָּדִיר קָמֵיהּ מַלְכָּא. בְּשַׁעֲתָא דְּדִינָא, סָהֲדִין כָּל סַהֲדֵי קָמֵי מַלְכָּא. אִינּוּן פ סוֹפְרִין נַטְלִין *) מֵהַהוּא פַּלְגָּא דְּאֶשָּׁא חִוָּורָא, וְכַתְבֵי עָלֵיהּ בְּהַהוּא אֶשָּׁא אוּכְמָא.

ריג) וּכְדֵין מַלְכָּא אַחְמֵין דִּינָא, עַד זִמְנָא יְדִיעָא, דִּלְמָא בֵּין כַּךְ צ וּבֵין כַּךְ יְהַדְּרוּן בִּתְשׁוּבָה. אִי יָהַדְּרוּן, פִּתְקִין ק נְקָרְעִין. וְאִי לָאו, מַלְכָּא יָתִיב, וְכָל אִינּוּן דְּבֵי זְכוּתָא קַיְימֵי קַמֵּיהּ, כָּרוֹזָא קָם וְכָרִיז, פְּלוֹנִי עֲבַד כַּךְ, מַאן יוֹלִיף עָלֵיהּ זְכוּת, אִי אִית מַאן דְּיוֹלִיף עָלֵיהּ זְכוּת, יָאוּת. וְאִי לָאו הָא אִתְמְסַר לְסַנְטִירָא.

ריד) וְכֹלָּא יָדַע קב״ה, אַמַּאי אִצְטְרִיךְ לְכָל דָּא. אֶלָּא בְּגִין דְּלָא יְהֵא פִּטְרָא דְּפוּמָא לִבְנֵי עָלְמָא. אֶלָּא לְאַחָזָאָה דְּכֹלָּא עֲבִיד בְּאוֹרַח קְשׁוֹט, וְנִיחָא קַמֵּיהּ מַאן דְּאִשְׁתְּזִיב מִן דִּינֵיהּ. וְאִי תֵּימָא מְנָלָן. הַאי אִתְמְסַר לְחַכִּימֵי, וַאֲפִילּוּ לְמַאן דְּלָא יָדְעֵי, מַאן דְּבָעֵי לְאִסְתַּכְּלָא, יַשְׁגַּח בְּמַה דְּאִיהוּ בְּאִתְגַּלְיָא, וְיֵדַע בְּמַה דְּאִיהוּ בְּסִתְרָא, דְּהָא כֹּלָּא כְּגַוְונָא חָדָא, כָּל מַה דְּפָקִיד קב״ה בְּאַרְעָא, כֹּלָּא אִיהוּ כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָּא.

חלופי גרסאות

ל ואזלין. מ ל״ג מן וחמאן עד והאי. נ ל״ג לא. ס דבי. ע ל״ג מן לגו עד תרין. פ סהדין. צ ל״ג ובין כך. ק קרעין.

הסולם

מאמר ראש השנה

דין, ופלוני עשה כך, והרי הם העדים, וכל עוד שהקב״ה אינו שואל אותם אין להם רשות להעיד, וכששואל אותם, אז הם מעידים העדות.

ריב) **וכלא אכתיב קמי** וכו׳: והכל נכתב לפני המלך בכתב. בבית המלך יש היכל אחד. היכל זה מלא אש לבנה, ואש הזה מתגלגלת בעגול ושביבים לוהטים, וזו אינה נפסקת לעולם. לפנים מהיכל הזה, יש היכל אחר מלא אש שחורה, שאינה נפסקת לעולם. ב׳ סופרים עומדים לפני המלך תמיד. בשעת הדין, מעידים כל העדים לפני המלך. אלו הסופרים לוקחים מן העגול של אש לבנה, וכותבים עליו באש שחורה ההיא. את גזר הדין. **פלגא**, הוא מלשון פיקה של גרגרת (נגעים יוד) שפירושו עגול.

ריג) **וכדין מלכא אחמין** וכו׳: ואז המלך מעכב הדין עד זמן ידוע, אולי בינתים יחזרו בתשובה. אם חזרו בתשובה, הכתבים נקרעים. ואם לא, המלך יושב, וכל אלו המלמדים זכות, עומדים לפניו, הכרוז עומד ומכריז, פלוני עשה כך, מי ילמד עליו זכות. אם יש מי שילמד עליו זכות, טוב, ואם לא, הוא נמסר להמשגיח, להענישו.

ריד) **וכלא ידע קב״ה** וכו׳: שואל, הרי הכל יודע הקב״ה, למה נצרך לכל זה. ומשיב, אלא כדי שלא יהיה פתחון פה לבני העולם. אלא להראות שהכל עושה בדרך אמת. ונוח לפניו מי שניצל מן הדין שלו. ואם תאמר, מאין לנו זה. זה נמסר לחכמים. ואפילו אלו שאינם יודעים, מי שרוצה להסתכל, יסתכל במה שהוא בגלוי למטה בעולם הזה, וידע מה שהוא למעלה בסתר, כי הכל הוא באפן אחד. כי כל מה שעשה הקב״ה בדרכי הארץ, הכל הוא כעין שלמעלה.

רטו) יוֹמָא דר״ה, אִיהוּ יוֹמָא דְּדִינָא, וּמַלְכָּא ר יָתִיב בְּכוּרְסְיָא דְּדִינָא, סַנְטִירָא קָא אָתֵי וְחָפֵי פִּתְחָא דְּמַלְכָּא, וְתָבַע דִּינָא. וְאַף עַל גַּב דְּקוּדְשָׁא ב״ה רָחִים לֵיהּ לְדִינָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, ש כִּי אֲנִי יְיָ׳ אוֹהֵב מִשְׁפָּט. נָצַח רְחִימוּ דִּבְנוֹי, לְרַחֲמוּ דְּדִינָא. וּבְשַׁעֲתָא דְּסַנְטִירָא קָם לְמִטְעַן מִלִּין עָלַיְיהוּ, פ פָּקִיד לְמִתְקַע בַּשּׁוֹפָר, בְּגִין לְאִתְעָרָא רַחֲמֵי מִתַּתָּא לְעֵילָּא, בְּהַהוּא שׁוֹפָר.

רטז) סַלְקָא הַהוּא קָלָא, כְּלִילָא בְּאֶשָּׁא וְרוּחָא וּמַיָּא, וְאִתְעֲבִיד מִנַּיְיהוּ קָלָא חֲדָא, וְאִתְעַר קָלָא אָחֳרָא לְעֵילָּא, כַּד הַהוּא קָלָא אִתְעַר מֵעֵילָּא וּמִתַּתָּא, כְּדֵין כָּל טַעֲנוֹת דְּקָא טָעִין הַהוּא מְקַטְרְגָא מִתְעָרְבְּבֵי.

ריז) בְּיוֹמָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, נָפִיק יִצְחָק בִּלְחוֹדוֹי, וְקָרֵי לְעֵשָׂו, לְאַטְעָמָא לֵיהּ תַּבְשִׁילִין דְּכָל עָלְמָא, כָּל חַד כְּפוּם אוֹרְחוֹי, דְּהָא בְּהַהִיא שַׁעֲתָא ת וַתִּכְהֶין עֵינָיו מֵרְאוֹת, דְּנָפִיק מִנֵּיהּ ש מַאן דְּאַחְשָׁךְ אַפֵּי בִּרְיָין, וְאִתְפְּרַשׁ, וְשָׁכִיב עַל עַרְסֵיהּ דְּדִינָא, וְקָרֵי לְעֵשָׂו, וְאָמַר וְצוּדָה לִי צָיִד וַעֲשֵׂה לִי מַטְעַמִּים וְהָבִיאָה לִי.

ריח) וְרִבְקָה אָמְרָה אֶל יַעֲקֹב בְּנָהּ, רְחִימָא דְּנַפְשָׁהּ, בְּנָהּ רְחִימָא דְּאִתְמְסַר לָהּ מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא. וּפְקִידַת לֵיהּ, לְאִתְעָרָא אִיהוּ בְּאִינּוּן מַטְעַמִּים דִּילֵיהּ. וְיַעֲקֹב אִתְעַר * מ מִתַּתָּא, מִתְלַבֵּשׁ בִּצְלוֹתִין וּבָעוּתִין, וְהַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב בְּהַהוּא שׁוֹפָר דְּקָא סָלִיק, וְאִתְעַר יַעֲקֹב לְגַבֵּיהּ, וְאִתְקְרִיב בַּהֲדֵיהּ, וַיִּגַּשׁ לוֹ וַיֹּאכַל, וְאִתְכְּלִיל

מסורת הזהר

ש) (ישעיה סא) לעיל אות רח צ״ר. ת) (בראשית כז) ב״א לו צ״ג.

דרך אמת פ) כל זה שייך לפרשת תולדות ועוד ענין כזה בפרשת פנחס דף רנ״ח ע״ב.

חלופי גרסאות

ר ייתי. ש ואחשך ול״ג מאן.

הסולם

מאמר ראש השנה

רטו) **יומא דר״ה איהו** וכו׳: היום של ראש השנה, הוא יום הדין, והמלך יושב על כסא הדין. המשגיח בא ומכסה פתחו של המלך, ותובע דין. ואע״פ שהקב״ה אוהב דין. כש״א כי אני ה׳ אוהב משפט, ניצחה האהבה של בניו לאהבת הדין. ובשעה שהמשגיח קם לדבר דבריו עליהם, צוה הקב״ה לתקוע בשופר, כדי לעורר האהבה ממטה למעלה בשופר ההוא.

רטז) **סלקא ההוא קלא** וכו׳: קול ההוא עולה, כלול באש רוח ומים, שהם כנגד חג״ת, ונעשה מהם קול אחד, ומתעורר כנגדו קול אחר מלמעלה, שהוא קו האמצעי המיחד שמאל וימין, כשקול ההוא מתעורר מלמעלה ומלמטה, אז כל הטענות שטוען מקטרג ההוא מתבלבלים. מפני שג״ר דשמאל מתמעטים שהוא מקור הדינים, והרחמים היוצאים מיחוד ימין ושמאל מתגלים. (כמ״ש וירא אות שפ״ג בהסולם).

ריז) **ביומא דר״ה נפיק** וכו׳: **ביום ראש השנה יוצא יצחק בלבדו**, דהיינו שהקו שמאל שולט, בלי ימין, ובלי יחוד דקו האמצעי, שהם אברהם ויעקב, **והוא קורא לעשו**, שהוא הס״א, **להטעים לו תבשילים של כל העולם כפי דרכיהם**. דהיינו לתבוע דין על מעשי כל בני העולם. **כי באותו שעה, ותכהנה עיניו מראות**, כי יוצא ממנו מי שמחשיך פני הבריות, דהיינו המקטרג נמשך משמאל כשהוא בלי ימין, **והוא נפרד**, מקוי ימין ואמצעי, **ושוכב על מטת הדין**, וקורא לעשו, שהוא הס״א והמקטרג, **ואמר**, **וצודה לי ציד ועשה לי מטעמים**, ממעשי בני אדם הרעים כנ״ל, **והביאה לי**.

ריח) **ורבקה אמרה אל יעקב** וכו׳: ורבקה, שהיא מלכות, אמרה אל יעקב בנה אהוב נפשה, בנה האהוב שנמסר לה מיום שנברא העולם, ומצוה אותו שיתעורר באלו מטעמים שלו. ויעקב נתעורר מלמטה, מתלבש בתפלות ובקשות. והקול קול יעקב בשופר ההוא שהוא מעלה. **ונתעורר יעקב** העליון, שהוא קו האמצעי, **אליו**, ליצחק, **ונקרב לו**, דהיינו שמיחד אותו עם אברהם שהוא ימין, **ויגש לו ויאכל**, דהיינו **שנכללו זה בזה**, והאירו המוחין שה״ס אכילה. **וכיון שנכלל עמו** קו האמצעי, **ויבא לו יין**, **שהוא יין המשומר**, דהיינו הארת החכמה המאירה ממטה למעלה, המתוקנת ע״י קו האמצעי (כנ״ל ב״א דף ס׳ ד״ה

דָּא בְּדָא. כֵּיוָן דְּאִתְכְּלִיל בַּהֲדֵיהּ, וַיָּבֵא לוֹ יַיִן, דָּא יַיִן דְּמִנְטָרָא, יַיִן [ת] דְּהוּא חֵידוּ דִּלְבָּא, רָזָא דְּעָלְמָא דְּאָתֵי, כְּדֵין וַיָּרַח אֶת רֵיחַ בְּגָדָיו, צְלוֹתִין דְּסַלְקִין וּבָעוּתִין. וַיְבָרְכֵהוּ, נַח רוּגְזָא, וְחַדֵּי לִבָּא, וְכֹלָּא אִיהוּ רַחֲמֵי.

ריט) כֵּיוָן דְּאִיהוּ אִתְכְּלִיל בְּיַעֲקֹב, כָּל אִינּוּן חַיָּילִין וְתוּקְפִין וְרוּגְזִין דַּהֲווֹ זְמִינִין, אִתְבָּדְרוּ, וְלָא אִשְׁתְּכָחוּ תַּמָּן. וְיִשְׂרָאֵל נָפְקִין מִן דִּינָא, בְּחֶדְוָה וּבְבִרְכָאן. וַיְהִי אַךְ יָצֹא יָצָא יַעֲקֹב מֵאֵת פְּנֵי יִצְחָק אָבִיו, בְּיוֹמָא דָּא, בְּחֶדְוָה, וּבְבִרְכָאן עִלָּאִין, וְעֵשָׂו אָחִיו בָּא מִצֵּידוֹ, טָעִין טוֹעֲנֵי מֵעוֹבָדֵי דְּעָלְמָא, וַיַּעַשׂ גַּם הוּא מַטְעַמִּים, חַדִּיד לִישָׁנֵיהּ לְמִטְעָן טַעֲנוֹת. אַתְקִין סַהֲדֵי, וַיָּבֵא לְאָבִיו וַיֹּאמֶר יָקוּם אָבִי, יִתְעַר בְּדִינוֹי, וְיֹאכַל כַּמָּה עוֹבָדִין בִּישִׁין [א] דְּכָל עָלְמָא דָּקָא אַשְׁכַּחְנָא.

רכ) וַיֶּחֱרַד יִצְחָק חֲרָדָה גְּדוֹלָה עַד מְאֹד, דְּהָא לָא יָכִיל לְאִתְפָּרְשָׁא מִכֹּלָּא דְּיַעֲקֹב, דְּאִיהוּ בְּחֶדְוָה. וַיֹּאמֶר מִי אֵפוֹא הוּא הַצָּד צַיִד, בְּכַמָּה צְלוֹתִין וּבָעוּתִין, וְאוֹכַל מִכָּל בְּטֶרֶם תָּבֹא וָאֲבָרְכֵהוּ גַּם בָּרוּךְ יִהְיֶה. כִּשְׁמוֹעַ עֵשָׂו אֶת דִּבְרֵי (יִצְחָק) אָבִיו וַיִּצְעַק צְעָקָה וְגוֹ'. דְּחָמֵי דְּהָא צֵידוֹ לָא הֲוָה כְּלוּם. עַד לְבָתַר דְּאָמַר לֵיהּ, הִנֵּה מִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְגוֹ'. אִלֵּין תַּקִּיפִין וְאוּכְלוּסִין דְּשָׁאַר עַמִּין וְדָא קַשְׁיָא לֵיהּ מִכֹּלָּא. וַיִּשְׁטֹם עֵשָׂו אֶת יַעֲקֹב, לְמֵיזַל אֲבַתְרֵיהּ, וּלְקַטְרְגָא לֵיהּ תָּדִיר.

רכא) וְיַעֲקֹב אָזִיל בְּאִינּוּן יוֹמִין דְּבֵין ר"ה לְיוֹם הַכִּפּוּרִים, עָרִיק לְאִשְׁתְּזָבָא מִנֵּיהּ. תָּב בְּתִיּוּבְתָּא, שַׁוִּי גַּרְמֵיהּ בְּתַעֲנִיתָא, עַד דְּאָתֵי [ב] יוכ"פ, כְּדֵין יַדְעֵי יִשְׂרָאֵל דְּעֵשָׂו בָּא, וְעִמּוֹ אַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ, [ג] כֻּלְּהוּ מְקַטְרְגֵי זְמִינִין לְקַטְרְגָא לוֹן, מִיַּד וַיֵּירָא יַעֲקֹב מְאֹד וַיֵּיצֶר לוֹ וְאַסְגֵּי בְּצְלוֹתִין וּבָעוּתִין. [א] וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֱלֹהֵי אָבִי אַבְרָהָם וֵאלֹהֵי אָבִי וְגוֹ'. עַד דְּנָטִיל עִיטָא וְאָמַר, כִּי אָמַר אֲכַפְּרָה פָּנָיו בַּמִּנְחָה

מסורת הזהר
א) (בראשית לב) וישלח יח צ"ד.

חלופי גרסאות
ת דההוא. א בכל. ב כ"ג הסולם; ר"ה וי"ה; ר"ה ול"ג וי"ה. ג ל"ג מן כלהו עד מיד.

הסולם

מאמר

ד"ה מחלוקת) יין שהוא שמחת הלב, שה"ס עולם הבא, דהיינו הארת החכמה הנמשכת מבינה הנקראת עולם הבא, אז, וירח את ריח בגדיו היינו תפלות ובקשות שעולות. ויברכהו, דהיינו שנח הרוגז ושמח הלב, והכל הוא רחמים.

ריט) **כיון דאיהו אתכליל** וכו': כיון שהוא נכלל ביעקב, כל אלו הכוחות והדינים הקשים והרוגז שהיו מוכנים, נתפזרו ולא נמצאו שם. וישראל יוצאים מן הדין בשמחה ובברכות. ויהי אך יצא יצא יעקב מאת פני יצחק אביו, ביום הזה, בשמחה ובברכות עליונות, ועשו אחיו בא מצידו, טעון משאות ממעשי העולם לקטרג עליהם. ויעש גם הוא מטעמים, חדד את לשונו לטעון טענות, התקין עדות, ויבא לאביו ויאמר **יקום אבי**, שיתעורר בדיניו, **ויאכל**, כמה מעשים רעים שנעשו בכל העולם, שמצאתי.

(דפו"י דף ק' ע"א)

ראש השנה

רכ) **ויחרד יצחק** וגו': ויחרד יצחק חרדה גדולה עד מאד, כי לא היה יכול להפרד מכללו של יעקב שהוא בשמחה. ויאמר מי איפוא הוא הצד ציד בכמה תפלות ובקשות, ואוכל מכל בטרם תבא ואברכהו גם ברוך יהיה. כשמוע עשו את דברי אביו ויצעק צעקה וגו', כי ראה שצידו אינו כלום. עד לאחר כך שאמר לו הנה משמני הארץ יהיה וגו'. שהם הגבורים והמוני שאר העמים. וזה היה קשה לו מכל, וישטום עשו את יעקב, ללכת אחריו ולקטרג עליו תמיד.

רכא) **ויעקב אזיל באינון** וכו': ויעקב הולך באלו הימים שבין ראש השנה ליום הכפורים, ובורח להנצל ממנו, חוזר בתשובה, משים עצמו בתענית עד שבא יום הכפורים. אז יודעים ישראל שעשו בא וארבע מאות

הַהוֹלֶכֶת לְפָנָי וַיִּקַּח מִן הַבָּא בְּיָדוֹ מִנְחָה וְגוֹ׳, עִזִּים מָאתַיִם וּתְיָשִׁים עֶשְׂרִים רְחֵלִים מָאתַיִם וְגוֹ׳.

רכב) גְּמַלִּים וְגוֹ׳, כַּךְ הוּא סִטְרָא דִּילֵיהּ. גְּמַלִּים הוּא נָחָשׁ, כְּמִין גָּמָל, בְּשַׁעֲתָא *) דְּפַתֵּי סָמָאֵ״ל לְאָדָם, אַרְכִּיב עַל נָחָשׁ כְּמִין גָּמָל. ד תָּנֵינָן, מַאן דְּחָמֵי גָּמָל בְּחֶלְמֵיהּ, מִיתָה נְקִנְסָה עָלֵיהּ מִלְמַעְלָה, וְאִשְׁתְּזִיב מִינָּהּ. וְכֹלָּא חַד.

רכג) וּכְדֵין, אַהְדַּר עֵשָׂו אַפֵּטְרוֹפּוֹסָא דְּיַעֲקֹב, וְיַעֲקֹב לָא בָּעָא דּוּבְשֵׁיהּ וְעוּקְצֵיהּ. יַעֲבָר נָא אֲדוֹנִי לִפְנֵי עַבְדּוֹ. כְּדֵין וַיָּשָׂב בַּיּוֹם הַהוּא עֵשָׂו לְדַרְכּוֹ. אֵימָתַי. בְּשַׁעַת נְעִילָה, דְּהָא אִתְפְּרַשׁ מֵעַמָּא קַדִּישָׁא. וקב״ה שָׁבִיק ה לְחוֹבֵיהוֹן, וְכִפֵּר עָלַיְיהוּ. כֵּיוָן ו דְּהַהוּא מְקַטְרְגָא אָזַל בְּהַהוּא דּוֹרוֹנָא, וְאִתְפְּרַשׁ מִנַּיְיהוּ, בָּעֵי קב״ה לְמֶחְדֵּי בִּבְנוֹי, מַה כְּתִיב, וַיַּעֲקֹב נָסַע סֻכֹּתָה וַיִּבֶן לוֹן בָּיִת וְגוֹ׳. עַל כֵּן קָרָא שֵׁם הַמָּקוֹם סוּכּוֹת, כֵּיוָן דְּיַתְבֵי בַּסֻּכּוֹת, הָא אִשְׁתְּזִיבוּ מִן מְקַטְרְגָא, וקב״ה חַדֵּי בִּבְנוֹי. זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן בְּהַאי עָלְמָא וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי. (ע״כ רעיא מהימנא)

רכד) ת״ח, בְּהַאי יוֹמָא אִתְכַּפְיָיא סִיהֲרָא, וְלָא נָהִיר עַד בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ, דְּיִשְׂרָאֵל תַּיְיבִין כֻּלְּהוּ בְּתִיּוּבְתָּא שְׁלִימְתָּא, וְאִימָא עִלָּאָה תָּאבַת וְנָהֲרַת לָהּ. וְהַאי יוֹמָא ז נְהִירוּ דְּאִימָא נַטְלָא, וְאִשְׁתְּכַח חֵידוּ בְּכֹלָּא. וְעַל דָּא כְּתִיב, יוֹם הַכִּפּוּרִים הוּא. יוֹם כִּפּוּר מִכָּעֵי לֵיהּ, מַאן יוֹם הַכִּפּוּרִים. אֶלָּא בְּגִין דִּתְרֵי נְהוֹרִין נָהֲרָן ח בְּחַד.

חלופי גרסאות

ד ל״ג מן תנינן עד ואשתזיב. ה לחובין ומכפר. ו דהוא. ז נטילו; מוסיף נטיל נהירו. ח כחד.

הסולם

מאמר **ראש השנה**

איש עמו, כולם מקטרגים המוכנים לקטרג עליהם. מיד ויירא יעקב מאד ויצר לו, ומרבה בתפלות ובקשות. ויאמר יעקב אלקי אבי אברהם ואלקי אבי וגו׳. עד שנוטל עצה ואומר, כי אמר אכפרה פניו במנחה ההולכת לפני. ויקח מן הבא בידו מנחה וגו׳ עזים מאתים ותישים עשרים וגו׳. וענין הדורון לס״א נתבאר לעיל (פרשת נח אות ק״ד וק״ה) שעי״ז קטגור נעשה סנגור ע״ש.

רכב) **גמלים וגו׳** וכו׳: גמלים וגו׳, כך הוא הצד שלו בבחינת גמלים. גמלים הוא נחש הקדמוני שהיה כמין גמל בשעה שפיתה המלאך סמאל את אדם לאכול מעץ הדעת, היה רוכב על נחש כמין גמל. ולמדנו, מי שראה גמל בחלומו מיתה נקנסה עליו מלמעלה וניצל ממנה. והכל אחד הוא. כלומר, גמל והנחש שהביא מיתה על העולם ענין אחד הוא.

רכג) **וכדין אהדר עשו** וכו׳: ואז חזר עשו להיות מגינו של יעקב. ויעקב לא רצה דובשו ועוקצו, ואמר, יעבר נא אדוני לפני עבדו, אז וישב ביום ההוא עשו לדרכו. מתי נהיה זה, בשעת תפלת נעילה, כי אז נפרד מעם הקדוש. והקב״ה סולח לעונותיהם ומכפר עליהם. כיון שהמקטרג הלך במנחה ההיא ונפרד מהם, רוצה הקב״ה לשמוח עם בניו, מה כתוב, ויעקב נסע סכתה ויבן לו בית וגו׳. על כן קרא שם המקום סכות. כיון שישבו ישראל בסוכות הרי ניצולו מן המקטרג, והקב״ה שמח בבניו. אשרי חלקם בעולם הזה ובעולם הבא. (ע״כ רעיא מהימנא).

מאמר יום הכפורים

רכד) **ת״ח בהאי יומא** וכו׳: בוא וראה, ביום ההוא, דר״ה, נתכסתה הלבנה, שהיא המלכות, ואינה מאירה עד בעשור לחדש, שישראל כולם חוזרים בתשובה שלמה, ואימא עלאה, שהיא בינה, חוזרת ומאירה לה, ויום הזה, דיום הכפורים, לוקחת המלכות הארות אמא, שהיא בינה, ונמצאת שמחה בכל. וע״כ כתוב, יום הכפורים הוא, יום כפור היה צריך לומר, מהו יום הכפורים. לשון רבים. אלא משום שאז, שני אורות מאירים יחד, המאור העליון, שהיא בינה מאיר למאור התחתון שהוא מלכות. וביום הזה מאירה המלכות מאור העליון

(דפו״י דף ק׳ ע״א *) דף ק׳ ע״ב)

כו) ת"ח, כְּגַוונָא דָּא פִּנְחָס, דְּלָא אִסְתַּלָּק מֵעָלְמָא, עַד דְּאִתְתָּקָנוּ קַמֵּיהּ לְבושִׁין אַחֲרָנִין, דְּרוּחָא אִתְהֲנֵי בְּהוּ, לְעָלְמָא *) דְּאָתֵי. בְּשַׁעֲתָא חֲדָא אִתְפְּשָׁט מֵאִלֵּין. וְאִתְלְבָּשׁ בְּאִלֵּין, לְקַיְימָא דִּכְתִיב הִנְנִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שָׁלוֹם. עַד דַּהֲווֹ אָזְלִי, שְׁמְשָׁא הֲוָה תַּקִּיפָא, וְיָתְבוּ תְּחוֹת צִלָּא דְּחַד טַנָּרָא דְּמַדְבְּרָא. אָמַר ר' אֶלְעָזָר, וַדַּאי צִלָּא חֲדָוותָא דְּנַפְשָׁא הוּא.

כז) אָמַר רַבִּי חִיָּיא לְרַבִּי אֶלְעָזָר, אֵלִין יוֹמִין, מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה עַד יוֹמָא בַּתְרָאָה ה) דְּחַג, בָּעֵינָא לְמֵיקָם עָלַיְיהוּ. א"ר אֶלְעָזָר, ו) הָא אִתְּמַר וְחַבְרַיָּיא אִתְעָרוּ בְּהוּ. א"ר חִיָּיא, וַדַּאי הָכִי הוּא, אֲבָל אֲנָא שְׁמַעְנָא לְבוּצִינָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה מִלָּה בְּהוּ. אָמַר לֵיהּ, אֵימָא הַהוּא מִלָּה. א"ל עַד לָא קָאֵימְנָא בֵּיהּ. א"ר אֶלְעָזָר, אַף עַל גַּב דְּחַבְרַיָּיא אוֹקְמוּ מִלָּה, וְשַׁפִּיר הוּא, אֲבָל סְדוּרָא דְּהָנֵי יוֹמֵי, רָזָא דְּחָכְמְתָא הוּא, בֵּין מְחַצְּדֵי חַקְלָא.

כח) ת"ח, הָא אִתְּמַר סְדוּרָא דְּיִחוּדָא כֻּלָּא בְּחַד הֵיךְ הֲוֵי. וְהָא אִתְּמַר. פְּתַח וְאָמַר, ה) חָשַׁף יְיָ' אֶת זְרוֹעַ קָדְשׁוֹ, דָּא דְּרוֹעָא חֲדָא, דְּבֵיהּ תַּלְיָא יְשׁוּעָה, דְּבֵיהּ תַּלְיָא נוּקְמָא, דְּבֵיהּ תַּלְיָא פּוּרְקָנָא. וְלָמָּה, לְמֵיקָם לָהּ לכנ"י מֵעַפְרָא, וּלְקַבְּלָא לָהּ לְגַבֵּיהּ, לְאִזְדַּוְוגָא כַּחֲדָא. וְכַד הַאי אִתְעַר לְקַבְּלָהּ, כַּמָּה דְּחִילוּ שַׁרְיָא בְּעָלְמָא, עַד דְּיָנַח הַהוּא דְּרוֹעָא תְּחוֹת רֵישָׁהָא לְאִתְחַבְּרָא. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, ו) שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וְגוֹ', וּכְדֵין נַיְיחָא דִּינָא, וּמְכַפֵּר חוֹבִין.

מסורת הזהר

ה) (ישעיה נב). ו) (שיר ב) ב"א רלה צ"א.

חלופי גרסאות

ה דהכי. ו והא.

הסולם

מאמר מרה"ש עד יומא בתראה דחג

כו) **ת"ח כגוונא דא** וכו': בוא וראה, כעין זה, פנחס. שלא נסתלק מן העולם עד שנתתקנו לפניו לבושים אחרים, שהרוח נהנה מהם לעולם הבא. בשעה אחת נתפשט מאלו ונתלבש באלו, לקיים מה שכתוב, הנני נותן לו את בריתי שלום. בעוד שהיו הולכים, היה אור השמש חזק, וישבו תחת צל של סלע אחד שבמדבר. אמר רבי אלעזר, הצל, הוא ודאי שמחת הנפש.

מאמר מרה"ש עד יומא בתראה דחג

כז) **אמר ר' חייא** וכו': אר"ח לר' אלעזר, אלו הימים שמן ראש השנה עד יום האחרון של החג אני רוצה לעמוד עליהם. א"ר אלעזר הרי למדנו, והחברים העירו בהם. א"ר חייא ודאי כך הוא. אבל אני שמעתי דבר בהם, ממאור הקדוש העליון, שהוא ר' שמעון. אמר לו אמור דבר ההוא. אמר לו, עוד איני עומד בו. כלומר שהדברים אינם מובנים לו כל צרכו. א"ר אלעזר, אע"פ שהחברים העמידו דבר הזה ויפה הוא, אבל סדר אלו הימים הוא סוד החכמה בין קוצרי השדה. כלומר, בין אלו החכמים, שכבר גמרו כל בירורי המלכות, הנקראת שדה.

כח) **ת"ח הוא אתמר** וכו': בוא וראה, הרי למדנו, סדר היחוד הכל באחד איך הוא. והנה למדנו, פתח ואמר, חשף ה' את זרוע קדשו, זו זרוע אחת, שהיא קו השמאל, שבו תלויה הישועה, בו תלויה הנקמה, בו תלויה הגאולה. ולמה, חשף ה' את זרוע קדשו זו, הוא להקים כנסת ישראל, שהיא המלכות, מן העפר, ולקבל אותה אצלו להתחבר כאחד. וכאשר זו הזרוע, נתעוררה כנגדה, כמה פחד שורה בעולם עד שיניח זרוע ההיא תחת ראשה, להתחבר. כש"א, שמאלו תחת לראשי וגו'. ואז נח הדין, ומכפר החטאים.

לבתר

(דפו"י דף רי"ד ע"א *) דף רי"ד ע"ב)

מאמרים מתוך ספר הזהר, פנחס
אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org

כט) לְבָתַר אָתֵי יְמִינָא לְחַבְּקָא, כְּדֵין חֶדְוָותָא שַׁרְיָיא בְּעָלְמָא, וְכָל אַנְפִּין נְהִירִין. לְבָתַר אִזְדַּוְּוגַת בְּגוּפָא, וּכְדֵין כֹּלָּא אִקְרֵי אֶחָד, בְּלָא פְּרוּדָא, כְּדֵין הוּא שְׁלִימוּ דְּכֹלָּא, וְחֶדְוָותָא דְּכֹלָּא, וְאָחִידוּ וַדַּאי, מַה דְּלָא אִשְׁתְּכַח הָכִי בִּשְׁאַר זִמְנֵי.

ל) כְּגַוְונָא דְּהַאי, סִדּוּרָא דְּהָנֵי יוֹמִין, מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה עַד יוֹמָא בַּתְרָאָה דְּחַג. בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, אִתְעַר דְּרוֹעָא [ז] דִּשְׁמָאלָא, לְקַבְּלָא לָהּ לְמַטְרוֹנִיתָא, וּכְדֵין כָּל עָלְמָא בְּדְחִילוּ בְּדִינָא, וּבָעֵי הַהוּא זִמְנָא בְּתִיּוּבְתָּא שְׁלִים, לְאִשְׁתַּכְחָא עָלְמָא קַמֵּי קב״ה. לְבָתַר אֲתִיאַת מַטְרוֹנִיתָא, וּבַעְיָין בְּנֵי הֵיכָלָא בְּתִשְׁעָה לְיַרְחָא, לְמֶעְבַּד חֶדְוָותָא, וּלְמִטְבַּל בְּנַהֲרָא, לְדַכְּאָה גַּרְמַיְיהוּ בְּזִווּגָא דְּמַטְרוֹנִיתָא, בְּיוֹמָא אַחֲרָא, [ח] הוּא זִווּגָא דִּילָהּ לְשַׁוָּואָה שְׁמָאלָא תְּחוֹת [ט] רֵישָׁהָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר שְׂמֹאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי.

לא) וּכְדֵין יִשְׂרָאֵל בְּתַעֲנִיתָא עַל חוֹבַיְיהוּ, וּמְכַפְּרָא לְהוּ. דְּהָא אִימָּא עִלָּאָה אַנְהִירַת אַנְפָּהָא לְמַטְרוֹנִיתָא בְּזִווּגָהָא, וּמִתְכַּפְּרִין כָּל בְּנֵי הֵיכָלָא. כֵּיוָן דְּשְׁמָאלָא מְקַבְּלָה לָהּ בְּהַאי יוֹמָא, דְּרֵישָׁא דְּמַטְרוֹנִיתָא [י] שַׁרְיָיא עַל שְׁמָאלָא.

לב) בְּיוֹמָא קַדְמָאָה דְּחַג, יִתְעַר יְמִינָא לְקַבְּלָה, בְּגִין לְחַבְּקָה וּכְדֵין כָּל חֶדְוָוא וְכָל אַנְפִּין נְהִירִין, וְחֶדְוָותָא דְּמַיִם צְלִילָן, לְנַסְכָא עַל מַדְבְּחָא. וּבַעְיָין בְּנֵי נָשָׁא לְמֶחֱדֵי בְּכָל זִינִין דְּחֶדְוָה, דְּהָא יְמִינָא גָּרִים. בְּכָל אֲתָר דְּשָׁארֵי יְמִינָא, [כ] חֶדְוָותָא אִצְטְרִיךְ בְּכֹלָּא, כְּדֵין חֶדְוָותָא הִיא לְאִשְׁתַּעְשָׁעָא.

חלופי גרסאות

ז ושמאלא. ח האי; היא. ט רישא; רישא דמלכא. י ל״ג שרייא. כ ל״ג מן חדוותא עד חדוותא.

הסולם

מאמר מרה״ש עד יומא בתראה דחג

כט) **לבתר אתי ימינא** וכו׳: אח״כ בא קו הימין לחבקה, אז שורה שמחה בעולם, וכל הפנים מאירים. לאחר זה, היא, המלכות, מתחברת בגוף, דהיינו בקו האמצעי, ואז נקרא הכל אחד בלא פרוד. כי קו האמצעי כולל ימין ושמאל יחד. אז הוא שלמות הכל ושמחת הכל ומתאחדים ודאי ז״א ומלכות, מה שלא נמצא כך בשאר הזמנים.

ל) **כגוונא דהאי סדורא** וכו׳: כעין זה, הוא הסדר של אלו הימים, מרה״ש, עד יום האחרון של החג. בראש השנה נתעוררה זרוע השמאלית, דהיינו קו שמאל דז״א, לקבל את המלכה. ואז כל העולם בפחד בדין, וצריכים העולם בעת ההוא, להמצא בתשובה שלמה לפני הקב״ה. אח״כ באה המלכה בתשעה לחדש (עי׳ אחרי אות רל״א) וצריכים בני ההיכל, דהיינו בני ישראל, לעשות שמחה ולטבול בנהר לטהר עצמם להיות ראויים אל הזווג של המלכה עם ז״א ביום האחר, דהיינו בעשרה לחדש, ביוה״כ. שהוא הזווג שלה, שז״א ישום שמאלו תחת ראשה, כמו שאתה אומר, שמאלו תחת לראשי.

(דפו״י דף רי״ד ע״ב)

לא) **וכדין ישראל בתעניתא** וכו׳: ואז ישראל הם בתענית על עונותיהם ומתכפרים להם. כי אמא עלאה, שהיא בינה, מאירה פניה אל המלכות בזווג. כי ביוה״כ עולה המלכות ומלבשת את הבינה. ומתכפר לכל בני ההיכל, שהם ישראל, משום שהשמאל דז״א מקבל אותה ביום הזה. כי הראש של המלכות שורה על שמאל. פירוש. כי אז נגלה הארת החכמה משמאל דז״א הממשיך משמאל הבינה, שהארת החכמה מכפרת העונות. כמו שנתבאר כל זה לעיל (בפרשת וירא מאות שפ״א עד אות שפ״ז ע״ש ובפרשת נח מאות שפ״א עד אות שפ״ו ע״ש).

לב) **ביומא קדמאה דחג** וכו׳: ביום הראשון של סוכות, יתעורר קו הימין דז״א כנגד המלכות, כדי לחבק. דהיינו בסו״ה וימינו תחבקני, ואז יש לכל שמחה, וכל הפנים מאירים. ושמחת ניסוך מים הצלולים על המזבח. וצריכים בני אדם לשמוח בכל מיני שמחה, מפני שהימין גורם זה. כי בכל מקום ששורה הימין, שהוא חסדים, צריך להיות שמחה בכל, אז היא שמחה להשתעשע.

לבתר

לג) לְבָתַר בְּיוֹמָא תְּמִינָאָה, חֶדְוָותָא דְּאוֹרַיְיתָא הוּא, דְּהָא כְּדֵין זִווּגָא דְּגוּפָא, הוּא זִווּגָא דְּכֹלָּא, לְמֶהֱוֵי כֹּלָּא חַד, וְדָא הוּא שְׁלִימוּ דְּכֹלָּא, וְדָא יוֹמָא דְּיִשְׂרָאֵל אִיהוּ וַדַּאי, וְעַדְבָא דִּידְהוּ [ל] בִּלְחוֹדַיְיהוּ, דְּלֵית בֵּיהּ חוּלָקָא לְאַחֲרָא. זַכָּאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל בְּעָלְמָא דֵּין, וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי, עֲלַיְיהוּ כְּתִיב [מ] כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַיְיָ׳ אֱלֹהֶיךָ וְגוֹ׳.

לד) [ח] פִּנְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגוֹ׳. ר׳ יְהוּדָה פָּתַח, [ט] זְכָר נָא מִי הוּא נָקִי אָבָד וְאֵיפֹה יְשָׁרִים נִכְחָדוּ, תַּמָּן תָּנִינָן, מַאן דְּחָמֵי קֶשֶׁת [נ] בְּגַוָונוֹי, אִצְטְרִיךְ לְבָרְכָא בָּרוּךְ זוֹכֵר הַבְּרִית. בְּגִין דְּדָא אִיהוּ בְּרִית קַיְימָא קַדִּישָׁא, דְּשַׁוֵי קב״ה [*] בְּאַרְעָא דְּלָא יֵיתֵי עָלָהּ מֵי טוּפָנָא. בְּגִין דְּכַד סְגִיאוּ חַיָּיבִין בְּעָלְמָא, בָּעֵי קב״ה לְאוֹבָדָא לוֹן, וּכְדֵין דָּכִיר לוֹן הַאי אוֹמָאָה דְּאוֹמֵי לְאַרְעָא, דִּכְתִיב [נ] תְּרֵי זִמְנֵי לֹא לֹא. [ס] לֹא אוֹסִיף לְקַלֵּל, וְלֹא אוֹסִיף עוֹד לְהַכּוֹת, דָּא אִיהוּ אוֹמָאָה. כְּמָה דִּכְתִיב [כ] אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי מֵעֲבוֹר מֵי נֹחַ [ס].

לה/א) רַבִּי יוֹסֵי אָמַר, קֶשֶׁת אָתָא לְאַגָּנָא עַל עָלְמָא. לְמַלְכָּא, דְּכָל זִמְנִין דִּבְרִיהּ חָב לָקֳבֵלֵיהּ, אָתָא מַלְכָּא לְאַלְקָאָה לֵיהּ, אִתְגַּלְיָא עָלֵיהּ מַטְרוֹנִיתָא בִּלְבוּשֵׁי יְקָר דְּמַלְכוּ, מַלְכָּא חָמֵי [ע] לָהּ סָלִיק רוּגְזָא דִּבְרִיהּ, וְחַדֵי בָּהּ, דִּכְתִיב [ק] וּרְאִיתִיהָ לִזְכּוֹר בְּרִית עוֹלָם. וע״ד, לָא אִתְחֲזֵי קֶשֶׁת בְּעָלְמָא, אֶלָּא בִּלְבוּשֵׁי יְקָר דְּמַלְכוּ. וּבְשַׁעֲתָא

מסורת הזהר

ז) (דברים יד) שמות כד צ״ר. ח) צו יא צ״ס. ט) (איוב ד) להלן אות עד צ״ד. י) (בראשית ח) מצורע יא צ״כ. כ) (ישעיה נד) נח סה צ״ח. ל) (בראשית ט) נח קא צ״ב.

חלופי גרסאות

ל ל״ג בלחודייהו. מ מוסיף בגוונוי נהירין. נ אשר נשבעתי מעבור מי נח על הארץ וכתיב תרי זמני לא לא דכתיב לא אוסיף וגו׳. ס בדפו״י כתבו קשור עם הרעיא מהימנא. ע ליה.

הסולם

מאמר

לג) **לבתר ביומא תמינאה** וכו׳: אח״כ, ביום שמיני העצרת, הוא שמחת התורה כי אז הוא זווג הגוף, דהיינו של קו האמצעי הנקרא גוף, שהוא זווג של הכל, שהוא כולל הן זווג השמאל של רה״ש ויוה״כ, והן זווג הימין של חג הסוכות, כי קו האמצעי כולל ימין ושמאל, להיות הכל אחד, וזה הוא שלמות הכל. וזה הוא ודאי היום של ישראל, וגורל שלהם לבדם, שאין בו חלק לאחר, כלומר לא כמו בחג, שמקריבים ע׳ פרים בשביל ע׳ אומות. כי בשמיני עצרת אין בו חלק להם. **אשרי הם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא, עליהם כתוב, כי עם קדוש אתה לה׳ אלהיך וגו׳** (ע״ז פרשת צו אות קט״ז).

מאמר הקשת

לד) **פנחס בן אלעזר** וגו׳: ר׳ יהודה פתח, **זכר נא מי הוא נקי אבד ואיפה ישרים נכחדו. שם למדנו, מי שראה קשת בצבעיה,**

(דפו״י דף רי״ד ע״ב *) דף רט״ו ע״א)

הקשת

צריך לברך ברוך זוכר הברית, משום שזהו אות ברית קדוש, ששם הקב״ה בארץ, שלא יבואו עליה מי המבול. משום כשמתרבים הרשעים בעולם, רוצה הקב״ה להאבידם, ואז זוכר להם אותה השבועה שנשבע לארץ. כי כתוב שתי פעמים, לא, לא. **לא** אוסיף לקלל **ולא** אוסיף עוד להכות. וב׳ פעמים **לא** הוא שבועה. כמ״ש אשר נשבעתי מעבור מי נח.

להּ/א) **ר׳ יוסי אמר** וכו׳: רי״א, קשת באה להגין על העולם. בדומה למלך, שכל פעם שבנו חטא כנגדו ובא המלך להכות אותו מתגלה עליו המלכה בלבושי יקר של המלכות, המלך רואה אותה, ומסתלק הכעס מבנו, ושמח עמה. שכתוב, וראיתיה לזכור ברית עולם. וע״כ, לא נראית קשת בעולם אלא בלבושי יקר של המלכות. שהם ג׳ צבעים הרומזים על ג׳ קוין, שהם לבן אדום ירוק, שהמלכות מתלבשת בהם. כמ״ש לפנינו. **ובשעה שיש**

מאמרים מתוך ספר הזהר, שופטים
אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org

יד) וְלָא עוֹד, אֶלָּא תְּרֵין סָהֲדִין [ח] אִינּוּן עַל ב״נ, עַיִן רוֹאָה וְאוֹזֶן שׁוֹמַעַת, וּב״ד סוֹפֵר, וְדָן חוֹבוֹי. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שִׁמְשָׁא וְסִיהֲרָא סָהֲדִין עַל ב״נ, כְּמָה דְּאוֹקְמוּהָ [ט] תִּקְעוּ בַּחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ. מַאי בַּכֶּסֶה. בְּיוֹמָא דְּסִיהֲרָא מִתְכַּסֶּה. וַאֲמַאי מִתְכַּסֶּה. [י] בְּגִין דְּכַד מָטֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה, אִיהִי סָמָאֵל לְמִתְבַּע דִּינָא לְבָנוֹי קַמֵּי קב״ה, וְהוּא אִיהוּ לֵיהּ דַּיְּתֵי סָהֲדִין. וְהוּא אִיהוּ לְשִׁמְשָׁא עִמֵּיהּ. אָזַל לְמַיְּתֵי סִיהֲרָא, וְהִיא מִתְכַּסָּא. בְּאָן אֲתַר מִתְכַּסֶּה. אֶלָּא סְלִיקַת, לְהַהוּא אֲתַר, דְּאִתְמַר בֵּיהּ בַּמְכוּסֶּה מִמְּךָ אַל תַּחְקוֹר, לְפַיְּיסָא לֵיהּ עַל בְּנָהָא.

טו) וְהַאי הוּא דְּאָמַר [יא] קִרְאוּ, תִּקְעוּ בַּחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ. [יב] לַאֲתַר דְּבֵיהּ סְלִיקַת שְׁכִינְתָּא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ וּבַמְכוּסֶּה מִמְּךָ אַל תַּחְקוֹר. וְחוֹבִין בְּאִתְכַּסְיָיא, תַּמָּן צָרִיךְ לְמֵידָן בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ. וְחוֹבִין דְּאִתְגַּלְיָיא דְּעָבֵד לוֹן, אִתְמַר [יג] מְכַסֶּה פְּשָׁעָיו לֹא יַצְלִיחַ. דְּשְׁכִינְתָּא מִסְתָּרָא דְּכֻלְּהוּ אִיהִי עָלְמָא

מפורת הזהר

9) (שם פא) ויקרא קיג צ״א. צ) (משלי כח).

חלופי גרסאות

ח ל״ג אינון. ט דהא כה. י ל״ג קרא. כ לבתר.

הסולם

מאמר

מבחוץ, דהיינו הדיו. שחור ולבן הם חושך ואור. ויש חשך שהוא תכלת, שהיא המלכות, שנאמר בה גם חשך לא יחשיך ממך. ותכלת הוא שחור, והיא נקבה אל הלבן, שהוא ז״א. כי המלכות אין לה אור מעצמה. אלא מה שנותן בה ז״א. ולא עוד אלא שהגוף עתיד לקום על עצמותיו, ומשום זה הזכיות והחובות חקוקים על עצמותיו ואם יזכה יקום הגוף על העצמות שלו. ואם לא יזכה, לא יקום ולא יהיה לו תחיית המתים.

יד) **ולא עוד אלא** וכו׳: ולא עוד אלא ב׳ עדים הם על האדם עין רואה, ואזן שומעת. והבית דין, סופר ודן עונותיו. ולא עוד, אלא השמש והלבנה מעידים על האדם. כמו שהעמדנו, תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. מהו בכסה. הוא ביום שהלבנה שהיא המלכות, מתכסה בו. ולמה היא מתכסה. הוא משום כשמגיע ראש השנה, יבא סמאל לבקש דין על בניה, דהיינו ישראל שהם בני המלכות, לפני הקב״ה. והוא יאמר לו שיביא עדים. והוא מביא עמו את השמש. הלך להביא את הלבנה, והיא מתכסה. באיזה מקום היא מתכסה. ומשיב. אלא שהיא עולה לאותו מקום שנאמר בו, **במכוסה** ממך אל תחקור,[כ] כדי לפייס את הקב״ה על בניה.

טו) **והאי הוא דאמר** וכו׳: וזה הוא שאמר הכתוב, תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. היינו למקום שבו עלתה השכינה, שנאמר בו **ובמכוסה** ממך אל תחקור. והעונות שהם **בסתר**, צריכים להיות נדונים שמה בינו לבין קונו. והעונות שחטא בגלוי, נאמר, מכסה

ע״פ שנים עדים יקום דבר

פשעיו לא יצליח. והשכינה מצד הכתר, היא עולם הנסתר. והעמידו בעלי המשנה שאדם צריך לחבר עונותיו למקום ההוא, שהוא כתר, בזמן ההוא מגיע זמן הרחמים והדין עובר. ומשום זה אמר לחבר עונותיו בכתר, לזכותו מן העדות של המלכות. אבל לרשע אין מזכין לו.

פירוש. כי ברה״ש חוזר העולם לקדמותו, והמלכות חוזרת למצב הא׳ שבו היתה ביום ד׳ דמעשה בראשית, דהיינו בבחינת ב׳ מאורות הגדולים, שז״א ונוקבא הלבישו את הבינה, ז״א הקו ימין דבינה, והמלכות קו השמאל. ונודע שהארת השמאל בלי ימין הוא חשך (כנ״ל ב״א דף מ״ז ד״ה נפק) וכן ימין בלי שמאל הוא ו״ק בלי מוחין. ולפיכך היה אז ז״א בדורמיטא, דהיינו כמו ישן בלי מוחין. והנוקבא היתה בחשך. ואז בא סמאל לתבוע דין, ונאמר לו להביא ב׳ עדים. דהיינו ז״א ומלכות, שהשמים שהוא ז״א לא יתן מטר, דהיינו שלא ישפיע אל המלכות. והארץ, שהיא המלכות לא תתן את יבולה לתחתונים. אמנם סמאל לא הביא עמו אלא עד אחד שהוא השמים דהיינו ז״א שהיה בדורמיטא ולא השפיע למלכות. וכיון שהלך להביא את המלכות, שלא תתן יבולה לתחתונים, אז נתכסתה המלכות, דהיינו שנתמעטה מכל ט״ס תתתוניות שבה, ונשארה בנקודת כתר שבה. שמיעוט הזה נעשה על ידי תקיעת שופר, שע״י הקול היוצא משופר מעוררים כח המסך דחירק בז״א, שה״ס קו האמצעי, וע״י מסך דחירק הוא ממעט קו השמאל דבינה, ומיחד

(דפו״י דף רע״ה ע״א) כ) עי׳ ברכת שלום עה״ת מאמר רמד

דְּאִתְבַּסְיָא, וְאוֹקְמוּהָ מָארֵי מָתְנִיתִין, דְּצָרִיךְ ב״נ לְחַבְּרָא [ל]לָהּ לַהֲהוּא אַתְרָא, בְּהַהוּא זִמְנָא מְטֵי זִמְנָא דְּרַחֲמֵי, וְאַעְבַּר דִּינָא. וּבג״ד לְחַבְּרֵיהּ אָמַר לְזַכָּאָה לֵיהּ בְּעִדּוּתֵיהּ. אֲבָל לְרָשָׁע אֵין מְזַכִּין [מ]לוֹ.

טז) וְעוֹד, קב״ה וּשְׁכִינְתֵּיהּ סָהֲדִין עַל ב״נ, הה״ד [פ]הָעִדוֹתִי בָכֶם הַיּוֹם אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. אֶת הַשָּׁמַיִם, [י]הַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ [ק]וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם. וְאֶת הָאָרֶץ, [ש]הַהוּא דְּאִתְמַר בָּהּ [ש]וְהָאָרֶץ הֲדוֹם רַגְלָי. וְעוֹד, תְּרִין סָהֲדִין: עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְצַדִּיק. וְאִינּוּן ע״ד, מִן שְׁמַ״ע אֶחָד. עֵד, מִן בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

יז) עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים אוֹ שְׁלֹשָׁה עֵדִים יוּמַת הַמֵּת, דָּא סָמָאֵל, מֵת

מסורת הזהר

ק) (דברים א) פנחס אות קצג צ״ו. ר) (מ״א ח) משפטים קכט צ״כ חלק ב׳ רעא. בהשמטות, פנחס אות תצא צ״נ תקוני זהר תכ״ב סח: תנ״א פו: זהר חדש י טי״ב שי״ר תקונים חדשים צר ט״א של״ב צח ט״ר ש״כ צט ט״א של״ז קג ט״ד ש״ד. ש) (ישעיה סו) יתרו קב צ״ש.

חלופי גרסאות

ל ה״ג הסלם: להו. מ ל״ג לו. נ הוא. ס הוא.

הסולם

מאמר ע״פ שנים עדים יקום דבר

שם ימין ושמאל דבינה זה בזה, ונתעוררו הרחמים בעולם מכח יחוד הזה דימין ושמאל (כנ״ל ויקרא דף ק׳ ד״ה פירוש. ע״ש). וכיון שנתמעט קו השמאל דבינה, נסתלקו או כל ט״ס תחתונות מן המלכות, שכל בנינה היה אז מקו השמאל הזה, ונשארה בנקודת הכתר. וז״ס **תקעו בחדש שופר**, שעי״ז **בכסה** ליום חגנו. שהלבנה, שה״ס המלכות מתכסה בסוד נקודת הכתר שבה. שעי״ז נעלם הדין ומתגלה הרחמים בדין.

וז״ש (באות י״ד) **ואמאי מתכסת** וכו׳ **והוא ייתי לשמשא עמיה**, דהיינו מה שז״א אין לו מוחין ואינו משפיע. **אז׳ למייתי סיהרא**, וכו׳ דהיינו להראות על החשך שבה, **סליקת לההוא אתר** וכו׳ **במכוסה ממך אל תחקור**, דהיינו שנתמעטה מכל הספירות שבה ולא נשאר בה אלא הכתר, שעליו נאמר, במכוסה ממך אל תחקור, ואז יצא הרחמים בעולם כנ״ל. וז״ש **וחובין באתכסיא תמן צריך למידן בינו לבין קונו**, כי לאחר שהקו שמאל נתמעט ויצאה מדת הרחמים כבר אין לסמאל אחיזה בהמלכות, ודינים של אדם הם בינו לבין קונו, בלי קטרוגו של סמאל, וע״כ ה׳ מרחם עליו. אבל בעוד ששלט קו שמאל, **וחובין באתגליא** וכו׳ שעונותיו של אדם הין נאחזים בעלמא דאתגליא, שהוא המלכות. אתמר מבסה פשעיו לא יצליח, שלא יוכל לכסות הפשעים באופן שסמאל לא יהיה נאחז במלכות. **דשכינתא מסטרא דכתר איהי עלמא דאתכסיא**, שבעת שהשכינה היא

(דפו״י דף רע״ה ע״א)

בבחינת כתר שבה, אז היא עלמא דאתכסיא, כי הכתר נקרא במכוסה ממך. ואין אחיזה לסמאל. וז״ש **דצריך ב״נ לחברא להו לההוא אתרא, בההוא זמנא מטי זמנא דרחמי** דהיינו כנ״ל, שאז נעשה יחוד ימין ושמאל ע״י קו אמצעי והרחמים מתגלים. **ובג״ד, לחברא אמר לזכאה ליה בעדותיה** ומשום זה, הרשע שהוא **מבסה פשעיו**, דהיינו שהרשע אומר לחבר עונותיו לבחינת הכתר לזכותו מן העדות שלה, דהיינו שלא תוכל להעיד ששם המלכות במכוסה, **אבל לרשע אין מזכין לו**. וע״כ נאמר **לא יצליח**. אבל לאחר שז״א ממעט השמאל, ומסבה זו עלתה המלכות עד הכתר שנשאר בה, מתגלה מדת הרחמים.

טז) ועוד קב״ה ושכינתיה וכו׳: ועוד. הקב״ה ושכינתו מעידים על האדם, תמיד. ולא בוה״ש לבד כנ״ל, ז״ש, **העידותי בכם היום** את השמים ואת הארץ. **את השמים** הוא אותו שנאמר בו, ואתה תשמע השמים, שהוא ז״א. ואת הארץ, הוא אותו שנאמר בו, והארץ הדום רגלי, שהיא המלכות. ועוד. ב׳ עדות, הם, עמוד האמצעי, שהוא ז״א, וצדיק, שהוא יסוד. והם **ע״ד** מן **שמע** אחד, דהיינו **ע׳** מן שמע, **ד׳** מן אחד. והוא **עד** מבחינת ז״א. ועוד **ע״ד** מן ברוך שם כבוד מלכותו לעולם **ועד**, דהיינו **עד** מהמלה ועד. שהוא **עד** מבחינת יסוד דז״א הכלול במלכות.

יז) על פי שנים וגו׳: על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת. זהו סמאל,

שהוא

מֵעָקְרוֹ ח) וַיְשַׁאֲוּהוּ בַּמּוֹט בִּשְׁנַיִם. לֹא יוּמַת עַל פִּי עֵד אֶחָד, דְּלָא יְהֵא לֵיהּ חוּלָקָא בְּאֵל אֶחָד.

יח) כִּי יָקוּם עֵד חָמָס בְּאִישׁ וְגוֹ' וְדָרַשְׁוּ הַשֹּׁפְטִים הֵיטֵב וְגוֹ', וַעֲשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם וְגוֹ'. פְּקוּדָא דָּא לְדָרוּשׁ וְלַחֲקוֹר הָעֵדִים ט) בְּז' חֲקִירוֹת, קוֹדֶם דְּיָדִין לֵיהּ בְּעוֹנְשָׁא דְּמוֹתָא, בְּשִׁבְעָ חֲקִירוֹת, שִׁבְעָ לָקֳבֵל י) שִׁבְעָה אֵלֶּה עֵינֵי יְיָ' הֵמָּה מְשׁוֹטְטִים בְּכָל הָאָרֶץ. בְּהוֹן כ) וְיִסַּרְתִּי אֶתְכֶם אַף אֲנִי שֶׁבַע.

יט) פְּקוּדָא בָּתַר דָּא, לַעֲשׂוֹת לְעֵד זוֹמֵם כַּאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאָחִיו. תְּרֵין סַהֲדֵי שְׁקָרָא דְּאִינּוּן סָמָאֵל וְנָחָשׁ, אִי יֵיתוֹן לְאַסְהָדָא סָהֲדוּתָא דְּשֶׁקֶר

מפורש הזהר

ח) (במדבר יג) לעיל אות ה צ"ו. א) (זכריה ד) ב"ב סז צ"א. ב) (ויקרא כו) בחקותי סז צ"ו.

חלופי גרסאות

ע ל"ג בז' חקירות.

המולם

מאמר ע"פ שנים עדים יקום דבר

שהוא מת מעקרו, וישאוהו במוט בשנים. לא יומת על פי עד אחד. היינו שלא יהיה לו חלק באל אחד.

פירוש. כי נתבאר שבראש השנה, נמצאת המלכות בבחינת שמאל בלי ימין, ואז נאחז בה סמאל, עד תקיעת שופר, שה"ס ז"א הממעט את הג"ר דקו שמאל למעלה בבינה, ע"י הדינים דמסך דחירק, שעל ידו נתמעטה המלכות עד לנקודת הכתר, ואז נפרד סמאל מן המלכות. ויש כאן ב' עדים להרחקת סמאל מן קו שמאל שבמלכות. א', החשך שבה, כי בעת שנתדבקה בשמאל בלי ימין נקפאו אורותיה והיתה לחשך, ועכ"ז לא נפרד ממנה סמאל והיה יונק ממנה, ולא יכלה להתחבר עם ז"א בגללו. וז"ס, לא יומת על פי עד אחד. אלא אח"כ שע"י תקיעת שופר שנתעוררו בז"א הדינין דמסך דחירק, ומיעט הג"ר דשמאל עם הדינים ההם, וט"ת דמלכות נסתלקו ונשארה בכתר, אז נפרד סמאל מן המלכות, ויכלה להבנות מחדש ולהתחבר עם ז"א, ולהזדווג עמו פב"פ. כי עתה שנתוסף הדין דמסך דחירק על הדין דחשך, **אז על פי שנים עדים יקום דבר**, וסמאל נפרד מן המלכות.

וז"ש, **על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת. דא סמאל**, כי היה צריך לומר, יומת החי, ולמה אמר, המת, אלא לרמוז על סמאל שהוא **מת מעקרו**. ואי אפשר להמיתו בעד אחד דהיינו בדין דחשך, אלא בב' עדים שהם הדין דחושך והדין דמסך דחירק. וזסו"ה **וישאוהו במוט בשנים**, דהיינו בב' עדים. **לא יומת על פי עד אחד**, שהוא הדין דחשך בלבד, והוא מטעם, **דלא**

(דפו"י דף רע"ה ע"א)

יהא **ליה חולקא באל אחד**. כי הדינים דחשך שבמלכות הם קדושים מאד, וה"ס ד' דאחד, והם נחוצים לסוד היחוד של **א"ח** דאחד, עם **ד'** דאחד. וע"כ אין מורידים אותם לבחינת מלחמה עם סמאל, אלא שמחכים לעד השני שהוא הדין דמסך דחירק. ומה שאומר הכתוב, **או שלשה עדים**. הוא משום שבמסך דחירק יש ב' מיני דינים דמנעולא ודמפתחא (עי' לך י"ג ד"ה ונתבאר) ולפיכך הם שלשה דינים שהם חשך, ומנעולא, ומפתחא. ועקרם מספיק בשני עדים, שהם חשך ומפתחא. אלא תחילה צריך לצאת המנעולא (כמ"ש שם) ואח"כ נגנזה. ולפיכך אנו חושבים רק ב' עדים. אע"פ שע"פ סדר הפעולות יצאו ג' עדים. וע"כ אוה"כ ע"פ שנים עדים או שלשה וגו'. דהיינו שרמז, שמספיק שנים, אבל יש ג' עדים, שלפני עדותם אינו מתבטל מן המלכות.

יח) **כי יקום עד** וגו' **כאשר זמם** וגו': מצוה זו היא לדרוש ולחקור העדים בשבע חקירות, מקודם שדנים אותו בעונש מות. בשבע חקירות, הם שבע כנגד שבעה אלה עיני ה' המה משוטטים בכל הארץ. שה"ס חג"ת נהי"ם, בהם נאמר, ויסרתי אתכם אף אני שבע וגו'.

מאמר ועשיתם לו כאשר זמם

יט) **פקודא בתר דא** וכו': מצוה שלאחר זו, היא, לעשות לעד זומם כאשר זמם לעשות לאחיו. ב' עדי שקר, שהם סמאל ונחש, אם יבואו להעיד עדות שקר על ישראל, שטענו בין ו' לז', דהיינו בין ז"א, שהוא חג"ת נה"י, למלכות שהיא ז', דהיינו שחטאו והרחיקו

בחטאם

כתבי האריז"ל

שער הכוונות ב'

דרושי ראש השנה.

א) ענין הסליחות של בני ספרד באשמורת הבוקר ליל חדש אלול עד יוה"כ העיד לי כהר"י סאגי"ש ז"ל שהוא ראה למוז"ל שהיה אומר מלה במלה עם הצבור.

ענין ר"ה ויוה"כ נתתי אל לבי לחקור ולתור בענין זה שתיקנו חז"ל בג"ר ובג' אחרות והוקשה לי שינוי הלשונות כי בברכ' אבות תיקנו זכירה וכתיבה ובברכת גבורות זכירה לבד כמ"ש זוכר יצוריו כו' ובהודאה תיקנו כתיבה לבד וכמ"ש וכתוב לחיים טובים כו' ובשים שלום זכירה וכתיבה. ועוד כי הזכירה שבאבות היא זכירה בפני עצמה ואינה חוזרת על הספר ובשים שלום אומר ובספר חיים כו' נזכר ונכתב כו' ועוד כי בתחי' אנו מתפללים בעדינו ואומרים זכרנו לחיים ואח"כ אנו אומרים סתם זוכר יצוריו ובהודאה אנו אומרים כל בני בריתך ובשים שלום אנו אומרים וכל עמך ישראל כו' ועוד מה לנו לשאול על הזכירה אחר שאנו שואלים על הכתיבה שהיא העיקר ועוד מה ענין זכירה בתחיית המתים שאנו סומכים לה ונאמן אתה להחיות מתים ע"כ מצאתי.

עוד נמצא שנית קרוב אל האמור וז"ל: ענין ר"ה ויוה"כ נתתי אל לבי לחקור ולתור בענין תפי' ר"ה ויוה"כ לעבוד את בוראי עבודה שבלב זו תפילה בימים נוראים אלו אשר המלך העליון יושב על כסא דין וראיתי כי הוסיפו בברכות מעין הימים כי באבות הוסיף זכרנו ובגבורות מי כמוך ובקדושת ה' במקום האל הקדוש המלך הקדוש ובהודאה וכתוב לחיים טובים ובשים שלום ובספר חיים ברכה ובעבודה לא הוסיפו כלום. וראיתי שינויים בענין תוספות אלו כי באבות תיקנו לומר זכירה וכתיבה ובגבורה זכירה בלא כתיבה ובהודאה כתיבה לבד ובשים שלום זכירה וכתיבה ועוד כי באבות תיקנות זכירה לחיים וכתיבה בספר חיים ובגבורה זכירה לחיים ובהודאה כתיבה לחיים ובשים שלום זכירה וכתיבה בספר חיים. ועוד כי באבות אנו מתפללים עלינו ובגבורות על כל העולם סתם זוכר יצוריו ובהודאה על בני בריתנו. ובשים שלום אנו חוזרים ומתפללים עלינו נזכר ונכתב לפניך אנו כו'.

ויראה לי כי בכל ר"ה חוזר האצילות העליונה לכמות שהיה בתחילת בריאת העולם וכבר ידוע דנוקבא דז"א נפקא מתדבקא באחור ז"א לעומת החזה כנגד ת"ת שבו ובהיותם בסוד אחור שהם דין נפקא מסטר' דגבורות והמוח הקודם בראש היא גבורות שנעשה לה בינה ואח"כ חסד בסוד חכמה בסוד ה' על י' סוד ה"י מאלקים ולפי שהמוח הקודם בראשה הוא גבורות סוד הדין לכן נעשה הדין ביום זה ולכן נקרא ר"ה כי גבורות היא ר"ה שהיא נוקבא דז"א הנקרא שנה וגבורות היא ראשה ונעשה בינה לה לנוקבא דז"א ונמצא שר"ה הוא כנגד בינה דנוקבא דז"א שהיא גבורות וכנגדם נאמר אני בינה לי גבורות.

והנה בז"א יש זכירה מצד חסד שיש בו וכתיבה מצד גבורות שבו ע"י הבינה הנקרא כתיבה וזכירה שמצד החסד היא ע"י היסוד ברית קדש שממנו יוצאים הנשמות ומתגלה חסד בפום אמה וממנו תוצאות חיים ואנו מתפללים לשי"ת שיהיה מתגלה חסד עליון לא לצורך נשמות כדרך הזווג אלא לצורך חיים כדרך זווג חו"ב לצורך המלאכים שהוא לצורך לתת להם חיים נצחיים לבד ולפי' נקרא חו"ב חיים כי מהם תוצאות חיים למלך ונקראים חיי המלך כנזכר וזהו מלך חפץ בחיים.

והכוונה הוא כמו שהמלך העליון שהוא ז"א חפץ בחיים ומושך משם משך החיים לצורך עצמו כך ימשיך משם חיים לנשמתינו ויתגלה חסד ביסוד שמשם נשמתינו להמשיך לנו משם חיים וזהו זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים

וכל זה בסוד הנשמות אשר בנו ואח"כ אנו מתפללים להמשיך משם חיים לגופינו בסוד הכתיבה שהיא בינה גופא דחכמה עילאה. וזהו ענין הכתיבה התעבות הדברים כדמיו' הכתי' להחיות הנפשות בגויתינו וגם זה יהיה ע"י היסוד הנקרא ספר החיים כנודע אלא שזה בסוד פנימיות לחיי הנשמות וזהו בסוד חיצוניותו להחיות הגוף.

והנה חיות הנשמה נמשך מחכמה לבינה היורד לחסד ומתגלה ביסוד וחיו' הגו' נמשך מבינה ויורד לחסד ומתגלה ג"כ ביסוד ומפני שחיות הגוף נמשך מבינה אנו אומרים למענך אלקים חיים שהיא בינה כנודע.

בליל ר"ה טוב לקרוא על השולחן קודם שיטול ידיו למים אחרונים שקודם ברהמ"ז מס' ר"ה שהם ד' פרקים של משנה ותכוין כי הם ארבעה פרקים כנגד ד' אותיות הוי"ה וכנגד ד' בחינת שיש אל המלכות ועיין בברכת אבות דתפלת ר"ה לקמן וע"ש ושם יתבאר ד' בחינ' המל' הנ"ל. ונלע"ד ששמעתי ממוז"ל פ"א שאלו ד' בחינת הם סוד ארבעה אותיות של שם אדנ"י וכנגדם הם ד' פרקים דמסכת ר"ה הנזכר וכונה זו צריך לכוין בקריאתם בליל ר"ה על השלחן וד' בחינות הנזכר נרמזו במשנה ראשונה שהיא ארבע' ראשי שנים כו'.

וזה פי': דע כי ד' בחינת יש אל המלכות נוקבא דז"א כנודע אצלנו כי כל דבר של קדושה בכל מקום ששורה נשאר ממנה רושם שם קבוע תמידי לא ימוש משם ואלו הם ד' בחינת. הא' היא בהיותה בראש הבריאה כנודע כי בימי החול בלילות ההם יורדים היא למטה בהיכל ק"ק דבריאה בסוד מיעוט הירח ושם נשאר בחי' א' שלה תמיד. והב' הוא תחת היסוד דז"א והג' הוא כנגד הת"ת. והד' הוא כנגד הדעת דז"א ואלו הם ד' שרשים שיש אליה ונקרא ארבעה ראשי שנים כי הם ארבעה ראשים שלה.

בליל הב' של ר"ה צריך לברך ברכת שהחיינו בקידוש של הלילה ואין צורך לחפש אחר פרי חדש כלל.

בכל עשרת י"ת טוב ונכון מאד לומר בין ישתבח ליוצר מזמור ממעמקים קראתיך ה' כו' כי בכל יום מאלו העשרה ימים מתעורר א' מי' עומקים הנזכר בס' יצירה שהם עומק ראשית ועומק אחרית כו' כנודע כי כולם הם בחינת רי"ו שהם גבורות כי רי"ו הם בגימטריה גבורה וכן עומ"ק בגימטריא רי"ו.

בכל י' ימי תשובה צ"ל אחר העמידה עושה השלום במרומיו בה"א יתירה ולכוין כי השלום הוא בגימטריא ספריאל המלאך שהוא הסופר הכותב בספר החיים את כל בני אדם בי' ימי תשובה משא"כ בשאר תפלת השנה שאין אומר אלא עושה שלום במרומיו חסר ה'.

ענין אבינו מלכנו שאומרים בעשרת ימי תשובה אחר העמידה מוז"ל לא רצה שיאמרו בשבת שבין ר"ה ליום הכפורים ולא בב' ימים טובים של ר"ה א"מ חטאנו לפניך א"מ מחול וסלח לכל עונותינו וכיוצא בזה בשאר א"מ שנזכר בהם בחינת חטאות ועונות וודוים וכנראה מלשון ס"ה שאין להזכיר שום חטא ביום ר"ה. האמנם בענין הוידוי ביום ר"ה נמצאו בס"ה מאמרים חלוקים כי ממאמ' א' נראה דאסור לפרשא חטאוי בהאי יומא ובמ"א נראה להיפך. ומורי ז"ל היה נוהג להתודות על חטאיו בלחש שלא ישמעו הדבריאה לאזניו והיה אומר כי המאמר הא' שבס"ה לא אסר אלא בקול רם ולא בלחש. ואמנם אפילו בלחש לא היה נוהג להתודות אלא בעת תקיעת שופר דמיושב לפי שאז מתערבב השטן ואינו משגיח לקטרג ואז דברי הוידוי עולים למעלה בהתחברות קול השופר העולה למעלה.

גם היה נוהג מורי ז"ל לבכות הרבה בתפלת ר"ה אפילו שהוא יו"ט ומכ"ש בתפילת יוה"כ. והיה אומר מוז"ל כי מי שאין בכיה נופלת עליו בימים האלו הוא הוראה שאין נשמתו הגונה ושלימה.

גם היה אומר כי יש בנ"א נידוני' ביום ראשון ואז הם דינא קשיא ויש נידונים ביום ב' שהוא דינא רפיא ורוצה הב"ה לרחם עליהם ודן אותם ביום הב' ואמר כי האדם הנופלת עליו בכיה רבה מאליו בימים האלו בתפי' הוא הוראה שנידון באותה שעה למעלה אם ביום א' ואם ביום שני.

ענין השינה ביום ר"ה נלע"ד ששמעתי ממוז"ל שאין לישן ביום ר"ה לפי שז"א הוא ישן למעלה עד שמתעורר ע"י תקיעת שופר כמבואר לקמן במקומו אשר ז"ס משז"ל כי תקיעת שופר הוא לומר עורו ישנים מתרדמתכם כו' וכבר יתבאר ג"כ לקמן כי עד יום ב' של ר"ה הוא ישן וכוונתינו הוא לעוררו ולכן אין ראוי לישן. האמנם נלע"ד ששמעתי ג"כ ממוז"ל שאין זה אלא עד חצי היום ומאז ואילך יכולים לישן כי כבר נתעורר ז"א על ידי התקיעות דמיושב ומוסף ואני זוכר שראיתי למוז"ל שאחר חצי היום שכב על מטתו וישן.

ענין המנהג שנהגו האשכנזים לילך ביום ראשון דר"ה אחר תפלת המנחה מעט קודם שקיעת החמה אצל הים הגדול או אצל מעיין או באר מים חיים וקורים אותו תשליך הנה הוא מנהג יפה ויותר טוב הוא אם יהיה חוץ לעיר ויעמוד על שפת הים או על שפת הבאר או המעיין ויקרא שם ג"פ של מי אל כמוך כו' תתן אמת ליעקב כו' שבסו' מיכה המורשתי שאלו הם בחינת י"ג תיקוני דיקנא עילאה דא"א.

וצריך שתכוין בפירוש המלות איך נרמזים בהם מספר הי"ג ת"ד כנודע והיכן הוא מקום כל תיקון ותיקון באיזו מקום מן הפנים העליונים דא"א ע"ד שנתבארו אצלינו בענין ויעבור וי"ג מידות דתפלת שחרית דחול וע"ש ובאד"ר נתבאר על סדר ה' ה' אל רחום וחנון כו' ואלו הם מי אל כמוך א'. נושא עון ב'. ועובר על פשע ג'. לשארית נחלתו ד'. לא החזיק לעד אפו ה'. כי חפץ חסד הוא ו'. ישוב ירחמנו ז'. יכבוש עוונותינו ח'. ותשליך במצולות ים כל חטאתם ט'. תתן אמת ליעקב י'. חסד לאברהם י"א. אשר נשבעת לאבותינו י"ב. מימי קדם י"ג.

וכשתאמר ותשליך במצולות ים כל חטאתם תכוין שיושלכו כל חטאתיך ועונותיך וגם המקטרג העליון יושלך במצולות הים העליון כי לסיבה זו הוצרך לאומרו על הים או על המים חיים אבל צריך שתכוין למה שביארנו בדרוש של י"ג מידות בתיקון הט' הנרמז במלת לאלפים וביארתיו בענין היחודים.

וזה היחוד הנזכר הנה כאשר מתגרה היצה"ר באדם ושולטין עליו סמאל ונחש הנקרא מצולות ים כי מצולות הם אותיות צ"ל מו"ת דכורא ונוק' כנזכר בס"ה. וצריך תמיד לכוין בזה השם שנכתו' ובפרט בעת שהאדם עוסק בתורה אל יליז מעיניו שם הזה ועי"כ לא ישלטו עליו מצולות ים הנזכר. ולא יתגרה בו היצה"ר.

וזה ענין השם הנזכר. דע כי שורש כל הדינים והגבו הם ב' שמות אלקים אדני כי גם הגבורות הם ב' בחינת זכרים ונקבות והזכרים הם ארבעה אותיות מנצפ"ך והם שם אלקים והנקבות הם שכ"ה דינים שהם בגימטריא נע"ר והם שם אדני כמבואר אצלינו וע"ש היטב.

והנה אלו הם השרשים של מצולות הדינין ואלו הם סוד התיקון הט' של י"ג תיקוני דיקנא הנרמז במלת לאלפי' כמבואר בכוונת ויעבור וי"ג מידות של רחמים ושם ביארנו כי הם ענין אותם השערות דלא תליין והם עומדים באמצע בין התיקון הח' אל התיקון הי"ג הנקרא מזלא עילאה ותתאה והם נקרא מצולות ים העליונים בסוד הי"ג מידות שהזכיר מיכה המורשתי באמרו מי אל כמוך כו' ותשליך במצולות ים כו'.

והנה ב' שמות אלו של שם אלקים ואדני הם בגימטריא קס"א ומקורם ושרשם הוא שם אהי"ה במילוי ההין שעולה בגימטריא קנ"א ועם י' אותיות הם קס"א כמנין ב' שמות הנזכר גם מלת אלפים הוא בגימטריא קס"א

גם נקרא זה התיקון הט' לאלפים על שם ג' שמות הנזכר המתחילין באות אלף והם אהי"ה אלקים אדני וזהו מלת לאלפים.

וענין מה שצריך לכוין הוא להמשיך מן המזל העליון תיקון הח' הנקרא נוצר חסד שהוא שם הויה במילוי יודין שהוא בגימטריא חסד כמנין ע"ב וממנו תמשיך ותשפיע הארה אל התיקון הט' הנקרא לאלפים שהוא שם אהי"ה במילוי ההין אשר הוא בגימטריא קנ"א ועם י' אותיות הוא קס"א כמנין לאלפים ואז תכוין להמתיק עם זה את ב' שמות אלקים אדנ"י הנקרא מצולות ים כנזכר והם ג"כ בגימטריא לאלפים ועי"כ ותשליך במצולות ים כל חטאתם שהוא התי' הט' ג"כ של מי אל כמוך כנ"ל.

ואז אותם החטאות שחטא האדם ועשה אותם מעשה ממש כנודע משז"ל כל העובר עבירה א' קנה לו קטיגר א' כי ממש נבראים מלאכים רעים וקטיגורים ע"י אותם החטאות כנודע ואלו הקטיגורים הנקרא חטאתם יורדים ונשלכים במצולות ים דסמאל ונחש ואינם עולים משם לפי שכבר נמתק שרשם שהם ב' שמות אלקים ואדני ואינם משפיעים בהם.

ונודע כי מוכרח הוא שבאותם הקטיגורים יתערבו עמהם נצוצות הקדושה בסוד טוב ברע בכח החטא שחוטא האדם ולכן בהגיעך אל תיקון הי"ג שהוא ונקה אשר הוא שם של אהי"ה במילוי יודין כנ"ל בסוד י"ג מידות של ויעבור וגם הוא עולה קס"א אז תכוין להעלות אותם הניצוצות של קדושה ולבררם ולנקותם משם ולהוציאם ע"י שם זה של אהיה דיודין וזהו מלת ונקה לשון ניקוי ותמיד יהיו בין עיניך סדר השמות האלו ובפרט בעת שתעסוק בתורה תכוונם תמיד במחשבתך אם תראה שהיצה"ר מתגרה בך ובפרט אם האדם עושה תיקון ש"ז לבטלה שהוא תיקון טיפות ניצוצות הקדושה שנשפעו ונתערבו בקליפות כי אז החיצונים מתגרים באדם מאד.

עוד יחוד ב' על הנ"ל וז"ל תיקון אחר כתבנו למי שמתגרה בו היצה"ר ובפרט בעת שעוסק בתורה שיכוין בנוצר חסד לאלפים לשם אדני ואלקים ששניהם מתחילים באלף וזהו לאלפים. גם יכוין ששניהם עולים בחשבון לאלפים.

ודע כי מי שהוא משורש קין צריך שיכוין שם אלקים הנזכר במילוי אלפין שהוא בגימטריא אר"ץ כזה אלף למד הא יוד מם. וסוד הענין הוא לפי שקין הביא מנחה זרע פשתן שמכחיש את הארץ כמבואר אצלנו במקומו וגרם שהמלכות הנקרא ארץ תחזור להיות יבשה ולכן נתקלל נע ונד תהיה בארץ. והנה המלכות בהיותה נקרא ארץ יש בה שם אלקים דמילוי אלפין העולה בגימטריא ארץ ולכן תכוין תמיד כל היום בשם הזה שעולה ארץ ותכוין לתקן פגם קין שהחזירה יבשה ע"י הפשתן ואתה מתקנה ע"י השם הנזכר ונעשית ארץ. ודע כי כל החיצונים נדבקין בקלי' רע שנדבק בקין וכולם רוצים וחושקים לאחוז ולינק מן אות אלף שבמילוי ההא של אלקים דמילוי אלפין הנזכר ואינן יכולין להשיגה.

עוד יחוד ג' והוא בעשרת י"ת א"ל ה"ר משה גאלאנטי ששמע ממוז"ל שאם האדם יתענה בז' ימים שבין ר"ה ליוה"כ ויעשה בהם תשובה גמורה כל יום מהם מכפר על כל העונות שחטא כל ימיו ביום שכיוצא בו. כיצד הרי שחל יום א' של ז' ימי תשובה הנזכר ביום א' של השבוע והתענה בו ועשה תשובה בו הנה הוא מכפר על כל עבירות שעשה האיש ההוא בכל ימיו ביום א' שבכל שבוע מכל ימי חייו. ואם התענה ועשה תשובה בכל ז' הימים ההם יתכפרו לו כל עונותיו שעשה כל ימיו.

גם נלע"ד אני חיים כי גם אני שמעתי ממוז"ל כי העושים ד' פעמים בכל שנה ג' ימים רצופים הם ולילותיהן שהם קודם ר"ה וקודם יוה"כ וקודם עשרה בטבת וקודם י"ז בתמוז אף אם לא עשאה רק פ"א בשנה בכל

ימיו יספיק ואין צריך לעשותה בכל שנה ושנה. אבל אינו מספיק רק לבטל מעליו מה שנגזר עליו לבא בעוה"ז לסיבת עונותיו אבל עונש עוה"ב אינו נמחל בזה.

מה שכתוב בספר התשובה שחיבר הרב ר' אליעזר מגרמיזא ז"ל הנקרא מורה חטאים המתענה ד"פ בכל שנה בד' זמני התקופות ג"י רצופים בכל פעם מהם מתכפרים כל עונותיו כך הוא האמת אמנם דברים אלו צריכים ביאור והוא כי אין זה מספיק רק למחול ולכפר להעביר מעליו היסורים שהם עתידים לבא עליו בעוה"ז לסיבת עונותיו אבל עיקר עונש עונותיו והוא מה שעתיד ליענש בגיהנם אחר פטירתו אין זה נמחל ע"י התעניות הנזכר אמנם צריך לתי' אחרים כאשר ביארנו בספרינו אלה:

דרוש א'

כולל בענין ר"ה. הנה נודע כי ביום ר"ה הא' נברא אדה"ר ויום ר"ה של בריאה העולם היה ביום ו' כנודע והנה אם אדה"ר היה נמנע מן הזווג ביום ההוא וגם מן החטא והיה ממתין עד ליל שבת היו כל העולמות כתקנם כמבואר ענין זה בדרושינו אצלנו בחטא אדה"ר אבל יען חטא בעצת הנחש הוא ואשתו והנחש בא על חוה והטיל בה זוהמא קודם שנזדווגו אדם וחוה ומחמת כן יצאו קין והבל אחר הזווג דאדם וחוה מעורבים טו"ר מפני הזוהמא שקדם הנחש להטיל בחוה כנראה מדברי רז"ל ומקצת מאמרי הזוהר אע"פ שיש מאמרי הזוהר אחרים דמשמע שבתחילה היו אדם וחוה עסוקים בתשמיש וראה אותם הנחש ונתאוה להם ואח"כ הטיל הזוהמא בחוה עכ"ז הסברא נוטה כדברי המאמרים הנ"ל.

ולפי שחטא ואכל מעץ הדעת טו"ר עבירה גוררת עבירה וגרמה לו להזדווג ביום הו' עם אשתו שעדיין היה חול ולא המתין עד ליל שבת שהוא קדש וז"ס אכילת עץ הדעת טו"ר כי דעת הוא מלשון זווג כמו וידע אדם את חוה אשתו ואיש לא ידעה וכאלה רבים.

והנה מה שגרם אדה"ר ע"י חטאו שנדזווג ביום החול הוא כי הנה יום ר"ה הוא דינא קשיא כנודע ואם היה ממתין עד ליל שבת הוא דינא רפיא והיה הזווג ההוא כתיקונו והיו זו"ן מזדווגים באותו יום שבת בבחינת פנים בפנים אבל ע"י שאדה"ר הקדים זווגו ביום החול שאז היה יום ר"ה דינא קשיא ותקיפא לכן גרם אל זו"ן שיתאחר זווגם עד יום ח' עצרת כדי שבהמשך הימים אשר בינתיים יתמתקו הדינין הקשים אשר בו ובנוקבא כנזכר בפ' פנחס בתחילת' כי ר"ה הוא בחינת שמאלו תחת לראשי עד יוה"כ וביוה"כ האירו ונתמתקו הדינים ההם ע"י אימא עילאה ובחג הסוכות בחינת וימינו תחבקני וביום ח' עצרת אז הוא זווג ממש ואלו הם פשטן של דברים.

ורצוני להרחיב הביאור בזה הענין. דע כי בחינת כל החדשים הם במלכות אבל נחלקים לב' בחינת הא' הוא בהיותה מצד עצמה והב' הוא מצד הזכר וכמ"ש בע"ה. ודע כי כל החדשים נקרא ראשי חדשים לפי שכולם הם בחינת ראש כמ"ש.

ונתחיל בו' חדשי הקיץ כי הם בנוקבא והתחלתם מניסן כי לכן כל חדש וחדש יש בו מספר ימים רבים שהם ל' יום בכל חדש להורות כי הם בחינת ראשים שכל ראש מהם כולל בחינת ימים רבים והנה ניסן הוא גולגולת הנקבה. אייר וסיון תרין אודנין דילה תמוז ואב תרין עייניין דילה. ולכן נחרב הבית בב' חדשים אלו בסוד עיני עיני יורדה מים כי הם תרין עייניין כחות הדין וכבר נתבאר אצלנו בהקדמת ביאור אדרת האזינו כי העינים הם נצח והוד ולכן נחרב הבית עיקר חורבנו בחודש אב שהוא עין שמאל שהוא ההוד בסוד כל היום דוה שהוא היפוך אותיות הוד. אלול הוא בחוטם. והנה נשאר בחינת הפה שלה שאין לו רמז בחדשים.

והנה גם ו' חדשי החורף הם בדכורא ע"ד הזה. תשרי הוא גולגולת הזכר. חשון וכסליו תרין אודנין. טבת ושבט תרין עייניו. אדר הוא החוטם נשאר הפה של הזכר שאין לו רמז בחדשים. ולסיבה זו נצטוו הסנהדרין לקדש את החדש מצות עשה ויוציאו הדבר מפיהם ויאמרו מקודש מקודש וכמ"ש הכתוב אשר תקראו אתם במועדם אתם כתיב כי לסיבה שבחינת הפה של הזכר והנקבה אין לו רמז בחדשי השנה צריך לרמוז אותו ע"י הסנהדרין המקדשין אותם בפיהם.

ובזה תבין טעם נכון למה אין מעברין את השנה אלא בחדש האחרון לו' חדשי החורף ולמה אין מעברים את אלול שהוא בסוף חדשי הקיץ. גם תבין טעם למה טעה חזקיה שעיבר ניסן בניסן ולמה לא הודו לו. אבל הטעם הוא לפי שאדר הוא החדש הזכר וחסר ממנו בחינת הפה ולכן נשלם במה שמעברין החדש ההוא האחרון הסמוך אל בחינת הפה הזכר ובאדר הב' נשלם בחינת הפה שלו אבל ניסן הוא מן השנה האחרת הבאה. ועוד כי ניסן הוא מחדשי הנקבה ואין בו תשלום לבחינת הפה של הזכר.

ודע כי פ"א שמעתי ממורי ז"ל דרוש אחר בענין זה ואעפ"י שנראין היפוך ממ"ש למעלה עכ"ז הדברים הולכים אל מקום אחד למי שיסבירם וזה עניינו דע כי חשבון השנים מתחילין מתשרי וחשבון החדשים מניסן כנזכר במס' ר"ה. והענין הוא כי ו' חדשי החורף מתשרי ועד אדר הם סוד ו"ק הת"ת מחסד ועד יסוד שבז"א ולכן הם בסוד שנה ולא בסוד חדש ואחר חדש אדר שהוא היסוד של ז"א כנזכר אז למטה ממנו מתחי' ענין הנקבה מלכות וששה קצוותיה הם ו' חדשי הקיץ מניסן ועד אלול ונמצא כפ"ז כי חדש אב הוא בהוד של הנקבה ונהפך לדוה ולכן נחרב בו ב"ה.

וגם בזה תבין מאחז"ל וז"ל אר"י לא היה צריך התורה להתחיל אלא מהחדש הזה כו' והטעם הוא לפי שניסן הוא ראש חדשי הנקבה הנקרא זה השער לה' ולכן היה ראוי להתחיל בו התורה.

ונחזור לענין א' ולהבין הדרוש ההוא הראשון צריכים אנו לבאר ענין מחלוקת ב' תנאים ר"א ור' יהושע במס' ר"ה וז"ל תניא ר"א אומר בתשרי נברא כו' רי"א מנין שבניסן נברא העולם שנאמר ותוצא הארץ דשא כו' הוי אומר זה ניסן וקשה שנראה כחולקין במציאות ח"ו וח"ו דברי א' מהם אינו אמת וזה תימא גדולה.

אבל האמת הוא כי אלו ואלו דברי אלקים חיים אלא שזה מדבר בדרוש א' וזה מדבר בדרוש א'.

והענין הוא זה דע כי בעת ירידת המוחין ליכנס בז"א הנה ז"א מתחיל מחצי ת"ת דאימא ולמטה ובתחלה נכנסו אלו המו' תוך חצי הת"ת דאימא התחתון ומן חצי הת"ת התחתון הזה נעשה ממנו כתר דז"א כנות והניחו שם הרושם שלהם תמיד כנות כי כל דבר שבקדושה אין מסתלק הרושם שלו ובכל מקום ומקום שהיה שם מניח רשימו ואח"כ ירדו עוד אלו המוחין ירידה ב' בנה"י דאימא ושם נתהוו לד' מוחין ברישא דז"א בחב"ד שלו ואח"כ מהם נעשה כל ז"א מן מקום חצי הת"ת דאימא עד הסוף.

והנה בסדר כניסת אלו המוחין בכלי של חצי התחתון דת"ת דאימא להעשות כתר ברישא דז"א בזה הוא תלוי מחלוקת ר"א ור"י. כי ר"א סבר כי תחילה נכנס מוח חכמה הנקרא אוירא דכיא ואח"כ נכנס מוח הבינה הנקרא אשיא דכיא ועד"ז ג"כ בתרין עטרין דדעת כי תחילה נכנס עטרא דחסד דכורא ואח"כ נכנס עטרא דגבורות נוקבא ונמצא כי התחלת כניסת המוחין היתה בתחלה בחינת הזכר ואח"כ בחינת הנקבה. ור"י סבר היפך מכל זה כי בחינת הנקבה נכנס תחילה.

ולהבין זה צריך שנודיעך מהיכן נתפשטו הדינין בזו"ן והענין הוא כי עיקר תחלת בנינם הוא מן הנצח והוד ויסוד של אימא והנה כל בחינת אימא בעצמה היא דינין כי ממנה הדינין מתערין ובה נמצא מקור הדינים ונוסף ע"ז היו' הנצח והוד שבה שהם עיקרי ושרשי הדינים ולכן מכאן נתפשטו הדינים בזו"ן. והנה לסברת ר"א שאמר שבתשרי נברא העולם והנה תשרי הוא ר"ה והוא ראש ז"א דכורא. ונמצא כי הוא התחיל בתחלה לכנס ונשלם שיעור קומתו ואח"כ נכנס בחינת הנקבה ונשלם שיעור קומתה גם היא אלא שהוא ע"י ז"א שקדם אליה בתחילה וכיון שאין לה שלמות אלא ע"י נמצא כי הוא נותן בה כל הדינין כדי להשלים שיעור קומתה ונוסף ע"ז כי גם אח"כ בעת הנסירה כשננסרת מאחוריו הנה כל הדינים אשר באחוריים דז"א מבחינת אחורי הכתר שלו וע"ס קומתו כולם ניתנים בה ונמצא כי הדינים שבנקבה רבו במאד מאד כי ניתנו לה ע"י הזכר שקדם אליה כי הרי בתשרי נברא העולם שהוא ר"ה שהוא ראש דז"א הנקרא שנה.

ולסברת ר"י כי בניסן נברא העולם והנה ניסן הוא ראש החדשים שהוא מלכות ונמצא כי בחינת הנקבה התחילה להכנס בתחלה בחצי הת"ת התחתון דאימא ואח"כ בנה"י שבה והנה בתחי' נשלם שיעור קומתה שלא ע"י ז"א וא"כ לא קבלה הדינין בה של חלק הזכר רק הדינין הנוגעים לחלקה בלבד. ואז הדינין דנוקבא נייחין ברישא ואין בה כ"כ דינין ואח"כ בעת הנסירה אינה לוקחת כל הדינים שמן כתר ע"ם רק האחוריים אשר כנגד שיעור חצי התחתון דת"ת ונה"י דז"א בלבד.

גם בזה תבין מ"ש בפ' תצוה ובספרא דצניעותא וז"ל דינין דדכורא תקיפין ברישא ונייחין בסופה והנוקבא איפכא והענין הוא כי ו' חדשי הקיץ הם בנקבה והחדשים הראשונים ניסן ואייר נייחין והאחרות שהם תמוז ואב הם תקיפין אבל ו' חדשי החורף הנרמזים בדכורא החדשים הא' שהוא טבת ושבט הם תקיפין והאחרון שהוא חדש אדר הוא נייחין.

ורצוני עתה להרחיב הביאור בענין המאמר הנזכר הנה בפ' תצוה ד' קפ"ז וז"ל כתיב יהי שם ה' מבורך מאי מבורך שירותיה קשה וסופיה רך מ"ב קשה ודינא איהו ודאי ולבתר רך כגונא דא יומא דר"ה מ"ב דהא במ"ב אתוון אתברי עלמא ועל דא אתברי בדינא ולבתר איהו רך כו'.

ולבאר המאמר הזה צריך שנבאר ענין הנקבה בכל פרטיה ובפרט בענין הנסירה הנה בהתחלת האצילות היה ז"א בבחינת ו"ק לבד והנקבה היתה בחינת עשירית בסוד נקודה קטנה כלולה מי' ולא היה בה פרצוף שלם והנה זו הנקודה אשר עליה אנו אומרים ומאיר לאישון בת עין כמבואר באורך בברכת המפיל חבלי שינה כו' וע"ש היטב כי שם נתבאר כל זה הדרוש וזאת הנקודה היתה בה כח לעמוד עמו פב"פ כנזכר שם וטעם הדבר נתבאר היטב בדרוש ה' דתפילין למה נוהגים ביום ולא בלילה והוא כי הנקודה הזו היא בחינת הכתר שבה עתה. ודי בזה.

ולהיות כי הנקבה היתה בתחלתה מקבלת הארתה ע"י ז"א לכן היתה גרועה ממנו ולא היתה יכולה להתקן בבחינת פרצוף שלם ואז הוצרך המאציל העליון להפיל תרדמה על האדם דא ז"א ואז ז"א לבדו בבחינת נשמתו המסתלקת ממנו בעת התרדמה והשינה עולה למעלה בסוד מ"ן אל אימא עילאה כדרך האדם המפקיד נשמתו ביד המלכות לצורך מ"ן שבה כמבואר לעיל בפסוק בידך אפקיד רוחי הנאמר בלילה כשהאדם ישן על מטתו ואע"פ שכל העלאת מ"ן צריך שזו"ן יעלו ב' זה באבא וזה באימא עכ"ז עתה שכל צורך זווג הזה דאו"א אינו אלא לצורך בנין המלכות שהיא נקבה לבדה לכן מספיק בהעלאת מ"ן ע"י ז"א לבדו וע"י העלאת מ"ן אלו מזדווגים או"א ומן הארת הזווג ההוא בונים ומתקנים את הנקבה ומורידין בה מוחין אחרים באותה הנקודה שבה ונגדלת וניתוספין בה ט' נקודות אחרות ונעשה פרצוף שלם די"ס ועומדת עמו אב"א מן החזה שבו ולמטה והבנין הזה נעשה ע"י הפלת דורמיטה על ז"א.

והנה סבת התדבקותם עתה בבחינת אב"א מה שלא היה כן בתחילה בהיותה בסוד נקודה כנ"ל כי היתה עמו פב"פ בסוף היסוד שבו הטעם הוא כי הנה כל בחינ' אחוריים הם דינים והם שמות אלקים כנות והקליפות נאחזות באותם האחוריים שהם שם אלקים כנות בסוד מלך אלקים על גוים כנזכר בסבא דמשפטים. והנה אם קודם יצירת אדה"ר היו זו"ן בבחינת פב"פ היו אחוריהם מגולים והיו הקליפות נאחזות בהם מאד ולכן כדי שלא יתאחזו הקליפות באחוריה' הוצרכו להדבק אב"א דיבוק ממש גמור מן החזה דז"א ולמטה כנודע. ואז עי"כ אין הקליפות יכולים ליכנס בינתים כדי להתאחז שם באחוריים שלהם והרי כל אחורי הנקבה מכוסים אבל אחורי הזכר מן החזה ולמעלה היו מגולים ואמנם ההוא קוצא דשערי דז"א נמשך מאחורי רישיה דז"א עד מקום ראש הנקבה אשר בחזה דז"א והיו גם אחוריו העליונים דז"א מתכסים תוך ההוא קוצא דשערי הנמשך וחופף ומכסה עליהם.

ואח"כ נברא אדה"ר ועשה מצוה והתפלל תפילה וע"י מעשיו היה כורת הקליפות בסוד האדם העובד את האדמה ומכלה קוצים מן הכרם וכמש"ה ואדם אין לעבוד את האדמה. וז"ס מ"ש רז"ל על פרשה וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ כי כל הצמחים והעשבים עמדו בפתח הקרקע ביום הג' שנאמר בו ותוצא הארץ דשא כו' והיו שם עד שנברא אדם כו' והתפלל עליהם וצמחו ויצאו מפתח הקרקע לחוץ והבן זה ואז כיון שאדה"ר היה כורת הקליפות אין עתה יראה ופחד מן הקליפות כי בודאי עתה לא יוכלו להתאחז באחוריים הנזכר ואז היה בא ענין הנסירה וחזרת פב"פ כמ"ש בע"ה.

והענין הוא כמש"ל בתחל' הדרוש שאם אדה"ר לא היה חוטא בעץ הדעת ביום הו' כשנברא שהוא יום ר"ה וגם היה מתאחר וממתין זווגו עד ליל שבת היה גם זווג זו"ן. דבחינת פב"פ נעשה ביום ש"ק והיו העולמות נשארים בתיקונם ובמקומם ובמציאותם הא' קיימים תמיד וכאשר חטא בעץ הדעת ומזה נמשך ג"כ שנזדווג בו ביום שהיה חול והנה נמצאו עתה ב' הפכיים הא' הוא מה שחטא כנזכר והב' הוא המצות מה שעשה והתפלות שהתפלל כנזכר ולכן מצד המצוה ותפלה גרם תיקון בכל העולמות וגרם זווג זו"ן ביום ההוא ומצד החטא שחטא כנזכר גרם קלקול בעולם וגם בזווג זו"ן והוא כי לא נתקיים התיקון והזווג ההוא אלא לפי שעה כשהתפלל אמנם אח"כ נתקלקלו העולמות ונתבטל זווג העליון ואפי' ביום שבת בראשית שלאחר יום הו' שהוא ר"ה לא נעשה זווג ונתאחר זווגם עד יום שמיני עצרת כמש"ל בתחלת הדרוש.

ונחזור לבאר ענין הנסירה הנה אחר שנברא אדם הראשון והתפלל ועשה מצות והיה כורת הקליפות ולא היה יכולת להם להתאחז באותם האחוריים אז בא ענין הנסירה. ועניינה הוא כי כל אותם האחוריים והדינים שהיו בזכר כולם ננסרו ונתפרדו מן הזכר וניתנו כולם באחוריים שלה ועי"כ נתפרדה ונתרחקה ממנו ואז הז"א נשאר כולו בבחינת חסד והיא בבחינת דינין וגבורות שלה ושלו.

ואמנם ענין נסירת ודחיית דינין אלו מאחורי ז"א ליתנם באחוריים דנקבה הוא נעשה ע"י החסד העליון של אימא עילאה. וז"ס פרשה ואיש כי יקח את אחותו כו' חסד הוא כו' כי בכח החסד ננסרו זו"ן הנקר' איש ואחותו ואתפרשו גזעין מתתא לעילא שהם האחוריים שלהם שנפרדו ועי"כ לקחה לו לאשה ונזדווגה עמו פב"פ.

ופירוש הענין הוא כי נודע הוא שבהיות האדם ישן בלילה נשמתו עולה ושואבת לו חיים מלמעלה כנזכר בפרקי ר"א. וכן הענין בז"א כי בהיותו ישן נשאר בו ההוא קיסטא דחיותא כנזכר אצלנו בברכ' המפיל חבלי ונשמתו שנסתלקה למעלה היתה מושכת לו חיים מבחינת אותו החסד של אימא והיה מתפשט בו בכולו ואז הדינין אשר באחוריו היו נפרדים וננסרין מאליהן ונמשכין ונדבקין באחורי הנקבה וז"ס מ"ש באדרת נשא דקמ"ב ע"ב ע"פ ויסגור בשר תחתינה ובאתראה שקיע רחמי וחסד כו' פי' כי בהיות הדינין ננסרין מאחוריו אל אחורי הנקבה היה לסבת התפשטות בחינת החסד בתוכו וכל מה שהיה מתפשט ויורד החסד היו הדינין מסתלקין מאחוריו ונשאר החסד

והרחמים שקועים במקום שהיו שם הדינין בתחלה. ועוד נרחיב ביאור בענין הנסירה לקמן בדרוש של הנסירה הננסרת בעשרת ימי תשובה וגם בדרוש השופר וע"ש.

ועתה נבאר מה שיעדנו לעיל בענין המאמר של פרשה תצוה במש"ה יהי שם ה' מבורך כו' כי הנה בי' י"ת נגמרת מלאכת הנסירה אשר התחלתה היא מן האחוריים דכתר דז"א וניתנין בכתר דנוקבא ובחינת זו של נסירת הכתר נעשית ביום א' של ר"ה וביום הזה כל הדינין שבכתר הזכר ניתנין בכתר הנקבה וז"ס יהי שם ה' מבורך שהיא המלכות הנקראת שם ה' יהי מבורך מ"ב ברישי' כנודע כי שם בן מ"ב הוא בראש כנזכר בספר התיקונים תיקון ע' והוא ענין הדינין הניתנין ברישא דנוקבא ביום הזה הנקרא שם בן מ"ב שהוא גבורה כנודע. אמנם סיפיה רך כי כשנשלמת לקחת אותם הדינין הננסרין מן הזכר כולם אין בו עוד מה ליתן והיתה בנוקבא דתקיפי חילהא בקדמיתא כל זמן שלוקחת דינין מן הזכר וכשהשלימה לפעול את הדינין שקבל' ממנו אין בה עוד מה ליתן וחליש חילהא והרי רך אבל הזכר אינו כן כי הוא אינו צריך לזולתו וכל מה שהולך מתגבר והולך ואדרבה רישיה רך וסיפיה קשה.

ובזה יתורץ ענין המאמר הזה החולק עם ספרא דצניעותא כי שם נאמר להיפך הדינין דנוקבא נייחין ברישא ותקיפין בסיפא וההיפך בדכורא. אבל הענין הוא כי בספרא דצניעותא מדבר בבחינת הדינים בעצמם אשר הם בחינת נה"י דז"א שבהם סוד הדינין כמבואר לעיל והנה הם נכנסין ונעשים בחינת מוחין ברישא דנוקבא אבל נה"י של הנוקבא אין עוד פר' אחר באצילות תחתיה להעשות בו בסוד מוחין ונמצא כי דינין דילה שהם הנה"י שבה תקיפין בסופא. אבל בפ' תצוה אינו מדבר בבחינת הדינין בעצמן אלא בבחינת מה שלוקחת הנוקבא מן הדכורא כי בתחילה בעודה מקבלת ממנו הם דינין קשים ובסופה שכבר אין לה מה לקבל אינון נייחין ולא איירי הכא אלא בבחינת הנקבה בעצמה המקבלת הדינין ולא בבחינת הדינים בעצמם.

ונחזור לענין א' לבאר ענין מחלוקת ר"א ור"י שנחלקו אם בניסן נברא העולם או אם בתשרי נברא העולם וכבר נתבאר לעיל ביאור מחלוקתם מה עניינו אבל עדיין נשאר לנו לבאר איך ב' הסברות הם אמיתיות דברי אלקים חיים ולא פליגי וזה יובן במ"ש בדרוש אחר ביאור הקדמת אדרת האזינו וע"ש איך כשנאצל ז"א היו לו ג' זמנים מן עיבור א' ואז היה בבחינ' ג' כלילן בג' זמן היניקה ואז מתפשט לו"ק. זמן עיבור ב' לצורך המוחין דגדלות כמו שהודעתיך בדרוש התפילין והנה ב' בחינת יש בז"א הא' הוא בחינת חיצוניותו שהוא כלל מציאות העולמות והב' הוא פנימיותו שהוא סוד הנשמות והנה בכל בחינ' מאלו הב' עברו ג' זמנים הנזכר כי בתחי' היו לז"א ג' הזמנים הנזכר של עיבור א' ושל יניקה ושל עיבור ב' דמוחין דגדלות וכ"ז בבחינת החיצוניות ואח"כ היה לז"א עוד פעם אחרת ג' הזמנים הנזכר בבחינת הפנימיות ועד"ז היה בכל העולמות כולם כי יש בהם חיצוניות ופנימיות והנה ר"א ור"י מר איירי בבחינת החיצוניות שהוא כללות העולמות בעצמם ומר איירי בבחינ' הפנימיות שהוא ענין הנשמות ולא פליגי כי בבחינ' זו נכנסת בחינת הנוקבא בתחילה ובבחינת זו נכנס הזכר בתחילה ולא קבלתי ממורז"ל פרטן אמיתי באיזו בחינת מהם נכנסה הנקבה בתחילה ובאיזה בחינת נכנס הזכר בתחלה:

דרוש ב'

יבאר בו למה הם ב' ימים דר"ה מקושר עם האמור וז"ל ואחר שנתבאר ענין זה הבאר ענין ב' ימים דר"ה מה עניינם כי הרי נוהגים לעשות ב' ימים דר"ה גם עתה בא"י משא"כ בשאר הי"ט אבל הענין מובן עם הנזכר כי ב' בחינת יש בז"א והם חיצוניות ופנימיות וכנגדם הם ב' ימים טובים דר"ה.

והענין הוא במה שהודעתיך בתפילת שחרית דחול כי כל התפי' שאנו מתפללים בזמן הגלות והחורבן אין בהם כח רק להעלות בחינת פנימיות העולמות בלבד ולכלול פנימיות דעשיה ביצירה וזה בזה וזה בזה עד האצילות

וזה בכח נשמותינו הנמשכות מבחינת הפנימיות אבל בחינת החיצוניות שהם העולמות בעצמם והמלאכים אינם יכולים לעלות וז"ס הן אראלם צעקו חוצה ר"ל כי המלאכים צועקים לסיבת היותם חוצה ואינם פנימיות כמו נשמת ב"א.

והנה קודם החורבן היה כח ויכולת בתפלתינו להעלות הפנימיות והחיצוניות ביום א' בלבד ולא היו עושי' רק יום א' בלבד זולתי כשלא באו העדים אלא מן המנחה ולמעלה אבל אחר החורבן הוא בהכרח לעשות ב' ימים של ר"ה וכנזכר בדברי רשב"י בס"ה ובס"ה וביום הא' עולה בחינת הפנימיות והנשמות. וביום הב' עולה אף בחינת החיצוניות.

וזהו הטעם שאמרו בס"ה בפ' פנחס בד' רל"א ע"ב דיום הא' הוא דינא קשיא והב' הוא דינא רפיא והטעם הוא כי ביום הא' עדיין לא נתבסמו העולמות ואינם יכולין להתעלות ליכלל זה בזה אמנם הפנימיות לבדו הוא העולה ונכלל כנזכר ולכן הוא דינא קשיא אך ביום הב' שכבר נכללת בחינת הפנימיות ביום הא' מכח זה גם העולמות שהם בחינת החיצוניות עולין ונכללין ביום הב' גם הם ואף גם אז אינם עולי' ונכללין מעצמם רק ע"י הפנימיות של הנשמות וכיון שעולים העולמות עצמן ביום הב' לכן נקרא דינא רפיא ולטעם זה ביום א' עולה הפנימיות כדי שיהיה כח ביום ב' לעלות גם החיצוניות משא"כ אם היה הדבר בהיפך כי ביום א' א"א אל החיצוניות לעלות וכל בחינת הנסירה הנעשי' ביום א' בענין הפנימיות בזכרינו לחיים בברכת אבות חוזרת להיות ביום ב' להיות בבחינת החיצו' ולכן הם ב' ימים:

דרוש ג'

בענין הנסירה ובו נשלים לבאר ענין הנסירה שנתבאר בדרוש שקדם לזה ולכן נבאר כל ענין עשרת ימי תשובה שמן ראש השנה ליום הכפורים כי הנה ענין הנסירה נמשכת בעשרה ימים אלו. הנה נתבאר בדרוש שקדם כי ענין הנסירה היא להסיר כל בחינת הדינין אשר באחורי ז"א אל הנקבה וישאר ז"א בבחינת חסדים ונוקבא בבחינת דינין ואח"כ אנו ממתקים ומבסמים את הדינין אשר בה.

ודע כי בדרוש השופר יתבאר ענין הנסירה בתכלית הביאור אבל בדרוש הג' של חג הסוכות אם נתבאר בדרך קצרה כל בחינת הדורמיטא והחיבוק בשמאל בסוד שמאלו תחת ראשי והנסירה וחיבוק הימין באר היטב אלא שהוא דרך קצרה ולכן צריך שתעיין שם היטב והנה בכל עשרה הימים אלו זו"ן עומדים אב"א מן החזה שלו ולמטה לפי שלא נגמרה מלאכת הנסירה עד יוה"כ כמו שיתבאר.

והנה בענין נסירת הדינין האלו יש ב' בחינת הא' הוא להמשיך כל הדינין שיש בכתר שבו וליתנם בכתר שבה ושל חכמה שבו בחכמה שבה וכעד"ז עד תשלו' י"ס שבו בי"ס שבה. בחינת הב' היא כי הנה בחינת הי"ס שבה הם עומדים מן החזה שלו ולמטה וא"כ צריך שהדינין שבחצי התחתון דת"ת שבו ינתנו בכתר שבה והדינין שבפ' א' דנצח שבו בחכמה בה וכעד"ז עד תשלום הנה"י שלו בכל שיעור קומת שלה.

ונבאר ענין ב' בחינת אלו איך נעשות בי' ימים אלו גם יתבאר היטב מפורש אופן מלאכת הנסירה הנה ביום א' דר"ה שהוא יום ו' שנברא בו אדה"ר אז הפיל ה' תרדמה על ז"א כדי לנסור את הנוקבא העומד' באחוריו וזה ענין אופן נסירת' כי בתחי' היו הדינין האלו באות לה ע"י ז"א שנותן לה בחינת הגבורות אשר בדעת שלו יען כי אימא עילאה היחה מתפשטת בו אבל עתה שנפלה עליו תרדמה ונסתלקו ממנו אימא עילאה וגם נסתלקו ממנו המוחין שלו שהיו בתוכ' בתוך התפשטות נה"י דאימא עילאה בו כנודע ואז גם עטרא דגבורות שבדעת נסתלק' ממנו

ואחר הסתלקותו מתוכו מתפשטת אי' עילאה בבחינת הנה"י שבה תוך הנקבה עצמה ואותם הגבורות דעטרא דגבורות נמשכין אליה ע"י הבינה שלא ע"י ז"א וכמ"ש זה היטב בברכת המפיל חבלי שינה כו' וע"ש היטב.

גם יתבאר לקמן בענין כוונת השופר כי שם נתבאר ענין מה שנסתלק מן ז"א שהם בינה ועטרא דגבורה להכנס ברישא דנוקבא אבל מוח חכמה ועטרא דחסד נשארו בסוד א"מ על רישא דז"א והרי איך נסתלקו הדינין והגבורות מז"א שהיו הולכות לצד אחוריו להכנס ולהתפשט בנקבה ועי"כ היו מחובריאה אב"א ועתה בהסתלקם מתוכו. ונכנסו בה שלא ע"י ז"א נפרדה ונסרה מאתו וניתנו בה כל הגבורות ההם נמצא כי נתינת הדינין והגבורות בה שלא ע"י ז"א היא גורמת אל הנסירה שתפרד ממנו כי אינה מקבלת ממנו דבר וב' דבריאה אלו שהם נתינת הגבורות בה והנסירה נעשות כא'.

והנה ביום א' דר"ה כל הגבורות שהם בכתר שלו עד סיום כל הת"ת שבו ננסרו וניתנו אליה בכתר שבה העומד באחורי חצי התחתון דת"ת שבו באופן כי הוא ננסר כחב"ד וחג"ת שבו והיא לא ננסר ממנו רק הכתר שבה וכל הגבורות ההם נתקבצו בכתר שבה.

ובזה תבין מה שנתבאר בדרוש שקדם לזה כי ר"ה הוא ראש וכתר דז"א עם היות שכל החדשים הם בנקבה כנודע. אבל ביאור הדבר הוא כי אין ננסר ביום א' אלא בחינת הדינים שבכתר הזכר לתתם בכתר שבה מראשו לראשה ונמצא כי סוד ר"ה הוא ראש הזכר וגם הוא ראש הנקבה זה נותן וזו מקבלת ושניהם אמת.

והנה להיות כי הגבורות האלו ניתנין בה שלא ע"י ז"א הם דינין תקיפין בלי התבסמות ומיתוק ואח"כ ע"י השופר שתוקעין ביום ר"ה חוזרין נה"י דאימא עם המוחין שבתוכם לחזור ולכנס תוך ז"א כמש"ל ענין תקיעת שופר וכבר הקיץ ז"א מתרדמתו ואז בהכרח הוא שחוזרם הגבורות להמשך בנקבה ע"י ז"א ונותן בה בחינת גבורות כיוצא בהם כנגד הא' בנוקבא אבל אלו הגבורות הם מתוקות ומבוסמות יותר מאותם הגבורות שניתנו בה בהתפשטות אימא עילאה בתוכה בעת תרדמת ז"א כנזכר בסוד הנסירה והטעם הוא כי בעת תרדמת ז"א עלתה נשמתו שהן המוחין שבו למעלה באו"א בבחינת מ"ן וגרם זווג עליון בהם וע"י הזווג ההוא נתמתקו ונתבסמו אלו הגבורות יותר ממה שהיו בתחילה ונותנם עתה בנוקבא ע"י תקיעת השופר ונמצאו בה ב' בחינת גבורה. הא' שקבלה מאימא בעת הנסירה היו גבורות חזקות ודינין תקיפין והב' שקבל' מז"א אחר שהקיץ משנתו ע"י תקיעת שופר הם גבורות ממותקות ומבוסמות יותר.

גם נמצא כי מה שננסר ממנו ביום א' דר"ה הוא מן הכתר עד סיום הת"ת שבו ומה שננסר ממנה הוא הכתר שבה בלבד וכבר נודע כי לאה עומדת למעלה מכתר רחל ונמצא כי פרצוף דלאה כולו וגם הכתר דרחל ננסרו ביום זה וגם לסיבה זו נקרא יום זה דינא קשיא כנודע כי בחינת לאה הם דינין תקיפין ודרחל דינא רפיא.

וביום ב' דר"ה כל חלק הגבורות של הכתר שלו נשאר בכתר שלה ושאר הגבורות שנסתלקו ביום א' מן החכמה ובינה ודעת וחג"ת שבו יורדות ועומדות בחכמה שבה ואז ננסר פרק א' דנצח דז"א וגם החכמה שבנקבה העומדת כנגדו וכל הגבורות שבחכמה שלו ולמטה יורדין בחכמה שלה שננסרה ביום זה.

והנה בעת הורדת אלו הגבורות בחכמה שבה הם מתמתקות יותר פעם ב' כי הלא יום ב' דר"ה נקרא דינא רפיא. וביאור הענין הוא במה שנבאר טעם למה הם ב' ימים ר"ה ומה חילוק יש ביניהם ומה טעם תקיעת שופר גם ביום הב' דר"ה אבל הענין הוא כי אעפ"י שז"א נתעורר והקיץ משנתו ביום א' ע"י תקיעת השופר עכ"ז כיון שלא ננסר מוח החכמה שבה רק הכתר שבה בלבד כנ"ל לכן עדיין אין זה התעוררות גמור ועדיין חוזר וישן עד יום הב' שננסרה החכמה שבה כנזכר וירדו שם גבורות דחכמה שבו וכיון שירדו שם הגבורות דחכמה שבו אז חוזרין לתקוע

שופר ביום ב' ומתעוררין המוחין וא"צ ז"א לחזור ולישן עוד כי כיון שנתעורר המוח ההוא הנקרא חכמה אין עוד שינה ואין צורך לתקוע שופר בשאר עשרת הימים.

גם צריך שתדע כי ביום הא' בלבד קודם תקיעת שופר ננסרו הגבורות וניתנו בנוקבא ע"י אימא שלא ע"י ז"א אבל אחר תקיעת שופר ביום א' כל בחינת נסירת הגבורות ונתינתם בנוקבא הוא ע"י ז"א עצמו שלא ע"י אימא כי אחר התקיעה ההיא חזר' אי' ונתפש' בז"א ואף אם אנו תוקעים פ"ב ביום ב' הוא לטעם הנ"ל אבל אין הדינין ננסרין אתר תקיעת שופר דיום הא' אלא ע"י ז"א וממנו ניתנין אליה.

ועתה עדיין צריך לבאר ההפרש שיש בין יום הא' ליום ב' והוא כי הנה נודע שעד מקום החזה דז"א אורות המוחין נסתרים ואינם מתגלים להיותם תוך הכלי דיסוד דאימא הנשלם במקום החזה ולכן כל הגבורות אשר שם למעלה בז"א נקרא דינא קשיא שהם אותם הגבורות שאמרנו שננסרו ביום א' מן הכתר שלו עד סיום הת"ת שלו והם נקרא' דינא קשיא כי גם זהו הטעם למ"ש בפ' תצוה בדף קפ"ז ע"א דדינין דדכורא תקיפין ברישא והבן זה. גם זהו טעם למ"ש בס"ה בפ' פנחס די"ט דיו"ט הראשון דר"ה נקרא דינא קשיא ויום ב' דינא רפיא לפי שביום ב' הנסיר' היא מן הת"ת ולמטה שהוא הפרק העליון דנצח שבו ושם הוא מקום האורות המגולים כנזכר ולכן הדינין והגבורות אשר במקום הזה ומשם והלאה נקרא דינא רפיא כי האורות המגולים מאירים בהם וממתקים אותם. עוד יש בזה טעם ב' והוא במש"ל כי אחר תקיעת שופר דיום א' הגבורות נמשכו' בנוקבא ע"י ז"א ולא ע"י אי' עילאה כי כבר ע"י תקיעת שופר נתמתקו ונתבסמו הדינין.

ונחזור לענין א' כי הגבורות היורדות בחכמה שבה ביום ב' דר"ה קודם תקיעת שופר גם הם מתוקות ומבוסמות לסיבה הנזכר לפי שנמשכין ע"י ז"א כנזכר ואח"כ ע"י תקיעת שופר ביום ב' חוזרות להתמתק פ"ג נמצא כי בשני ימים דר"ה היו גבורות קשות פ"א ואח"כ נתמתקו ג"פ אבל כיון שהמיתוק הב' הנעשה ביום שני קודם תקיעת שופר אינו נעשה ע"י אלא מאליו לכן אין אנו מכניסין אותו בכלל חשבון המיתוק רק בכלל הורדת הדינין והגבורות וא"כ כפ"ז נמצא שביום א' היה גבורות ומיתוק וכן ביום ב' והרי בשני הימים האלו היה שתי בחינת גבורות ושתי' מיתוקי' והם ד' בחינות.

ביום ג' ננסר פרק א' דהוד דז"א והבינה שבנוקבא ואז כל הגבורות שהם מן הבינה שלו ולמטה כולם יורדות בבינה שבה.

ביום ד' ננסר פרק א' דיסוד דז"א והדעת שבנוקבא ואז כל הגבורות שהם מן הדעת שבו ולמטה כולם יורדות בדעת שבה.

ביום ה' ננסר פרק ב' דנצח שבו והחסד שבנוקבא ואז הגבורות שהיו בחסד שלו הם לבדם יורדות בחסד שבה אבל הגבורות שבגבורה ושבת"ת שבו נשארין למעלה עדיין בדעת שבה.

ולהבין טעם אל השינוי הזה צריך שנבאר חילוק א' שיש באלו הספירות כי הם מתחלקות לג' בחינת הבחינת הא' היא כתר וחכמה והבחינת הב' היא בינה ודעת והבחינת הג' היא שאר הספירות התחתונות.

והענין הוא כי הנה נודע שבחינת הכתר והחכמה בלבד נקרא ראשים כנזכר אצלנו באדרת האזינו בענין הנהו תלת ראשין דמתגלפין כו' ולכן אלו הם בבחינת שני ימים דר"ה כי כל א' מהם נקרא ראש וכ"א מהם ננסר ביום א' מהם כנ"ל אבל משם ואילך אינם בכלל ימי ר"ה כו' ולכן שני ימים אלו הם שוים בבחינת א' והוא כי כאשר

אנו אומרים שביום א' דר"ה מתקבצים כל הגבורות ויורדות בכתר של הנקבה הענין הוא שהם מושרשות שם בכח ומתערבים שם וכעד"ז בירידתם בחכמה שבה ביום ב' של ר"ה.

אבל כשיורדות הגבורות ביום ג' בבינה שבה וביום ד' בדעת שבה אז הם באופן אחר והוא כי אמת הוא שכל הגבורות יורדות שם בבינה או בדעת שלה ובערך זה הם דומות אל הכתר והחכמה אבל אין הבינה או הדעת שבה לוקחים רק הגבורות שבחלקם לבד אבל שאר הגבורות אעפ"י שיורדות שם אינם שם רק בתורת פקדון בלבד ואינם מתגלות שם.

וכשיורדות בז' הספירות התחתונות שבנוקבא אז הוא בחינת ג' משוני' מב' בחינת הא' והוא כי הגבורות שאינם מחלקם אינם יורדות שם כלל אפילו בתורת פקדון רק הגבורות שהם חלקם.

והמשל בזה: כי ביום ה' ננסר פ"ב דנצח שלו והחסד שבה כנ"ל ואז יורדין הגבורות של החסד שלו בחסד שבה אבל הגבור' דגבורות הת"ת שבו נשארים למעלה בדעת שבה וכעד"ז ביום ו' כי אז נכנס פרק ב' דהוד שלו והגבורות שבה ואז יורדין הגבורות של הגבורה שלו בגבורות שבה והגבורות של הת"ת שבו נשארין בדעת שבה עד יום הז' כמ"ש בע"ה.

ובזה יתבאר לך ענין צום הריגת גדליהו בן אחיקם ביום הג' כי הנה יש אל הבינה והדעת שבה יתרון בבחינת א' על שאר הז' ספירות תחתונות שבה והוא מה שנתבאר כי כל הגבורות אע"פ שאינם מחלקם מתקבצות כל הגבורות שם ויורדת שם אלא שהם שם בתורת פקדון בלבד ונמצא כי ביום הג' מתקבצות כל הגבורות שם בבינה שלה והדינים גוברים ותקיעת שופר כדי למתקן אין בו כשני ימים הא' ולכן בו ביום נהרג גדליה בן אחיקם ולהיות כי גם בדעת שבה יש בה ג"כ קיבוץ הגבורות והתגברותם שם לכן כשחל יום שלישי בשבת נדחה תענית צום גדליה ליום רביעי.

ונחזור לענין א' כי בב' ימים דר"ה היו בהם ב' בחינות גבורות וב' בחינת מתוקים כנ"ל וביום הג' יש בו ד' בחינות האלו ועוד כי ניתוסף בו בחינת ה' והוא כי הנה אז יורדין הגבורות דבינה דז"א בבינה שבה אחר שכבר היה בהם ד' בחינת הנזכר שנמשכו בב' הימים הא' ועוד נתוסף עתה בחינת ה' כי ננסר מחדש פרק א' דהוד של ז"א וכן כיוצא בזה יש ה' בחינת ביום ד' והה' וו' עד הגיענו ליום הז' כי אז אין בו רק נסירה מחדש פרק ב' דיסוד דז"א והת"ת שבנקבה ואז יורדין הגבורות של הת"ת שבו בת"ת שבה אבל אותם הד' בחינת של שני גבורות ושני מתוקים שהיו בכל יום ויום מן ו' ימים הא' אינם עתה ביום הז' לפי שד' בחינת אלו לא היו רק במה שננסר ביום א' של ר"ה שהוא מתחלת הכתר שבו עד שליש הת"ת שבו שהוא מקום החזה ושם היו הגבורות והמיתוקים הנזכר אבל מה שננסר מן החזה ולמטה מיום הו' ואילך. לא היו בו ד' בחינת הנזכר רק בחינת א' בלבד שהיא הנסירה פ"א בלתי מתוקים.

והנה כדי להשלים אותם הד' בחינות בשאר הימים מיום הז' ואילך היה ענייננו באופן זה כי הנה נודע כי הג' מוחין חב"ד דז"א דבחינת א"פ הנה הם מתפשטים בכל ז"א בט' ספירותיו והוא כי כל מוח מהם מתחלק לג' פרקים. והנה ג' פרקים הראשונים של המוחין מתפשטים בג' ספירות הראשונים חב"ד של ז"א וג' פרקים אמצעיים בחג"ת שלו וג' פרקים התחתונות בנה"י שלו ונמצא כי גם ג' בחינת הגבורות והדינים אשר באלו המוחין גם הם ננסרין ומתפשטים בנקבה בג' מוחין שבה אשר גם הם מתפשטיים בט"ס שבה ע"ד הנזכר והרי זה בחינת א' של גבורות הננסרות ומתפשטות בה.

עוד יש בחינת גבורות אחרות שמתפשטות וניתנות אליה בסוד הנסירה והוא כי במוח הדעת של ז"א יש בה עטרא דגבורה הכוללת ה"ג ואלו הה"ג יורדים ומתקבלים בדעת של הנקבה כנודע ואח"כ מתפשטות מחסד עד הוד שבה אעפ"י שאמרנו כי ג' מוחין שבה מתפשטות בט"ס שבה אין זה מעלה ומוריד לפי שהענין הוא באופן זה כי מוח חכמה שבה נחלק לג' חלקים הנקרא תלת פרקין ומתפשטים בקו ימין שבה שהם חח"ן וכן מוח בינה שבה עד"ז בג"ס קו שמאל בג"ה וכעד"ז מוח דעת שבה מתפשט בקו אמצעי שבה בג"ס דת"י שבה ומלבד התפשטות הזה עוד יש התפשטות אחר של ה"ג מחסד עד הוד שבה ועד"ז הוא בז"א בבחינת ה' חסדים המתפשטים בו והוא זולת התפשטות ג' מוחין שבו בט"ס שבג' הקוים שבו וזכור זה והרי זה בחינת אחרת של נסירת והורדת הגבורות בנקבה.

ונבאר עתה סדר נסירת והורדת הגבורות של המוחין דז"א במוחין של הנקבה כמו שזכרנו עתה בבחינת הא' כי כל הגבורות אשר היו בז"א בסוד המוחין כנזכר מן החכמה שבו עד החזה שהוא שליש עליון דת"ת שבו ברדתם בנקבה להתפשט מחכמה שבה עד החזה שבה ודאי שאינם באים בלתי לבוש וכמו שבהיותם למע' בז"א היו מלובשים תוך הנה"י דאימא גם עתה ברדתם אל הנקבה ירדו עם לבושיהם שהם נה"י דאימא ויתפשטו בה עד החזה שבה. האמנם צריך שתדע כי מה שיורד מן המוחין דז"א אל נוקבא אינו אלא חצי מוח הדעת שבו שהיא עטרא דגבורה ובה מתלבש ג"כ תוך חצי השמאלי דיסוד דאימא וזו הבחינת היא המתפשטת בנקבה עד החזה שלה כנזכר והנה אלו הגבורות הם סתומות ע"י הלבוש דיסוד דאימא המתפשט עד החזה שבה ואורותיהם סתומים ואינם מגולי' ואינם מאירים ע"ד מה שנתבאר בז"א ואלו הגבורות הם הם ב' גבורות החסד והגבורות שבה ושליש גבורות הת"ת שבה אבל ב' שלישי הגבורות הת"ת שבה וכל גבורות דנצח וגבורת ההוד שבה הם אורות מגולים כי כבר נפסק ונגמר לבוש היסוד דאימא בחזה שבה ולכן הם מאירות בה אור גדול בגילוי ובכח ההארה הגדולה הזאת נעשה היסוד והמלכות של הנקבה לפי שהתפשטות הגבורות הוא עד הוד שבה ולא היה עדיין מציאות יסוד ומלכות בה אלא על ידי ההארה הנזכר.

וגם נעשו בה יסוד ומלכות מכח ההארה אחרת והוא כי הנה ב' שלישי הגבורות שבת"ת שבה הוצרכו שם לצורך ב' שלישי הת"ת שבה שאין שם שום בחינת מוח אבל ב' הגבורות דנצח והוד שבה אין בהם צורך שם לפי שכבר שני פרקין תתאין דמוח חו"ב שלה נתפשטו בתוכם כנז"ל. ונמצאו ב' גבורות אלו עומדות שם שלא לצורך ולא עוד אלא שאורם גדול מאד בגילוי רב ולכן היה בהן כח לעשות בנקבה בחינת יסוד ומלכות שבה כדמיון ז"א אשר בתחי' לא היה מצד עצמו רק ו"ק חג"ת נה"י וכשהגדיל נתעלו חג"ת ונעשו חב"ד והנה"י נתעלו ונעשו חג"ת והיו חסרים בו נה"י ומכח האורות של ב' חסדים דנצח והוד הנגלים גילוי גמור הוציאו נה"י חדשים בז"א כי גם בנ"ה שבו מלובשין ב' פרקין תתאין דמוח חו"ב שבו ואין צורך בב' חסדים המגולים אשר שם ושמשו להגדיל ולהוסיף בו נה"י חדשים אחרים.

ונמצא כי ביום הט' שהוא כנגד ההוד שבנקבה שננסרה אז ביום הזה עם הפרק תחתו' דהוד דז"א והנה בהוד הזה של הנקבה כלולים יסוד ומלכות מן הגבורות המתפשט' בו יצאו שניהם כנזכר. והנה לפי שהיסוד והמלכות שבה נעשו כא' ברגע א' לכן שניהם נכללים יחד ביום העשירי של יוה"כ ואמנם לפי ששניהם יצאו מכח ההארת ההוד שבה ושם היו כלולים ביום הט' לכן ארז"ל כל האוכל ושותה ביום הט' מעלין עליו כאלו התענה תשיעי ועשירי.

ולהבין מאמר זה צריך שתדע תחילה ענין תענית יוה"כ בה' העינויים אשר בו כמו שנבאר לקמן בע"ה במקומו וקיצור הדבר הוא זה כי הנה בדרוש ה' עינוי יוה"כ יתבאר לקמן כי ביום הכפורים עולה הנקבה אצל אימא עילאה לאכול ולשתות אכילה ושתיה פנימית הנקרא ה' קולות וה' תפלות היוצאות בסוד הבל הפה כנזכר שם. ונודע כי אימא נקרא שם אהי"ה גם נודע כי המלכות נקרא גן נעול כו' מעין חתום כי החותם והיסוד שבה הוא בגימטריא

חותם שהוא שם אהי"ה בג' מילוייו שהם יודין ואלפין וההין שהם בגימטריא תנ"ה כמנין חותם עם הכללות שהם קס"א וקמ"ג וקנ"א וחותם הוא אותיות חומת כי בחינת זו נקרא חומת ירושלים גם הוא אותיות תחום כי עד שם הוא גבול המלכות ותחום שלה כי הנה ג' אהי"ה הם ושלשתם מתחלים באות אלף והם סוד ג' אלפים אמה והא' האחד שנרמז באהי"ה דיודין הוא רה"י בחינת מציאות עצמה וב' אהי"ה האחרים דאלפין ודההין הם סוד אלפים אמה תחום שבת משם ואילך נקרא רה"ר אשר שם מקום החיצונים כנודע. והנה ביוה"כ אז נעשה מעין חתום כי מעין הנחתם אז בסוד ג' אהיה אלו אשר הם בגימטריא חותם וע"י היא עולה למעלה באי' עילאה הנקרא שם אהי"ה כנודע. כי ביום הכפורים סלקא ברתא לגבי אימא וכבר נתבאר מלת חתום.

ונבאר מלת מעיין כי הנה הוא בחינת ארבעה הויות במילוייהם עסמ"ב ואם תקח מילוייהם בלבד שהם מ"ו ל"ז י"ט כ"ו כנודע והם בגימטריא קכ"ח ועוד תוסיף עליהם הויה שלימה דב"ן לפי שהנה היא בחינת מ"ן שבמלכות ואז יהיה הכל בגימטריא מעיין ונמצא כי ההויות נקראים מעיין ושמות אהי"ה נקרא חתום.

גם תיבת מעיין הוא סוד ג' אותיות מנ"צ מן מנצפך שהם ביסוד מלכות גם הוא בגימטריא ב"פ מ"ן והוא מ"ש לקמן בענין ה' עינויים דיוה"כ אכילה ושתיה ושם נתבאר כי האכילה היא ב' אותיות מ"ן ואח"כ ע"י הטחינה בשיניים יש שם מ"ן שני ונמצא כי האכילה היא ב"פ מ"ן כמנין מעיין אבל השתיה נרמזה במלת חתו"ם כמבואר שם כי השתיה היא בחינת ג' אהי"ה במילואם שהם בגימטריא חתו"ם ונמצא כי מעיין חתום הוא רמז האכילה ושתיה אשר על ידיהם היא עולה למעלה באי' עילאה כיון שיש אכילה שהיא המ"ן ושתיה שהיא ג' אהי"ה ואחר שהיא עולה למעלה באי' ביוה"כ איננה אוכלת ושותה אכילה ושתיה זו החיצוניות אלא הפנימיות בסוד ה' עינויין וה' תפלות שהם הבל הפה היוצא מן אימא כנזכר לקמן. ונמצא כי האוכל ושותה בט' גורם לה לעלות ע"י אכילה ושתיה זו למעלה בבינה ביוה"כ והוי כאלו התענה בט' ובי' כי התענית ענינו הוא ע"כ איננו זוכר עוד תשלום הדרוש הזה:

דרוש ד'

בענין ר"ה כבר נתבאר אצלנו ענייננו ושם ביארנו בענין י"ב חדשי השנה כי מן תשרי עד ניסן הם ו"ק של הזכר ונמצא כי אדר הוא החותם שלו וניסן הוא מחובר כי הוא בחינת פה של הזכר ובחינת גולגולת של הנקבה והוא כי מן הבל היוצא מפיו של הזכר נעשית הגולגולת של הנקבה נמצא כי ניסן מועיל לב' לו ולה ולכן מעברין חדש אדר ולא חדש אחר לפי שאנו צריכין שיהיה החדש ההוא בסוד פה של הזכר ולכן צריך לקדש החדש בפה ולומר מקודש מקודש כמ"ש ז"ל ע"פ אשר תקראו אותם במועדם אתם כתיב והטעם כי ע"י הבל פיו נעשה גולגולת שלה.

ואמנם ו' חדשים מניסן ועד תשרי הם ו"ק הנקבה ונמצא כי אלול הוא חוטמא של הנקבה ותשרי הוא פה של הנקבה וגולגולת הזכר ואמנם נודע כי ר"ה אז הוא זמן שמאלו תחת לראשי בתוס' ל' כנזכר בס"ה והענין הוא כי יש ב' פסוק בשיר השירים הא' הוא שמאלו תחת ראשי והב' הוא שמאלו תחת לראשי. והנה פסוק הא' נאמר על זמן ר"ה כי הנה אז הוא הענין החיבוק ואמנם בימי החול עומדים איהו יעקב בנצח דז"א ואיהי רחל בהוד דז"א ונמצא כי שמאלו של ז"א שהיא גבורות שבו עומדת למעלה מראשה של רחל העומדת בהוד אבל בר"ה עולים ב' יעקב ורחל ועומדים בגבורות דז"א שהוא שמאלו כמבואר אצלנו בסוד תפלת ר"ה בעליתה וא"כ עתה יכול ז"א לחבק לרחל ולהשים שמאלו תחת ראשה ממש כי עד שם עלתה ראשה ולא גופא ואינו יכול לחבק גופא ועל זה נאמר שמאלו תחת ראשי ממש אבל הפרשה הב' נאמר על החיבוק הנעש' בשבת וי"ט כי אז זו"ן הם שווים בקומתם ממש וראשם שוים ואז הוא חיבוק יותר שלם כי שמאלו מחבק את השמאל שבה ממש ולא ראשה כמו ביום ר"ה וזמ"ש תחת לראשי כלומר תחת שמאלי אשר שם היה בר"ה בחינת ראשי עצמה אבל עתה אינו מקום ראשי אלא מקום שמאלי וזמ"ש לראשי בתוס' ל' כלומר תחת המקום שהיה שם ראשי תחילה בזמן הבריאה שאז יצא ראש

הנקבה כנגד החזה של הזכר בין חסד לגבורות ב' זרועות גם אותיות לראשי הם ישראל לרמוז כי החיבוק הזה אינו מיעקב אלא מז"א עצמו הנקרא ישראל:

דרוש ה'

בענין השבת ויו"ט ור"ה וכבר ביארנו למעלה בענין השינוי והחילוק שיש בין השבת ליו"ט ולר"ה וע"ש ונבאר כאן עניינם בקיצור הנה שם נתבאר כי בבחינת היות שנוקבא דז"א עולה ביום שבת בתפלת חזרת המוסף עד הכתר של או"א והיא שוה אליו עתה ממש בכל שיעור קומתו לכן קדושת השבת היא יותר גדולה מקדושת יו"ט אבל בבחינת כי ביום השבת היא מקבלת ההארה שלה ע"י ז"א לכן אין זה שלימות אלי' משא"כ בר"ח ויו"ט שהיא והוא שוין ויונקין מכתר א' ואינה מקבלת הארתה על ידו.

אבל להבין זה צריכין אנו להודיעך ענין זה דע כי כל הזווגים שיש בזו"ן שכולם צריך שזו"ן יקבלו שפע והארה מן ט"ס דא"א ובכח זה יוכלו להזדווג אבל אין כל הזווגים שוים כי הנה בימי החול אז הז"א מקבל הארתו מן הנצח דא"א וכל בחינותיו של ז"א נכללין בקו הימין בנצח דא"א ומלכות מקבלת הארתה מן ההוד דא"א וכל בתי' נכללות בקו שמאלי הוד דא"א ועי"כ אין זו"ן שוים כא'.

ובר"ח אז זו"ן משתמשין בכתר א' ר"ל ב' נכללים בנצח דא"א וכולם מקבלים הארתם בהשואה א' ואין יתרון לזכר על הנקבה.

ובשבתות אז עולין זו"ן עד הכתר דאו"א וזה נכלל באבא וזו נכללת באי' ואין ב' שוים בהשואה א' ולכן היא מקבל' הארת' ע"י וזהו הטעם שהשבת נקרא קדש ממש כמש"ה ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם אבל הי"ט נקרא מקראי קדש לפי שביום שבת ז"א מקבל מן הקדש דאו"א ונותן ע"י חלקה אל נוקבא ונמצ' כי ז"א עצמו שהוא בחינת יום השבת נקרא קדש ממש אבל שאר הי"ט אינם עולים עד המקום שעלו ביום השבת אבל בכל יו"ט עולים כפי בחינתו כמ"ש ונמצא כי זו"ן שניהם אינם מקבלים משם כמו בשבת ולכן הם מקראי קדש מזומנים מן הקדש אבל אינם קדש ממש לא היא ולא הוא.

ובי"ט אינם עולים זו"ן כמו בשבת עד כתר או"א אלא כל יו"ט הוא משונה ומובדל מחבירו לפי בחינת בענין עליית זו"ן כמ"ש בסוף הדרוש של יום שבת בענין השינוי שיש בין שבת ליו"ט ובין יו"ט לחבירו.

ודע כי כפי בחינת עליית זו"ן באופן ההוא נכללין העולמות והענין הוא כי הנה ביו"ט של ר"ה עולין זו"ן יחד ב' בגבורות דא"א וב' נכללין שם ואפי' כל שאר הספי' אשר בא"א מגבורות שלו ולמטה כולם נעשין בחינת גבורות ועד"ז בשאר היו"ט כל א' כפי בחינת.

ונבאר עתה עליית זו"ן ביום ר"ה הנה בליל ר"ה הראשונה נוקבא דז"א היא בהיכל ק"ק דבריאה ובתפלת ערבית עולה עד מקום ספירת הגבורה שלה עצמה אשר בעולם האצילות ואז גם ז"א הוא עמה שם משתמשין בכתר א'. ובשחרית בתפילת לחש עולים הזכר והנקבה בספירת הגבורה של הזכר עצמו ובחזרה עולים שניהם בעטרא דגבורות אשר בדעת של הזכר עצמו.

ודע כי לעולם כל בחינת חזרת תפילה היא בסוד חג"ת והם עולים למעלה בבינה ובמוחין. ובתפלת מוסף בלחש עולים שניהם בספירת הגבורה של אימא. ובחזרה עולים שניהם בספירת הבינה של אימא אבל אינם עולים

בדעת שלה ע"ד מ"ש בחזרת דתפילת שחרית והטעם הוא לפי שדעתן של נשים קלה ואין בהם בחינת דעת ולכן אינם עולים אלא בבינה שבאימא כי הנה היא נמשכת מספירה הגבורות דא"א כנודע.

ובמנחה בלחש שניהם הם למטה בספי' הגבורות של נוקבא דז"א כמו שהיו בתפילת ערבית. ובחזרה עולים שניהם בבינה של הנקבה עצמה אשר היא ג"כ נמשכת מצד עטרא דגבורות כנודע וגם בזה שייך טעמא דלעיל שמה שאינם עולים בדעת שלה הוא כי אין לה דעת כי נשים דעתן קלה.

בליל ב' דר"ה הנה נתבאר למעלה כי ביום א' דר"ה ננסרין כל הגבורות שיש מן הכתר דז"א עד החזה שבו וכולם ניתנו בכתר שלה כי שם הוא מקומה כנגד אחורי הת"ת והנה כבר הה' חסדים נתפשטו בז"א וכח הה"ג אשר מצד עטרא דגבורות שבה כבר הם מזומנים שם להכלל בה כי אז מתחיל ענינם ומציאותם והם שם עדיין בכח בראשה. והנה בתפילת ערבית דליל ב' עולים ב' בדעת שלה בגבורות הב' דעטרא דגבורות שבה והיא אותה אשר אח"כ עתידה להתפשט בספירת הגבורות שבה.

ופעם אחת שמעתי ממוז"ל דרוש זה הנזכר ויש בו קצת שינויים ואמרתי לכתבם. בליל א' של ר"ה בתפילת ערבית אז זו"ן עומדים בספי' ההוד של ז"א עצמו האמנם להיות שאימ' מסתלקת מעל ז"א ונשאר ישן בסוד הדורמיטא כנ"ל בדרוש שקדם ולכן אין הנקבה מקבלת הארתה ע"י ז"א אלא מאימא עילאה בהיותה מחוץ דז"א ואמנם היא עומדת אז בהוד שלו והיא מקבלת שלא ע"י ואח"כ היא לוקחת ומקבלת ממנו בהיותו עומד בהוד שלו כנזכר. ובשחר בתפילה דלחש שניהם בספירת הגבורה שלו. ובחזה שניהם בעטרא דגבורה שבדעת שלו. ובתפלת המוסף בלחש שניהם בספירה ההוד דאימא. ובחזרה שניהם בספירה הגבורה דאימא:

דרוש ו'

מדבר בענין כונת העמידה בקיצור ואח"כ אחזור לבארם באורך בע"ה וז"ל ברוך הנה בתפילת יוצר עד גאל ישראל העלינו את המלכות עד היכל ק"ק דבריאה והנה היא בבחינת נקודה א' כלולה מי' ואינה עדיין בבחינת פרצוף כי היא בסוד לכי ומעטי את עצמך מבלי היות בה בחינת פרצוף ועדיין אף בהיותה בסוד נקודה היתה חסרה ממנה בחינת הדעת שלה שהוא סוד ע"ב ק"ל כנודע. ולכן עתה אנו רוצים לתתו לה עתה במלת ברוך. וזה כונתו כי עתה ע"י ריבויא דברכאן דאית בה בנקודה זו שנכללה בכל היכלותיה כנזכר בס"ה בפ' פקודי אשר לסיבה זו נקרא ברוך. הנה גם אנו רומזים במלת ברוך אל יסוד דז"א הנקרא ברוך לפי שיורד בריבוייא דברכאן עילאין ונותן לה בחינת הדעת הנזכר אשר הוא שם הויה שהוא בגימטריא כ"ו ובריבוע הפשוט שהוא בגימטריא ע"ב ובריבוע המלא במילוי אלפין כזה יוד יוד הא יוד הא ואו יוד הא ואו הא העולה בגימטריא ק"ל אשר ג' בחינת אלו הם. הדעת שבה והם בגימטריא כמנין ברוך שהם כ"ו ע"ב ק"ל.

אתה: הנה עתה ניתן בה כח הכ"ב אתוון שיש ביסוד כנודע כדי שבכח הזה תוכל להעשות אח"כ בחי פר' שלם וזהו תי' אתה א"ת ה' כי היא סוד אות ה' תתאה ונמשכין בה כ"ב אותיות שיש מן אלף ועד תיו שהם א"ת. גם תכוין באות ה' של אתה אל ה' אותיות מנצפ"ך הכפולות.

יהוה: עתה תכוין להעלות זאת הנקודה של המלכות עד מקום החזה דז"א באחוריו במקום שהיתה שם תחילה אצילותה.

אלקינו: עתה אנו ממשיכין כח בזו"ן כדי שעי"כ יחזרו אח"כ פב"פ וזה נרמז במלת אל של אלקינו כו' זה בקיצור.

עוד ירצה באורך הדרוש הזה וכונתו היא מה שראוי לכוין בה ביום ר"ה בתפי' שחרית לבד והנה בתחל' נקדים לה הקדמה א' והיא כי אין שינוי וחילוק בין כונת ברכת אבות שבימי החול לימי ר"ה אלא בענין כונת הרי"ו שאנו מוסיפין לכוין ביום ר"ה בכל בחינת ובחינת בברכת אבות כמו שיתבאר אבל בכל שאר הכונות הם שוים, וטעם הדבר הוא לפי שעתה הם ימי הדין והגבורות ורי"ו הוא בגימטריא גבורה וכונתינו עתה אינה לבטל מציאותם אלא להמתיק ולבסם את הגבורות והרי"ו האלו.

ונתחיל בביאר הברכה. ברוך תכוין בזה כי נודע הוא במשז"ל שבברכות יוצר אור עד סוף גאל ישראל העלינו את המלכות עד היכל ק"ק דבריאה הנה היא בבחינת נקודה א' כלולה מי' ואינה עדיין בבחינת פרצוף כי היא בסוד לכי ומעטי את עצמך וכונתינו עתה להעלותה עד מקום אצילותה שהוא כנגד החזה דז"א בסוד אב"א. ואח"כ נעשה אותה פרצוף שלם ונחזירנה פב"פ.

והענין הוא כי ד' בחינת יש אל המלכות כנ"ל בביאור משנת ד' ראשי שנים הם כו' הא' היא בחינת בסוד קשר של תפילין ש"ר תחת ג"ר שהם חב"ד דז"א ושם הניח' שורש א', עוד יש לה שורש ב' תחת חג"ת דז"א ושם הוא מקום החזה. עוד יש לה שורש ג' תחת נה"י דז"א תחת היסוד ושם הוא נקרא בסוד ה' אחרונה של הוי"ה, עוד יש לה שורש ד' למטה בהיכל ק"ק דבריאה ושם היא בסוד נקודה א' כלולה מי' אבל אין בה בחינת פרצוף ואז נקרא שם אדנ"י, ועיין בפרשת חיי שרה בענין מערת המכפלה ותבין מה ענין ד' בחינת אלו היטב והנה כונתינו עתה היא להעלותה ולהמשיכה אל שרשיה העליונים הד' אלו הנזכר.

ונחזור לבאר מלת ברוך: הנה כונתינו להמשיך בה בתחילה בחינת דעת ק"ל בבחינת היותה עדיין נקודה כלולה מי' כי עדיין היתה חסרה מן הדעת ק"ל והמשכה זו אנו ממשיכין אלי' מן היסוד דז"א הנקרא ברוך. ונודע כי הדעת ק"ל שבה היא בחינת עטרא דגבורות מב' עטרין אשר בדעת דז"א כי עטרא דחסד נחלקת לה' חסדים המתפשטים בה' קצוות דז"א מחסד עד הוד שבו ועיטרא דגבורה הנחלקת לה' גבורות המתפשטות בה"ק שבנקבה מחסד עד הוד שבה. ואמנם עתה עדיין הם עומדות ביסוד דז"א ומשם נמשכת וניתנים בדעת שבה ולכן צריך שתכוין במלת ברוך כי היא זו הנקודה של המלכות הנקרא ברוך בכל הנהו ריבויין דברכאן שהם ההיכלות שלה שנכללו בה' וגם תכוין אל היסוד דז"א כי גם הוא נקרא ברוך ומשם יורדת ההיא עטרא דגבורות בנקו' הזו הנקרא ברוך כנזכר ועי"כ יש בה דעת ק"ל.

וצריך שתכוין כי הנה בתחילה ההיא עטרא דגבורות היא הוי"ה א' פשוטה שהיא בגימטריא כ"ו וכשניתנה בדעת של הנקבה מתחלקת לה' הויות שהם ה"ג והם בגימטריא ק"ל הרי עתה בחינת כ"ו ק"ל וחסר ע"ב לתשלום ברו"ך וזה ענינם. הנה תכוין אח"כ כי המל' בהיותה בסוד נקו' א' אין בה רק ג' קוים והיא ג' כלילן בג' כי חב"ד שלה נכללת בחג"ת שבה. וגם נה"י שבה נכללת בחג"ת שלה ונמצא שאין בה רק הוראת ג' קוים ולכן אע"פ שאלו הה"ג שהם ה' הויות אשר בדעת שבה הם עתידות להתפשט בה אחר היותה בחינת פר' בה' קצוותיה שהם מחסד עד הוד שבה עכ"ז כיון שעתה היא נקודה א' בלבד אשר לכן אין בה רק הוראת גילוי ג' קוים בלבד כנזכר לכן אין מתפשטות בה רק ג' ההויו"ת מן הה"ג בחג"ת שלה וב' הויות האחרות אינם מתפשטות עדיין. והנה ענין התפשטות הזה הוא כי מה שהיה עד עתה בדעת שבה בבחינת ד' אותיות הויה הם עתה בדרך התפשטות הזה י' י"ה יה"ו יהו"ה שהוא ענין ריבוע ההויה שהוא בגימטריא ע"ב והרי עתה הם ג' בחינת כ"ו ע"ב ק"ל שהם בגימטריא ברוך.

וכבר ביארנו לעיל כי בכל בחינת ובחינת צריך לכוין בחינת רי"ו. והנה הרי"ו שצריך לכוין בכאן הוא בסוד ג' הויות הנזכר המתפשטות בחג"ת שלה כנודע אשר כל א' מהם היא בגימטריא ע"ב כנזכר והנה ג"פ ע"ב הם רי"ו.

גם תכוין אל רי"ו ב' באופן אחר. והוא כי תכוין במלת ברוך שהוא בגימטריא רי"ו ועוד י"ב והנה הרי"ו הם ג"פ ע"ב הנזכר והי"ב הם י"ב אותיות שבמילוי אדנ"י במילואו כזה אלף דלת נון יוד. והנה הרי"ו הזה נמשך במלכות הנקרא אדנ"י כי כבר נודע לעיל כי שורש המלכות היא תחת היסוד ושם עומדת בסוד ה' אחרונה של הויה אבל בהיותה בבריאה בבחינת נקודה נקרא שם אדנ"י והרי נתבאר ב' בחינת רי"ו.

והנה עד עתה נתבאר הבחינת המתפשטת בנקודה ההיא ועתה צריך לכוין ע"י מי נמשכין אלו ההארות וענין כונה זו היא בסוד ב' הכריעות שצריך לכרוע במלת ברוך אתה כמבואר באורך בברכת אבות דתפילת שחרית.

והנה הכריעה הא' היא לכרוע הגוף לבדו במלת ברוך והכריעה הב' היא לכרוע במלת אתה הראש כנזכר בזוהר דבאתה גחין רישא וכונת אלו הכריעות הוא. דע כי ז"א יש בו הוי"ה א' שלימה הכולל את כולו והנה במלת ברוך תכוין בכריעה ההיא של גופך להוריד הב' בתחלה ו' לגבי ה' תתאה להאירה ולתת בה כח שתוכל המלכות הנקרא אדנ"י בהיותה בסוד נקודה בבריאה להעלות למעלה וזו הה' שאנו מורידין אות ו' לגבה היא שורש הג' של המלכות אותה הנקרא ה' תתאה של הויה העומדת תחת היסוד דז"א.

והנה בחינת הרי"ו שצריך לכוין בזה הוא זה כי ב' אותיות ו"ה הנזכר נעשים רי"ו באופן זה כי ציור אות ה' ר"י ועם אות הו' הרי רי"ו. וענין רי"ו הזה הם ג' הויות דמלוי ס"ג ועם י' אותיות המילוי הרי ע"ג והנה ג"פ ע"ג הם רי"ו כי הא' המותרת בכל הויה מהם הוא בחינת הכללות שבה ותכוין כי ג' הויות אלו נמשכות מאות א' מאהיה דמילוי ההין שבבינה ותכוון כי גם א' ציורה הוא יו"ד כזה א' הרי רי"ו והרי ב"פ רי"ו אחרות.

אתה: עתה צריך לכוין כי אחר שכבר נמשך בה בחינת דעת ק"ל בהיותו עדיין בסוד נקודה אנו צריכין לתת בה כח לעשות פרצוף שלם אח"כ והנה אין הפרצוף נעשה אלא ע"י האותיות כנודע ולכן תכוין בכריעה הראש אשר במלת אתה להוריד לה כ"ז אותיות שהם כ"ב דא"ב וה' היתירות של מנצפ"ך מן היסוד דז"א כנודע כי כל האותיות הם ביסוד הנקרא ברוך בסוד נגילה ונשמחה בך וזהו ענין מלת אתה א"ת ה' כי א"ת הם כ"ב אתוון שיש מן א' עד תי"ו בא"ב ואות ה' הם ה' אותיות מנצפ"ך היתירים.

וענין הרי"ו שיש עתה הם ג"פ רי"ו כמ"ש. הא' הוא כי תכוין כי אתה הוא בגימטריא ת"ו כמנין רי"ו צפ"ך והענין הוא כי כונתינו הוא להמתיק את המנצפ"ך של המלכות ע"י הורדת זה המנצפ"ך הרמוז בה' של אתה כנזכר ואמנם ב' הגבורות הנרמזות בב' אותיות מ"ן שבמנצפ"ך דמלכות כבר נתמתקו במלת ופי יגיד תהלתך כנ"ל בתפלת שחרית דחול כי פי הוא בגימטריא מ"ן ולכן א"צ עתה להמתיק ולבסם אלא ג' גבורות צפ"ך. והנה בארנו כי אתה הוא בחינת רי"ו צפ"ך והנה הרי"ו הם בחינת הכ"ב אתוון הנרמזים בא"ת מן אתה והצפ"ך הם רמוזים בה' של אתה.

וענין היות הכ"ב אתוון בחינת רי"ו הוא באופן זה כי הנה כל אות מהכ"ב אתוון כלולה מי"ס והם עשר פעמים כ"ב הם ר"ך ולהיות כי מספר ר"ך הוא ענין רכות ורחמים ולא קושי הדין לכן צריך לסלק מהם ד' אותיות וישארו רי"ו שהוא כמנין גבורות והד' אותיות האלו שנסיר הם ד' אותיות גיכ"ק השרשיות בלבד פי' כי כבר נת"ל כי כל אות כלולה מי"ס והנה הם מלכות אותיות ואין אנו מסירין רק ד' אותיות גיכ"ק השרשיות בלבד.

וטעם למה אנו מסירים ד' אותיות אלו ולא אחרות וגם איך אלו הם ר"ך ורחמים יותר מן האחרות הענין הוא זה כי הנה כ"ב אותיות נמשכות מן חמש מוצאות הפה כנודע והנה הם נוצרים מן חיבור החיך והגרון שהם בחינת חו"ב והנה אותיות גיכ"ק הם אותיות החיך שהם חכמה ומשם נתפשטו כל שאר האותיות וניתנו בגרון שהוא בינה ולפי שחכמה הוא רחמים גמורים אין להכניס אותיותיה שהם גיכ"ק במנין לפי שיתבטלו הדינין לגמרי ואין

כונתינו לבטלם אלא להמתיקם ולבסמם בלבד ואמנם ענין אותיות צפ"ך אם תחבר עמהם הויה אחת פשוטה העולה בגימטריא כ"ו יהיה הכל רי"ו אחד באות ה' של אתה.

אמנם שני רי"ו הנזכר הם רמוזים בשתי אותיות א"ת של אתה בבחינת ציורם והנה הם ב' רי"ו אחד באות א' של אתה בבחינ' ציור' כי א' היא ציורה יוד וא"ו ריש גם ת' היא ציור רו"י כזה ת' הרי הם ב' רי"ו הא' הוא כנגד כ"ב אותיות א"ב והא' כנגד אותיות צפ"ך. והרי"ו הג' הוא בהתחברות הכ"ב אתוון וה' אותיות מנצפ"ך בחיבור א' ולכן צריך לצייר מלת אתה בציור אהיה בזה האופן א"ה של אתה הם א"ה של אהי"ה אבל אות ת' של אתה ציורה הוא רי"ו כנ"ל והנה הר' והואו של הת' הנזכר הם ציור ה' והיא ה' א' ועם אות יוד של התי"ו שבסופה הרי י"ה של אהי"ה ותכוין כי ת' זו של אתה היא רי"ו א' ותכוין כי זה הרי"ו הוא בחינת שם אהי"ה אשר הוא בגימטריא כ"א וכל א' כלול מי' הרי י"פ כ"א הרי ר"י ועם ו' אותיות שבמילוי אהי"ה זולת ד' אותיותי' הפשוטות הרי רי"ו והרי נתבארו ג"פ רי"ו במלת אתה.

ועתה נכוין ע"י מי נמשך כל הנזכר והוא כי עת' בכריע' ב' שבמלת אתה שהיא כריעת הראש צריך לכרוע י' לגבי ה' א' אשר ב' אותיות י"ה האלו הם בחינת חו"ב דז"א עצמו כנודע. והנה ב' אותיות של י"ה הם סוד רי"ו אם תצייר אות ה' בציור כזה ר"ו ועם הי' הרי רי"ו. ותכוין בענין זה הרי"ו הנזכר שהם ג' הויות דע"ב דיודין והנה ג"פ ע"ב הם רי"ו ואמנם ג' הויות אלו נמשכות מן אות א' של אהיה במילוי יודין שבבינה ותכוין כי גם א' היא ציורה רי"ו כזה א'.

והנה ביארנו כי צריך לכוין בה"פ רי"ו בזה האופן ב' רי"ו במלת ברו"ך לפי שהב' האחרים שרמזנו בענין הכריעה הם הם הב' רי"ו שרמזנו במלת ברו"ך וג' רי"ו במלת אתה כנ"ל הרי הם ה"פ רי"ו.

והכונה היא שתכוין כי ע"י הה' הרי"ו האלו יש כח במלכות לעלות אח"כ ע"י ב' זקיפות ה' עליות בה' מקומות אשר כ"א מהם הוא סוד שם יאהדונהי הנזכר בס' התי' ד' ל' ע"ב ואלו הם יאהדונה"י א' במל' שתחת היסוד. יאהדונה"י ב' ביסוד עצמו. יאהדונה"י ג' בנצח והוד יהו"ה בנצח ואדנ"י בהוד. יאהדונה"י ד' בת"ת. יאהדונה"י ה' בחו"ג יהו"ה בחסד אדנ"י בגבורות והרי הם ה' מקומות בז"א שבהם עולה הנוקבא ה' עליות. הד' מהן הם מן החזה ולמטה בז"א ע"י זקיפה א' ה' לגבי ו' ועליה הה' בחו"ג על ידי זקיפה ב' ה' לגבי י' כמו שיתבאר למטה שאינה עולה אלא ע"י הזקיפות וכל זאת הכונה אשר בכריעות אינה רק הכנה לתת בה כח שתעלה עליות אלו אח"כ ע"י הזקיפה וע"ש למטה וכל עליות אלו הם בסוד אב"א ובבחינת היותה עדיין נקודה קטנה בלי פרצוף.

ועתה צריך לבאר איך נרמזים ה"פ רי"ו הנזכר בה' שמות יאהדונה"י הנזכר הנה מקום הא' שהוא המל' שתחת היסוד דז"א יש שם יאהדונה"י שהיא בגימטריא צ"א גם יש בה שם אדנ"י בריבוע כזה א' אד אדנ אדני שהוא בגימטריא קכ"ו והנה צ"א וקכ"ו הם רי"ו ע"ה.

אח"כ עולה ביסוד והנה נודע כי ן' שערי בינה הם והם נחלקים: כ"ה בז"א וכ"ה בנוקבא והביאור הוא כי בז"א ניתנים ה"ח וכל חסד כלול מכל הה' הרי הם כ"ה חסדים ובנוקבא ניתנים ה"ג וכל גבורה כלולה מכל הה' הרי הם כ"ה גבור' הרי הם נ' שערי בינה.

גם צריך שתדע כי בכל בחינת דז"א מז"ת יש כ"ה חוץ מן הת"ת והוא כי בדעת יש כ"ה ובחסד יש כ"ה וגבורות כ"ה ובנצח כ"ה ובהוד כ"ה וביסוד כ"ה ובמלכות שביסוד כ"ה אבל בת"ת לא יש כ"ה לפי ששם נשלם היסוד של אימא כנודע ולכן הם למעלה בדעת שלו.

עוד טעם אחר והוא לפי שבתחילה היה ז"א מן ו"ק בלבד וכ"א מהם היה כלול מנו"ן ש"ב ואח"כ נתחלק כ"א מהם לב' ונעשו כ"ה וכ"ה כיצד החסד נחלק חציו לחכמה וחציו לחסד והרי כ"ה כ"ה וכן הגבורות נחלקה לבינה וגבורות הרי כ"ה כ"ה וכן הת"ת נתחלק לדעת ולת"ת הרי כ"ה כ"ה.

ונחזור לענין א' כי הנה יש בו ביסוד שם יאהדונה"י שהוא בגימטריא צ"א ונודע כי הוא כולל את ה"ק ולוקח ה"פ כ"ה של החו"ג והנה"י הם קכ"ה הרי ריו"ו.

ואח"כ עולה בנצח הוד ויש בו הוי"ה בנצח ואדנ"י בהוד ולוקח ה"פ כ"ה של הדעת חו"ג נ"ה הם קכ"ה ועם יאהדונה"י הרי ריו"ו.

אח"כ עולה בת"ת ויש בו שם יאהדונה"י שהוא בגימטריא צ"א עו' יש בו ג' הויות דע"ב ס"ג מ"ה הכלולות בו ובכל הויה מהם יש מ"ב אותיות בפשוט ובמילוי ובמילוי המילוי והנה ג"פ מ"ב הם קכ"ו ועם צ"א הנזכר הרי ריו"ו ע"ה.

אח"כ עולה בחו"ג ויש בהם שם יאהדונה"י שהוא צ"א לוקחים ה"פ כ"ה שהם חו"ב ודח"ג שהם בגימטריא קכ"ה ועם צ"א הרי ריו"ו.

ונמצא כי בג' מקומות בלבד לקחנו בחינת ה"פ כ"ה והם א' ביסוד והב' בנצח והג' בחו"ג אבל בעלותה בב' מקומות הת"ת והמלכות שביסוד לא לקחנום שבת"ת ובמלכות שביסוד אין הריו"ו שלהם נעשה ע"י בחינת הכ"ה הנזכר.

ונמצא כי ג"פ קכ"ה שיש בג' מקומות הנזכר הם בגימטריא שע"ה והוא בחינת המלכות העולה שם הנקרא שע"ה כנודע בס"ה תי' ס"ט בסוד מזל שע"ה גורם גם תמצא כי בשעה יש תתר"פ חלקים כנודע והם ה"פ ריו"ו הנזכר שלוקחתם המל' והם בגימטריא תתר"פ:

ונחזור עתה לבאר ענין הכריעות של י' לגבי ה' וו' לגבי ה' מה ענינה דע כי הכתר יש בו תר"ך אורות כמנין כת"ר ונחלקים לחצאין חציין נשארין לעצמו וחציין ניתנין באו"א והם ש"י אורות קנ"ה אורות לאבא וקנ"ה לאימא וז"ס קנה חכמה קנה בינה כו' האמנם אעפ"י שחלקה הם קנ"ה אורות צריך להוסיף לה ו' אורות אחרים כדי שיהיה בה כח להאציל את ז"א הכולל ו"ק ונמצא כי יש בה קס"א אורות וז"ס שם [ש' מאמרי רשב"י דף כ"א ע"ב] אהיה במילוי יודין אשר באימא העולה קס"א.

והנה אלו הי"ש אורות שנותן הכתר לאו"א הם הם הש"ך ניצוצין דבוצינא דקרדינותא והם הם ג"כ ענין ל"ב אלקים דמעשה בראשית כי להיותם בחינת דין וניצוצין נקראים אלקים והם הם ל"ב נתי' חכמה הנקרא ל"ב אלקים כי הנה כל נתיב מאלו כלול מי"ס הרי עשרה פעמים ל"ב הם ש"ך כמנין ש"ך ניצוצין הנזכר ונמצא כי הם מתחלקים י"ו נתיבות באבא וי"ו נתיבות באימא.

והנה גם בזו"ן יש ל"ב נתי' נחלקים י"ו בז"א וי"ו בנוקבא ובזה נבוא אל ביאור י' לגבי ה' ו' לגבי ה', ונתחיל מן ו' לגבי ה' שהיא כריעה א' כי הנה ה' תתאה ציורה הוא כך כי בתחלה נעשה בה קו א' והוא או' ו' א' משוכה ברוחב וממנה מתפשט ו' אחרת זקופה מעומד וב' ווין אלו מתחברים ונעשים אות ד' שבציור ה' וענין ב' ווין אלו הם סוד י"ב נתי' ואות ו' אחרת התלויה תחת אות ד' של הה'. ואמנם היא ו' זעירא בלי ראש וציורה אות י' א' נמצא שהרי הם כ"ב נתיבות י"ו של חלקה ועוד ו' היתירים שניתוספו בה כדי לתת בה כח ולהאציל את שית היכלין

אשר למטה ממנה ולכן אנו מורידין ואו לגבי ה"א תתאה והכונה היא לתת בה כח ע"י אות ואו זה להוציא את שית היכלין דתחותה והנה גם ה' עילאה היא כך.

ולהבין זה צריך שתדע מ"ש בס"ה בפ' ויקרא בד' י"א ע"ב בענין ס' כתיבת שם ההויה וע"ש איך בתחי' צריך לצייר בה' אות י' א' והוא סוד העוקץ שבאחורי הה"א ואח"כ ממנה מתפשטין ב' ווין שהם ו' משוכה ברוחב וו' אחרת זקופה מעומד בקו ימין כזה ציור הרי הם י' וב' ווין שהם בגימטריא כ"ב והם בגימטריא כ"ב נתיבות אשר בה י"ו של חלקה וששה היתירים הם שניתוספו לה להאציל את ז"א כלול מו"ק הנרמז באות ו' שלישי התלוי' בקו שמאל של אות ה' כי ו' זו צורת ו' ואינה צורת יוד כמו ה' תתאה כנ"ל. והנה לפי שכונתינו עתה לעשותה בחינת רי"ו שהוא כשנצייר צורת ה' בציור ר"ו כזה ציור ונמצא כי אותה הי' שבעוקץ אחורי ההא אינה שם עתה ולכן אנו צריכים להוריד יוד לגבי ה' זו כדי למתק הדינין אשר בה שהם בסוד רי"ו כנזכר.

ונמצא כי תכלית כל הנזכר תכוין להוריד י' של הויה שבז"א וביוד זו נכללת הויה א' שלימה ולהורידה אל אות א' של אדנ"י כדי להעלותה עד החזה וג' אותיות דנ"י נכללין באות א' של אדנ"י ואינם ניכרים שם ותכוין כי יורד שם אהי"ה דיודין והא' זו של אדנ"י נעשית שם אהיה דאלפין וזהו כללות ב' תיבות ברוך אתה.

ותכוין כי ה"פ שם יאהדונה"י הנ"ל הם בגימטריא תנ"ה והוא סוד אשר תנה הודך על השמים גם ר"ת אשר תנ"ה הודך הוא אותיות את"ה והענין הוא כמש"ל כי תיבת אתה צריך לציירה בציור אהיה והנה כשתמלא שם אהי"ה הזה בג' מלויין שבו שהן יודין ההין אלפין יהיו בגימטריא תנ"ה. ותכוין כי על ידי אלו המילויין דאהי"ה העולים בגימטריא תנ"ה עולה הנקבה בה' שמות יאהדונה"י הנ"ל שהם ג"כ בגימטריא תנ"ה.

ותכוין כי ה"פ יהו"ה הם סוד ק"ל וה"פ אדנ"י הם שכ"ה ניצוצין הנ"ל והרי כי כל בחינת הדינים הם מתמתקים ועולים למעלה.

גם תכוין כי ד' מקומות של יאהדונה"י שהוא עד החזה מתתא לעיל' הם עולים ע"י ה' לגבי ו' שבזקיפה א' והמקום הה' של יהו"ה אדנ"י שבחו"ג הוא ע"י ה' לגבי י' של זקיפה הב' כי אין עלייה כלל בזמן הכריעות אלא אח"כ ע"י הזקיפה כמ"ש עתה והוא כי צריך שתדע כי כל אלו הכונות הם הכנות לתת בה כח כדי שתוכל אח"כ לעלות העליות הנזכר ע"י הזקיפות כי עתה על ידי הכריעות אינה עול' כלל וזכור זה היטב ואל תטעה.

ועתה כל אלו הבחינות שהורדנו ע"י הכריעות צריך להעלות ולזקוף אותם ע"י הזקיפות אשר בשם ההויה של הויה וזה ענינה: דע כי הנה עתה אות א' של אדנ"י עולה ע"י י' של הוי"ה כנ"ל בסוד הכריעו' וז"ס כל הזוקף זוקף בשם ותחי' תכוין כי ב' אותיות הנזכר שהם י' וא' במילות הם בגימטריא קל"א והכונה היא לעלות עתה בחינת דעת ק"ל שהורדנו במלת ברוך.

אח"כ תכוין כי בשם אדנ"י עצמו יש בו אות י' אחרת בסופו ותכוין לחבר הא' הנזכר עם זו היו"ד והרי קל"א אחר וב"פ קל"א הם רס"ב שהם סוד רי"ו ועוד מ"ו יתירים שהוא סוד המילוי שם של ע"ב דיודין כי כמו שהכריעה היתה בשם אהי"ה דמילוי יודין גם העליה תהיה ע"י הויה דמילוי יודין.

גם תכוין כי הנה הם ב"פ י"א שהוא סוד ר"ת יהוה אלקינו יהו"ה אחד והם בגימטריא כ"ב שהם בחינת הכ"ב אותיות שהורדנו במלת אתה.

גם תכוין כי עיקרם של אלו האותיות אינם רק א' אחד וב' יודין והם סוד אהיה אשר בבינה כי האותיות הם מן הבינה והם כ"ב אותיות.

ואמנם עיקר מה שתכוין בהויה הזו הוא כי עד עתה ביארנו בענין ב' הכריעות של ו' לגבי ה' ויוד לגבי ה' שהם בבחינת ההוי"ה הכוללת י"ס דז"א אבל בענין ב' הזקיפות אינם אלא בהויה פרטית אשר בת"ת דז"א בלבד הנקרא הויה ושם אנו מעלין וזוקפין את נוקבא המלכות עד החזה שבת"ת. והנה הזקיפה הא' של גופך היא ה' לגבי ו' שהוא בחינת המלכות אשר תחת היסוד ונכללת עמה ג"כ נקודה המלכות שהיתה בבריאה הנקרא אדנ"י כנ"ל בענין ד' השרשים שבמלכות וב' עולות יחד לגבי ו' שהוא גופא דז"א הנקרא ת"ת ונקרא הויה. ותכוין כי זו הה' עולה עד ראש אות ו' זו שהיא בחינת צורת י' א' שבראש אות ו' שהיא בחינת אות היוד שלו דהויה פרטית אשר בת"ת דז"א.

נחזור לענייננו והביאור הוא כי הנה ההויה הזו אשר בת"ת היא בג' כ"ו ואם תחלקנה לג' שלישים אשר בת"ת נמצא כי מקום החזה אשר שם הוא עלית הה' הנקראת מלכות היא מדרגה י' מן כ"ו מדריגות הנזכר בחשבונו אותם מתתא לעילא ונמצא כי מדרגה הי' הזאת היא סיום אות י' של זאת ההויה שבת"ת דז"א אשר י' זו היא ראשית אות ו' של ההויה הכוללת כל י"ס דת"ת דז"א.

גם תכוין בזו הזקיפה הא' ה' לגבי ו' לעשות בחינת רי"ו ע"ד הנ"ל כי אות ה' ציורה ר"י ועם אות ו' הרי רי"ו והנה בזקיפה א' הזו עלתה המלכות ד' מדריגות של יאהדונה"י שיש מן המלכות של היסוד דז"א עד החזה שבת"ת דז"א כנ"ל.

אח"כ תזקוף זקיפה ב' שהיא זקיפת הראש והיא בסוד ה' לגבי י' שהוא עליית בינה דז"א אל החכמה דז"א וגם עתה תכוין לעשות ה' וי' אלו בבחינת ציור רי"ו ע"ד הנ"ל כי אות ה' ציורה ר"ו ועם י' הרי רי"ו, ותכוין כי עליית הבינה לגבי חכמה שבז"א הוא להעלות מ"ן לגבי או"א עילאין שהם ה' וי' עילאין של ההויה הכוללת כל עולם האצילות ועל ידי כן יורד מזווג זה הנעשה באו"א כח אל ז"א כדי לתקן את המלכות לפי שכאשר נתמעטה המלכות וירדה למטה בבחינת נקו' גם ז"א נתמעט אורו כמש"ה כן משחת מאיש מראהו וכו' ואין בו עתה כח לתקן פרצוף המלכות וע"י מ"ן אלו גורמים זווג עליון באו"א ומורידים בו שפע וכח כדי שיוכל הוא לתקן את המל' בבחינת פרצוף.

וצריך שתדע כי כאשר עולה ה' לגבי י' וגם יורד י' לגבי ה' אז הוא כדי לתת מוחים בזו"ן אבל עתה שאנו מעלין ה' לגבי י' לבד ואין אנו מורידין י' לגבי ה' הוא כי אין כונתינו רק לצורך הנוקבא לבדה, והנה השפע היורד מזווג או"א הנעשה עתה בזקיפה הב' הזו כנזכר כדי שיוכל הז"א לתקן את המלכות הענין הוא כי יורד משם שם יהוה ואהיה לצורך הנוקבא וע"י אלו השמות אנו מעלים את המלכות ג' עליות אחרות שיש מן החזה עד הכתר דז"א ובתוך ב' שמות אלו הנזכר יורד ומתלבש בתוכם הויה דמילוי אלפין לצורך שפע הז"א עצמו לחדשו ולתקן את עצמו כי גם הוא נמעט אורו כנ"ל. ונודע כי הויה דז"א היא דמילוי אלפין ובכח י' אותיות הוי"ה זו מתרבה אור הארת י"ס שבז"א עצמו ואז יכול לתקן את המלכות כנ"ל.

ונבאר עתה כל הז' מדריגות שעולה המלכות על ידי ב' הזקיפות הנזכר והם ז' בחינת של חיבור הויה אהיה כי בב' הכריעות היו ה' בחינת יאהדונה"י כנ"ל וענין זה רמוז בס"ה בד' ל' ע"ב וע"ש היטב והנה הם נחלקות לב' בחינת כי בזקיפה הא' עלתה ד' מדריגות עד החזה ובזקיפה הב' עלתה ג' מדרי' עד כתר דז"א ואלו הם ד' מדרי' א' בתחי' עול' הנקודה שהיתה בבריאה הנקרא אדנ"י עד המלכות אשר תחת היסוד דז"א בסוד יהו"ה אהי"ה.

ואמנם ב' הם במילוי יודין העולים בגימטריא ע"ב קס"א שהם בגימטריא רג"ל ותסיר מהם רי"ו ישארו י"ז שהם י' אותיות של הויה דע"ב וז' אותיות של הוי"ה אהי"ה וע"ה הרי ח"י.

אח"כ עולה ביסוד עצמו בשם יהו"ה אהי"ה והם הויה דיודין העולה ע"ב ואהיה במילוי ההין העולה קנ"א שהם בגימטריא רכ"ג תסיר מהם רי"ו ישארו ז' שעם הכללות יהיו ח' אותיות יהו"ה אהי"ה.

אח"כ עולה בנצח והוד בסוד יהוה אהיה אשר בב' והם הויה דע"ב דיודין ואהיה דאלפין העולה קמ"ג אשר ע"ה עולים בגימטריא רי"ו.

אח"כ עולה בת"ת בסוד יהוה אהיה ונודע כי הכתר שבה נעשה מן הת"ת שבו ולכן צריך לכוין עתה בב' בחינת האלה שהם הת"ת שבו והכתר שבה ותכוין כי הת"ת שבו הוא הוי"ה דע"ב דיודין ע"ד הנזכר בכל שאר ספירותיו והכתר שבה הוא ריבוע שם הוי"ה דב"ן דההין העולה קד"ם כזה יו"ד יו"ד ה"ה יוד ה"ה ו"ו יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה כנודע שהויה שבמלכות הוא שם ב"ן דמילוי ההין והנה ע"ב קד"ם הם בגימטריא רי"ו. והרי ביארנו ד' מדריגות של עליות בזקיפה הא'.

ואלו הם ג' מדריגות עליות אשר בזקיפה הב' ה' לגבי י' תחילה עולה בחסד וגבורות בשם יהו"ה אהי"ה והם הוי"ה דאלפין בריבוע העולה בגימטריא ק"ל ושם אהי"ה פשוט בריבועו העולה מ"ד ותחבר עמהם מ"א אותיות שיש בשם אהיה בפשוטו ובמילויו ובמילוי מילויו כנודע הרי הכל בגימטריא רי"ו.

אח"כ עולה בחו"ב בשם יהו"ה אהי"ה אבל בדעת אינה יכולה לעלות כי אין בחינת דעת נעשה בה עד אחר הזווג וזכור כלל זה והיא הוי' דס"ג בריבוע העולה קס"ו ושם אהי"ה מצויר בציור זה יו"ד ד"ו י' ד"ו והוא בגימטריא ן' הרי הכל בגימטריא רי"ו.

אח"כ עולה בכתר בשם יהוה אהי"ה אבל דע כי אינה יכולה לעלות עתה כל הכתר עצמו רק עד בחינת קשר של תפילין ש"ר בלבד כמ"ש בע"ה. ואמנם בכתר תכוין בכללות ד' הויות עסמ"ב העולים בגימטריא רל"ב תסיר מהם רי"ו ישארו י"ו אותיות הפשוטות שבד' הויות אלו ונמצא כי ז' מדרי' הנזכר כולם בשם הוי"ה אהי"ה הם עולים שכ"ט שהם סוד הגבורות הנקרא מנצפ"ך שהם בגימטריא פ"ר והנשאר מן שכ"ט הוא מ"ט שהוא בחינת השמות עצמן של יהו"ה אהי"ה הנזכר אשר הם עם ב' כוללים שבהם עולים בגימטריא מ"ט.

ותכוין כי כיון שאין המלכות עולה עד הכתר עצמו כנזכר רק עד מקום קשר תפילין ש"ר אין כאן אלא מ"ט כי שער הן' שהוא הכתר כנודע אינה יכולה לעלות וביאור ענין זה הוא בתחילה בסוד ב' הכריעות ע"י ה' מדריגות יאהדונה"י העלינו את הדינין של שכ"ה ניצוצין הנודעים שהם ה"פ אדנ"י שהם מתמתקים ומתבסמים ועולים ועתה אנו מעלים גם את הגבורות של מנצפ"ך כנזכר כנודע כי ב' בחינת הם של דינין והם פ"ר ושכ"ה כמבואר אצלינו בפ' בא אל פרעה דל"ח ע"ב בפ' כי יהיה נערה כו' וע"ש.

גם אם נחלק ז' מדריגות הנזכר של הויה אהי"ה לב' בחינת ד' דזקיפה א' עד החזה וג' דזקיפה ב' עד הכתר יהיה באופן זה כי ד' המדרי' הם עולים בגימטריא קפ"ח והוא סוד אהי"ה דיודין העולה בגימטריא קס"א וכ"ז אותיות אשר במילוי מילויו הרי קפ"ח. והג' מדריגות הם בגימטריא קמ"א והוא בחינת אותיות מילוי שם אהיה דיודין העולה קס"א ואם תסיר ממנו ד' אותיות הפשוטות העולות כ"א ישארו קמ"א ע"ה והרי עד עתה עלתה המלכות שהיא בבחינת נקודה קטנה אשר היתה בהיכל ק"ק דבריאה שהיא שם אדנ"י עלתה עתה עד הכתר דז"א בסוד אב"א ועדיין היא בסוד נקודה ואין בה בחינת פרצוף.

אלקינו וא"א הנה נתבאר כי המלכות עדיין היא בסוד נקודה ועלתה עד כתר דז"א בסוד אב"א והנה כוונתינו עתה לתקן תחילה את ז"א כדי שיוכל הוא אח"כ לתקן את המלכות לעשותה פרצוף בהיותה עדיין בסוד אב"א והנה מה שחסר מתיקון ז"א הוא בחינת אור המקיף של המוחין הפנימים והענין הוא כי הנה נתבאר אצלינו בביאור ק"ש דשחרית דימי החול כי ע"י הק"ש נעשין מוחין דא"פ אל ז"א דאצילות ונעשים מוחין דא"פ אל לאה הנקרא ד' דקשר דתפילין שבראש ונעשין מוחין דא"פ אל רחל נוקבא דז"א אבל אינם נכנסין בה כי אז היא למטה בבריאה אבל נשארים למעלה בלאה.

והנה כל המוחין הפנימים האלו הם מבחינת הפנימיות הנקרא נשמות ואינם מבחינת החיצוניות הנקרא עולמות כמ"ש ענין ב' בחינת אלו למעלה בדרוש הב' של ב' י"ט דר"ה ונמצא כי עתה אנו צריכין להמשיך אור המקיף אל מוחין דא"פ דז"א עצמו מבחינת הפנימיות הנקרא נשמות כנזכר ועי"כ יוכל ז"א לתקן את רחל נוקבא לעשותה פרצוף.

ואמנם כמו שלצורך ביאת המוחים הפנימים הוצרך זווג אבא ואימא ביחוד ק"ש של שחרית כנזכר כן לצורך האור המקיף של המוחין צריך זווג אחר מחדש ואז הם יתנו וישפיעו אור המקיף דמוחין בז"א והנה זה הזווג נרמז עתה במלת או"א כמ"ש. וזה ענינו תכוין כי אלקינו הוא אי' עילאה ואלקי הוא אבא והואו של ואלקי הוא הדעת הידוע המזווג את או"א ואבותינו הוא בחינת אוה"מ של ד' מוחין דז"א.

וטעם קדימת אימא לאבא הוא לפי שנא' כונן שמים בתבונה כי עיקר תיקון ז"א הנקרא שמים הוא ע"י אימא. טעם ב' לפי שנה"י של אימא הם נעשים עצמות דז"א כנודע. טעם ג' כי צריך להקדים להעלות בתחילה מ"ן באימא כדי שאח"כ יתן בה אבא מ"ד. טעם ד' לפי שכוונתינו עתה לתת א"מ במוחין דז"א ונודע כי כל א"מ הוא משם אהיה הנקרא אימא כי הוא הנקרא קו ירוק המקיף את העולם ולכך אנו מקדימין אותה. טעם ה' לפי שכוונתינו היא לעשות כתר דז"א בתיבת אלקינו ונודע כי כתר דז"א נעשה מחצי התחתון דת"ת דאימא ולכן אנו מקדימין את אימא במלת אלקינו ואח"כ את אבא במלת ואלקי כנזכר.

והנה כיון שהזווג הזה הוא לצורך אוה"מ דמוחין דז"א גם הזווג הזה דאו"א הוא נעשה בבחינת אור המקיף שלהם וצריך שתכוין בזה וא"כ צריך שתכוין עתה בג' תיבות או"א אל ג' שמות של אורות המקיפים באו"א ודעת. ואלו הם הויה דע"ב באבא ודס"ג באימא ודמ"ה בדעת ונרמזים באופן זה כי בב' אותיות א"ל מן אלקינו נרמז אל שם א"ל היוצא מן ג' יודין וא' שיש במילוי הוי"ה דס"ג שבאימא כנזכר בר"מ בפ' פנחם בד' רמ"ו ע"ב. והנה בהסירך אל מהויה דס"ג ישאר ל"ב והו' בחינת אור המקי' אל הל"ב נתיבות שבמוחין נשארו ד' אותיות הינו מן אלקינו והם בגימטריא ע"א שהם ענין ע"א סנהדרין שבאימא. גם אם תסיר מהויה דס"ג חשבון הב"ל שהוא בחינת אור המקיף כנודע ישאר כ"ו ועם מ"ה שהוא בז"א הרי ע"א כמנין הינ"ו מן אלהינ"ו.

ובמלת ואלה"י תכוין כי הנה בתיבה זו רמוזים אבא ודעת כנזכר והנה אלקי רומז באבא כנ"ל והנה הוא בגימטריא מ"ו כמנין אותיות מילוי הוי"ה דע"ב דיודין. ואות ו' של ואלה"י הרומזת בדעת כנזכר הנה פה נרמז הויה דמ"ה באופן זה כי אות ו' היא ו"פ ו' והרי הם ל"ו כמנין אלה של ואלקי ועם י' של ואלה"י הרי מ"ו ולפי שבמלת ואלקי נרמזו חיבור אבא עם הדעת שלו עצמו לכן אות י' של ואלקי עולה לכאן ולכאן כנזכר והרי נתבאר ענין זווג אור המקיף דאו"א ודעת בג' תי' הנזכר.

ועתה נבאר איך נמשך זה האור המקיף של המוחין פנימיים דז"א ואיך נרמזין בג' תי' אלו הנה נודע כמ"ש בהקדמת ביאור אדרת האזינו ושם נתבאר ענין התפילין בארוכה איך במוחין דז"א יש ו' בחינת ג' מהם א"פ וג' מהם א"מ והבחינת ה' היא א"פ דמוחין פנימיים שבתוך ז"א עצמו ואח"כ יוצא מתוכם אור המקיף שלהם בסוד תפילין

במצח דז"א ואלו התפילין הם בחינת הו' האחרון שבכולם ושם נתבאר אופן הוצאת התפילין בסוד אור המקיף בנצח דז"א איך היא.

והענין הוא כי נודע שז"א מלביש את או"א מן החזה שלהם ולמטה ואו"א מלבישין את א"א והנה נמצא כי ז"א מלביש את הא"א מחצי הת"ת שבו ולמטה אחר היות א"א מתלבש תוך או"א שנתפשטו נה"י שלהם בתוך ז"א כנודע והנה יש חד קוצא דשערי נמשך מן ראש א"א דרך אחוריו ומגיע עד רישי תרין כתפין דיליה בלבד ונודע כי אלו תרי רישי כתפין דא"א הם עצמם בחינת ב' עטרין דחסדים וגבורות שבדעת דז"א והנה על ידי ק"ש דשחרית נזדווגו או"א בבחינת א"פ ואז ירדו אותם ב' רישי כתפין דא"א מבחינת א"פ שלהם עד למטה ונוגע ברישא דז"א ונעשו בו ב' עטרין דדעת בבחינת א"פ דמוחין ועדיין בחינת א"מ נשאר למעלה במקום ב' רישי כתפין דא"א וגם אותה הנימא דקוצא דשערי דרישא דא"א אינה נמשכת רק עד שם לפי שגם היא היא בחינת א"מ כי כל שערות הם א"מ כנודע.

ואח"כ חזרו או"א עתה בברכת אבות להזדווג ב' בבחינת א"מ שלהם עצמם ואז יורד גם אור המקיף של אותם ב' רישי כתפין דא"א למטה ברישא דז"א ואז ג"כ נמשך ההוא קוצא דשערי דרישא דא"א מאחוריו עד למטה בחצי הת"ת שבו המגיע באחורי ריש' דז"א במקום העורף שבו שהוא באחורי ב' עטרין דדעת דז"א ואז מכה שם במקום ההוא ובוקע אותו ונכנס הארת ההוא קוצא דשערי דרך אותה הבקיעה עד פנימיות מוחין דז"א ועי"כ ניתוסף הארתם ובוקעת דרך הפנים לחוץ במצח דז"א ושם נעשים בו בחינת התפילין מבחינת אותו האור המקיף שירד מלמעלה מזווג הב' דאו"א.

אמר הכותב צ"ע כי כבר ענין זה נעשה במצו' התפילין קודם התפלה ואיך נעשה עתה באחרונה ועוד כי הרי עתה בר"ה אינו זמן תפילין. והנה בדרושי התפילין נתבאר כי התפילין הם רשימו דמוחי' שקדמו מאתמול ועתה בתפילת שחרית דיום זה באים מוחין אחרים חדשים פנימיים ומקיפים בעת ברכת אבות ושם בדרוש אחר נתבאר כי התפילין הם מבחינת המוחים שירדו בלילה בעולם הבריאה ואמנם בדרושים שכתבתי בסדר תיקון תפילת שחרית והתחלקותם בד' חלקים כנגד ד' עולמות אבי"ע שם ביארנו כי ע"י תפילין של יד שהיא בבריאה וע"י תפילין של ראש שהיא באצילות נעשין מוחין פנימיים דא"פ וגם באור המקיף שלהם אלא שהוא בבחינת חיצוניות העולמות אבל בק"ש ובברכת אבות אז נעשים מוחין פנימיים דא"פ ודא"מ בבחינת הפנימיות של העולמות שהם בחינת הנשמות כנודע והרי לפניך ב' טעמים חלוקים זה מזה וצ"ע.

והנה צריך שתדע כי בכל מקום שנמצא בתורה ב' אותיות נ"ו בסופי תיבות כגון אלקינו אבותינו וכיוצא בזה כולם הם בחינת גבורות וכנזכר בענין פרשה ויהי נועם שאומרים במ"ש. והטעם לפי שכל הגבורות נכללות בה' גבורות שהם אותיות מנצפ"ך העולים בגימטריא פ"ר ואם תחלקם לה' חלקים שהם ה"ג יהיה כל חלק מהם נ"ו כי ה"פ נ"ו הם בגימטריא מנצפ"ך ולכן כל מקום שתמצא אותיות נ"ו בס"ת הם דין וגבורות.

ונודע כי ה"ג אלו הם ה' הויות העולים בגימטריא ק"ל וכל הויה מהם הוא במילוי כזה יו"ד ה"י ו"ו ה"ה העולה בגימטריא נ"ז והענין הוא כי ה"ג הם במנצפ"ך העולים פ"ר ואם תחבר עמהם אות ה' שהיא בבינה יהיו בגימטריא פר"ה שהם בגימטריא ה' הויות כל אחד במילוי הנזכר וכל בחינת נ"ו הוא גבורות ודין כי כל גבורות מהה' גבורות היא הויה אחת העולה נ"ו כנזכר.

ונחזור לענין א' לבאר מה ענין נ"ו נ"ו ואלו הנרמזים במלת אלקינו ואלקי אבותינו והכונה הוא בב' בחינות. הא' היא כי הנה עתה יורד המקיף של ב' עטרין חסדים וגבורות דדעת דז"א כנ"ל והנה חו"ג נקראים הויה אלקים שהם בגימטריא יב"ק כמנין ב"פ נ"ו נ"ו שבמלות אלקינו ואלקי אבותינו ואע"פ שהעטרא הא' הוא חסד

ואינה דין עכ"ז כיון שהיא בבחינת אה"מ שלו וכל א"מ הוא מן הבינה שממנה דינין מתערין כנ"ל לכן אפילו העיטרא דחסד האור המקיף שלה נרמז במלת נ"ו שהיא גבורה.

הכונה הב' היא כי נודע כי לד' מוחין דא"מ של התפילין יש ד' מקיפים ואח"כ יש עוד מקיף א' לכל הד' והוא מצד הבינה ואח"כ יש עוד מקיף אחר לכל המקיפים הנזכר והוא מצד התכמה וכנגד זה בעשיית התפילין יש ד' קלפים לבנים חלקים בלתי כתיבה לכרוך בהם ד' פרשיות התפי' כל קלף מקיף לפרש' א' ואח"כ כולם נתונים תוך הבית עצמו של תפילין ש"ר אשר הוא א"מ על כולם והבית הזה הוא מצד הבינה כנודע בתחי' הקדמת ספר התיקונים דתפילין אימא על ברא. ואמנם כנגד אור המקיף אשר מצד החכמה אין בו רמז בעשיית התפילין כי הוא עליון מאד ואין לנו בו שום השגה. והנה אלו המקיפים כולם נרמזו במלות אלו כי אבותינו הם ד' מקיפי המוחין הנקרא אבות וב' אותיות נ"ו של אלקינו הוא המקיף מצד בינה המקיף כל ד' ונ"ו של אבותינו הוא המקיף על כולם מצד חכמה.

אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב: כבר למעלה נעשה זווג או"א בבחינת אור המקיף שבהם כדי להוריד את האור המקיף הנקרא תפילין ש"ר אבל צריך שתדע כי אור המקיף הזה הוא תחתון והוא למטה מן מדרגת המוחין הפנימיים של ז"א כי זה המקיף הנקרא תפילין יוצא אח"כ מתוך המוחין פנימיים לחוץ ואמנם יש עוד מקיף א' עליון למעלה ממדרגת המוחין פנימיים דז"א והם אותם המקיפים שנשארו למעלה בת"ת של אימא אשר ממנו נעשה הכתר דז"א ואח"כ נכנסו המוחין ההם תוך נה"י דאימא ונתלבשו תוך רישא דז"א ונעשו שם מוחין פנימיים ואח"כ חוזרין לצאת בחוץ במצח דז"א בסוד א"מ תחתון הנקרא תפילין ש"ר והרי הם ג' בחינות.

ונודע כי הכלים אשר בתוכם נכנסים המו' האלו הם נקרא חב"ד אשר בראשונה היו בחינת חג"ת בהיות ז"א בן ו"ק חג"ת נה"י בלבד וכשהגדיל נתעלו חג"ת שבו ונעשו חב"ד שבו והם בחינת כלים לקבל בתוכם הג' מוחין ונמצא כי אלו הג' כלים הם נקר' ג' אבות אברהם יצחק ויעקב ואלו המקיפים שיורדים ונמשכים עתה מזווג הנזכר דאו"א נקרא אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב.

ובהיות אלו המקיפים יורדים למטה יש בהם ג' בחינת הא' הוא כשיורדים ופוגעים במקום אותם המקיפים הראשונים העליונים שנשארו בת"ת של הבינה. ואח"כ יורדים עוד למטה במקום המוחין אשר נתלבשו בנה"י דאימא ונכנסו גו רישא דז"א. ואח"כ בצאתם לחוץ במצח דז"א בבחינת תפי' ש"ר כנזכר ובכל בחינת מאלו ברדתם שם הם מקבלים אור מן המקום ההוא. ונמצא כי כפ"ז יהיה להם שם בפ"ע בכל בחינת מאלו הג' הנזכר וכמ"ש עתה בע"ה.

ולכן נבאר בתחילה מהיכן יצאו אלו המקיפים השניים הנה בתחלה ביחוד הק"ש ירדו למטה ד' מוחין דא"פ שהם מן חו"ב דאו"א וב' עטרין דדעת גם ירדו עמהם ד' מקיפין שהיו להם שם במקומם בתחי' ועתה חוזרים לרדת ד' מקיפים אלו התחתונים הנקרא תפילין ש"ר ונמשכים ממקום יותר תחתון והוא מחג"ת דאימא כי הרי אלו המקיפים הם גרועים במעלה מן המוחין דא"פ הנזכר כי הנה ברדתם ממקומם מקבלים אור מהם ומכח אור זה שקבלו מהם הם יכולים לצאת ולהתנוצץ במצח בסוד תפילין כנזכר ונמצא כי מוחין דא"פ עם המקיפים שלהם נמשכו מחב"ד דאו"א ואלו המקיפין הב' נמשכו מן חג"ת דאימא.

והנה כבר נתבאר אצלנו כי בז"ת דאימא יש ז' הויות דס"ג ואותיות המילוי של כל הויה מהם הוא בגימטריא הבל כשתסיר אותיות הפשוטות. והנה אלו הם סוד ז' הבלים הנזכר בפ' קהלת כי קהלת הוא בסוד הבינה ויש בה ז' הבלים אלו כנזכר בס"ה כי שיר השירים וקהלת ומשלי אינון לקבל חב"ד. ונודע מ"ש בפ' פנחס בר"מ כי מהויה דס"ג יוצא שם א"ל מג' יודין וא' אשר בה ונמצא כי כשיורד א"מ התחתון דמוח חכמה יורד מן החסד

דאימא ונקרא א"ל וגם כשיורד משם במקום הד' מקיפים הא' ולוקח הארה משם כנזכר הנה הוא לוקח ג"כ משם שם א"ל.

והענין הוא כי הוא לבדו לוקח הארה מכל הד' מקיפין ההם והארה הלוקח הוא שם א"ל באופן זה כי מג' מקיפין הא' לוקח ג' יודין ומן המקיף הד' דעטרא דגבורות לוקח אות א' ונעשה בו שם א"ל ונודע כי המקיף הא' הם ד' לפי שלא נתלבשו עדיין בנה"י דאימא אבל אלו המקי' השניים שירדו גם הם תוך נה"י דאימא נעשו ג' מקיפים לבד כי ב' המקיפים דב' עטרין נעשים מקיף א' כלול מב' ואינם נחלקים לד' מקיפים עד היותם יוצאי' בסוד התפילין ש"ר ואז נעשים ד' מקיפין כמבואר באורך בדרוש התפילין.

והנה כל מקיף מאלו הג' יש לו הבחינת הנזכר של שם א"ל אור מקיף הא' לוקח שם א"ל מחסד דאי ואח"כ לוקח שם א"ל מכל הד' המקיפין הא' ע"ד הנזכר וגם המקיף הב' לוקח שם א"ל בגבורה דאימא ואח"כ מכל ד' מקיפים הח' ע"ד הנזכר וגם המקיף הג' לוקח שם א"ל מת"ת דאימא ואח"כ מכל ד' מקיפים הא' ע"ד הנזכר. וז"ס ב' אותיות א"ל אשר באלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב אשר כבר נתבאר כי ג' מקיפים התחתונים האלו הם ג"פ אלקי אלקי אלקי.

ועתה צריך לבאר כי כיון שאלו המקיפים הב' נמשכים משלש הויות ס"ג דחג"ת דאימא א"כ למה אינם לוקחים אלא שם א"ל שבהם בלבד ואינם לוקחים כל המילוי כולו של הויה דס"ג שהיא בגימטריא הבל כנזכר כי הרי כל אור מקיף הוא בחינת הבל כנות אבל דע כי ודאי שכך הוא שלוקחים כל מילוי דס"ג שהוא בגימטריא הב"ל לטעם הנזכר אבל הענין הוא במה שנקדים לך הקדמה אחת בענין הדעת והיא זאת.

דע כי באלו המוחין פנימיים של ז"א ובכל פרטי מקיפיהם יש בהם ב' בחינת דעת ונקרא ב' דיעות וז"ס מש"ה כי אל דעות ה' תרין כנזכר באדרת האזינו והם דעת א' מכריע למעלה בין שני מוחין דז"א הנקרא חו"ב ודעת ב' למטה מכריע בין ב' עטרין דחו"ג אשר אלו הב' עטרין בכללותם הם מוח א' הג' הנקרא דעת כנודע.

והנה מוח הדעת דאימא מתפשט בו"ק התחתונים מחסד עד יסוד שבה כנודע כי סוד הדעת הוא אות ו' ונחלק לו' חלקים הנזכר שהם ו' ווין וזו היא בחינת התוספת שיש באותיות המילוי דהויה דס"ג העולה בגימטריא הב"ל על שם א"ל היוצא ממנו כי א"ל עם אות ו' הוא בגימטריא הב"ל כי ו' זו היא מבחינת הדעת כנזכר ואע"פ שב' ווין הם יתירים על ב' שמות א"ל אשר בב' הויות ס"ג דחסד וגבורות דאימא עכ"ז כיון ששרשם אינם רק ו' א' של הדעת אינם נחשבים אלא באות ו' א' ונמצא כי ב' שמות א"ל א"ל הם מקיפין מוח חכמה דז"א ומקיף מוח בינה דז"א ואות ו' היתירה הנכללת מב' ווין הנזכר הנשאר מחשבון מילוי הב"ל כנזכר הוא מקיף מוח הדעת העליון דז"א המכריע בין חו"ב דז"א.

אח"כ במקיף הג' דדעת דז"א הכולל ב' עטרין כנודע הנה הוא בחינת אל הג' דהויה דס"ג דת"ת דאימא ואו' ו' הנשארת לתשלום כל המילוי שהוא בגימטריא הב"ל כנזכר היא בחינת המקיף אל בחינת דעת התחתון הב' המכריע בין ב' העטרין דחו"ג.

והנה בחינת ג' שמות א"ל כבר נרמזו בג"פ אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב ובחינת אות ו' של הדעת נרמזה באות ו' יתירה של ואלקי יעקב ואע"פ שהם ב' ווין של ב' דעות עליון ותחתון שניהם נכללין בו' זו לפי שאלקי יעקב הוא המוח הג' הנקרא דעת הכולל ב' עטרין והוא בכללותו נקרא דעת ולכן ב' ווין אלו שהם ב' הדיעות נכללין בו ביחד באות ו' של ואלקי יעקב כנזכר ועוד כי הנה עיקרם אינה אלא ו' א' שבדעת שבבינה שנחלק לו כנזכר. גם ו' זו של ואלקי יעקב רומזת כללות הכל שהם ד' מוחין וב' דעות הרי ו'.

והרי נתבאר בחינת האור שקבלו אלו המקיפים הב' מן הבחינת א' שירדו שם שהם ד' מקיפים הא' והם ב' אותיות א"ל של אלקי כנזכר. ומן הבחינת הב' שהוא ברדתם למקום המוחין הפנימיים ממש כי גם משם לקחו הארה. והנה היא אות ה' של אלה"י. ומן הבחינת הג' שהיא בעת צאתם לחוץ בסוד תפילין במצח גם אז לקחו הארה מהכאת נימא דשערי דא"א והוא אות י' של אלקי. ונמצא כי ג' ההארות שלקחו מכל ג' המקומות הם נקראים אלה"י א"ל ה' י' וע"ש נקרא אלו המקיפים הב' אלקי אלקי כנ"ל. וכבר נתבאר ענין ב' אותיות א"ל איך נלקחו ממקום המקיפים הא'.

וטרם שנבאר ב' אותיות אחרות שהם ה"י מאלה"י נבאר תחלה מה ענין אלו ההארות של א"ל ומה נעשה בהם דע כי הנה נמצא שיש בג' המקיפים האלו הב' ט' יודין וג' אלפין בג' שמות א"ל אשר בהם כנזכר וט' היודין אשר נלקחו מג' מקיפין הא' שהם חו"ב ועטרא דחסד אחר אשר נתנוצצו ויצאו בבחינת תפילין במצחא דז"א נמשכו ונתפשטו ונעשו א"מ אל כל ט' ספירות דז"א בבחינת החיצונית הנזכר שם בכל ספי' דז"א כנזכר אצלנו בדרוש שמות הספי' בסדר אורות המקיפין וכנזכר שם כי בכל ספירה יש ג' בחינות פנימי ואמצעי וחיצון וכולם בסוד א"פ וכנגדם ג' בסוד א"מ.

והנה הם מתחלקים בסדר הזה כי ג' היודין של המקיף דמוח חכמה אשר לקחם מג' המקיפים הראשונים שהם חו"ב ועטרא דחסד הנה הם מקיפים אל ג' ספירות קו ימין דז"א והם חח"ן שבו. וג' יודין דמקיף ב' של בינה מקיפים לג' ספירות קו שמאל שבו שהם בג"ה וג' יודין דמקיף ג' של עטרא דחסד מקיפים לג' ספירות קו אמצעי שבו שהם דת"י.

ונשאר עתה בחינת אות ו' הנשארת מתשלום חשבון מילוי הב"ל שהוא בחינת הדעת כנ"ל. ואמנם הם ג' ווין אשר בג' המקיפים מג' מילוי ס"ג שמהם נתפשטו ג"פ א"ל א"ל כנזכר ומאלו נעשה בחינת הפה דז"א בחינת הב' השפתים והלשון שבו אשר הם בחינת נה"י שבפה.

ואמנם ג' האלפין אשר בג' המקיפים הב' האלו אשר לקחום ממקיף הד' הא' הנקרא עטרא דגבורות אלו הם מתפשטים בנוקבא דז"א אשר היא עתה אב"א והיא בסוד נקודה בלבד ונמשכים בה ג' אלפין אלו כדי לתקנה ולעשותה פרצוף שלם מי"ס כנודע כי אין המלכות נבנית אלא מעטרא דגבורות.

והנה זה סדר התפשטות בה הנה א' הראשון נחלקת לג' חלקים והם ב' יודין וו' שהיא יו"י צורת א' כנודע ומן ב' היודין נעשין בחינת הפנים ונקראין ב' תפוחין קדישין ימין ושמאל ומן אות ו' נעשה החוטם שבה. ואלף הב' גם היא נחלקת ע"ד הנזכר ומב' היודין נעשים ב' הידים שלה ומן אות ו' נעשה גופא דאמצעיתא דילה שהם חג"ת שבה. ואח"כ מן האלף הג' נחלקת ע"ד הנזכר ומב' היודין נעשו ב' שוקין דילה ומן אות ו' נעשה היסוד שבה והרי הם נה"י שבה. והנה נתקנה ונבנית הנוקבא בסוד פר' בהיותה אב"א ע"י ג' אלפין אלו.

והנה כאשר חוזרת לעמוד עמו פב"פ אז לוקחת גם היא ג"כ הארת הט' יודין אשר נתפשטו בז"א כנודע ומאירין בג' האלפין אשר בה באופן זה כי הנה כל אלף מאלו הג' נתחלקו לג' חלקים כנ"ל שהם ו' וב' יודין יו"י נמצא כי גם הג' אלפין שבה הם תשעה אותיות ומאירים בהם תשעה יודין הנזכר ט' בט' ועי"כ ניתוסף בה הארה יתירה מאד ואז נעשית היא בבחינת ג"פ א"ל א"ל שהם בגימטריא ג' אלפין וט' יודין וג"פ א"ל א"ל הם בגימטריא מג"ן והוא סוד מ"ש בתפילת שחרית דחול בענין מלך עוזר ומושיע ומגן אשר הוא בעת חזרתה פב"פ כנזכר שם וע"ש.

ואחר כל זה מתעלים ג' שמות א"ל א"ל א"ל הנזכר אשר בה וכולם מאירים בסוד הפנים שלה א"ל א' בפן הימני וא"ל א' בפן השמאלי וא"ל א' בחוטם שלה והנה שם א"ל במילוי הוא קפ"ה ונמצא כי ב"פ אל אשר בב' תפוחין דילה הם בגימטריא ש"ע כי הנה עתה יש בפניה אור כל הש"ע ריבוא נהורין אשר באנפין דא"א הנזכר באדרת נשא אבל ז"א שאין בו רק הארת הט' יודין בלבד אין לו רק ק"ן ריבוא נהורין באנפוי כנזכר באדרת נשא.

וזה סוד מ"ש רז"ל שאדה"ר לא היה יכול להסתכל בפני חוה אשתו והטעם הוא כי עתה בחזרת פב"פ עמו יש לה ש"ע ריבוא נהורין באנפאה והז"א אין לו אלא ק"ן ריבוא בלבד והטעם הוא מפני שהיא לקחה הארת הט' יודין שבו וג' האלפין שבה.

והנה א"ל הג' אשר בחוטם שבה הנה הוא סוד ב' אותיות א"ל דואלקי יעקב שהוא בחינת הדעת המכריע בין ב' אנפין וכיון שמכריע ביניהם לוקח ב' כוחותיהם והם ב' שמות א"ל שבהם העולים ש"ע ולכן גם בחוטמא יש בו שע"ה ריבוא ארכא דחוטמא כנזכר באדרת נשא ואמנם ב' נוקבא דפרדשקא הם בחוטמא וכ"א מהם ארכו שע"ה ריבוא שהוא בחינת ב' שמות א"ל הנכללין בהאי חוטמא להיותו מכריע בין ב' אנפין. ואמנם היות מספרם שע"ה כנזכר עם שאינם רק ש"ע מב' שמות א"ל הענין הוא כמ"ש בס"ד ובאדרת נשא כי בכל נוקבא מאלו ב' נוקבין דחוטמא יש בה אות ה' א' וכמבואר אצלינו בשער רוח הקדש בענין היחודים וע"ש.

גם נבאר קצת מענין זה למטה בג' ההין שיש באלקי אברהם אלקי יצחק אלקי יעקב. והנה אלו הג' אלפין אשר מתפשטים בנוקבא דז"א כנזכר אשר הם מתחלקים לט' חלקים שהם ט' אותיות יו"י יו"י יו"י שהם בגימטריא ג' הויות שהם בגימטריא לח"ם להורות כי עתה היא ראויה לזווג בסוד כי אם הלחם אשר הוא אוכל.

גם ענין הג' אלפין אלו הם סוד מש"ה וידבר שלשת אלפים משל כי מאלו הג' אלפין שבה מתפשט פניה לש"ע ריבוא נהורין כמנין מש"ל כנזכר.

גם ז"ס כי לשלג יאמר הוי ארץ. כי ג' אלפין דמילויים הם בגימטריא שלג ומג' אלפין האלו העולים של"ג נתהוית ונעשית הנקבה הנקרא ארץ וכשחוזרת פב"פ אז נהפכין בסוד נצבה שג"ל לימינך בכתם אופיר שהוא בעת חזרתה פנים בפנים וכאשר בעונות ישראל יש פגם למעלה בעונות התחתונים והיא אובדת האורות של האלפין האלו אז כתיב בה ותרד פלאים הפך אלפים והרי נתבאר בחינת הארה הא' שלוקחים אלו המקיפים הב' ברדתם אל מקום מקיפים העליונים והם ב' אותיות א"ל שבאלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב.

ועתה נבאר בחינת הארה הב' שלוקחים ברדתם ובהכנסם בתוך המוחין הפנימיים עצמן דז"א והנה הוא סוד ג' ההין שיש בג"פ אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב כנ"ל הנה המקיף הא' שבהם שהוא במוח החכמה כבר בתחלה בבחינת הא' לקח שם א"ל כנזכר והוא סוד ג' יודין וא' שהם ד' אותיות לפי שהמקיפים הא' הם ד' כנ"ל לפי שלא נכללו תוך נה"י דאימא אבל המוחין הפנימיים שנתלבשו תוך נה"י דאימא הם ג' מוחין בלבד ולכן אלו המקיפים הב' כ"א מהם אינו לוקח הארה מן המוחין הפנימיים אלא ג' הארות בלבד והוא ג' ווין מג' מוחין חב"ד הפנימיים ואז המקיף הא' נצטיירו בו ג' ווין אלו ונעשו אות ה' שהיא נחלקת לג' ווין ו' עילאה חכמה ו' צד הימין בינה ו' התלויה ביניהם דעת וכעד"ז במקיף הב' והג' ואלו הם ג' ההין שבג"פ אלקי אלקי אלקי כנזכר.

והנה ענין היות ו' זו הג' תלויה תוך זו הה' ואינה מחוברת עמהם הענין הוא כי הנה ו' זו רומזת אל הדעת כנזכר כמ"ש למעלה כי ב' דעות הם דעת עליון מכריע בין חו"ב דז"א ודעת ב' תחתון מכריע בין ב' עטרין והנה הדעת העליון נעלם מאד ואינו ניכר ולכן לא נתחברה ו' זו הרומזת אל הדעת בכללותו אל ב' הדיעות עם ב' ווין העליונים שהם חו"ב אבל נשארה תלויה למטה להורות כי אין ניכר רק הדעת התחתון המכריע בין ב' עטרין.

והנה אף שאמרנו כי בההארה הא' לקח כ"א מהם ד' אותיות ועתה לא לקח כי אם ג' אותיות שהם ג' ווין דציור אות ה' עכ"ז גם בה נרמזו ד' בחינות והוא במה שנודע במ"ש פרשה בלק דר"ו ע"ב על אשורנו ולא קרוב ענין ההוא פסיעה לבר אשר בסוף רגל הו' התלויה תוך אות רגל ההא א' שבשם והוא בחינת עטרא דגבורה הניתנת למלכות והוא דוגמת אות א' דשם א"ל כנ"ל וג' הווין עצמן הן ניתנין לז"א כדמיון ג' יודין דאות ל' דשם א"ל כנ"ל.

ונבאר סדר התפשטותם הנה בג' ההין הנזכר יש ג' ווין וג' פסיעות לבר ולפי שאלו ההין הם מן הארת המוחין הפנימיים דז"א כנ"ל לכן הארה זו אינה יוצאה לחוץ אבל משם ממש מתוך המוחין הפנימיים יורדין ג' ההין אלו דרך פנימיות ז"א עד מקום החוטם שלו אשר יש שם ג' קוים והם ב' נקבי החוטם ימין ושמאל וקו א' באמצעם ובג' קוי החוטם האלו שם ירדו ועמדו ג' ההין הנזכר ה' דחכמה לימין וה' דבינה לשמאל וה' דדעת באמצע וז"ס ההין אשר בב' נוקבי דפרדשקא דחוטמא הנזכר באדרת נשא וכנ"ל בענין שם א"ל שנעשו שע"ה ריבוא בארכה דחוטמא עם ה' זו.

ואח"כ משם נתפשטו עוד למטה באופן זה. ג' ווין דה' א' נתפשטו בג' קוים דז"א ואותה הפסיעה אשר בזו הה' הא' נמצאת דבוקה ממש ביסוד דז"א ומשם מאירה בנוקבא כי ו' הג' נתפשטה בקו אמצעי דת"י והפסיעה היא אצל היסוד כנזכר. וג' ווין דה' ב' נתפשטה בג' קוים דנוקבא דז"א. וג' ווין דה' ג' נשארה בסוד בחינת הדעת המחבר את זו"ן וגם שם הוא בציור ג' קוים והרי נתבארו ג' ההין של אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב.

ועתה נבאר בחינת ההארה הג' שלוקחים אלו המקיפים הב' בעת צאתם אח"כ לחוץ בבחינת תפילין במצחא דז"א כי הנה אינם יכולים לצאת שם אלא בכח הכאת קוצא דשערי דא"א הנמשך עד העורף דז"א ומכה שם ומרוב ההארה היוצא מסיום פיות דשערות ההם נכנסת לפנים בתוך המוחין הפנימיים ובוקע ויוצא במצח אלו המקיפים הב' כנ"ל במלת אלקינו ואלקי אבותינו והנה ההארה שלוקחים אלו המקיפים הב' מן ההוא קוצא דשערי הם ג' יודין שבג"פ אלקי אלקי אלקי והטעם הוא כי הנה השערות יוצאות מתוך הגומות שבעור הראש כנודע ובחינת הגומא היא צורת יוד עגולה ובחינת השיער הוא צורת ו' ארוכה ובחינת טפת האור היוצא דרך נקב השיער הוא צורת י' עגולה הרי הוא ציור ג' אותיות יו"י שהוא ציור אות א' ואמנם מה שלוקחים אלו המקיפים הב' הוא אותם טפות הארות היוצאים דרך נקבי השיער כנזכר שהוא ציור יודין ולכן הם נרמזים בג' יודין שבג"פ אלקי אלקי אלקי כנזכר כנגד ג' הארות שלוקחים אלו ג' המקיפים הב' בעת הכאת ההוא קוצא דשערי בעת צאתם לחוץ להעשות מקיפים בסוד התפילין כנזכר.

ביאור קצת כוונות בתפילות ר"ה הנה נת"ל כי בר"ה לפי שנברא העולם ביום הזה לכן נעשה בכל שנה באלו הימים ככל מה שהיה בעת שנברא העולם והוא כי בתחילה חוזרים זו"ן אב"א וצריכים אח"כ נסירה וחזרת פב"פ וחיבוק ונישוק וזווג וכל אלו הבחינות הם נגמרים ביום ח' חג עצרת ואז מזדווגים יחד וכמ"ש בע"ה בתחלת דרוש חג הסוכות ובתחלת דרוש יוה"כ וע"ש בדרוש ג' דחג הסוכות בענין התפשטות החסדים דאימא בנוקבא דז"א ושם נתבאר טעם נכון אל אריכות הימים האלו משא"כ בזמנים אחרים.

ונמצא כי מיום א' של ר"ה עד סוף ליל חג עצרת כולם הם או זווג ישראל עם לאה או זווג יעקב עם לאה ולכן נקרא ר"ה כי כן לאה היא ראש של רחל כנודע בסוד עקב ענוה יראת ה'. ומה שאנו מכוונים בכל תפלות אלו הימים הנזכר בברכת אבות במלך עוזר ומושיע ומגן כו' להחזירה פב"פ אז הכל בסוד לאה ולא ברחל כי רחל אין נסירתה נגמרת אלא ע"ס י' ימ"ת ספירה א' בכל יום מהם אבל לאה ננסרת לגמרי ביום א' ובכל יום ויום וחוזרת פב"פ עמו ולזה תיקנו ענין זכרנו לחיים כו' קודם מלך עוזר כו' כי במלות אלו נרמז נסירת לאה.

ולכן יש בזכרנו לחיים י"א תיבות וזה סדרם: זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים כתבנו בספר חיים למענך אלקים חיים ולא יאמר אל מלך וגם לא יאמר אל חי וכ"כ בעל הטורים ז"ל וכבר נתבאר אצלנו שזהו סוד הנסירה ואינה נעשית אלא ע"י השינה והדורמיטא שהיא א' מס' במיתה לכן אנו אומרים שזכירה תהיה לחיים ולא למיתה. גם נתבאר אצלנו כי למענך אלקים חיים הוא בנה"י דז"א ונודע כי הם שיעור קומת הנוקבא וזהו למענך כי נסירת הנה"י היא למענך כי שם הוא קומתך. והנה הם י"א תיבות בסדר הזה והם כנגד עשר אחוריים שצריך לנסר ועוד בחינת אחרת שהיא חיות לכולם שעמה הם י"א ע"ד מ"ש בי"א סמני הקטורת הנאחזים בי"א אחוריים שלו ואע"פ שאין ננסר בכל יום ויום מן עשרת ימ"ת אלא ספירה א' עכ"ז צריך להוריד הדינין עד למטה.

ונודע כי לאה היא באחורי ז"א מראשו ועד החזה ורחל היא מן החזה ועד סיום רגליו. והנה זכרנו לחיים הוא כנגד כתר דז"א אשר נקרא חיים בסוד התפי' העליו' שהם בחינת המקיפים העליונים הא' אשר על כתר דז"א כנ"ל בביאור ברכת אבות במלות אוא"א כו' כי יש מקיפים א' וב'. ונודע כי התפילין נקרא חיים חיי המלך לפי שיש בהם כ"א אזכרות כמנין אהיה וד' פרשיות כנגד ד' אותיות הויה וד' בתים כנגד ד' אותיות אהיה והנה אהיה הויה אהיה הם בגימטריא חיים וזה תכוין בזכרנו לחיים שהוא מלת חיים הא' שבד"פ חיים הנזכר כאן.

ותכוין כי אלו התפילין שהם המקיפים העליונים נמשכים בז"א ע"י זווג או"א כנודע אשר בבחינת אור המקיף שלהם והנה או"א הם בבחינת הוי"ה דמילוי יודין דע"ב ואהי"ה דמילוי יודין העולה קס"א והנה ע"ב וקס"א הם בגימטריא רג"ל והם בגימטריא ד' אותיות זכור אשר במלת זכרנו ועוד יש בו נ' יתירה לרמוז כי הנה אח"כ נמשכים אלו המקיפים היוצאים מן הזווג הנזכר דרך נ' שערי בינה הנמשכים מן אורות דאו"א.

גם ר"ת זכרנו לחיים הוא ל"ז וס"ת הוא מ"ו והם בחינת ב' מילויי ב' הויות ע"ב ס"ג לרמוז כי כ"ז נמשך ע"י זווג או"א הנקרא ע"ב וס"ג ואז יוצאי' בחינת המילויים שבהם לחוץ. גם תכוין כי ר"ת הוא ל"ז כמנין הב"ל לרמוז כי אלו התפילין הם בחינת א"מ הנקרא הב"ל כמבואר לעיל בברכת אבות ובהרבה מקומות והוא בבחינת ההבל היוצא ממילוי ס"ג שהוא בגימטריא הב"ל.

והרי ביארנו טעם היות התיבות י"א ואמנם היות מספר אותיותיו מ"ח הוא לרמוז אל ב' שמות הויה אהיה שרמזנו במלת זכרנו כנזכר והם בפשוטן בגימטריא מ"ח עם הכולל.

אח"כ אנו אומרים מלך חפץ בחיים והוא למטה בתפילין דמקיפים תחתונים שבמצח דז"א שהם כנגד המוחין הפנימיים חב"ד וגם אלו התפילין נקראים חיים לטעם הנ"ל. והנה באחורי אלו התפי' יש שם קשר של תפי' אלו שבראש ז"א והוא סוד אות ד' כנודע והיא בחינת לאה מלכות העליונה העומדת באחורי ז"א מן חכמה ולמטה וז"ש מלך חפץ בחיים כי זו המלכות עילאה הנקרא מלך לוקחת חפץ ורצון הנמשך מן מצח הרצון אשר בז"א אשר שם בחינת התפילין הנזכר הנקרא חיים ומן הרצון הזה שלוקח מן התפילין הנקראים חיים נעשית ד' זו דקשר דתפילין מאחוריו הנקראת מלך.

כתבנו בספר חיים הוא בחג"ת דז"א אשר הם סוד ב' ידים שבהם סוד הכתיבה והנה מלכות הב' הנקרא רחל ונקר' ספר כנודע היא יוצאת כאן באחורי החזה אשר בת"ת ושם נעשים בה ג"כ בחינת תפילין שבראש שלה הנקרא תפילה של יד דז"א כמבואר אצלינו במקומו. וגם תפילין אלו נקראים חיים וזמ"ש כתבנו בספר החיים כי בחינת חג"ת דז"א הנקרא כתיבה יאירו במלכות הב' הנקרא ספר אשר בו התפי' הנקראים חיים ויתקנו אותה.

למענך אלקים חיים הוא בנה"י דז"א כבר אמרנו למעלה כי הם שיעור קומת הנוקבא וזהו למענך כלומר כי נסירת הנה"י הוא למענך כי שם הוא קומתך. והענין הוא כי יש כאן בחינת נה"י דז"א ובחינת נה"י דרחל נוקבא

העומדין כנגד הפרקי' תתאין דנה"י דז"א כנודע וכ"א מהם נקרא אל חי בסוד היסוד הנקרא כן בין בנה"י דז"א בין בנה"י דנוקבא והתחברות ב' יחד נקרא אלקים חיים בלשון רבים וכפי הכונה הזאת היה ג"כ צודק לומר כאן מלת אל חי כמו שיש גורסין אבל אין לומר אותו לפי שאין צורך להזכירו כיון שכבר הוזכר בלשון התחברות אלקים חיים כנזכר ועוד כי אין להוסיף בזכרנו יותר מי"א תיבין כנזכר.

מלך עוזר ומושיע ומגן עתה הוא בחינת חזרת לאה עם ז"א פב"פ כנודע בתפלת שחרית דחול ובמלת מגן תכוין אל מש"ל בברכת אבות בענין אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב ואמרנו כי מן ג"פ אל אל שבג"פ אלקי אלקי נמשכה הארתם לנקבה ונעשית מג"ן. ושם נתבאר כי כל אל מהם נחלק לג' יודין ואלף ולכן כשנמשכין בנקבה נחלקין ג' יודין בחב"ד שלה וג' יודין בחג"ת שלה וג' יודין בנה"י שלה וכעד"ז ג' האלפין שבהם כל אלף צורתה יו"י כזה א' ומתחלקים ע"ד ט' יודין הנזכר יו"י בחב"ד יו"י בחג"ת יו"י בנה"י שלה וע"י כל אלו ההארות נעשית מג"ן כנ"ל.

ברוך א"י מגן אברהם: כבר נתבאר כי יש כאן ב' כריעות וב' זקיפות. והענין הוא כי ע"י הכריעה של הגוף בסוד ו' לגבי ה' במלה ברוך יורדת הארת חג"ת דז"א בחג"ת שלה אשר הוא בחינת אות ו'. ואח"כ ע"י כריעת הראש בסוד י' לגבי ה' יורדת ההארה הנזכר באור יותר גדול ונמשך עד נה"י שלה ובשם ההויה ע"י הזקיפה ההיא אנו ממשיכין הארה בג' מוחין שבה ואז עולין ונזקפין ג"פ א"ל שנרמז במלת מג"ן שהם מתחלקים בג' קוים שבה ומתקבצים ומאירים באנפין שלה בסוד מגן אחר והוא ע"י החסד הנקרא אברהם בסוד והוכן בחסד כסא וזמ"ש מגן אברהם ועלי' זו אל אנפין דילה נתבאר היטב למעלה בביאור ברכת אבות במלות אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב וע"ש היטב.

אח"כ ברכת אתה גבור ותיקנו בה נוסח מי כמוך אב הרחמן כו' והם ח' תיבות ואלו הם מי כמוך אב הרחמן זוכר יצוריו ברחמים לחיים ויש בין התפלות שינוי שבתפלות שחרית ומנחה וערבית תאמר אב הרחמן ובתפלת מוסף תאמר אב הרחמים וגם זה נוהג בתפילת יוה"כ.

עוד שמעתי מפי מגידי אמת מן החברים שלנו שאמר להם מוז"ל שגם במנחה של יום שבת יאמר אב הרחמים והדבר מבואר כי במנחה דשבת יש עליה דומיא דתפלת המוסף והוא פשוט. גם מצאתי כתוב במחזור של מורי זלה"ה שעשה הגהה כי גם בתפלת נעילה ביוה"כ יאמר אב הרחמים כמו במוסף וכן שמעתי מפיו כשהיה מתפלל.

והנה נוסח זה של מי כמוך אב הרחמן כו' יש בו ח' תיבות והם כנגד הארת ח' תיקוני דיקנא דכהנא רבא אשר כנגדם הם ח' בגדי כהונה אל הכה"ג ביוה"כ ונודע כי כהנא רבא הוא בע"ק א"א ולכן נקרא רבא ולא זעירא אבל כהן הדיוט אינו צריך ח' בגדים ולפי שהם בעתיקא לכן הם בגדי לבן כנגד לבושיה כתלג חיוור הנאמר בעתיקא.

ודע כי בכל י' י"ת צ"ל אב הרחמן שהוא בז"א אבל בתפלות המוספין דר"ה ויוה"כ ושבת שבנתים צ"ל אב הרחמים לפי שאז עולים עד או"א ונודע כי אבא עילאה נקר' אב לכל הרחמים כולם כי הוא ראשית קו הימין ולפי שברכה זו היא כולה גבורות כי לכן נקר' גבורות לכן אנו ממתקים אותם במלות אב הרחמן והענין הוא כי אב הרחמן הוא בגימטריא ש"ו מן אותיות שופר אשר ביארנו שם כי עם הי"ד פרקי אצבעות האוחזים בשופר נשלמים לש"ך ניצוצין הגבורות ואנו קוראים אותם אב הרחמן למתקם בסוד רחמים וגם אב הרחמים הנזכר בתפלת המוספין כנזכר גם הם בחשבון אב הרחמן.

ואמנם כונת ברכה זו היא כי ביום ר"ה נידונין כל הנשמות העתידות לחזור בגלגול בעוה"ז וזמ"ש זוכר יצוריו ברחמים לחיים ולא אמר זוכר אותנו ע"ד מ"ש זכרנו לחיים אלא זוכר יצוריו הם הנשמות הנזכר שזוכר אותם ברחמיו ית' להחזירם לחיים ולחיותם בעוה"ז בסוד חזרתם בגלגול.

וזמ"ש בתפלת המוסף בזכרונות אתה זוכר מעשה עולם ופוקד כל יצורי קדם וכו' מי לא נפקד כיום הזה כו' והנה ע"י גלגול הנשמות האלו שחוזרים לחיות בעוה"ז בסוד הגלגול מזה ג"כ נתאמת אצלנו כי גם יהיה תחית המתים אל הגופים לעת"ל וזמ"ש אחריו ונאמן אתה להחיות מתים בגוף ונפש כי בראותנו אותך זוכר יצוריך ברחמים. לחיים שתחזור הנשמה בגלגול מזה נודע כי נאמן אתה להחיות מתים בגוף ונפש. וגם לסיבה זו נתקן תיקון מי כמוך וכו' בברכת תחית המתים כי כולו דוגמא א'.

גם ר"ת ברחמים לחיים הם ל"ב נתי' גם ר"ת יצוריו ברחמים לחיים הוא שם בן מ"ב שהוא בחינת גבורות מעין ברכה זו הנקרא גבורות. גם ר"ת זוכר יצוריו ברחמים לחיים הם מ"ט והם מ"ט שערי בינה.

לדור ודור המליכו לאל כי הוא לבדו מרום וקדוש. דע כי בעשרת ימי תשובה אין לומר כל סדר זה מן לדור ודור ע"ס הברכה דאתה קדוש עם ד"פ ובכן דאצטריכו למימר והם ובכן יתקדש וכו' ובכן תן פחדך וכו' ובכן תן כבוד כו' ובכן צדיקים וכו' ואין לומר סדר הזה כולו אלא בב' ימים דר"ה ויוה"כ בלבד אבל בימ"ת אין בחינת אלו מתגלים ולכן אין לאמרם אז זולתי זכרנו בברכת אבות ומי כמוך בתחיית המתים ואתה קדוש כסדר ימי החול אלא שחותם המלך הקדוש.

ואמנם כונת אלו המילות הם כי הנה יש בו ט' תיבות כנגד לאה ורחל שהם ב' דלתין וע"ה הוא ט'. וגם נקרא דור ודור ואנו ממליכים אותה עתה וזמ"ש לדור ודור המליכו לאל וכו' ומלת לאל הם ב' שמות אשר בדור ודור עצמם הנזכר והוא כי אות א' אשר באמצע לאל תחברנו עם כל למד ולמד בראש ובסוף יהיה ל"א וא"ל והם ברחל ובלאה כי ברחל הוא הויה דס"ג שיש בה ג' יודין וא' כמנין ל"א ולפי שהויה מתחלת באות י' לכן היודין קודמין לאות הא' וזהו ל"א אבל בלאה הוא שם אהיה ביודין שגם יש בו ג' יודין וא' כמנין א"ל ולפי ששם אהיה מתחיל באות א' לכן הא' קודמת ליודין וזהו אל.

ואומרו כי הוא לבדו מרום וקדוש גם זה נחלק לב' מלות כי הוא לבדו הם ברחל ומלות מרום וקדוש הם בלאה כי היא למעלה ממקום רחל כנזכר אצלנו בפ' ויצא בסוד יעקב משמש במרום וע"ש ושמעתי משם מוז"ל כי הוא לבדו הם בגימטריא שם מ"ב והוא ברחל.

ובכן יתקדש שמך וכו' דע כי ד"פ נזכרו בכאן מלות ובכן שלא כדברי הפוחתים ממנין זה וגורעים ומשנים כפי העולה בדעתם. והנה ובכן הוא בגימטריא ע"ב ונודע כי שם בן ע"ב הוא ג' ג' ג' אותיות ג"פ ע"ב ואח"כ נכללים בע"ב תיבין א"כ הם ד' ובכן.

ואמנם ענין ד' ובכן אלו הם ד' הויות ע"ס מ"ב באופן זה: כי הויה דע"ב הרי היא נודעת כי גם היא במספר ג' אותיות בכן גם הויה דס"ג עם י' אותיותיה הם ע"ג כמנין בכ"ן ע"ה. גם הויה דמ"ה עם חשבון ד' אותיותיה הפשוטות הם כמנין ע"א וע"ה הרי ע"ב אמנם הויה דב"ן היא בבחינת ריבוע כזה י' י"ה יה"ו יהו"ה שהיא בגימטריא ע"ב. וכבר נתבאר ענין זה בענין ויעבור וי"ג מדות דרחמי שבתפלת שחרית דחול כי ד"פ אלו ע"ב ע"ב ע"ב הם סוד ע"ב רי"ו וכו' והנה אם תוסיף ו' של ובכן יהיה בגימטריא כמנין מזלא ולכן צריך לכוין להוריד בכל בחינת ע"ב מאלו הד' הויות תוריד ג' הויות עליונות אשר במזל העליון הח' דדיקנא דא"א שהם בגימטריא ע"ח כמנין מזלא

וכמנין ובכ"ן ואמנם ב' ובכן הא' הם ללאה הא' בבחינת שמאלו תחת לראשי והב' הוא בחינת וימינו תחבקני וב' האחרות הם לרחל ע"ד הנזכר בלאה.

ועתה נבאר כ"א מהן ובכן יתקדש שמך וכו' יש בו ח' תי' כנגד לאה ורחל הנקרא ב' דלתין כנ"ל ולאה היא הנקראת שמך ה' אלקינו כי הנוקבא נקרא שם כנודע ולאה נקרא שמך הגדול ואלקינו על ישראל עמך הם ברחל אשר תמיד עומדת עם ישראל בעוה"ז כנודע.

ולכן תכוין כי מלת יתקדש הם אותיות שד"י ת"ק שהוא בחינת שם שד"י כפשוטו ובחינת אותיות מילוייו בלבד העולים ת"ק. והענין הוא כי לאה ורחל שם הוא בחינת שם שד"י שבתפילין שהם ש' של בית תפלה ש"ר וד' דקשר תפלה ש"ר וי' דקשר תפלה של יד. ורחל ולאה הם נקרא מלכות וזהו מה שאנו אומרים בתפלת מוסף במלכיות לתקן עולם במלכות שד"י.

גם תכוין כי הנה זה ובכן הא' הוא הויה דע"ב דיודין אשר הוא בסוד החכמה הנקרא קדש וזמ"ש ויתקדש. וגם טעם אחר כי בהויה דע"ב דיודין יש ד' יודין וכ"א כלולה מי' הם ד' מאות ועם עשר האותיות דהויה עצמה במילואה הרי ת"י כמנין קודש וכמנין קדוש וזמ"ש ויתקדש.

ושמעתי משם מוז"ל כונות אלו כי ר"ת של יתקדש שמך ה' הוא בגימטריא יש"י כמנין ש"ך ניצוצין הנודעים וס"ת הנזכר הם שכ"ה שהם ה' אלפים היתירים הממתקין את הש"ך דינים הנרמזים בה"פ די"ן של אדנ"י העולים בגימטריא ש"ך ובהם ה' אלפין למתקם כנודע. גם ר"ת של אלקינו על ישראל עמך הוא קנ"א כמנין אהיה דההין גם ס"ת הנזכר הם פ"ו כמנין אלקים ע"כ שמעתי.

ובכן תן פחדך כו' צריך להגיה מלת כמו שידענו ולהסיר מלת כמו כנודע ואז יהיה מספר תיבות סדר ובכן הזה מ"ב תי' כנגד שם בן מ"ב כנודע שהוא בגבורות ובפחד כנודע.

ומלת פחדך הוא בגימטריא יב"ק שהם שתי שמות יהו"ה אלקים והם ב"פ נ"ו נ"ו והם ב' גבורות מן החמשה גבורות מנצפ"ך כנודע שמתחלקו' לה' אלקים דכן וכל א' מהם הוא בגימטריא נ"ו נ"ו וכל ה"פ נ"ו הם ביחד בגימטריא פ"ר כמבואר לעיל בברכת אבות דר"ה במלת או"א כו' וע"ש הטעם.

גם ב' תיבות של תן פחדך הם בגימטריא תקס"ב כמנין ב"פ מנצפ"ך עם ב' הכוללים של ב' מנצפ"ך כי הם מנצפ"ך א' בבינה ומנצפ"ך א' במלכות והם בבריאה ובעשיה כי בהם בחינת הדינים שהם נקבות ולכן לא הוזכר בברכה זו עולם היצירה אלא בריאה ועשיה לבדם והוא אומרו על כל מעשיך ואימתך על כל מה שבראת. גם אומרו ויראוך כל המעשים וישתחוו לפניך כל הברואים.

ובכן תן כבוד לעמך כו' צריך להגיה ולומר ותקוה טובה לדורשיך וכמשחז"ל בס"ה בפ' וישלח ע"פ הצילני נא מיד אחי מיד עשו כו' כי צריך האדם לפרש ולבאר בלשון שאלתו בתכלית הביאור עד שלא יהא בה גמגום כלל פן ח"ו יתן מקום אל המקטרג לקטרג בלשון שאלתו ולכן צ"ל ותקוה טובה לדורשיך ולא ותקוה סתם.

וביאור המלות הוא כי הנה אנו עתה בזה ובכן הג' שהוא בז"א כנ"ל שהוא בסוד הויה דמ"ה דאלפין ולכן צריך להזכיר בו ענין תקוה טובה הזאת והוא כי יש בו אותיות תי"ק ו"ה פי' כי היצירה והעשיה הם תי"ק ונרתק של ב' אותיות אחרונות ו"ה של ההויה וזהו ות"ק ו"ה. והענין הוא כי הנה אומות העולם אין להם בחינת רוח ומכ"ש נשמה רק בחינת נפש בלבד מעולם העשיה ואף נפש זו היא מן הקליפה דעשיה הנקרא רע ולכן אנו אומרים בימי

החול בעמידה למינים אל תהי תקוה פי': שאנו מתפללים שלאומות העולם וגם למינים שלא יהיה להם שום חלק ותי"ק ו"ה שהם יצירה ועשיה ואפי' בנפש דעשיה מצד הקדושה לא יהיה להם שום אחיזה כלל. אבל עתה ביום ר"ה אנו מתפללים שאנו דורשיו ית' שיתן לנו תי"ק ו"ה מצד הטוב ר"ל שעל הפחות אם אין בנו מעשים לקבל הנשמה העליונה מכולם שהיא מן הבריאה לפחות אל יחסר לנו רוח ונפש מן יצירה עשיה הנקרא תקוה מצד הקדושה שבהם הנקרא טוב וזמ"ש ותקוה טובה.

ונלע"ד ששמעתי ממוז"ל כי בזה ובכן הג' יש בו כ"ז תיבות חוץ ממלת ובכן והוא כנגד שם ההויה הזו שהיא הויה דמ"ה דאלפין כנ"ל. גם נלע"ד שאני הוא שאמרתי למוז"ל ענין זה ולא הודה בו ואני מסופק.

גם מ"ש וצמיחת קרן לדוד עבדך הוא ברחל הצומחת ממטה למעלה ואין בה רק ב' יחודים הויה אלקים הוי' אדנ"י שהם גימטריא בא"ר אבל ועריכת נר לבן ישי הוא בלאה שהיא כדוגמת הבינה העליונה ולכן יש בה ג"כ יחוד הג' של הויה אהיה אשר ג' היחודים הנזכר יחד הם בגימטריא נ"ר וזמ"ש ועריכת נר לבן ישי שהיא לאה אשר ממנה יצא משיח בן דוד בן ישי.

קדוש אתה ונורא שמך, נלע"ד ששמעתי ממוז"ל במש"ה ויגבה ה' צבאות במשפט כי כל הזווגים שבימים אלו מר"ה ועד שמיני עצרת הם בלאה ולא ברחל ושאנו אומרים ויגבה שהם בחינת נה"י דאימא הנקרא יהוה צבאות כנודע המלובשים בז"א הנקרא משפט והם נגבהים למעלה בלאה. עוד ירצה לפי שעתה הוא זמן הנסירה ובר"ה ננסרת בחינת הראש כי לכן נקרא ר"ה כנודע אצלינו ולכן היא צריכה להגביה עצמה למע' כדי ליקח הדינין הננסרין ממקום אחורי רישא דז"א וזהו ויגבה ה' וכו'.

ברוך אתה ה' המלך הקדוש צ"ל המלך הקדוש בב' ההין א' של המלך היא בלאה הנקרא מלך מלכות עילאה והיא נעשית עתה בחינת אות ה' והנה היא מקבלת הארה מן המוחין הפנימיים דז"א המלובשים תוך נה"י דאימא עילאה הנקר' הקדוש ה' קדוש. גם המלך המשפט שאומרים בעשרת ימי תשובה הוא ברחל מלכות תתאה וגם ב' ההין אלו תכוין בהם אל הדרך שנתבאר בב' ההין דהמלך הקדוש אלא שהה' ראשונה דהמלך המשפט הוא ברחל כנזכר.

וכתוב לחיים טובים וכו' נלע"ד ששמעתי ממוז"ל כי אנחנו נמשלים אל הכותי הזה היודע לשאול שאלותיו בהדרג' ולכן בברכת אבות שאלנו זכרנו לחיים סתם ועתה הוספנו לשאול שיהיו טובים והכונה כפי הסוד הוא כי הנה עתה ברכה זו היא בהודאה שהיא ספירת ההוד ונודע כי נה"י דז"א נעשין מוחין לנוקבא ואז נקרא טובים וכמ"ש בתפי' שחרית דחול בברכת אבות בענין גומל חסדים טובים וע"ש וזמ"ש וכתוב לחיים טובים.

מה שאומר במוסף ועקידת יצחק היום לזרעו ברחמים תזכור שמעתי בשם מוז"ל שזו הנוסחא היא האמיתית לומר לזרעו ולא כדברי הנוסחא האחרת לזרע יעקב.

היום הרת עולם וכו' הוא ענין התקבצות הדינין והגבורות ביסוד הנקבה שהם דינין דכורין ודינין נוקבין והם שכ"ה ניצוצין ופ"ר דמנצפ"ך וכולם בגימטריא הר"ת ולכן יום זה הוא יום הדין. והיום יעמיד במשפט כל יצורי עולם וכו'.

ענין א"מ שנתקן אחר העמידה בכל י' ימי תשובה באמרך א"מ קרע רוע גזר דינינו תכוין במלת קרע אל שם קר"ע שט"ן והוא שם השני דשם בן מ"ב ותכוין שע"י שם זה יקרע רוע גזר דין.

דרוש ז'

בענין תקיעות של ר"ה ובתחילה אבאר סדרם הנה הם ל' תקיעות תשר"ת תש"ת תר"ת ג"פ מיושב בעת ברכת שופר אחר קריאת ס"ת ול' תקיעות מעומד במוסף בלחש במלכיות זכרונות שופרות ומ' תקיעות בקדיש תתקבל שלאחר תפלת מוסף דחזרה באופן זה. בתחי' יתקע תשר"ת ג"פ תש"ת ג"פ ותר"ת ג"פ הרי ל' תקיעות ויחזור לתקוע תשר"ת תש"ת תר"ת פ"א הרי מלכות קולות ויכוין כי הם מאה קולות כנגד שם הויה דמילוי ס"ג ובאותיות מילויה לבדם שהם בגימטריא ל"ז והנה ס"ג ול"ז הם ק'. ובענין כונת השופר יתבאר היטב ענין ס"ג ול"ז אלו מה ענינם.

סוד תקיעת שופר ובתחילה אכתוב ענין א' שנלע"ד ששמעתי ממוז"ל והוא זה כי ב' שופרות הם שופר הקטן ביום ר"ה והוא בתבונה ושופר הגדול לע"ל באי' עילאה הנקרא בינה כמש"ה והיה ביום יתקע בשופר גדול מכלל דאיכא קטן וכן דרשו רז"ל גם נלע"ד ששמעתי כי תקיעות דמיושב הם בתבונה ושל המוסף הם באימא כי עד שם עולים זו"ן במוסף כנודע.

ועתה נבאר דרוש זה על מתכונתו בע"ה ובו יתבאר מי הוא השופר ומי הוא התוקע ומי הוא הפה של התוקע שבו תוקעים בשופר ומהו בחינת הקול היוצא מתוך השופר.

כבר נת"ל כי בימי ר"ה עומדים זו"ן אב"א ואנו צריכים לנסור אותם בימים האלו ע"י הדורמיטא דאפילו או"א בז"א גם נתבאר ענין הדורמיטא הזו כי היא העלאת פנימיות זו"ן בבחינת מ"ן בתוך אי' עילאה ואחר עלייתם בתוך אימא כנזכר ע"י הדורמיטא אז אנו מעוררין אותם ומוציאין אותם מלמעלה מתוקנים עם מוחין הראויים לזווג.

ואמנם סוד השופר בעצמו שמעתי פעם א' ממוז"ל כי הוא כללות כל הגבורות והדינין כי הנה הוא בגימטריא תקפ"ו ותוקף להורות כי הוא בחינת הדינין תקיפין כולם והוא סוד ג' האלקים הא' הוא אלקים במילוי יודין העולה בגימטריא ש' דשופר והב' הוא אלקים בריבועו פשוט והוא גימטריא ר' דשופר והג' אלקים פשוט שהוא בגימטריא פ"ו דשופר.

אבל מה ששמעתי עתה נקשר עם הדרוש שהקדמנו והוא כי בחינת השופר הוא בחינת אור המקיף של ז' ספי' תחתו' דאימא ולכן נקרא שופר מלשון שפופרת של ביצה ושפופרת של קנה שהוא חלול מתוכו וכן הוא בחינת א"מ שהוא חלול מתוכו להלביש בתוכו את האור הפנימי. עוד נקר' שופר לטעם האדמת פני התוקע ביופי ושפרירות כמו שיתב"ל בע"ה.

אבל דע כי האור הפנימי דז"ת דאימא הם ז' הויות דס"ג אבל אור המקיף אינו כן וכמ"ש. והענין הוא כי הנה נתבאר במ"א כי יש דינין דכורין ויש דינין נוקבין והם שכ"ה נצוצין דבוצינא דקרדינותא ופ"ר גבורות דמנצפ"ך והנה אור המקיף נודע כי הוא בחינת דינין וגבורות כמבואר בהרבה מקומות ולכן הוא כולל ב' בחינת אלו של הדינין ולכן נקרא שופר כי אותיות פ"ר דשופר הם ה"ג דמנצפ"ך שהם בגימטריא פ"ר וב' אותיות ש"ו מן שופר הם סוד הש"ך דינין דבוצינא דקרדינותא והם נשלמים לחשבון זו ע"י היד של אדם האוחזת בשופר לתקוע בו כי היא כלולה מן י"ד פרקין שבה' אצבעות היד עם ש"ו הרי ש"ך וה' אצבעות היד משלימין לה' גבורות מנצפ"ך שהם פ"ר ונעשין פרה אדומה והרי נתבאר ענין השופר וענין היד האוחזת בו.

ועתה נבאר בו מי הוא התוקע ומי הוא הפה דע כי התוקע הוא אימא עילאה כי היא תוקעת מתוך פיה ומוציאה את זו"ן דרך פיה לחוץ ואז יורדים משם ולמטה ונכנסים ועוברים תוך פנימיות אור המקיף בתוך חללו עד

סיום ז"ת שלה שהם סוד השופר ואח"כ הם יוצאים מתוך פה התחתון של השופר הזה לחוץ. והנה גם הפה של אימא היא הויה דס"ג ועם הכ"ב אותיות הנמשכים שם בסוד אחה"ע בומ"ף כו' בתוך ה' מוצאות הפה הרי הם בגימטריא פה.

ועתה נבאר מה הם הקולות שיוצאים מתוך השופר. הנה הודעתיך כי התיקון הז' דבי"ג תיקוני דיקנא דעתיקא הוא נקרא ואמת והוא בחינת תרין תפוחין קדישין דעתיקא ושם נתבאר כי הם ז' הויות דס"ג שהם בגימטריא אמ"ת.

והנה המילוי של ס"ג הוא בגימטריא הב"ל ונמצא כי ז' המילויים שבז' הויות הנזכר הם סוד ז' הבלים דקהלת וכולם הם בגימטריא ר"ס עם הכולל שלהם ולהיות כי כל בחינת מילוי הוא דין כי מילוי הוא בגימטריא אלקים לכן אלו הז' מילויים שהם ז' הבלים הנזכר נמשכים מבינה שהיא בחינת דין ודינין מתערין מינה ונמשכין בז"ת שבה כי כבר הודעתיך כי שבעה הויות דס"ג הם בז"ת דאימא והנה הקולות שאי' תוקעת מתוך פיה אל תוך השופר הם בחינת ז' הבלי' אלו ואלו יוצאין מפיה התחתו' של השופר לחוץ והם סוד קול השופר והנה הם בגימטריא ר"ס כנזכר וכשיוצאי' משם לחו' מתחלקי' חציים לז"א וחציים לנוק' וע"י הבלים אלו נתקנים זו"ן והנה בהתחלקם לחצאים היו שני פעמים ק"ל ק"ל והנה ז"א הוא אות ו' ונוק' היא אות ה' תתאה של הויה ואז ז"א הנקרא ו' לוקח חציים שהם ק"ל ונעשים קול והנקבה הנקרא ה' לוקחת חציים שהם ק"ל ונעשים קל"ה וזהו סוד קול השופר.

ונבאר ענין האדם התוקע אשר פניו מתאדמים בעת שתוקע והוא כי בהיותו תוקע להוציא ז' הבלים וקולות אלו מחוץ לשופר אז מתעוררים שרשיהם ומקוריה' שהם ז' הויות דס"ג אשר בתרין תפוחין דעתיקא ומאירין ומתאדמין פניו. וז"ס הארת פני התוקע וגם לסיבה זו נקרא שופר מלשון שופריה דאדם וכיוצא בזה כ' ע"י השופר מתעורר יופי העליון של תרין תפוחין דעתיקא ומתגלית הארתם למטה בעת תקיעת השופר כאשר מתאדמים פני התוקע כנזכר. ולהיות כי קול השופר הוא בחינת ההבל היוצא מן הויה דס"ג כנזכר לכן צריך לתקוע ביום ר"ה ק' קולות כנגד שם ס"ג ומילויו העולה ל"ז. וס"ג ול"ז הם ק' קולות שנתב"ל היכן מקום תקיעתם.

ואחר שנתבארו כל הענינים דרך כלל נבאר עתה דרך פרט בענין התקיעות הנה תחלה צריך לכוין כי צורך התקי' זו היא לצורך נסירת הדינים דזו"ן הננסרים ביום זה ואנו ממתקין אותם ע"י תקיעת שופר והוא כי ע"י עלותם באימא והיותם שם בסוד העיבור בזמן הדומיטא ואח"כ אנו מוציאין אותם לחוץ בסוד ההבל הנזכר היוצא מתוך השופר ועי"כ הם מתמתקים. וכלל זה יהיה בידך כי כל כפיית וביטול הדינין והתמתקות אינם אלא על ידי שורשם ממש כי הגבורות והדינין העליונים הנה הם תמיד ממותקים ומבוסמים לכן הם עצמם כופים את הדינים הקשים ומבסמים אותם וממתקים אותם ולכן אל תתמה ממ"ש עתה בעזרת השם איך ע"י שרשי ומקורי הדין אנו מבסמים וממתקים את הדין.

ואח"כ תכוין בענין השופר בעצמו כי הוא קצר למעלה ורחב למטה בסוד מן המצר קראתי י"ה מקום המצר הוא מקום הקצר הנתון בפיו של התוקע ומקום רחב הוא למטה כי כן הוא בחינת המקור שלו שהוא הדיקנא דעתיקא אשר הוא הכופה ומבסם כל כחות הדין כולם כנודע והנה הדיקנא ההוא הנה היא מצר מלמעלה ולמטה מתרחבת יותר ויש בה ב' שמות י"ה הנמשכים מב' שמות אלקים אשר בב' פאתי הראש שמשם נמשכת ויוצאת הדיקנא כמבואר אצלנו בביאור י"ג מדות של ויעבור בתפילת שחרית דחול ושם י"ה הא' העליון הוא למעלה במצר ושם י"ה הב' התחתון הוא למטה במרחב. וזמש"ה מן המצר קראתי י"ה ולכן צריך שפיו הקצר והמצר יהיה למעלה בפיו של התוקע ופה הרחב יהיה למטה ותכוין כי ע"י תקיעת שופר זה אתה מוריד אותם ב' שמות של י"ה י"ה העליון והתחתון שבמצר וברחב של הדיקנא כאן במקום הזה לאכפייא כל הדינין האלו כי שם הוא שורש ומקור כולם כנודע.

ואחר כך תכוין בענין הוצאת הקול והוא כי התחלת הקול הזה הוא הבל היוצא מן הגרון דאימא אשר בו מתחברים ב' שמות מ"ב א' מאבא וא' מאימא ושניהם כלולים בגרון דאימא והנה ב"פ מ"ב הוא סוד אחע"ה שבגרון כנודע וע"י אלו המ"ב נכפים הדינין כנ"ל. גם תכוין באותיות גיכ"ק אשר בחיך דאימא הסמוך אל הגרון כי החיך הוא סוד חכמה המזדווג עם הגרון שהוא בי' ואותיות גיכ"ק ואחה"ע אשר בחיך וגרון הם בגימטריא רי"ו ותכוין כי זה הרי"ו הוא זווג או"א ע"י חיך וגרון בסוד אכלו רעים גם רי"ו אלו עם הכולל הם סוד רזי לי רזי לי כו'.

אח"כ תכוין בהויה דע"ב דיודין שבאבא לחיך ולהויה דס"ג שבאימא בגרון ותכוין כי ב' הויות אלו הם בגימטריא קה"ל ועם הכולל הם קול קו"ל בז"א קל"ה בנקבה וע"י שמות אלו נכפים הדינין שבהם.

אח"כ תכוין להעביר ולהוציא ב' קולות אלו שהם זו"ן מן הפה ולחוץ ע"י ב' הויו' דע"ב וס"ג הנזכר והנה בתחילה הם יוצאים ועוברים דרך החניכיי' שבתוך הפה דאימא כי החיך הוא אותו העומק הסמוך אצל הגרון והוא סוד החכמה אבל החניכיים הם יותר לחוץ אשר שם תקועים השיניים ואלו אדרבה הם דינין והנה הם ב' חניכיים א' למעלה בלחי העליון בשרשי השינים העליונים וא' למטה בלחיים התחתון בשרשי השיניים התחתונים וב' חניכיים אלו הם ב' שמות אלקים וכל שם מאלו בבחינת ריבועם הוא ר' ואם תחבר ר' העליון עם י"ו שינים העליון יהיה בגימטריא רי"ו שהוא גבורות וגם ר' התחתונים עם הי"ו שינים התחתונים התקועים בה יהיו רי"ו שני להורות כי השינים הם שורש הדינין והגבורות, ועיין בדרושי יוה"כ לקמן בע"ה בביאו' מאמר רז"ל כל האוכל ושותה בט' וכו' ובסוף נתבאר היטב ענין החניכיים והשניים והשפתיים באר היטב ובהיות הקולות עוברים דרך אלו החניכיים הנקרא אלקים הם נעשים דינין ובצאת מן השיניים ושם הם נטחנים עם השיניים שהם אותיות זסשר"ץ ואז הם נמתקים.

ולכן צריך לבאר לך מהו ענין השינים. הנה השינים הם נרמזים באות א' והנה הא' יש בה ב' יודין ואות ואו באמצע וזה הו' היא כפולה כנזכר בס"ה והנה ו' הא' מתחברת עם יוד עילאה ונעשי' י"ו שינים למעלה והו' הב' מתחברת עם י' תתאה ונעשים י"ו שינים למטה בלחי התחתון וצורתה כזה א' ואלו הם ל"ב שינים אשר בפה העליון דאימא.

הנה נת"ל כי הקול היוצא הוא בחינת ב' הויות ע"ב ס"ג אשר בחיך ובגרון והנה יש בהם ז' יודין והם מתחברים עם ב' יודין שבאות א' של השינים ונכללין עמהם והרי הם ט' יודין והם ב' אותיות מ"ן מן מנצפ"ך שהם כוחות הדין ואותם ב' הווין שבאות אלף שוכבות זה ע"ג זה כזה \\ והם רמז אל שני שורות השיניים ששוכבות זה ע"ג זה והם טוחנים ומהדקים כחות הדין ונקרא שחקים השוחקים מן לצדיקים.

וענין השחיקה והטחינה הזו הוא כי בתחילה היו הדינין מתחברים יחד סוד היודין אשר בב' הויות ע"ב ס"ג וכדי למתקן צריך לפררן ולהפרידם כל יו"ד בפ"ע ואז הם מתחברין עם ב' יודין שבאות א' ונעשים ט' יודין שהם בגימטריא מ"ן דמנצפ"ך ובזה נמתקו ונעשו מ"ן שהם ב' אותיות של מנצפ"ך הכלולים בב' אותיות פ"ר של שופר כנז"ל ונהפכו מתוקים כטעם הדבש וכמש"ה וטעמו כצפיחית בדבש והם סוד ב' אותיות הנשארות שהם ש"ו מן שופר שהם בגימטריא דבש.

ונודע כי הויה דמ"ה היא בז"א והנה ג' מלוים לבדם של ג' הויות ע"ב ס"ג ב"ן הם גימטריא ק"ט תסיר מהם מ"ן ישארו י"ט שהוא חשבון מילוי הויה דמ"ה ואינו נרמז ונזכר בפני עצמו כמו האחרים אלא מובלע בתוכם ע"ד הנזכר. וז"ס ויקראו בני ישראל את שמו מ"ן כי לא ידעו מ"ה הוא להיות בחינת מ"ה מובלע בתוכו ולא נודע ולא ניכר בביאור כמו ג' מילויים האחרים והרי נרמזו כאן ד' המילויים של ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן.

והנה כל בחינת מלוי הוא דין כנ"ל והנה אלו הד' מלויים הם שרשי הדינין כדי לאכפייא דינין תתאין כנ"ל והנה כבר נמתקו הדינין של קול הזה בעברם דרך השינים ונעשו רחמים ובעברם דרך השפתים אשר שם אותיות בומ"ף מתמתקים יותר והוא כי הנה ד' מלויים ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן הנזכר הם בגימטריא קכ"ח שהם בגימטריא ב"פ דין ובעוברם דרך בומ"ף שגם הוא בגימטריא קכ"ח נמתקים שם יותר.

והרי עד עתה נמתקו ב' אותיות מ"ן מן מנצפ"ך ונשארו ג' אותיות צפ"ך והם בגימטריא ק"ץ והם נמתקים ע"י ג' הויות ע"ב ס"ג מ"ה הנ"ל שהם בגימטריא ק"פ ועם שרשם שהוא בחינת עשרה אותיות שבמילוי הויה שהוא בגימטריא ק"ץ כמנין צפ"ך המתמתקים ע"י והנה אם חחבר שם הויה שהוא בגימטריא כ"ו עם אותיות צפ"ך יעלו בגימטריא רי"ו כמנין גבורות והרי נתבאר מיתוק הדינין אשר בקול השופר עד צאתו מחוץ לפה דאימא ונכנס תוך השופר.

דרוש ח'

יבאר בו ענין התקיעות בעצמם מה הם ועתה צריך לבאר בחינת התקיעות עצמם שהם תשר"ת תש"ת תר"ת והנה כונתם נתבארו בס"ה בפ' אמור בדצ"ט ע"ב וז"ל סדרא קדמאה כו' סדרא תנינא כו' ובדברינו אלה יתבאר לפניך דברי המאמר הנזכר היטב ובתחילה צריך שנחזור לבאר התעוררות קול השופר מה עניינו. הנה נתבאר למעלה כי כונתינו ביום זה הוא כי ז"א הוא בסוד השינה והתרדמה וכונתינו הוא לנסור את זו"ן להחזירם פב"פ. והענין הוא כי הנה נודע טעם דבוקם אב"א הוא לפי שאחורים של זו"ן הם דינין לפי שהם שמות אלקים וכדי שלא יתדבקו החיצונים בהם נתדבקו הם אב"א ובעלות רצון המאציל להחזירם פב"פ הוצרך להפיל על ז"א תרדמה וע"י תרדמה זו ננסרים כל הדינין אשר באחורי ז"א וניתנין אל הנקבה ובמקום הדינין שבאחורי הזכר באים במקומו חסדים בסוד ויסגור בשר תחתינה ואז יהיה ז"א כולו חסדים ונוקבא כולה דינין ועי"כ אין להם דבקות יחד בסוד אב"א ויפרדו איש מעל אחיו ואח"כ יתבסמו הדינין שבנקבה וזה נקרא חיבוק השמאל ואח"כ יחבקנה בימין ואח"כ יחזירנה פב"פ עמו לצורך הזווג והרי נתבאר כללות הענין בקצרה.

ובדרוש א' של סוכות נתבארו כל פרטים אלו בתכלית הביאור בקצרה ולכן צריך שתעיין שם בתחלה דרוש ג' וזה פרטי הדברים. הנה בהיות ז"א בתרדמה ההיא אשר נתבאר עניינה בפ' וישב בפ' ויוסף הורד מצרימה ושם נתבאר היטב ענין השינה והחלום והפתרון מה עניינם. והנה סודה היא הסתלקות פנימיות שהם ד' מוחין שבו חו"ב ודעת כלול מתרין עטרין בהיותם מלובשים תוך נה"י דאימא כנודע באופן שיצאו המוחין הפנימיים הם ולבושיהם שהם הכלים דנה"י דאימא ויצאו ויחנו על ראש ז"א ונשארו שם בבחינת א"מ עליו ואז ז"א ישן כי נסתלקה ממנו חיותו הנזכר באופן כי אור הפנימי שלו חזר לעלות ונעשה א"מ עליו.

ונבאר תחילה מי הם הישנים ואח"כ נחזור לבאר מה נעשה מן המוחין אשר עלו ונעשו א"מ. הנה נודע כי טרם שבאו המוחין בז"א לא היה אלא בן ו"ק בלבד שהם חג"ת נה"י וכשבאו בו המו' נתעלו חג"ת שבו ונעשו חב"ד שבו שהם ג' חללי גולגלת' כדי שבתוכ' יתלבשו נה"י דאימא ובתוכם מלובשים המוחין כנודע וג' חלקי גולגלתא אלו הם הישנים עתה כי נסתלק מהם רוחניותם שהם המוחין הנזכר.

ונמצא כי אע"פ שהם עתה בחינת חב"ד שורשם היו חג"ת שהם ג' אבות אברהם יצחק יעקב ולאלו ג' חללי גולגלתא חב"ד דז"א הוא שמזכיר במאמר הזוהר הנ"ל בשם אברהם יצחק יעקב והבן זה.

ונחזור לבאר ענין המוחין בעצמם שעלו ונסתלקו הנה מוחין אלו הם ד' והם חו"ב ודעת כלול מחו"ג והם מתלבשים תוך ג' לבושים דנה"י דאמא וכבר נתב"ל בביאור ברכת אבות דר"ה במילות אלקי אברהם אלקי יצחק

ואלקי יעקב כי ב' דעות הם דעת א' בין ב' מוחין חו"ב והוא נעלם ודעת ב' נגלה ומכריע בין תרין עטרין דחו"ג שבמוח הדעת המלובשים תוך היסוד דאימא וזה דעת תחתון נקרא ת"ת באופן כי במוח הג' הנקרא דעת המתלבש ביסוד דאימא הוא כלול מן ג' בחינת שהם חג"ת ואלו הג' מוחין הכלולין במוח הדעת הם המוחין של ג' הכלים הנ"ל הנקרא אברהם יצחק יעקב ונקרא רישא דלהון שם במאמר הזוהר.

אמר הכותב צ"ע כי לעיל בברכת אבות נתבאר כי חב"ד הם מוחין דג' הכלים הנקרא אברהם יצחק יעקב וכאן נר' להיפך כי המוח הדעת הנקרא חג"ת הוא ג' מוחין דג' הכלים הנקרא אברהם יצחק יעקב והרי הם ו' בחינות של מוחין חו"ב ודעת המכריע בינתים וחו"ג ות"ת שהוא הדעת הב' המכריע ביניהם, ואפשר לומר כי הנה נתבאר כי תרין פרקין עילאין מכל ספירה מאלו הג' דחג"ת דז"א הראשונה הם עלו ונעשו חב"ד דז"א וכפ"ז נמצא כי בב' פרשה עלאין של כל א' מתלבשין המוחין הנקרא חב"ד ובג' פרשה התתאין מתלבשין הג' מוחין הנקראים חג"ת. ונמצא כי כפי האמת כל הכלים נקראים אברהם יצחק יעקב אבל יותר בפרטות הם שלשה פרשה תתאין לפי שגם המוחין שבתוכם הם בחינת חג"ת כמותם.

והנה נתבאר כי בתרדמת ז"א עלו המוחין שבו על ראשו בסוד א"מ ואמנם יש חילוק בזה כי ב' המו' הזכרים שהם חכמה ועטרא דחסד אלו נשארו בסוד א"מ על ז"א אבל תרין מוחין נוקבין שהם בינה ועטר דגבורות נסתלקו עם הנה"י דאימא לגמרי ולא נשארו עליו אפילו בסוד א"מ ואלו נכנסו תוך רישא דנוקבא להגדילה בעוד שהז"א ישן בסוד ויבן ה' אלקים את הצלע וכמו שנתבאר בדרוש הנסירה ובברכת המפיל חבלי שינה כו' וע"ש היטב.

ובדרוש ראשון דחג הסוכות נתבאר יותר בביאור ובדרוש פורים יבואר כי גם המוחין ונה"י דאבא נכנסים בנוקבא ונעשים בה ב' הארות אחרות יוצאות ממנה יעקב מלפניה ורחל אחרת מאחוריה יע"ש.

ונחזור לענין הראשון כי הב' מוחין הזכרים נסתלקו מלבושיהם שהם נה"י דאימא ולא נכנסו בנוקבא ונשארו בלתי התלבשות על ראש ז"א בסוד א"מ. וזמ"ש המאמר הנ"ל דצ"ט ע"א וז"ל ת"ח כד ההוא שופר עלאה דנהירו דכולה ביה אסתלק כו' פי' כי השופר הוא נה"י דאימא אשר אור פנימי דמוחין דז"א הנקרא נהירו דכולא הם בו בתוכו מלובשים וכד נסתלק ויוצא מתוך רישא דז"א ויצא למעלה כדין לא נהיר לבנין שהם זו"ן כי נסתלקה הארתם ונשארים ישנים.

גם בזה תבין מ"ש כי אברהם לא אתדבק בההוא נהר כמו יצחק והענין הוא כי מוח החכמה והחסד שהם קו ימין הנקרא אברהם לא אתדבק בההוא נהר שהיא אי' להסתלק עמה אבל נסתלק מתוכו ונשאר הוא לבדו בסוד א"מ על רישא דז"א משא"כ ביצחק שהוא קו השמאלי בינה ועטרא דגבורות אשר נשארו מלובשים תוך נה"י דאימא הנקרא נהר ונסתלקו עמה לגמרי כנ"ל.

והנה עתה נבאר ענין התקיעות כי הנה אחר התרדמה והשינה הנזכר אנו צריכין שיחזרו המוחין דז"א להתלבש בנה"י דאימא שהם בחינת השופר כנזכר ויחזרו ליכנס ברישא דז"א כבראשונה ע"י תקיעת שופר כנזכר.

ונתחיל לפרש סימן תשר"ת. הא' היא התקיעה ונודע כי התקיעה היא באברהם וע"י תקיעותינו למטה עולה זו התקיעה היוצאת מפינו שהיא בחינת הבל היוצא שהוא מילוי הויה דס"ג ונודע כי כל הבל הוא אור המקיף ועולה ומטי עד לגבי אברהם פי' עד כלי החלל דגולגתא דז"א אשר בתוכו [היה] נתון ומלובש מוח עיטרא דחסד כנ"ל שזהו החסד הא' דו"ק דז"א שנתעלה ונעשה בחינת חללי דגולגתא ולכן נקרא אברהם. והנה הכלי הזה הוא ישן כנזכר ומעורר אותו.

ואח"כ עולה זו התקיעה יותר למעלה עד רישיה דאברהם והוא ההיא עיטרא דחסד הנשאר בסוד א"מ ע"ג רישא דז"א כי ההיא עיטרא דחסד נקר' רישיה דאברהם שהוא הכלי אשר בו מתלבש ההוא עיטרא כנזכר וכדין ההוא עיטרא דחסד הנקרא רישיא דאברהם אתער גם הוא ואז הוא ממשיך אליו אותם תרין מוחין שהם בינה ועטרא דגבורה שנסתלקו עם נה"י דאימא [ועולים] למעלה ומורידן עד מקומו שהז"א עומד שם למטה בסוד א"מ ואז נמצאין כל הד' מוחין יחד שם בבחינת א"מ ע"ג רישא דז"א ונעשה עתה שם בחינת כסא של ד' רגלים. וזמ"ש ואתער הוא ואתקן לכורסייא וז"ס והוכן בחסד כסא והבן זה. ולכן בבחינת הכלי עצמו אמר מטי לגבי ובבחינת המוח עצמו אמר ושריא ברישיה אמנם ביצחק ויעקב לא הזכיר לשון ושריא ברישא והטעם הוא לפי שעתה צריך שינוח שם ויתעכב עד שימשיך תרין מוחין בינה וגבורה למטה אצלו בסוד א"מ. אבל ביצחק ויעקב אין כונתינו שישארו שם בסוד א"מ רק שתכף ירדו ויכנסו תוך רישא דז"א בסוד מוחין פנימיים.

והנה צריך לידע איך עליית תקיעה זה גורמת ירידת אותן תרין מוחין בינה וגבורה למטה והענין הוא כי הנה"י דאימא עם תרין מוחין דבינה וגבורה שנכנסו בנוקבא והגדילוה מסתלקים ממנה ואז חוזרין או"א להזדווג ע"י תקיעה זו ויורדין גם תרין מוחין הנזכר למטה בסוד א"מ כנזכר והענין הוא כי תקיעה הוא אותיות תקע יה ותקע הוא לשון זווג מלשון מ"ש ז"ל נפל מן הגג ונתקע ביבמתו וי"ה הם או"א.

וענין קריאת הזווג הזה בלשון תקע הוא לרמוז כי עי"ז הזווג דאו"א נמשכים מן אבא למטה ב' מיני מנצפ"ך אשר ב' פעמים מנצפ"ך הם גימטריא תק"ס וכללות חשבון עשר גבורות אלו הם תק"ע והנה מנצפ"ך הא' נותנו אבא אל אימא בעת הזווג לצורך נקובא יסוד שבה והמנצפ"ך הב' לצורך יסוד המלכות נוקבא דז"א.

וז"ס ה' בחכמה יסד ארץ ולא כתיב ברא ארץ או יצר ארץ אלא יסד ארץ. והענין הוא כי מן החכמה נמשכו ה"ג מנצפ"ך ביסוד המלכות הנקרא ארץ ונתיסדה בהם ואע"פ שאבא הוא חסד והמנצפ"ך הם גבורות הענין הוא כמבואר אצלנו כי לעולם בכל מקום שרש החכמה הוא הגבורות כי החכמה העליונה והקדומה מכולם שהיא חכמה סתימאה דא"א נתלבשה בתוכה הגבורה דעתיק יומין וזכור כלל זה. והנה ענין הורדת שני מנצפ"ך אלו הוא על ידי שני המוחין בינה וגבורה אשר נסתלקו למעלה כנזכר וע"י מוח בינה יורד מנצפך באימא וע"י מוח עטרא דגבורה יורד המנצפך למלכות כנודע כי עטרא דגבורה הוא לצורך המלכות והרי ע"י התקיעה הא' שהוא אברהם ננסרו אלו הדינין דמנצפך למטה.

אח"כ הם השברים והם ביצחק כנודע ועל ידי השברים יורדין אותם התרין מוחין בינה ועטרא דגבורה תוך רישא דז"א ממש בסוד מוחין פנימיים ואלו מקדימין לכנס בו טרם מוחין הנקרא חכמה ועטרא דחסד לפי שר"ה הוא יום הדין ולכן אלו השנים שהם דינין נכנסים תחילה.

והנה כיון שעטרא דחסד נשארה עדיין למעלה בסוד א"מ אין יסוד דאימא יורד למטה ונשאר למעלה עם החסד כי אם גם חסד היה נכנס היה יורד היסוד דאימא ומלביש את התרין עטרין אבל עתה נשאר למעלה ולכן עטרא דגבורות אין לה לבוש והיא מתלבשת עם המוח בינה תוך ההוד דאימא ושניהם מלובשים בו.

ונמצא כי ע"י תקיעת השברים נכנס הוד דאימא ובתוכו תרין מוחין שמאליים שהם בינה ועטרא דג' לתוך רישא דז"א והוד דאימא יש בו ג"פ כנודע ומתפשטים בג' ספי'. שבקו שמאלי דז"א שהם בינה וגבורה והוד ונודע כי מן ההוד דז"א נעשה מוח הבינה והגבורות דנוקבא נמצא כי ע"י תקיעת שברים כבר התחיל להיות אל המלכות בחינת מוחין כי גם הנה"י דז"א עצמם שהם ג' מוחין שבה עדיין לא נתפשטו מוחין בתוכם עצמם ועתה שהתחיל להתפשט בהוד דז"א גם ניתן מוח הבינה והגבורה במלכות.

וא"ת והרי הכתוב אומר ויפל ה' אלקים תרדמה על האדם שהוא ז"א וא"כ אם גם בנוקבא לא היו בה מוחין גם עליה נפלה תרדמה. אבל הענין יובן עם הנ"ל כי כשהפיל תרדמה על ז"א נסתלקו ממנו המוחין ואז אימא עילאה אשר הנה"י שלה היו תוך ז"א גם היא נסתלקה ממנו והאירו אל לאה שהיא סוף המל' של אחורים שלה עצמה ממש כנודע כי שם נפלה בעת מיתת המלכים ועומדת מן החזה ולמעלה באחורי ז"א ושם מלמעלה תאיר בה אור גדול בבחינת א"מ ומן לאה היתה נמשכת הארה אל רחל העומדת למטה ממנה בסוד מוחין ולא היתה ישנה לא לאה ולא רחל.

אמר הכותב ולמה לא אמר כי נה"י דאימא עם ב' מוחין דבינה וגבורה היו נכנסים תוך לאה ורחל כנודע ולמה אמר שהיה בסוד א"מ בלבד. ואפשר שאין זה אלא אחר שחזרה ונסתלקה מתוכם טרם שחזר' ליכנס תוך ז"א כי אז עומדים המוחין בסו' א"מ ע"כ.

ודע כי בענין תשר"ת ותש"ת ותר"ת שמעתי ממורי ז"ל דרוש אחר ואיני זוכרו היטב ואני מסופק בו כמה ספקות ואלו הם נלע"ד. ששמעתי ממנו כי תשר"ת הם בראש ז"א דאצילות ותש"ת בנוקבא ותר"ת בראש הבריאה לפי ששם כבר נסתיים האצילות ולכן הוא מקום התקבצות הדינין שם ואעפ"י שמלשון המאמר הנ"ל דפרשת אמור משמע דסדרא תליתאה שהוא תר"ת אנו חוזרין להעלות למעלה הכונה היא כי כיון דתשר"ת ותש"ת היו בזו"ן שהם בסוף האצילות אעפ"י שעתה תר"ת הם בבריאה כיון שהם בראש הבריאה מקרי שפיר עליה. או אפשר ששמעתי ממנו כי תשר"ת אצילות ותש"ת בבריאה ותר"ת חוזר להיות באצילות.

גם אני מסופק כי מה ששמעתי אינו בתשר"ת ותש"ת ותר"ת כי כל אלו שלשתם באצילות לבדו ומה ששמעתי הוא כי תשר"ת תש"ת תר"ת דמיושב הם בז"א דאצילות ושל מוסף בלחש הם בבריאה ושל החזרה הם באצילות. או אם עשרה ראשונות דמיושב הם בז"א דאצילות והאמצעיות דמוסף הם בנוקבא והאחרונות הם בראש הבריאה כל אלו הספקות יש לי באיזה אופן מאלו הם ששמעתי ממורי ז"ל.

ואח"כ זכרתי כי שמעתי ממורי ז"ל כי שבריאה הם דינא קשיא והם בלאה ותרועה דינא רפיא והיא ברחל וכונתינו היא להמשיך מוחין לשתיהם ולכן בתחילה אנו עושים סימן תשרת הכולל שברים ותרועה כנגד לאה ורחל ואנו תוקעים תשר"ת ג"פ א' באצילות וא' בבריאה וא' באצילות ואח"כ מפני הספק אנו עושים תחלה תש"ת לפי שאין לנו עתה בימים האלו המשכת המוחין אלא בלאה כי עמה הוא הזווג בימים אלו כנ"ל ואחר כך אנו עושים תר"ת מספק אולי כיון שתכלית הכונה אינה אלא לצורך רחל שתיכונן ותיתקן בימים אלו כדי שתהיה ראויה לח' חג עצרת.

גם נלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל כי תקיעה היא בגימטריא שופר עם הכולל וגם בגימטריא תוקף והוא בחינת ג' מוחין דאלקים א' במילוי יודין העולה ש' וא' אלקים דאחוריים בריבוע העולה ר' וא' אלקים פשוט העולה פ"ו הרי הכל כמנין שופר ותקיעה. גם נלע"ד ששמעתי ממוז"ל כי התקיעות דמיושב הם בתבונה ובמוסף הם בבינה עילאה כי הרי במוסף עולים זו"ן עד הבינה:

דרוש ט'

בסוד השופר והתקיעות וכונתם אבל מעורב יחד ונעתיקהו מכונות שמסר הר' ז"ל להרב יעקב ארזין ז"ל וכתב מורי ז"ל נראה לע"ד שיש בו תערובות רבות שאינם ממורז"ל ועכ"ז אעתיקם כולם לפניך פה וז"ל תחלת הכל אסדרם כפי יכולתי. שופר הם ש"ו עם י"ד פרקי האצבעות האוחזין בשופר הם ש"ך ניצוצין דמתערי מבוצינא

דקרדינותא ופ"ר הם ה"ג דמנצפ"ך דמתערי מן בינה ועם ה' אצבעות האוחזין בו הם פר"ה אדומה כי הה' אצבעות הם שורש הה"ג. ואחר שנתבאר ענין השופר עצמו נבאר עתה ענין תקיעתו בר"ה.

הנה ביום ר"ה עולה אור פנימי של חגת"ם בתוך הבינה כדי להמתיק לכל בחינת הדין בפה התוקע ובהבל היוצא מפיו נכנס בתוך השופר ופוגע בז' הבלים אשר בתוך בינה ומוציא ר"ס אורות כמנין ז"פ הבל ונחלקים ק"ל לז"א שהוא ו' ונעשו קול וק"ל לנקבה שהיא ה' ונעשית קל"ה בסוד דעתן של נשים קלה ויכוין בז' הויות דס"ג שהם בגימטריא אמת תיקון ז' דדיקנא דעתיק' הנקר' תרין תפוחין קדישין ותכוין להמשיך מאותם הפנים העליונים ש"ע נהורין שבהם ומנין אר"ך נשארים בהם וק"ן יורדים לז"א.

פה התוקע: הוא הויה דס"ג וכ"ב אותיות והבל היוצא מתוכו הוא בגימטריא ל"ז המילוי של הויה דס"ג הנזכר שהוא בסוד הפה.

השפתים: הם בומ"ף שהם בגימטריא ד' מילויים של ד' הויות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן קכ"ח היוצא דרך השפתים.

החיך: הוא גיכ"ק והם ד' מילויים של ד' הויות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן קכ"ח ועם ד' כוללים שלהם והכולל לכולם הרי קל"ג.

הגרון: הוא אחה"ע שהם ב"פ מ"ב מ"ב. ותחבר אותיות החיך והגרון שהם אחה"ע וגיכ"ק ויעלה בגימטריא רי"ו עם הכולל.

כונת התקיעות הם בסוד קר"ע שט"ן שהוא בגימטריא תש"ל עם הכולל והוא בגימטריא אלקים דיודין ש' וה' אלקים פשוטים הם ת"ל הרי תש"ל.

גם תכוין שהוא בגימטריא מצפ"ץ והוא שם הממתיק לה' אלקים פשוטים שהם ת"ל הרי תש"ל.

גם צריך לשלב שם קר"ע שט"ן עם שם הויה כזה יקהרועה ישהטונה וניקודותיו הוא קיבוץ ופתח ושבא פתח וחולם וסגול ושבא וחירק.

ונבאר התקיעות עצמם: תשר"ת הנה בתחלה היא התקיעה פשוטה ותכוין כי תקיעה היא בגימטריא עשר י"ה פי' שתמשיך ק"ן נהורין שהם בגימטריא עשר פרשה י"ה מן אבא הנקרא י"ה אל ז"א ומשם אל נוקבא.

והתקיעה היא שיעורה ט' טרמוטין וסוד הטרמוטין זהו ענינם. דע כי טרמוט הוא בגימטריא ג"פ אלפים והנה בתקיעה הא' יש ט' טרמוטין שהם כ"ז פרשה אלקים והם בגימטריא ב' אלפים וג' מאות ועשרים ושנים שהם כ"ז פרשה פ"ו והם האחוריים של אדנות עם האותיות של האחוריים וד' פשוטות וש"ך ניצוצין שהם ה"פ דין ויכוין להמתיקם בב' אהיה דיודין שהם בגימטריא שכ"ב.

ונלע"ד חיים ביאור דברים אלו כי האחוריים המלואים של אדנות הם בגימטריא אלף ותתקע"ח ומספר האותיות האלו הם ל' קי"א תקמ"ה תרנ"א תרע"א תסיר יוד אותיות המילוי נשארו י"ח אותיות ונקרא אותיות של אחוריים נשארו י"ח תוסיף עליהם ד' אותיות פשוטות של שם אדנ"י על י"ח אותיות הנזכר יהיו כ"ב אותיות ועם אלף תתקע"ח הנזכר יהיו בגימטריא ב' אלפים תוסיף עליהם ש"ך ניצוצים ועוד שני כוללים והם כולל א' של אדנ"י וכולל א' של הש"ך ניצוצין יהיו כולם יחד בגימטריא אלפים ושכ"ב.

אח"כ תמתיק כל זה בב' אהיה דיודין העולים בגימטריא שכ"ב והם קס"א קס"א והנה כל החשבון הנ"ל זולתי הכוללים הם ב' אלפים משם אדנ"י וש"ך ניצוצין ולכן ב' אהיה שהם בגימטריא שכ"ב הש"ך ימתיקו אל הש"ך ניצוצין והב' ימתיקו אל הב' אלפים של שם אדנ"י כנלע"ד.

נמצא כי כל תקיעה היא ט' טרמוטין ע"ד הנזכר ולכן בתקיעה הא' של תשר"ת תכוין להמתיק הט' טרמוטין שהם כ"ז אלקים הנזכר ולהמתיק את האחוריים של אדני ע"י הש"ך דינין כנזכר וכ"ז ע"י תקיעה הפשוטה שהיא סוד הויה דע"ב דיודין שהיא בגימטריא חסד ובו תמתיק כל הדינין הנזכר וסוד ההויה הזאת נרמזת במילת פשוטה שהיא בגימטריא ת' שהם ד' יודין שיש בהויה הנזכר הרומז אל החסד ומתפשט וממתיק כל הדינין הנ"ל.

אח"כ בג' השברים הנ"ל תכוין כי הם סוד הדינין העומדים בגרון והנה השבר הוא שיעורו שלשה טרמוטין נמצאו ג' שברים ט' טרמוטין. והענין הוא כי שורש הדינין אשר בגרון הם שלשה אלקים שהם סוד טרמוט א' כנ"ל וכן גרון בגימטריא שלשה אלקים עם הכו' ולכן כנגדם הם ג' קולות ג' שברים ולא נתחברו בקול א' כמו התקיעה הכוללת כל הט' טרמוטין כנזכר.

ואח"כ מתפשטין ג' של ג' ג' שהם ט' טרמוטין ותכוין להמתיק אלו הדינין ע"י החסד שבגרון שהם אותיות אחע"ה שהם בגימטריא פ"ד שהם ב"פ מ"ב אותיות שיש בב' הויות דע"ב דיודי"ן שהם סוד תרין טיפין דמ"ב העומדין בבינה בבחינ' הגרון והם מבחינת הויה דיודין.

ואח"כ בתקיעה אחרונה תחזור ותכללם ביחד כי תחילה נתפשטו בבחינת ג' קולות שברים כנזכר ועתה נתחברו ונעשה קול א' של תקיעה פשוטה.

ונחזור לענין התקיעה כי הנה תכוין כי כל סוד התקיעות האלו הם בשם של כ"ב של ברכת כהנים כמו שנבאר. והנה תקיעה היא בגימטריא פסתם עם ד' אותיות והכולל. גם תכוין כי זה נקרא תקיעה פשוטה וכבר ביארנו מלת תקיעה ומלת פשוטה.

שברים: הם ט' טרמוטין אחרים ועם הט' טרמוטין של התקיעה הרי ח"י. ומלת שברים היא בגימטריא ש' הוא אלקים דמילוי יודין ואחוריים פשוטין דאלקים ר' ונ"ב אותיות שיש בפשוט [ובמלא] ובמילוי המילוי הרי שברים ותכוין לכלול ב"ן זה של אלקים עם ב"ן של הוי"ה דההין כי בן דהוי"ה דההין הוא סוד הים העליון וב"ן אותיות של אלקים יורדים שם בסו' גלי הים ומתגעשים ומתרעשים שם והחיצונים הנקרא' אלה נאחזים באלה האותיות שיש בפשוט [ובמלא] ובמילוי המילוי של הוי"ה דב"ן שהם בגימטריא לאה והם סו' ל"ו טרמוטין שיש בסימן תשר"ת שהם ד"פ ט' שהם בגימטריא לאה.

גם תכוין לשם פספסים דיונסים שהם בגימטריא תק"י וחבר עמהם מ"ב אותיות שיש בשם של מ"ב שהוא אבגית"ץ הרי בגימטריא שברים.

תרועה היא בגימטריא תרפ"ז והיא עם ה' אותיות תרועה והכו' והם בגימטריא ד' הויות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן שהם רל"ב ושלשה אהיה א' דיודין וא' דאלפין וא' דההין שהם תנ"ה וסך הנזכר הם תרפ"ז. גם הוא בגימטריא אדנ"י במילואו והוא תרע"א ועם ד' אותיות הפשוטי' של אדנ"י וי"ב אותיות של המילוי הרי תרפ"ז.

ובקונטרס אדם א' מצאתי כי מלת תרע"ה הוא חסר ו' והוא אדני במילואו שהוא תרע"א עם ד' אותיותיו הפשוטות הרי תרע"ה. ושיעור התרועה גם היא ט' טרמוטין.

ומצאתי ג"כ נוסח אחר שנמחה עליו הדיו והעביר עליו הקולמוס וכתוב שם כי מלת תרועה היא אדני במילואו והוא תרע"א עם כללות ט' טרמו' והוא תר"פ.

גם תכוין כי הוא בגימטריא פסתם במילואו כזה פ"ה סמ"ך ת"ו מ"ם והנר' לע"ד חיים כי הוא יתר עשרה וכפ"ז צ"ל כי כך צ"ל כי פסתם במילואו הוא בגימטריא תרועה ועודפים עוד מספר עשרה תחברם עם שם אדני במילואו שהוא תרע"א ויהיו ג"כ בגימטריא תרועה כנלע"ד כפי כתבו.

תקיעה אחרונה עם ה' אותיות והכולל הם בגימטריא אנקת"ם גם תקיעה זו בגימטריא פסת"ם כנ"ל בתקיעה הא'. כל מספר הטרמוטין שבסימן תשר"ת הם ל"ו טרמוטין כמספר ל"ו אותיות שיש בהויה דב"ן דההין בפשוטו ובמילוי ובמילוי המילוי כנ"ל. ג"פ תשר"ת הם ג"פ ב"ן.

והנלע"ד חיים פירושו כי בכל פעם יש ל"ו טרמו' כמנין ל"ו אותיות הויה דב"ן דההין נמצא כי ג"פ תשר"ת הם ג"פ ב"ן והם ח"ק טרמו' בג"פ תשר"ת והם סוד כי חק לישראל הוא הנאמר בענין ר"ה יום הדין והנה מלת ח"ק בגימטריא ב' שמות הויה ס"ג מ"ה שהם אימא עילאה וז"א.

תשת: תקיעה פשוטה הא' היא ע"ד תשר"ת כי תקיעה היא בגימטריא עשר י"ה ר"ל י"פ י"ה שהם להמשיך ק"ן נהורין מן אבא לז"א ומשם אל נוקבא גם היא בגימטריא פסת"ם כנ"ל ופשוטה גם היא בגימטריא ת' שהם ד' יודין הויה דע"ב והם ט' טרמוטין.

שברים: הוא אלקים דיודין ש' והאחוריים הם ר' וב"ן אותיותיו כנ"ל גם הוא פספסים דיונסים עם מ"ב אותיות שם בן מ"ב כנ"ל הם ט' טרמוטין.

תקיעה אחרונה עם חמש אותיותיה והכולל והם בגימטריא אנקת"ם כל מספר הטרמוטין של תש"ת הם כ"ז והם כ"ז אותיות של מילוי המילוי של אהיה. ובג"פ תש"ת יש ג"פ כ"ז טרמוטין והם ג"פ כ"ז אותיות שיש בג"פ אהי"ה ב' דיודין וא' דאלפין סך הכל טרמוטין תש"ת דהיינו ג' תש"ת ג"פ כ"ז והם א"ף טרמו' ותכוין לבטל בהם את חרון אף הגדול וזה ע"י ב' שמות יה אדני עם הכולל שהם בגימטריא א"ף גם תכוין ליה"ו דאלפין שהוא בגימטריא ט"ל וגם מ"ב אותיות של הוי"ה דס"ג הרי ט"ל ומ"ב והם בגימטריא א"ף לבטל עמהם האף והחרון.

תרת: תקיעה א' פשוטה תכוין ע"ד הנ"ל להמשכת ק"ן נהורין ולשם פסתם וגם במילת פשוטה תרועה תכוין גם כנ"ל. ז"ך טרמוטין יש בתר"ת תכוין בהם כמו בתש"ת אבל יש בזה קצת שינוי והוא כי כשתחבר ג"פ ז"ך טרמו' שהם פ"א תכוין בהם כונה אחרת והיא זאת כי תש"ת הם שבריאה שהם דינא קשיא אף הגדול כנ"ל אבל תר"ת היא דינא רפיא ולכן תכוין למתק אותו האף הרך ע"י פ"א טרמוטין האלו וזה בכח הויה דמ"ה דאלפין ול"ו אותיות דמילוי המילוי של הויה דב"ן כנ"ל. גם תכוין אל יה"ו דאלפין ואל מ"ב אותיות שבהויה דמ"ה כי גם הם בגימטריא אף.

תחבר ג"פ תשר"ת וג"פ תש"ת וג"פ תר"ת שהם ל' קולות דמיושב ובהם ר"ע טרמוטין ותכוין לבטל ע"י את יצה"ר של ע"ז. ור"ע טרמוטין שיש בל' קולות במוסף דלחש תכוין לבטל ע"י יצה"ר של גלוי עריות. ור"ע טרמוטין שיש בל' קולות דחזרת מוסף תכוין לבטל ע"י את יצה"ר של ש"ד. ועשר קולות אחרונות שלאחר התפלה בקדיש של תתקבל תכוין לבטל ע"י את היצה"ר של לשה"ר.

כל מספר הטרמוטין של מאה קולות הנזכר הם תת"ץ טרמוטין ותכוין לשם שדי במלואו ובשם אלקים פשוט ושניהם הם בגימטריא תת"צ. נלע"ד טעות חשבון וצריך להגיה כך מספר הטרמוטין שבק' קולות הנזכר הם תת"ק להיות שהם ג"פ ר"ע הם תת"י והי' קולות הם צ' הם תת"ק. וכן שם שדי במילואו כזה שין דלת יוד הוא בגימטריא תתי"ד ושם אלקים פשוט הוא פ"ו הרי כל האמור הוא בגימטריא תת"ק ויכוין לשדד כחות הדין של אלקים ע"י שם שדי במילואו. המאה קולות לבדם הם הויה דס"ג ומלואו ל"ז.

ועתה נחלק הסימנין כל א' לבדו והנה הם י"פ תשר"ת שהם י"פ ל"ו טרמוטין והם בגימטריא ש"ס כמנין שטן עם הכולל ותכוין לבטל את כח השטן המקטרג ע"י שט"ן טרמוטין אלו. ועשר פרשה תש"ת יש בהם ר"ע טרמוטין לבטל ע"י את כח היצה"ר הנקרא ר"ע הממונה על הלאוין מצות ל"ת שהם דינין תקיפין תש"ת כנ"ל. וי' פרשה תר"ת יש בהם ג"כ ר"ע טרמוטין ותכוין לבטל ע"י היצה"ר הממונה לבטל המצות עשה והם דינא רפיא כנ"ל.

מצאתי בקונטרס לאדם א' וכתוב בו כך כי זה הרי"ו הנזכר עובר בתוך השופר וממתק את הדין שהם מ"נ וצפ"ך הוא בגימטריא ק"צ והוא בגימטריא ג' הויות ע"ב ס"ג מ"ה עם עשרה אותיות המילוי הם בגימטריא צפ"ך וק"ץ וזה סוד ק"ץ שם לחושך כי אלו הק"ץ נתנים לשכינה ונקרא חש"ך שהיא הויה דב"ן דההין ושם מתחברים ג' הויות הנזכר דכורין והם בגימטריא ק"צ עם שם ב"ן דההין הנקרא חש"ך והנה כשתוסיף מספר הויה עצמה פשוטה שהוא כ"ו והוא שורש לג' הויות המלאות הנזכר יהיה הכל בגימטריא רי"ו וזה סוד הרי"ו של אחע"ה גיכ"ק.

גם יש בחינת רי"ו אחר בסו' החניכים כמבואר אצלנו וע"ש והוא רי"ו בשינים העליות ורי"ו בשינים התחתונים והם השוחקים מן לצדיקים והם סו' מ"ש למעלה כי מ"ן של מנצפ"ך נשחק ונטחן עם הצפ"ך העולים רי"ו עם ההויה פשוטה כנזכר.

הנה נודע כי במילת שופר נרמזים ג' אלקים והם אלו אלקים דמילוי יודין הוא ש' דשופר אלקים פשוט הוא פ"ו דשופר אלקים בריבוע הוא ר' דשופר והנה כדי למתק ג' אלקים הנזכר צריכי' אנו לכוין בג' שמות של אהיה הנרמזי' ג"כ במלת שופר באופן הזה כי בשין דשופר תקח האות האמצעית של הש' והיא י' ובאות הו' דשופר תקח האות האמצעית והיא א' ואמנם באות פרשה לא יש אמצעית ולא נקח ממנו כלום ובאות הר' דשופר תקח האות האמצעית והיא י' הרי נרמז שם יאי והוא שם אהיה ותמלא האהיה הא' ביודין ויעלה בגימטריא קס"א ותמלא הב' בההין ויעלה בגימטריא קנ"א והג' אהיה פשוט בגימטריא כ"א סך הכל בשלשתם בגימטריא של"ג. אח"כ תמנה עשר אותי' דשם אהיה דיודין ויוד אותיות דשם אהי"ה דההין וד' אותיות דשם אהיה הפשוט הרי כ"ד אותי' תוסיף כ"ד על של"ג יעלו בגימטריא שנ"ז אח"כ תמנה סופי האותיות של שופר והם אות נון מהשין ואות וא"ו מהואו ואות א' מהפא ואות ש' מהריש והרי הם בגימטריא שנ"ז נמצא שג' שמות אהיה ממתקים את ג' שמות אלקים:

ספר פרי עץ חיים

חלק שני

פרק ה'.

א) זה מצאתי מכת"י מורי זלה"ה. נתתי אל לבי לחקור, בענין תוספות זה בתפלת ר"ה ויה"כ, לעבוד את בוראו בעבודה שבלב זו תפלה, בימים נוראים אלו, אשר המלך עליון יושב על כסא דין. וראיתי כי התוספת בברכת מעין הימים בג' ראשונות ובג' אחרונות. כי באבות הוסיפו זכרנו, ובגבורות מי כמוך, ובמקום האל הקדוש, המלך הקדוש. ובהודאה, וכתוב. ובשים שלום, בספר חיים. וראיתי, כי בעבודה לא הוסיפו כלום. וראיתי שנוים בתוספות אלו, כי באבות הוסיפו זכרנו, ותקנו זכירה וכתיבה. ובגבורות מי כמוך, זכירה לבד בלי כתיבה, זוכר יצוריו וכו'. ועוד, כי באבות הוא זכירה בפני עצמה, ואינה חוזרת על הספר. ובשים שלום, חוזרת על הספר, שאומרים בספר וכו'. ובהודאה, כתיבה לבד. ובשים שלום, כתיבה וזכירה, נזכר ונכתב. ועוד באבות תקנו זכירה וכתיבה לחיים, זכרנו לחיים וכו', וכתבנו בספר החיים, ובהודאה כתיבה לחיים, ובשים שלום זכירה וכתיבה לחיים. ועוד, כי בתחלה אנו מתפללין בעדינו, ואומרים זכרנו לחיים. ואח"כ בגבורות, מתפללין על העולם, ואומרים זוכר יצוריו לחיים. ובהודאה אנו אומרים כל בני ברית. ובשים שלום, אנו חוזרים ומתפללין ואומרים, נזכר ונכתב אנו וכל עמך ישראל.

ב) ועוד מה לנו לשאלה אל הזכירה, אחר שאנו שואלין על הכתיבה, שהוא עיקר. עוד, מה ענין זכירה בתחית המתים, שאנו סומכין לה ונאמן אתה להחיות מתים.

ג) ונראה לי, כי בכל ר"ה חוזר האצילות לכמות שהיה בתחילת בריאת העולם, וכבר ידוע הוא דנוקבא דז"א, נפקי ומתדבקי מאחוריו דז"א, לעומת החזה. כנגד הת"ת שבו. בסוד אחוריים שהם דין, נפקי מסטרא דגבורה, והמוח הקודם בראשה הוא גבורה, שנעשה לבינה. ואחר כך חסד, בסוד חכמה, בסוד ה' על י', בסוד ה"י אלהים. ולפי שהמוח הקדם בראשה הוא גבורה סוד הדין, נעשה הדין ביום זה, ולכן נקרא ר"ה, כי גבורה הוא ר"ה, שהוא נוקבא דז"א, הנקראת שנה. וגבורה הוא ראשה, ונעשה לה בינה לנוקבא דז"א.

ד) נמצא שר"ה הוא כנגד בינה דנוקבא דז"א, שהוא גבורה, וכנגדה נאמר אני בינה לי גבורה. והנה בז"א יש זכירה מצד החסד שבו, וכתיבה מצד הגבורה שבו, הוא ע"י הבינה, הנקרא כתיבה, וזכירה שמצד החסד, הוא על ידי היסוד ברית קודש, שממנו יוצאין הנשמות, ומתגלה חסד בפומא דאמה, וממנו תוצאות חיים. ואנו מתפללין אל הש"י, שיהיה מתגלה חסד עליון, לא לצורך הנשמות כדרך הזווג, אלא לצורך חיים, כדרך זווג חו"ב לצורך המלכים, שהוא לצורך לתת להם חיים נצחיים לבד. ולפיכך נקראים חו"ב חיים, כי מהם תוצאות חיים למלך, ונקראים חיי המלך כנודע, וזהו מלך חפץ בחיים.

ה) והכוונה, כי כמו שהמלך עליון שהוא הז"א, חפץ בחיים, ומושך משם משך החיים לצורך עצמו. כך ימשוך משם חיים לנשמותינו. ותתגלה חסד ביסוד, שמשם נשמותינו, להמשיך לנו משם חיים, וזהוא זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים, וכל זה בסוד הנשמות שבנו. אחר כך אנו מתפללין להמשיך משם חיים לגופינו, בסוד הכתיבה התעבות הדברים, כדמיון הכתיבה, להחיות הנפשות בגוויתינו, וגם זה יהיה על ידי היסוד הנקרא ספר החיים כנודע, אלא שזה בסוד הפנימית לחיי הנשמות, וזה בסוד חיצוניות לחיות הגוף. והנה חיות הנשמה נמשך מחכמה לבינה,
ויורד לחסד ומתגלה ביסוד. וחיות הגוף נמשך מבינה, ויורד לחסד, ומתגלה ג"כ ביסוד, ומפני שחיות הגוף נמשכים מבינה, אנו אומרים למענך אלהים חיים שהוא בינה, כנודע.

שער ההקדמות

ליקוטים משער ההקדמות

יב) וכפי הנלע"ד משם הוא, שלאה לוקחת הדינים ע"י אימא, להיותה במקום המכוסה מהחזה ולמעלה. ואחד שננסרה לאה כלה, עם העקביים שלה, הנכנסים תוך כתר דרחל כנודע. נמצא כי ביום הראשון דראש השנה ננסרה לאה וכתר דרחל, ואח"כ חזרו המוחין תוך ז"א, לנסור את רחל מן החזה ולמטה, שכבר היא במקום מגולה, ויכולה לקבלם ע"י ז"א עצמו, מה שאין כן בלאה. וא"כ נמצא, כי כל לאה ננסרת קודם השופר דיום ראשון, והנסירה היא, שמקבלת גבורות חדשות ע"י אימא, וננסרת אז. ואחר השופר דיום ראשון, ע"י השופר ההוא עצמו, באו מנצפ"ך חדשים לרחל, אלא שהם ע"י ז"א עצמו, וננסרת כתר שלה ביום עצמו, אחר השופר.

יג) כלל העולה, כי הם צריכים בין ללאה בין לרחל, הנקראים ירושלים וציון, צריכות בשני מיני גבורות: קשות, ומתוקות. שהם: הישנות, קשות. והשניות, מתוקות. אלא שהקשות דלאה, לוקחם ע"י ז"א. והמתוקות, ע"י אימא ושתיהם נקראים קשות, בערך דיני רחל המתוקים. ואח"כ, הקשות והמתוקות דרחל, שתיהם נמשכות לה ע"י ז"א עצמו, אלא שאלו הם קודם השינה, ואלו אחר השינה, שהוא סוד השופר. ונמצא א"כ, כי המ"ן נעשו קודם כל דבר, ואח"כ נכנסו נה"י דאימא תוך לאה לנסרה, ויצאו משם, ונכנסו בז"א לנסור את רחל, והבן כ"ז מאד כנלע"ד).

לה) והנה בהסתלק אלו המוחין מז"א, עלו בסוד מיין נוקבין באו"א, ונתחדשו לו מוחין אחרים חדשים מתוקים יותר. אך החכמה והחסדים, הם לבדם שהעלו מיין נוקבין, וכנז' בסוד התקיעה: תק"ע י"ה, דמטי לרישיה דאברהם, הם החסדים, ועולים במיין נוקבין אל או"א, ומולידים ב' מנצפ"ך לבד. כי כשהזווג לצורך הנקבה לבד, אז די שהז"א לבדו יעלה מיין נוק', ולכן די שיעלו החסדים והחכמה בסוד מיין נוקבין. והנה ב' המנצפ"ך, הם לצורך הנקבה לבד. כי מנצפ"ך א', הוא לבינה דז"א, ומנצפ"ך ב', הם גבורה דז"א, שאח"כ הם חלק הנוק' תתאה, ואז נותנם הז"א דרך האחור אל הנקבה על ידו, והם יותר מתוקות. ודע, כי אחר תקיעת שופר דיום ר"ה, אז כבר חזרה אימא תוך ז"א, ולעולם לא יצאה משם. אמנם יורדים כל הגבורות שבז"א אל הנוק' דרך אחור, עד שיורדים כלם בה, ונשאר בו בחי' חסדים לבד. וגם האחורים עצמם דז"א, ננסרים, וניתנים אל הנוק'. והר"ז ב' בחי'. והנה ביום ערב יה"כ, אז נגמרו לעשות יסוד ומלכות שבה, וכל זה לצורך פרצופה עצמה, וגם נכנסו כללות החסדים דיסוד ומלכות שבה. והנה הם ג' בחי': תחלה ע"י הז"א, ואח"כ ע"י אימא, ואח"כ ע"י ז"א, אחר תקיעת שופר, שהם יותר מתוקים.

מז) ביום א' דר"ה, נגמרה כל פרצוף לאה לגמרי. אך רחל, לא נתקנה עד שמיני עצרת, בהמשך כל הזמן האמצעי. וזה סדרם: ביום הא' ננסר ז"א. ונעשה כלי כתר שבה, ע"י איברי גוף הז"א עצמו. ואז בא תרדמה לז"א, ועלה בסוד מ"ן, להמשיך פנימיות מוחין דכתר דנוק', ובין כך ובין כך, ניתן לבושי ת"ת דאימא, להעשית לבוש למוחין דכתר שבה. ואלו נמשכו מאימא בה, שלא ע"י ז"א, כיון שהם איברים שלה דגופה עצמה ממש. אח"כ בא השופר, ונתעורר, ונכנסו המוחין בז"א, ואז יצאו דינים מתוקים, והם פנימיות המוחין, לכתר דנוק', ונכנסו בה בכתר שלה, בסוד צלם שלה.

מח) אח"כ ביום הב', חזר לעשות ז"א, מן פרק א' דנצח שלו דבחי' גופא, כלי לחכמה שבה. ואח"כ היה תרדמה, להמשיך מוחין דחכמה לנוק'. ובין כך ובין כך, יצאה אימא, ונכנסה בנוק', ועשתה בה מלבושים ממש, כלי לחכמה דנוק', עד היסוד שבה. ואח"כ השופר, שהוא חזרת המוחין דז"א בו, ואז נתן בה פנימיות מוח החכמה.

נ) ונמצא, כי ביום אי, עשה הז"א כלי כתר שבה, ואימא דרך חוץ, נתנה כל כח הלבושים ביום הא', באותו הכלי של הכתר. ואח"כ ע"י השופר, נכנסו מוחין פנימיים עצמם דכתר, תוך לבוש כתר דאימא. וביום הב', עשה הז"א כלי החכמה, ואז מעצמו נכנס לבושי אימא דחכמה, שכבר היה בכלי הכתר דנוקביה, ונכנס תוך הכלי של החכמה. ואז, כיון שהוא בחי' מוח, הוצרך ז"א לעלות בסוד תרדמה, וע"י השופר, והמשיך מוח פנימיות החכמה שם.

עג) ושם כתוב, כי הה' חסדים וה' גבורות, שהם י' הויו"ת, בגימטריא הרים, כל אלו היו מאירים מז"א לנוק' אחור באחור, ובעת הנסירה הם מסתלקים משם, וניתנים לנוקביה. ואפשר אינם ניתנים לנוקביה רק הגבורות כנז"ל, כי כן הוא מה שביארנו בענין השופר. ואמנם הז"א, מקבל מן ישראל סבא עצמו המוחין הנז' של אלהים. והרי נתבאר זווג החצוניות, שנעשה מאיליו, ומשם מקבל מוחין דיניקה דאלהים.

עולת תמיד
ראש השנה

א) סוד תענית י' ימי תשובה, וסוד תענית יום הכפורים בכל העינויים, וכן בט' באב, וסוד לילו כיומו, הכל נרמז בביאור פרשת אמור דף ק' ברעיא מהימנא, על סוד תב בתיובתא, שוי גרמיה בתעניתא, עד דאתי יום כפור ע"ש היטב סוד עמוק.

ב) סוד חכם מתיר את הנדר, היינו משום דנדרים הוו בבינה, ולכן חלים על דבר מצוה. ואמנם בעלה שהוא בחכמה בעל דבינה, מפר לה את הנדר, דברשות בעלה קיימא.

ג) מיום ראש השנה, מתחלת הנסירה, עד סוף ערב יוה"כ, והיה אז אב"א עמו, מהחזה ולמטה. ואז אפיל דורמיטא לז"א, והוא, כי נה"י דאימא מסתלקין ממנו, ונשארין כנודע חכמה וחסדים ערומים בלי לבוש, בסוד מקיפים על ראשו. אך הבינה והגבורות עם הנה"י, נכנסין בנוקבא וניתנין אליה ע"י אימא שלא ע"י ז"א, ואז ננסר ת"ת שבו, וכתר שבה לבד. והנה בהסתלק אלו המוחין מז"א, עלו בסוד מ"ן באו"א, ונתחדשו לו מוחין אחרים חדשים, מתוקים יותר, אך החכמה והחסדים הם לבדם שהעלו מ"ן, כנזכר במקום אחר בסוד התקיעה, תק"ע י"ה, דמטי לרישיה דאברהם הם החסדים, ועולין במ"ן אל האו"א, ומולידין ב' מנצפ"ך לבד, כנזכר במקום אחר, כי כשהזווג לצורך הנקבה לבד, אז די שהז"א לבדו יעלה מ"ן. ולכן די שיעלו החסדים והחכמה בסוד מ"ן. והנה ב' המנצפ"ך, הם לצורך הנקבה לבד, כי מנצפ"ך א' הוא לבינה דז"א, ומנצפ"ך ב' הם גבורות דז"א, שאח"כ הם חלק הנוקבא תתאה, ואז נותנם הז"א דרך האחור אל הנקבה על ידו, והם יותר מתוקות.

ד) ודע, כי אחר תקיעת שופר דיום ראשון, אז כבר חזרה אימא תוך ז"א, ולעולם לא יצאה משם. אמנם יורדין כל הגבורות שבז"א אל הנוקבא דרך אחור, עד שיורדין כלם, ונשאר בו בחי' חסדים לבד. וגם האחוריים עצמן דז"א ננסרים, וניתנין אל הנוקבא, והרי זה ב' בחי'.

ה) והנה ביום ערב יוה"כ, אז נגמרו להעשות יסוד ומלכות שבה, וכל זה לצורך פרצופה עצמה, וגם נכנסו כללות החסדים דיסוד ומלכות שבה, והנה הם ג' בחי': תחילה ע"י דז"א. ואחר כך ע"י אימא. ואחר כך ע"י ז"א, אחר תקיעת השופר, שהם יותר מתוקים.

ו) ודע, כי אלו הבחי' שננסרין הם ב' כנזכר, א' הם בבחי' האחוריים, וא' בבחי' המוחין עצמן הפנימיים. כי כבר ידעת, כי בכל ספירה מט' ספירות של ז"א, יש בה בחינת מלכות, וכל אלו המלכיות, יורדות וניתנות אל הנקבה, שהיתה נקודה א' לבד, ועם אלו הט', נעשית בת י"ס גמורות, כנזכר במקום אחר, וזהו עיקר פירוש נסירה, כי בהיותם בו, נדבקת בו. וכשניתנין בה, אז אינה צריכה לו, ונפרדת וננסרת.

ז) ויש בה ב' בחי': תחילה בחינתה של הכלים, כמו שהיה הוא בעת היניקה, ואחר כך בנסירה, נותן לה גם בחי' המלכיות שבמוחין פנימיים עצמן, ואז נגדלת היא כל האחור שלו ממש כמוהו. והענין, כי גם החסדים שהיו באור מקיף, ועלו בסוד מ"ן, גם הם נתחדשו יותר, כנודע כי כל מוחין חדשין אינן הראשונים עצמן. והנה אלו הם החסדים יותר ממותקים, דוגמת הנזכר בגבורות שירדו עתה, שהם יותר ממותקות. ולכן כיון שהם יותר חסדים מתוקים, לכן דוחין את הגבורות אל הנקבה, ונשאר הוא חסדים לבד. וזהו סוד אתא חסד ופריש גזעין, הנזכר במקום אחר, והבן היטב מה שביארנו שם, כי נשמתו משכה לו בעת השינה חיים וחסד בו, ונמשך בז"א, והוא זה שביארנו והבן זה מאד כי אינו נמשך בז"א, רק אחר השינה.

ח) והנה אחר שננסרה בג' מיני מוחין: א' מז"א, וא' מבינה, וא' מז"א אחר התקיעה כנ"ל, אז הוא יום כפור, ואז עולה עד אימא, וגם הוא עולה אח"כ ביוה"כ עצמו בעת הנעילה, ולוקחת בה' התפלות, ה' גבורות, ע"י אימא עצמה

למעלה, במקומה ממש. והענין, כי תחילה כל מה שלקחה, הוא לצורך חיצוניותה כנ"ל. ונלע"ד, כי כנגד ג' כלים דחיצוניות, היו ג' מיני מוחין הנזכר, ומה שלוקחת עתה ביוה"כ מאימא עצמה, הם הפנימיות, והרי נתפשטו בה ה' גבורות עד הוד שבה.

ט) ואחר אשר נתפשטו עד הוד, בנעילה, שהיא תפלה החמישית, אז נכנסת כללותם, שהוא החלק המגיע אל היסוד שבה, עם הלבושים שלהם, הנקראים צלם, וזהו סוד החותם, שהוא הצלם, ובתוכו ה' הגבורות, של חלק כללותם ביסוד.

י) ואח"כ נכנסים בה בחי' החסדים פנימים מאימא עצמה, וזהו אחר יוה"כ, שאז כבר חזרה פב"פ עם ז"א, ואלו הם כניסת נה"י דאימא בנוקבא, בהיותה פב"פ, כנודע במקום אחר.

יא) ואחר שכבר נכנסו החסדים דאימא הפנימיים, ונתפשטו בגופה, הנה החסדים המקיפים דאימא נכנסין אח"כ בסוכות, ואין קפידא אם גם החסדים פנימיים דז"א יכנסו ג"כ. והנה בסוכות, אז נכנסין החסדים המקיפים דאימא בה, ונכנסין ג"כ החסדים פנימיים ומקיפים דז"א עצמו ומאיר בה ג"כ. (ואפשר כי זה אחר חזרת נה"י דאימא תוך ז"א פעם אחרת, בעת היותם פב"פ).

יב) ובהושענא רבא, נשלם להכנס כללות החסדים מקיפין דאימא במלכות שבה, וכללות החסדים פנימיים דז"א במלכות שבה, וכללות החסדים המקיפים דז"א במלכות שבה, ויש ג"כ כללות חסדים מקיפים דז"א מהדעת שבו במלכות שבה. באופן שהם: א' פנימי, בסוד הלולב. וג' מקיפים בסוד ג' מיני מקיפים. אדם, דיבור, מעשה, הנזכר במקום אחר.

יג) ולהיות שבמלכות שבה, כל בחי' מאלו כלולה מז' כללים, שיש מחסד עד המלכות, וכולם נכללים במלכות, לכן יש ז' הקפות, ובכל הקפה יש אדם דבור מעשה, והבן זה מאד, טעם ז' הקפות הושענא רבא, והרי נשלמה. וביום שמחת תורה, אז הוא זווג פב"פ, ונותן בה ה' גבורות בסוד זווג גמור, או ה' חסדים, כי יש ספק בדבר.

יד) אמנם צריך שתדע, כי כל זה אשר נעשה מר"ה ועד שמיני עצרת, לא נתארכו כ"כ הימים אלא בעת האצילות, ע"י חטא אדם. ר"ל: כי בתחילה בע"ש, נתקנה המלכות אב"א, ונזדווגה עם ז"א בבחי' אב"א, והוציאה את אדה"ר, כנזכר במקום אחר, ואז כל מה שנעשה אח"כ עד סוף יוה"כ, שהוא בחי' אב"א, ונסירה, כבר נעשה אז בע"ש. ואם היה ממתין להזדווג עד יום שבת, היה גורם שבאותו יום שבת בראשית יוחזרו זו"ן פב"פ, וישארו מבוררי לגמרי, אפילו המ"ן של המלכות דבחי' פב"פ, כי כבר המ"ן דאימא, ודנוקבא דאריך, ודנוקבא דעתיק, כולם נבררו לגמרי אפילו בבחי' פב"פ, ולא נשארו לברר רק מ"ן דמלכות דבחי' פב"פ לבד, ואילו היו נבררין בשבת בראשית כנזכר, היו כל המלכים מבוררין לגמרי. ולפי שחטא אדם ואכל מעץ הדעת טוב ורע, פירוש הדברים על אמיתתן הוא, כי הזווג נקרא אכילה, בסוד אכלה ומחתה פיה. והענין, כי בע"ש היה, בעוד שעדיין לא הובררו המ"ן של המלכות, ועדיין היו הקליפות נאחזות בקדושה, וכשנזדווג בע"ש, ועדיין היו זו"ן אב"א, גרם שגם זווג העליון דזו"ן יחזרו פב"פ, והיה עדיין הנחש נאחז שם, כנזכר במקום אחר, וזהו עץ הדעת טו"ר, כי החסדים והגבורות שבדעת, שהם היורדים בעת הזווג, עדיין היו טוב ורע למטה במלכים שעדיין לא הובררו, וכשעלו בסוד הזווג בע"ש, היו מורכבים מטוב ורע, כי לא יכלו להתברר לגמרי

טו) וזהו סוד נחש, דאטיל זוהמה בחוה, ואז שלט הנחש בקדושה, ונתקללה חוה ואדם. ואז כל מה שכבר הוברר, שהם מ"ן דאימא, שהם בחי' לאה שבאצילות כנודע, גם הוא חזר להתקלקל, ונתערב בקליפות, ומכ"ש מ"ן דרחל, ואלו הם סוד הקריין של אדם. וכנגדם למעלה, בריאת השי"ת שידין ורוחין בע"ש בין השמשות אחר זווג אדם. והבן זה מאד, כי אלו הם דוגמת המלכים הראשונים שכולן בחי' קריין בלי זווג, כנזכר במקום אחר וזהו סוד עץ הדעת טוב ורע על מתכונתו.

טז) ולכן לא יכול עוד ז"א להזדווג עם נוקבא, תיכף בשבת ההוא, כי גבהו הדינים מאד, וכל מה שהיה יכול לעשות ביום א' של השבת ההוא, נתאחר באותו הזמן הרב, שיש בין ר"ה לשמיני עצרת, ואז נזדווגו פב"פ, כשאר ימים טובים. באופן כי אל תתמה אם הוצרכו כ"כ ימים אז.

יז) אמנם אחר שמיני עצרת, הנה בכל שבת ושבת יש זווג פב"פ זו"ן, וגם בחול יש זווג פב"פ, אלא שהם יעקב ולאה, או יעקב ורחל, או ז"א ולאה, אך ז"א ורחל אינן חוזרין פב"פ, עד יום שבת כנודע. ונמצא כי כל אלו הבחי' של עיבורים, בכ"כ זמנים, וגדילת ז"א בעיבור וביניקה ובגדלות, אינו רק בעת בריאת העולם, אך עתה הכל נעשה ברגע אחד. ואמנם כ"כ היה החטא ההוא גדול, כי אין בירור גמור בפעם א' של זווג פב"פ, כמו אם היה נעשה זה בשבת בראשית כנזכר לעיל, אמנם מתבררים מעט מעט בכל זווג וזווג, בין בחי' האחור, בין בחי' הפנים, ואותו המועט נתקן, וחוזרים להתמעט מגדולתן זו"ן כנודע.

יח) וגם אחוריים דאימא עילאה נתמעטו, בסוד נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושלים של מעלה כו', וחוזרים לברר בכל זווג וזווג, עד ביאת המשיח, שאז יושלמו להתברר הכל לגמרי, אפילו אותם של המלכות, ולכן אחר כך תמיד יהיו פב"פ, וימשיכו נשמות אחרות, שלא באו במלכים הראשונים. (וכפי הנלע"ד, כי אף על פי שביארנו במקום אחר, שלא חזרו להתערב רק מ"ן דבינה ודמלכות, נ"ל כי גם בכל מה שנתברר, אפילו בעתיק ואריך ירדו, כי הרי כולם הם למטה ממקומם, כנזכר במקומו איך אז נתקנו ונשלמו עתיק וא"א של הקליפות, בסוד אמלאה החרבה, ולא נתמלאה אלא מחרבן הקדושה. ואמנם מה שלא הוזכר במקום אחר רק בינה ומלכות הוא, כי עד שם יש יכולת בעשרה הרוגי מלוכה לברר, זה ברוחם, וזה בגופם, אך לא משם ולמעלה, לפי שאין אדם שזכה עדיין להיות לו יחידה מא"א, ומכ"ש מעתיק, עד שיבא המשיח, בסוד הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וכו', כנזכר אצלינו. ולכן עתה נעשה מעצמו שם למעלה, אך מאימא ולמטה נעשה על ידינו, וע"י הרוגי מלוכה. אך נשאר לידע, למה לא הזכיר באותו הדרוש רק הנקבות ולא את הזכרים, כי הרי גם בזכרים יש בירורי המלכים, וצ"ע).

יט) רחל היא כולה דינין, אספקלריא דלא נהרא מגרמה, ולולי שקדם להיותה דבוקה תחילה אב"א עם ז"א, והיתה עצם מעצמיו וכו', לא היה חושש אח"כ לתקנה ולהאירה ולתת לה כל צרכה, ולכן נדבקה תחילה אב"א עמו בכותל אחד לשניהם. והענין, כי תחילה היו גבורות לבדם, ולכן היו כולם כותל אחד, חציו לזה וחציו לזה. אך אח"כ, שקוע חסד באתרהא, ואז מהחסדים נעשה כותל שלם לז"א באחוריו, ומהגבורות כותל שלם לנוקביה.

כ) בענין פסוק אחות לנו קטנה, ענין שמאל דוחה מה עניינו, נתבאר במקום אחר, בענין הנסירה.

כא) ויפל ה' אלהים תרדמ"ה, בגימטריא תרגום, כי כל האחוריים הם בסוד ריבוע, כזה: י', י"ה, יה"ו, יהו"ה, גימטריא ע"ב. והנסירה היתה בהיות בו אחוריים אלו, הנקראים תרדמה כנזכר, ואח"כ הביאה פב"פ. והענין, כי בכל ספירה מט' ספירות דז"א, יש בה הוי"ה א', והאחוריים שלה הוא בגימטריא ע"ב כנודע, והרי ט' פעמים ע"ב הם תרדמה ותרגום. (וצ"ע שהאחוריים אינם אלא אלהי"ם, וכולם ניתנים אל המלכות בעת הנסירה, והבן זה מאד. (ונ"ל חיים כי הרי ט' כחות המלכות הם נאחזות בז"א, ועם ט' כחות אלו שהם כח א' לבד נשלם לי"ס, כנזכר שם, ובעת הנסירה, נשאר הוא בס' ספירות לבד, ואז ט' כחות אלו מתחברים עם כח נקודה א' לבד דמלכות, ונגדלת, ונעשית י"ס גמורות, והוא ט' לבד. כנודע, כי אותה הנקודה שלה, לעולם נפרדת ממנו, והיא בחינה בפני עצמה. אך אותם הט' חלקים אחרים הם מתדבקים בו ולפעמים ננסרים והבן זה מאד).

כב) ואמנם יש בה ב' בחי', והם: אחור, ופנים. ובעת האחור, כל הט' בחי' שלה של אחור הם בו, ובחי' העשירית של אחור, היא לבדה בה, ותמיד לעולם עומדת בחזה שלו באחוריו. ואחר כך בנסירה, מתחברין כל הי' אחורים בה יחד, ונגדלת כמוהו. ואחר כך בפנים, יש בה נקודה אחרת לבד מבחי' פנים, ויושבת בסוד התפילין דיד לעולם עמו, ואינה זזה משם לעולם. ואז כל הבחי' דט' ספירות דפנים שלה, אז ניתנים בה, א' לא', עד שנגדלת פב"פ כמוה. באופן, כי כשאנו אומרים שאחר שנגדלת אב"א, אז חוזרת להיותה נקודה קטנה בפנים, פירושו הוא, על אותה הנקודה דבחי' פנים, שעדיין בבחי' פנים שלה, אין לה רק נקודה א', אמנם כל אחוריה שלימים לגמרי, והבן זה מאד.

כג) והנה ידעת, כי בכל ספירה וספירה יש בה פנים ואחור בסוד אותיות, ולא בסוד מספר. וכנגדם אחור ופנים בבחי' מספר. ונמצא א"כ, כי כל בחי' מספר, הם של הנקבה הדבוקים בזכר אב"א. והפנים של המספר שמצד א', והפנים של

האותיות שמצד אחר, עדיין אין להם כלל, רק שני האחוריים לבד. ובעת הנסירה, ננסרים האחוריים של המספר, מן האחוריים של בחי' אותיות. ואחר כך באים המוחין דבחי' פנים שלו ושלה, ואז הפנים שלה ניתנין לה על ידו, והפנים שלו נשארים בו. וכמו שהאחוריים לקחם תחילה על ידו, ואחר כך ע"י אימא. כן בחי' הפנים, תחילה על ידו. ואחר כך ע"י הבינה, כנודע.

כד) ודע, כי כל זה הוא מן הבחינות שלהם עצמן. אך אפשר, שגם האחוריים של המלכות דאו"א בבחי' מספרים, יהיו בחי' פנים אל ז"א עצמו, וזה מובן. והמשל לכל זה, הנה המוחין של ז"א דבחי' אחוריים, היה בכתר שלו, שם י' י"ה יה"ו יהו"ה, ומחובר עמו מספר אחוריים אלו, שהם י' אותיות ממש, כיוצא בהם ממש, אלא שהם בבחי' מספר. ואחר כך בעת הנסירה, נשאר י' י"ה יה"ו יהו"ה דבחי' י' אותיות לבד אל כתר דז"א, וי' י"ה יה"ו יהו"ה בבחי' מספרם, שהם ע"ב, אל כתר דנוקביה. אחר כך באו המוחין דפנים אל זו"ן, ואז באה שם יהו"ה בכתר דז"א דפנים, בבחי' ד' אותיות לבד, ובאה הוי"ה זו עצמה, יהו"ה בפנים דכתר דנוקביה, אלא שהוא בסוד מספרם שהם בגימטריא כ"ו. וכן ע"ז הדרך, בכל הט' ספירות אחרות, כפי הנראה ממקום אחר כי אחר שהיו אב"א, ונתן לה בחי' הגבורות, אחר כך נסתלקו ממנו המוחין, וניתנו בינה והגבורות לבדם אל הנוקבא ע"י אימא, והם דינין קשים. ואז המוחין שנסתלקו שהם חכמה וחסד שנשארו מקיפים כנודע, נעשו מ"ן, ונזדווגו או"א והוציאו מנצפ"ך אחרים, ונתחדשו ונתמתקו עתה הגבורות, כי הרי הם דינין יותר מתוקים, וחוזרין ליכנס כל המוחין, עם זה מנצפ"ך החדש תוך ז"א, ונמשכין לנוקביה על ידו, בכל ט' ימי תשובה.

כה) (וכפי הנלע"ד משם הוא, שלאה לוקחת הדינין ע"י אימא, להיותה במקום המכוסה מהחזה ולמעלה, ואחר שננסרה לאה כלה, עם עקביים שלה הנכנסים תוך כתר רחל כנודע, נמצא כי ביום א' דר"ה, ננסרה לאה וכתר רחל, ואחר כך חזרו המוחין תוך ז"א, לנסור את רחל מהחזה ולמטה, שכבר היא במקום מגולה, ויכולה לקבלן ע"י ז"א עצמו, משא"כ בלאה. וא"כ נמצא, כי כל לאה ננסרת קודם השופר דיום ראשון, והנסירה היא שמקבלת גבורות חדשות ע"י אימא, וננסרת אז. ואחר השופר דיום א', ע"י השופר ההוא עצמו, באו מנצפ"ך חדשים לרחל, אלא שהם ע"י הז"א עצמו, וננסרת כתר שלה ביום א' עצמו אחר השופר.

כו) כלל העולה, כי הם צריכין בין ללאה בין לרחל, הנקראות ירושלים וציון, כנזכר במקום אחר ע"ש צריכות ב' מיני גבורות: קשות, ומתוקות. שהם הישנות קשות, והשניות מתוקות אלא שהקשות דלאה, לוקחם ע"י ז"א. והמתוקות ע"י אימא, ושתיהן נקראות קשות, בערך דיני רחל המתוקים. ואחר כך הקשות והמתוקות דרחל, שתיהן נמשכות לה ע"י ז"א עצמו, אלא שאלו הם קודם השינה, ואלו אחר השינה שהוא סוד השופר. ונמצא א"כ, כי המ"ן נעשו קודם כל דבר, ואח"כ נכנסו נה"י דאימא תוך לאה לנסרה, ויצאו משם ונכנסו בז"א, לנסר את רחל. והבן כל זה מאד, כנלע"ד).

כז) והנה אח"כ ביום הכפורים, חוזרת לעלות עד הבינה ולוקחת בחי' הפנימיות כי החיצוניות כבר לקחתם. (ונלע"ד, כי תחילה היו ב' מיני גבורות כנזכר, קודם השינה ואחר השינה, והם ב' כלים, החיצון והאמצעי, ועתה לוקחת הפנימי ע"י אימא עצמה, בסוד ה' תפלות, ה' גבורות פנימיות, ונעשה הכלי הפנימי מהם על ידיהם, ונגדלו בה י"ס פנימיות. כי כבר ידעת, כי ב' כלים ראשונים, מחוברים זו"ן אב"א בנו"ה שלו, בשם א' דצבאות, בין בכלי ראשון בין בכלי שני. אך בכלי שלישי, הם ב' שמות נפרדים, כי אז בהיות לה כלי הפנימי, אין לה חיבור עמו, ויכולה לחזור פב"פ, כי אז הם רחמים, ואין לה פחד להיותה באחור כנודע. ואמנם לאה, כבר קבלה כל זה בברכת אבות דיום ראשון דר"ה, וחזרה פב"פ כנודע, אך כל זה הוא לרחל.

כח) ובזה תבין מ"ש במקום אחר, כי תחלה קבלה ה' גבורות לצורך י"ס דאחוריים, ומכללם נעשה גם כלי החיצון דיסוד שלה, הנקרא ירושלים. ואחר כך ע"י הנסירה אחר השינה, ה' גבורות שניים, ומהם נעשה ונגדל הכלי שני, לי"ס האמצעיים, ואז חזר ג"כ לעשות כלי אמצעי דיסוד שלה, הנקרא ציון, כנזכר במקום אחר, ע"ש מאד.

כט) אח"כ שננסרה, לוקחת ה' גבורות שלישיים, ומהם נגדלה, ונעשה הכלים שלישיים הפנימיים, והבן זה, כי כל בחי' כליה אינן נגדלים, אלא ע"י הגבורות, דוגמת ז"א הנגדל ע"י החסדים. א"כ כשאנו אומרים שניתנין לה ה' גבורות, ר"ל מוחין שלימין שלה, אלא שכיון שכל גדילתה אינה אלא ע"י הגבורות, הם לבדם נזכרות, והבן זה מאד. וגם לפי שבכל פעם ניתנין ה' גבורות חדשות ביסוד שלה, והם ג' מיני כלים שביסוד.

ל) גם עיין זה מאד במקומו, כי נזכר בפירוש כי אותם דבין ר"ה ליוה"כ, הם יסוד ומלכות דחיצוניות, וביוה"כ נעשה יסוד דפנימיות. ובהושענא רבא מלכות דפנימיות, והבן זה מאד. ושם נאמר, כי בכל המשך יום הכיפורים, נמשכות בה בכל גופה המוחין שלה עם הגבורות, ובהגיע עת הנעילה, אז נגמרו להתפשט ה' גבורותיה עד היסוד בה ולא יותר, ובהושענא רבא במלכות, והבן זה מאד.

לא) ואמנם ענין החסדים שלקחה ג"כ, כנודע כי יש מ"ה וב"ן בז"א, ומ"ה וב"ן בנוקבא, ובנוקבא קודם יורדין הגבורות להתפשט בה, ואחר כך החסדים, וזה הפך מהז"א כנזכר. והטעם, כי עיקרה גבורות, ולכן בהם מתחילין, ועיין במקום אחר ונמצא כי אחר שנתפשטו בנעילה הה' גבורות ביסוד שלה, אחר כך ירדו הה' חסדים שלה, שלקחתם ע"י אימא עצמה, ונתפשטו בגופה, בימים שבין יוה"כ עד הושענא רבא, בסוד הסוכה פנימים ומקיפים. וביום הושענא רבא, נתפשטו ה' גבורות, גם תוך מלכות שבה. ואמנם אחר שחזרה פב"פ, תכף אחר נעילת יוה"כ, אז גם היא מקבלת מוחין ע"י ז"א עצמו, כי כבר נכנסו המוחין בז"א, ואז מאיר בה הז"א מן החסדים שלו אליה על ידי הלולב כנודע.

לב) וביום שמיני עצרת, אז הוא זווג גמור, ונותן בה הה' גבורות, שהם המ"ן עצמן, ולא הג' כלים של היסוד שלה. אלא בזווג ראשון דבריאת עולם, אז אותם המ"ן דה' גבורות, נעשו רוחא דשדי בגוה, ומאז והלאה כולם הם מ"ן חדשות, וביום שמיני עצרת נותן לה גבורות, ובפסח חסדים.

לג) כלל העולה, כי תחילה לקחה רחל ע"י ז"א י"ס חיצוניות, ואחר כך אחר השינה, לקחה י"ס אמצעיות ע"י ז"א, אך לאה לקחם ע"י אימא. ולפי שאז כבר אינה צריכה להיותה אב"א, נקרא זה נסירה, ואחר כך לוקחת י"ס פנימיות ע"י אימא עצמה ביוה"כ, והם חסדים וגבורות. ואחר כך חוזרת פב"פ, ונמתקת ע"י החסדים דז"א המאירין בה ונגדלת. ואחר כך יהיב בה רוחא ממש, ולא כלים, וזה הרוחא נק' מ"ן ממש, ונותנו לה בסוד זווג ממש בביאה ראשונה, ואחר כך בביאה שניה נותן בה ה' חסדים דכורין.

לד) אך דע, כי המ"ן עיקרם גבורות, כי החסדים שבהם טפלים, בסוד נקבה שלטא על דכורא. והמ"ד הם חסדים, והגבורות טפלין להם, ואז יוצאות ב' נשמות זכר ונקבה, כל א' כולל חסדים וגבורות. ואחר שהיה זה בבריאת העולם, כל הזווגים שאח"כ, אעפ"י שהם כפולים שתחילה יש ביאה ראשונה דגבורות, וביאה שניה דחסדים, כולן נקראים מ"ן חדשות, והם מתלבשין בההוא רוחא קדמאה, שהם הגבורות והחסדים הראשונים דבריאת עולם.

לה) ועיין מאד במקומו, איך יש חיצוניות ופנימיות, ובא' מהם נכנסין תחילה המוחין בנקבה, ואינה מקבלתם על ידו, ואח"כ נכנסין בו. ובבחי' האחרת, נכנסין המוחין תחילה בו, ואחר כך מקבלתם על ידו.

לו) בראש השנה, ביום ראשון נגמר כל פרצוף לאה לגמרי, אך רחל לא נתקנה עד שמיני חג עצרת, בהמשך כל הזמן האמצעי. וזה סדרן: ביום ראשון ננסר ז"א, ונעשה כלי כתר שבה, ע"י אברי גוף הז"א עצמו. ואז בא תרדמה אל הז"א, ועלה בסוד מ"ן, להמשיך פנימיות מוחין דכתר דנוקבא, ובין כך ובין כך ניתן לבושי ת"ת דאימא, לעשות לבוש למוחין דכתר שבה. ואלו נמשכו מאימא בה שלא ע"י ז"א, כיון שהם אברים שלה דגופא ממש.

לז) אחר כך בא השופר, ונתעורר, ונכנסו המוחין בז"א, ואז יצאו דינין מתוקים, והם פנימיות המוחין דכתר דנוקבא, ונכנסו בה בכתר שבה, בסוד צלם שלה. אחר כך ביום שני, חזר לעשות הז"א, מן פרק ראשון דנצח שלו דבחי' גופא, כלי לחכמה שבה. ואחר כך היה תרדמה, להמשיך מוחין דחכמה לנוקבא,

ובין כך ובין כך יצאת אימא ונכנסה בנוקבא, ונעשית בה מלבושיה ממש, כלי לחכמה דנוקבא עד היסוד שבה. ואחר כך השופר, שהוא חזרת המוחין דז"א בו, ואז ניתן בה פנימיות מוח החכמה.

לח) ודע, כי בחינת הכלים נקראים דינין גמורים, ונתינת המוחין פנימים בהם, נקראים מתוק הדינים, ועכ"ז דינין פנימים הם ומיום ראשון ואילך, כל שאר הימים, לא היה נעשה הכלים והפנימיות שבה, אלא ע"י הז"א עצמו, אפילו בחי' לבושיה של אימא, כי די במה שביום ראשון האיר בה אימא לבושיה בכתר שבה, ושם נשארו כל הלבושים, ובכל יום ויום נכנסין מאליהם, מדרגה אחר מדרגה, תוך הכלים שהוא מחדש הז"א מגופו ממש, בכל יום ויום כלי אחד.

לט) ונמצא, כי ביום א' עשה הז"א כלי הכתר שבה, ואימא דרך חוץ, נותנת כל כח הלבושים ביום א', באותו הכלי של הכתר. ואח"כ ע"י השופר, נכנסו מוחין פנימיים עצמם דכתר, תוך לבוש כתר דאימא. וביום השני, נעשה הז"א כלי החכמה, ואז מעצמו נכנס לבושי חכמה דאימא, שכבר היא בכלי הכתר דנוקבא, ונכנס תוך כלי של חכמה, ואז כיון שהוא בחי' מוח, הוצרך ז"א לעלות בסוד תרדמה, וע"י השופר המשיך מוח פנימיות החכמה שם, ומשם ואילך ביום ג', לא הוצרך עוד ז"א לעלות פנימיות שאר המוחין, כי כבר באו כולם כלולים במוח החכמה. אמנם ביום שלישי, עשה ז"א כלי בינה דנוקבא, ומאיליו היה מתפשט בתוכו מוח הבינה, וכעד"ז עד ערב יום הכיפורים, ואז נעשו כלי הוד ויסוד ומלכות מבחי' עצמה. וביוה"כ נתפשטו בה ה' גבורות, ונעשה היסוד שבה מלבושי אימא, וזהו חותם הנעילה. ובשאר היום, נתן בה כל הפנימיות דמוחין על ידה עצמה. ומאז עד הושענא רבא, מוחין דחסדים, ר"ל: שנתפשטו אחר הגבורות, יען היא נקבה והחסדים הם מתפשטים באחרונה אעפ"י שכבר היו בדעת. והז"א התפשט בה ה' חסדים ע"י הלולב וההקפה, ובליל הושענא רבא, נעשית חותם מלכות שבה ע"י הבינה מלבושי אימא, וביום נתפשטו במלכות שבה הארת ה' גבורות, וביום שמיני עצרת היה זווג, ונתן בה ה' גבורות של הזכרים עצמן שלו, בבחי' טיפה זרעיית.

מ) ענין הנסירה. הנה כשבאים מוחין אל ז"א, נתקנת רחל מחציו ולמטה אב"א, אך לאה אינה נגדלת חצי האחור העליון, עד שיעלו הארת החסדים המגולים דנה"י למעלה ביסוד הבינה, ויבקע ויתגלו החסדים, ואז נגדלת גם לאה, והרי נתקנו זו"ן אב"א לגברי בכל ארכו. והנה תקון ג' אחרונות, וגם תיקון ג' אמצעיות דז"א, שהוא שיבקע יסוד דאימא אשר שם, נעשה על ידינו בתפילת לחש, ובתפילת החזרה, אך בקיעת ג' ראשונות, זה נעשה מאליו. וזה בענין ויעבור כנודע, ואז נשלמת לאה לגמרי.

מא) סוד השינה והדורמיטא, כבר נתבאר אצלינו, כי המוחין דז"א, מסתלקים אז ממנו, וניתנים לנוקבא, ואמנם אל תחשוב שנשאר הוא בלי מוחין, כי אז באים לו מוחין מאו"א עילאין, ואותם שהיו בז"א שהיו מתבונה והם תתאין הם ניתנים אל הנוקבא, נמצא שמשיג מעלה יתירה ע"י הדורמיטא.

מב) איסור נעילת הסנדל של עור ביום הכיפורים, דע, כי הקליפות הם מנעלי השכינה, והוא סוד פסוק והדריך בנעלים. ישעיה , וגם זהו סוד, עלי אדום אשליך נעלי. אעפ"י כי גם יש לה נעלים אחרים, והם סוד מטטרו"ן וסנדלפו"ן, אמנם הם נעלי השבת וימים טובים. האמנם לטעם הנזכר, נתחייבנו ביום הכיפורים ללכת מלובשים בבגדי מלכות ויחפים. וסוד הענין, כי אז עולה המלכות עד הבינה, בסוד יום הכיפורים, ב' כיפורים, אימא וברתא, כנזכר בפרשת אמור דף קע"ב, ולהורות שאז אינה ננעלת בשום מנעל, רק שעולה כולה למעלה, ואין בה תפיסת החיצונים כלל, כנודע כי השט"ן כמנין שס"ד חסר יום אחד מימי השנה, והוא יוה"כ, שאין בו אחיזה לחיצונים, ולהורות זה, נאסר המנעל. אמנם לא נאסר רק מנעל של עור, שהוא סוד כתנות עור של אדה"ר, משכא דחויא, שהוא החומר הזה שהוא מצד הקליפות כנודע, ואין כאן מקום ביאורו, אמנם שאר מנעלים מותרים, כי גם מנעלי הקדושה לא נתבטלו ח"ו, שהם סוד מטטרו"ן וסנדלפ"ן.

ארבע מאות שקל כסף

קלו) ונמצא, שיש ב' בחי' בכל מיני כלים, שהם: חצוניות ופנימיות. א"כ מוכרח שיהיה העבור והיניקה והמוחין בכלים חצונים, ועבור ויניקה ומוחין בכלים הפנימים. והנה בראש השנה תחלה נתקנים הפנימים, ואח"כ נתקנים מוחין כלים חיצונים, ואח"כ מוחין הפנימים, זהו הדרך בתפלות של שאר הימים.

עג) ודע והבן, כי יש חילוק בין ראש השנה, שהוא דוגמת עת בריאת העולם, לשאר כל ימות החול, והוא, כי בעת בריאת העולם, וכן ביום הכפורים, אז נעשים בה על ידי אימא עצמה, בסוד ויבן ד' אלקי"ם את הצלע. אך בשאר ימות השנה, אינן נמשכין אלא על ידי זעיר לבד באחורוהי, וצריך עיון כי גם בחול בשינת הלילה, לקחתם על ידי אימא עצמה וצ"ע.

נב) ובזה תבין, כי אלקי"ם דעיבור, הוא נפש, מלכות דז"א. ואלקי"ם דיניקה, הוא רוח, שש קצוות דזעיר עצמו. ועל שם זה נקרא הזעיר אלקי"ם, כנודע כי אלקי"ם דעיבור הוא מלכות שבו. ולכן עיקר הזעיר, הוא אלקי"ם בחי' ו"ק שבו. והמוחין ג"ר, נקראים הוי"ה. ואלו הם בחי' צלם שיש בזעיר, א' דצלם אלקי"ם, וא' צלם ה'. כי אלקי"ם דעיבור, הוא מלכות שבו, והוא בחי' כתר דנוקביה, כנודע כי הם בחי' א', כתר ועטרה למוכתר לה, וסוף סוף ימשך לה כל הבחי', והבן זו היטב, כי אחר הנסירה עשר ספירות דכתר שלו(שלה), בו הם כל הגבורות הזכר כנודע, וכנזכר בכוונת ב' ימים של ראש השנה עיין בספר הכוונות.

פרי עץ חיים

השער הכ''ד

שער ראש השנה

ביאור ענין ר''ה וכוונת נסירה,

ויתחלק לו' פרקים.

א) בענין ימים ראשונים שאחר ר''ח אלול, יעשה הפסקה של שני ימים, ויכוין היחוד שנתבאר בשער יחודים ע''ש. ומצוה להתענות בחודש הזה, כי כן התענה משה מ' יום אלו, מר''ח אלול עד יום הכפורים, כי הם ימי רצון. ויאמר ביום שמוציאין ס''ת ג''פ י''ג מדות, וג''פ פסוק ואני תפילתי, וג''כ יכוין בכ''ד שמות היוצאים מכ''ד ספרים, וישאל חיים וכפרה על עוונותיו. וגם יכוין באלו המ' יום יחוד הדיקנא, שנתבאר בשער היחודים ע''ש.

ב) וקודם היחוד, יטבול עצמו, וירחיק עצמו מעבירות, ויהיה איש ירא וחרד את דבר ה', וירחוק עצמו מהקפדה ומכעס, אפילו לדבר מצוה, ומהליצנות וגאוה, ויזהר מאוד בברכת הנהנין, ואז יזכה להשגה ע''י יחודים. ועוד יש תקנה להשגה, ונתבאר בשער היחודים ע''ש.

ג) הסליחות שנוהגין לומר באשמורת הבוקר, יאמר מלה במלה עם הצבור, וי''ב אלפא ביתא שבהם, הם נגד י''ב פרצופים שבאצילות כנודע. וקצת סליחות נתבאר גבי ב' וה', וע''ש בחלק א' מזה. ובחודש זה יתקן כל העונות והפגמים שפגם ושעוות, ויתקן כל פגם שראוי, כפי מה שיתבאר בתיקוני עוונות, ויתיר נדרו קודם ר''ה, וילקה ויכוין כוונת המלקות כמו שנתבאר במ''א, ואחר שתיקן פגם העוונות, אז ינסה בעצמו אם נשמתו מתוקנת, והוא שיסגור עיניו, ויצייר במחשבתו שם הוי''ה, אם תהיה נשמתו מאצילות, יראנו בצבע לבן מתנוצץ. ואם מבריאה, בלתי מתנוצץ. ואם מיצירה, נצבע אדום. ואם מעשייה, בצבע שחור. ואותו אות אשר לא יוכל לצייר בקל במחשבתו, הוא האות שפגם בו, וצריך לתקן אותו בתשובה, ואם יראה לפניו השם כשלהבת אש, ידע שאדם שלם הוא בלי חטא.

ד) נוהגין להתענות ערב ראש השנה, ומתקבצת עדה קדושה של ת''ח, להתרת נדרים ושבועות. וסוד החכם שמתיר את הנדר הוא, כי נדר הוא בבינה כנודע. וחל על דבר מצוה סוד המלכות, ונדר למעלה וחלה על דבר מצוה. והחכם הוא סוד החכמה בעל הבינה, ומתיר נדרה, כי ברשות בעלה קיימת, והשבועה אינה חלה על דבר מצוה, כי השבועה היא במלכות כנודע. ומצוה ג''כ במלכות.

פרק א'

א) מהחברים: ענין ארבע ראשי שנים כולם ברחל, ויום א' של ר"ה היא לאה, לכן היא דינא קשיא, כי היא בנה"י דבינה, הנקראת אלהים, דינין מתערין מינה. אך אשר יאהב ה' יוכיח אותו, וידין את דינו ביום ב' דר"ה, ואז דינא רפיא, כי פה הדינין נייחא ברישא וקשין בסיפא, כי מוחין שלה הם מנה"י דדכורא דז"א, ובלאה הוא להיפך ממש.

ב) מ"כ במחזור מורי ז"ל כתוב מבחוץ, קודם תפילת אלול, וז"ל, בעשרת ימי תשובה יום צום, ישאל אדם חיים וכפרה, ויעמוד בשעת הוצאת ס"ת, ויקרא ג"פ י"ג מדות, ואח"כ יאמר, רבש"ע מלא כל משאלותי לטובה, ומחול כל עונותי, והפק רצוני, ותן שאלתי לי ולבני ביתי לטובה, ותן לי חיים טובים וארוכים, בכבוד ובמנוחה, ביראתך, בשלוה ובהשקט ובטחה, ופדני מכל צרה ויגון ומות, ומכל שעות רעות המתפשטות ויוצאות לעולם, והבוטח בה' חסד יסובבנהו אמן וכי"ר. ויאמר ואני תפילתי ג"פ, וכן שאלתו יאמר ג"פ, וכן במוסף ובמנחה, כדי שישלים ג"פ, ויושלם שאלתו ויקרא ג"פ. ומ"כ תיכף אחר הנ"ל, כתוב אלו שמות הכ"ד של ספרים, ואולי שצריך לכוין בהם לזוכרם תיכף אחר נוסח סידר התפילה הנ"ל. וזו נוסחה: **י"פ ע"נ**, י"ע בשורק, פ"נ בקמץ, עיין בשער שבועות, ובסידור כ"ד שמות של כ"ד ספרים.

ג) העיד הרי"ס ששמע ממורי זלה"ה שהיה אומר תמיד הסליחות שאנו אומרים בליל אשמורות ר"ח אלול עם הצבור מלה במלה. (צמ"ח, ויש לזה סמך בזוהר פרשת יתרו, ובעין יעקב) ואשר לא צדה, ר"ת של "אנה "לידו "ושמתי "לך, הוא אלול, לרמז כי חדש הזה נתנו הש"י לכפרה, לכל מי ששגג וחטא, ועשה שום עון בכל השנה. והוא קרוב לקוראיו בחדש הזה, שהוא ר"ת אלול. וכן ר"ת "אני "לדודי "ודודי "לי. ר"ת אלול. (צמח: גם "ליי "ויאמרו "לאמור "אשירה. ר"ת אלול למפרע, כי אז יצאו כל ניצוצין מהגלות.)

ד) ראוי להבין בכל אלו הימים, הראשונה למה היו ב' ימים דר"ה, ומה אלו ב' ראשים. ועוד מובא בספר הזוהר, כי יום הא' הויא דינא קשיא, והב' הוי דינא רפיא, ולמה כן. ועוד, למה היו עשרת ימי תשובה, ואלו ב' ימים ראשונים הם י"ט, והיום האחרון ג"כ י"ט, וצריך להתענות בו שהוא יוה"כ. והימים שבנתיים אנו אומרים תחנון וסליחות, ואחר זה בארבע ימים שבין יה"כ לסוכות, אין אנו אומרים תחנון, ולמה כן, כי מה הפרש בין אלו ימים, שבין ר"ה ליה"כ, ולמה אח"ז בא יום אחד שהוא י"ט הראשון של חג הסוכות, ואח"ז ו' ימים של ח"ה, ואינם י"ט ממש, וגם אינם חול כימים שבין יה"כ לסוכות. ואח"ז בא יום א' י"ט, שהוא שמיני עצרת.

ה) אלא, להיות כי הדברים חוזרים בזמנם בכל השנה למציאת הראשון, והנה בתחלת הבריאה יצאו זו"ן אב"א ד"ו פרצופים, וגרם זה מה שלא המתין אדה"ר את הזווג עד ליל שבת, כי אז היה יורד הכל מתוקן, והמאציל העליון עשה כן שיצאו אב"א, כדי שלא יתאחזו הקליפות באחור, כי בפנים אין להם אחיזה, אבל באחור שהוא בחי' אלהים, ואחר הק"ך צרופי אלהים שיש בקדושה, בסוף יש אלהים אחרים, וינקו, לכן באו אב"א, שיהיה אחור דנוקבא דבוקה אליו, ובזה אין להם שום יניקה משם.

ו) והנה בתשרי נברא העולם, וחזר הדבר לקדמותו, לכן צריך הנסירה, וענין הנסירה הוא, ליתן לה כל הדינין, וישאר הוא כולו רחמים, וצריך למתק דיניה בכמה מיתוקים כאשר נבאר למטה. והנה הנסירה נעשית באלו עשרה ימים, בכל יום ננסר מדה אחת, וידוע כי רישא דנוקבא הוא באחור שלו נגד החזה, ומשם ולמעלה היא מקום לאה, כנודע שעמה הוא הזווג נעשית בכל אלו הימים, כי רחל עדיין לא נשלמת נסירה עד יה"כ, ואפ"ה אינה ראוי לזווג עד ש"ע.

ז) וביום א' דר"ה, ננסר מרישא דז"א עד הת"ת שלו ועד בכלל, ולהיות נוטלת ביום זה כל הנסירות הללו, לכן הוי דינא קשיא. ויום ב' דר"ה, שאינו ננסר אלא הפרק העליון דנצח שלו, שהיא חכמה שלה, ולכן הוי דינא רפיא, ולכן הוי ב' ראשים ממש, כי זה הוי מקומה, הא' בלאה מראש שלה, שהוא דינא קשיא. והב' מראש רחל, שהיא דינא רפיא. ועוד, כי הכתר דהיינו ת"ת שבו, שהוא כתר שלה, הוי ב' ראשית, כי נקרא ראשית חכמה, וגם הוי יום א' דינא קשיא, לפי שעדיין לא ננסרה המוח שהוא חכמה ולא נמתקה, כי בנסירה לעולם נמתקת. וביום ב' שכבר ננסרה החכמה, הוי דינא רפיא.

ח) ולכן צריך לכוין באלו הימיים, בכל יום תיבה א' מאלו שהוסיפו בברכת אבות, ביום א' זכרנו לחיים, כי זכור עולה ע"ב קס"א, ונמשך זה המיתוק אל הנסירה, דרך נ' שערי בינה, שהוא נ' של זכרנו, וגם צריך למתק מר"ת שהוא ל"ז, מלוי דס"ג. וס"ת מ"ו, מלוי דע"ב. ומלת לחיים, הם המוחין, אהי"ה הוי"ה אהי"ה, שעולין חיים. ומלת מלך חפץ בחיים, הוי מקום דלאה שהוא המלך, דהיינו המלכות. וגם מלך היא בינה, וחפץ הוא דעת, שמתגלה במצח הרצון. וכתבנו בספר חיים, רחל, שהיא הספר, והיא במקום הכתיבה, שהם הזרועות. למענך אלהים חיים, הם ב', שהם אלהים חיים.

ט) ביוה"כ, אנו אומרים זכרנו, אף שכבר נעשית הנסירה מן החיצוניות, עכשיו ביום זה נעשה הנסירה בבחי' פנימית, בבחי' הנשמות. בר"ה ויוה"כ וסוכות, דמורה דחילו עד יוה"כ, שמאלו תחת לראשי. וביה"כ חיבוק, כדי להחזירו פנים בפנים. ובסוכות רחימו, וימינו תחבקני, לכן יש בו ניסוך המים. והמצות שבו, שהוא לולב ואתרוג, הם הארת החכמה בחסד. ויוה"כ הוא הארת אמא בחבוק השמאל, ובש"ע הזווג.

פרק ב'.

א) ענין הנסירה אשר בי' ימי תשובה. דע, כוונת הנסירה כבר בארנו, שהוא לתת דינין שבז"א אליה, ותשאר היא דינין, והוא חסד, ואח"כ אנו ממתיקין אותם. והנה כבר ידעת, כי בימים אלו היא אב"א עמו, והוא מחזה ולמטה, והנה ב' בחינות הם: א' הוא, כי כל הדינין אשר בכתר שלו, ניתנין לכתר שלה, וכן מחכמה שלו לחכמה שלה, וכיוצא בזה עד סיום הי' בחי'. ב', הנה מלבד זה, הנה מציאת הי"ס שלה הם בנה"י שלו, נמצא בזה כי הדינין שבת"ת שלו, הם ניתנין לכתר שלה. והדינין שבפרק א' דנצח שלו, ניתן לחכמה שלה, וכיוצא בזה.

ב) ועתה נבאר ענין מציאותן, דע כי ביום א' דראש השנה, ננסרין כל הדינין אשר מכתר שלו, עד סיום הת"ת שלו, ואז נמצא כי הוא ננסר כחב"ד חג"ת שלו, והיא לא ננסרה רק הכתר שלה לבדה, שהרי כתרה הוא נגד הת"ת שלו, וכל אותן הדינין כולם מתקבצים בכתר שלה. והנה כבר בארנו, כשהבינה נסתלקה מתוך הז"א בסוד הדורמיטא של ז"א, אז דרך חוץ שלא ע"י ז"א, הבינה נותנת אלו הדינין כולם אל המלכות, כי תחלה היו

באים לה ע"י הז"א, ועתה, סוד הגבורות שבמוח הז"א נסתלקו, וכל אותן הגבורות והדינין ניתנין לה שלא ע"י הז"א, והרי הם דינין קשים מאוד.

ג) ואח"כ ע"י השופר, חוזרת הבינה בז"א, ואז נותן בה הזעיר אנפין מציאות הדינין כיוצא בהם כנגד הראשונים למלכות, אך הם ממותקים, כי הלא כאשר נסתלקו המוחין שלו למעלה, נעשה שם מ"ן לזווג או"א, וע"י אותו הזווג נמתקו יותר, ועתה נותן לה פעם אחרת, מציאות אותן הדינין ממותקים, ע"י תקיעת שופר כמו שביארנו.

ד) והרי לך ב' בחי' ביום זה, ונמצא כי הכתר שלה ננסר ביום זה, וכל פרצוף לאה כולה ננסר ביום א', ולכן נקרא דינא קשיא ג"כ לטעם זה. ונמצא כי ביום א' ננסר לאה לגמרי, ועוד בחי' הכתר דרחל.

ה) ביום ב', נשארין חלק הדינין המגיעין אל כתר שלה מצד הכתר שלו, ונשארין בכתר שלה. ושאר המוחין שמחכמה שלו ולמטה, יורדין בחכמה שבה, ואז ננסרין החלק ראשון של נצח שלו, שהוא כנגד חכמה שלה, ואז נמצאת חכמה שלה נסורה, ואז יורדין כל הדין שבחכמה שלו לחכמה שלה.

ו) יום ג', ננסר פרק א' של הוד שלו מהבינה שלה, ואז יורדין כל הדינין שמבינה שלו ולמטה בבינה שלה. יום ד', ננסר פרק א' של יסוד שלו מהדעת שלה, ואז כל הדינין שמדעת שלו ולמטה, יורדין בדעת שלה. יום ה', ננסר פרק ב' דנצח שלו, מחסד שלה, ואז יורדין הדינין שבחסד שלו לבד בחסד שלה, אך שאר הדינין של גבורה ות"ת שלו. נשארין לעולם בדעת שלה.

ז) והענין הוא, כי ג' בחינות הם: כתר חכמה, בינה, ושאר הספירות. והענין, כי כבר ידעת, כי כ"ח לעולם הם סוד תרין רישין, ואלו הם סוד ב' ימים דר"ה, וב' ימים אלו הם שוין בבחי' א', והוא. כי כאשר אנו אומרים שכל הדינין הם מתקבצים ביום א' בכתר שלה, הנה כל הדינין הם משורשים שם בכח, ומתערבין שם, וכן כשמגיעין בחכמה ביום ב'. אך כשמגיעין ג' וד', בבינה ודעת שלה, אז אע"פ שכל הדינין יורדין שם, על כל זה אינה לוקחת הבינה שלה, רק הדינין של חלקה, אך שאר הדינין הם בה דרך פקדון לבד, ואינם מתגלין בה, וכיוצא בזה בדעת שלה.

ח) עוד בחי' ג', כשיורדין מחסד שלה ולמטה, כי אז אינן אפילו כמו הבינה והדעת, כי אפילו בדרך פקדון לבד אינן יורדין שם כל חלק הדינין, רק הדינין של חלקם לבד, וכיוצא בזה בשאר הימים, כגון יום ה', יורדין דינין דחסד שלו בחסד שלה, ודינין של גבורה ולמטה שבז"א נשארין בדעת וביום ו' יורדין דיני הגבורה שלו בגבורה שלה, והדינין שמתפארת שלו ולמטה, נשארין בדעת שלה, ואינן יורדין, רק דבר יום ביומו.

ט) נמצא עתה ג' מציאות: כתר חכמה, בינה דעת, ושאר הספירות. ולכן הב' ראשונים כ"ח, נחשבין לב' רישין, ב' ימים דר"ה, משא"כ אחר כך. אך בבחי' יתירה שיש לבינה ודעת שלה על שאר הספירות, כי מתקבצין כל הדינין שם, אע"פ שאינן רק בתורת פקדון לבד, ולכן נהרג גדליהו בן אחיקם ביום ג', כי אז גברו הדינין, ותקיעת שופר אין בו. ואמנם לפי שגם בדעת שלה שהוא יום ד', יש בו מציאת הדינין, ולכן לפעמים נדחה צום גדליהו ליום ד', כנודע כשחל להיות בשבת להיות יום ג', והרי ידעת למה הם ב' ימים ר"ה.

י) אמנם ענין תקיעת שופר ביום ב' הוא, כי הלא אע"פ שכבר נתעורר הז"א מן השינה ע"י השופר, עכ"ז כיון שלא הגיע נסירה במוח שהוא חכמה, כי מציאותה אינה אלא ביום ב', ולכן עדיין נחשב לשינה. עד שביום ב' ננסר החכמה שלה, ויורדין שם דיני החכמה שלו, ואז תוקעין בשופר ומתערין המוחין, ומשם ולהלאה אין עוד שופר, כי אחר שנתעורר המוח שהוא חכמה, אין עוד שינה.

יא) ודע, כי אחר יום א' שתקענו בשופר, אז לעולם כל מציאת נסירת הדינין, הם על ידי הז"א עצמו, ולא ע"י בינה אמא עלאה, כי כבר חזרה אמא על בנין, ונכנסה בגולגלתא דיליה.

יב) והנה נשאר לנו לבאר עתה, ענין הפרש יום א' לב'. והענין, כי הלא ביום א' ננסרין כל הדינין מכתר שלו עד הת"ת שלו, וכל אלו נקרא דינא קשיא, כמו שידעת כי הלא יסוד של אמא מגעת עד החזה שלו, ולכן כל הדינין אשר שם נגד מקום הזה, נקראין דינין קשין, כי אין המוחין יכולין להאיר מחמת הפסק מחיצת יסוד הבינה, ולכן דינין דדוכרא תקיפין ברישא, ולכן יום א' נקרא דינא קשיא. ואח"כ יום ב', שהוא מן הת"ת ולמטה, וכבר כלה מציאת הפסק יסוד של הבינה, ואז הארת הדעת שלו מתפשטת משם ולמטה, הוא מאיר שלא ע"י מחיצות ואז הדינין שכנגדן הם רפין ונקרא דינא רפיא. עוד טעם, כי כבר בארנו כי אחר יום א' ואילך, נמשכין הדינין אליה ע"י הז"א עצמו, כי כבר תקעו בשופר, ונמתקו הדינין.

יג) ונחזור לענין, כי בכל יום ויום יש בו ד' בחי': הראשונה שבארנו, שהם מציאות חלק הדינין, שהיה בה. ב', מציאות דין, וב' מתוקים שנעשו בב' ימים הראשונים כנ"ל. נמצא, כי כאשר הוא ביום ב', אז ירדו הדינין של הבינה דז"א, אחר שהיו ד' בחי' הנ"ל, שהם ב' דינין וב' מתוקים, שהיו בב' ימים דר"ה כנ"ל. ועוד נתוסף בחי' ה', שהיא נסירה מחדש פרק א' של הוד הזכר, וכן כיוצא בזה, עד הגיעם אל יום הז', שאז ננסרין פרק ב' של יסוד הזכר, שהוא כנגד הת"ת שבנוקבא, ואז יורדין של הזכר מת"ת שלו לת"ת שלה. ואמנם אין עתה מציאות ד' בחינות הנ"ל שאמרנו, כי הלא אותן ד' בחי' לא היה אלא ממה שננסר ביום א', שהוא עד שליש הת"ת שלו, אך משם ולמטה אינו רק בחי' א' לבד, שהוא נסירה פעם א' לבד בלתי מיתוק.

יד) ואמנם להשלים אותן הד' בחי' בכל שאר הימים, הוא ענין באופן זה, כי הלא ידעת, כי הלא ג' מוחין פנימים דז"א, שהם חכמה בינה דעת שלו, הם מתפשטין גם כן לט' חלקים, ג' פרקין הראשונים בג' ראשונות שלו, וג' פרקין שניים בחג"ת שלו, וג' פרקין שלישים, בנצח הוד יסוד שלו. ונמצא כי מציאות הדינין שבאלו המוחין, הם מתפשטים בה ג"כ.

טו) גם יש בחי' אחרת, והוא מציאת הדעת שלו, אשר הוא כולל ה"ח וה"ג, אמנם הה' גבורות שבו, יורדין ומתקבצין אל הדעת שלה, ומשם מתפשטין ה"ג אלו, בחסד גבורה ת"ת נ"ה, ומלבד זה גם כן החכמה ובינה שלה מתפשטין בה, כיצד: מוח חכמה שבה נעשין לג' חלקים, חלק א' בחכמה, וחלק ב' בחסד, וחלק ג' בנצח. ועל דרך זה מתפשטין הבינה שלה דרך קו שמאלי. אך הדעת שלה, מלבד שהוא מתפשט בקו היושר, שהם דת"י, על כל זה, גם הוא מתפשט בשאר, כנודע כי ה"ג מתפשטין בחסד גבורה נצח הוד שלה, וגם באלו יש בחינת דינין שנכנסין בה.

טז) אמנם סדרן הוא זה: כי הלא כבר ביארנו, כי הדינין של מוחין עלאין של הזכר המתפשטים בכל הט' ספירות שבו, הם מתפשטין ג"כ במוחין שלה, המתפשטין בט' ספירות שלה. ואמנם כאשר נוריד אותן למטה, הנה כל בחינות עליונות, שהם מן המוחין עד סיום היסוד של הבינה, שהוא בשליש ראשון של ת"ת דזעיר אנפין, כאשר ירדו למטה בנוקבא, עד השליש ראשון של ת"ת שבה, הנה יבאו מלובשים עם יסוד של בינה, כמו שהוא למעלה ג"כ מוחין דז"א, בתוך נה"י של הבינה, ולכן כשירדו דיני המוחין של הז"א למטה, יבאו מלובשים עם הבינה עילאה עצמה.

יז) ואמנם מה שיורד מן המוחין עלאין, הוא חצי דעת של הז"א, שהוא עטרא דגבורה, עם חצי היסוד של הבינה מלובשים בתוכו, ואלו נמשכין עד החזה של המלכות. אמנם גם כאן הם סתומים, ע"י חצי יסוד של הבינה

שירדה עמהם, ואין האור מאיר הרבה. אך מן הת"ת ולמטה, שאז כלה יסוד בינה, שירדה ונתפשטה כאן, אז אין מחיצה מפסקת, ואז אותן הג' גבורות הנשארים פחות שליש, שהם ב' שליש הגבורות המגיעות אל הת"ת, וב' גבורות המגעת אל נ"ה שלה, מאירין הרבה בה עד מאוד, כי אין להם הפסק יסוד הבינה, והנה מרוב אור גדול הזה, הם מוציאין היסוד ומלכות של הנוקבא, אשר עדיין לא היה להם מציאות, כי הלא ההתפשטות הנ"ל הם עד ההוד, אך לא היה עדיין מציאות אלו יסוד ומלכות שלה, וע"י הארה זו הגדולה יצאו יסוד ומלכות.

יח) וגם טענה ב', כי כבר אמרנו, כי ב' פרקי תתאין של חו"ב מוחין דנוקבא, הם מתפשטין בנ"ה שלה, נמצא כי אותן הב' גבורות, המגעת אל חלק נ"ה שבה, אין צריכין שם, ואז מכח אלו הב' יצאו יסוד ומלכות של הנוקבא, כי אלו הב' שלישים של הגבורה הג', הוצרכו לב' שלישי ת"ת שלה, אך אלו הב' גבורות שלא הוצרכו אל נ"ה שלה כנ"ל, וגם כי אורם גדול עד מאוד כנ"ל, לכן יצאו משם יסוד ומלכות, דוגמת מה שידעת בז"א, שלא היה מעולם רק ו"ק, אשר נתעלו אח"כ והיו בסוד חב"ד חג"ת, והיו חסרים בו נצח הוד יסוד, ומחמת אור הדעת ה"ח המתפשטין בת"ת שלו, אחר כלות יסוד הבינה מחזה שלו, ומרוב אותו אור שבא יצאו מחדש נה"י שלו, כן הענין בנוקבא. הרי כי יום הט' שהוא ההוד, ובו כלולים יסוד ומלכות. ואמנם יסוד ומלכות לפי שיצאו ברגע אחד כנ"ל, לכן שניהן כלולין ביחד, והם סוד העשירית שהוא יה"כ. והנה לפי ששניהן הם יום עשירי, והם כלולים בהוד יום ט', ולכן אמרו כל האוכל ושותה בט', כאלו התענה תשיעי ועשירי.

יט) מיום ר"ה, מתחלת הנסירה, עד סוף עי"כ, שאז היא אב"א עמו, מהחכמה ולמטה. ואז אפילו דורמיטא לז"א, והוא, כי נה"י דאמא מסתלקין ממנו, ונשארין חכמה ועטרא דחסדים ערומים בלי לבוש. בסוד מקיפים על ראשו. אך בינה ועטרא דגבורות עם הנה"י, נכנסין בנוקבא, ונתנין אליה ע"י אמא שלא ע"י ז"א, ואז ננסר ת"ת שבו וכתר שבה לבד. והנה בהסתלק אלו המוחין מז"א, עלו בסוד מ"ן לאו"א, ונתחדשו לו מוחין אחרים חדשים ממותקים יותר, אך החכמה והחסדים הם לבדם שהעלו מ"ן, כנזכר במקום אחר, בסוד התקיעה: תק"ע י"ה, דמטי לראש דאברהם, הם החסדים ועולין במ"ן לאו"א, ומולידין ב' מנצפ"ך לבד, כנזכר במ"א, כי כשהזווג לצורך נוקבא לבד, אז די שהז"א לבדו יעלה מ"ן, ולכן די שיעלו החסדים והחכמה בסוד מ"ן.

כ) והנה ב' מנצפ"ך הם לצורך הנוקבא לבד, כי מנצפ"ך א' הוא דז"א, (ס"א החסדים) לרישא דז"א. ומנצפ"ך ב' הגבורות דז"א, שאח"כ הם חלק הנוקבא תתאה, ואז נותנם הז"א דרך האחור אל הנוקבא על ידו, והם יותר מתוקנים.

כא) ודע, כי אחר תקיעת שופר דיום א', אז כבר חזרה אמא תוך ז"א, ולעולם לא יצאה משם, אמנם יורדין כל הה"ג שבז"א אל הנוקבא דרך אחור, עד שיורדין כולם בה, ונשארין בו בחי' החסדים לבד. וגם האחוריים עצמן דז"א ננסרין וניתנין אל הנוקבא, והרי זה ב' בחי'.

כב) והנה ביום עיה"כ, אז נגמרו להעשות יסוד ומלכות שבה, וכל זה לצורך פרצופה עצמה, וגם נכנסו כללות החסדים דיסוד ומלכות שבה. והנה הם ג' בחי': תחלה ע"י הז"א, ואח"כ ע"י אמא, ואח"כ ע"י הז"א אחר תקיעת שופר, שהם יותר ממותקים. ודע, כי אלו הבחי' הנכנסים הם ב' כנ"ל, א' בבחי' הכלים (ס"א דאמא) האחוריים, וא' בבחי' המוחין עצמן הפנימיים, כי כבר ידעת כי כל ספירה מט"ס של ז"א, יש בה בחי' מלכות, וכל אלו המלכיות ירדו וניתן אל הנוקבא, שהיתה בתחלה נקודה א' לבד, ועם אלו הט' נעשית בת י"ס גמורות, כנזכר במ"א. וזהו עיקר פירוש בבחי' נסירה, כי בהיותם בו באחור נדבקת בו, וכשנתנין בה, אז אינה צריכה לו, ונפרדת וננסרת.

כג) ויש בזה ב' בחי': תחלה בחי' של הכלים, כמו שהיה הוא בעת היניקה. ואח"כ בנסירה, נותן לה גם בחי' המלכות שבמוחין פנימית עצמן, ואז נגדלת היא כל האחור שלו ממש כמוהו. והענין, כי גם החסדים שהיו באור המקיף, ועלו בסוד מ"ן, גם הם נתחדשו יותר, כנודע כי כל מוחין חדשים אינם הראשונים עצמן, והנה אלו החסדים, הם יותר ממתקים הגבורות שירדו עתה, שהם יותר ממותקות, ולכן כיון שהם יותר חסדים נמתקין, לכן הם דוחין את הגבורות אל הנוקבא, ונשאר הז"א חסדים לבד, וזה סוד אתי חסד ופריש גזעין הנזכר במקום אחר. והבן היטב מה שבארנו שם, שנמשכה לו בעת השינה חיים וחסד, ונמשך בז"א, והוא זה שביארנו. והבן מאוד, כי אינו נמשך בז"א רק אחר השינה.

כד) והנה אחר שננסרה הג' מיני מוחין: א' מז"א, וא' מבינה, וא' מז"א אחר התקיעה כנ"ל, אז הוא י"כ, ואז הוא עולה עד אמא, וגם היא עולה אח"כ ביה"כ עצמו, בעת הנעילה, ולוקחת בה' תפילות ה"ג ע"י אמא עצמה למעלה במקומה ממש.

כה) והענין, כי תחלה כל מה שלקחה, הוא לצורך חצוניות כנ"ל, (נלע"ד, כי כנגד הג' כלים דחיצונית, היו ג' מיני מוחין הנ"ל) ומה שלוקח עתה ביה"כ מאמא עצמה הם הפנימית, והרי נתפשטו בה ה"ג עד הוד שבה, ואחר אשר נתפשטו עד הוד בנעילה, שהיא תפילה ה', אז נכנסין כללותן שהיא החלק המגיע אל היסוד שבה, עם הלבושים הכוללים שלהם הנקרא צלם.

כו) וז"ס החותם שהוא הצלם, ובתוכו ה"ג של כל חלק כללותן ביסוד, ואח"כ נכנסים בה בחי' החסדים הפנימית מאמא עצמה, וזהו אחר יה"כ, שאז כבר חזרה פב"פ עם ז"א כנודע במ"א, ואלו הם כניסת נה"י דאמא בנוקבא בהיותה פב"פ, לכן א"א תחנונים בין י"כ לסוכות, משא"כ בי' ימי תשובה שלוקחת גבורות כנזכר במ"א. ואחר שנכנסו החסדים הפנימים דאמא ונתפשטו בגופא, הנה החסדים המקיפין דאמא, נכנסים אח"כ בסוכות, ואז אין קפידא, אם גם החסדים הפנימים ומקיפים דז"א עצמו, יכנסו ויאירו בה ג"כ.

כז) והנה בסוכות, אז נכנסים החסדים המקיפים דאמא, ונכנסים ג"כ החסדים פנימים ומקיפים דז"א עצמו, ומאיר בה ג"כ מכללות החסדים פנימים דז"א ביסוד שבה, וכללות החסדים המקיפים דז"א ביסוד שבה.

כח) ובה"ר, נשלם לכנוס כללות החסדים מקיפים דאמא במלכות שבה, וכללות חסדים פנימים דז"א במלכות שבה, ואפשר כי זהו אחר חזרת נה"י דאמא תוך ז"א פעם אחרת, בעת היותם פב"פ והבן זה.

כט) ויש ג"כ כללות חסדים מקיפים דז"א, מדעת שבו במלכות שבה, באופן שהם, א' פנימי בסוד הלולב, וג' מקיפים בסוד ג' מיני מקיפים, אדם דיבור מעשה, הנזכר במ"א. ולהיות שבמלכות שבה נכנסים כל בחי' מאלו כלולה מז', שיש מחסד עד המלכות, וכולן נכנסים במלכות, ולכן יש ז' הקפות, ובכל הקפה יש אדם דיבור מעשה, והבן זה מאוד טעם ז' הקפות דה"ר הרי נשלמה. וביום שמחת תורה, אז הוא זווג פב"פ, ונותן בה ה"ג בסוד זיווג גמור, או ה"ח, כי יש ספק בדבר.

ל) אמנם צריך שתדע, כי כל זה אשר נעשה מיה"כ עד ש"ע, לא נתארכו כ"כ הימים, אלא בעת האצילות ע"י חטא אדם, ר"ל: כי בתחלה בע"ש נתקנה המלכות אב"א, ונזדווגה שם עם ז"א אב"א, והוציאה את אד"ה כנזכר במ"א, ואז כל מה שאח"כ נעשה עד סוף יה"כ, שהוא אב"א ונסירה, דבר זה נעשה אז בע"ש, ואם היה ממתין מלהזדווג עד יום השבת, היה גורם שבאותו יום שבת בראשית יוחזרו זו"נ פב"פ, וישארו כן לגמרי, ויוברר אפילו המ"נ של המלכות דבחי' פב"פ, כי כבר המ"ן דאמא, ונוקבא דא"א, ונוקבא דעתיק, כולם הובררו לגמרי,

אפילו בבחי' פב"פ, ולא נשאר לברר רק המ"נ דמלכות דבחי' פב"פ לבד, ואלו היה נבררין בשבת בראשית כנ"ל, היו כל המלכים נבררין לגמרי.

לא) ולפי שחטא אדם, ואכל מעץ הדעת טו"ר, פי' הדברים על אמתתן הוא, כי הזווג נקרא בלשון אכילה, בסוד אכילה, בסוד אכלה ומחתה את פיה, והענין, כי בע"ש היו בסוד שעדיין לא הוברר המ"נ של המלכות, ועדיין היו הקליפות נאחזות בקדושה, וכשנזדווג בע"ש ועדיין היו זו"ן אב"א, גרם שגם זווג העליון דזו"ן יחזרו פב"פ, והנה עדיין הנחש נאחז שם, כנזכר במ"א, וזהו עץ הדעת טו"ר, פי' הדעת החו"ג שהם היורדין בעת הזווג, עדיין היה טו"ר למטה במלכות, שעדיין לא הוברר, וכשעלו בסוד הזווג בע"ש, היו מורכבים מטו"ר, כי לא יכלו להתברר לגמרי.

לב) וזה סוד נחש דאטיל זוהמא בחוה, ואז שלטה הנחש בקדושה, ונתקלקלו אדם וחוה, ואז כל מה שכבר הוברר שהם מיין נוקבין דאמא, (שהם בחינת לאה שבאצילות כנודע, גם הוא חזר להתקלקל ונתערב בקליפות) ומכ"ש מ"ן דרחל, ואלו הם סוד קריין של אדם. וכנגדן למעלה ברא הש"י שדים ומזיקין בע"ש בין השמשות אחר זווג אדם, והבן זה מאוד. כי אלו הם דוגמת המלכים הראשונים, שכולם בחי' קריין בלי זווג, כנזכר במ"א, וז"ס עץ הדעת טו"ר על מתכונתו, ולכן לא היה יכול עוד ז"א להזדווג עם נוקבא תיכף בשבת, ביחוד חסדים למתק הגבורות ההוא, כי גברו הדינין מאוד, וכל מה שהיה יכול לעשות ביום א' של שבת ההוא, נתאחר באותו זמן הרבה שיש בין ר"ה לש"ע, ואז נזדווגו פב"פ כשאר י"ט, באופן, שאל תתמה איך הוצרכו כ"כ ימים.

לג) אמנם אחר ש"ע, אז בכל שבת ושבת יש זווג פב"פ דזו"ן, הגם שבחול יש זווג פב"פ, אלא שהם יעקב ולאה, או יעקב ורחל, או ז"א ולאה, אך ז"א ורחל אינם חוזרים פב"פ עד יום שבת כנודע. נמצא כי כל אלו הבחי' של עכובי בכ"כ זמנים, וגדלות ז"א בעיבור ויניקה וגדלות, אינו רק בעת בריאת העולם, אך עתה הכל נעשה ברגע א'.

לד) אמנם כ"כ היה החטא גדול, כי אין בירור גמור בפעם א' של זווג פב"פ, כמו אם היה נעשה זה בשבת בראשית כנ"ל, אמנם מתבררין מעט מעט בכל זווג וזווג, בין בבחי' אחור ובין בבחי' הפנים, ואותו המיעוט נתקן, וחזרו זו"ן להתמעט מגדולתן כנודע, וגם אחוריים דאמא עלאה נתמעטו, בסוד נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושלים של מעלה וכו', וחוזרין להתברר בכל זיוג וזיוג, עד ביאת המשיח, שאז יושלם הכל להתברר לגמרי, אפילו אותו של המלכות, ולכן אח"כ יהיה תמיד פב"פ, וימשיכו נשמות אחרות שלא באו בעת המלכים הראשונים.

לה) (וכפי הנלע"ד, כי אע"פ שבארנו במ"א שלא חזרו להתערב רק מ"ן דבינה ודמלכות, נ"ל כי גם בכל מה שנתברר, אפילו בעתיק וא"א ירדו, כי הרי כולם הם למטה במקומן, כנזכר במקומו, אך אז נתקנו ונשלמו עתיק וא"א של הקליפות, בסוד אמלאה החריבה, ולא נתמלאה צור אלא מחורבן ירושלים. אמנם מה שלא הוזכר במ"א רק בינה ומלכות הוא, כי עד שם יש יכולת בי' הרוגי מלכות לברר, זה ברוחם, וזה בגופם, אך לא משם ולמעלה, לפי שאין בן אדם שזכה עדיין להיות לו יחידה דא"א, וכ"ש מעתיק, עד שיבא משיח, בסוד הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וכו', כנזכר אצלינו, לכן עתה נעשה מעצמו שם למעלה, אך מאמא ולמטה נעשה על ידינו, ועל ידי הרוגי מלוכה. אך נשאר לידע, למה לא הזכיר באותו הדרוש רק הנקבות ולא הזכרים, כי הרי גם בזכרים יש בירורי המלכים וצ"ע)

לו) דע, רחל היא כולה דינין, אספקלריא דלא נהרא מגרמה, ולולי שקדם להיות דבוקה תחלה אב"א עם ז"א, והיתה עצם מעצמיו, לא היה חושש אח"כ לתקנה ולהאירה ולתת לה כל צרכה, לכן נדבקה תחלה אב"א עמו בכותל אחד לשניהן. והענין, כי תחלה היא גבורות לבד, לכן לא היה כי אם כותל א', חציו לזה וחציו לזה, אך אח"כ שקיע חסד באתרה, ואז מהחסדים נעשה כותל א' שלם לז"א באחוריו, ומהגבורות כותל שלם לנוקבא. ענין פסוק אחות לנו קטנה ושדים וכו', וענין שמאל דוחה נתבאר במ"א.

פרק ב'1

א)מ"כ, ויפל ה' אלהים תרדמה, גי' תרגום, כי כל האחוריים הם בסוד רבוע כנודע, והנסירה היתה בהיות בו אחוריים אלו הנקרא תרדמה כנ"ל, ואח"כ הביאה פב"פ. והענין, כי כל ספירות מט"ס דז"א, יש בה הויה אחת, ואחוריים שלה גי' ע"ב, כי כל אחוריים הם בסוד רבוע כנודע, וט"פ ע"ב גי' תרדמה, ותרגום, וכולם ניתנין אל המלכות בעת הנסירה והבן זה. (וצ"ע, שאחוריים אינן אלא אלהים).

ב) (ונלע"ד חיים, כי הרי ט' כוחות המלכות הם נאחזות בז"א, ועם ט' כחות אלו שהם כח א' לבד, נשלם לי"ס כנזכר שם, ובעת הנסירה נשאר הוא בט"ס לבד, ואז ט' כוחות אלו מתחברים עם כח נקודה אחת לבד דמלכות, ונגדלת ונעשית י"ס גמורות, והוא ט' לבד, כנודע כי אותו הנקודה שלה לעולם נפרדת ממנו, והיא בחי' בפ"ע, אך אותן הט' חלקים אחרים הם מתדבקים בו, ולפעמים ננסרים והבן זה מאוד)

ג) אמנם יש ב' בחי'. והם: אחור, ופנים. ובעת האחור, כל הט' בחי' שלה של אחור הם בו, ובחי' העשירית של אחור הוא לבדה בה, ותמיד לעולם עומדת בחזה שלו באחוריו, ואח"כ בנסירה מתחברים כל התשעה אחוריים בה יחד, ונגדלים כמוהו. ואח"כ בפנים יש בה נקודה אחת לבד מבחי' פנים, ויושבת בסוד תפלין דיד לעולם עמו, ואינה זזה משם לעולם.

ד) ואז כל בחי' הט"ס דפנים שלה, ניתנין אחד לאחד עד שנגדלת פב"פ כמוהו, באופן כי כשאנו אומרים שאחר שנגדלת אב"א, אז חוזרת להיות נקודה קטנה בפנים, פי' הוא על אותו נקודה דבחי' פנים, שעדיין בבחי' פנים שלה אין לה רק נקודה, אמנם כל האחוריים שלימים לגמרי, והבן זה מאוד.

ה) והנה דע, כי בכל ספירה וספירה יש בה פנים ואחור, בסוד אותיות ולא בסוד מספר, וכנגדה אחור ופנים בבחי' מספר נמצא א"כ, כי כל בחי' אחוריים של מספר, הם של הנוקבא הדבוקה בזכר, שהם אחוריים של אותיות, והם אב"א שלו, והפנים של המספר דמצד אחד, והפנים של האותיות דמצד האחד, עדיין אין להם כלל, רק ב' האחוריים לבד. ובעת הנסירה ננסרת האחורים של המספר, מן האחוריים של בחי' האותיות. ואח"כ באים המוחין דמצד הפנים שלו ושלה, ואז הפנים שלה ניתנין לה על ידו, והפנים שלו נשארין בו.

ו) וכמו שהאחוריים לוקחים תחלה על ידו, ואח"כ על ידי אמא. כן בחי' הפנים תחלה ע"י, ואח"כ ע"י אמא כנודע. ודע כי כל זה הוא מן הבחי' שלהם עצמם, אך אפשר שגם האחוריים של מלכות דאו"א בבחי' מספרן, יהיה בחי' פנים אל ז"א עצמו, וזה מובן.

ז) והמשל לכל זה: הנה המוחין של ז"א דבחי' אחוריים, היה מכתר שלו, עז"ה: י', י"ה, יה"ו, יהו"ה. ומחובר עמו מספר אחוריים שלו, שהם י' אותיות ממש, כיוצא בהם ממש, אלא שהם בבחי' מספר שהוא ע"ב. ואח"כ בעת הנסירה, נשאר י' י"ה יה"ו יהו"ה דבחי' י' אותיות לבד אל הכתר דז"א, י' י"ה יה"ו יהו"ה בבחי' מספר

שבהן ע"ב, אל הכתר דנוקבא. אח"כ באו המוחין דפנים אל זו"ן, ואז באה שם הוי"ה דכתר דז"א דפנים בבחי' ד' אותיות לבד, ובאה הויה זו עצמה דפנים בכתר דנוקבא, אלא שהוא בסוד מספר, שהם גי' כ"ו, והוי"ה ברבוע באחור. ועד"ז בכל הט' אחרות.

ח) העולה מזה, כי בכל ט"ס דז"א באחוריהם, הוא ט"פ ע"ב, והיא לוקחת ממנו מספר רבוע הוי"ה א', בכל ספירות שלה. ובנין הפנים שלו, הוא הוי"ה א' בט"ס שלו, והיא לוקחת לבנין הפנים שלה, מספר הוי"ה אחת, בכל ט"ס דפנים שלה, שהוא ט"פ כ"ו, והבן זה מאוד.

ט) כפי הנראה ממ"א, כי אחר שהם אב"א, ונתן לה בחי' הגבורות, אח"כ נסתלקו ממנו המוחין, וניתנו הגבורות לבדן אל הנוקבא ע"י אמא, והן, דינין קשים, ואז המוחין שנסתלקו שהם חכמה וחסדים, שנשארו מקיפים כנודע, נעשו מ"ן, ונזדווגו אבא ואמא, והוציאו מנצפ"ך אחרים, ונתחדשו, ונתמתקים עתה הגבורות, כי הרי הם דינין יותר רחוקים, וחוזרין לכנס כל אלו המוחין, עם זה מנצפ"ך החדש תוך ז"א, נמשכין לנוקבא ע"י, בכל ט' ימי התשובה.

י) וכפי הנלענ"ד משם הוא, שלאה לוקחת הדינין ע"י אמא, להיותה במקום מכוסה מחזה ולמעלה, ואחר שננסר לאה כולה, עם עקביים שלה הנכנסים תוך כתר דרחל. נמצא, כי ביום א' דר"ה ננסרה לאה, וכתר רחל, ואח"כ חוזרין המוחין תוך ז"א, לנסור את רחל מהחזה ולמטה, שכבר היא במקום מגולה, ויכולה לקבלם ע"י ז"א עצמו, משא"כ בלאה. וא"כ נמצא, כי כל לאה ננסרת קודם השופר, ביום א' דר"ה, והנסירה היא שמקבלת גבורות חדשות ע"י אמא, וננסרת אז. ואחר השופר דיום א', ע"י השופר ההוא עצמו, באותיות באו מנצפ"ך חדשים לרחל, אלא שהם ע"י הז"א עצמו, וננסרת כתר שלה ביום א' דר"ה, ואחר השופר.

יא) כלל העולה, כי הם צריכין בין ללאה ובין לרחל, הנקראות ירושלים וציון. כנזכר במ"א צריכות ב' מיני גבורות קשות ומתוקות, והם הישנות קשות, וחדשות מתוקות, אלא שהקשות דלאה, לוקחין ע"י ז"א, והמתוקות ע"י אמא, ושתיהן נקרא קשות בערך דיני רחל המתוקות. ואח"כ הקשות והמתוקים דרחל, שניהן נמשכות לה ע"י הז"א עצמו, אלא שאלו הם קודם השינה, ואלו הם אחר השינה שהוא סוד השופר. נמצא א"כ, כי המ"נ נעשה קודם כל דבר, ואח"כ נכנסו נה"י דאמא תוך לאה לנסרה, ויצאו משם לז"א לנסר את רחל. והבן זה מאוד, כן נראה לע"ד.

יב) והנה אח"כ ביום הב', חוזרת לעלות עד הבינה. ולוקחת בחי' הפנים, כי החיצונית כבר לקחה. ונלע"ד, כי תחלה היו ב' מיני גבורות הנ"ל קודם השינה ואחר השינה, והם ב' כלים החצון ואמצעי, ועתה לוקחת הפנימית ע"י אמא עצמה, בסוד ה' תפלות, ה"ג פנימית, ונעשה הכלי הפנימית מהם על ידיהם, ונגדלו בה י"ס הפנימית, כי כבר ידעת כי ב' כלים ראשונים מחוברים זו"נ אב"א בג"א שלו, משם **א** דצבאות, בין דכלי א', בין דכלי ב', אך בכלי ג' הם ב' שמות נפרדים כי אז בהיות לה כלי פנימית אין לה חיבור עמו, ויכולה לחזור פב"פ, כי אז הם רחמים ואין לה פחד להיותה באחור כנודע. ואמנם לאה כבר קיבלה בברכת אבות ביום א' דר"ה, וחוזרה פב"פ כנודע, אך כל הנ"ל הוא ברחל.

יג) ובזה תבין מה שכתוב במ"א, כי תחלה קבלה ה"ג לצורך י"ס דאחוריים, ומכללם נעשה גם כלי החצון דיסוד שלה, הנקרא ירושלים. ואח"כ ע"י הנסירה אחר השינה, ה' גבורות שניים, ומהם נעשה ונגדלת הכלי ב' די"ס האמצעים, ואז חוזר לעשות כלי האמצעי דיסוד שלה הנקרא ציון, כנזכר במ"א. ע"ש מאוד. ואח"כ שננסרה, לוקחת ה"ג שלישים, ומהם נגדלה ועושה הכלי הפנימית שלישי. והבן זה, כי כל פנימית כולה אין

נגדלין, אלא ע"י הגבורות, דוגמת ז"א הנגדל ע"י החסדים. א"כ כשאנו אומרים שניתנה לה ה"ג, ר"ל מוחין שלימים שלה, אלא שכיון שכל גדלות אינה אלא ע"י הגבורות לבדם לכן נזכרו לבדם כנ"ל, והבן זה מאוד. וגם לפי שבכל פעם נותנין ה"ג חדשות, ויסוד שלה, והם ג' מיני כלים שביסוד, עיין זה במקומו כנזכר. פי': כי אותן דבין ר"ה ליה"כ, הם מיסוד דמלכות חיצונית. וביום הכפורים, נעשה יסוד דפנימית. ובה"ר מלכות הפנימית והבן זה מאוד. ואם נאמר, כי בכל המשך יה"כ, נמשכין בה בכל גופה המוחין שלה, עם הגבורות, ובהגיע עת הנעילה, אז נגמרו להתפשט ה"ג עד היסוד בה ולא יותר. ובה"ר, במלכות, והבן זה מאוד.

יד) אמנם ענין ה"ח שלוקחה ג"כ, כנודע כי יש מ"ה וב"ן בז"א, ומ"ה וב"ן בנוקבא. ובנוקבא מקודם ירדו ה' גבורות להתפשט בה, ואח"כ ה"ח. והוא היפך מז"א, כנודע. והטעם. כי נוקבא, עיקרה גבורות, ולכן בהם מתחילין, ועיין במ"א. ונמצא כי אחר שנתפשטו בנעילה הה"ג ביסוד שלה, אח"כ ירדו הה' חסדים שלה, שלקחם ע"י אמא עצמה, ונתפשטו בגופה, בימים שבין יה"כ עד ה"ר, בסוד הסוכה, פנימים ומקיפים, וביום ה"ר, נתפשטו הה"ג, גם תוך מלכות שבה.

טו) אמנם אחר שחזרו פב"פ, תיכף אחר נעילת יה"כ, אז גם היא מקבלת מוחין ע"י הזעיר אנפין עצמו, כי נכנסו המוחין בז"א, ואז מאיר בה הז"א מן החסדים שלו אליה ע"י הלולב כנודע. וביום ש"ע, אז הוא זווג גמור, ונותן בה הה"ג, שהם מ"נ עצמו, ולא הכלים של היסוד שלה. אלא בזווג ראשון דבריאת עולם, אז אותן המ"ן דה"ג, נעשה רוחא דשדי בגווה, ומאז ולהלאה כולם הם מ"ן חדשים, וביום ש"ע נותן לה גבורות טיפות זרעית, ובפסח ה"ח.

טז) כלל העולה, כי תחלה לוקחה רחל ע"י ז"א, י' ספירות חיצוניות, ואחר כך אחר השינה, לוקחת י"ס אמצעית ע"י ז"א, אך לאה לוקחתם ע"י אמא, ולפי שאז כבר א"צ להיותה אב"א, נקרא זה נסירה. ואח"כ לוקחת י"ס פנימית ע"י אמא עצמה ביה"כ, והם חו"ג. ואח"כ חזרה פב"פ, ונמתקת ע" י' החסדים דז"א המאירין בה, ונגדלת. ואח"כ יהיב בה רוחא ממש ולא כלים, וזה הרוח נקרא מ"ן ממש, ונותנו לה בסוד זווג ממש, בביאה ראשונה. ואח"כ בביאה שנייה נותן בה ה"ח דכורין.

יז) אך דע, כי מ"ן, עיקרם גבורות, כי החסדים שבהם טפילים בסוד נוקבא שלטא על דכורא. והמ"ד הם החסדים, והגבורות טפלים להם. ואז יוצאין ב' נשמות, זכר ונקבה, וכל אחת כלול חו"ג. ואחר שהיתה זה בבריאת העולם, כל הזווגים שאח"כ, אע"פ שהם כפולים, שתחלה יש ביאה ראשונה דגבורות, וביאה ב' דחסדים, כולם נקראים מ"ן חדשות, והן מתלבשין בההוא יומא קדמאה, שהם ה' גבורות וחסדים ראשונים דבריאת העולם. ועיין מאוד במקומן, איך יש חצונית ופנימית, ובבחי' א' מהם, נכנסין תחלה המוחין בנוקבא, ואינה מקבלתן ע"י, ואחר כך בו. ובבחי' אחרת, נכנסין המוחין תחלה בו, ואח"כ על ידו מקבלתן.

יח) ענין הנסירה, הנה כשבאים מוחין אל ז"א, נתקנת רחל מחציו ולמטה אב"א. אך לאה, אינה נגדלת חציה אחור העליון, עד שאלו אורות החסדים המגולים דנ"ה למעלה ביסוד הבינה, ויבקעו ויתגלו החסדים, ואז נגדלת גם לאה. והרי נתקנו זו"נ אב"א לגמרי בכל ארכו.

יט) והנה תיקון ג' אחרונות, וגם תיקון ג' אמצעים דז"א, שהוא שיבקע יסוד דאמא אשר שם, נעשה ע"י תפלת לחש ותפלת החזרה, אך בחי' ג"ר, זה נעשה מאליו, וזה בענין ויעבור, ואז נשלמה לגמרי.

כ) סוד השינה והדורמיטא: כבר נתבאר אצלינו, כי המוחין דז"א מסתלקין אז ממנו, וניתנין לנוקבא שלא ע"י ז"א. ואמנם אל תחשוב שנשאר הוא בלי מוחין, כי אז באים לו מוחין מאבא ואמא עלאין, ואותן שהיו בז"א, שהיו מיש"ס ותבונה, והם ו"פ תתאין, הם ניתנין אל הנוקבא, נמצא שמשיג הוא מעלה יתירה ע"י הדורמיטא.

פרק ג' .

א) מדרושי החברים: ענין השינה שהוצרכה לצורך הנסירה, כי כמו שהנשמות שלנו עולין למעלה בכל לילה, בהיותן ישינים, ואז הם עושין מ"נ לזווג העליון לצורך עצמן, כדי שיחזרו להתחדש, כי בזמן שבית המקדש היה קיים, היה הזווג פב"פ לנשמות חדשות, אבל עתה אחר החורבן, התפלות שלנו מועילים לפי שעה להביא נשמות חדשות בסוד אב"א לבד. וע"כ אנו אומרים יחוד ק"ש בעת התפלה, לצורך זווג אבא ואמא, כדי שמאותו הזווג ינחיל מוחין לבניהם שהם זו"נ, כדי שיזדווגו אח"כ בעת התפלה ועמידה כנודע, וזהו בזווג היום.

ב) אמנם גם הזווג הלילה, אנו מיחדים יחוד ק"ש על מטותינו. וחסידים הראשונים, לא היו אומרים רק פסוקי דרחמי, ושמע ישראל, והוי סגי להו בהכי. אבל אנו צריכין לפרט, והלואי שנוכל לגרום הזווג העליון אחר חצות הלילה, לחדש את הנשמות הישנות. ותחלה אנו קוראין קריאת שמע לצורך הזיווג או"א, וינחילו עטרין לצורך זו"נ, שיזדווגו גם הם אחר חצות, לחדש נשמות. ונמצא, כי כמו שזווג זו"נ של היום גדול משל זווג הלילה, גם יחוד ק"ש של יום, גדול משל לילה, ונתבאר אצלי במקום אחר.

ג) והנה הוא סוד חדשים לבקרים רבה אמונתך, כי המלכות הנקרא אמונתך, היא נעשית רבה וגדולה בכל לילה, ע"י הכללות של הנשמות בתוכה, ואז מתחדשים בתוכה. ובבוקר יוצאין מחודשות, וזהו חדשים לבקרים.

ד) והנה בזווג של הלילה, בין אותו של או"א, בין של זו"ן, כיון שהוא גרוע משל היום, לכן הוא צורך התחלת תיקון לזווג של היום, כי זה של לילה, גורם הכנה ותיקון כלי של היסוד דנוקבא, שתוכל אח"כ בזווג של היום, להעלות מ"נ. וסוד התבוננות זה הוא, כי הלא עלית הנשמה בלילה, הוא ברחם של המלכות, שהוא היסוד שלה, והוא הנקרא יד, אשר הוא סוד כוונת הפסוק, בידך אפקיד רוחי, שאנו אומרים בלילה.

ה) והענין: כי הלא ה"ג, הם ה' אותיות אלהים, והם חמשה אותיות מנצפ"ך, ושרשם הם למעלה, בה' מקומות: בחוטמא, בפומא, בדרועין, בידין, באצבען. וכל אחד ממקומות אלו, כלולים בו כל ה"ג, רק שאינו ניכרת שם, אלא גבורה אחת בלבד בחוטמא, ובה כלולין ונעלמים כל ה"ה'. וכן הוא בפומא וכו'. ואמנם בסוף ה"ה' מקומות שהוא סוד ה' אצבעות, נתגלו כל ה"ה' גבורות, לכן היה נגדו ה' אצבעות שהוא סוד יד הנ"ל. ויד זו הוא מן בינה, אמא עלאה, ומשם נמשכה למטה עד יסוד המלכות, ותיקנה, ועשאה כלי.

ו) והענין: כי הלא אין אשה מתעברת מביאה ראשונה, גם ארז"ל, אין אשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי, פי': שמן ביאה ראשונה, נותן הזכר בנוקבא ה"ג, ואלו הם נשארין בה תמיד, בסוד שם ב"ן, דההוא רוחא דשדי בגווה, ובכחם מעלה מ"ן תמיד בשאר הביאות, ויש שמה מקום לקבל הטיפה, ולציירה בצורת ולד, ואם לא היתה אותה כלי, היו כל הטפות הולכות לבטלה, ולכן אין אשה מתעברת מביאה ראשונה, כי אותה הטיפה עושה כלי, ואין וולד מצטייר עד שיהיה תחלה בחינת כלי. ואמנם בימים הראשונים היו מוציאין הבתולות באצבע. והיו ממעכים ביד.

ז) והענין, כי כדי שביאה ראשונה לא יהיה לבטלה, לכן היו ממעכין ביד, שכבר תהיה כלי שבה מתוקן, ואז תוכל להתעבר מביאה ראשונה. והנה גם בחי' זו היתה בנוקבא העליונה מלכות, כי ירדה היד העליונה של אמא ביסוד שלה, ושם מיעכה ביד. ונשארו אותן הה' אצבעות לצורך כלי המלכות. וז"ס מקדש אדני כוננו ידיך, פי': המקדש הנקרא אדנ"י, כוננו אותו ידיך העליונים.

ח) ואמנם כאשר המוחין נסתלקו בכל יום, כנודע שהם נה"י דאמא, כמ"ש שגם הידים שלה, שהם יותר גבוהים הם מסתלקין משם, ולכן בלילה אנו צריכין להמשיך אותן ידים עליונים, ולתקן לה בחי' כלי לצורך זווג היום, ולכן אין זווג זה מועיל לנשמות חדשות, רק לחדש נשמות הישנות, דוגמת מה שגם הכלי שלה נתחדש בלילה בק"ש בבשכמל"ו, כמבואר אצלינו. ואחר שאמרנו ק"ש, ונעשה בה בחי' הכלי, אז אנו אומרים בידך אפקיד רוחי, באותו היד שנתקנו שם, אפקיד רוחי כדי שתתחדש.

ט) ואח"כ בזיוג היום, כבר יוצא הכלי מתוקן, ועושה נשמות חדשות, רק שהוא בסוד אחור כנ"ל, וכן הוא באו"א, כי פסוק שמע ישראל של לילה, אנו עושין בו בחיי כלי של אמא עצמה, מן הידים היותר עליונים ממנה, וכן היא מורידה אח"כ אחר שנתקנה, היא מורידה הידים שלה, לעשות כלי למלכות בבשכמל"ו. ובק"ש של שחרית בפסוק שמע ישראל, אז מזדווגים או"א זווג גמור, וכח אותן המוחין, נותנת היא ג"כ למלכות בבשכמל"ו, להוציא נשמות חדשות כנ"ל, וכן נזכר בתיקונים, כי שמע נגד בינה, ובשכמל"ו נגד מלכות.

י) והנה לפי שבאצבעות ידו שמאלית נתגלו ה' גבורות, כי ה"ג נתגלו באצבעות היד, לכן הוצרכו לסמוך את המלכות בכל יום בתפילה של יד, לקשרה בזרוע שמאל, שהוא נגד ה' גבורות דא"א, שהוא שורש הדינין כולם, ועל ידם יתמתקו כל הדינין שבה, כנודע כי אין מיתוק הדין אלא בשרשו. ואמנם כבר ידעת, כי המלכות נקרא אסתר, אשר רחמה צר, וחביבה על בעלה היא, כי תמיד בתולה ומעיינה סתום, ולכן בכל יום אנו צריכים לחדש בה בחינת כלי שבה.

יא) והנה דוגמת מה שביארנו, בעליות נשמות בעת שינה בלילה, כן הוא סוד השינה ודורמיטא בז"א, כי נשמתו עולה למעלה אל הבינה, להיות שם בסוד בחי' מ"נ, כדי לזווג את או"א שישפיעו באותו זיווג מוחין לצורך המלכות כדי לבנותה ולהגדילה כמוהו. ואמנם אם גם שניהן זו"נ היו עולין בסוד מ"נ, הנה אז היתה צריכה לקבל המוחין של ידו, ובזה לא היתה נגדלת כמוהו שיעור מדתו, כיון שהארתה באה על ידו, אי אפשר שתהיה שוה אליו, ולכן הוא לבדו עולה בסוד מ"נ, ואח"כ המוחין ניתנין לה שלא ע"י.

יב) והנה הנשמות אנו רואין בסוד השינה, שעולין של זכרים ושל נקבות, והטעם, שכיון שצורך מ"ן אלו של הנשמות, הם לצורך התחדשות הנשמות של הזכרים ושל הנקבות עצמן, לכן צריכין לעלות בין זכרים בין נקבות, כי מ"נ של הזכרים מועילים לצורך הנקבות, ומ"נ של הנקבות מועילין לצורך הזכרים, כי לעולם אין המ"ן עולין אלא לצורך זולתן. וכן כשצריכין זו"נ מוחין, אז עולין שניהם בסוד מ"נ, והז"א מעלה מ"נ לצורך הנוקבא, ונוקבא מעלה לצורך ז"א, ואז כיון שבא השפע לשניהן, א"כ מוכרח הוא שתהיה הנקבה טפילה לזכר. אך כשהמוחין לצורך הנוקבא לבד, אז עולה הז"א לבדו בסוד מ"נ, ואז היא נוטלת מוחין שלה לעצמה שלא על ידו, כי אין באים מעורבים יחד מוחין שלו ושלה כדי שיטלם הוא תחלה הכל. והרי בארנו דרוש זה היטב כמו שקבלתי אני חיים ממורי זלה"ה.

פרק ד'

א) ענין ר"ה, שנקראת אז שמאלו תחת לראשי, פי': כי פסוק זה מדבר בזמן החיבוק. והנה בכוונת תפלה בימי החול, שרחל בהוד ז"א, ויעקב בנצח, אז השמאל דז"א, שהיא ספירת הגבורה, היא למעלה מראש הנוקבא. אך ביום ר"ה, שאז שניהן יעקב ורחל מגיעין עד גבורה, ושם מגיע ראשה, א"כ עתה יכול הז"א לחבק לרחל בשמאלו. אבל כאשר יחבקנה, נמצא שלא יכול לחבק גופה, כי ראשה לבד מגיע כנגד השמאל שלו, ולכן נקרא אז החיבוק ההוא, בסוד שמאלו תחת לראשי, כי ראשה במקום שמאלו ממש עומדת, ויכול לחבקה אמנם יש פסוק אחר, שמאלו תחת ראשי, וז"ס חיבוק שבת וי"ט, כי אז שניהן בקומה אחת, וראשם שוין, ואז החיבוק שלם, שמאל שלו לשמאל שלה. נמצא כי עתה בשבת, אין החיבוק של שמאלו תחת לראשה ממש, אלא במקום שהיה שם מתחלה נקרא ראשה, אך עתה אין שם אלא גופא, וזהו תחת ראשי, פי': תחת המקום שהיה מתחלה לראשי, בזמן הבריאה שיצאה הנוקבא בחזה דז"א, בין חסד לגבורה שלו, גם אמר לראשי, אותיות ישראל, כי ז"א הוא ישראל, המחבק אותה.

ב) ענין ויבן ד' אלהים את הצלע, ז"ס הנסירה שנעשית בר"ה, והוא שיוצאין המוחין מז"א, ונכנסין בנוקבא בנקודת המלכות, ונגדלת. וזהו ויבן, שניבנית ונגדלת. וגם ויבן, גי' חיי"ם, סוד מוחין דז"א, הנקראים חיי המלך, שהם אהיה הויה אהיה גי' חיים, וע"י אלו המוחין נבנית הנוקבא, כי עתה ניתנין אליה. ויש מוחין דאבא, ומוחין דאמא, ועל שניהן הוא אומר, ויבן ה' אלהים את הצלע, י"י אלהים או"א, את הצלע בחי' נקודה בלבד כלולה מי', ואח"כ נבנית, ויביאה אל האדם סוד ז"א, שם מ"ה גי' אדם.

ג) ענין ר"ה, דע כי הלא סוד ר"ה, בו נברא אדה"ר, אז הוא יום אשר שמאלו תחת לראשי. ואמנם יום ר"ה של בריאת העולם היה יום ששי, ואם היה אדה"ר ממתין עד יום השבת, אז היו כל העולמות כתיקונן, אך לפי שחטאו אדם וחוה, והיה בא נחש על חוה כנודע מהזוהר, קודם ששימשו מטותיהן, כי לכן יצאו קין והבל מעורבים מטו"ר, והנה חטא הזה שאכל מעץ הדעת טו"ר, גרם לו להזדווג עם אשתו בו ביום, וז"ס עץ הדעת, מלשון וידע אדם את אשתו.

ד) ואמנם מה שגרם אדם הוא, כי הלא סוד זה הוא סוד השמאל דינא קשיא, ואם היה ממתין עד יום השבת, אז היה דינא רפיא, והיה הזווג כתיקונו, והיה זו"נ מזדווגים באותו יום שבת פב"פ, וע"י שהקדים אדם הראשון ביום ההוא להזדווג בתוקף דינין הקשין, לכן גרם אל זווג העליון של ז"א להתאחר עד יום ש"ע, כדי להמתיק באותן הימים. אמנם בר"ה אז היה שמאלו תחת לראשי עד יה"כ, וביה"כ אז האיר ונמתקו הדינין ההם ע"י הבינה, ובחג הסוכות היה וימינו תחבקני, וביום ש"ע אז הזווג, זהו כפי פשוטי הדברים.

ה) והנה נבאר ענין בפרטות יותר, הנה דע כי כל החדשים הם במלכות. האמנם יש בהם ב' בחי': הא' בהיותה מצד הזכר, והנה הוא מתחלת חודש ניסן ואילך, ודע כי כל החדשים נקרא ראשי חדשים, והענין כי כולם הם מבחי' הראש, נגד כח"ב, לכן כל חדש וחדש יש בו מספר גדול, ל' יום, וסדרן כך הוא בנוקבא: ניסן, גלגלתא. אייר סיון, ב' אודנין. תמוז ואב ב' עיינין.

ו) לכן נחרב הבית בתמוז ואב, בסוד עיני עיני יורדה מים, שהם תרין עיינין הנזכרות. והנה כי נודע, מדת העינים הם סוד נ"ה, לכן עיקר החורבן בעין השמאל שהוא אב, והוא כל היום דו"ה, למפרע הו"ד. אלול הוא חוטמא, וכאן נשאר הפה שאינו במנין והוא נעלם.

ז) גם סדר זה הוא בזכר: כי תשרי גולגלת הזכר. חשוון וכסלו, ב' אודנין. טבת ושבט, תרין עיינין. אדר חוטם. וגם בכאן נשאר הפה שלו נעלם וז"ס ראשי חדשים, שצריך לקדש אותן בפה הדיינים, (נ"א לומר מקודש) כמ"ש אשר תקראו אותם, אתם כתיב, כי הפה נעלם מהם, לכן צריך לקדשן בפה, שע"י הבל הפה נעשה גלגלת דילה כדי
שיהא החודש ההוא בפומא דדכורא, לכן צריך לקדשן בפה.

ח) וגם הם ו', מניסן עד תשרי. נמצא כי אלול חוטם דילה, ותשרי פומא דילה וגלגלת דילה. ונל"ח, דלא שייך אלא בניסן, דמפומא דיליה נעשים גלגלת דילה, אך בתשרי אינו רק גלגלת דילה ולא פומא דילה, כי אין גלגלת נעשים
מפומא דילה. והראייה דא"כ יעברו אלול כמו אדר (והנה לפי שחסר הפה הזכר, לכן אין רשאי לעבר רק חודש אדר) למלאות פה הזכר.

ט) והענין: כי אדר הוא חוטם, וניסן הוא הפה דדכורא, וגלגלתא דנוקבא, שיוצא ההבל מפה דכורא, ונעשה גולגלת דנוקבא. נמצא שמועיל ניסן לו ולה, לכן מעברים אדר ואין מעברים ניסן. ובזה טעה חזקיהו המלך, ועיבר ניסן בניסן, כי הוא הנוקבא, ואין רשאי לעבר רק חדש אדר הב', והוא סוד פה של הזכר, שהוא מכלל השנה שעברה להשלים הפה. אך ניסן הוא משנה הבאה.

י) והנה להבין כל זה, צריך שתדע, כי הנה יש מחלוקת, אם בניסן נברא העולם, אם בתשרי, ונראה תמיה, שיחלקו במציאות. אך הענין הוא, כי הנה כאשר ירדו המוחין, ונכנסו שם הב' עיטרין החו"ג, הנה כבר ידעת, כי קודם שנכנסו בז"א, הנה מציאות הז"א הוא בבינה, מחצי ת"ת שלה ולמטה, והנה שם תחלה נכנסו אלו המוחין בחצי ת"ת שלה, והנה מת"ת זה נעשה סוד כתר דז"א כנודע, ושם התחילו לכנוס סוד המוחין, והנה הניחו שם רושם שלהם, ואחר כך ירדו בנה"י, ושם נתהוו לד' מוחין כנודע. ואחר כן מהם נעשה ז"א, מחצי ת"ת של בינה כנודע. והנה בעת כניסת המוחין אלו למטה בת"ת של בינה, הנה בזה הוא מחלוקת של ר"א ור"י, אם בתשרי נברא, או בניסן נברא.

יא) והענין הוא, כי מר סבר, כי תחלה נכנסו סוד אוירא דכיא שהוא החכמה, ואח"כ אשא דכיא שהיא בינה. וכן תחלה נכנס החסד, ואח"כ הגבורה. ובזה נמצא כי התחיל בסוד הזכר תחלה, כי עטרא דגבורא היא נוקבא ומר סבר להיפך, והדבר תלוי בזה.

יב) כי הלא נבין תחלה, מהיכן נתפשטו הדינין בזו"ן. והענין הוא: לפי שראשית בנינם הוא מנה"י דבינה, והנה הבינה בעצמה היא הדינין, ומינה מתערין, וגם כי אינה מתחיל רק בנה"י שלה, שהם עיקרי הדינין, והנה מזה נמשכו לה הדינין, אחר דיני הזכר. לפי סברת האומר בתשרי נברא העולם, פי' תשרי הוא ר"ה כדפירשנו, נמצא שבזכר נכנס תחלה, ואח"כ בנוקבא, ובזה נמצא, כי דיני הנוקבא אין להם קץ, והטעם כי הנה הלא תחלה לוקח הזכר סוד הדינין כולם, כי הלא דינין דדכורא תקיפין ברישא ונייחין בסיפא, ואח"כ המלכות לוקחת שאר הדינין בעת הנסירה, והנה כוונת הנסירה הוא להפריש כל מציאות הדינין של הזכר, ולתתם בנוקבא, ואז לוקחת מלכות כל מציאות הדינין. לכן האומר בתשרי נברא העולם, כי בז"א נכנסו תחלה, ונותן אח"כ כולם אל

המלכות, וז"ס ר"ה. אך האומר כי בניסן נברא העולם, נמצא כי ר"ח ניסן הוא ר"ה שלה, ונכנסים ה"ג תחלה, ולוקחת הדינין שלה לבד, לכן דינין דנוקבא נייחין ברישא, כי נ"ה דת"ת דז"א נעשין לה מוחין, ואח"כ לוקחת שאר הדינין של הזכר.

יג) והענין בבירור יותר הוא, כי הנה אם בניסן שהוא ראש של המלכות, אז נברא, ואז התחילו בה לירד תחלה, ונכנסו תחלה בתנה"י של הבינה, הנה נמצא כי היא נעשה שלימה שיעור קומתה קודם אל הז"א, נמצא שאינה צריכה לקחת מצדו שום דבר, ולכן אין בה כ"כ דינין, כי הנה אין בה דיני זכר, רק הדינין שבה לבד, והנה הדינין שבה נייחין ברישא, א"כ אין בה כ"כ דינין. וגם כאשר ננסרו מצדו, אינו לוקחת סוד נסירות הדינין, רק מה שהוא נגד נה"י של הזכר, אבל שאר דינין שבאחור כולם, אינה לוקחת אותן.

יד) אבל אם בתשרי נברא העולם, אז הוא ר"ה, ראש של הזכר, נמצא שבז"א נכנס תחלה ונשלם קומתו, ואח"כ בא המלכות לקבל, ונשלם קומתה ע"י הז"א, וא"כ מאחר שאין לה השלמה אלא ע"י הז"א, א"כ כל הדינין שיש באחורי הז"א, מן הכתר שבו עד סופו, כולם ניתנין אליה בעת הנסירה, ודיניה רבים מאוד.

טו) אמנם בזה תבין, כי ניסן הוא ראש לחדשים, שהוא סוד ראש של המלכות, הנקראת חודש, לכן הוא כנגדה, כי החדשים הראשונים נייחין, והאחרונים תמוז ואב קשין מאוד, בסוד דיני הנוקבא נייחין ברישא וקשיין בסופא. אבל ר"ה תשרי, רמוז לז"א בסוד שנה, לכן דינין שבו קשיין ברישא ונייחין בסיפא, כי טבת ושבט קשין, ואדר נייחא.

טז) וזהו ענין מחלוקת אם בתשרי נברא העולם או בניסן, כי מר אמר בתשרי, כי ס"ל עטרא דחסד ירד תחלה, והוא ירד לזכר תחלה, ואח"כ לנוקבא. ומר אמר בניסן, כי ס"ל עטרא דגבורה ירד תחלה, ואז נשלמה המלכות תחלה, ואח"כ הזכר.

יז) והנה אע"פ שפירשתי מחלוקתן, עכ"ז עדיין כולם דברי אלהים חיים ולא פליגי, כי מר מיירי בסוד הנשמות, ומר מיירי בסוד העולמות. וכמ"ש בע"ה. והענין הוא דע, כי כבר הודעתיך, כי כאשר נאצל ז"א היה בסוד עיבור ראשון, ואח"כ זמן היניקה, ואח"כ עיבור ב', כמו שהודעתיך בענין תפילין.

יח) והנה דע, כי סוד ג' זמנים אלו היו, ב' פעמים: א' בסוד החיצונית, וא' בסוד הפנימית, כמ"ש בביאור אדר"ז ע"ש. והנה א' מדבר בבחי' העולמות. והב' מדבר בבחי' הפנימית ולא פליגי.

יט) ונחזור לבאר לך כל הנ"ל יותר בקיצור, אך בפרטות. והוא סוד מ"ש פרשת תצוה בזוהר דקע"ג, בענין יהי שם י"י מבורך, רישי קשיא וסופו רך. והוא תמיה, והענין כי הלא ענין הנסירה, הנה הוא בלילה אחר השינה, וסוד כל הענינים האלו ביאורם הוא זה, דע, כי הלא בתחילה היה המלכות מקבלת מז"א, לכן היתה גרועה ממנו, ולא היתה יכולה להתתקן, עד דאפיל דורמיטא לז"א. וסוד הענין הוא, שהז"א לבדו יעלה למעלה בסוד מ"נ אל הבינה, כענין השינה, שאדם מפקיד נשמתו למלכות בסוד מ"נ. והנה אע"פ שכל העלאת מ"נ צריכין לב', זכר ונקבה שהם זו"נ, עכ"ז הכא שהכוונה הוא לצורך המלכות, די בהעלאת מ"נ של ז"א לבדו, וזה לצורך, שע"י זווג זה דאו"א, הם עצמן יתקנו את המלכות שלא ע"י ז"א, ובזה יחזרו בסוד פב"פ, ואמנם אחר שתחלה היתה סוד נקודה א' לבד.

כ) והענין, כי הלא ראשית הכל דע, כי הת"ת היה כלול מו"ק, ומלכות שביעית אליו בסוד נקודה א' כלולה מי', אך לא היה פרצוף שלם, אמנם זו הנקודה יכולה להיות עמו פב"פ, כי נקודה זו הוא סוד ומאיר לאישון בת עין

שאנו אומרים בלילה, והנה מזאת הנקודה מתחלת הבנין שלה אחר השינה, ונעשין בה פרצוף שלם גמור של י"ס בסוד אב"א, ואח"ז בא ענין הנסירה.

כא) וסוד הענין, כי הלא דע, כי כל סוד האחוריים, הוא סוד שם אלהים, והנה כאשר נדבקו אב"א, כוונת דיבוק זה הוא, כי להיות שכולה דינין, לכן נדבקו דיני הזכר שבאחור עם דינין דנוקבא שבאחור, ולכן הוצרך אח"כ לנסירה. ואם תקשה למה צריך להדביקם אחר שסופם להנסר, הענין הוא לתועלת גדול, כי הלא כל הקליפות הם אחיזתן באותו אחוריים של אלהים. והנה, אם קודם ביאת אדה"ר היה פב"פ, הנה היה מקום אחיזה לחצונים והקליפות לדבק שם, לכן נדבקו אב"א, ולא היו יכולים הקליפות להתאחז. וכאשר בא אדה"ר, תיכף עשה מצות והתפלל, כמאמר ז"ל, כי כל העשבים היו בפתח הקרקע, עד שנברא אדם והתפלל עליהם וצמחו, והנה ע"י תקוני אדם אז היה כורת הקליפות, ואין יראה ופחד לשיתאחזו באחור, ואח"כ חזרו פב"פ, והבן זה.

כב) מ"ק. טעם שבארנו, למה בתחלה היו בסוד אב"א, כדי שלא יתאחזו בהם הקליפות, והענין כי אחוריים סוד אלהים, והם ק"ך צרופי אלהים, והם עד סוף עשיה כמבואר אצלינו, ושם אחריהם באים הקליפות, ונמשכין שם בסוף כל העשיה, והם נקראים אלהים אחרים בערך אלו הק"ך צירופים שהם אלהים חיים דקדושה. והנה כשיש ח"ו חטאים ועונות, נכללין אלו אלהים אחרים בשרשם, בסוד אלהים קדושים שבאחוריים, וע"י כללותן בשרשם, הם יונקים מן השכינה, וז"ס כל אחיזת החיצונים בקדושה, כי אינן אוחזין רק ע"י כללותן בשרש, ולא ח"ו שנכנסין הן עצמן.

כג) וז"ס ערו ערו עד היסוד בה, כי אלו אלהים שרשן הם מן הז"א ביסוד הנוקבא, כי הם ה"ג ה' אותיות אלהים. וכאשר רצה המלכות להעלות מ"ן, נכללין כל אלהים דקדושה שם ביסוד שבה. וכשיש ח"ו פגם, אז אוחזין אלהים אחרים בשרשן, ונכללין עמהם, ואע"פ שהם אינם נכנסין ח"ו, עכ"ז הם יונקים בסוד הכללות, וז"ס ושפחה כי תירש גבירתה, שצדיק עליון מזדווג עם השפחה כביכול ביסוד הנ"ל, וזהו ערו ערו עד היסוד בה, כי שם מגיע הפגם כביכול, וז"ס אלהים באו גוים בנחלתך, פי': כי החיצונים הנקרא אלהים אחרים, הם נאחזין באלהים דקדושה ועי"כ באו גוים בנחלתך, נחלת הקודש, ולזה אמר אלהים, ולא אמר ה'.

כד) והנה ענין היותם אב"א, מפני שהם דינין, ויוצאין ממנו אליה, ואז נדבקים, כי הענף נשאר דבוק באילן, אשר משם יצא. והנה בהיותן אח"כ פב"פ, היה ראוי שיחזרו לדבק, כמו בסוד האחוריים הנתנין ממנו אליה. אך הטעם הוא, כי או"א שקומתן שוים פב"פ, ולכן הם מתדבקים כחדא שווים ולא מתפרשין דא מן דא, ולכן זווגם תדיר. אבל זו"ן שאין קומתן שוה, אין דבוקים זה בזה בהיותן פב"פ, אמנם בענין הנסירה הוא, כי הלא כאשר נדבקו הדינין יחד, הנה כדי להחזירם פב"פ, היה צריך להמשיך כל הדינין בנוקבא, כדי שתוכל להתפרד מן הזכר, וכל אותן הדינין שבאחוריו, כולם ננסרו ונתנין לה, והוא נשאר בסוד חסד והיא בסוד דין.

כה) ונבאר הדבר: שבהיותן אב"א, היה הזכר מחצי ת"ת שלו ולמטה עד סופו, דבוק עם אחור הנוקבא, ולא היו הקליפות יכולין ליגע שם, נמצא כי כל שאר האחור שמן הראש עד חצי ת"ת של ז"א, הנה שם היה נמשך ההוא קוצי דשערי, היורד מראש הזכר עד ראש הנוקבא, והיה חופה על האחור ההוא ומכסה. ונחזור לענין, כי הלא סוד לדחות אותן הדינין שבאחורי הזכר ליתן אל הנוקבא, זה נעשה בכח החסד עליון של הבינה, וז"ס ואיש כי יקח אחותו חסד הוא, פי': כי ע"י החסד, אתפרשו גזען, שהם סוד אחוריים שלהם, ואז לקחה לאשה. ופי' הדבר: כי הלא כבר ידעת, כי אע"פ שאדם ישן, עכ"ז נשמתו מושכת לו חיים וחסד מלמעלה אל אותו ההוא קיסטא דחיותא הנשאר לו בגוף. והנה אע"פ שז"א היה נרדם בשינה, עכ"ז נשמתו משכה לו בסוד החסד של

הבינה, ונתפשטו בכולן, ואז הדינין שבאחוריו היו נידחין מאליהן, ונדבקין באחור הנוקבא כמ"ש באדרא דקמ"ב, ובאתרהא שקיע חסד ורחמי.

כו) והענין: כי הלא כאשר היה נמשך בו החסד, אז היה נדחה הדין, ואז היה נשאר החסד שקוע במקומו של הדין ההוא, ובאתרהא שקיע חסד. והנה האמת כן הוא כמו שהקדמנו, כי אם היה אדם ממתין מלהזדווג עד ליל שבת, אז היה הכל כתיקונו, אך עתה שנזדווג ביום ו', והקדים זווג העליון ביום ו', והענין, כי כשחטא אדם, גרם קלקול בכל העולמות, ולכן על ידו נזדווגו למעלה בו ביום. אך אח"כ משם ואילך, בעבור החטא שחטא, לא היה עוד שום יכולת להחזיר פב"פ להזדווג, אפילו ביום שבת שלאחר ר"ה, אלא צריך להמתין עד ש"ע ואז זמן הזווג.

כז) והנה תחלה נדבר במהות ב' ימים של ר"ה, למה הם נוהגין תמיד. והענין, כי הנה כבר בארנו באדר"ז, כי יש ב' בחי' של עיבור ז"א: א' הוא מסוד חצונית, שהם כל מציאות העולמות. ב' הוא סוד הפנימית, שהוא סוד הנשמות. והנה כבר הודעתיך, שכל מה שאנו עושין עתה בזמן החורבן, אין כח בנו להעלות מ"ן, רק מסוד בחי' הפנימית, שהוא סוד הנשמות, לכללן זה בזה, מן העשיה עד אצילות בכח נשמתינו אשר משם, אך העולמות כולם אינן עולין, בסוד הן אראלם צעקו חוצה, כמבואר שם באד"רז. והנה קודם החורבן, היה כח בידינו לעלות הנשמות והעולמות ביום א', אך עתה אחר החורבן, בהכרח לעשות ב' ימים של ר"ה, כמ"ש בזוהר, הראשון הוא בסוד הנשמות, והב' בסוד העולמות.

כח) ובזה תבין, למה יום א' הוא דינא קשיא, והב' דינא רפיא. והענין: כי ביום א', עדיין העולמות אין יכולין להכלל רק הפנימית לבד, ולכן הוא דינא קשיא. אך ביום ב', אז מתבסמין כל העולמות מצד כללותם, ולכן אינו הוי רק דינא רפיא. ואמנם לא היה הדבר יכול להיות בהיפך, כי תחלה צריך לכלול פנימית, ואח"כ ביום ב' אז נכללים גם העולמות, מכח מה שנעשה ביום א', ואפילו ביום ב' אינן נכללין מעצמן, רק ע"י הנשמות ג"כ.

כט) העולה מזה, כי ביום א' נעשה הנסירה בכתרם בבחינת פנימיות העולמות. וביום ב', נעשה הנסירה ג"כ בכתר בבחי' חיצונית העולמות, והבן זה מאוד.

ל) ונחזור אל הענין, כי יום א' נוטלת רחל בכתר שלה כל הנסירות, שמכתר שלו עד הת"ת שלו, ונוטלת הכתר שלו לעצמה בכתר שלה, וגם נוטלת בכתר שלה גם הארת השאר עד הת"ת, כי אף אם אח"כ נותנת את כולם בחכמה שלה כמ"ש לקמן, רק דיני כתר שלו ישארו בכתרה, ודיני הת"ת שכתרה כנגדו, מ"מ נשאר ג"כ בכתר שלה רשימו והארה מכל השאר, לכן הוא יו"ט גמור. ומפני שלוקחת כל נסירות דינים אלו שמכתר עד ת"ת, ולוקחתם מאימא עצמה שלא ע"י ז"א, כמ"ש לעיל, לכן נקרא יום א' דינא קשיא.

לא) וגם, כי עדיין לא ננסרה החכמה ולא נמתקה, שהוא עיקר המוחין, כנודע כי בעת שננסרת החכמה, אז היא נמתקת, בעבור זווג או"א, שממתקת הדינים כמ"ש לעיל, אך ביום א' עדיין לא נמתקה החכמה, לכן נקרא יום א' דינא קשיא.

לב) ועוד, כי כבר ידעת, כי יסוד אימא מגיע עד החזה דז"א, לכן כל הדינים אשר במקום הזה נקרא דינא קשיא, כי אין המוחין יכולין להאיר בהם, מחמת הפסק מחיצות יסוד אימא, לכן דינין דדוכרא תקיפין ברישא. משא"כ יום ב', שלוקחת הדינים שמן הת"ת ולמטה, וכבר כלה יסוד אימא, ואז הארת הדעת שלו המתפשטת משם ולמטה, מאיר שלא ע"י מחיצות, ואז הדינים שכנגדם הם רפים, ונקרא דינא רפיא.

לג) ועוד טעם, כי אחר יום א' ואילך, נמשכו הדינים אליה ע"י ז"א עצמו, כי כבר תקעו בשופר, ונמתקו הדינים, לכן נקרא יום ב' דינא רפיא, והבן זה. ואף שג"כ יש תקיעות שופר ביום ב', א"כ נמצא שג"כ ביום ב' יצאו נה"י דאימא מז"א ליכנס בנוקבא, הוא לחצונית העולמות, והבן זה.

לד) ודע, כי ביום א' נגמר הז"א, ונעשה כלי כתר שבה ע"י איברי הגוף דז"א עצמו, ואז בא תרדמה על הז"א, ועולה בסוד מ"נ להמשיך פנימיות מוחין דכתר דנוקבא, ובין כך ובין כך ניתן לבושי ת"ת דאימא לעשות לבושין למוחין דכתר שבה, ואלו נמשכין מאימא שלא ע"י ז"א, כיון שהם איברים שלה דגופה ממש. אח"כ בא השופר, ונתעורר ונכנסו המוחין בז"א, ואז יצאו הדינים מתוקים, והן פנימית המוחין דכתר דנוקבא, ונכנסו בכתר שלה בסוד צלם. ודע, כי בחי' הכלים נקרא דינים גמורים, ונתינת המוחין פנימים בהם, נקרא מיתוק הדין, ועכ"ז דיני פנימים הם, והבן זה. ועתה נחזור לדברינו, לבאר סדר יום ב' דר"ה, ולמה הם ב' ראשים, ושניהם י"ט ממש. ונייחד לו פרק בפני עצמו.

פרק ה'.

א) והנה ביום ב' דר"ה, נשארים חלקי הדינים המגיעין לכתר שלה מצד הכתר שלו, נשארין בכתר שלה. ושאר הדינים שמחכמה שלו עד הת"ת דז"א, יורדין מכתרה לחכמה שבה, ואז נמצא חכמה שלה נסורה מפרק עליון דנצח שלו, שהוא נגד חכמה שלה, וגם בה נשאר רשימו והארה מכולם, אף שירדו אח"כ מחכמה ולמטה, ולא ישאר בה רק דיני החכמה שלו, ודיני פרק א' דנצח שלו, שהוא נגד החכמה שלה, לכן הוא ג"כ י"ט, וג"כ נקרא ר"ה, לפי שנוטל אור גדול באלו ב' ימים. ולא כן בשאר הבחי' שמכאן ואילך, כי כ"א נוטל נסירה שלה השייך לה לבד, ואינו נוטלת הארה מן השאר, ואינו אלא למעבר לבד כמ"ש לקמן. ומפני שאין ננסר אלא פרק א' דנצח שלו, לכן הוי דינא רפיא. ולכן הוי ב' ראשין, כי יום א' בלאה, ויום ב' ברחל, שהוא מוח חכמה שבה הננסר ביום זה. וגם יש א' בכתר רחל, ויום ב' בחכמה דרחל שהוא ג"כ ראש, דכתיב ראשית חכמה, וביום ב' שננסרה החכמה הוא דינא רפיא.

ב) וכבר נתבאר הטעם, שמפני שלוקחת ביום זה הדינים שמהת"ת למטה, ששם כלה יסוד אימא, לכן נקרא דינא רפיא יום שני דר"ה.

ג) ועוד אחר תקיעת שופר דיום א', שכבר נכנס נה"י דבינה בז"א, אין לוקחת דינים אלו רק ע"י ז"א עצמו, ולא ע"י בינה האימא עלאה, כי כבר חזרה אימא על בנין, ונכנסה בגולגלתא דיליה, לכן הוא דינא רפיא.

ד) ומה שתוקעין שופר ביום ב' דר"ה, אע"פ שכבר התעורר הז"א מן השינה ע"י שופר דיום א', עכ"ז כיון שלא הגיע הנסירה במוח חכמה, לכן עדיין נחשב לשינה, עד יום ב' שננסרה חכמה שלה, וירדו שם דיני חכמה שלו, ואז תוקעין ומתעוררין המוחין, ומשם והלאה אין עוד שופר, כי אחר שנתעורר המוח חכמה, אין עוד שינה.

ה) ודע, כי בעת הורדת דינין אלו בחכמה שלה, נמתקים אז פעם ב', כי יום ב' דר"ה נקרא דינא רפיא כמ"ש לעיל. ואח"כ ע"י השופר דיום שני, אנו חוזרין להמתיקן פעם ג'. הרי לך מציאת דינין פעם אחד, ושלשה ממותקין, אך מיתוק הב' נעשה מעצמו שלא על ידינו, לכן אין אנו חושבין אותו בסוד מיתוק, רק בסוד הורדת דינין לבד. נמצא שהם ב' דינין, וב' מתוקים, והם ד' בחינות.

ו) ודע כי ביום ב', חזר הז"א לעשות מן פרק א' דנצח גופא וכלי לחכמה שלה. ואח"כ היה תרדמה, להמשיך מוחין דחכמה לנוקבא, ובין כך ובין כך יצאה אימא ונכנסה לנוקבא, ונעשה מלבושה ממש, לבוש לחכמה דנוקבא, ואח"כ ע"י השופר שהוא חזרת מוחין דז"א בו, ואז ניתן בה פנימית מוח חכמה, ועל דרך זה עד היסוד שבה, והבן זה.

ז) ודע, כי מיום א' ואילך, לא נעשה הכלי והפנימיות שבו, אלא ע"י ז"א עצמו, על ידי בחינת לבושין דאימא, כי די במה שביום א' האירה אימא לבושה בכתר שלה, ושם נשארו כל הלבושין, ובכל יום ויום נכנסים מאליהם מדרגה אחר מדרגה, תוך הכלים שהז"א מחדש מגופיה ממש בכל יום ויום כלי א', ונמצא כי ביום א' עשה הז"א כלי כתר שבה, ואימא דרך חוץ, נותנת כל כח הלבושים ביום א' באותו כלי של הכתר, ואחר כך על ידי השופר, נכנסו מוחין פנימים עצמם בכתר, תוך לבוש כתר דאימא. וביום ב' עשה הז"א כלי חכמה, ואז מעצמו נכנס לבוש מוח חכמה דאימא, שכבר הוא בכלי כתר דנוקבא, ונכנס תוך כלי של חכמה, אך כיון שהוא בחי' מוח, הוצרך ז"א לעלות בסוד תרדמה, וע"י השופר המשיך מוח פנימי דחכמה שם.

ח) ומשם ואילך ביום ג', לא הוצרך עוד ז"א להעלות פנימית שאר המוחין, כי כבר באו כולם כלולים במוח חכמה. אמנם ביום ג', עשה הז"א כלי בינה דנוקבא, ומאליו היה מתפשט בתוכו מוח בינה, ועד"ז עד ערב יה"כ, ואז עשיית כלי הוד ויסוד ומלכות כמ"ש לקמן, וביום כיפורים נתפשט בה הגבורה, ונעשה היסוד שבה מלבושי אימא, והוא חותם דנעילה, ובשאר היום ניתן בה כל הפנימית כנודע, ומאז עד הושענא רבה נתפשטו מוחין דחסדים, כי היא נקבה, ויורדין בה הגבורות תחלה ואח"כ החסדים כמ"ש לקמן. ובליל הושענא רבה נעשה חותם המלכות, ע"י הבינה מלבושי אימא. וביום הו"ר, נתפשטו הגבורות במלכות שבה, כל הארת ה"ג כנודע. ובש"ע היה הזווג, וניתן בה ה"ג זכרים בבחי' טפה זרעית עצמה, והבן זה מאוד, כי כ"ז יתבאר היטב כ"א במקומו בפרטות.

ט) יום ג' דימי תשובה, ננסר פרק א' של הוד שלו, מבינה שלה, ויורדין כל הדינין מבינה דז"א, עד הת"ת שלו, מחכמה דרחל לבינה דרחל, אלא שאינה נוטלת הארה מהם, אלא שהיא מעבר לכולם בלבד, ומפני זה אינו י"ט, רק יום צום, כי שמשה למעבר לכל הדינים אלו, ועוד כי בינה דינין מתערין מינה, וכבר הודעתיך למעלה, כי אחר שנתעורר מוח חכמה דז"א ביום ב' דר"ה, אין עוד שינה, כי נצח הוד יסוד דבינה נכנסו בו ביום א' בבחי' פנימית, וביום ב' בבחינת חצונית כמ"ש לעיל, ואין יוצאים ממנו עוד, ואין צריך שופר לעוררו משינתו, א"כ אין הדינים נמתקים ביום זה, לכן נהרג בו גדליה בן אחיקם.

ז) יום ד' דימי תשובה, ננסר פרק א' דיסוד שלו, מהדעת שלה, וכל הדינים שמהדעת שלו ולמטה עד הת"ת, שהיו בבינת רחל, יורדים ביום זה בדעת שלה, והם בו רק למעבר בעלמא כמו בבינה, ואין נשאר בו רק דיני דעת ז"א, ודיני פרק א' דיסוד שלו הננסר ממנו ביום זה, לכן אינו יום טוב. אך מפני שמתקבצין כולם בו, אף שהם למעבר בעלמא, לכן בא לפעמים בו צום גדליה, כשנדחה משבת, דפעמים ג' בתשרי הוי בשבת, ונדחה עד למחר שהוא ד' בתשרי. ומן הדעת ואילך, אין שום מדה שיקבל כל השאר, אפילו דרך מעבר, אלא מן הדעת הולך כל הנסירה למקומה, ואין עוברת דרך הקודמים אליה כלל כמ"ש לפנינו. ואין יורדים רק הדינים של חלקה.

יא) יום ה' דימי תשובה, ננסר פרק אמצעי דנצח שלו מחסד שלה, ויורדים הדינים דחסד ז"א לבדם מהדעת דנוקבא לחסד שלה, אך שאר הדינים דגבורה ות"ת שלו, נשארים בדעת שלה, ומפני שאין בו אלא הדינים הראוים לו, לכן אינו י"ט ולא יום צום. וסוד הענין, כי ג' בחי' הם, והם: כתר, וחב"ד, ושאר הספירות. והענין, כי כבר ידעת, כי כתר וחכמה לעולם הם סוד ב' רישין, ואלו הם סוד ב' ימים דר"ה כמ"ש לעיל, וב' ימים אלו

הם שוים בבחי' א', והוא, כי כאשר אנו אומרים שכל הדינים מתקבצין ביום א' בכתר שלה, הנה כל הדינים הם מושרשים שם בכתר, ומתערבין שם. וכן כשמגיעין בחכמה ביום ב', כמ"ש הכל למעלה. אך כשמגיעין ביום ג' וד' לבינה ודעת שלה, אז אע"פ שכל הדינים יורדים שם כמ"ש לעיל, עכ"ז אינו לוקחת הבינה שלה, רק הדינים של חלקה, אך שאר הדינים הם בה דרך פקדון לבד למעבר בעלמא, ואין מתגלים בה, וכיוצא בזה בדעת שלה. עוד בחי' ג', כשיורדין מחסד שלה ולמטה, כי אז אינו אפילו כמו הבינה והדעת, כי אפילו למעבר בעלמא אין יורדין שם כל הדינים, רק הדינים של חלקה לבד, וכיוצא בזה כגון ביום ה', שיורדים דיני חסר ז"א בחסד שלה, ודיני גבורה ות"ת דז"א נשארים בדעת שלה כמ"ש לעיל, ואין יורד רק דבר יום ביומו. נמצא עתה ג' מציאות: כתר וחכמה, בינה ודעת, ושאר ספירות. לכן ב' ראשונות כתר וחכמה, נחשבין לב' רישין, ב' ימים דר"ה, משא"כ אח"כ. אך בחי' יתירה יש לבינה ודעת על שאר הספירות, כי מתקבצין כל הדינים שם, אע"פ שאח"כ יורדין מהם למקומם כמ"ש לעיל, לכן אירע ביום ג' וד' צום גדליה, כמ"ש הכל למעלה היטיב.

יב) יום ו' דימי תשובה, ננסר פרק אמצעי דהוד מגבורה שלה, והדינים דגבורת ז"א לבדם, יורדים מדעת דנוקבא, לגבורה שלה. ודיני הת"ת דז"א נשארים בדעת שלה. ולכן אינו לא יום טוב, ואינו יום צום.

יג) יום ז' ננסר פרק ב' דיסוד ז"א, שהוא העטרה שלו, כי אין ביסוד אלא ב' פרקים, היסוד פרק א', והעטרה פ"ב, והוא ננסר מת"ת שבה, והדינים דת"ת ז"א לבדם יורדים מדעת דנוקבא לת"ת שלה, וגם הדינים דעטרה יורדים בת"ת שלה. וז"ס עטרת תפארת, כי מן עטרה שלו, נעשה הת"ת שלה, ולכן ג"כ לא י"ט הוא ולא יום צום הוא.

יד) וראה והבן, שבדינים אלו שהם מכתר שלו עד שליש ת"ת שבו, ששם מתחיל כתר דרחל, יש בהם ד' בחינות, כמ"ש לקמן, עד יום ז' שאין בדינים אלו שמשליש ת"ת ולמטה, אין בהם אלא דין דנסירה, ואין בהם ב' מתוקים שנעשו בשופר. וכדי להשלימם לד' בחי' בכל שאר הימים שמן יום ז' ולמטה, היה הענין באופן זה, כבר ידעת כי ג' מוחין דז"א מתפשטין ג"כ לכל הט' ספירות שלו, נמצא כי מציאת הדינים שבאלו המוחין, הם מתפשטין ג"כ בה, הרי הוא בחי' שניה, כי בחי' ראשונה הוא, הדין הננסר בכל יום מספירה א' לספירה שלה. בחי' ג', כי המוחין שלה ג"כ מתפשטות בכל ט' ספירות, כי מוח חכמה שלה מתפשט חלק א' בחכמה, וחלק ב' בחסד, וחלק ג' בנצח שלה, ועד"ז מוח בינה בקו שמאל שלה, הרי יש בדינים אלו שמת"ת שלה ולמטה ג"כ בחינת התפשטות המוחין שלה בהם, והרי הוא בחי' ג'. בחי' רביעית הוא בדעת שבה, כי מלבד שהוא מתפשט ביושר, שהם דעת ת"ת יסוד, על כל זה גם הוא מתפשט בשאר, כי ה' גבורות שבדעת ז"א, יורדין ומתקבצין בדעת שלה, ומשם מתפשטין ה"ג אלו בחגת"נה שלה, וגם באלו יש בהם ד' בחינות כנ"ל.

טו) ואמנם סדר של ה"ג אלו הוא זה, כי הלא ביארנו, כי הדינים של מוחין עלאין של הזכר, המתפשטים בכל הט"ס שבו, הם מתפשטין ג"כ במוחין שלה, המתפשטין גם כן בט"ס שלה כמש"ל. אמנם כאשר יוריד אותן למטה, הנה כל בחינות העליונות שהם מן המוחין, עד סיום היסוד של הבינה, שהוא בשליש א' של ת"ת דז"א, כאשר נוריד אותן למטה עד שליש הא' של ת"ת שלה, הנה יבואו מלובשים עם היסוד של בינה, כמו שהוא למעלה, ג"כ מוחין דז"א תוך נה"י דבינה, לכן כשירדו דיני המוחין דז"א למטה, יבואו מלובשים עם בינה עלאה עצמה. אמנם מה שיורד מן מוחין עלאין, הוא רק חצי הדעת של הז"א, שהוא עטרה דגבורה, עם חצי היסוד של בינה מלובש בתוכו, ואלו נמשכין עד החזה של מלכות, ואמנם גם כאן הם סתומים, ע"י חצי היסוד דבינה, שיורד עמהם, ואין האור מאיר הרבה. אך מן הת"ת ולמטה, שאז כלה יסוד הבינה שירדה ונתפשטה כאן, ואז אין מחיצה מפסקת, ואז אותן הג' גבורות הנשארים פחות שליש, שהם ב' שליש גבורות המגיעים לת"ת, וב'

גבורות הנוגעים לנ"ה שלה, מאירים הרבה בה עד מאוד, כי אין להם הפסק יסוד הבינה, והנה מרוב אור הגדול הזה, הוציאו יסוד ומלכות בנוקבא, אשר עדיין לא היה להם מציאות, כי התפשטות ה"ג הם עד הוד שלה, א"כ לא היה עדיין מציאות ליסוד ומלכות שלה, וע"י הארה זו הגדולה, יצאו יסוד ומלכות כמ"ש לקמן בע"ה.

טז) העולה מדברינו אלה, שבדינים אלו היורדים משליש ת"ת ולמטה, גם בהם יש ד' בחי' כמ"ש לעיל. אך בדינים שמכתר שלו עד שליש ת"ת, יש בהם ד' בחי' אחרים, והם: ב' דינין דנסירה, וב' מתוקים שנעשו ע"י שופר, בב' ימים דר"ה. נמצא ביום ג', כאשר יורדים הדינים דבינה דז"א, אחר שהיו בהם ד' בחי' הנזכרות שהם ב"פ דין, וב"פ מיתוק, שהיה בב' ימים דר"ה, עוד נתוסף בחי' א', שהוא נסירה מחדש פרק א' דהוד הזכר, הננסר ביום ג' מבינה דנוקבא, וכיוצא בזה בשאר הימים היה בהם ד' בחי' הנזכרים שהם ב"פ דין וב' מתוקים שנעשו בשופר, כי עד שליש ת"ת שיצאו ע"י נסירה כמ"ש לעיל, היה בעת השינה זווג או"א, ונמתקו בכל פעם דינים אלו מכתר שלו עד שליש ת"ת, הרי בדינים אלו יש בהם ב' מיני דינים וב' מיני מתוקים, שהם ב' מיני נסירה שהיה בהם בב' ימים דר"ה, וב' מתוקים שנעשו ע"י השופר, והבן זה מאוד.

יז) מכאן ראיה למ"ש לעיל כי המוחין שנסתלקו מז"א העלו מ"נ, ונתחדשו הדינים ונמתקו, היינו התחדשו לבד ולא אחרים הם, רק בכל פעם שיצאו בעת שינה נזדווגו או"א, וע"י זווגם נתחדשו הדינים דז"א לבד ולא דנוקבא ונמתקו. ובעת השופר, חזרו בז"א מתוקים, ומשם יצאו דרך החור שבחזה לנוקבא מתוקנים כמ"ש לעיל, דאם אחרים הם, אי אפשר למצוא בהם ב' מיני דין וב' מיני מיתוק בשופר. והבן מאוד, ויש ליישב בדוחק וצ"ע.

יח) יום ח' ננסר פרק אחרון דנצח שלו, שהוא כנגד כל נצח שלה, ונוטלת כל הנסירה שבנצח שלו.

יט) יום ט' ננסר פרק אחרון דהוד שלו מהוד שלה, ונוטלת הנסירה שבהוד שלו להוד שלה. וביום זה, נשלמו ג"כ היסוד ומלכות שלה, אם מנסירת יסוד שלו עם העטרה, כי זאת הנסירה נוטלת היא ליסוד ומלכות שלה, אם מן הארת הגבורות המתפשטות בנ"ה שלה, שאורם רב כמ"ש לעיל, ואין נ"ה צריכות להם, כי כבר אמרנו, כי ב' פרקין תתאין של מוחי חו"ב דנוקבא, מתפשטין בנ"ה שלה, נמצא כי אותן הב' גבורות המגיעות לנ"ה שלה, א"צ, לכן מכוחן יצאו יסוד ומלכות שלה. דוגמת מה שידעת בז"א, שלא היה מעולם רק ו"ק, אשר נתעלו אח"כ, והיו בסוד חב"ד חג"ת, והיו חסרים בו נה"י, ומחמת אור ה"ח המתפשטין בת"ת שלו אחר הגלות יסוד בינה בחזה שלו, ומרוב האור יצאו נה"י שלו, כן הענין בנוקבא, מחמת אור הגבורה יצאו יסוד ומלכות שלה.

כ) וגם מן החסדים המגולים המתפשטים בנ"ה דז"א, והיה די באור חו"ב שבנ"ה שלה, ואלו הב' חסדים מגולים מאירים, ורבוי האור הזה גורם ליסוד ומלכות שבה ליגמר, וזהו תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם, כי ת"ח הם נ"ה שלה, מרבים שלום היינו יסוד שלה, בעולם היא מלכות. וגם אז ביום ט' מקבלת המלכות ב' בחי' חסדים דאימא, שהם כללות החסדים דמלכות אימא וכללות חסדים שביסוד אימא, כי אף שעדיין לא קבלה הגבורה דאימא עד יה"כ כמ"ש לקמן, ואחר הגבורה באו החסדים, אפ"ה כיון דרחל מקבלת מנ"ה דז"א, ושם אור המוחין חו"ב שלו מתפשטים כמ"ש לעיל, וכן שם החסדים המגולים שבנ"ה שלו, וידוע כי כל אלו האורות הם מלובשים בנה"י דאימא, וכיון דרחל נוטלת ממקום זה דאימא, אגב זה נוטלת גם אלו הב' מיני חסדים דיסוד ומלכות שלה קודם זמנן, והבן זה מאוד.

כא) ודע, כי ביסוד של המלכות מתקבצין שם כל גבורה דדעת שלה, והרי היא כולו דין, והחיצונים באים לאחוז ביסוד לעולם, כמ"ש ערו ערו עד היסוד בה, וכן המלכות שלה ג"כ מלאה דינים, לכן כדי להמתיק ב' בחי' אלו,

אנו לוקחין באשמורת הבוקר, שאז חוט של חסד משוך בעולם, תרנגול לבן הנקרא גבר, נגד הגבורות שביסודה כנ"ל, ושוחטין אותו, להכניע הגבורות, ומוציאין ממנו דמו להמתיקו, והרי זה כמו שעיר המשתלח, כי שניהם באין נגד ב' בחי' אלו דיסוד ומלכות, דשניהם נקראו כפרה, כי כמו ששעיר המשתלח מכפר, גם זה מכפר, אלא ששעיר המשתלח היה נגד מלכות שלה, שיש בה אחיזה לחיצונים יותר, לכן היו משלחים לחוץ. ולא כן זה, אלא שאנו ממתיקין אותו, ונשאר בסוד הקדושה, לכן שניהם רמוזים לדין, כי הגבר רומז לגבורה, והשעיר גם הוא מסטרא דלהון, כענין ושעירים ירקדו שם. אלא שהגבר הוא ממותק יותר, לכן אין הכוונה ליתנו אותו לעניים, אבל הכוונה הוא למתק המקום הזה, וכל א' ממתק בחי' שלו, כי יש לכל אדם בחי' ביסוד, כי הוא מעבר לכל הנשמות, אף שתהיה ממקום אחר, והוא ממתיק בחי' שלו, לכן נקרא כפרה כמו שעיר המשתלח הנקרא כפרה והבן זה.

כב) העולה מזה, כי ביום ט' נתקנו גם יסוד ומלכות שלה, עם ההוד שלה. והנה כל האוכל ביום זה, שהוא ט' דימי תשובה, שהוא עי"כ, מעלה עליו כאלו התענה תשיעי ועשירי. והענין, כי יתבאר לקמן, שבי"ה נוטלת רחל ה"ג עליונים מאימא, וכנגדם הם ה' עינוים שאנו מתענים ביה"כ, וכנגדם הם ה' תפלות, כי עה"ב היינו הבינה אין בה לא אכילה ולא שתיה, כי בז"א האור הבא אליו נקרא מזון ולחם, ושמה יש אכילה, אבל למעלה בבינה, האור הבא אליה אינה אכילה, ומן אור עליון שבא לאימא, מאותו אור נוטלת רחל ביה"כ, לכן אנו מתענים, כי אור זה הוא בחי' קו"ל, שכן עולה ענוי, וכן עולה צו"ם. ואע"פ שהיא העולה, והיה ראוי שהנשים יתענו, ולא האנשים, כי ז"א אינו מקבל מזה כמ"ש לקמן, אעפ"כ כיון שאין אנו מקבלין ממנו אלא על ידה, כענין בזאת יבא אהרן אל הקודש, כי אין מי שיקבל דבר מלמעלה אלא על ידה, לכן אנו עושין כפי מה שהיא מקבלת, וכדי שתקבל היא, אלו ה' ענוים, שהם ה"ג דאימא, צריך להשלים בחי' הכלי שלה בשלימות, כדי שתקבל בפנימיות הזה, שאם לא יגמר בחי' הכלי שלה, איך תוכל לקבל הפנימית, לכן אנו אוכלין בט' להשלים יסוד ומלכות שלה בחי' הכלי, לכן מעלה עליו הכתוב כאלו התענה, כי מן האכילה נמשך אליה אח"כ אור הענוי, היינו קול כדאמרן.

כג) והנה ביום זה אנו צריכין לתקן ב' תקנות, תקון יום זה עצמו, שהוא נגד הוד שלה כמ"ש לעיל, ותיקון יום עשירי שהוא סוד יסוד ומלכות, כי שניהם יצאו ברגע א' כמ"ש לעיל, לכן ירבה באכילה ושתיה נגד שני הימים, כי כן זו"ן אוכלים אכילה חצונית דאימא ביום זה. ולא כן ביה"כ, שנזונים מן הפנימית דאימא כמ"ש לקמן, והנה כדי לבאר אכילה ושתיה זו היטב, זה יתבאר לקמן, ובזה ניתרו כמה שאלות ששאלנו בפ"ב ע"ש.

פרק ו'.

א) ועתה נבאר סוד ר"ה בעצמו, כי הלא כבר בארנו, כי ר"ה הוא סוד הכתר של הזכר, עם היות שכל החסדים הם של הנוקבא. וביאור הדבר הוא, כי הלא ביום א', אז אינו ננסר רק סוד הדינין שבראש הזכר וסוד הכתר, עד ראש הנוקבא, וזהו פי' ראש השנה, והרי איך הוא סוד ראש הזכר וראש הנוקבא, והכל אמת. והנה כי סוד הכתר, הוא כולל כל מציאות הי', ולכן ביום זה אנו אומרים זכרנו לחיים, שהוא סוד כל הנסירה כמ"ש בע"ה, ויש בו י"א תיבות. נגד כל י"ס הכלולים בראש השנה, כי כולם הם ננסרים ביום זה, ואל תתמה איך הם י"א תיבות ולא י', כי כל זה נבאר בע"ה.

ב)והנה זאת הנסירה עצמה חוזרת להיות ביום ב' בסוד העולמות בסוד ראש ג"כ, והנה תחלת ביאור התפלות, נבאר חילוק שבין השבת למועדים, ונאמר, כי הנה בשבת נודע הוא שהמלכות עולה עד כתר של או"א, והיא שוה אליו עצמו כמו הזכר, אך להיותה גם שם מקבלת ע"י הזכר עצמו, לכן אין לה כ"כ שלימות. אך במועדים ור"ח, אז שניהן שוין, ויונקים מכתר א', ובערך זה יש יתרון מעלתה בר"ח משבת. אך עכ"ז, בבחי' אחרת יותר גדולה מעלת שבת מכל המועדים ור"ח, כי להיות שעולין עד כתר אבא, אע"פ שהיא מקבלת ממנו, עכ"ז גדולה מעלתה מאוד עתה יותר מכשהיו למטה, אע"פ שלא תקבל ממנו.

ג) ונבאר עתה עניינם בקיצור, כי הלא בכל הזווג שבעולם, כולם צריך שיקבלו זו"ן מן הט"ס של א"א, ומכחם יזדווגו יחד, אך אין כל הזמנים שוין, כי בימי החול אז הזכר מקבל מסוד נצח של א"א, והנקבה מצד ההוד, והנה כל בחי' הזכר נכללת בסוד קו ימין בנצח, וכל בחי' המלכות נכללת בסוד קו שמאל בהוד, ואז אין שניהן שוין. ואמנם בר"ח, אז שניהן שוין ומשתמשין בכתר אחד, כי שניהן נכללין בנצח וכולם מקבלין בשוה, ואז אין יתרון לזכר על הנוקבא. ובי"ט אז כפי מציאות המועד, כך משתנים, כי בפסח כולם הם בסוד החסד, וכיוצא בשאר מועדים.

ד) והנה ביום שבת, אז עולין שניהם בסוד הכתר של או"א, אך אינם שוין, כי זה נכלל באבא וזה נכלל באמא, ולכן היא מקבלת ממנו. וז"ס שבת שנקרא קודש עצמו, שהוא יום שבת, הוא קודש. ושאר מועדים, נקראים מקראי קודש. לפי שביום שבת, הזכר מקבל מן קודש של או"א, ונותן אל המלכות. נמצא כי הזכר עצמו שהוא יום שבת, הוא קודש עצמו ממש. אך שאר י"ט, אינן עולין שם רק כפי הבחי', ולכן גם שניהן הזכר והנוקבא שניהם בסוד מקראי קודש, מזומנים, אך אינם הקודש עצמו אפילו הזכר.

ה) והנה דע, כפי הבחי' שעולין זכר ונוקבא, כך נכללין העולמות. והביאור: כי הלא ביום ר"ה, אז שניהן עולין בסוד הגבורה, נמצא כי כל הזכר, וכל כללות הנוקבא, כולם נכללין בקו הגבורה, ואפילו כל שאר הספירות שבהם של א"א, שהם מגבורה ולמטה, כולם אז בסוד גבורות. הרי ביארנו מציאת ר"ה בכללותיה.

ו) ועתה נבאר מה שהתחלנו, בענין יהי שם י"י מבורך, רישי קשי וסופו רך, כנזכר פרשת תצוה דקע"ו, ואחר זה נבאר תפילות ר"ה. והנה כבר ידעת, כי לעולם שם מ"ב בראש, והנה בארנו לעיל, כי ביום ר"ה אינו ננסר אלא סוד הראש של זכר ושל הנוקבא, והנה הנוקבא לוקחת כל הדינין של ראש הזכר, והנה ז"ס מ"ב של מברך כי שם מ"ב הוא בראש, ולכן הוא רישיה קשיא. אבל סופו רך, משום כשמסיימין הדינין, אז הוי בנוקבא דתקיף חילהא, כי אחר שמשלמת לפעול הדינין שלוקחת מהזכר, אח"כ אין בה עוד מה ליתן, ולכן סופה רך. אך הזכר אינו כן, כי הוא אינו צריך לזולתו, ואדרבא רישא וסופו קשה, כי כל מה שהולך הוא מתגבר והולך. ובזה ידעת, כי אינו חולק לשון זה עם ספרא דצניעותא, האומר כי דינין דנוקבא נייחין ברישא וקשיא בסופא, כי התם הוא בסוד הדינין בעצמם, שהם נה"י של הזכר, שהם המוחין לה, והם נייחין ברישא, אבל בסופא, נה"י אינו נעשין מוחין, והם תקיפין. אבל הכא אינו מדבר בדינין עצמן, רק בבחי' מה שלוקחת מן הזכר, כי בתחלה קשין, ואח"כ שאין לה מה לקבל אז הם נחים.

השער הכ''ה

תפילות ר''ה.

ויתחלק לז' פרקים

פרק א'

א) כללות ר"ה, קודם ערבית אז בחינתה בבריאה, וע"י תפלת ערבית, עולה עד הגבורה, שבו"ק שלה עצמה שבאצילות, ושני המלכים זו"נ (נ"ל כי המלכים הם יעקב ורחל) בכתר א'. ובבוקר בתפלה בלחש, עולין שניהן בגבורה שבו"ק הזכר עצמו, ובחזרה עולין שניהם בעטרא דגבורה, שהיא בדעת שלו, כנודע מב' עטרין שיש בדעת שלו. ודע כי לעולם סוד החזרה, הוא בסוד אבות שהם חג"ת, והם עולין למעלה במוחין ובבינה.

ב) ובתפילת לחש דמוסף, עולין שניהם בגבורה שבו"ק הבינה. ובחזרת מוסף, עולין שניהם בבינה שבבינה, כי לעולם דעתן של נשים קלה, ולכן אין עולין בסוד הדעת, כי אין לה, רק עולין בבינה שבבינה, כי היא מסוד הגבורה דא"א. ובמנחה חוזרין שניהן בגבורה של ו"ק דמלכות, ובחזרה עולין בבינה של מלכות, כי גם הוא מצד עטרא דגבורה כנודע, וגם היא דעתה קלה, ואין בה דעת, ולכן עולין בה.

ג) ובליל ב' דר"ה, כבר נכנסו כל מציאת הדינין שיש מן ראש הזכר עד חצי הת"ת שלו, וכולן ניתנין בראשה, כי שם מקומה. והנה כבר נתפשטו בו ה"ח, וכח ה"ג אשר מצד עטרא דגבורה שבה, כבר הם מזומנים שם להכלל בה, כי אז מתחיל ענינם ומציאותן, והם שם עדיין בכח בראשה. וסוד תפלת ערבית זו, בבחי' הגבורות שבה"ג אלו, אשר עתידה להתפשט אח"כ בגבורה שבו"ק דנוקבא עצמה.

ד) ענין תפלת ר"ה בערבית, שניהן בהוד שלו, אך היא אינה מקבלת רק דרך חוץ, כנודע כי כבר נסתלק אמא מז"א, ונשאר ישן, אך מגיע אליה, בהיותה עומדת בהוד שלו, ואח"כ היא נוטלת ממנו בהוד שלה. ובבוקר בלחש, שניהן בגבורה שלו, ובחזרה שניהן בעטרא דגבורה שלו, ובמוסף בלחש שניהן בגבורה דו"ק דבינה שלו, ובחזרה שניהן בבינה דבינה.

ה) מהחברים: ניקוד הויו"ת יום א', צירי, שהוא בלאה. יום ב', בנקוד צבאות, שהוא ברח"ל. וככה יכוין בכניסתו לבה"כ, ובכל אזכרות של אותן הימים, וכל עשרת ימי תשובה, כמו ביום א' דר"ה. ובשעת קריאת התורה, יכוון למ"ב דהויה, דהיינו פשוט ומלא ומלא דמלא. ובמוסף, בב' ימים בשורק, במ"ח כתב, מ"ב דע"ב, מפני שהוא יום דין.

ו) עליות של ר"ה, בערבית עולות מ"י, (ס"א מלכות) שעולה אל מקום גבורה דרחל, שהוא כנגד פרקי אמצעי דהוד ז"א באצילות. ובשחרית בלחש, עולה אל הגבורה דז"א, ובחזרה אל הגבורה דז"א שבדעת שלו. ובמוסף בלחש, אל הגבורה דאמא, ובחזרה אל בינה שלה. ובמנחה בלחש, אל פרקי אמצעי דהוד שלו, שהוא גבורה שלה, כמו בערבית. ובחזרה, אל פרק עליון דהוד שלו, שהוא בינה שלה. וביום ב' כמו ביום א', ואין בה הפרש.

ז) בענין ר"ה ויה"כ, כבר נתבאר, אמנם קיצור הדברים, כי להיות שבר"ה נברא העולם, לכן אירע בימים אלו, מה שהיה בבריאת עולם, והוא כי עתה חוזרין זו"ן אב"א, וצריכין נסירה, וחוזרין פב"פ, וחבוק ונשוק וזווג. והנה מר"ה עד עיה"ב. כי אז אע"פ שהוא ט', חשוב כט' וי', בסוד כל האוכל ושותה בט' כאלו התענה וכו', ואז

עמדה הנסירה להנסר כל י"ס דנוקבא. וכל הזווגים שאנו עושים בתפלתינו מר"ה עד ש"ע, כולם הם בישראל, או יעקב עם לאה.

ח) דע, כי קודם ערבית, בחינת רחל היא בבריאה, ועל ידי תפלת ערבית, עולה עד הגבורה שבששה קצוותיה עצמה שבאצילות, ויעקב ורחל עולים שניהם שם. נמצא כל כללות הזכר, וכל כללות הנקבה, כולם נכללים בקו הגבורה, ואפילו כל שאר הספירות שבהם, שהם מגבורה ולמטה, כולם הם אז בסוד גבורה והבן זה. ובכניסתו לבה"כ, יכוין הוי"ה בנקוד צירי, סוד לאה הננסר ביום א', כמ"ש לעיל. ועוד יכוין הוי"ה משולב באהי"ה, והוי"ה נקוד ציר"י, ואהיה נקוד סגו"ל. וביום ב' הוי"ה בנקוד צבאות. סוד רחל כנודע. ועוד יכוין משולב הוי"ה ואהי"ה, והוי"ה בנקוד צבאות, והאחרונה נקוד סגול, ואהי"ה סגול, חוץ ה' אחרונה בשב"א.

ט) ודע, כי ברכת אבות דר"ה, הוא דומה לשל חול ממש, חוץ כוונות הרי"ו אשר יתבאר לקמן, שהם סוד גבורה, כנודע שכוונתינו למתקם, ולא לבטלם, שאין לכוין אלא בר"ה ולא בחול, לכן אבאר לך הסדר היטב. והנה פסוק אדני שפתי וגו', כבר נתבאר בעמידה דחול, ושייך לכאן ולאו להתם. כמו שכבר כתבתי זה בחלק א' מזה. רק עתה נבאר מברוך אתה וגו', הכוונות הנוספת בר"ה, חוץ אותן של חול. רק נחזור הכוונות של הכריעות והזקיפות שנתבאר בעמידה דחול, לבל יליזו מעיניך גם בר"ה וי"הכ, ואח"ז נתחיל לבאר השינוי שביניהם.

פרק ב'.

א) בכריעה ראשונה, צריך לכוין באהי"ה דיודי"ן והוי"ה פשוט, וזהו בברוך, שהוא כריעת הגוף, יכוין יו"ד ה"י דקס"א, והוי"ה פשוט, שהוא סוף דקס"א וסוף הוי"ה פשוט. ובמלת אתה, שהוא כריעת הראש, יכוין אל"ף ה"י דקס"א, וי"ה פשוט, שהוא ראש דקס"א וראש הוי"ה פשוט. ובזקיפה, ימין הוי"ה דיודין והוי"ה פשוט, וזהו במלת יהו"ה כי כשהוא זוקף זוקף בשם. ובזקיפת ראש, יכוין וי"ו ה"י דע"ב, ו"ה פשוט. ובזקיפת הגוף, יכוין יו"ד ה"י דע"ב, וי"ה פשוט.

ב) ובמגן אברהם, יכוין בברוך יו"ד ה"א דקמ"ג, וו"ה פשוט. ובמלת אתה, אל"ף ה"א דקמ"ג, י"ה פשוט. ובזקיפת הראש, יכוון וא"ו ה"י דס"ג, ו"ה פשוט. ובזקיפת הגוף, יכוון יו"ד ה"י דס"ג, וי"ה פשוט.

ג) ובמודים דרבנן, שאין כאן כריעות הראש אלא דגופא לבד, יכוין ביוד הא דקנ"א וי"ה פשוט, ונשאר אלף הה דקנ"א וי"ה פשוט, למודים דרבנן. ובזקיפה דמודים, יכוין ואו הא דמ"ה וו"ה פשוט, ונשאר יוד הא דמ"ה וי"ה פשוט למודים דרבנן, ויכוון במודים דרבנן בכריעה, באל"ף ה"א דקנ"א ובי"ה פשוט, שנשאר מכריעת מודים כמש"ל, ויכוין דנחית י' לגבי ה'. ובזקיפה דמודים דרבנן, יכוין יו"ד ה"א דמ"ה וי"ה פשוט, שנשאר מזקיפת מודים, ויכוין שמעלה ה' לגבי י'. ובהטוב שמך, יכוין בכריעה במלת ברוך, יו"ד ה"י דקס"א וי"ה פשוט. ובמלת אתה, שהוא כריעת הראש, יכוין אלף הי דקס"א וי"ה פשוט. ובזקיפת הראש, יכוין ו"ו ה"ה דב"ן, וו"ה פשוט. ובזקיפת הגוף, יכוון יוד הה דב"ן, וי"ה פשוט.

פרק ג'

א) ועתה נבאר פירוש הברכה, ברוך: כבר ידעת, כי עד גאל ישראל, העלינו המלכות בסוד נקודה לבד כלולה מי' בלתי פרצוף, בסוד לכי ומעטי את עצמך, ועדיין היה חסר ממנה סוד הדעת שלה, שהוא ע"ב ק"ל. ועתה כוונתינו לתת לה בחי' זו, ואנו מכוונים עתה, כי עתה ע"י רבוי ברכאין, שנכללה הנקודה הזו בכל היכלותיה כנזכר בזוהר, כי על ידי כן נקרא ברוך, אז אנו רומזין ג"כ לברוך העליון, שהוא היסוד העליון, שיורד ברבוי דברכאן עלאין, ונותן לה סוד הדעת, שהוא שם הויה העולה כ"ו. ואח"כ נעשה פשוט כפול משולש מרובע י, יה, יהו, יהוה, שהוא ע"ב. ואח"כ נעשה ק"ל, שהוא שם מ"ה, פ"כ מ"מ, כזה: יו"ד, יו"ד ה"א, יו"ד ה"א וא"ו, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, כי כל זה הוא בדעת שלה, וכל אלו גי' ברוך, שהוא כ"ו ע"ב ק"ל. ואח"כ אנו נותנין בה כח הכ"ב אתוון שיש ביסוד כנודע, שעי"ז תעשה אח"כ סוד פרצוף שלם, וזהו אתה, את"ה, כי היא סוד ה' שבשם, ואנו ממשיכין לה כ"ב אתוון מן א' עד ת'. גם תכוין בה' של אתה, שהם ה' אותיות כפולות מנצפ"ך.

ב) י"י, תכוין עתה להעלות נקודה של המלכות, עד מקום הת"ת כנגד החזה מאחוריו, במקום שהיתה תחלת אצילותה, ואח"כ אנו מתחילין לומר אלהינו וכו'.

ג) פי' תפלת ר"ה, דע, כי אין הפרש בין ברכה זו לימות החול, רק סוד הרי"ו לבד, שאנו מוסיפין סוד הרי"ו בכל בחי' ובחי', כי הוא יום דין, ואין אנו רוצין לבטלו, רק להמתיקם לבד.

ד) ברוך: תכוין, כי הלא עד עתה המלכות דז"א היא למטה, בבחי' נקודה א' כלולה מי' בלי פרצוף. ועתה צריך להעלותה עד מקום אצילותה עד החזה אב"א, ואח"כ לעשותה פרצוף שלם, ולהחזירה פב"פ. והענין, כי ד' בחי' יש למלכות: א' בסוד קשר של תפילין ש"ר, תחת ג"ר דז"א, שהם חב"ד, ויש לה שם שורש א'. עוד יש לה שורש ב', תחת ג"א שהם חג"ת, ושם הוא במקום החזה. עוד שורש ג', תחת ג"ת נה"י, ושם הוא בסוד ה' אחרונה שבשם. עוד שורש ד', למטה בראש הבריאה, בסוד נקודה אחת כלול מי' בלתי פרצוף, וכוונתינו עתה להמשיכה אל שרשים העליונים.

ה) ונתחיל עתה בביאור הענין, כי הלא עתה היא נקודה כלולה מי', ואפילו בחי' דעת קל שלה חסר ממנה. ואנו רוצין להמשיך לה סוד דעת ק"ל שלה מן היסוד, לזה ג"כ בהיות הנקודה א' כלול מי'. וכבר ידעת, כי הדעת ק"ל שלה, הוא סוד עטרא דגבורה. מב' עטרין שבדעת ז"א, כי עטרא דחסדים נחלק לה' חסדים בז"א, מן החסד עד הוד, ונשארת עטרא דגבורה, הנחלקת לה' גבורות, בחגת"נה של המלכות, וכל אלו הן ביסוד, הנקרא ברוך כנודע.

ו) ולכן תכוין, כי המלכות אותה נקודה, היא עתה ברוך, בכל הנהו רבוין דברכאין, שהם ההיכלות שלה שנכללו בה, ואז יורד מן ברוך העליון שהוא יסוד דז"א, ויורד אליה משם סוד העטרה דיליה שהוא גבורה. לכן תכוין, כי הלא תחלה ההיא עטרא דגבורה הוא סוד הוי"ה גי' כ"ו, וכשיורדת בדעת של המלכות, שם נחלקת לה' הויות, אשר הם ה"ג, וה' הויות גי' ק"ל, הרי לך כ"ו ק"ל.

ז) אחר כך תכוין, כי הלא המלכות בהיותה נקודה אחת אין בה רק סוד ג' קוין, והוא תלת כלול בתלת, כי חכמה בינה דעת שלה נכללין בחג"ת, וכן נה"י שלה נכללין בחג"ת שלה, הרי שאין בה רק הוראות ג' קוין, ולכן אלו הה' הויות הנכללין בדעת שלה, הם מתפשטין אח"כ בה"ס שלה, מחסד עד הוד, אך לפי שאין לה עתה רק בחי' נקודה אחת, לכן אין בה גילוי רק לג' קוין, לכן אין מתפשט בה רק ג' הויות, מן הה', בחג"ת שלה, אבל השנים האחרים אינם מתפשטין.

ח) והנה סוד התפשטות הוא, כי מה שהיה עד עתה בדעת שלה. בסוד ד' אותיות הוי"ה, הוא עתה בהתפשטות כזה: י', י"ה, יה"ו, יהו"ה, שהוא גי' ע"ב, הרי לך כ"ו ע"ב ק"ל, גי' ברוך. והנה שצריך לכוין הרי"ו דכאן הוא, כי ג' הויו"ת המתפשטין בחג"ת שלה, כל אחת גי' ע"ב כנ"ל, וג"פ ע"ב גי' רי"ו.

ט) גם תכוין, אל מלת ברוך, כי הוא גי' רי"ו וי"ב, והרי"ו הם ג"פ ע"ב הנ"ל, וי"ב הם י"ב אותיות אדנ"י, כזה: אלף דלת נון יוד. כי זה הרי"ו נמשך אליה, כי כבר ידעת, כי שורש המלכות תחת היסוד, בסוד ה' תתאה שבשם, והמלכות בסוד נקודה בבריאה, הוא שם אדנ"י, הרי רי"ו, הרי ב"פ רי"ו.

י) אמנם כבר בארנו, בחי' מה שמתפשט בה, ועתה נבאר ע"י מי משכנו אלו. והענין, כי הלא ב' כריעות צריך לכוין, כריעה ראשונה הגוף לבדו, והב' צריך לכרוע הראש. והגוף צריך לכרוע במלת ברוך, והראש במלת אתה, דתמן גחין רישא. אמנם כוונתינו בכריעות אלו הם, כי הלא תחלה צריך לידע, כי הזעיר אנפין יש בו הויה שלם, והנה במלת ברוך בכריעת הגוף, תכוין תחלה להוריד ו' לגבי ה', כדי לתת כח בה, וע"י כח השפע הזה תוכל המלכות שם אדנ"י, שהיא אותה הנקודה לעלות למעלה. והה' שאנו מורידין ו' לגבה, הוא שורש המלכות שתחת היסוד. תכוין, כי אותיות ו"ה אלו, נעשין רי"ו, כי אות ה' צורת ר"י, ועם ו' הרי רי"ו. וכוונת רי"ו זו הוא, ג' שמות הוי"ה דס"ג, ועם י' אותיותיהן דהויה הרי ע"ב, הרי ג' שמות הם גי' רי"ו, כי כל א' המיותרת בכל שם מס"ג, הוא כוללת, ואלו נמשכו שם מן אות א' דאהיה במלוי ההין שבבינה, וגם אות א' צורת יו"ר שהוא רי"ו.

יא) אתה: כאן צריך לכוין, כי אחר שניתנה בה סוד הדעת ק"ל שלה, בבחינת נקודה לבד, אנו צריכין לתת בה כח לעשותה אחר כך פרצוף שלם. והנה אין הפרצוף נעשה, אלא על ידי האותיות כנודע, ולכן צריך להוריד לה עתה בכריעה זו הב', שהוא כריעת הראש, סוד כ"ז אותיות, שהם כ"ב אותיות ומנצפ"ך. וכבר ידעת, כי כל האותיות הם ביסוד הנקרא ברוך, בסוד נגילה ונשמחה בך, וזהו אתה: את ה', כי את הם כ"ב אתוון מן א' עד ת', וה' הם ה' מנצפ"ך.

יב) והנה צריך שתכוין, אתה גי' ת"ו, והם גי' רי"ו צפ"ך. והענין: כי הנה המנצפ"ך של המלכות, אנו צריכים להמתיק, על ידי הורדת המנצפ"ך זה של ה' של אתה. אמנם הב' גבורות מהם כבר המתקנו אותו, כשאמרנו ופי יגיד תהילתך, כי פי גי' מ"ן של מנצפ"ך, ואין להאריך בזה, לכן אין נשאר לנו עתה להמתיק, רק ג' גבורות צפ"ך. והנה אתה גי' רי"ו צפ"ך, והענין: רי"ו הוא בסוד כ"ב אתוון, הרמוזין בא"ת דאתה, וצפ"ך הוא אות ה' דאתה.

יג) וענין היות הכ"ב אתוון סוד רי"ו הוא, כי כל א' מן כ"ב אתוון כלול מי', הרי כ"ב פעם י', גי' ר"ך. ואמנם ר"ך, הם רחמים גמורים, ולכן צריך להסיר הד' אותיות, ונשאר רי"ו, הוא סוד הגבורות, וד' אלו הם ד' אותיות גיכ"ק, שהם השרשים לבד, פי': כי כל ד' גיכ"ק, כל א' כלול מי' הם מ', אך עתה אין אנו לוקחין מהם רק ד' אותיות לבד שהם גיכ"ק השרשים. וטעם הדבר, כי הלא הכ"ב אתוון נמשכין מה' מוצאות הפה, נעשין מחבור ח"ך עם גרון, שהם חכמה ובינה, ואותיות הח"ך הם גיכ"ק, שהם מן חכמה, ומשם נתפשטו כל האותיות אל הגרון שהיא בינה, והחכמה הוא רחמים, לכן ד' אותיות גיכ"ק שהוא חכמה שהם רחמים גמורים, ואין אנו צריכין להכניסם במנין, כי יתבטלו הדינין לגמרי, ואין כוונתינו רק למתוק. ונשארין עתה אותיות צפ"ך, ואם תחבר עמהם הוי"ה אחת העולה כ"ו, הרי רי"ו א' בה' של אתה.

יד) אמנם ב' רי"ו הנ"ל, הם מצוירין באותו א"ת של אתה, כי א' צורתה יו"ר. ת ג"כ צורתו רי"ו, הרי ב"פ רי"ו, א' נגד כ"ב אתוון, וא' נגד ה' אותיות מנצפך.

טו) עוד צריך לכלול כל כ"ב אתוון וה' דמנצפ"ך, בחיבור אחד של רי"ו א', הוא לעשות אותה בצורת אהי"ה, כי א"ה של אהי"ה, הם א"ה של אתה, וצורת ת' של אתה הוא צורת רי"ו, ר"ו הוא צורת ה', וי' הרי י"ה של אהיה. ותכוון בת' זו שהוא רי"ו א', ותכוון כי רי"ו זה הוא סוד אהיה, שהוא גימטריא כ"א, וכל אחד כלול מי' הרי ר"י, ואהי"ה במילוי הרי י' אותיות, ואם תסיר ממנו ד' אותיות השורש, נשארו אותיות המלוי ו' לבד, ור"י הנ"ל הרי רי"ו, הרי ג"פ רי"ו.

טז) ועתה עוד יכוין, ע"י מי נמשכין אלו, והענין, כי עתה הוא כריעה ב' של ראש, והוא לכרוע י' לגבי ה', שהם חו"ב של ז"א עצמו, ותכוין בי"ה אלו שהם רי"ו, כנודע כי ה' זו צורתה ר"ו, ועם י' הם רי"ו. ותכוין כי רי"ו זה, הם ג' שמות הויה במלוי יודין, שכ"א הוא ע"ב, הרי ג"פ ע"ב גי' רי"ו, ואלו נמשכין מן אותו א' של אהיה במלוי יודין שבבינה.

יז) והנה כאן בארנו ה' רי"ו, ב' במלת ברוך, כי שנים האחרים שכוננו בכריעה הם עצמן הב' רי"ו שבמלת ברוך. וג' רי"ו שבמלת אתה יש כנ"ל, הרי ה' רי"ו. אמנם תכוין, כי ע"י אלו הרי"ו, יש כח אל המלכות לעלות בה' בחי', שהם ה"פ הוי"ה אדנ"י, הנזכר בתיקונים תיקון י"ח דל"ז ע"ש, יאהדונה"י במלכות שתחת היסוד. יאהדונה"י ביסוד, הויה בנצח, אדני בהוד. יאהדונה"י בת"ת. הוי"ה בחסד, אדנ"י בגבורה. הרי ה"פ יאהדונה"י, שבהם עולה המלכות עד החזה, שיש עד שם ה' בחי' הנ"ל.

יח) ועתה נבאר, איך בכל אחד מאלו, יש בו סוד רי"ו, כי הלא במלכות הוא יאהדונ"הי הוא צ"א, גם יש בו סוד אדני ברבוע כזה: א', א"ד, אד"נ, אדנ"י, גי' קכ"ו, וצ"א הרי רי"ו ע"ה. אח"כ עולה ביסוד, וכבר ידעת, כי יש נ' שערי בינה, והם נחלקין, כ"ה בז"א וכ"ה בנוקבא, והוא, כי ה"ח הם בזכר, וה"ג בנוקבא, וכל א' מן הה' כלול מכל הה', הרי הפ"ה שבזכר הם כ"ה, וכן בנוקבא הה' אחרים.

יט) והנה דע, כי בדעת יש כ"ה, ובחסד כ"ה, ובגבורה כ"ה, ובנצח כ"ה, ובהוד כ"ה, וביסוד כ"ה, ובמלכות כ"ה. ובת"ת אין בו כ"ה, לפי שהוא מקום סיום יסוד דבינה, לכן אין בו בחי' כ"ה, והכ"ה שלו הם בדעת. גם טעם אחר, כי הלא תחלה היה ו"ק, וכל אחד מהם כלול מן הנש"ב, ואח"כ נתחלקו מהם כל אחד מהם לב', ונעשה כ"ה כ"ה, כיצד: החסד נחלקת חציו לחכמה, וחציו לחסד, הרי כ"ה כ"ה, וכן בגבורה, וכן בת"ת.

כ) ועתה נחזור אל הכוונה, כי הלא ביסוד יש יאהדונ"הי שהוא צ"א, והוא נטל ה' פעמים כ"ה, שהם כ"ה חסד, כ"ה גבורה, כ"ה נצח, כ"ה הוד, כ"ה יסוד, וצ"א הרי רי"ו.

כא) ואח"כ נ"ה, יש בהם צ"א של יאהדונה"י, אבל לא בשלוב, רק הוי"ה בנצח, אד"ני בהוד כמש"ל, ונוטלין ה"פ כ"ה, שהם כ"ה דעת, כ"ה חסד, כ"ה גבורה, כ"ה נצח, כ"ה הוד. והיסוד אין לוקחת, כי עתה היא למעלה מיסוד שהיא בנ"ה, הרי רי"ו.

כב) אח"כ הת"ת, יש בו יאהדונה"י שהם צ"א, ויש בו ג' שמות הנכללין בו, ע"ב ס"ג מ"ה, וכל א' יש בו מ"ב אתוון, הרי ג"פ מ"ב גי' קכ"ו, וצ"א הרי רי"ו והכולל.

כג) אח"כ חסד גבורה יש בה צ"א, דיאהדונה"י, היינו הוי"ה בחסד, אדני בגבורה, ונוטלין ה' פעמים כ"ה, חב"ד חו"ג, הרי ה' רי"ו.

כד) והנה דע, כי הלא כל בחי' שאנו מונין ענין כ"ה, שהם בח"ג נה"י, כי בת"ת ומלכות אין הרי"ו שלהם נעשה ע"י כ"ה הנ"ל. והנה ג"פ קכ"ה, שיש בכל א' מאלו הג' חלקים שהם שע"ה, והם סוד המלכות הנקרא שעה, גם יש בשעה תתר"פ חלקים, והם ה"פ רי"ו הנ"ל, שהם גי' תתר"ף.

כה) ונחזור לענין, בענין כריעה ו' לגבי ה', והענין כי הלא הכתר יש בו תר"ך אורות, ונותן מהם חציו י"ש אל או"א, והם נחלקין, קנה חכמה קנה בינה. והנה נמצא כי הקנ"ה מגיע לחלק אמא, אך לפי שהיא צריכה להוציא את ז"א שהוא ו"ק, צריך שיהיה לה ו' יתירים, והם קנה וששה, הרי קס"א, כמנין אהיה דיודין בבינה. אמנם דע, כי אלו הם בסוד ל"ב נתיבות חכמה, אשר כולם הם סוד אלהים כנודע, והנה כל א' מהל"ב נתיבות אלו כלול מי' ספירות, הרי י"פ ל"ב גי' ש"ך, והם ש"ך ניצוצין דבוצינא דקרדוניתא. והנה שם ניתנין י"ו לחכמה י"ו לבינה. וכן הל"ב של זו"ן, הם י"ו לז"א י"ו לנוקבא.

כו) אמנם נבין עתה, סוד הב' ההין אלו, כי הנה ה' תתאה נודע שצורתה ו' תחלה, וממנה נעשה ו' אחרת, ושניהן נעשין אות ד', הרי הם י"ב נתיב, ורגל ה' זה צורתה י', הרי כ"ב נתיב, שהם י"ו שלה, וו' הנותרים להוציא את ו' היכלין דתחותה. ואחר כך אנו מורידין ו' לגבי ה', והוא לתת בה כח ע"י ו' זו, להוציא הו' היכלין.

כז) גם ה' עילאה יש לה כן, והוא צורתה תחלה, היא צורת י', וממנה מתפשטין ב' ווין, הרי ד' של אות ה', והם כ"ב נתיב, שהם ו' יתירים על הי"ו שלה, להוציא את ז"א שהוא ו"ק, שהוא רגל הה' זו שצורתה ו'. אמנם לפי שכוונתינו לעשותה סוד רי"ו, שהוא ה' ר"ו, נמצא כי אות י' שהוא העוקץ שאחר הד' שזה אינו שם, לכן צריכין אנו להוריד י' לגבי ה' זו, למתק הדינין שהם בסוד רי"ו.

כח) הרי לפניך ה' בחינות, שעולה המלכות בהם, ותכוין כי ד' בחינות, יאהדו"נהי, שהם עד החזה, עולים ע"י ה' לגבי ו', וע"י ה' לגבי י', עולה בחי' ה' שלה, ר"ה אדני שבחסד וגבורה.

כט) הנה עתה כללות כל זה הוא, להוריד י' של הויה, הכולל ד' אותיות הויה כנ"ל, ולהורידה אל אלף של שם אדני, כדי להעלותה עד החזה, וג' אותיות דנ"י נכללין באות א', ואינן ניכרים שם. ותכוין כי יורד שם מלוי יודין דאהיה, ונעשין **א**' זו של אדני, אהיה במילוי אלפין, וזהו כללות ברוך אתה.

ל) אמנם תכוין, כי ה"פ יאהדונה"י הם גי' תנ"ה, וזהו אשר תנה הודך על השמים, ר"ת אשר תנה הודך, אתה. הנה הענין, כי כבר בארנו איך מלת אתה, ציור אהי"ה, והנה ג' מלוי אהי"ה, שהם: יודין, ההי"ן, אלפי"ן, הרי הכל בגי' תנ"ה, כי ע"י אלו המילוים היא עולה ה"פ יאהדונה"י הנ"ל. ותכוין, כי ה"פ הוי"ה סוד ק"ל, וה"פ אדני שכ"ה, גי' תנ"ה. הרי כל מציאות הדינין הם מתמתקים עתה, ועולין. גם תכוין, כי ד' בחי' הוי"ה אדנ"י שהם עד החזה, עולה ע"י ה' לגבי ו', ובחי' ה' לגבי י', ע"י עולה בחי' ה' של יאהדונה"י שבחו"ג, ועתה צריכין לזקוף כל בחי' אלו במלת יהו"ה, ופירושו כך, כי הלא עתה עולה א' של אדני, עם י' של הוי"ה, וזו פי' כל הזוקף זוקף בשם.

לא) והנה תכוין, כי יוד אלף, גי' קל"א, והכוונה, להעלות עתה הק"ל שהורדנו במלת ברוך ואח"כ תכוין, כי שם אדני בעצמו יש בו אות יוד אחרת, ותחבר יוד באלף, הרי קל"א אחר, הרי ב"פ קל"א, הוא רס"ב, וזה סוד רי"ו ומ"ו, והמ"ו הוא סוד עלייתו בשם ע"ב דמילוי יודין, כי המלוי שלו גי' מ"ו, חוץ מן השם עצמו, כי כמו שהיתה הכריעה בשם אהיה במלוי יודין, גם העליה על ידי הוי"ה במלוי יודין.

לב) גם תכוין, כי הרי י"א י"א, שהם ר"ת, י"י אלהינו, י"י אחד, והם גי' כ"ב, והוא סוד הורדת כ"ב אתוון שהורדנו במלת אתה. גם תכוין, כי עיקר אותיות אלו, אינם רק יא"י, שהם אלף וב' יודין, והם גי' אהיה, כי האותיות מבינה הם, והם כ"ב אתוון. ועיקר הכוונה בשם זה של הוי"ה, כי עד עתה בארנו, מענין כריעה י' לגבי ה', ו' לגבי ה', והם סוד הויה שבכללות הז"א בכל הי"ס שלו, אך שם הוי"ה זה, הוא בחי' הת"ת לבד, הנקרא הוי"ה, ושם אנו מעלין נקודות המלכות עד חזה הת"ת. והנה זקיפה ראשונה הוא ה' לגבי ו', הוא הגוף נקרא ת"ת, (צ"ל ה' עולה לגבי הו',) ה' עולה שהוא המלכות תחת היסוד, ובכללה עולה ג"כ נקודת המלכות הנקרא אדני, אמנם כשעולה ה' זו לגבי ו', זו היא סוד ת"ת, ז"א הנקרא הוי"ה, ותכוין כי עולה ג"כ ה' עד ראש ו', שהוא י' שבראש הת"ת, הוא סוד י' של הוי"ה שבת"ת דז"א. והוא, כי הלא שם הוי"ה גי' כ"ו, ואם תעשה לג' שלישים, הנה מקום החזה ששם עליית ה' זו, באה במדרגה היו"ד מן כ"ו אלו. והיא סיום היו"ד של הוי"ה שבת"ת דז"א, אשר יוד זו היא ראשית הוא"ו של הויה דכללות זעיר אנפין, ואז בזקיפה ה' לגבי ו', תכוין ציור ה"ו שהוא רי"ו.

לג) אח"כ תזקוף ראשך, ותכוין לזקוף ה' לגבי י', והוא הבינה של ז"א בחכמה שבו, וגם תכוין בציור רי"ו אחר, ותכוין כי ע"י עלות הבינה דז"א גבי חכמה, הנה הם נעשין מ"ן לאו"א עלאין, ה"י עלאין, ואז יורד משם כח אל הז"א. והענין, כי כאשר המלכות נתמעטה בסוד נקודה, גם הז"א עליו נאמר נשחת מאיש מראהו, ואין בו כח לתקן פרצוף המלכות, כי נתמעט אורו. ולכן ע"י מ"ן אלו, גורמין לזווג או"א, ומורידין שפע בו לתקן את המלכות. והנה דע, כשעולה ה' לגבי י', וגם י' יורד לגבי ה', אז הוא לעשות מוחין לזו"ן. אך עתה שאנו מעלין ה' דאמא לגבי י' דאבא, ואין אנו מורידין את הי' לגבי ה' הוא, כי אין הכוונה רק בעבור המלכות לבדה, והנה תכוין, כי מחיבור או"א, יורד שם הוי"ה אהי"ה, להעלות את המלכות כמ"ש, ובתוך שמות אלו, מתלבשין שם הוי"ה במלוי אלפין, אשר הוא ענין חידוש ותיקון הז"א עצמו, אשר בו הוא סוד שם הויה מ"ה לעולם, ע"י כח בחי' י' אותיות שם זה, מתרבה עוד אור י' ספירות שלו ומתקן המלכות.

לד) והנה דע, כי הלא ז"פ יש הויה אהי"ה, והנה הם חלוקים לב' בחי', ד' מהם הם בחי' א', והוא עליות ה' לגבי ו', שהם ד' בחי' הוי"ה אהי"ה שמן המלכות עד הת"ת בחזה. וג' בחי' אחרות משם, עד הכתר של זעיר אנפין. והנה כללות כולם, הם ז' פעמים י"א ה"ה ו"י ה"ה, כולם הם גי' שכ"ט, והם סוד הדינין של מנצפ"ך, כי תחלה בסוד הוי"ה אדנ"י, העלינו סוד הדינין של שכ"ה, ועתה אנו מעלין הדינין של מנצפ"ך, והם השכ"ט הנ"ל גי' פ"ר, שהוא סוד מנצפ"ך העולה פ"ר, והנשאר הוא מ"ט, והוא כללות הוי"ה ואהיה שהם גי' מ"ט, עם כוללים הב' שמות עצמן. ושכ"ה דינין יורדין מחו"ב דז"א, ופ"ר יורדין מדעת דז"א.

לה) והענין: כי אין המלכות עולה, רק עד בחי' קשר של תפילין של ראש, ואינה יכולה לעלות עד כל הכתר עצמה של זעיר אנפין, ולכן אין כאן רק מ"ט, כי שער החמשים שהוא הכתר עצמו, אינה יכולה לעלות. ואם תחלק ז' פעמים הוי"ה ואהי"ה לשני מדרגות, ד' וג', הנה ד"פ הם קפ"ח, והוא אהיה דיודין גי' קס"א, ומלוי דמילוי העולה כ"ז הרי קפ"ח. והג"פ הם גי' קמ"א, והוא מלוי אהיה של יודי"ן העולה קס"א, תסיר השם עצמו העולה כ"א, ישאר קמ"א ע"ה.

לו) עתה נבאר כל הז' בחי', תחלה עולה המלכות תחת היסוד, בסוד הוי"ה אהי"ה, והנה הוי"ה אהי"ה אלו ביודי"ן, ע"ב קס"א, גי' רג"ל, תסיר ממנו רי"ו, נשאר י"ז, הם י' אותיות של מלוי הוי"ה ביודין, ואח"כ הז' ע"ה הם סוד ח' אותיות של הוי"ה אהי"ה.

לז) אח"כ עולה ביסוד, בשם הוי"ה אהי"ה, והנה הויה במלוי יודי"ן ע"ב, ואהי"ה בההין קנ"א, הרי רכ"ג, תסיר רי"ו, ועוד ז' אותיות ע"ה שהם ח' אותיות של הוי"ה אהי"ה.

לח) ואח"כ עולה בנה"י, בהוי"ה ואהי"ה, והויה ביודין ע"ב, ואהי"ה באלפין קמ"ג, הם רי"ו ע"ה.

לט) אח"כ בת"ת, עולה בהוי"ה ואהי"ה. והנה דע, כי כאן הוא סוד הכתר שלה, הנעשה מת"ת שלו, וכבר ידעת כי כל מציאותם הלא הוא שם ב"ן, והנה צריך לכוין לב' שמות הוי"ה, א' בת"ת שלו, וא' בכתר שלה. והוי"ה שלו הוא ע"ב, והויה שלה הוא שם ב"ן, ההין, שעולה ברבוע קמ"ד, כזה: יו"ד, יו"ד ה"ה, יו"ד ה"ה ו"ו, יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה, הרי רי"ו. וכל אלו הד' בחי', ע"י זקיפות ה' לגבי ו'.

מ) ועתה בזקיפה ה' לגבי י', עולה בסוד ג' בחי' אחרות, והם בח"ג הוי"ה אהי"ה, ושם הויה ברבוע מ"ה עולה ק"ל, ושם אהי"ה ברבוע עולה ד"ם. ואח"כ שם אהיה במלוי ומלוי דמילוי עולה מ"א אותיות וע"ה הם רי"ו. ואח"כ בחו"ג, לפי שבדעת אינה יכולה לעלות, כי אין בה דעת עד אחר הזיווג. אמנם בחו"ב עולה בהוי"ה אהי"ה, ושם הוי"ה במלוי ס"ג ברבוע עולה קס"ו, וצורת אהיה זה הציור נעשה נ': יוד, דו, י', דו, הרי הכל רי"ו.

א ה י ה

מא) אח"כ עולה בכתר, ושם תכוין בכללותם הויות דעסמ"ב, העולים רל"ב, והם רי"ו, עם י"ו אותיות דד' שמות אלו, הרי עתה הגענו המלכות בבחי' נקודה אחת עד הכתר של ז"א בבחי' אבא. אמנם כבר הודעתיך, כי ביחוד ק"ש נעשו מוחין פנימים אל הז"א דאצילות, ואל הד' של קשר תפילין, והמוחין הפנימים של המלכות עצמה נשארו למעלה באות הד' של הקשר, והנה עתה חסרים ממנו א"מ אל המוחין האלו, וכל זה הוא בסוד הנשמות, שהם פנימית העולמות.

מב) אמנם כוונתינו עתה, להאיר אור גדול בז"א, כדי לתת הארה גדולה בנוקבא דיליה, לעשותה פרצוף, והנה להוריד אלו המקיפים אל המוחין הפנימים, אנו צריכין אל זווג או"א עתה מחדש, אחר שכבר עשינו בק"ש בסוד מוחין פנימים אך עתה לצורך א"מ להם.

מג) וזה ביאורו: אלהינו ואלהי אבותינו, תחלה תכוין כי אלהינו אמא, אלהי הוא אבא, ו' של ואלהי, הוא דעת המזווגם. אבותינו הם סוד המוחין של ז"א בסוד א"מ כמבואר, והנה הטעם שאנו מקדימין הבינה שהוא אלהינו, אל אבא הנקרא אלהי. הטעם הוא, כי הלא כיון שכוונתינו עתה לצורך הז"א, והכתוב אומר כונן שמים בתבונה, לכן אנו מקדימין הבינה. טעם ב', כי הלא המוחין של הז"א, הם נה"י של הבינה. טעם ג', לפי שכוונתינו עתה במלת אלהינו, לעשות כתר אל הז"א, וסוד הכתר נעשה מהת"ת של הבינה, לכן אנו מקדימין את הבינה. טעם ד', לפי שכוונתינו להקדים מ"ן של הבינה תחלה, כדי שיבואו אח"כ מ"ד של החכמה. טעם ה', לפי שכונתינו עתה לתת א"מ אל המוחין כנ"ל, וכל בחי' א"מ הוא מצד הבינה, הנקרא קו ירוק המקיף העולם, לכן אנו מתחילין בה.

מד) והנה צריך לכוין, כי הנה הזווג זה של או"א, נעשה בסוד א"מ להם, וא"כ אנו צריכין לכוין בג' שמות המקיפים, באו"א ודעת. והנה שם ע"ב באבא, וס"ג באמא, ומ"ה בדעת. והנה יכוין, אלהינו היא אמא המזדווגת ע"י הדעת, שהוא הו' דואלהי, עם אבא שהוא אלהי עצמו, כמו שכתבנו לעיל. וממשכת המוחין העתידים לכנוס

בברכה זו בראש זעיר אנפין, הנקרא אבותינו, כמ"ש לקמן גבי אלהי אברהם וכו', ששם הוא כניסת המוחין בז"א.

מה) והנה באל מן אלהינו, תכוין ג' יודין ואלף שבס"ג שבבינה עולה אל, ואם תסיר אל משם ס"ג, ישאר ל"ב, והוא סוד א"מ אל ל"ב נתיבות שבמוחין. גם תכוין באות הינ"ו מן אלהינו, שהם ע"א, והוא ע' סנהדרין שבבינה, והנה כשתסיר משם ס"ג סוד הב"ל שהוא א"מ כנודע, ישאר כ"ו, והוא סוד ע"א מן אלהינו, שהוא הינ"ו שהם כ"ו הנ"ל, היורד למ"ה שבז"א, ושניהן הן ע"א.

מו) ובאלהי תכוין, כי הוא חיבור חכמה ודעת, והנה אלהי שהוא החכמה הוא גי' מ"ו, והוא מלוי שם ע"ב, וו' של ואלהי רומז לדעת, כי יש בו שם מ"ה עד"ז, כי ופ"ו הם ל"ו כמנין אלה של אלהי, ותכוין עמה י' של אלהי הרי מ"ה, והכולל מ"ו. והטעם, כיון שמלת אלהי חיבור חכמה ודעת שלו, א"כ י' שלו תעלה לכאן ולכאן.

מז) ורצוני לבאר לך איך נמשכין אלו המקיפין אל המוחין. דע, כי כבר בארתי לך, איך נמשך נימא אחת דשער מן הראש דא"א באחוריו, עד רישא דכתפין דיליה, והם מכים אחורי רישא דז"א, ונוסף אור במוחין פנימים שלו, ואז בולט במצח, ויוצא האור שלהם לחוץ בסוד א"מ, שהם התפילין כנודע. וכבר בארנו, כי רישי דכתפין דא"א, הם ב' עטרין עצמן של הז"א, אמנם כבר הורדנו בקריאת שמע פנימית אותן הב' עטרין בז"א, ועתה נשאר למעלה א"מ שלהם, שם ברישי כתפין דא"א, ואותו נימא דשערי של א"א אינה מגעת רק עד רישי דכתפין. אמנם שכמזדווגין עתה או"א, הם גורמין שירד אותו א"מ של רישא דכתפי למטה, ואז כשיורד אותו א"מ של רישא דכתפין, הנה גם ההוא נימא דשערי מתארכת, ומגעת עד למטה ברישא דז"א, ואז אותו א"מ מכח הכאת נימא באחוריו, נעשה תפילין במצח הז"א.

מח) והנה צריך שתכוין, בכ"מ שתמצא בתורה אותיות נ"ו בס"ת, כמו אלהינו אבותינו, הכל הוא סוד גבורה, והטעם, כי הלא כל הגבורות הם מנצפ"ך, והם ה' אותיות, ולכן אם תחלקם לה' חלקים, יהיה נ"ו כל חלק, כי ה"פ נ"ו גי' פ"ר, כמנין מנצפ"ך, ולכן בכ"מ שתמצא נ"ו, הוא דין.

מט) והנה דע, כי כל אלו ה"ג של מנצפ"ך, כבר בארנו שהם ה' הויות העולין ק"ל, (עיין טעם לזה השם בספר מ"ש ש"ג ח"ב פט"ז ויונעם לך) אמנם מלוי כל הוי"ה מאלו, הוא, יוד הי וו הה, שהוא גי' נ"ז, כי הלא מנצפ"ך גי' פ"ר, ואם תחבר עמהם ה' של בינה, יהיה פר"ה, ואם תחלקם לה' חלקים, יהיה ה"פ נ"ז, כמנין אל הוי"ה.

נ) והנה כבר ידעת, כי עתה אנו מורידין בחי' א"מ של תרין עטרין, שהם חו"ג, סוד הוי"ה אלהי"ם, הוי"ה נגד עטרא דחסד, אלהים עטרא דגבורה, והם ב"פ נ"ו של אלהינו אבותינו, שהוא גי' יב"ק, כמנין הוי"ה אלהים. ואע"פ שחד עטרא הוא חסד, עכ"ז לפי שעתה הוא בחי' א"מ אליו, וכל א"מ הוא מן הבינה והוא דינין, ולכן נרמזה באותיות נ"ו שהוא דין.

נא) גם תכוין, כי הלא באלהינו שהוא בינה, יש בו נ"ו אחת, ובאבותינו נ"ו שני, והענין כי הלא יש בתפילין ד' מקיפי לד' מוחין, ואח"כ יש עוד מקיף א' לארבעתן מצד הבינה, ועוד יש מקיף ב' על כולם מצד החכמה, הנה הד' מקיפים נרמזו במלת אבותינו, שהם ד' מקיפים דמוחין הנ"ל, הנקרא אבות, סוד הקלפים שעליהם כתוב פרשיות התפילין. ונ"ו של אלהינו הוא מקיף מצד בינה, המקיף את כולם. ונ"ו של אבותינו, הוא המקיף מצד החכמה. והנה כנגד זה אנו מוצאין בעשיית התפילין, כי יש ד' קלפים להקיף הד' פרשיות והם ד' מקיפי המוחין, ואח"כ הבית עצמו של התפילין הוא מקיף א' לכולם מצד הבינה, כי כל תפילין הם מצד אמא, אמנם נגד מקיף של החכמה, אין לו כנגדו בתפילין שום מקיף א', כי אין לנו בו שום השגה.

נב) אלהי אברהם: הנה עתה עשינו כבר זווג או"א בסוד א"מ, להוריד אור מקיף התחתון שהוא למטה מן המוחין, בסוד תפילין של ראש. ואמנם כבר ידעת, כי הכלים המחזיקין את המוחין נגד חב"ד, הם סוד חג"ת של ו"ק הראשונים, שנתעלו אח"כ בסוד חב"ד, והיו כלים לקבל המוחין בתוכם, ואלו הכלים הם אברהם יצחק יעקב, ואלו המקיפים היורדין והנמשכין עתה מן או"א, נקרא אלהי אברהם. והנה ודאי, כי אלו המקיפים הם יורדין תחלה, ופוגעין בד' מקיפים הראשונים שנשארו בת"ת של הבינה, שהוא כתר הז"א. ואחר כך נכנסו בנה"י דבינה, לכנוס ברישא דז"א, לעשות מוחין פנימים. ועתה כשאלו המקיפים השנים יורדין, פוגעין ג"כ במוחין, ואח"כ חוזרין ויוצאין בסוד התפילין. נמצא שיש להם ג' בחי': א' כשפוגעין במקום המקיפים הראשונים שהם למעלה, קודם שנכנסו בנה"י דבינה. ואח"כ, בהכנסתן במוחין. ואח"כ בצאתו במצחו בסוד תפילין. והנה בכל בחי' מאלו מקבלין אור משם, א"כ הוא מוכרח שיקחו בכל בחי' מאלו שם אור א' כמ"ש.

נג) ועתה נבאר מהיכן יצאו אלו המקיפים. דע, כי הלא כאשר ירדו תחלה המוחין בקריאת שמע, הנה הם סוד חכמה ובינה דאבא ואמא וב' עטרין, וירדו משם אלו הד' מוחין עם ד' מקיפין שהיו להם שם בתחלה במקומן, ואלו ירדו בעת קריאת שמע למטה, והנה פשיטא כי אלו המקיפים האחרונים הם סוד התפילין, שהם יותר גרועים במעלה מן המוחין עצמם פנימים, כי הלא הם מקבלים אור מהם, ומכח אור שלהם הם מתנוצצים במצח כנודע, אם כן המקום ביאת המקיפים אלו, הם יותר למטה מהראשונים, כי אלו הם מחסד גבורה ת"ת דבינה, ואלו הם מנה"י דבינה, כנודע בסוד הצלם. וכן הוא מקיפי אבא העליונים, באים מחג"ת דאבא. וכאן הכוונה בשניהם, כמש"ל.

נד) והנה כבר ידעת, כי ז' שמות ס"ג, יש בז' תחתונות דבינה, והנה במלוי כל שם ס"ג, יש בו סוד הבל, והם ז' הבלים דבינה הנקרא קהלת, והנה בשם ס"ג זה שבחסד דבינה, יש בו ג' יודין ואלף, שהוא אל. והנה כשיורד א"מ זה, מקיף מוח החכמה, היה הוא שם אל, ואם כן כשיורד בד' מקיפים ראשונים, ולוקח אור משם, הוא ממש לוקח ג"כ שם אל. והענין, שהוא מתערב שם, ולוקח מכל הד' מקיפים ההם ביחד, ומה שלוקח משם, הוא ג' יודין מן ג' מקיפים ראשונים, ולוקח אות אלף מן מקיף הד', שהוא סוד מקיף עטרא דגבורה כמ"ש, והרי יש אל, וז"ס אל מאלהי אברהם, וכן זה הענין עצמו במקיף הב', וזהו אל מאלהי יצחק, וכן באלהי יעקב.

נה) ונבאר עתה מה ענין אל זה הנעשה בג' מקיפין אלו, ואע"פ שד' מקיפים הם, הנה ב' מהם נכללין בא', עד אח"כ שיוצאין תפילין ע"י הכאת נימא דשערי דאחורי כתפין כנודע, ואז נעשו **ד'**. ואמנם סוד היודין שבג' מקיפים, הם ט' יודין וג' אלפין, והנה היודין מהם יורד אור אל הז"א, כי כולם באו מסוד ג' מוחין הראשונים, אך האלפין שבאו מסוד עטרא דגבורה, לכן הם יורדין במלכות לתקנה, ולעשותה פרצוף, כי לעולם המלכות ע"י עטרא דגבורה נעשית. והנה ט' יודין אלו, אחר שיצאו בסוד התפילין, הנה הם נמשכין בכל הט"ס דז"א, בסוד א"מ שלהם, בבחי' חיצוניות שלו והשלישית, כמו שידעת בסוד המקיפים.

נו) וסדור חלוקם הוא זה: כי הלא מקיף הראשון מצד חכמה, כבר בארנו כי נטל חלק מכל הד' מקיפים. והנה הוא ג' יודין ואלף, והנה הג' יודין שקיבל מבחי' מקיף ח"ב וחסד, הן אח"כ מקיפים, אל חכמה חסד נצח, קו ימין דז"א, לפי שכולם הם מקיף א' של חכמה. אח"כ הג' יודין של מקיף ב', הם נעשין ע"ד הראשון, קו שמאל שלו, שהם בג"ה. אח"כ ג' יודין של מקיף ג', הם נמשכין בקו אמצעי של דת"י, והרי נשלם סדר ז"א.

נז) ועתה יורדין הג' אלפין, לתקן המלכות שהיא עתה אב"א נקודה א', ונמשכין בדרך זה: א' ראשונה נמשכה ונעשה ממנה ב' יודין עם ו', שהם צורת **א'** כנודע, וממנה נעשית ב' הפנים שלה והחוטם. ואח"כ מן **א'** הב', מן ב' יודי"ן וו', נעשין הב' ידים וגוף, שהם חג"ת שלה. אח"כ מן **א'** ג', נעשית נה"י שלה, והרי נבנית עתה המלכות בג' אלפין, בסוד אב"א.

נח) ועתה נבאר סוד ג' ההי"ן, שבג"פ אלהי אברהם וכו', מה עניינם, והוא, כי הלא אחר שאלו המקיפים השניים נכנסו במוחין, ונתערבו שם, וגם שם לקחו אור גדול, והם ג' ההי"ן אלו, והנה נבאר תחלה ה' ראשונה, שנטל המקיף הראשון, כי הנה תחלה נטל א"ל, שהם ד' אותיות ג' יודי"ן ואל"ף, לפי שסוד המקיפין הם ד', אך מוחין הפנימין אינם רק ג' כנודע, לכן אינו לוקח כי אם ג' אותיות, והם גי ווי"ן באות ה', ו' עלאה מחכמה, ו' שנייה מבינה, וג' שהיא התלויה באות ה', מן מוח ג' הנקרא דעת. וכן הענין בכל ההין עד"ז.

נט) ונבאר טעם, למה וו זו מן הג' היא תלויה, ואינה מחוברת עם השנים האחרות, והטעם הוא, כי הנה ו' זו רומזת לדעת, והנה כבר ידעת, כי הדעת שבחכמה ובינה הוא נעלם, ואינו ניכר רק דעת הב' שבין חו"ג, כי כל עיקר אלו הם נקרא דעת, ואם ו' זו היתה מחוברת עם ב' ווי"ן הראשונים, היה ניכר בהם מציאת הכרעת הדעת, ולכן נחלק מהם, להורות כי אין הכרעת הדעת ניכר עד למטה בחו"ג, ולא למעלה. והנה דע, כי אע"פ שצורת ה', אין בה רק ג' ווי"ן, עכ"ז יש בה ד' אותיות ג"כ, כמו שיש בבחי' אל הראשון, ג' יודי"ן ואלף, והם נחלקין על אותו דרך עצמו, כי ו' הג' הרומזת לדעת, יש בה בצורה סוד פסיעה לבר, כמו שידעת בה' ראשונה שבשם הוי"ה, נמצא כי נחלקת ו' זו לב', שהם חו"ג, ואותו הפסיעה הוא עטרא דגבורה שהוא למלכות דוגמת אלף שבא"ל כנזכר בגבורה, וניתנית למלכות וגו', וו זו רומזת לסוד עטרא דחסדים. והרי בכאן ג' ההי"ן, והם נחלקין ע"ד ג"פ א"ל הנ"ל, עד"ז, כי הלא צורת הה' הם ג' ווי"ן, הרי ט' ווי"ן הם, מלבד אותן הפסיעות שבארנו, והם נחלקין לג' קווין של הז"א.

ס) נמצא, כי אותו פסיעה אשר בקו הה' כנ"ל, הנה הוא נמצא מקומה אצל היסוד דז"א, לתת משם אל המלכות. וה' שנייה נתפשטה בג' קווי המלכות, וג' מתפשטות בסוד בחי' הדעת המחבר את זו"נ, וגם הוא צורת ג' קווין. והרי בארנו ג' ההי"ן של ג"פ אלהי, אשר לקחו המקיפין הנ"ל מן ג' מוחין.

סא) אמנם נבאר איך נתפשטו תחלה אלו הג' ההי"ן, דע כי אלו נתפשטו תחלה בחוטמא דז"א, כי לפי שההין אלו מציאותן מהמוחין הפנימין הנ"ל, לכן הם נכנסין דרך פנימית עד החוטם שלו. וכבר ידעת, כי יש ג' קווין בנקבי החוטם, א' לימין, וא' לשמאל, וא' באמצע. ושם ירדו ג' ההי"ן הנ"ל, הימין בימין, וכן כולם. אח"כ משם נתפשטו למטה ע"ד הנ"ל.

סב) אמנם נבאר ג' יודין שבג' פעמים אלהי, כי הלא אחר שנכנסו המקיפין במוחין, הנה יורד נימא דשערי דרישא דא"א, ומגיע עד עורף ז"א, והאיר שם, ומכח אותו האור יצאו אח"כ אלו המקיפין לחוץ במצח, אחר שהיו תחלה סתומים בתוך המוחין. והנה דע, כי סוד הגומא אשר משם יוצא השיער, הוא צורת י', והשיער הוא צורת ו', והאור היוצא הוא צורת י', וכל אלו הם צורת **א'** יו"י, ולכן לפי שהאור היוצא מן השיער הוא צורת י', לכן האור שלוקחין המקיפין ממנו בהכאתו שם, הוא סוד יודין שבסוף ג' תיבות אלהי.

ועתה נבאר כל דבר ודבר בפרטות:

סג) אלהי אברהם, כאן יכוין ירידת מקיפי מוח אימא, שהם הל' והמ' דצלם שלה, בקו ימין שלהם, הנכנס עתה בז"א, בציור אותיות אלהי בדרך זה: א דאלהי הוא כצורת יו"י, וממנה נעשה ב' פנים שלה והחוטם שלה, הנעשה ממקיף עטרא דגבורה העומד בת"ת דאימא, כמ"ש לעיל. **בל'** דאלהי, הוא סוד חכמה חסד נצח, קו ימין דז"א, הנעשה מג' יודי"ן שמספרם ל', היוצאים ממקיפי ג' מוחין חו"ב ועטרא דחסדים כמ"ש לעיל, העומדים בת"ת דאימא, שבפגעו בו מקיף זה דחכמה ז"א, נטל אור מג' מוחין אלו כמ"ש לעיל. וג' יודי"ן אלו, נעשו מקיפין לקו ימין דז"א, כי כולן הם מקיף א' לחכמה דז"א.

פרק ד'

א) אלהי יצחק: בכאן יכוין דרך ירידת מקיפי אימא בקו שמאל, שהוא מקיף מוח בינה דאמא, ג"כ נרמז בציור אותיות אלהי, בדרך זה: א' דאלהי בציור יו"י, ומהם נעשה ב' יודין וגוף דנוקבא שהם חג"ת שלה, הנעשה ממקיף עטרא דגבורה, שלקח מקיף בינה, בעברו דרך ת"ת דאימא, כמ"ש לעיל. הל' דאלהי, הוא סוד קו שמאל דז"א, סוד ג' יודי"ן שלקח מקיף זה דבינה, ונתפשטו בקו שמאל דז"א. ה' של אלהי, הוא סוד ג' ווי"ן שלקח מקיף זה, בהכנסו במוחין פנימים כמ"ש לעיל, ומתפשט תחלה עד חוטם ז"א משמאלו. והבן השינוים בין זה למקיף הראשון. הי' הוא אור היוצא במצח ז"א, ממקיף זה דבינה, והוא ציור י' כמ"ש לעיל.

ב) ואלהי יעקב: כאן יכוין דרך ירידת מקיפי אימא בקו אמצעי, שהוא מקיף מוח דעת דאימא בציור אותיות אלהי ג"כ ע"ד הנזכר, רק השנוי ביניהם הוא זה, א' צורתה יו"י, הוא סוד ב' ירכין ורחם דנוקבא, סוד נה"י שלה. ל' סוד דעת ת"ת יסוד, קו אמצעי דז"א. **ה'** מתפשטת תחלה עד חוטמא דז"א באמצעו, הכל כמ"ש לעיל. והרי נבנית עתה הנוקבא, בג' אלפין בסוד אב"א, והבן זה.

ג) והנה נשאר עדיין לבאר, מתחלה כשבאין אלו המקיפין בת"ת דאימא, שבו שם ס"ג, למה אין לוקחין רק א"ל. כי הלא האמת הוא, כי כל מלוי שם ס"ג לוקחין, שהוא גי' הב"ל, לפי שסוד הבל הוא א"מ. אך הטעם הוא. דע, כי לעולם באלו הד' מוחין של ז"א, ובכל פרטי מקיפיהם. יש בהם סוד ב' דעות, וז"ס כי אל דעות ה', והם: דעת א' להכריע בין ב' מוחין חו"ב, הב' בין חו"ג. וכבר ידעת, כי הדעת של הבינה מתפשט בו"ק דז"א, ונחלק לו' חלקים, וסוד הדעת הוא אות ו' כנודע, ונחלק שם לו' ווין, והם סוד ו' יתירה של מלוי הב"ל שבו על סוד א"ל שבו, שהוא אות ו' מסוד הדעת, לכן סוד ב' ווי"ן שלוקחין המקיפין, מב' שמות ס"ג שבחו"ב בת"ת של הבינה כמ"ש לעיל, הם נשארים בסוד הדעת שמכריע ביניהם, ונעשים ו' אחת מסוד הדעת, כי הלא כל שרשם אינו כ"א ו' אחת, לכן הם עצמן אין נשארים רק בסוד א"ל א"ל מן הב"ל. וכן זה הענין עצמו, במקיף הג' הכולל חו"ג, נשאר בו ו' אחת בסוד הדעת שביניהם, ונשאר הוא בסוד א"ל לבד.

ד) והנה כל אלו הב' דעות, נכללות בו' דואלהי יעקב, והטעם, כי אלהי יעקב הוא סוד מוח הג' הכולל חו"ג, והוא בכללו נקרא דעת, לכן אלו הווי"ן שהם בסוד דעת, כולם נכללים בו, וז"ס ואלהי יעקב בתוספת הו', כי הלא עיקרם אמם כ"א ו' אחת של דעת הבינה, שנחלק לו"ק שלה. גם ו' זו רומזת לד' מוחין וב' דעות, הם ו'.

ה) והנה כבר ביארנו, איך נחלקים היודי"ן והאלפי"ן של א"ל, אמנם סוד הדעת שנשאר, שהוא סוד ו' שנשאר מסוד הבל דס"ג, הנה הוא מתפשט ויורד עד פה דז"א, ושם יורדין הג' ווי"ן, שהם ג' מלואים של ג' שמות ס"ג,

אשר מהם נתפשטו ג' א"ל, ונשארו ג' ווי"ן, והם נעשו אח"כ סוד נה"י שבפה, שהם ב' שפתיים והלשון, והבן זה מאוד.

ו) העולה מזה הדרוש, שצריך לכוין בו' דואלהי, הוא מספר ו"ק דז"א, שדעת אימא מתפשט בו. וגם ו' זו רומזת לד' מוחין ולב' דעות שיש לו כמ"ש לעיל.

ז) ועוד יכוין, כי ז' נשאר בכל מלוי, שלא לקחו המקיפים כ"א ג' א"ל כמ"ש, ונשארו ג' ווי"ן מג' מקיפים והם נכללו בדעת דבינה, ומשם ירדו בפה דז"א והבן זה.

ח) הרי לפניך, שנכנסו כל מקיפי אמא, וגם מקיפים אבא נכנסים בעמידה זו, וצריך לכוין בשניהם. והנה כוונת מקיפים אלו, לא תכוין רק בשחרית דר"ה, ולא בערבית, כי עדיין בערבית אין נכנסים המקיפים כנודע. אח"כ גומר ברכת אבות עד מלך עוזר וכו'.

ט) מלך עוזר ומושיע ומגן: כאן אנו מחזירין את לאה פב"פ, וכשבאה פב"פ אז ג"כ לוקחת אור הט' יודי"ן בג' אלפין שלה, כי ג' אלפין שלה הם ט' אותיות, כי כל א' צורתו יו"י, הרי ט' בט', והיא מאירה יותר, ונחלקים הט' יודין בט"ס שלה. וכשלוקח הט' יודי"ן בג' אלפין שלה, או היא בסוד ג"פ א"ל, שהם גי' מג"ן.

י) גם אלו הג' אלפין שהם בציור יו"י, סוד ג' הויות שהם גי' ע"ח, והם סוד לח"ם, כי עתה היא ראויה לזיוג בסוד כ"א הלחם אשר הוא אוכל.

יא) אמנם אחר כ"ז, מתעלים אלו הג"פ אל שבה, וכולם מאירים בפניה, א"ל א' בפן א', וא"ל ב' בפן ב', ואל ג' בחוטם שלה. והנה א"ל במלוי, הוא גי' קפ"ה, נמצא כי ב' אל שבב' פנים שלה, הם גי' ש"ע, כי יש לה עתה אור כל הש"ע רבוי נהורין שבפנים דא"א כנודע, ועתה הז"א אין לו רק ק"נ רבוא באנפוי, נמצא כי עתה גדול אור המלכות מן הז"א. וז"ס אדם, אשר לא יכול להסתכל בפני חוה, וזה גרם לה, לפי שלקחה סוד כל היודין וכל האלפין כנ"ל.

יב) אמנם אל הג' דחוטם, הוא סוד א"ל דאלהי יעקב, שהוא סוד הדעת שמכריע בין ב' הפנים, לכן יש בו כח הב' א"ל, לכן יש בו סוד ש"ע רבוא אורך החוטם כנודע. והנה ב' נוקבין אית בחוטמא, וכ"א ארכו ש"ע שהם ב' א"ל הכולל א"ל זה כמ"ש, והנה היותן שע"ה, הוא עם הה' שיש בנוקבא דפרדשקא, כי יש ב' ההי"ן בב' נוקבין, שהם נמשכין מג' ההין שבג' אלהי אברהם וכו' כמ"ש לעיל.

יג) ואמנם דע, כי סוד ג' אלפים אלו, הם סוד וידבר ג' אלפים משל, כי מג' אלפין הנ"ל, נמשכו פניה לש"ע רבוא כמנין משל. וז"ס לשלג יאמר הוי ארץ, כי ג"פ אלף הוא גי' שלג, ומג' אלפין אלו נעשית המלכות כמ"ש לעיל, והיא נקראת ארץ כנודע. וכשנעשה פב"פ, נעשה בסוד שג"ל לימינך, שהוא סוד חזרת פב"פ. וכשעונות גורמים ח"ו, אז אובדת כל אורות אלו. וזהו ותרד פלאים, אותיות אלפים והבן זה.

יד) אח"כ חתימת הברכה מגן אברהם: והענין, כבר נתבאר לעיל, כי בברוך הכריעה ו' לגבי ה', ובאתה י' לגבי ה', והענין, כי ע"י הורדת ו' גבי ה', הוא נתינת הארה בחג"ת שלה, מחג"ת שלו, שהוא סוד ו' כמ"ש לעיל. וע"י הורדת י' לגבי ה', נמשך בהכרח הארה גדולה יותר, עד למטה בנה"י שלה. ובהוי"ה בזקיפה, אז אנו נותנין הארה במוחין שלה, ואז אנו זוקפין ג' א"ל הנזכרים שהם גי' מג"ן, המתפשטים בכל גופא, הם מתקבצים כולם, ומאירים בפנים כמש"ל, בסוד מגן א', וזה נעשה ע"י החסד, בסוד והוכן בחסד כסאו, סוד אברהם, לכן חותמין מגן אברהם, כמבואר בעמידה דחול.

טו) ויכוין בברכה זו, א"ל שדי. ובברכה ב', אכדט"ם. ובברכה ג', כוז"ו. ובג' אחרונות: בראשונה, השתפ"א. בשנית, ב"ם. בשלישית במוכ"ן. סוד נה"י. ובחזרת עמידה דשחרית, עולים שניהם בעטרא דגבורה ודעת שלו. ודע, כי לעולם חזרת העמידה הוא בחג"ת, וחג"ת עולין לחב"ד, והוא סוד הקדושה, כנודע במקומו.

פרק ה'.

א) זה מצאתי מכת"י מורי זלה"ה. נתתי אל לבי לחקור, בענין תוספות זה בתפלת ר"ה ויה"כ, לעבוד את בוראו בעבודה שבלב זו תפלה, בימים נוראים אלו, אשר המלך עליון יושב על כסא דין. וראיתי כי התוספת בברכת מעין הימים בג' ראשונות ובג' אחרונות. כי באבות הוסיפו זכרנו, ובגבורות מי כמוך, ובמקום האל הקדוש, המלך הקדוש. ובהודאה, וכתוב. ובשים שלום, בספר חיים. וראיתי, כי בעבודה לא הוסיפו כלום. וראיתי שנוים בתוספות אלו, כי באבות הוסיפו זכרנו, ותקנו זכירה וכתיבה. ובגבורות מי כמוך, זכירה לבד בלי כתיבה, זוכר יצוריו וכו'. ועוד, כי באבות הוא זכירה בפני עצמה, ואינה חוזרת על הספר. ובשים שלום, חוזרת על הספר, שאומרים בספר וכו'. ובהודאה, כתיבה לבד. ובשים שלום, כתיבה וזכירה, נזכר ונכתב. ועוד באבות תקנו זכירה וכתיבה לחיים, זכרנו לחיים וכו', וכתבנו בספר החיים, ובהודאה כתיבה לחיים, ובשים שלום זכירה וכתיבה לחיים. ועוד, כי בתחלה אנו מתפללין בעדינו, ואומרים זכרנו לחיים. ואח"כ בגבורות, מתפללין על העולם, ואומרים זוכר יצוריו לחיים. ובהודאה אנו אומרים כל בני ברית. ובשים שלום, אנו חוזרים ומתפללין ואומרים, נזכר ונכתב אנו וכל עמך ישראל.

ב) ועוד מה לנו לשאלה אל הזכירה, אחר שאנו שואלין על הכתיבה, שהוא עיקר. עוד, מה ענין זכירה בתחית המתים, שאנו סומכין לה ונאמן אתה להחיות מתים.

ג) ונראה לי, כי בכל ר"ה חוזר האצילות לכמות שהיה בתחילת בריאת העולם, וכבר ידוע הוא דנוקבא דז"א, נפקי ומתדבקי מאחוריו דז"א, לעומת החזה. כנגד הת"ת שבו. בסוד אחוריים שהם דין, נפקי מסטרא דגבורה, והמוח הקודם בראשה הוא גבורה, שנעשה לבינה. ואחר כך חסד, בסוד חכמה, בסוד ה' על י', בסוד ה"י אלהים. ולפי שהמוח הקדם בראשה הוא גבורה סוד הדין, נעשה הדין ביום זה, ולכן נקרא ר"ה, כי גבורה הוא ר"ה, שהוא נוקבא דז"א, הנקראת שנה. וגבורה הוא ראשה, ונעשה לה בינה לנוקבא דז"א.

ד) נמצא שר"ה הוא כנגד בינה דנוקבא דז"א, שהוא גבורה, וכנגדה נאמר אני בינה לי גבורה. והנה בז"א יש זכירה מצד החסד שבו, וכתיבה מצד הגבורה שבו, הוא ע"י הבינה, הנקרא כתיבה, וזכירה שמצד החסד, הוא על ידי היסוד ברית קודש, שממנו יוצאין הנשמות, ומתגלה חסד בפומא דאמה, וממנו תוצאות חיים. ואנו מתפללין אל הש"י, שיהיה מתגלה חסד עליון, לא לצורך הנשמות כדרך הזווג, אלא לצורך חיים, כדרך זווג חו"ב לצורך המלכים, שהוא לצורך לתת להם חיים נצחיים לבד. ולפיכך נקראים חו"ב חיים, כי מהם תוצאות חיים למלך, ונקראים חיי המלך כנודע, וזהו מלך חפץ בחיים.

ה) והכוונה, כי כמו שהמלך עליון שהוא הז"א, חפץ בחיים, ומושך משם משך החיים לצורך עצמו. כך ימשוך משם חיים לנשמותינו. ותתגלה חסד ביסוד, שמשם נשמותינו, להמשיך לנו משם חיים, וזהוא זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים, וכל זה בסוד הנשמות שבנו. אחר כך אנו מתפללין להמשיך משם חיים לגופינו, בסוד הכתיבה

התעבות הדברים, כדמיון הכתיבה, להחיות הנפשות בגוויתינו, וגם זה יהיה על ידי היסוד הנקרא ספר החיים כנודע, אלא שזה בסוד הפנימית לחיי הנשמות, וזה בסוד חיצוניות לחיות הגוף. והנה חיות הנשמה נמשך מחכמה לבינה,
ויורד לחסד ומתגלה ביסוד. וחיות הגוף נמשך מבינה, ויורד לחסד, ומתגלה ג"כ ביסוד, ומפני שחיות הגוף נמשכים מבינה, אנו אומרים למענך אלהים חיים שהוא בינה, כנודע.

פרק ו'.

א) וכבר בארנו, כי מר"ה עד ש"ע, אין זווג לז"א עם המלכות, רק ז"א מזדווג עם לאה, שהוא קשר של תפילין, כמבואר אצלינו ענין זה, בחילוק תפילת היום, ובמנחה ובערבית ובאחר חצות, ולזה אנו מחזירין פב"פ בסוד מלך עוזר וכו', אמנם קודם שנחזירם פב"פ, צריך לעשות הנסירה תחלה, שהוא סוד זכרנו לחיים.

ב) (להר"ר גדליה (זכרינו) לפי שהוא סוד הנסירה, ונעשית ע"י הדורמיטא דז"א, והשינה היא א' מס' במיתה, לכן אנו אומרים, שיהיה זו זכירה לחיים ולא למיתה. גם בארנו כי למענך אלהים חיים הוא כנגד נה"י דז"א, ודע כי שם
מדת המלכות, וזהו שאנו אומרים למענך, כי נסירת נה"י הוא למענך, כי הוא שיעור קומתך).

ג) בזכרנו לחיים, יש בו מ"ח אותיות, כמספר הוי"ה אהי"ה, שהוא סוד מ"ח בגי', והוא סוד זכרנו עצמו, כנ"ל שבו רמוזין הוי"ה ואהי"ה. (צמח: לכן אין לומר אל חי כדלקמן, מטעם זה ג"כ).

ד) והנה י"א תיבות הם, זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים וכתבינו בספר החיים למענך אלהים חיים. והם כנגד י' אחוריים שצריך לנסר, ועוד בחי' אחרת, שהוא החיות לכולם, הרי י"א, וכמ"ש בי"א סמני הקטורת שהם נאחזים מאחוריים אלו, כנודע. ובכל יום מי' ימי תשובה, יכוין תיבה נגד הבחינה הננסרת ביום ההוא, והנה תחילה תכוין
שאף על פי שאין ננסר בכל יום ויום מי' ימי תשובה רק ספירה אחת, עכ"ז צריך להוריד הדינין עד למטה, וכבר ידעת ענין לאה ורחל, כי לאה הוא מן הראש עד החזה, ורחל מהחזה עד הרגלים, ושניהן באחור.

ה) והנה לחיים, הוא כנגד כתר ז"א, אשר נקרא חיים, בסוד תפילין העליונים, שהם בסוד א"מ העליון, שעל ראש כתר ז"א. וכבר ידעת, כי תפילין נקראים חיים, הם כ"א אזכרות, וד' פרשיות, וד' בתים. והם אהי"ה הוי"ה אהי"ה, הכל גימטריא חיים, וזהו זכרינו לחיים. וענין, כי תפילין אלו הם נמשכין מזווג או"א, שהם הוי"ה אהיה במלוי יודין, שהם גי' רגל, ואח"כ נמשכין דרך נ' שערי בינה, וזהו זכרנו שהוא גי' רגל.

ו) סברא אחריני מצאתי כתוב וזהו: זכור גי' רל"ג, ונ"ה אותיות כזה: יוד ויו דלת, הי יוד, ויו יוד ויו, ה"י יו"ד, הרי כ"ח אותיות דע"ב. וכן אהיה, אלף למד פא, הי יוד, יוד ויו דל"ת, ה"י יו"ד, הם כ"ז אותיות, ס"ה נ"ה, ועם רגל הרי רפ"ח, כמנין זכרנו עם ה' אותיות).

ז) גם תכוין, כי כל תפילין, הוא נגד המוחין מחכמה ולמטה, וזהו מלך חפץ בחיים, פי': כי גם לאה זו נקרא מלכות עלאה, וזהו מלך, והנה חב"ד הם היוצאין במצח, ושם נעשין התפילין הנקרא חיים. והנה המצח יש בו סוד הרצון והחפץ, וזהו מלך חפץ בחיים, כי מלכות זו לוקחת החפץ והרצון מן מצח ז"א, שבו תפילין הנקרא חיים, כנודע כי ד' של תפילין יוצאת מהארה זו.

ח) וכתבנו בספר החיים, הוא חג"ת דז"א, שהם הידים, סוד הכתיבה. וספר החיים הוא המלכות הב', הנקרא רחל, היוצאת בין הזרועות כנגד החזה, והיא נקרא ספר כנודע, והוא סוד התפילין בראש שלה, אשר שם נקרא ספר החיים.

ט) למענך אלהים חיים, הענין, כי כל האחוריים הם נקרא אלהים, ומשם מתפשטין דרגין עד אלהים אחרים, ולכן לאלו אחוריים אנו קורין אלהים חיים, כי אותן החיצונים הנמשכין משם, נקרא אלהים אחרים. והנה אחוריים אלו, נקרא אלהים חיים. והנה רחל נגד נה"י של הזכר, גם סוד הענין, כי הלא נה"י של הזכר ושל נוקבא, וכל א' נקרא אל חי, בסוד היסוד, ושניהם יחד נקראים אלהים חיים, והבן זה. ולפי טענה זו, יש מקום לומר אל ח"י ב' פעמים כנ"ל, אך א"צ, ובפרט כי אין צריך להיות כאן רק י"א תיבות כנ"ל.

י) אח"כ אנו מחזירין את לאה פב"פ, בסוד מלך עוזר וכו'. ואמנם מן ג' א"ל שבארנו בכוונת אלהי אברהם כנ"ל, הם נמשכין למלכות ונעשה מגן, אך כבר בארנו שם, כי בכל א"ל מאלו יש בו ג' יודי"ן ואל"ף, והנה נחלקים ג' יודין בנה"י שלה, וג' בחג"ת, וג' בחב"ד שלה. גם א צורתה יו"י, ונחלקים הג' אלפין דוגמת הט' יודין שבג"פ א"ל הנ"ל.

יא) אח"כ אומרים בא"י מגן אברהם, והענין, כי כבר ידעת, כי בברוך יכוין ו' לגבי ה', ובאתה י' לגבי ה'. והענין, כי על ידי הורדת ו' לגבי ה', נמשך הארה בחג"ת שלה, מחג"ת שלו, שהוא סוד ו'. ואח"כ ע"י הורדת י' לגבי ה', נמשך בהכרח הארה גדולה יותר עד למטה, עד נצח הוד יסוד שלה. ובהוי"ה בזקיפה, אז אנו נותנין הארה במוחין שלה, אז אנו זוקפין ג' א"ל הנ"ל, שהם גי' מג"ן, המפוזרים בכל גופה, והם מתקבצין כולם, ומאירין בפניה, בסוד מגן א', כמבואר שם גבי אלהי אברהם וכו', וזהו ע"י החסד, כי הוכן בחסד כסא, והוא אברהם.

יב) זכרינו לחיים, ר"ת ל"ז, וס"ת מ"ו, הם מלוי דע"ב וס"ג, כי כל זה נמשך ע"י זווג או"א כנ"ל, ויוצאין המלוין לחוץ. וי"א תיבות בזכרנו, נגד י"א סמני הקטרת, שהם נאחזים באלו האחוריים שננסרו עתה, ועוד בחי' א' שהוא חיות לכולם וכנ"ל. והנה עד כאן יש מ"ח אותיות, כמנין הוי"ה ואהי"ה ע"ה, והם סוד זכרנו עצמו כמ"ש לעיל.

יג) והנה כללות תפלה זו של זכרנו לחיים הוא, לפי שהוא סוד הנסירה, ונעשה ע"י הדורמיטא כמ"ש לעיל, והשינה היא א' משש במיתה, לכן אנו אומרים שתהיה זכירה זו לחיים ולא למיתה.

יד) ואח"כ אנו מחזירין את לאה פב"פ, במלך עוזר ומושיע, כמ"ש בערבית דחול. ודע, כי ברכה זו היא נגד מח חכמה דז"א, והבן זה. כי הג' ברכות ראשונות לעולם רומזים לג"ר, והאחרונות לנה"י. לכן הויות החתימה היא בפתח, הרומזת לחכמה כנודע, וכבר נתבאר זה במקומו.

טו) מי כמוך אב הרחמן, יש בו ח' תיבות, נגד הארת ח' תיקוני דיקנא דכהנא רבא, וכנגד ח' בגדי כהן גדול. והנה אלו הכוונות דזכרנו ומי כמוך, הם להר"א הלוי ממורי זלה"ה. במי כמוך תכוין לח' תיבות, נגד ח' בגדי כ"ג דיה"כ, הם סור דכהנא רבא, וכבר הודעתיך, כי כהנא רבא הוא בעתיקא ולכן הוא רבא ולא זעירא, ואין הז"א צריך לח' בגדים, גם לכן הם בגדי לבנים, כי אותו דיקנא שערותיה לבנים כשלג. ודע כי בכל י' ימי תשובה יש לומר אב הרחמן, שהוא הז"א, אך במוספין צ"ל אב הרחמים, כי אז עולין עד או"א, ואבא נקרא אב הרחמים כולם.

טז) וכונת ברכה זו, לפי שביום ר"ה אז הוא דין גילגולי נשמות לחזור לעולם, ולכן נזכר בברכת תחית המתים, כי גם זה בכלל תחייה הוא, וזהו זוכר יצוריו לחיים ברחמים, שהם הנשמות הנקרא יצוריו, ולזה לא אמר זוכר אותנו כנ"ל זכרנו לחיים, רק זוכר יצוריו דרך סתם, וז"ס מי לא נפקד כהיום הזה, ופוקד כל יצורי קדם.

יז) והנה ע"י גלגול נשמות, אנו מאמינים כי כן יהיה לע"ל ענין ת"ה, כי הכל דוגמא א', ולזה אנו סומכין זוכר יצוריו לחיים ברחמים, לונאמן אתה להחיות מתים. ולפי שברכה זו נקרא גבורות, לכן כוונתינו למתקם במלת אב הרחמים, נגד אב הרחמים, גי' אב הרחמן. והענין, כי אב הרחמן גי' ש"ו, שהם ש"ו משופר, ושם בארנו כי עם הי"ד הם ש"ך ניצוצין דגבורות, ואנו קוראין אותם בסוד אב הרחמן, למתקם ולהחזירם לרחמים.

יח) לחיים ברחמים, ר"ת ל"ב נתיבות ור"ח "יצוריו "לחיים "ברחמים גי' מ"ב, שהוא שם מ"ב שהוא גבורה. ור"ת "זוכר "יצוריו "לחיים "ברחמים, גי' מ"ט שערי בינה. וכללות ברכה זו, היא נגד מוח בינה דז"א, לכן הוי"ה דחתימה ברכה זו היא צירי, סוד בינה.

יט) לדור ודור המליכו, הנה אין לומר בי' ימי תשובה, רק אתה קדוש וכו', יהללוך סלה וכו', המלך הקדוש. כי כל אלו ובכן הם בר"ה וביה"כ לבד, כי אין בחי' אלו נמצאים ומתגלין רק בר"ה וביה"כ.

כ) לדור ודור, יש בו ט' תיבות, נגד רחל ולאה, שהם ב' דלתין, וכללותן הם ט', ואלו הב' נקראים לדור ודור. ואנו ממליכין אותן, שהם סוד המלכות, וזהו לדור ודור המליכו לאל, הם ב' שמות שבדור ודור הנ"ל עצמם, והוא כי א' שבאמצע לאל, תחברהו לב' צדדים, ויהיה ל"א א"ל, והענין כי ל"א הוא ברחל, וא"ל בלא"ה. והענין, כי ברחל הוא ס"ג ביודין, והנה מתחיל ביודין, ול' רומז לג' יודין, וא' לא', לכן הוא ל"א. אך דלאה הוא באהי"ה דיודין, וגם בו שם א"ל, ולפי שמתחיל באות א', ואח"כ נמשכין הג' יודין, ולכן נקרא אל, א' בתחלה. ואומר כי הוא לבדו, הוא רחל, אך מרום וקדוש הוא בלאה, כי היא עומדת למעלה בסוד יעקב משמש במרום. לבדו גי' מ"ב, והוא ברחל.

כא) מן הר"ר גדליה, ובכן יתקדש שמך י"י, ר"ת ש"ך דינין, וס"ת שכ"ה, ה' יתירה של ה' אלפין, למתק הש"ך דינין. וכן אלהינו על ישראל עמך, ר"ת קנ"א אהי"ה בההי"ן, וס"ת פ"ו גי' אלהים.

כב) ובכן יתקדש שמך, כוונות ד' ובכן הם, הב' ראשונים לצורך לאה, הא' שמאלו תחת לראשי, והב' וימינו תחבקני. וב' האחרונים לצורך רחל, דוגמת הנ"ל. אמנם תחלה נבאר, כי בכן גימ' ע"ב, והראשון הוא הויה ביודין העולה ע"ב, והב' שם דס"ג עם י' אותיות העולה ע"ב, והג' שם מ"ה ועם השם עצמו שהוא כ"ו הרי ע"א, והכללות הם ע"ב. והד', הוא ע"ב ברבוע כזה: י', י"ה, יה"ו, יה"וה, הרי ע"ב. והנה ובכן גי' ע"ח, כמנין מזלא, לכן תכוין להוריד בכל שם ע"ב אלו, הג' הויות דיקנא שבמזלא עילאה, שהם גי' ע"ח כמנין ובכן ובזה יש ח' תיבות נגד רחל ולאה, ב' דלתין.

כג) שמך י"י היא לאה, שמך הגדול אלהינו על ישראל עמך, הוא רחל, שהיא עם ישראל תמיד ותכוין במלת יתקדש. ת"ק שד"י, כי הוא שם שדי במלואו, העולה ת"ק, כי בלאה ורחל הם שם שד"י של תפלין, שהם ש של הבתים, וד' של הקשר, וי' של הקשר תחתון דיד, והמלוי לקחה לאה, ושדי פשוט לקחה רחל, ורחל ולאה הם הנקראות מלכות, וזהו לתקן עולם במלכות שדי.

פרק ז'.

א) בראש השנה, ד' ובכן, שהם ע"ב רי"ו, כנודע ד' ע"ב: הא' ביודי"ן, הב' ס"ג וי' אותיות, הג' מ"ה וכ"ו, והד' פכמ"ם, והם כנגד ד' רגלי המרכבה הא' ובכן יתקדש, נגד אברהם שקידש שמו יתברך בעולם, שהוא חסד, אותיות דפסוק ויסע. ובכן תן פחדך, זהו פחד יצחק, גבורה, נגד ע"ב אותיות דפסוק ויבא, שהוא למפרע. ובכן תן כבוד נגד יעקב, שאמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. ולפי שהוא אוחז במדת גבורות יצחק למתוק אותה, לכן אנו אומרים אלהי אברהם וכו', ואלהי יעקב, לקשר אותו עם יצחק, ומן אחיזה שיש לו בגבורת יצחק, נקרא הוא נורא, לכן אנו אומרים האל הגדול הגבור והנורא, הגבור בלא ו', והנורא בו', ולכן בסוף ובכן תן פחדך דיצחק, אמר ושמך נורא על כל מה שבראת, שהוא יעקב המשתתף עם יצחק. והנה ובכן זה, נגד ע"ב אותיות דפסוק ויט, והנה הג' אלו ובכן, הם נגד אותיות הנזכר לעיל, שהם רי"ו אותיות דבג' פסוקים הנ"ל.

ב) ובכן הד', ובכן צדיקים, הוא נגד דוד, רגל הד'. ולפי שלעולם יסוד ומלכות הם בהתחברות, לכן אמר צדיקים לשון רבים, צדיק וצדק, הוא נגד הע"ב שמות, שנמשכין מאותיות דג' פסוקים הנ"ל, שהם ע"ב שמות כ"א מג' אותיות, ולכן לא הוזכר בזוהר פרשת בשלח דנ"ג, אלא ג' ובכן, ששם מדבר מהג"ר, שהם נגד אותיות קודם שנבנה הבתים ונעשו תיבות. ובתיקונים הוזכרו ד', ששם מדבר אחר שנבנו הבתים ונעשו מהם שמות, כי זהו ברגל הד', במלכות המתעטרת עם כולם, וכל האותיות מאירין בה, ומצטרפות שם לתיבות. וזהו ג"כ נרמז בפרשת בשלח לעיל דקאמר ויסע מלאך האלהים, כדין מטרוניתא וכו', כד מתעטרא מכלהון, כלומר שנצטרפו האותיות ונעשו בה תיבות, כדין אתברכא. ולכן לא תיקנו לומר אלא ד' ובכן אלו באתה קדוש, כי ברכת האבות נגד אברהם חסד, ואתה גבור גבורות יצחק, ואתה קדוש נגד יעקב, הרי הרי"ו אותיות. ושמך קדוש, כנגד המלכות כי שם נעשו שמות. וקדושים בכל יום וכו', שהם י"ב שבטי יעקב, כי כולם היו קדושים.

ג) והענין ובכן יתקדש שמך, כבר בארנו, כי בכן הוא ע"ב דיודי"ן, ולפי שסודו בחכמה, נקרא קדוש, וזהו יתקדש שמך. גם כבר הודעתיך, כי קדוש שם ע"ב דיודין, כי ד' יודי"ן הם ת', וי' אותיות במלוי השם, הרי ת"י כמנין קדוש.

ד) ובכן תן פחדך י"י אלהינו, פחדך גי' יב"ק, גי' הויה אלהים, וזהו ה' אלהינו. והם ב' פעמים נ"ו נ"ו שהם ב' כוחות הדין, מן ה' דין של מנצפ"ך, כי ה"פ נ"ו גי' מנצפ"ך. אמנם תן פחדך, גי' ב"פ מנצפ"ך, שהוא נגד מנצפ"ך שבבינה, ומנצפ"ך שבמלכות, שהם בריאה ועשייה, שבהם הדינין. ולזה לא הוזכרה כאן רק בריאה ועשייה ולא יצירה, וזה על כל מעשיך, על כל מה שבראת, כל המעשים, כל הברואים. וצריך למחוק מלת כמו, רק צ"ל שידענו לחוד, ובברכה זו מ"ב תיבין, חוץ מן ובכן, שהוא הפחד והגבורה.

ה) ובכן תן כבוד י"י לעמך, י"ל ותקוה טובה לדורשיך, וצמיחת קרן לדוד עבדך, מלכות רחל, שצומחת ממטה למעלה. שאין בה רק ב' יחודים, הוי"ה אדנ"י, הוי"ה אלהי"ם, שהם גי' באר. אך בלאה שהוא דוגמת בינה, יש בה ג"כ יחוד הוי"ה אהי"ה, ועם ב' יחודים הנ"ל העולין באר, הם בגי' נר, וזהו ועריכת נר לבן ישי, שממנה משיח בן דוד בן ישי.

ו) ובכן תן כבוד, נ"ל ששמעתי ממורי ז"ל, שיש בו כ"ז תיבות, חוץ ממלת ובכן, לפי שאנו מוסיפין בו תיבות טובה כנ"ל. וצ"ל ותקוה טובה, והוא נגד שם הוי"ה, שעיקרו הוא בז"א, שבו הוא סוד שם מ"ה. וכבר בארנו כי ובכן ג' רומז למ"ה. ונלעד"ן, שאני אמרתי זה למורי זלה"ה, ולא הודה לי, ואני מסופק.

ז) ותקוה טובה, לפי שבכן הג' הוא בז"א כנ"ל, שהוא שם מ"ה, לכן אנו אומרים בו ותקוה טובה, שהוא סוד ת"ק ו"ה, פי' יצירה ועשיה, תי"ק ונרתי"ק אל ו"ה של הוי"ה, וזהו ותקוה. ופי': לפי שאומות העולם, אין להם רק בעשייה לבד, והוא נפש לבד, ואפילו זהו מצד הקליפה והרע שבה, אבל בחי' הרוח אין להם כלל, לכן אנו מתפללין שלא יהא להם שום חלק אפילו בנפש דעשייה, ולא יתפסו בקדושה שבה, וז"ס שאנו אומרים ולמלשינים אל תהי תקוה ע"ד הנ"ל, אמנם עתה אנו מתפללין, שיהא לנו תקוה טובה, שהוא לפחות נפש רוח מצד הקדושה, ונפש ורוח הם סוד ו"ה, וזהו ותקוה טובה, ולזה צ"ל ותקוה טובה, כי לעולם צריך לפרש לשון השאלה והתפלה, כנזכר בפסוק הצילני נא מיד אחי, ועיין בזוהר שם.

ח) ענין ויגבה ה' צבאות, נלענ"ד ששמעתי, כי הלא כל הזווג שבאלו הימים הם בלאה, וזהו ויגבה ה' צבאות, שהם סוד נה"י דאמא, שהם נגבהים למעלה בלאה. ענין ויגבה ה' צבאות שאנו אומרים בר"ה, לפי שהוא סוד הנסירה, וביום ר"ה ננסר הראש, כי ז"ס שנקרא ר"ה כנודע, ולכן צריך להגביה עצמה למעלה, כדי ליקח הדינין מראשה, ע"כ מהחברים ז"ל.

ט) ברוך אתה ה' המלך הקדוש, היא לאה, שנקרא מלך, והיא נעשה ה', וזהו המלך. ומאירה מן המוחין פנימים דז"א כנודע, והם מלובשים בבינה ה' עלאה, הנקרא קדוש, וזהו ה' קדוש. וכללות ברכה זו נגד מוח דעת דז"א, לכן נקוד הוי"ה בתנועות האותיות.

י) ברוך אתה ה' המלך המשפט, בי' ימי תשובה, היא מלכות הנקראת רחל, ע"ד המלך הקדוש כנ"ל.

יא) וכתוב לחיים טובים, נלענ"ד ששמעתי ממורי ז"ל, שבראשונה אמרנו זכרנו לחיים, ולא אמר טובים, ועתה אנו אומרים וכתוב לחיים טובים, כי היא כדרך הכותי, ששואל תחלה מעט, ואח"כ מוסיף לשאול. וע"ד הסוד, לפי שאנחנו עתה בנה"י, שהם נעשין מוחין לרחל, וזהו שאנו אומרים טובים, ע"ד שאמרנו בגומל חסדים בברכת אבות.

יב) בכל י' ימי תשובה, יש לומר אחר העמידה השלום במרומיו, ולא עושה שלום, אלא השלום בה', ולכן כי השלום גי' ספריאל, (מ"כ וכן עושה גי' ספריאל) המלך ספריאל, והוא סופר וכותב כל בני אדם בספר החיים, בי' ימי תשובה. ושאר הכוונות שוות לערבית דחול.

יג) וקודם קדיש בתרא, שלא יחסרו לו מזונותיו כל השנה, יאמר המזמור כ"ד בתהילים. אחר כך יאמר היתום קדיש, כי יש בו תועלת למת אף בי"ט, כמ"ש כבר כ"ז במקומו.

יד) ובצאתו מבית הכנסת, ילך לביתו וישמח לבו, ויגל כבודו, ויבטח בהש"י, ויקדש בלב שלם ובנפש חפיצה, וירחיק ממנו כל יגון ואנחה, ויסדר שולחנו, ויאכל וישמח כי הוא י"ט. ויאכל רוביא, וכרתי, ותמרא, וקרא, וסלקא, כמשארז"ל ואנשי מעשה נוהגין לאכול תפוחין בדבש, וגם נוהגין לאכול ראש כבש או איל, לזכר עקידת יצחק. וגם נכון לאכול דגים. וגם להאכיל עניים על שולחנו.

טו) ויש לקרות על השולחן, ד' פרקים ממסכת ר"ה, נגד ד' אותיות הוי"ה, וכנגד ד' בחינת המלכות, שביארנו בביאור המשנה, ד' ראשי שנים הן ע"ש. וכן יעשה בליל ב' דר"ה, כמ"ש כ"ז לקמן היטב. ובלילה הזאת ישביע עצמו מד"ת, ושבע ילין בל יפקד רע. ולא ישמש מטתו בליל זה, אלא טבילת מצוה.

טז) טוב לקרות על השולחן ליל ר"ה מסכת ר"ה, והם ארבע פרקים, נגד ד' אותיות הוי"ה, וכנגד ד' בחי' הנ"ל. וכמו שכתוב בביאור ארבע ראשי שנים, הן בחי' ד' ראשים, הנעשין לה ראש, לפעמים בבריאה, ולפעמים תחת

היסוד, לפעמים נגד ת"ת, לפעמים נגד דעת, והם אלו ד' ראשים. ונלע"ד ששמעתי, כי ד' פרקים של ר"ה, נגד ד' אותיות אדני, לכן צריך לכוין קודם מים אחרונים בראש השנה בקריאותה.

יז) יתגבר כארי לעמוד באשמורת זה ולעסוק בתורה כפי יכלתו, ובעליות השחר יכוין היחוד לזכירה, שנתבאר בשער היחודים, כי בזה יקנה הזכרון במוחו הטיב. ובבקר יעמוד וילך לבית הכנסת לבוש לבנים, ויתחיל להתפלל תפלת השחר בבכי ותחנונים, כי מי שאין בוכה בימים האלו, אין נשמתו טובה ושלימה.

יח) טוב לומר בכל י' ימי התשובה, בין ישתבח ליוצר, מזמור ממעמקים קראתיך, כי סוד עומק גי' רי"ו, כי הוא גבורה, וכבר ידעת, איך בכל יום מאלו הי', מתעורר א' מי' עמקים, הנזכר בספר יצירה, עומק טוב, ועומק רע וכו'. וזה יום א', עומק ראשית. יום ב', עומק אחרית. יום ג', עומק טוב. יום ד', עומק רע. יום ה' עומק רום. יום ו' עומק תחת. יום ז' עומק מזרח. יום ח', עומק מערב. יום ט' עומק צפון. יום י', עומק דרום. כי כולם הם בסוד רי"ו.

יט) והרמ"ע סידר, יום א' וב' עומק ראשית. (כתר חכמה) יום ג', עומק אחרית (בינה). יום ד', עומק טוב ורע. (דעת). יום ה', עומק רום. (חסד). יום ו', עומק צפון. (גבורה). יום ז', עומק מזרח. (ת"ת). יום ח', עומק רום ותחת. (נ"ה). יום ט' וי' עומק מערב. (יסוד ומלכות).

כ) בליל ר"ה ויה"כ, קודם קדיש בתרא, תקרא פעם א' מזמור, לדוד מזמור לה' הארץ ומלואה, ותכוין באמרך ליהו"ה, נקודו ל' בפתח, י' בשבא, ה' בקמץ, ו' בשבא, ה' בקמץ. (נ"א) י' בשבא, ה' בסגול. ולא יחסרו כל מזונותיו כל השנה. ואם הוא בבית, יאמר אותו אחר קריאת התרנגול בלילות הנ"ל, וזה נקרא שם הפרנסה.

כא) אבינו מלכנו קרע רוע גזר דיננו, תכוין במלת קרע, לשם מ"ב, קר"ע שט"ן, שעל ידו יקרע היום גזר דיננו.

כב) מורי ז"ל, לא היה רוצה ליש אומרים ביום ר"ה וביום השבת אבינו מלכנו חטאנו לפניך, או אבינו סלח ומחל וכו', וכיוצא מפרטי הוידוי והזכרות עונות. וכן נראה מלשון הזוהר, ושאר שאינו וידוי היה אומר.

כג) ליל ב' דר"ה, א"צ לחפש אחר פרי חדש לומר עליו שהחיינו.

כד) מכת"י הרב ז"ל, בר"ה בשעת הוצאת הס"ת, יאמר י"ג מדות ג' פעמים, ואח"כ יאמר רבש"ע ג"פ, כנ"ל בהנהגות חודש אלול. וכן במוסף, וביום ב' כיוצא. ויכוין בכ"ד שמות, היוצאין מכ"ד ספרים כנ"ל בחג שבועות. מכת"י הרב ז"ל, בקשות רחמים בתקוני דעתיקין, שיר למעלות אשא עיני וכו', ואורח צדיקים וכו', כמ"ש בשערי ציון. אח"כ י"ג מדות, ואח"כ מי אל כמוך וכו', ואח"כ מי אל כמוך וכו', ואח"כ ט' ת"ד דז"א, י"י י"י וכו'. (ועיין בסידור הר"י).

כה) מ"כ בסידור של מורי ז"ל, שישאל אדם בר"ה ויה"כ במוסף, באי"ה מקום כבודו, כשיאמר הש"ץ, לבקש א' מג' דברים, או עושר מופלג לעבודתך, או בנים צדיקים וחכמים, או השגת רוח הקודש. ויאמר יר"מ ה' אלהינו ואלהי אבותינו, שתמלא בקשתי בשם י"ה, בנקוד י' בשורוק ה' בקמץ, ניקודו גי' מ"ו, ואלו ב' אותיות י"ה, הם מאי"ה מקום וכו', י' בקיבוץ ה' בקמץ. אח"כ מ"כ שם כ"ד שמות של כ"ד ספרים, כנ"ל בשבועות, ונ"ל חיים שצריך לכוון בהם ג"כ.

כו) שמעתי ממורי ז"ל, כי בודאי מי שיחזור בתשובה גמורה, ויתענה בעשרת ימי תשובה, ימחלו לו כל עונותיו, דהיינו אם חל א' מי' ימי תשובה ביום א', יתכפרו עונותיו אז מה שחטא בכל יום ראשון כל ימיו, וכן ביום ב'

יתכפרו עונותיו שחטא מימיו יום ב' מהשבוע, וזה ודאי בלי ספק. סוד תענית עשרת ימי תשובה, וסוד תענית יה"כ בכל הענוים, וכן ט' באב, וסוד לילו כיומו, הכל נרמז בביאור זוהר פרשת אמור בר"מ, על סוד תב בתיובתא שוי גרמיה בתעניתא, עד דאתי יה"כ, ע"ש היטיב סוד עמוק.

שער הכ"ו

שער השופר

ויתחלק לה' פרקים

פרק א'

א) יכין עצמו אחר קריאת התורה לתקוע בשופר לעורר הזעיר אנפין משינתו. כי כבר ידעת, כי עתה בר"ה בכל שינה על ז"א, שיצא נה"י דאימא ממנו בראש לאה, ועתה מעוררים הז"א משינתו על ידי השופר כמ"ש לפנינו, ויכנסו שוב נה"י דאמא בז"א, ויתן עתה הדינים מתוקים לרחל, כי נמתקו בשינתו ע"י השופר כמ"ש כבר, ויתבאר עוד כ"ז לקמן, בענין התקיעות בעזרת השם.

ב) תחלה יאמר ששה פסוקים, שר"ת שלהם הוא קר"ע שט"ן, ואלו הם: קולי שמעת וגו', ראש דברך אמת וגו', ערוב עבדך לטוב וגו', שש אנכי וגו', טוב טעם ודעת וגו', נדבות פי רצה נא וגו'. ויכוין שקר"ע שט"ן ע"ה, הוא תש"ל, והוא בגימטריא אלהי"ם דיודי"ן שעולה ש', וה' אלהים פשוטים שעולים ת"ל, הרי תש"ל. גם תכוין, כי ש' הוא גי' מצפ"ץ, שממתיק לה' אלהים פשוטים שעולים ת"ל, הרי תש"ל.

ג) והניקוד של שם זה, קרע שטן, כזה: אחר כך יכוין אותו משולב בב' הויות, שם קר"ע תוך הוי"ה א', ושם שט"ן תוך הוי"ה אחרת ובשניהם הי' דהוי"ה קודמת לאות של שם זה. ונקוד הוי"ה: היוד בקבוץ, ההי בחטף פתח, הו' סגול, ה' אחרונה חירק, והוא כזה: **יֱקָהֲרֻעָהּ, יֱשָׁהֲטֻנָהּ**. אחר כך יאמר, יהר"מ ה' או"א אלהי המשפט, שבזכות אלו השמות היוצאין מר"ת אל נא קרב תשועת מצפך, ויכוין אנקתם. פחדך סר תוציאם ממאסר, פסתם. פדה סועים פתח סומים ימינך מצפים, פספסים. דלה יוקשים וקבץ נפוצים סמוך ה' מופלגים, דיונסים. שתקרע המסכים והמקטרגים אשר הם מבדילים ביניך ובין עמך ישראל, ארוממך אלהי המלך המשפט שומע קול תרועת עמך ישראל ברחמים.

ד) אח"כ יברך עליו בכוונה הראויה לברכת המצוה כמ"ש במקומו. וניקוד הוי"ה כמו שהוא בשילוב השמות הנזכר. ובאמרו תיבת קול, יכוין שהקול התחתון מעורר הקול העליון כמ"ש לקמן. ובאמרו מלת שופר, יכוין: הש' דשופר, הוא מספר אלהים דיודי"ן, ופ"ו דשופר מספר אלהים פשוט, ור' דשופר הוא מספר אלהים ברבוע, והרי ג' אלהים רמוזים בשופר.

ה) ועוד יכוין, כי ש"ו דשופר עם י"ד פרקי היד האחוזין בו, הוא גי' ש"ך, סוד ש"ך דינים דבוצינא דקרדוניתא, והם דינין דוכרין כנודע. פ"ר דשופר הם גימ' מצפ"ץ, עם ה' אצבעות שאוחזין בו שהם עצמן שורש לה"ג עולה גימ' פרה, והם גבורות נוקבין, הרי מרומז בו גבורות דוכרין וגבורות נוקבין.

ו) ושופר בא"ת ב"ש, מספרו הוי"ה אדנ"י, הממתיקים דינים אלו של הש"ך ופ"ר, וגם יכוין למלוי האותיות של שופר, הי' דשין, וא' דו', הי' דר', עולה אהי"ה, למתק אלהים פשוטה הנרמז בפ"ו דשופר. והנ' של שי"ן, והו' שני דמלוי ו', וש' של הר', מספרו קס"א וקנ"א ואהיה עם כ"ד אותיותיהם, למתק הג' אלהים הנרמזים במלת שופר כמש"ל.

ז) אח"כ יקחנו בידו, ויכוין בו איך הוא קצר ורחב, ומקום הקצר יהיה אצל הפה למעלה, ומקום הרחב יהיה למטה, והוא צריך לכוון אל מציאת הדיקנא דעתיקא, אשר הוא הכופה כל הדינים, כי כל הכפאת הדינים אינו, אלא ע"י שרשם, כי הדיני עליונים הם עצמן מכפים את הדינין וממתיקים אותם. והדיקנא דעתיקא היא דינים כנודע, ובה עצמה נכפין כל הדינים כמ"ש לקמן. וכבר ידעת איך הדיקנא היא למעלה צרה, ולמטה מתרחבת, ויש בה ב' שמות י"ה י"ה, אשר נמשכים מב' פיאות הראש, כמ"ש זה בענין הי"ג מדות. הם באים מב' אלהים שבב' פיאות הראש, ושם ו"ה א', הוא במיצר הדיקנא, בתיקון א' דדיקנא, ושם י"ה הב' הוא במרחב הדיקנא, שהוא תיקון ו' כנודע. לכן מקום הצר יהיה למעלה דבוק אל הפה, ויכוון שעליון הצר, שם י"ה דתיקון ראשון שבמיצר הדיקנא, והתחתון הרחב שם י"ה הב' שבמרחב הדיקנא, להורידן לאכפיא הדינין כמ"ש לקמן, כי ע"י השופר נתגלה כמ"ש לקמן.

ח) סוד השופר: צריך לידע, מי הוא התוקע, ומי הוא הפה, ומי הוא השופר, ומי הוא הקול. דע, שכבר הקדמנו לך, שעתה ביום ר"ה, הזו"ן בסוד אב"א, וכונתינו לנסר אותן ע"י הדורמיטא דאפילו או"א לז"א. וכבר ידעת סוד הדורמיטא, שהוא העלאת זו"ן הפנימית שלהם בסוד מ"ן בתוך הבינה. ועתה אנו מוציאין אותן ע"י השופר, מתוקנים עם המוחין. והנה סוד שופר, הוא סוד א"מ של ז"ס תחתונות של הבינה. והנה כבר הודעתיך, כי שם ס"ג הוא בז"ת של הבינה בסוד הפנימית, לא בסוד א"מ.

ט) והנה הפה שבשופר, הוא פה הבינה, שהיא עתה תוקעת את הזו"ן לחוץ דרך פה, ואז הם יוצאים ונמשכים משם ולמטה, ואז הם עוברים תוך א"מ של ז"ת שלה, ואח"כ הם יוצאין מתוך השופר הזה. והנה פה שלה, הוא שם ס"ג עם כ"ב אותיות הנמשכין שם, והוא גי' פה. וסוד השופר, שהוא א"מ שלה.

י) ודע, כי הלא כבר בארנו לך, כי ב' מיני דינין הם, א' הוא ש"ך ניצוצין של בוצינא דקרדוניתא, והב' היא מנצפ"ך. אמנם סוד א"מ, לעולם הוא סוד הדינין. והנה שופר זה, כולל ב' דינין אלו. והנה יד האוחזת בשופר, הוא משלמת אל החשבון, והוא, כי הלא אותיות ש"ו משופר, עם י"ד פרקין של אצבעות האוחזין בה, הם סוד ש"ך הניצוצין. ואותיות פ"ר, הם סוד מנצפ"ך שכן עולה בגי', והנה ה' אצבעות היד, הם משלימים לסוד פרה אדומה.

יא) והנה כבר הודעתיך, כי בב' תפוחין דעתיקא, שם הוא סוד ואמת, מדה ז' מן י"ג ת"ד, ובארנו שהם סוד ז' שמות ס"ג, שהם גי' אמת, ומהם נמשכים ז' מלואים של ז' שמות אלו, שכל א' מהם הוא סוד הבל כנודע, והם ז' הבלים וז' מלואים הנ"ל, גי' ר"ס עם הכולל. וכבר ידעת, כי כל מלוי הוא דין, כי מלוי גי' אלהי"ם, ולכן ניתנו לבינה שהוא דין, ואלו הז' מלואים הם בז"ת שבה, כי הודעתיך כי שם ס"ג הוא בז"ת דבינה. אמנם ע"י הקול שמוציא זה הפה תוך השופר, הוא סוד ז' הבלים אלו, שעל ידם נתקנו זו"נ, והם גי' ר"ס, ואחר שיוצאין אז נחלקים, חציו לו וחציו לה, והנה הז"א הוא אות ו' של הויה, והמלכות הוא אות ה' תתאה של השם, וכשהם מתחלקין ר"ס אלו, שהם ב"פ ק"ל, אז לוקחות ת"ת ק"ל א', ומלכות ק"ל א', ומצטרף זה הק"ל של ז"א עם ו' שלו, ונעשה קול. והקל דנוקבא מצטרף עם ה' שלה ונעשית קלה, וז"ס קול שופר.

יב) אמנם כשאדם תוקע, אז פניו מתאדמין, וזהו רומז אל מקור הקולות האלו, שהם ז' הבלים, שהם של ז' שמות ס"ג דבתרין תפוחין דעתיקא, ועי"ז הם מתעוררין הפנים העליונים דעתיקא, שהם ז' שמות דס"ג, ומאירין. וז"ס הארת פני התוקע, ומאירים גם ז"ת דאמא, שהם ג"כ ז' פעמים הבל כמו הפנים דעתיקא, שיש בהם ז' פעמים ס"ג כמ"ש לעיל, וזהו לשון שופר, מלשון שופרא, הוא יופי פנים דעתיקא, המתגלים ע"י השופר כשמתאדמין פניו כמ"ש.

יג) ויכוין להמשיך ש"ע נהורין מפנים דעתיקא, אר"ך אורות לא"א, וק"ן יורדים לז"א, ומשם יורדים לנוקבא כנודע.

יד) העולה מזה, כי סוד הקול היוצא מן השופר, הוא סוד מלוי ס"ג שבז"ת דאמא, לכן כנגדם אנו תוקעין מאה קולות, נגד ס"ג ומלוי שהוא הב"ל, ובין הכל עולה מאה כמ"ש לקמן בפרטות.

טו) העולה מזה הדרוש, כי ע"י הקול שאנו מוציאים מפינו, גורמין שיצאו זו"ן מן הבינה, שעלו למ"נ בתוכה, עתה יצאו מתוקנים דרך פיה, כי נמתקים בג' מקומות שבפיה כמ"ש לעיל.

טז) ומה שתוקעין בשופר הוא, כי אחר שיוצאים מפיה, הן עוברין דרך ז"ת דבינה, והם סוד א"מ שלה מבחוץ, והא"מ הוא חלול כדרך השופר, להלביש מה שבתוכה, והוא סוד דין כמ"ש לעיל, לכן אנו תוקעין בשופר לרמז לזה.

יז) ועוד הוא לשון שופר, כי נתגלה ע"י השופר, יופי פנים דעתיקא וממתיק הדינים דא"מ של ז"ת דבינה. ולכן אנו תוקעין בשופר. ולשון תקיעה הוא מלשון תקיעת יתד במקום נאמן, כי הבינה מוציאים מתוכה ותוקעת אותם תוך א"מ שלה, ואח"כ יוצאים משם ולחוץ, ודי בזה.

יח) אמנם יהיה בידך הקדמה אחת, כי כל המתקות הדינין אינם אלא ע"י שרשם ממש, כי הדינין העליונים אשר הם נמתקים, הם עצמם מכפים את הדינין, וממתיקים אותן בכח אותו ההבל. ולכן אל תתמה מכל מה שכתבנו בענין זה, איך ע"י שרשי הדינין אנו כופין הדין ומבסמין אותו.

יט) והנה תכוין בשופר, איך הוא קצר ורחב, בסוד מן המצר קראתי י"ה ענני במרחב י"ה. והענין, כי סוד המצר הוא, המקום הקצר יהיה אצל הפה יותר למעלה, ומקום הרחב למטה, כי כן הוא במקור שלו כמו שכתב, והוא, כי צריך לכוין אל מציאת הדיקנא דעתיקא, אשר הוא הכופה כל מציאת הדינין כנודע, והנה כבר ידעת, איך הדיקנא למעלה הוא מצר, ולמטה מתרחב. ויש בה ב' שמות י"ה י"ה, אשר נמשכין מב' שמות אלהים שבב' פאתי הראש, כמ"ש בסוד ויעבור די"ג מדות, והם היה"י מן אלהי"ם הנ"ל, ושם י"ה א' הוא במצר, והב' הוא במרחב, והראשון במצר והתחתון במרחב, לכן מקום קצר יהיה למעלה דבוק אל הפה, ויכוין כי על ידי הוצאת הקול זה, בשופר זה הקצר והרחב, תכוין אל ב' שמות י"ה י"ה שבמצר ורחב של הדיקנא, להורידן כאן, ולאכפייא הדינין.

כ) ועתה נדבר בהוצאות הקול, בתחלה אנו מוציאין מן הגרון, אשר בו מתחברים ב' שמות מ"ב, א' מן החכמה, וא' מן אמא. ושניהם כלולים בגרון דאמא, וב"פ מ"ב הם גימ' אחה"ע, ובזה נכפין הדינין. גם תכוין אל סוד גיכ"ק, שהוא החי"ך הסמוך לגרון, שהוא סוד החכמה, המזדווג עם אמא שהוא הגרון שבו אותיות אחה"ע.

כא) והנה אותיות גיכ"ק אחה"ע עולין רי"ו, ותכוין אל סוד רי"ו זה, שהוא זווג או"א ע"י החיך והגרון, בסוד אכלו רעים.

כב) והנה יכוין עתה אל שם ע"ב שבאבא בח"ך, ולשם ס"ג שבאמא שבגרון, אשר ב' שמות אלו הם גי' קל"ה, ועם כללותם הוא קול, והרי עתה לך רמוזים כאן קו"ל וקל"ה, וע"י ב' שמות אלו נכפין הדינין שבהם.

כג) אח"כ אנו מעבירין קולות אלו שהם זו"ן, ע"י ב' שמות אלו ע"ב ס"ג להוציא מן הפה, ותחלה הם עוברין דרך הפה, שאינם סוד החי"ך, כי הח"ך אצל הגרון, שהם סוד החכמה, אבל החניכים שהם שרשי השניים, הם אדרבא דינין, והנה הם ב' חניכים, א' בלחי העליון, וא' בלחי התחתון, והנה חניכים אלו, הם סוד ב' אלהים, היינו אלהים ברבוע העולה ר', והנה כשאלו הקולות יוצאין לחוץ דרך ב' אלהים אלו, הם חוזרין דינין, ואח"כ אנו טוחנין אותן על ידי השניים, והם אותיות זסשר"ץ, והם נמתקים.

כד) ותחלה אבאר לך סוד השיניים, דע, כי הלא מציאת השיניים הם סוד אות א', וכבר ידעת כי א' ב' יודין וו' באמצע, והנה אות ו' היא כפולה, כנזכר בתיקונים, כי מחברה עם י' הראשונים ושניה, כזה: א הרי י"ו למעלה, י"ו למטה, והם ל"ב שיניים שבפה עליון של בינה, והבן אותה. וכבר בארנו, כי הקו"ל שיוצא, הוא ב' שמות ע"ב ס"ג, ובהם ז' יודין, ואמנם הב' יודין של אות א' של השניים הנ"ל, הם מתחברין ונכללים עמהם, ואז ט' יודין הם, והם סוד מ"נ דמנצפ"ך, שהם כחות הדין, כי ט' יודי"ן גי' מ"נ. ונשארין עתה סוד הב' ווי"ן שבאות א', רמוז אל ב' סדרי השניים, העשויין כעין ו"ו כזה, ואז נקרא שחקים, והם שוחקים אותו המ"ן העליון.

כה) וסוד שחיקה וטחינה זו היא, כי הדין כדי לכפותו, צריך לטוחנו ולפררו, שלא יהא דבוק במקום א', ולפררו לפרורים דקין. והנה שם ע"ב ס"ג הנ"ל, היו שם הדינין מחוברין יחד, ועתה ע"י טחינה זו מתפרדין כל א' בפני עצמו, ובזה נטחנין הדינין, והם מתחברין אח"כ ע"י הב' יודי"ן של השיניים ונעשין מ"נ. והרי עם זה נמתקו הדינין אלו, שהם ב' אותיות של מנצפ"ך הכלולים בשופר כנ"ל, שהם אותיות פ"ר משופר. והנה חזר זה המ"ן אחר שנמתק לטעם דבש, כמ"ש וטעמו כצפיחת בדבש. והוא סוד ש"ו משופר, שהוא גי' דבש.

כו) וכבר ידעת, כי שם מ"ה הוא בז"א, והנה אם תסיר ג' מלוין של ע"ב ס"ג ב"ן, יעלו ק"ט, וכאשר תסיר מהם מ"נ הנ"ל, נשארו י"ט, והוא סוד מלוי דמ"ה שהוא י"ט, ואינו ניכר רק ע"י הבל הפה ע"ד הנ"ל, וזהו ויקראו שמו מ"ן, כי לא ידעו מ"ה הוא. והטעם, לפי שמלוי שם מ"ה שבו, הוא בהבלעה, ואינו בפירוש כמו מלוים אחרים. והנה נרמזו בו כל ד' מלוין של ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן. והענין: כי כל מלוי, הוא גי' אלהים, כי לעולם המלוי הוא דין, והוא סוד שרשי הדינין לאכפייא דינין תתאין כנ"ל. והרי אחר שעברו דרך השיניים נמתקו, והיו רחמים.

כז) ואח"כ יוצאין דרך השפתיים להמתיק יותר, והם סוד אותיות בומ"ף. והענין: כי הלא כל ד' מילואים הנ"ל, ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן גי' קכ"ח, גי' ב"פ די"ן, והנה אלה כשנמשכין דרך השפתים, נמתקין שם בסוד בומ"ף, שהוא גי' קכ"ח ג"כ, הרי עד עתה מיתקנו סוד המ"נ מן מנצפ"ך, ונשאר אותיות צפ"ך, והם גי' קץ. והסוד הוא. כי הם נמתקים ע"י ע"ב ס"ג מ"ה הנ"ל, שהם גי' ק"פ, ועם השורש שלהם שהם י' אותיות של המלוי, הרי ק"ץ, גי' צפ"ך. גם ענין אחר, כי כשתוסיף במנין צפ"ך, שם הוי"ה גי' כ"ו, אזי יהיה כולם סוד רי"ו.

כח) ונחזור למעלה, כי אותן ב' חניכים, שהם ב"פ אלהים, אם תעשה אותן בצירוף פכמ"ם יעלה ר', ועם הי"ו שיניים שבסופם הרי רי"ו, למעלה בשיניים העליונים, ורי"ו בשיניים התחתונים.

פרק ב'

א) ענין השופר, מצאתי ביד הר"י ז"ן יצ"ו. שופר הוא ש"ו, וי"ד פרקין אצבעות האוחזין בשופר, הרי גימטריא ש"ך ניצוצין, דמתערין מבוצינא דקרדינותא, דינין דדכורא. ופ"ר הם ה"ג מנצפ"ך, דמתערין מבינה, ועם ה' אצבעות האוחזין בו הם פר"ה, כי ה' אצבעות עצמן, הם שורש הה"ג, דינין דנוקבא, וזהו מלת שופר.

ב) להרח"ו ז"ל, כוונה לתקיעת שופר, דע, כי ג' שרים הם: שר המשקים, שר האופים, שר הטבחים. והם בקדושה, בגרון, ווש"ט, קנ"ה ווירידין, וש' גי' אלהים ביודי"ן, וג"כ גימ' מצפ"ץ, ואלהי"ם ברבוע ר', הרי ש"ר, ואלהים פשוט, הרי שופר. וצריך התוקע לכוין, להוציא הויות הגנוזות בתוך ג' אלהים מגו השופר, ולכן נקרא מכילין דרחמי, כי מכילות הויות בתוכם, ובעבור שהם דינין נותנין הרחמים במדה, ולא בריווח.

ג) מהחברים זלה"ה, סוד קנ"ה ווש"ט, דע, כי ש"ך דינין הם באמא עלאה, ונעשין בה מסוד ל"ב אלהים שבה, הנעשין מל"ב נתיבות חכמה, וכל א' כלול מי', גי' ש"ך דינין. והנה הבינה נקרא שופר, ש"ו, והם הי"ד פרקין האוחזין בשופר, גימ' ש"ך דינין. וסוד שופר זה, היא הקנה, המוציא ז' קולות, שהם קול ה' על המים וכו', שהם פנימית מוחין דזו"ן. ועל ז"ס נאמר על הקנה דבינה, עה"ב אין בו לא אכילה ולא שתיה, כי שם הם ז' קולות לבד. אמנם ושט נמשך למטה, כי קנה אינה נמשך רק עד ריאה, ששם מוציא ז' קולות, אך וושט מתפשט עד בני מעיים, ומשם יוצא מאכל ומשקה, ובו נכנס, והוא נגד עה"ז, שיש בו אכילה ושתיה, והוא נגד חיצונית זו"ן, ולכן וושט גי' שט"ו דינין, ועם ה' דבינה הרי ש"ך דינין, ושט"ו גימ' ז"פ אדם, שהם ז' מלכי אדום שנתבטלו, וז"ס שט"ו העם ולקטו.

ד) סוד השופר ושיעורו, בארנו אותו בפרשת פנחס באומרו קנה שית עזקין בקנה וכו'. יקח שופר ביד ימין, ויכוין ששיעורו טפח, נגד י' שבחכמה. והשופר, נגד בינה. וכשיתקע, יכוין הוי"ה הנעשה בקול שופר: י', פיו קצר. ה', הבל המכניס. ו', קול הנמשך, כלול מחג"ת. ה', הבל היוצא. וז"ש בגמרא, שיראה לכאן ולכאן, הוא עליון הנראה נגד כתר, והתחתון נגד דעת המשפיע אל כל העולמות.

ה) וניקוד שם הוי"ה דברכת שופר, יהיה: קיבוץ, שב"א, סגו"ל, וחיר"ק. וכשאומר קול שופר, יכוין, בקול תחתון שיעורר לעליון, ובשופר יכוין לכל הדינין: **ש'** דשופר, אלהים דיודי"ן. פ"ו, אלהים פשו"ט. **ר'** אלהי"ם ברבוע. וימתקו בקול הוי"ה אהי"ה אדנ"י י"ה, ועוד ט' הנותרות, למתק ה' אותיות אלהים, וג' שמות אלהים הנ"ל, שפו"ר וכולל. גם שופ"ר בא"ת ב"ש, בפו"ג, גימ' הוי"ה אדנ"י, יוצאין משופר. גם בפו"ג גי' הוי"ה וס"ג וב' כוללים, ועיין במ"א.

ו) סוד השופר בר"ה, כי ביום ר"ה עולה א"פ של הזו"ן בתוך הבינה, להמתיק כל בחי' הדין בפה התוקע, וההבל היוצא מפיו ונכנס בתוך השופר, ופוגע בז' הבלים אשר בתוך הבינה, ומוציא ר"ס אורות, כמנין ז"פ הבל, ומתחלקין ק"ל לז"א שהוא ו' ונעשה קול, וק"ל לנוקבא שהוא ה', הרי קל"ה. ויכוין בז' שמות ס"ג, שהם גימ' אמת, תיקון ז' דעתיקא, תרין תפוחין. ותמשיך מאותן פנים עליונים שהם ש"ע נהורין, ארך מהם נשארין בא"א, וק"ן אורות יורדין לזעיר אנפין.

ז) הפה הוא שם ס"ג וכ"ב אתוון, והבל היוצא ממנו ל"ז מלוי ס"ג, שהוא הפה הנ"ל.

ח) השפתים: הם בום"ף, מלוי ד' הויות, ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, שהם גי' קכ"ח, היוצאים דרך השפתים. החיך: גיכ"ק, והם ג' מלוים הנ"ל שהם קכ"ח, וד' כוללים של ד' מלואים, וא' כולל לכולם, הרי קל"ג.

ט) הגרון: אחה"ע, ב"פ מ"ב, ותצרפם לאותיות של החי"ך והגרון, שהם אחה"ע גיכ"ק, הם גי' ע"ה רי"ו וא' יותר.

י) וסוד תקיעות של ר"ה, שלושים מיושב, ול' במוסף בלחש, ושלשים בחזרת מוסף, ועשרה אחר הקדיש של תתקבל, הם מאה קולות, נגד שם ס"ג ומילוי ל"ז הרי ק'.

יא) (מע"ח, כוונת של תקיעת שופר דמיושב הם ככוונת תקיעת שופר בלחש.

יב) הרמ"ז נ"ל, שיכוין בר"ת לשמוע קול שופר, גי' ת"ל, ה"פ אלהי"ם. וס"ת הוא **ש'**, אלהים ביודי"ן, שם מצפ"ץ, הרי בין ר"ת וס"ת היא תש"ל, גי' קר"ע שט"ן. אמר הרמ"ז, נ"ל, שסוד נקודת הוי"ה השופר, הוא סוד המרכבה. הוד, גבורה, נצח, חסד. וז"ס איהו בנצח, ואיהי בהוד. ודע, כי הוי"ה זו בנקודת אלו, היא העשירית של י' שמות, שהיה מזכיר כ"ג בי"ה ג"כ. ולפי סוד היא העליונה, ושם סוד הכסא והמרכבה.

יג) עוד נ"ל עיקר, בד' נקודות אלו, רמוזים כל סוד התקיעות, דהיינו תשר"ת הנ"ל, וזה תכוין, בהשכילך סוד גדלות ז"א שבג"ר, דחסד עולין לחכמה, ושל נצח לחסד. ושל גבורה לבינה, ושל הוד לגבורה. וא"כ הוד וגבורה מתעלין, להיותם גבורה ובינה. וכן נצח וחסד מתעלין, להיות חסד וחכמה. באופן שיש בד' נקודות סוד המוחין, חכמה חסד ובינה גבורה. וזהו הכוונה דתקיעה, שכסא של ד' רגלים הם בתקיעה, ד' על ראש ז"א.

יד) ואח"כ בשברי"ם, נכללים גבורה ובינה בהוד אמא, היינו סוד ב' נקודת של י"ה, ולפי שנכללין בהוד דאמא, ונמשכין עד הוד ז"א, לכן הקיבוץ קודם ביוד. ואח"כ בתרועה, גבורות מתחברות עם החסדים, היינו נקודת ה"ו, ה' בשבא ו' בסגול. אח"כ נכנסין נצח וחסד תוך ז"א היינו נקודה ו"ה ו' בסגול ה' בחירק, שהרי עדיין לא נכנסו עד הנה חסד ונצח לכן רמזו הם, משא"כ בגבורה ובבינה שהם נכנסו, והבן זה היטב.

טו) ואם תמנה הסך נקודות ב' הויות אלו, הנכללות בשם קר"ע שט"ן, תמצא שעולין עם קר"ע שט"ן רס"ד, והם סוד טרמוט, והיינו סוד ג' אלהים שסודם בגרון, וסוד שופר שבגרון, עם ה' אותיות אלהים עולה רס"ד.

טז) וסוד שופר: ש', אלהים ביודין, פ"ו, גי' אלהים, ר' אלהים ברבוע. ש"ו עם י"ד פרקין, ש"ך. פ"ר, מנצפ"ך.

יז) והנה תחלת הכל, תכוין לדיקנא, ששם שורש הדינין, כי מתפשטת ממ"ס שבתוכם, בכח גבורות דעתיק, ובכוחו נעשה מדות של רחמים, כי הדין עליון נותן מדה וקצבה, בסוד בוצינא דקרדינותא, והוא לישיבת העולם, לכן בדין עליון העיקרי לכל הדינין, בו נכפין הדינין, ועיקר כוונתך בדיקנא, יהיה בתיקון א', הנקרא א"ל, ובו' שהוא ורב חסד, שכולם סודם במידת גבורה, שהרי המקיפין מלכות גבורה, ובפנים בינה והוד. אמנם בב' תיקונים הנ"ל, יש ב' אותיות י"ה י"ה, ותיקון הא' במצר, והב' במרחב, וז"ס מן המצר וכו'.

יח) נלעד"ן, שיכוין זה בשופר, כי ש' שהיא בראש, סוד יו"ד פעם ה"י. וריש שהוא בסוף, הוא יו"ד פעם ה"ה שהוא י"ה שבתוך השופר, הוא פ"ו אלהים, שב' שמות של י"ה, ממנו ומשם אלהי"ם המתפשט בדיקנא. וסודו, אלהי"ם בנקודתו, עולה ע"ה גי' זק"ן, והשמות יקה רועה ישה טונה, ב' מוחין ימינים שהם בסוד א"ל, מושכין את השמאלים ונעשה כסא של ד' רגלים חו"ב חו"ג, בסוד המקיפים ע"כ מהרמ"ז.

יט) כוונת התקיעות, הם סוד קר"ע שט"ן, שהוא עם הכולל תש"ל בגי', והוא שם אלהים ביודי"ן גי' ש', וה' אלהים פשוטים ת"ל, הרי תש"ל. גם תכוין, כי הוא גי' מצפ"ץ, שממתיק לה' אלהים פשוטים ת"ל, הרי ת"של.

וצריך לחבר ולשלב זה השם, עם שם הוי"ה, כזה: יֱקַהֲרֻעָהּ, יֱשַׁהֲטַוֻּנָהּ. שהוא קיבוץ פת"ח שב"א חולם סגו"ל שבא חיר"ק.

פרק ג'

א) נלע"ד, כי ב' שופרות הן, שופר קטן של עה"ז, בתבונה. ושופר גדול של לע"ל, בבינה עלאה. גם נלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל, תקיעות דמיושב הן בתבונה, ושל מוסף בבינה, כי שם עלייתן במוסף. ובענין תקיעות שופר תשר"ת תש"ת תר"ת: נלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל, כי תשר"ת בראש ז"א דאצילות, תר"ת בראש הבריאה, לפי ששם מקום הדינין, ומתקבצין שם, כי כבר נסתיים האצילות, ואע"פ שמלשון הזוהר פרשת אמור בסדרא תליתאי הוא תר"ת, הוא דאנו מסלקין ומחזירין אותן לעלות למעלה. הכוונה הוא, כי אחר שתחלה היותו בז"ונ אע"פ שהיה באצילות, כיון שעתה הוא בראש הבריאה, מיקרי עלייה.

ב) או אפשר ששמעתי ממנו, כי תשר"ת באצילות ותש"ת בבריאה, תר"ת חוזר לאצילות. גם אני מסופק, אם כל אלו הפירושים אינם.

ג) אך הענין הוא, כי בפעם א' שהם י' קולות, שהם תשר"ת תש"ת תר"ת הראשונים, הם באצילות. וי' קולות אמצעים. הם בבריאה. וי' קולות אחרונים חוזרים לאצילות. (או אם י' ראשונים בז"א דאצילות. וי' אמצעים בנוקבא, וי' אחרונים הם בראש הבריאה) ס"א (וכן בל' קולות אמצעים, וכן בל' קולות אחרונים. ואח"כ בי' קולות אחרונים, אנו מכוונים בראש ז"א דאצילות).

ד) גם תקיעה גי' תקפ"ו ע"ה. וגי' שופר, והוא ג' מוחין דאלהים, א' ביודין, וא' דאחוריים, וא' פשוט, הכל גי' שופר. ויש ספק אם שמעתי מפי מורי זלה"ה, אח"כ זכרתי שהיה אומר מורי ז"ל, כי שברים הם דינא קשיא (ס"א, תקיעה ראשונה בז"א, והוא בחסד, והיא לאה. ותרועה הוא דינא רפיא, (ס"א תקיעה אחרונה חוזר לז"א) והיא רחל.

ה) א"מ: כי לאה היא ס"ג, וע"ה גי' דין. ורחל אדני, תסיר א' נשאר דין).

ו) וכוונתינו להמשיך מוחין אלו להם, ולכן אנו עושין תחלה תשר"ת, כנגד שתיהן. והיותו ג"פ תשר"ת, כבר אמרנו, שהוא א' באצילות, וא' בבריאה, וא' להחזירם באצילות. ואח"כ, מספק אנו עושין תש"ת, כי אין לנו עתה המשכה אלא ללאה (ס"א וג"כ ג"פ תש"ת ע"ד הנ"ל, באצילות ובבריאה ובאצילות) ואולי אין כל הכוונה אלא לרחל, שהוא סוף הכוונה, לכן עושין תר"ת. (ס"א וג"כ ג"פ תר"ת ע"ד הנ"ל.)

ז) ענין השופר, כבר בארנו שהוא א"מ של בינה, לכן נקרא שופר, מלשון שפופרת, כי הוא חלול, כי הוא א"מ המלביש הפנימי, והוא חלול כדי לקבל מה שבתוכה. גם הוא לשון שופרא, כי הוא יופי של פנים דעתיקא המתגלין ע"י השופר כשמתאדמין פני התוקע.

ח) להרמ"ז: לפי מה שאנו נוהגין לתקוע במוסף, בלחש, יכוין כי בהם עולין זו"נ בגבורה דאמא. ובחזרה יכוין בתקיעות אלו. שהם בבינה דאמא, ששם עולין זו"נ. והכוונה בכלל, שבתקיעות מיושב, באים לזו"נ מוחין מתבונה. ובלחש, באים מוחין מהתפשטות ו"ק דבינה, מהמוחין שבהם. ובחזרה, משרשם הם מחב"ד דבינה. ויש לכוין בלחש ובחזרה, בכל תשר"ת הראשונים, לקבל חו"ב וח"ג, שיהיו אל ראש ז"א. ואין לכוין בשינה,

כמו שמכוין בתשר"ת דמיושב, ובתשר"ת הב' דלחש, חזרה לבריאה, שהיא עתה במקום ז"א, שעלה הוא לבינה (היינו בלחש הבריאה עומדת בו"ק דז"א, ובחזרה עומדת בחג"ת חב"ד נה"י דז"א. ובתשר"ת הג' דלחש, חזרה לחזור למקומה לבינה, (או לגבורה דאמא, או לבינה דז"א) ובתש"ת ובתר"ת דלחש, חזרה בלאה ורחל. ובי' אחרונים, בז"א ולאה ורחל, בהארה הכולל אותן. ולא יכוין בזה תשר"ת אחרון למוחין חדשים, אלא להארה הכולל במוחי ז"א ולאה ורחל בתש"ת ותר"ת, כמ"ש לפניך כל זה בפרטות. ולפי שנהגו חכמי צרפת שלא לתקוע בלחש, נלע"ד שכוונת שלושים השניים, שהם בחזרת עמידה תוספת מוחין לז"א וללאה ולרחל בבינה, ולצורך בריאה שעלתה באצילות, ותשר"ת א' בבינה, (היינו בגבורה דאמא) הב' לבריאה שעלתה באצילות, הג' לחזור לאצילות. ותש"ת ותר"ת ללאה ולרחל.

ט) השלשים קולות שאחר עמידה, שנוהגין בני אשכנזים הם מבריאה שבאצילות, להשפיע ביצירה שגם היא באצילות, לפי שהבריאה במקום חב"ד דז"א, והיצירה במקום ו"ק דז"א, כנודע במנחת שבת. וי' אחרונים חוזר לזו"נ שבבינה, לחזור ולקשור המוחין במקומן, כמ"ש אי"ה עכ"מ.

י) ועתה נבאר סדר התקיעות: תשר"ת, תקיעה ראשונה פשוטה, ויכוין כי תקיעה גי' עשר י"ה. פי': שתמשיך ק"ן נהורין, שהם גימט' י"פ י"ה, מאבא הנקרא י"ה, לז"א, ומשם לנוקבא. ותכוין, כי תקיעה שיעורה ט' טורמיטין, סודם יתבאר באחרונה בע"ה. ותכוין, כי כל סוד התקיעות האלו, הם בסוד שם כ"ב של ברכת כהנים כמ"ש בע"ה. והנה תקיעה, הוא שם פסת"ם עם ד' אותיות והכולל. גם תכוין, כי זה נקרא תקיעה פשוטה, וכבר ביארנו מלת תקיעה. והנה מלת פשוטה, גימ' ת', סוד ד' יודין שמשם ע"ב דיודין, כי תקיעה פשוטה, הוא בסוד החסד, שהוא גי' הוי"ה דע"ב ביודי"ן.

יא) שברים: ט' טורמיטין אחרים הם ח"י, עם ראשונים של תקיעה. שברים גי' אלהים דיודי"ן ש', אחוריים דאלהים פשוט גי' ר', וב"ן אותיות שיש באלהים פשוט ומלוי ומלוי דמלוי, הכל הוא תקנ"ב, כמנין שברים. ותכוין לכלול שם ב"ן זה של אלהים, עם שם ב"ן דהוי"ה דההי"ן, כי שם ב"ן דההי"ן, הוא סוד ים העליונה, וב"ן אותיות דאלהים הנ"ל, יורדין שם במלכות, ונעשין שם סוד גלי הים, ומתגעשים ורועשים שם, ומשם נאחזין החיצונים הנקראין אלה, בסוד אלה אותיות שיש בפשוט ומלוי ומלוי דמלוי של ב"ן דההין, שהם גי' לאה. והם סוד לאה טורמיטין, שיש בסימן תשר"ת, ד"פ ט' הם לאה. גם תכוין לשם פספסי"ם דיונסי"ם, שהם גי' תק"י, ותכוין עמהם מ"ב אותיות שיש בשם מ"ב אבגית"ץ, הרי תקנ"ב כמנין שברים.

יב) תרועה, גי' תרפ"א, ועם ה' אותיות והכולל שלהם, הרי תרפ"ז, שהם גי' ד' הויות של ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, וג' אהי"ה דיודין דההין דאלפין. גם הוא גי' אדנ"י במלואו תרע"א, ועם י"ב אותיות המלואין שלה, וד' אותיות השורש גי' תרפ"ז ובנוסח אחר מצאתי ג"כ, כי תרועה חסר ו', גי' אדני במלואו וד' אותיות מהשורש, גי' תרע"ה. ושעורה ט' טורמיטין. ומצאתי ג"כ (בנ"א) שנמחק בדיו והעביר עליו קולמס וכתב שם, כי תרועה הוא אדנ"י במילואו, עם כללות ט' טורמיטין. גם תכוין, כי תרועה גי' שם פסת"ם במילוי כזה, פא סמ"ך תיו מם.

יג) א"מ, ואני הכותב אינו מבין דבריו של הרב, הלא סתם ת"ו בכל מקום בלא יוד, כזה ת"ו, כדמשמע בברכת המזון. א"כ השם פסת"ם במלוי עולה תרפ"ז, מכוון כמ"ש תחלה. תרועה עם האותיות וע"ה, כמנין ד' הויו"ת מלאים וג' אהיה מלאים כנ"ל עכ"מ. ונ"ל חיים, כי הם י' יתירים, ומתוך זה הבנתי הנ"ל. וכך נ"ל פסת"ם במלוי הנ"ל, הוא תרועה, והעשר העודפים אליו תחברם עם אדנ"י במלואו, והוא ג"כ גי' תרועה, וזהו האמת כנלענ"ד מתוך כתבי.

יד) תקיעה אחרונה, עם ה' אותיות והכולל, גי' שם אנקת"ם. גם תקיעה זו גי' פסת"ם, כנ"ל בתקיעה א'. כל המספר של הטורמיטין של תשר"ת הם גי' ב"ן. ונלענ"ד, כי בכל פעם יש לאה טורמיטין, שהם ל"ו אותיות דב"ן כנ"ל. נמצא כי ג' תשר"ת, הם ג' לאה, והם ח"ק טורמיטין והוא סוד כי חק לישראל הוא משפט, הנאמר בר"ה יום הדין. ותכוין שהם ב' שמות ס"ג מ"ה, שהוא סוד אמא עלאה וז"א.

טו) תש"ת, תקיעה ראשונה פשוטה ע"ד הנ"ל, שהוא תקיעה גי' עשר יה, ר"ל י"פ י"ה הם ק"ן, להמשיך נהורין מאבא לז"א, ומשם לנוקבא. גם הוא גי' פסת"ם, ופשוטה גי' ד' יודין דע"ב, גי' ת', כנ"ל והם ט' טורמיטין.

טז) שברים: אלהים מלא ביודין, ובאחור י', וב"ן אותיות כנ"ל, גם שם הוא פספסי"ם דיונסי"ם, עם המ"ב אותיות דשם מ"ב כנ"ל, והם ט' טורמיטין.

יז) תקיעה אחרונה, עם אותיות והכולל, גימטריא אנקת"ם. כל מספר הטורמיטין דתש"ת, הם ז"ך טורמיטין, שהם כ"ז אותיות של המלוי דאהי"ה, וג"פ תש"ת הם ג"פ כ"ז טורמיטין, והם ג"פ ז"ך אותיות שיש במלוי המלוי דאהיה, שיש בג' מלוי שמות אהי"ה, א' דיודי"ן, ב' דיודי"ן ג"כ, ג' אלפין. ונ"לח, כפי זה נמצא שבתש"ת הא', יהיה
כ"ז טורמיטין לאהי"ה ביודי"ן, ובתש"ת ב' לאהיה ביודי"ן גם כן, ובתש"ת ג' לאהי"ה באלפי"ן. כל הטורמיטין שבג' פעמים תש"ת, שהם פ"א טורמיטין, ותכוין לבטל כח האף הגדול, בשם י"ה אדנ"י שהוא גי' אף עם הכולל. גם תכוין ליה"ו דשם מ"ה מלא באלפין, הוא ט"ל, ובשם ס"ג המ"ב שלו, נמצא מ"ב וט"ל גי' אף.

יח) תר"ת, תקיעה ראשונה תכוין ע"ד הנ"ל, המשכת ק"נ נהורין כנ"ל, גם לשם פספסי"ם, גם במלת פשוטה לד' יודין של ע"ב כנ"ל.

יט) תרועה, תכוין כנ"ל גם כן, ז"ך טורמיטין יש בתר"ת, ותכוין כמו בתש"ת. אבל כשתחבר ג"פ ז"ך טורמיטין דתר"ת שהם פ"א טורמיטין, לא תכוין כנ"ל בג' תש"ת, רק כוונה אחרת, והוא, כי תש"ת הם שברים דינא קשיא, ונקרא אף הגדול, ותר"ת הוא דינא רפיא, ואינו אף קשה, לכן מה שתכוין הוא, כי על ידי אף טורמיטין, יכנע אף רפיא. בסוד מ"ה דאלפי"ן ול"ו אותיות משם ב"ן כנ"ל, הרי אף. גם תכוין אל י"הו שם מ"ה דאצילות דאלפי"ן גי' ט"ל, ועם מ"ב דשם מ"ה גם כן, הרי אף ג"כ.

כ) וג"פ תש"ת, וג"פ תר"ת, וג"פ תשר"ת, הם שלשים קולות דמיושב, תכוין שיש בהם ר"ע טורמיטין, ותכוין לבטל היצה"ר של עבודה זרה, בר"ע טורמיטין אלו. והל' קולות במוסף בלחש, תכוין לבטל היצה"ר של ג"ע, ונ"ל דחזרת מוסף לבטל היצה"ר דש"ד. והי' קולות אחרונים אחר התפלה בקדיש תתקבל, לבטל היצה"ר של לה"ר.כא) כל מספר הטרומיטין של מאה קולות הם תת"ק, מנין שם שד"י במלואו, הם תתי"ד. ועם שם אלהים פשוט הרי תת"ק ויכוין לשבר כחות הדין של אלהים, ע"י שם שדי במילואו.

כב) והק' קולות עצמן, הם ס"ג ול"ז מלוי כנ"ל, נחלק עתה התשר"ת לבדם הם י"פ תשר"ת, הם י"פ לאה טורמיטין, כמנין שט"ן עם כולל, ותכוין לבטל כח השטן, ע"י השטן דטורמיטין והכולל שיש בי"פ תשר"ת. י"פ תש"ת, הם י"פ ז"ך טורמיטין, כמנין ר"ע. ויבטל כח חיצונית הנקרא רע, הממונה על מצות ל"ת, דינין תקיפין שהם שברים כנ"ל. י"פ תר"ת, ג"כ י"פ ז"ך טורמיטין, גי' ר"ע, לבטל היצה"ר הממונה על מצות עשה לבטלם, ואינן דינין קשה התרועה כמו השברים.

כג) ונבאר עתה שורש מלת טורמיטין מה ענינו, דע טורמיטין גי' ג"פ אלהים. ונלעד"ח, שהוא עם ה' אותיות והכולל. והנה בתקיעה א', שיעור ט' טורמיטין הם ז"ך אלהים פשוטים, והם גי' כ"ז פעמים פ"ו, שהם ה"פ דין, ויכוין להמתיקם בב' אהיה דיודין שהם שכ"ב. ונלעד"ח פי' הדברים כי אחוריים של אדני במלואם גי' אלף תתקע"ח. ומספר האותיות הם ל', תסיר י"ב אותיות המלוי, נשארים ח"י אותיות, ונקרא אותיות של אחוריים, תוסיף עליהם ד' אותיות אדנ"י הפשוט, הם כ"ב אותיות, תוסיף כ"ב על אל"ף תתקע"ח, הם ב' אלפים, תוסיף ש"ך ניצוצין, הרי ב"א וש"ך, ועם ב' כוללים של אדנ"י וש"ך ניצוצין, הרי ב"א ושכ"ב. אחר כך תמתיק כל זה, בב' אהי"ה העולין שכ"ב, כי הלא כל חשבון הנ"ל היה בלתי כוללים, הם ב' אלפים משם אדנ"י וש"ך, והנה ב' אהי"ה הנ"ל שכ"ב, עם ש"ך תמתיק ש"ך דינין, ועם הב' תמתיק ב' אלפים דאדנ"י כנלע"ד.

כד) והנה נמצא בכל תקיעה היא ט' טורמיטין ע"ד הנ"ל, תכוין בתקיעה א', להמתיק ט' טורמיטין שהם ז"ך אלהים כנ"ל, ולמתוק גם אחוריים דאדנ"י, עם הש"ך דינין כנ"ל, והכל ע"י התקיעה הפשוטה שסודה בשם ע"ב דיודין שהוא גי' חסד, והוא ממתיק לכל הדינין הנ"ל, והוא רומז לכל מלה הפשוטה כנ"ל, שהיא גי' ד' יודין דע"ב, גימ' ת', ורומז אל החסד, ומתפשט וממתיק לכל הדינין הנ"ל.

כה) אחר כך בג' שברים, תכוין כי הם הדינין העומדין בגרון, כנודע כי השבר הוא ג' טורמיטין ומג' שברים הם ט' טורמיטין. והענין כי תחלה שורש הדינין שבגרון, הם ג' אלהים, שהם סוד טורמיטין כנ"ל, וכן גרון גי' ג"פ אלהים, לכן כנגדן ג' קולות, ג' שברים, ואינם קול א' כמו תקיעה, רק ג' קולות, ג' שברים, כמנין ג' אלהים אשר שם בגרון כמנין גרון. ואח"כ מתפשטין, ונעשין ג' של ג' ג'. שהם ט' טורמיטין, ותכוין להמתיק דינין אלו ע"י החסד שבגרון, והם אותיות אחה"ע גי' פ"ד, שהם גי' ב"פ מ"ב משם ע"ב דיודי"ן, שהם סוד ב' טיפין דמ"נ שבבינה בבחי' הגרון כמבואר, והוא משם ע"ב דיודין. אח"כ תקיעה אחרונה, תחזור ותכללם ביחד, כי אז נתפשט בבחי' קולות ג' שברים כנ"ל, ועתה חזרו לקול א' של תקיעה א' פשוטה.

פרק ד'

א) אמנם עתה נשאר לבאר לנו, מציאת סדר התקיעות תשר"ת תש"ת תר"ת, ובזה נבאר מ"ש בזוהר פרשת אמור דנ"ד, סדרא קדמאה, סדרא תנינא, סדרא תליתאי. דע, כי כבר בארנו, כי ביום ר"ה ננסרין הדינין, וסוד הענין, לפי שאחורים של ז"נ הם כולם דינין, כי כולם הם סוד אלהים, ולכך הם דבוקים זה בזה אב"א. וכשרצה המאציל העליון להחזירה פב"פ עם בעלה, הוצרך לנסר כל הדינין אשר באחור הז"א, ולתתם כולם אל הנוקבא, וישם חסדים במקומן, בסוד ויסגור בשר תחתנה, ואז יהיה הזכר כולו חסדים, והנוקבא כולה דין, ובזה אין להם שום דבקות זה עם זה אב"א, ויפרדו איש מעל אחיו, ואחר כך יתבסם דיני הנוקבא, ויחזירה פב"פ.

ב) אמנם קודם הנסירה, צריך שתקדים סוד השינה, וע"י השינה אז בא הנסירה, והנה סוד השינה הוא סוד הסתלקות פנימית הז"א למעלה, והוא סוד המוחין שלו, והם חו"ב חו"ג אשר נתלבשו בנה"י דבינה כנודע, ונכנסו בג' חללי דגולגלתא, ועתה חזרו לצאת ממנה נה"י דבינה, עם הד' מוחין המתלבשים בתוכה, ויצאו ממנו למעלה בראש ז"א, בסוד א"מ לבד, ואז נשאר הוא ישן.

ג) אמנם כבר ידעת, כי הז"א בשורש שלו תחלה, היה סוד ו"ק לבד, ונתעלו אח"כ חג"ת שלו בסוד חב"ד שלו, כדי שבתוכם יתלבשו הנה"י דבינה עם המוחין, א"כ הרי כי בחי' חג"ת העיקרים הראשונים, אשר עתה יקראו חב"ד, הם ישינים עתה, כי נסתלקו מהם המוחין, ואלו הג' קוראם בזוהר אברהם יצחק יעקב.

ד) ודע, כי אלו המוחין שנסתלקו מן הז"א, הנה הם חו"ב חו"ג, והם מתלבשים בנה"י דבינה. ודע כלל אחר, כי חו"ג אלו שהם ב' עטרין, בהיותן מלובשים ביסוד דבינה, יש בנתיים בחי' א' המחברם, והוא נקרא ת"ת, וז"ס הדעת המחבר שניהן. נמצא כי ב' עטרין אלו עם הבחי' המחברם נקראים חג"ת, והם מוחין של אברהם יצחק יעקב הנ"ל, ונקראים רישי דלהון.

ה) ואמנם דע, כי כאשר נסתלקו אלו המוחין מרישא לז"א, נשארים על ראשו בסוד א"מ. אך דע, כי ב' מוחין לבדם שהם חכמה וחסדים נשארין בסוד א"מ, אך בהמוחין אחרים בינה וגבורה, נסתלקו עם הבינה עצמה מלובשים בה, ולא נשארו אפילו בסוד א"מ. והב' אחרים יצאו מנרתקן שהוא נה"י דבינה, ונשארו ברישא דז"א בסוד א"מ. וז"ס הנזכר פרשת אמור דצ"ט, תא חזי, כד האי שופר עלאה דנהירו דכולא ביה אסתלק, פי': כי השופר הוא נה"י דבינה, אשר בתוכם מתלבשים המוחין, וז"ש דנהירו דכולא ביה אסתלק, ר"ל שנסתלקו עם המוחין למעלה, ויצא מתוך רישא דז"א, ובזה לא נהיר לבנין, ואז נשארים ישינים בסוד דורמיטא.

ו) גם בזה תבין מ"ש בזוהר שם, אברהם לא איתדבק בהאי נהר כמו יצחק, פי': כי סוד החסדים והחכמה, שהם מצד אברהם לא נסתלקו עד הבינה, רק נשארו בסוד א"מ. משא"כ ביצחק, שנסתלקו עם ההוא נהר שהוא בינה. אמנם עתה כוונתינו להחזיר אלו המוחין עצמן, שיצאו מכאן, ויתלבשו בשופר עצמו שהוא נה"י דבינה, ויחזרו להתלבש במוחין דז"א.

ז) ונבאר תחלה סוד תשר"ת הראשונה, היא תקיעה, והנה תקיעה בסוד אברהם, והנה תוקעין, ומעלין זאת התקיעה היוצאת מפיו, שהוא סוד ההבל שהוא מלוי ס"ג, והנה כל הבל הוא סוד א"מ, ואז עולה ומטי לגבי דאברהם, פי': שמגיע עד אברהם עצמו, שהוא חסד של ז"א, כי שנעשה אח"כ ממנו סוד חכמה חללא דגולגלתא אשר הוא ישן כנ"ל, ואז אח"כ עולה למעלה, בסוד ההוא עטרא דחסדים, מוח חכמה העומדים בסוד א"מ כמש"ל, ואז מושך אלו הב' מוחין בינה וגבורה שנסתלקו למעלה עם הבינה כנ"ל, ומורידין למטה אצלו בסוד א"מ, ובזה הם כל הד' מוחין בסוד א"מ. והוא עתה בסוד כסא עם ד' רגלים, וזה שאמר ואתער הוא ואתקין לכורסייא, כי ד' מוחין הם עתה בסוד ד' רגלים, וז"ס והוכן בחסד כסאו.

ח) ולזה יאמר ומטי לגבי דאברהם, שהוא כלי לקבל המוח, ושרייא ברישא, היא המוח עצמו. אמנם לא תמצא ביעקב ויצחק שיאמר בלשון זה, ושרייא ברישיה, לפי שעתה הכוונה שלו הוא, שישרו וינוחו שם ממש, להוריד ב' המוחין אצלו בסוד א"מ. אבל ביצחק ויעקב, אין הכוונה לנוח ולישאר שם, רק להורידן בפנים בסוד מוחין.

ט) והנה עם תקיעה זו, הוא אותיות תקעי"ה, כי לשון תקע הוא מלשון נתקע ביבמתו, שהוא לשון זווג. וי"ה הם או"א, הנה ע"י זווג ותקיעה זו, נמשכין מן חכמה שהם ב' מנצפ"ך גי' תקע, עם י"א, ונמשכין א' לבינה בנקודת יסוד שבה, וא' מנצפ"ך למלכות, וז"ס ה' בחכמה יסד אר"ץ, כי ע"י חכמה, נמשכין מנצפ"ך למלכות הנקרא ארץ ביסוד שבה, וז"ס יסד ארץ ולא אמר ברא ארץ, או יצר ארץ. והנה ב' מנצפ"ך אלו, הם א' לבינה וא' למלכות, נמשכין ע"י הב' מוחי שאמרנו, שהם בינה וגבורה, מנצפ"ך א' בסוד הבינה דז"א, מנצפ"ך ב' בעטרא דגבורה, שהוא עטרא דמלכות. (ס"א נמשכין אותן ב' מנצפ"ך בב' מוחין דז"א. א' לבינה דז"א, וא' לעטרא דגבורה, ועל ידו יורד המנצפ"ך הב' אל המלכות).

י) וענין המשכת המנצפ"ך מן החכמה. עם היותן גבורות, הטעם הוא, כי שורש החכמה הוא לעולם גבורה, כנודע כי גבורה דעתיק הוא בחכמה דא"א, הרי כי לעולם שורש החכמה הוא גבורה, והרי איך ע"י תקיעה זו שהיא סוד אברהם, ננסרו דינין דמנצפ"ך לתתא.

יא) אח"כ סוד השברים הם בסוד יצחק. והענין הוא: להוריד אותן הב' מוחין בינה וגבורה בפנים, והטעם שאלו מקדימים לכנס, כי הוא יום דין, והם מקדימין תחלה. והנה אם היו נכנסין הב' עטרין ביחד, היו מתלבשין כדרכן ביסוד דבינה, שהוא הלבוש שלהם כנודע, אך עתה שאין החסדים יורדין עצמן, א"כ אין יסוד דבינה יורד עדיין. וא"כ כאשר יורד בינה וגבורה למטה. צריך שיוכללו שניהן בהוד של הבינה, וע"י התקיעה שברים אלו, יורד ההוד של בינה עם ב' המוחין, שהם בינה וגבורה בתוכם, ואז נעשית הבינה בג' פרקין דילה עד הוד דז"א, שהם ג"כ ג' פרקין בג"ה, ואז ההוד של ז"א הוא מוח של המלכות, והרי עתה המלכות היא מאירה בסוד מוחין, כי עד עתה לא היה לה מוחין, כי הנה"י דז"א אשר הם מוחין אליה, אין עתה בתוכם סוד מוחין, שהם ג' פרקין תתאין של נה"י דבינה, הנכנסין בנה"י של ז"א. ועתה שנכנסה בבינה עם ב' מוחין, הרי האירו בו המוחין ג"כ.

יב) וא"ת, והרי קרא אמר, ויפל ה' אלהים תרדמה על האדם ויישן, ולא על הנוקבא, ואם גם הנוקבא לא היה לה הארת מוחין, א"כ גם היא הייתה ישינה. והתשובה, כי אז היתה מאירה הד' קשר של תפילין ש"ר מאיר בה בסוד מוחין. וא"ת, כי גם אותו ד' של קשר, מנין יש לה מוחין, הלא אחר ששני מוחין בז"א ויוצאין משם אח"כ בסוד התפילין, ומשם אח"כ חוזר ויוצא סוד הקשר הזה, ואם הזעיר אנפין בעצמו אין לו מוחין, איך תהיה הארה אל הד' הנמשך משם. והתשובה, כי הלא ד' הוא סוד הארת מלכות של הבינה, והנה עתה כשנסתלקה בינה מן הז"א, הוא שנסתלקה מלהאיר בו, אך לזו המלכות שהוא סוד המלכות שלה עצמה, אדרבה עתה שיוצאת משם, תאיר יותר בה, ומשם למעלה יאיר בה בסוד א"מ אור גדול, ומשם נמשכת אל מלכות תחתונה, ואינה ישינה.

יג) ונחזור אל הענין, כי בשברים, יצחק שהוא גבורה דז"א, הנעשה בינה, והוא הישן, עולה בהבל זה עד כלי מוח ז"א, ומושך בינה ועטרא דגבורה, תוך הלבוש שהוא הוד בינה, ויורד בקו שמאל דז"א עד הוד ז"א, ומשם נעשה מוח למלכות כמ"ש.

יד) וסוד התרועה, להעלות עטרא דגבורה מהוד, להכניסו ביסוד דבינה, וגם עטרא דחסדים ומוח חכמה נכנס בנצח דבינה, ונמצאו כולם בנה"י דבינה, כדרך הנחתן. ותקיעה אחרונה, להכניס כולם בחללי דגולגלתא דז"א, ומתפשטין של ימין בימינו, ושל שמאל בשמאלו.

טו) נ"א, תרועה: יכוין, שיעקב ודוד שהוא הת"ת דז"א, הנעשה דעת, והוא הישן, עולה בהבל זה עד כלי מוח דז"א, ומושך חכמה תוך נצח דבינה, והחסד תוך יסוד בינה, ואז עולה עטרא דגבורה מתתא לעילא, מהוד דבינה, ונכנסה במקום הראוי לה שהוא יסוד בינה, וז"ס עלה אלהים בתרועה, והבן זה.

טז) ויכוין, כי תרועה עם ה' אותיות והכולל, הוא גי' ע"ס מ"ב, וג' אהי"ה במלואיהם הנודעים, ויכוין כי פסת"ם במלוי כזה: פ"א סמ"ך ת"ו מ"ם, ואדנ"י מלא גי' תרוע"ה.

יז) תקיעה, יכוין שיעקב מכניס נצח ויסוד אימא, עם המוחין בז"א, ומתפשטין המוחין בג' חללי דגלגלתא דז"א.

יח) הרי לפניך בקיצור, שבתקיעה ראשונה, עמדו כל הד' מוחין בסוד א"מ. ובשברים, נכנסו תחלה רק ב' מוחין בינה וגבורה דז"א, עם הוד אימא, ואין זה מקום הראוי להם. ובתרועה נכנסו ב' מוחין אחרים, רק בלבושם הראוי להם, שהם נצח ויסוד אימא. ובתקיעה אחרונה, נכנסו אלו הב' מוחין בז"א הראוי להם.

יט) ועוד יכוין ג"כ שם פסת"ם עם ד' אותיות והכולל, כדלעיל בתקיעה א'. גם תקיעה עם ה' אותיות והכולל, גי' אנקת"ם. הרי נרמז בתקיעות אלו, כל שם דברכת כהנים. והנה מספר כל הטורמיטין דתשר"ת זה, הם לא"ה,

ל"ו טורמיטין כמנין אותיות דפשוט ומלא ומלא דמלא דב"ן, שהווי"ן שבו מלאים אלפין במלוי המלוי, כי זה הב"ן הוא בלאה כנודע, כי ב"ן דרחל אין בו רק ל"ג אותיות, ששם הוא ד"ל מן האלפי"ן כנודע. ובזה נשלם סדרא קדמאה.

ועתה נתחיל סדרא תנינא דתשר"ת:

כ) תקיעה, תקיעה זו כמו תקיעה א' דסדר הא', רק יכוין כאן להכניס פרק ב' דמוח חכמה בחסד ז"א, כי נודע שכ"א כלול מג' פרקים, וימשוך הבל זה בבריאה, וכל הכוונות הנזכרות בתקיעה א'. שברים, הכוונה כמו בשברים דסדר קמא, רק יכוין להכניס פ"ב דמוח בינה בגבורה דז"א, וימשיך הבל זה בבריאה. תרועה, הוא כמו תרועה א', רק יכוין להכניס פ"ב דמוח דעת עטרא דגבורה בת"ת ז"א, וימשיך הבל זה בבריאה. תקיעה, יכוין להכניס פ"ב דמוח דעת דעטרא דחסד בת"ת ז"א, וימשיך הבל זה בבריאה.

כא) סדרא תליתאי: תקיעה, יכוין להכניס פ"ג דמוח חכמה בנצח ז"א, ויחזור ההבל לאצילות. שברים, יכוין להכניס פ"ג דמוח בינה בהוד ז"א, ויחזור ההבל לאצילות. תרועה, יכוין להכניס פ"ג דמוח עטרא דגבורה ביסוד ז"א, ויחזור ההבל לאצילות. תקיעה, יכוין להכניס פ"ג דמוח עטרא דדעת ביסוד ז"א, ויחזור ההבל לאצילות.

פרק ה'

א) בענין הוידוי של ר"ה, הנזכר בזוהר פנחס ח"ג דרל"א, דבעי בר נש לפרש חטאוי, ובמ"א אמר להיפך, היה אומר מורי ז"ל, ונהג להתודות בין שפתיו, שלא ישמעו דבריו, ואמר, כי מקום הזוהר שאוסר אינו אוסר אלא בקול רם, והמקום המתיר, הוא בלחש דווקא, ואפילו בלחש לא היה מתיר אלא בעת תקיעת שופר דמיושב, (ס"א והוידוי יהיה מעומד) והטעם, כי אז השטן מתערבב, ודברי הוידוי של אדם עולין למעלה ע"י קול השופר, ובאמצעותם לא יש קטרוג עליו. (בס"א, מ"כ צריך לכוין בסדר תקיעות כנודע, יכוין בשמוע אותם על ע"א ש"ד ג"ע)

ב) גם היה מנהג מורי ז"ל לבכות בר"ה וביה"כ, ואמר כי מי שאינו בוכה בימים אלו, אין נשמתו טובה ושלימה. גם אמר, כי מי שבוכה אז מעצמו, ומעורר אז בבכיה גדולה מאליו, כי אותה שעה דנין אותו בב"ד של מעלה, ונפשו מרגשת, ולזה בא לו בכיה.

ג) כבר נתבאר, כי בלחש דמוסף, עולים שניהם בגבורה דבינה, ויכוין בהוי"ה בנקוד שורק בו', נגד יסוד, הנקרא מוסף, כמ"ש כבר בשער השבת. מאמר ג' ברכות ראשונות: אבות, וגבורות, וקדושת השם, ומפני חטאינו וגו', ובחדש השביעי וגו', ואח"כ יאמר עלינו לשבח בכוונת שנתבאר כבר בתפלת חול ע"ש. ואח"כ יאמר אוחילה לאל כו', וישלם סדר עלינו שלו. ואח"כ יקדים פסוקי כתובים לפסוקי נביאים. ואח"כ אלהינו כו', מלוך על כל העולם כולו כו', ויחתום מקדש ישראל ויום הזכרון. ויתקע ג"פ תשר"ת. ויכוין בהם כמו מיושב, אלא ששלושים קולות אלו הם בבינה, ול' קולות אלו דמוסף דלחש, הם לבטל יצרה"ר דגילוי עריות.

ד) עקדת יצחק היום לזרעו תזכור, אמר לי הר"ר יצחק כהן, כי נראה לו ששמע מפי מורי ז"ל, שהסדר האמיתי הוא לזרעו, ולא כאותם שנוהגים לומר לזרע יעקב.

ה) היום הרת עולם, סוד קיבוץ כל הדינין ברחם הנוקבא, הן דינין דכורין הן דינין נוקבין שהם שכ"ה ופ"ר כנודע, והיא גי' הרת, ולכן היום דין, והיום יעמיד במשפט כל יצורי עולמים.

ו) להרח"ו ז"ל, ענין זכרונות מלכויות ושופרות הוא, כי בר"ה נבראו זו"ן, בסוד זה היום תחלת מעשיך, והנה נוקבא דז"א, שיעור ט"ס שלה נגד נה"י דז"א. נמצא כי נה"י דז"א, הם ג' של ג"ג, וכנגדן ט' ברכות של ר"ה, ג"ר וג"א וג"ת. ואלו עצמן, הם סוד מלכיות זכרונות שופרות, אמנם י' למלכיות, לכלול נה"י דנוקבא דז"א בחג"ת שלה נקרא מלכיות כי הם שיעור קומתם מנה"י. וזכרונות, לכלול חג"ת שלה בדעת שלה. ושופרות, לכלול כולם בחב"ד. ונקרא שופרות, ע"ש בינה, הנקראת שופר. ע"כ מהרח"ו.

ז) ומה שאנו אומרים בר"ה היום הרת עולם, ונחלקו רז"ל אם בתשרי נברא העולם אם בניסן, ואיך יחלקו במציאות במחלוקת זה, ואיך יצדק ע"ז אלו ואלו דברי אלהים חיים. והתירוץ לזה, כי יש עיבור ולידה, ומר אמר חדא ומ"א חדא ולא פליגי. כי בתשרי היה העיבור, וכן אותיות תשרי, והם אותיות ראשית. ובניסן היתה הלידה, שצריך נסים לצאת מן הבטן בעת לידתה, וכן מורה ניסן ענין נס, ובו היתה הגאולה בנס. וידוע כי כל יציאת מצרים הוזכרה בלשון לידה, ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמייך. וכן אמר כאן, היום הרת עולם לשון הריון, ולא אמר נברא העולם, כי בתשרי היה הריון.

ח) וכאן מדבר על אדם, אע"פ שאותו עולם עצמו בכ"ה באלול נברא, ומן האדם יובן העולם, ונקרא האדם עולם מלשון העלם, לפי שהנשמה מתעלמת בתוכו, שנמצא שגוף האדם הוא הנקרא עולם. וזשארז"ל כי הולך אדם אל בית עולמו, כי גם שם נתעלמה הנשמה לעה"ב, כמו שמתעלמת תוך הגוף בעה"ז, כי לכל צדיק וצדיק יש עולם לפי כבודו, והיא הלבוש שעשה לו במצותיו אשר סיגל בעה"ז. וכן הגוף בעה"ז, כמו לבוש אל הנשמה, וכן לכל א' וא' נותנין לו את אשר תיקן לעצמו, וזהו מה שאמרו לר"א בן פדת כשהקיז דם, ולא היה לו אלא שום א', ונתעלף, ואמר לו הקב"ה אם תרצה אחריב את העולם וכו', וכי כל שאר הצדיקים שבעולם שהיו אז באותו הדור, מה תהא עליהם אם יחריב העולם בשביל ר"א, אלא העולם שאמר, היה על גופו של ר"א, שימות אז וישוב לעה"ז. ולכן אמר שמא יצא במזל עשיר שאם היה מחריב העולם כפשוטו, בהכרח הוא היה בורא אותו במזל טוב. אלא בהיותו מתגלגל, אז עדיין היה בו מסופק.

ט) אח"כ יאמר אתה זוכר, ובי' פסוקים דזכרונות, יכוין לי' פרקין דרחל, ט' דקו אמצעי שלה שכנגד יסוד ז"א, ומלכותה הרי עשר. ויאמר ועקידת יצחק לזרעו תזכור, ולא כאותם הנוהגים לומר לזרע יעקב תזכור. וחותם בא"י זוכר הברית. ויתקע ג"פ תש"ת, ויכוין בהם כמו בתש"ת דמיושב. היום הרת עולם, ואח"כ אתה נגלית כו'. ובי' פסוקים דשופרות, לי' פרקין דרחל, ט' דקו שמאל שלה שכנגד הוד ז"א, ועם מלכותה הוא עשר. ואח"כ תקע בשופר גדול כו', וחותם שומע קול תרועת כו', ויתקע ג"פ תר"ת, ויכוין בהם כמו מיושב. היום הרת עולם וגו', ג' ברכות אחרונות די"ח.

י) אח"כ מחזיר הש"ץ התפלה ובחזרה עולה בבינה דבינה, כי דעתן של נשים קלה, לכן אין עולין בסוד הדעת, כי אין להם דעת, רק עולים בבינה דדעת, והיא גבורה דא"א כנודע. ואומרים בו קדושת כתר. ובאי"ה, אם ירצה ישאל או עושר מופלג לעבודתו, או בנים צדיקים וחכמים, או להשיג רוח הקודש. ובשלשים קולות דחזרה, שהם ע"ד הל' דלחש, יכוין לבטל בהם יצה"ר דש"ד. ובי' קולות דקדיש תתקבל, יכוין לבטל יצה"ר דלה"ר.

יא) וכבר נתבאר שהמאה קולות הם נגד ס"ג ומלואו. ומספר כל הטורמוטין של מאה קולות, הם תת"ק, לשבר כח הדין דאלהים פשוט, ושד"י מלא שעולים תת"ק, כי שד"י משבר הדין דאלהים. ויכווין עוד כי הטורמיטין של י"פ תשר"ת, הם מנין שט"ן ע"ה, ותכוין לבטל כח השט"ן ע"י טורמיטין אלו. והטורמיטין

של י"פ תש"ת, הם כמנין ר"ע, לבטל היצה"ר הנקרא רע, הממונה על הלאוין, דינין תקיפין שהם שברים כמ"ש לעיל. וכן הוא מספר הטרמוטין של י"פ תר"ת, לבטל היצה"ר הנקרא רע הממונה על ביטול מצות עשה לבטלם, ואינו דינו קשה כמו השברים, והבן זה מאוד, ובזה נשלם סדר מוסף.

יב) בענין השינה, נלע"ד ששמעתי ממורי זלה"ה, שהטעם לפי שעד התקיעות הוא ישן, כמבואר אצלינו, ועתה התעורר, וכמ"ש הרמב"ם ורבינו יעקב בעל הטורים, כי תקיעות שופר לומר, עורו ישינים מתרדמתכם, והוא ע"ד הנ"ל. ונלע"ד כי הוא לשון מדרש רז"ל, שכוונו לדבר זה. וכבר בארנו, כי עד יום ב' נקרא עדיין ישן, וכוונתינו לעוררו, לכן ראוי שלא לישן בר"ה. אך לעד"נ ג"כ ששמעתי ממורי זל"הה, שאין זה אלא עד חצי היום, כי אח"כ כבר נתעורר ע"י המוסף והתקיעות, ואני ראיתי שהוא היה ישן אחר חצי היום.

יג) ובמנחה דר"ה דיום א', חוזרים שניהם בגבורה דו"ק דמלכות. ובחזרה, עולים בבינה דמלכות שכנגד פ"א דהוד ז"א כנודע, כי גם היא מצד עטרא דגבורה כנודע, וגם היא דעתה קלה ואין בה דעת, לכן עולין בבינה שבה.

יד) נכון לילך ביום א' דר"ה, קודם שקיעת החמה, אל מעיין ובאר של מים חיים, וטוב אם יהיה חוץ לעיר, ולומר שם (י"ג מדות) י"ג מכילין דרחמי של מיכה המורשתי, מי אל כמוך וכו', עד מימי קדם, שהם י"ג ת"ד דא"א. ומנהג טוב לומר אחר מנחה קודם שקיעת החמה, ולכוין אל פירושים איך הם נמנין לחשבון י"ג ת"ד, נגד י"ג מכילין, והיכן מקום כל א' וא' בדיקנא, שתכוין באיזה מקום בדיקנא הם רמוזים.

טו) והנה מי אל כמוך, יש ב' תיקונים שהם: יכבוש עונותינו, ותכווין אותו ניקוד נוצר חסד די"ג מכילין. והב', ותשליך במצולות ים, ותכוין נגד תיקון לאלפים. והכוונה, כי מקום הדינין למעלה, הוא התיקון דלאלפים, כאשר בארנו בענין מצולות ים. ונוצר חסד הוא הכובש העוונות, והכוונה הוא, לכוין להמשיך מן נוצר חסד ההוא, מזל החסד, הוי"ה דיודין כמנין חסד, וממנו תאיר אור לאלפים, שהוא תיקון ט', והוא שם אהי"ה דההין, ועולה קס"א עם י' אותיות, והוא גי' אלפים, ונקרא כן, ע"ש ג' שמות המתחילין באלפין, שהם: אהיה, אלהים, אדני. ותכוין להמתיק אלהים אדני, הנקראים מצולת ים, כי אלהי"ם אדנ"י הם שורש הדינין, הנקרא מצולת ים. והנה אהי"ה דיודי"ן העולה קס"א כנ"ל, ע"י השפע שהשפיע בו נוצר חסד, כנ"ל לאלפים העולה קס"א, הנה ממתיק אח"כ אלהים אדנ"י, שהם מתחילין באלפין, הגם כי הם במנין קס"א העולה לאלפים, (ר"ל עם ט' אותיות וכולל) ואז ותשליך במצולות ים כל חטאתם, שהוא תיקון ט' של מי אל כמוך.

טז) ואז, אותן החטאים שעשה האדם, שהם אותן המזיקים אשר ברא ע"י חטאו, הם יורדים במצולת ים, וסמאל ונחש שהם צלמות, אינם יונקים מלמעלה, שכבר נמתק שורש יניקתם שהם הדינין, והם אדנ"י אלהים, ואינם יונקים מהם. לכן תכוין באמרך ותשליך במצולות ים כל חטאתם, שהם הקליפות שבעון, ואינו משליך אותם, אלא כובש אותם, לכן אמר חטאתם שלא לנוכח, ולא אמר חטאתינו, שהכוונה להשליך הקליפות שבעון, ובזה יכבוש עונותינו, ותשליך אותה הקליפה במצולת ים. ולפי שאין חטאת וקליפה שאין בתוכה ניצוץ קדושה ע"י חטאת, לכן בהגיעך אל ונקה מזל י"ג, שהוא אהי"ה דיודין העולה קס"א כמנין אלפים, וכמנין אלהים אדני כנ"ל, הנה אז תכוין בונקה שהוא קס"א כנ"ל, ולשון ונקה לשון נקוי הכסף מן העופרת, והוא המברר והמנקה קדושה מתוך הקליפה. וכן צריך שתכוין, ג"כ באמרך ותשליך במצולת ים כל חטאתם, תכוין שתשליך כל חטאת וכל מקטרג במצולת ים עליון, לכן טוב לאומרו על שפת הים, או באר מים חיים, או מעיין נובע כנ"ל, וינער שולי הבגדים כשאומרים ותשליך במצולות ים וכו'.

יז) כבר נתבאר הטעם, שאנו עושין ב' ימים דר"ה, אף בא"י. וביום זה הדינים דחכמה שלו עד ת"ת ז"א, שירדו בכתרה ביום א', יורדים ביום זה בחכמתה, הננסר מפרק עליון דנצח ז"א כנודע, וכל הדינים מושרשים בו, לכן הוא י"ט כמ"ש כ"ז לעיל. ויום זה הוא דינא רפיא.

יח) ויכוין בכניסתו לבה"כ, הוי"ה בניקוד צבאות נגד רחל, וג"כ משולבת באהי"ה כמ"ש לעיל. ובערבית בליל ב' דר"ה, עולה בגבורה שבדעת שלה, שהוא נגד פ"א דיסוד ז"א כנודע, וה"ג של הדעת הם עדיין בכח בראשה, ועתידים להתפשט בה, כמו ה"ח כזכר כנודע. ובליל א' עולה עד הגבורה שבו"ק שלה, שהיא נגד הוד שלו כנודע, ומקבלת דרך חוץ ממנו, כי כבר נסתלקה האימא מז"א, ונשאר ישן, רק מגיע אליה דרך חוץ, בהיותה עומדת בהוד שלו, ואח"כ הוא נוטל בהוד שלו, והבן.

יט) ואינו צריך לחפש גם בליל ב' אחר פרי חדש לברך שהחיינו. למחרת מתפלל כיום א' דר"ה. ובמזמור דמעמקים, יכוין ג"כ לעומק ראשית, אלא שהוא בבחי' חיצונית העולמות כמ"ש כבר. וכשתוקעים שופר ביום זה, נמתקים הדינים ברחל פעם ב', כמ"ש כ"ז באריכות ביום א' דר"ה. וכל העליות ביום זה, הם כמו ביום א', ואין הפרש ביניהם, וחזור בהם היטיב.

כ) כבר נתבאר, הפעולה הנעשה בכל יום מימי תשובה, ויכוין בכל יש הנסירה השייך לו, כמ"ש כבר. ובימים האלה יעשה תשובה גמורה, כי בכל יום מוחלין לו מה שחטא ביום ההוא לעולם, ויתנהג בטהרה בכל מה דאפשר בימים אלו. וילמוד קבלה בהם, ללמוד ממנו תיקון הראוי לכל מה שפגם בעוונותיו. וכבר נתבאר תיקוני עוונות במקומם, לכל פגם ופגם.

שער הגלגולים

סט) והענין הוא במה שביארנו, כי לבן נתגלגל בנבל הכרמלי, ולפי שעבר יעקב ללבן, נתגלגל ההוא רוחא דיליה באביגיל, ונשאת לנבל, לעבוד אותו כאשה לבעלה. ואמנם סוד הענין, למה הוצרכו כל אלו הגלגולים. דע, כי יעקב הוא מעין שופריה דאדם והנה אדם יצאו ממנו ב' טפות קדושות של זרע בנחש הקדמוני, ולכן הוצרך לטרוח כל אותם שנים, לשמור צאנו של לבן הארמי מסוד הנחש, עד יקח ממנו אותם ב' טפות, שהם לאה ורחל, כנזכר בזוהר פרשת בהר סיני ואח"כ כאשר נתגלגל לבן בנבל, עדיין היה בו כח מנחש הקדמוני, ולכן הוצרך לטרוח כל אותם שנים לשמור צאנו של לבן הארמי, עד יחזור ויקח טפת ההוא רוחא דשבק יעקב בלאה כנזכר, והיא אביגיל, ולקחה לאשה. ודוד המלך ע"ה, שהוא גלגולו של אדה"ר, גם כן הוצרך להוציא מן נבל טפה זו האחרת, שעדיין היתה ביד הנחש, ולכן הוצרך דוד לעשות ביעקב ללבן, לשמור צאנו של לבן, כמש"ה (שמואל א' כ"ה) חומה היו עלינו האנשים וכו', עד שאח"כ לקח את אביגיל את אשתו, והיתה לאשה לדוד עצמו.

כב) ואח"כ תפלה זאת, בשם האל המיוחד, גדול אתה וגדול שמך בגבורה, אנא ה' הנכבד והנורא, המהודר והמפואר והמקודש, המרומם והמבורך, הבוחן והחוקר, המיושר והנשגב, הנעלם והמכוסה המתקף בע"ב שמות הא' המיוחד, הצח והטהור, השומע זעקות, המקבל תפלות, העונה בצרות, הט אזנך, אל תפלתי ואל תחנתי ואל בקשתי שאני מתפלל לפניך ושואל ממך, ואתה תשמע מן השמים מכון שבתך, וקבל ברחמים וברצון רוח זה העומד לפנינו, המגולגל בנערה הזאת, הנקראת פב"פ, הנקרא שמו פב"פ, וקבל תפלתינו שאנו מתפללים עליו, לתקן נפשו ורוחו, ולהוציאו מן הגלגול הזה, ולהכניסו אח"כ בדינה של גיהנם, ולמלט נפשו ורוחו מיד כף הקלע של המזיקים, ומן הצער שהוא בו, ויתחשב גלגול זה ובשת זה שנתבייש בו, לכפרת כל עונותיו וחטאתיו ופשעיו, ויהיו דברינו אלה דברי סניגוריא לפניך על הנפש והרוח הזה, ויגלו רחמיך על מדותיך עליו, בזכרנו לפניך י"ג מדות של רחמים, אל מלך יושב על כסא רחמים וגו', ויעבור וגו', ובעת אמור י"ג מדות ה' ה' אל רחום וחנון, יתקע בשופר, כמנהג כל הסליחות. ואחר כך יאמר י"ג מדות של מיכה הנביא מי אל כמוך וכו'. ואח"כ יאמר פסוק דברי עונות גברו מני וגו'. ופסוק אשרי תבחר ותקרב ישכון חצירך וגו'. ופסוק וירדו כל עבדיך אלה אלי וגו'. ויאמר פסוק זה ג"פ. ואח"כ יאמר צא צא צא. ויכוין הכונות אשר בפסוק זה ככתוב אצלי. ותכף בהיותו מסיים מלת צא ג"פ, הקים רגל השמאלית של הנערה למעלה בפני כל העם, ויצא מאצבע קטנה של רגלה, וצעק בקול גדול, ואמר עליכם שלום ג"פ, והשבתי לו לך לשלום, לך לשלום ג"פ. ותכף ומיד ישבה הנערה, ופתחה עיניה והביטה בי, ונתביישה ממני, ואמרה מה אלו האנשים עושים, כי לא ידעה מאומה מכל מה שעשינו, ונשקה ידי ואכלה ושתה.

שער המצוות
פרשת ויקרא

א) איסור השאור והדבש. כתיב כי כל שאור וכל דבש כו'. טעם איסור הקטרתם הוא, כי הם בחינת כל הדינים דקטנות ודגדלות, כי שאור הוא ג' מוחין דאלהי"ם דקטנות, כי ש' הוא אלהי"ם דמילוי יודי"ן, והר' הוא אלהי"ם בריבוע דאחוריים פשוטים, וא' הוא כללות שם אלהים הג'. אבל הדבש הוא הדינין דגדלות, שהם ש"ך דינים עם הי"ד, כמבואר אצלינו בדרוש השופר דר"ה, שהוא ש"ו כנגד דבש, ועם הי"ד פרקי אצבעות היד האחוזים בשופר, הם ש"ך, הרי ש"ו מן שופר, ופ"ר הם דינים אחרים כנודע.

כד) גם ז"ס ענין השופר, שעליו נאמר מן המצר קראתי יה וגו', שיש בו צד מצר וצד מרחיב. והענין הוא, כי ביסוד דא"א הנקרא צמר, שם היה בחינת זווג להוציא את ז"א, ויצא משם בבחינת וא"ו זעירא, שהם ענין תלת כלילן בתלת בלבד, שה"ס קול שופר, דכליל אשא ורוחא ומיא בלבד, ודי בזה.

לח) ונבאר עניו הקנה והוושט מה עניינם. כבר הודעתיד כי אימא עילאה בינה. נקראת שופר. והנה אותיות פר. הם מנצפך ה"ג. ואותיות ש"ו. כאשר תחברם עם הי"ד פרקי אצבעות האוחזים בשופר בעת התקיעה. ה"ס ש"ך דינים הנודעים. והנה אלו הש"ך דינים הנמשכים באימא, מסוד ל"ב אלהים שבה, הנעשים מל"ב נתיבות החכמה, כל אחד כולל מי"ס, הרי ש"ך.

לט) והנה השופר הזה. ה"ס הקנה. המוציא ז' קולות. שבמזמור הבו לד' בני אלים גו'. ואלו הקולות הם פנימות ומוחין דזו"ן. היוצאים בבחינת קולות רוחניים פנימיים. ואל הקנה הזה שהוא בינה רמזו רז"ל (ברכות די"ז) באומרם, העוה"ב אין בו לא אכילה ולא שתיה, כי אין בו רק קולות רוחניים.

מאמרים דר"ה

יב) ודע, כי אחר תקיעת שופר דיום ר"ה, אז כבר חזרה אימא תוך זעיר, ולעולם לא יצתה משם. אמנם יורדים כל הגבורות שבזעיר אל הנוקבא דרך אחור, עד שיורדים כולם בה, ונשאר בו בחי' חסדים לבד. גם האחוריים עצמם דזעיר, ננסרים, וניתנים אל הנוקבא. והרי זה ב' בחינות. והנה ביום ערב יוה"כ, אז נגמרו לעשות יסוד ומלכות שבה. וכל זה לצורך פרצופה עצמה. וגם נכנסו כללות החסדים דיסוד ומלכות שבה.

ז) והנה הם ג' בחינות: תחילה ע"י הזעיר. ואח"כ ע"י אימא. ואחר כך ע"י הזעיר, אחר תקיעת שופר, שהם יותר מתוקים. ודע, כי אלו הבחינות שננסרים, הם ב' כנזכר, א' הם בבחינת האחוריים, וא' בבחינת המוחין עצמם הפנימיים. כי כבר ידעת, כי בכל ספירות מט' ספירות של זעיר, יש בה בחי' מלכות, וכל אלו המלכיות יורדות ונתנות אל הנקבה, שהיתה נקודה אחת לבד, ועם אלו הט', נעשית בת י"ס גמורות. וזהו עיקר פי' נסירה, כי בהיותם בו, נדבקת בו, וכשניתנים בה, אז אינה צריכה לו, ונפרדת וננסרת. ויש בזה ב' בחינות: תחילה בחינתם של הכלים, כמו שהיה הוא בעת היניקה. ואח"כ בנסירה, נותן לה גם בחי' המלכיות שבמוחין פנימיים עצמם, ואז נגדלת היא כל האחור שלו ממש כמוהו.

מאמרים דר"ה

שיז

כד) בר"ה יום א', נגמרה כל פרצוף לאה לגמרי, אך רחל לא נתקנה עד שמיני עצרת, בהמשך כל הזמן האמצעי, וזה סדרם: ביום הא' ננסר ז"א, ונעשה כלי כתר שבה, ע"י איברי גוף הז"א עצמו. ואז בא תרדמה לז"א, ועלה בסוד מ"ן, להמשיך פנימיות מוחין דכתר דנוקבא. ובין כך ובין כך, ניתן לבושי ת"ת דאימא, לעשות לבוש למוחין לכתר שבה,

ואלו נמשכו מאימא בה, שלא ע"י זעיר, כיון שהם איברים שלה דגופה עצמה ממש. אח"כ בא השופר, ונתעורר, ונכנסו המוחין בז"א, ואז יצאו דינים מתוקים, והם פנימיות המוחין לכתר דנוקבא, ונכנסו בה בכתר שלה, בסוד צלם שלה.

כה) אח"כ ביום הב', חזר לעשות זעיר מן פרק א' דנצח שלו דבחינת גופא, כלי לחכמה שבה. ואח"כ היה תרדמה, להמשיך מוחין דחכמה לנוקבא. בין כך ובין כך, יצאת אימא, ונכנסה בנוקבא, ועשתה בה מלבושיה ממש, כלי לחכמה דנוקבא, עד היסוד שבה. ואח"כ השופר, שהוא חזרת המוחין דז"א בו, ואז נתן בה פנימיות מוח החכמה. ודע, כי בחי' הכלים, נקראים דינים גמורים. ונתינת המוחין פנימיים בהם, נקרא מתוק הדינים, ועכ"ז דינים פנימיים הם.

כז) ונמצא, כי ביום הא' עשה הזעיר כלי כתר שבה, ואימא דרך חוץ, נתנה כל כח הלבושין ביום הראשון, באותו הכלי של הכתר. ואח"כ ע"י השופר, נכנסו מוחין פנימיים עצמם דכתר, תוך לבוש כתר דאימא. וביום הב' עשה הזעיר כלי החכמה, ואז מעצמו נכנס לבושי אימא דחכמה, שכבר היה בכלי הכתר דנוקבא, ונכנס תוך הכלי של החכמה. ואז כיון שהוא בחינת מוח, הוצרך זעיר לעלות בסוד תרדמה, וע"י השופר, והמשיך מוח פנימיות החכמה שם.

שער מאמרי רשב"י

צח) עוד אפשר לפרש, ואי אכתיב בשמא איהו בה', לומר שאם נכתבה בשם ה', כמו האל הגדול. אין הכונה במילין דאינון מעלמא דאתגליא יתיר, אלא איהו בה', כלומר עלמא סתירא נרמז בה', ולא מעלמא דאתגליא. והכונה, כי הה"א שהיא בינה עצמה בסוד מ"י, פועל בחסד שבה, וחסד שבה גובר על שאר ספירות שבה, וכן הגבור על זה הדרך, ודי בזה. ומכל מקום, עיקר הפירוש המוציא במספר, ביאר על ידי מה מוציא, ואמר במספר, שהוא סוד קול דנפיק משופר, כמו שביאר ריש פרשת פקודי וכן הקורא למי הים, פירש ואמר ה' צבאות שמו. אבל כאן אמר המוציא, ולא פירש על ידי מי, וז"ש שאורח סתים הוא, ממלכות עצמה, בסוד מלכות שבה.

קיח) והנה ענין זה, נרמז במ"ש בפרשת אמור, בר"מ דף צ"ט ע"ב, שורה כ"ג, ענין השופר דאפיק קול, כליל מאשא ורוחא ומיא, שהענין הוא, בחינת הזווג הנזכר בנה"י דא"א, ששם נתהוו שלשה דז"א בלבד, בסוד ו' זעירא, בסוד אש ומים ורוח, וכמו שביארתי בענין חטא קין והבל בקרבנותיהם, שהקריבו צמר ופשתים וע"ש. וראה ודע, איך נתחלק ז"א לתשעה ספירות: כי מן חצי הת"ת התחתון דאריך אפין, נעשית חכמה דז"א. ומן היסוד דא"א, נעשה בינה דז"א. אבל מוח הדעת, אין לו בהיותו בסוד העיבור. ושני פרקין עלאין דנצח והוד דא"א, נשארו למעלה, בסוד דדים דאימא, כמו שנבאר בענין היניקה וע"ש. נשארו שני פרקין אמצעיים, ושנים תחתונים. והנה מן האחד האמצעי הימני דנצח, נעשה חסד ונצח דז"א. ומן השני האמצעי דהוד, נעשה גבורה והוד דז"א. ומן האחד התחתון דנצח, נעשו תפארת ויסוד דז"א. ומן האחד התחתון דהוד, נעשית נוקבא דז"א. וזמ"ש באדרת נשא דף ק"ל ע"ב, דכד יפוק דא, נפקין עימיה תלתא רוחין, דכלילן בגו תלתא אחרנין. וזמין קב"ה לאפקא חד רוחא, דכליל מכולהו כו'. והענין הוא, כי אלו תלת רוחין דכלילן גו תלת, הם סוד שלשה פרקים הנזכרים. שני אמצעיים דנצח והוד, ופרק אחד תחתון דנצח דאריך, אשר מהם נתהוו ו' קצוות ז"א כנזכר. ורוחא רביעאה, הוא פרק התחתון דהוד דאריך, שמשם יצתה המלכות נוקבא דז"א, כלולא מכל תלת רוחין הנזכר. וזו תתגלה לעתיד, ביומי מלכא משיחא, כי אז תהיה המלכות נתקנת ושלימה, וממנה הוא מלך המשיח. ולכן כאשר יתעורר מלך המשיח ויבא, שהוא בהתעורר זה הרוחא רביעאה, ואז ישיגו כל הבריות חכמה שלמה, כי אז תהיה אור הלבנה כאור החמה כו'.

קכד) וזהו סוד מ"ש בזוהר בפרשת אמור דף צ"ט ע"ב, קול דנפיק מגו שופר, כי שם הוא בבחינת אויר בלבד, בבחינת קול כלול מתלתא, שהם: אש, רוח, מים, היוצא מן הגרון, ומשם נתפשט למטה, והבן זה. והנה לפי שהגרון הזה, נתהווה מבחי' אותו החלל, שהיה במקום היסוד מתחילה, לכן אמרו רז"ל במסכת סוטה, פרק בתרא, כי ימצא חלל באדמה כו', מהיכן מודדין אותו, ממקום שנעשה חלל, מצוארו, כי לפי שזה הצואר נעשה ממקום החלל, לכן נקרא הצואר בסוד חלל.

אגרות מאת בעל הסולם זצ"ל

אגרת כד' מיום כט' אלול תרפ"ו – לר' משה ברוך למברגר

אגרת כד

ב"ה ערב ראש השנה דשנת תרפ"ז לאנדאן

לכבוד ידיד נפשי ותלמידי הר' משה ברוך נ"י

השגתי כל מכתביך. אמנם מבני בית ומיתר החבירים לא השגתי כלום זה כמה שבועות, ואיני יודע מה לחשוב. ולמה לא הודעתני מהדיבוק חבירים אם הולך ומתרבה מחיל אל חיל, שזהו כל יסוד העתידות הטוב שלנו, ומהמנין דשבתות ומועדים ומהסעֲדות לבכם יחד ומהצלחתכם על במתי ההוראה וכו'.

ואודה ולא אבוש שהטרדות מתרבים עלי עד שאין בכוחי להשתעשע עמכם נגד רוחו של כל אחד ואחד כרצונו תמיד, אמנם חקוקים אתם במורשי לבבי כל היום וכל הלילה ובמשרפות הצמאון אחר טובכם והשלמתיכם, שהשי"ת יודע כמה יגיעות וכוחות נתתי בעסקכם זה, שבטוחים אנו שלא יהי' ח"ו לבטלה, ודבר ה' לעולם עומדת.

אמנם למה שכחתם התורה שלי מחג השבועות על הפסוק "דומה דודי לצבי", שענין מחזיר פנים "לאחוריו", אשר הפנים נבנים אז בזמן הבריחה וההסתר רק בבחינת אחוריים, שהוא ענין מדת הצער מהריחוק מקום וההסתר. ואשר באמת האחוריים האלו הם פנים ממש, כלשונם ז"ל מחזיר פניו "לאחוריו", ונמצא הפנים באחוריים ודו"ק. שזהו סוד "אני הויה לא שניתי ואתם בית יעקב לא כליתם" (ע"פ מלאכי ג, ו) ודו"ק, והיינו דכתיב "כל מבקשי ימצאוננני" (ע"פ משלי ח, יז).

והנה כתבתי לכם כוונת התקיעות לידע "למה תוקעין ומריעין כשהם עומדין וכו'" (ראש השנה, טז, א) "כי קדוש היום לאדוננו" (מנוסח תפילת הש"ץ בימים נוראים). והגם שאני יודע שלא יגיע לכם דברי בעת שמיעת קול שופר, אמנם "טרם ישמעו ואני אענה" כתיב (ע"פ ישעיה סה, כד), על כן כתבתי בעתו וזמנו. וגם אתה תראה מכתבי זה לכל החבירים ואולי יתנו את אזנם לשמוע את דברי.

ואמור לדוד מינצבערג נ"י האם באמת לא מצא עוד עת פנוי בין טרדותיו להשמיעני את דבריו. וכן ליהושע הורוויץ נ"י, או שחושב שלא יכנסו דבריו באזני מחמת נגיעותי בטרדותי עצמי, ובאמת יש לי מזה עגמת נפש גדול. על כן אמור אליהם שיכתבו לי כל אשר בלבבם ברוחניות ובגשמיות, כי מלים אחדים המה. וגם לוי יצחק נ"י ממעיט אלי את מכתביו, אמנם העצלות מפריע אותו, וזרז אותו שיכתוב אלי, הגם שאין לי הפנאי להשיבו מדה כנגד מדה וידין אותי לכף זכות. גם שמחתי מאוד במכתב אחד שקבלתי מהר' אברהם נ"י, אמנם ירבה דבריו אלי פעם בפעם ויד ה' לא תקצר ח"ו. וגם מיודא צבי נ"י לא קבלתי מכתב זה כמה שבועות ואולי מפני שלא כתבתי לו על מכתבים הקודמים, אמנם אמת כי שאלת חכם חצי תשובה, ומהיום והלאה נתחזק בעז"ה בתורה ובמצוות כשור לעול וכחמור למשא לאקמא שכינתי' מעפרא וכדי ביזיון וקצף והזדונות יתהפכו לזכיות כי ימלא כבודו את כל הארץ.

ואמור גם כן למשה יאיר נ"י שכמדומה אני שאינו מרבה בעבודה כראוי, ואינו יודע מי מעכב, ועל כל פנים ירבה דבריו אלי. ולבני ברוך נ"י איני יודע למה מונע את מכתביו זה כמה שבועות, ודאי שאיזה מקרה באמצע אשר לא השגתי את המכתבים האחרונים, אשר זהו ענין נוסף על מספר טרדותי, ובעה"י בטחוני חזק שישועתנו קרובה להגלות ונזכה לעבוד יחד את השי"ת מתוך הרחבה וחפץ ה' בידנו יצליח.

יהודה ליב

אגרת כ

ב"ה ו' עש"ק חוקת תשט"ז פה מנשסתר יע"א - לכבוד התלמידים שיחיו

א) זה לא מזמן קבלתי מכתבים מ... ואני אענה על כל המכתבים באופן כללי ומופשט, היינו אפילו הזקן שבחבורה גם כן יוכל לקבל תשובות מספיקות אפילו על השאלות שהוא לא העלה אותן על הכתב. ואני זוכר עוד איך שאאמו"ר זצ"ל לימד אותו איך לכתוב, ובטח הוא זוכר את זה. כי ענין הכתיבה פירש אאמו"ר זצ"ל על מה שאנו אומרים: "זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים וכתבנו בספר החיים", שענין כתיבה הוא תמיד בדיו שחור על גבי ניר לבן.

ב) וענין לבן הוא הזמן של תורה ועבודה, וזמן שחור היינו בחינת הרע והשפלות שהאדם מרגיש בעצמו. והשחרות הזו צריכה להיות מוקפת לבן על כל אות ואות, היינו, שאי אפשר לראות את מצב האמת איך שהוא אלא רק לפי שעותכ שנותן על תורה ועבודה, כי "המאור שבה מחזירו למוטב". לכן דוקא על ידי ריבוי היינו בחינת הימין, באים אחר כך למצב של השמאל שנקרא שחרות - ואז נבחנת הכתיבה שהיא כשורה. משא"כ סתם שחרות, שהאדם אינו מרבה בתורה ומצוות ואומר בעצמו שהוא רע, הרע הזה נמשך מחלל דקליפות ואין לזה שום מקום ברשות היחיד.

ג) וצריכים תמיד להזהר שלא להפוך את סדר הזמנים של ימין ושמאל. וזה על דרך שאמרו ז"ל על הפסוק: "תמיד עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה - עתים לטובה עתים לרעה. עתים לטובה כיצד? הרי שהיו ישראל רשעים גמורין בראש השנה ופסקו להם גשמים מועטים. לסוף חזרו בהן. להוסיף עליהן אי אפשר, שכבר נגזרה גזרה, אלא הקב"ה מורידן בזמנן על הארץ הצריכה להן, הכל לפי הארץ. עתים לרעה כיצד? הרי שהיו ישראל צדיקים גמורין בראש השנה ופסקו להם גשמים מרובין. לסוף חזרו בהן. לפחות מהן אי אפשר, שכבר נגזרה גזרה, אלא הקב"ה מורידן שלא בזמנן על הארץ שאינה צריכה להן לטובה".

ד) וזה אני מפרש בשני אופנים: א' תשובה לאותם החברים שאומרים שתיכף בעת הלידה נתנו להם מהשמים כוחות קטנים, היינו מוח מצומצם שאין בו לא חריפות יותר מדי ולא הבנה ולא זיכרון ולא מרץ ולא דעה מקיפה וחזקה, והם מדברים סרה על כל כוחות הנפש שלהם ואומרים לנפשם שבטח מחמת חטא של גלגול הקודם גזר הקב"ה גזירה שירדו לעולם הזה עם כוחות גשמיים מועטים, משום שבראש השנה - היינו בתחילת יצירתם גזרו עליהם כך.

ה) אבל צריכים לדעת: אם חזרו בהן - אותם הגשמים מועטים, היינו כוחות הנפש המועטים, יורדים בזמנם לארץ הצריכה להם. היינו שכל הכוחות שיש בו משתמש בהם לברכה, וזה מספיק לשיעור שהארץ - היינו הלב - תתן יבולה, היינו פריה ורביה בתורה ומצוות וכו'.

ו) ואם לא זוכים, אז אפילו שנגזרו עליהם גשמים מרובין ואחר כך סרחו - כל הכוחות הגשמיים, הנקראים גשמים

מרובין - מורידם שלא בזמנם על הארץ שאינה צריכה להם, היינו שמשתמש בכל המרץ והשכל, לא לארץ דקדושה, אלא למקום מדבריות שיש בהם חיות רעות, אבל בשביל הארץ שתתן יבולה אין שם שום גשמים.)ויכולים לראות אצל הני גדולים, שלגבי עבודה טהורה ונקיה אין להם שום שכל ושום מרץ וכח)

ז) והאדם צריך לתת עיניו ולבו שהגשמים ילכו רק למקום שצריכים להם, וזה השיעור מספיק בכדי שתוכל הארץ לתת יבולה, וזה נקרא 'עתים לטובה'.

ח) ובזה ניחא מה שחז"ל ציירו 'עתים לטובה' דוקא בזמן שהיו רשעים גמורים בראש השנה, ולמה לא אמרו שהיו צדיקים ונשארו צדיקים? אלא כל אדם, איזה כוחות שיתנו לו - תמיד יש בידו לומר שהם קטנים. ולזה תירצו, אפילו רשעים גמורים בתחילת יצירתו, היינו בראש השנה, ופסקו גשמים מועטים - מכל מקום זה מספיק שהארץ, היינו הרצונות שלו יתנו פירות של קדושה.

ט) הארכתי בכל זה כדי להוציא את התירוצים שיש לכמה מהחברים שמתחכמים לתרץ מעשיהם.

י) ופירוש הב' הוא: אם האדם אינו זוכה לתקן את מעשיו שילכו על דרך הטהרה, אזי אפילו שנותנים לו איזו חיות של קדושה שיכול להשתמש בה ולהרגיש בעצמו מעט שלמות שעבורה יוכל לתת שבח והודאה להקב"ה שקרבו מעט לעבודתו ית"ש, שזה נקרא "פסקו להם גשמים", וכח זה צריך להאיר לו בזמן העסק בתורה וקיום המצוות, כי אין לבוא לבית המלך בלבוש שק; - אם אינו זוכה הרגשת השלמות היא בזמן שעוסק בדברים בטלים, היינו בזמן אכילה ושתיה ושאר דברים, ובזמן שבא לקיום תורה ומצוות - אז הוא מרגיש את שפלותו, ונמצא שדוקא ב'שער המלך' אז הוא לובש את ה'שק' של השפלות, וזה פירוש: "שלא בזמנם על הארץ שאינה צריכה להם", וממילא לא יכול להיות פירות לברכה, כי "אין ארור מתדבק בברוך". אלא צריך להיות להיפך, שדוקא בזמן עשיית המצוות צריך להרגיש את עצמו בשלמות, ואז מכשיר את עצמו בזה שהשי"ת משרה שכינתו עליו, וזוכה לעריבות ומתיקות נועם עליון, עד שמרחמים עליו ממרום ומדבק את עצמו לנצחיותו ית' וית'.

יא) והעיקר הוא שצריכים להתחזק בעניני האמונה דוקא במקום שמתעוררות השאלות מי ומה, וד"ל. ועל ידי זה נבין מה שמביא רש"י על הפסוק: "זאת חוקת התורה. וז"ל: לפי שהשטן ואומות העולם מונין את ישראל לומר מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה, לפיכך כתב בה חוקה, גזירה היא מלפני אין לך רשות להרהר אחריה". ויש להבין, מכאן משמע שמפני שאוה"ע מונין וכו' לכן אין כתוב בה טעם, ולפי השכל הפשוט היה צריך להיות להיפך, היינו שבזמן שאין מי שישאל לא צריך טעם, משא"כ כששואלים אז צריך לתת טעם? אלא שענין 'חוקת התורה' הכוונה על האמונה, ודוקא במקום ששואלים צריכה להיות התשובה למעלה מהדעת.

יב) ועם זה תבין גם כן מה שאמרו חז"ל: "משל לבן שפחה שטינף פלטרין של מלך, אמר המלך, תבוא אמו ותקנח את הצואה. כך אמר הקב"ה, תבוא פרה ותכפר על מעשה העגל". וי"ל איזו שייכות יש לפרה אדומה עם העגל,

וכי משום שהלשון נופל על לשון, שכאן כתוב פרה ושם כתוב עגל? אלא כנ"ל, שחטא העגל היה כמו שכתוב בהקדמת ספר הזהר במאמר "מי ברא אלה" (אות יד בהסולם, ע"ש) שאמרו: "אלה אלהיך ישראל", היינו בחינת ידיעה, ולא בחינת מי הנקראת חסדים שהיא בחינת אמונה. לכן בא מעשה הפרה שזה סוד אמונה למעלה מן הדעת, ובזה תכפר מעשה העגל.

ידידכם ברוך שלום באאמו"ר זצוק"ל בעל הסולם אשלג

אגרת כג

ב"ה אלול תשט"ז מנשסתר יע"א - לכבוד החברים שיחיו לנצח

א) אני רוצה להתקרב לחברה לעת בא שנה חדשה, שאנו צריכים להתחזק בביטחון חזק שנזכה להיושע בישועה כללית שיתגלה שם כבוד מלכותו על כל הארץ וישמעו רחוקים ויבואו, היינו שהרגישו שהיו מרוחקים מעבודה על טהרת הקודש, ויזכו לבחינת שמיעה. ואז יש יחוד עשיה ושמיעה.

ב) וזה שכתוב: מקימי מעפר דל מאשפות ירים אביון. זה ידוע שיש שתי בחינות כלליות: א) בחי' מוחא ב) בחי' ליבא. בזמן שהאדם טועם בעבודתו בחינת עפר, על דרך: "נחש כל מאכלו עפר", שיש לו בתורה ומצוות רק טעם של עפר - הסיבה היא מפני שהוא דל, שחסרה לו בחינת אמונה, שהוא בחי' מוחא; וכמו כן הוא נופל לבחינת ליבא, שהרצון לקבל שלו הוא על תאוות של העולם הזה שנקרא אשפה, ואז הוא אביון.

ג) וכשהוא מצטער על זה, היינו שנותן על זה תפילה וצועק לה' שיעזור לו במצוקתו, ומה הוא צועק: "מקימי מעפר דל" וגו', מאחר שאני דל וטועם טעם עפר, ואני אביון ומוטל באשפה, והכל מטעם הסתרת הפנים ששורה בעולם - אזי אני מבקש מה' שיוציא אותי מעבדות לחירות.

ד) וזה ענין שבעל-תפילה מתפלל לפני העמוד. ובהסולם (ויקהל אות שיט) מפרש שענין העמוד היינו אח"פ של עליון שנפלו לגו"ע של תחתון, ובזמן שהעליון מעלה את האח"פ שלו עולים גם כן הגו"ע דתחתון. וכתב שם שלכן דוקא על ידי העמוד עולות הנשמות מעולם לעולם, וזהו הקשר שבין עליון לתחתון.

ה) ולפי דרכנו אפשר לפרש ע"ד הנ"ל. היינו, שעל ידי זה שהכלים דעליון נפלו למקום התחתון, הכוונה שאת קטנותו של העליון התחתון מרגיש, שזה ענין: "ישראל שגלו - שכינה עמהם", היינו שגם השכינה אצלם בגלות, הנקרא "שכינתא בעפרא", כנ"ל, שמרגיש בתורה ועבודה טעם עפר. וכשאדם מצטער על גלות השכינה - היינו, שאין השכינה בגלות ח"ו, אלא שהשכינה מסתתרת בשביל ישראל ומסכימה שהתחתון ידבר על העליון כל דבר

שאסור לדבר. והתחתון מדבר כך משום שמרגיש כך. וכשמצטער על זה ומתפלל בכל לשון של בקשה לאוקמא שכינתא מעפרא, על ידי זה העליון מגלה את עצמו לתחתון עם כל גדלותו, אזי ממילא גם התחתון מתעלהכה.

ו) נמצא שזה ענין העמוד, כנ"ל, שדוקא על ידי העמוד הזה עולות התפלות מעולם לעולם, היינו מהתגלות ליתר בהירות. לכן דוקא ליד העמוד הזה צריך להתפלל.

ז) ועם זה נבין מה שראש השנה ויום הכפורים נקראים בחינת יום-טוב אע"פ שהם דין. והוא משום שעיקר הדין הוא מצד השלמות שמתגלה בזמנים הללו, ויש חשש לחיצונים, היינו שלא יבוא לקבלה עצמית בבחינת מוחא וליבא. לכן צריכים להרבות בהתעוררות לתשובה, שענין תשובה הוא השבת הרצון לקבל לרצון להשפיע, שעל ידי זה חוזרים ומתדבקים במקורם העליון וזוכים לדבקות הנצחי ואז יכולים לקבל את השלמות המתגלה בימים הנוראים.

ח) מפני ש"מזונותיו קצובין לו מראש השנה", היינו שמתגלה אור החכמה והשלמות והבהירות. אלא שצריכים להכין כלים שיהיו מוכשרים לקבל, היינו בחינת אור של חסדים שצריכים להמשיך, שזהו בחינת תשובה והתעוררות הרחמים, בסוד: "מה הוא רחום אף אתה רחום", שכן אזי נוכל לקבל את כל השלמות על צד הטהרה. וזה ענין שנקרא 'יום טוב', מסיבת התגלות השלמות.

ט) וזה ענין "תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו" וגו'. שענין שופר הוא מלשון "שפרו מעשיכם", מפני שיש עכשיו כסה ללבנה, היינו שהיא בבחינת הסתרה.

י) לא יכולתי להאריך מפני שעתה הוא ערב יום טוב ואני מאחל לכם כתיבה וחתימה טובה.

מאת ידידכם הדורש בשלומכם וטובתכם

ברוך שלום הלוי אשלג

אגרת לד

ער"ה תשי"ח פה מנשסתר יע"א - לכבוד החברים שיחיו לנצח

א) אחרי שנתקרבתי אליכם במקום הגשמי המדומה, נקוה לקירוב הלבבות, כי זה זמן רב שלא היתה בינינו חליפת מכתבים, שהמעשה הגשמי גורם לאיחוד, כמו שאומרים בתפילת ראש השנה: "ויעשו כולם אגודה אחת" - אזי יהיה יותר בנקל "לעשות רצונך בלבב שלם".

ב) כי בזמן שאין אגודה אחת אזי קשה לעבוד בלבב שלם, אלא חלק מהלב נשאר לתועלת עצמו ולא לתועלת הבורא. כמו שמובא במדרש תנחומא: "אתם נצבים היום - מה היום מאיר פעמים ומאפיל פעמים, אף אתם כשאפילה לכם עתיד להאיר לכם אור עולם, שנאמר: והיה לך ה' לאור עולם. אימתי? בזמן שתהיו כלכם אגודה אחת, שנאמר: חיים כלכם היום. בנוהג שבעולם, אם נוטל אדם אגודה של קנים, שמא יכול לשברם בבת אחת? ואילו נוטלן אחת אחת אפילו תינוק משברן. וכן את מוצא שאין ישראל נגאלין עד שיהיו כולן אגודה אחת, שנאמר: בימים ההמה ובעת ההיא נאום ה' יבואו בני ישראל המה ובני יהודה יחדיו וגו'. כשהן אגודים מקבלין פני שכינה".

ג) הבאתי את לשון המדרש בכדי שלא תחשבו שענין "חבורה" שהוא אהבת חברים הוא ענין של חסידות, אלא זהו דרשת חז"ל, שהם ראו כמה נחוץ אגוד הלבבות שיהיו חבורה אחת לענין קבלת פני השכינה.

ד) הגם שבטח יש אחד מהחברים שעומד וצווח: תנו יד לאגודה אחת, ותולה תמיד את ההתרשלות בחברים. ומכל מקום אני לא יכול להוציא אותו מכלל החברים המתרשלים בדבר זה. וד"ל.

ה) ובעיקר נקוה שהשנה החדשה, שנת "שת חי", שהקב"ה יתן לנו חיים נצחיים, כמו שכתוב: "כי שת לי אלקים זרע אחר תחת הבל" וגו'. ויקויים: שת חי.

ו) וענין ראש השנה הוא התחלה חדשה, היינו שהאדם מתחיל לבנות בנין מחדש, וזהו כמו שאמרו חז"ל: "לעולם יראה אדם עצמו כאילו חציו חייב וחציו זכאי. עשה מצוה אחת, אשריו שהכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות. עבר עבירה אחת, אוי לו שהכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף חובה".

ז) וצל"ה מהו שלעולם יראה כאילו הוא מחצה על מחצה: א) אם עשה מצוה אחת והכריע לכף זכות, אם כן איך שייך אחר זה לומר עוד פעם שהוא "מחצה על מחצה", הלא הוא כבר הכריע וכבר יש לו רוב זכויות? וכמו כן להיפך, אם עשה ח"ו עבירה אחת איך שייך לומר אחר כך שהוא מחצה על מחצה? ב) איך שייך לומר שיראה כאילו הוא מחצה על מחצה, בו בזמן שהאדם יודע בעצמו שהוא מלא חטאים ופשעים? ויחד עם זה מחייבים את האדם לומר וידוי, אשמנו ובגדנו ועל חטא?!

ח) והענין, שחז"ל נותנים לנו להבין את סדר העבודה. היינו שאין כאן ענין של דין ומשפט לפני בית דין של מעלה.

ורק בזמן שהאדם בא לפני בית דין של מעלה אזי שוקלין את העבירות והזכויות. אלא הענין שחז"ל מלמדים אותנו כאן, שתמיד יכול האדם להתחיל בעבודה ולהיות בוחר בטוב ומואס ברע. כי ענין בחירה שייך דוקא בדבר שהוא מחצה על מחצה, אזי יש לו כח לבחור, משא"כ אם לצד אחד יש רוב כבר אין בידו להכריע, כי האדם נמשך אחר הרוב וממילא לא שייך לומר אז ענין בחירה.

ט) ונשאלת השאלה, איך הוא יכול לרמות את עצמו ולומר שהוא מחצה על מחצה בו בעת שהוא יודע בעצמו שהוא מלא חטאים? אלא שצריכים לדעת כי ענין הבחירה שנותנים לאדם הוא תמיד קבוע וקיים, וזהו על דרך "כל הגדול מחברו יצרו גדול הימנו". נמצא לפי זה הכלל: אם יש לאדם הרבה חטאים, אז יש לו יצר קטן שאינו גדול יותר מהיצר טוב, אלא בדיוק מחצה על מחצה. והוא בכדי שיהיה בידו להכריע.

י) והיות שהעבירות באות על ידי יצר הרע והמצוות באות על ידי יצר טוב, כמו שפירש רש"י: "בראת צדיקים - על ידי יצר טוב. בראת רשעים - על ידי יצר הרע", לכן אמרו חז"ל: "לעולם יראה אדם עצמו כאילו חציו חייב וחציו זכאי", היינו שלענין הבחירה הוא תמיד שוה, ואם העבירות מרובות אזי היצר הרע מתמעט, נמצא שהוא מחצה על מחצה; וכמו כן אם עשה מצוה אחת, שכבר הכריע לכף זכות, תיכף נותנים לו יצר הרע יותר גדול, כנ"ל 'כל הגדול מחברו יצרו גדול', ממילא יש לו עכשיו מחצה על מחצה. וזהו בכדי שתהיה אפשרות לאדם להכריע לכף זכות.

יא) לכן בראש השנה האדם מתחיל את עבודתו מחדש. ונוסף על הנ"ל, הימים של עשרת ימי תשובה נקראים ימי סליחות וכפרת עוונות. שהכל הוא בכדי שתהיה לו לאדם ההזדמנות להכנס שוב בעבודת ה' אע"פ שהיה כל כך מרוחק מהעבודה.

יב) ועיקר העבודה היא תפילה, כי רק על ידי תפילה האדם מסוגל לצאת מרשות הרבים ולהכנס לרשות היחיד. כי בענין התפילה קטן וגדול שוים. ואדרבא, מי שמרגיש יותר את קטנותו הוא מסוגל יותר לתת תפילה אמיתית מעומקא דליבא, כי יודע בעצמו שאין הוא מסוגל על ידי מעשיו העצמיים להחלץ מן המיצר, כי יכול אז לומר שדוקא מי שנברא בכשרונות מיוחדים ובמידות עדינות הוא יכול לפעול משהו בכח עצמו משא"כ למי שאין הכשרונות והמדות טובות הוא רק לרחמי שמים נצרך, נמצא שרק האדם הזה מסוגל לתת תפילה אמיתית.

יג) אבל צריכים להזהר לא להיות ח"ו בורח מהמערכה, כי דרך היצר, במקום שהאדם יכול לתת תפילה אמיתית הוא מביא לו ניצוצין של יאוש, ומביא לו ראיות והקשים וקל וחומר שתפילתו לא תהיה ח"ו לתועלת, עד שאין האדם מסוגל להאמין ב"כי אתה שומע תפילת כל פה". כי ידוע מאמר חז"ל: "הקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים", כי ענין התפילה היא עיקר הכלי להשראת השכינה, כי הוא נקרא בחינת תפילה לעני.

יד) וענין התפילה נוהג גם בגדול שבגדולים, כי אחרת האדם בא לבחינת עמידה בעבודה. וזה פירוש: "כי לא יחדל

אביון מקרב הארץ", וצל"ה, מדוע הבטיח לנו הקב"ה הבטחה כזאת, שמשמע שזה דבר הכרחי, שמוכרח להיות אביון, וכי לא היה יותר טוב שלא תהיה מציאות כזאת בישראל?

טו) אבל הפירוש כנ"ל, כי 'אביון' היינו מקום לתפילה, ואם אין מקום חסרון אין מקום לתפילה, ואם כן בזמן שהאדם זוכה לגדלות אזי אין כבר מקום לתפילה? על זה מבטיח לנו הקב"ה: 'כי לא יחדל' וגו'. שתמיד יהיה מקום למצוא מקום חסרון, בכדי שיוכל לעלות למדרגה יותר עליונה.

טז) וזה פירוש: "יאה עניותא ליהודאי כברזא סומקא לסוסיא חיורא"מב. שהכוונה, אפילו שהוא כבר יהודי בתכלית הגדלות, מכל מקום יאה עניות, שהוא מקום חסרון, בכדי שיוכל לתת תפילה כנ"ל.

יז) וזה ענין שמובא בגמרא (ברכות ט, ב): "אמר ליה רבי אלעא לעולא: כי עיילת להתם, שאיל בשלמא דרב ברונא אחי במעמד כל החבורה, דאדם גדול הוא ושמח במצות. זימנא חדא סמך גאולה לתפילה ולא פסיק חוכא מפומיה כוליה יומא". שהכוונה היא, שהוא אדם גדול - דהיינו בזמן שהוא עומד במצב של גאולה, אזי הוא כבר נגאל מכל החסרונות, א"כ כבר אין לו מה לעשות, ויש לו אז עבודה למצוא בעצמו איזה חסרון בכדי שיוכל לתת על זה תפילה. ובזמן שהיה 'סומך גאולה לתפילה', ז"א שתיכף מצא מקום להתפלל, היתה לו שמחה לאין קץ, כנ"ל, "כי לא יחדל אביון מקרב הארץ".

יח) היוצא לנו מכל הנ"ל, שעיקר הוא התפילה. ותתחזקו בתפילה, ולהאמין ב"כי אתה שומע תפילת כל פה".

ונזכה לכתיבה וחתימה טובה. ידידכם ברוך שלום הלוי באאמו"ר בעל הסולם זצקלה"ה

אגרת מח

ב"ה י"א אלול [תשי"ט] פה בני ברק יע"א - שלום וכט"ס לידידי היקר מו"ה ... הי"ו

זה מזמן שלא קבלתי ממך מכתב ... אצלי אין שום חדש ואקוה שה' יעזור לנו בכל מילי דמיטב.

א) הנה יש להבין את המדרש על הפסוק שאנו אומרים בתפילת שמו"ע של ראש השנה: "ויגבה ה' צבאות במשפט והאל הקדוש נקדש בצדקה". וזה לשונו: "אמר הקב"ה לישראל: בני, חייכם, בזכות שאתם משמרים את הדין אני מתגבה. מנין, שנאמר: ויגבה ה' צבאות במשפט. ועל ידי שאתם מגביהין אותי בדין אף אני עושה צדקה ומשרה קדושתי ביניכם. מנין, שנאמר: והאל הקדוש נקדש בצדקה".

ב) ויש להבין: א) וכי כביכול הקב"ה נמצא למטה שצריכים להגביה אותו? ב) וכי דין הוא דבר בעל ממשות, שעם הדין יכולים להגביה משהו? ג) אם הקב"ה רוצה ליתן צדקה למה הוא צריך לבחינת דין, וכי בלי דין הוא לא יכול לתת צדקה ולהשרות את הקדושה?

ג) ויש לפרש את זה על דרך המוסר בעבודת השי"ת. הנה האדם מורכב משתי בחינות, מיצר רע ומיצר טוב. וכדי שלא יהא נהמא דכסופא, ניתנה לאדם העבודה בתורה ומצוות, שעל ידי הבחירה שהאדם בוחר בטוב ומואס ברע הוא זוכה לקבל את מתנותיו ית' בלי שום בושה.

ד) נמצא לפי זה שהאדם הוא השופט והוא צריך לדון ולהכריע עם מי הצדק. היינו, שהיצר הרע טוען כולו שלי, שכל הגוף שייך לו, שהאדם צריך לדאוג ולעשות מעשים שיהיה רק לטובת היצר הרע; וכמו כן היצר-טוב טוען כולו שלי, שכל הגוף שייך לו, שהאדם צריך לדאוג ולעשות מעשים שיהיה רק לטובת היצר-טוב.

ה) ובזמן שהאדם רוצה לעשות את הדין ולבחור בטוב - אז נשאלת השאלה למה הוא צריך לבחור בהטוב ולומר שהצדק עם היצר הטוב? ואין לומר שבשביל שיקבל שכר בעולם הבא, הלא אמרו: "אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס" וכו'. אלא האדם צריך לבחור בטוב בשביל גדלותו של השי"ת, וכמו שכתב הזהר הק' שצריכין לעבוד את ה' "בגין דאיהו רב ושליט וממלא כל עלמין וסובב כל עלמין" וכו', היינו שעיקר יסוד עבודתו הוא מטעם רוממות השי"ת.

ו) היוצא מזה שבזמן שהאדם עושה את הדין הוא מוכרח לעסוק ברוממות ה', נמצא שעל ידי הדין מתגבה הקב"ה. ואז לאחר שהאדם כבר עשה את הבחירה בטוב - לא מטעם שכר, הקב"ה כבר יכול לתת לו כל מתנותיו ולא יהיה נהמא דכסופא, ואז הקב"ה משרה את קדושתו, היינו שנותן כבר להרגיש את הקדושה. וכל אלה המתנות נבחנות מטעם צדקה שהשי"ת נתן, היות שהאדם לא עובד מטעם שכר לכן עכשיו נקראות מתנות ה' בשם צדקה.

וה' יעזור לנו לזכות להרגיש את הקדושה, ויקוימו בנו דברי המדרש הנ"ל.

ואני מברך אתכם בכתיבה וחתימה טובה.

מאת ידידך המאחל לך ולמשפחתך כל טוב ברוך שלום הלוי אשלג

אגרת סו

ב"ה ערב יום כיפור תשכ"ד פה בני ברק - שלום וכל טוב סלה לידידי מו"ה ... הי"ו

מכתבך קבלתי, וה' יעזור לך ולכל משפחתך שתהיו תמיד בריאים ושלמים. ולשנה החדשה, יהי רצון שתהיה שנת ברכה והצלחה בכל מעשי ידיך. אני מבקש ממך שתכתוב לי מכתבים לעיתים יותר תכופות, כי מאד אני מתגעגע לשמוע מה שנשמע אצלך ובמשפחתך.

א) הנה אנחנו אומרים בסליחות לערב ראש השנה: "איככה אפצה פה ואיך אשא עין, בי אין מעש ובידי זכות אין" וכו'. וכמו כן אנו אומרים: "ואם כפעלי תשלים חקי, ואירא כי ערום אנכי" וכו'. וכמו כן: "לא בחסד ולא במעשים באנו לפניך, כדלים וכרשים דפקנו דלתיך". זאת אומרת שאין בנו שום דבר טוב. ויחד עם זה אנו אומרים אחר כך: "חלילה לך מעשות כדבר הזה להמית צדיק עם רשע והיה כצדיק כרשע. חלילה לך, השופט כל הארץ לא יעשה משפט".

ב) ויש להבין, איך יכול להיות שבו בזמן שאנו אומרים שאין בנו שום מעשים טובים, אנו באים בטענה להקב"ה ואומרים: חלילה לך מעשות כדבר הזה להמית צדיק עם רשע וגו'. ונשאלת השאלה מי הוא הצדיק? (ועיין בפירש"י בפרשת וירא על פסוק הנ"ל).

ג) זה ידוע שהאדם הוא עולם קטן. היינו שהוא נכלל מכל אומות העולם, והם מכונים בשם כללי: "יצר הרע", זאת אומרת שכל אדם נכלל מכל המידות המגונות שישנם בכל אומה ואומה, וכמו כן הוא נכלל מישראל, שהוא נקרא בשם "יצר טוב".

ד) ובזמן שאין באדם מעשים טובים, הוא מסיבת ששליטת הגוף היא בידי היצר הרע, שאז מכונה האדם בשם רשע (עיין בבבא בתרא (טז, א): אמר רבא, בקש איוב לפטור את כל העולם כולו מן הדין. אמר לפניו, רבונו של עולם וכו' בראת צדיקים בראת רשעים, מי מעכב על ידך". ופירש"י שם: "בראת צדיקים, על ידי יצר טוב. בראת רשעים, על ידי יצר הרע. לפיכך אין ניצול מידיך, כי מי יעכב. אנוסין הן החוטאים". מן הנ"ל אנו רואים, שהיצר טוב נקרא בשם צדיק והיצר הרע בשם רשע).

ה) נמצא לפי זה, בזמן שאין לאדם מעשים טובים, הוא רק משום שהרשע שבקרבו הוא בראש והצדיק שבו הוא בבחינת זנב, זאת אומרת שהוא נמשך אחר הרשע ואין לו שום רשות למחות. וזה נקרא שהצדיק הוא בגלות, היינו שהישראל שבו הוא בגלות, שהוא מונח תחת שליטת אומות העולם כנ"ל ואין לו שום רשות בפני עצמו.

ו) ובזה נוכל להבין את מה שאנו באים בטענה להקב"ה: "חלילה לך וגו' להמית צדיק עם רשע". היות שכל החיים של הרשעים הוא בחינת מיתה, כמו שאמרו רז"ל: "רשעים בחייהם קרויין מתים", משום שהחיים מה שהם נהנים מהעולם הזה - הוא המונע מלהשיג חיים נצחיים, שכל כוונת הבריאה שהיא להיטיב לנבראיו אי אפשר להשיג בזמן היותו רחוק מה', כי "אין ארור מתדבק בברוך", אם כן הרשעים בחייהם נקראים מתים. וזה פירוש שהרשעים נידונין למיתה.

ז) ובו בזמן שהצדיק הוא תחת שליטת הרשע ואין לו שום כח ועוז שיוכל להתגבר עליו, אם כן גם הצדיק נידון למיתה, היות שלא יכול לקבל שום טוב מה' מפני הרשע שבקרבו שהוא המפריע מלהתדבק בה', אם כן גם הצדיק הוא בבחינת מיתה. וזוהי הטענה להקב"ה: 'חלילה לך להמית צדיק עם רשע', זאת אומרת שהצדיק שבנו, היינו היצר טוב, לא יכול לפעול מאומה משום שהרשעים לא נותנים לו להמשיך חיים רוחניים.

ח) לכן בזמן שהאדם רואה שאין בו מעשים טובים, אז הוא יודע שהסיבה היא בשביל שהרע שבו הוא השולט והישראל שהוא הצדיק שמכונה יצר טוב הוא בגלות. אז אנחנו מבקשים מהקב"ה ובאים אליו בטענה, שנתן לנו יצר טוב ואין לו שום כח משום שהוא בגלות, ובשביל זה נמצא שגם הצדיק ניתן למיתה, וזה 'חלילה לך מעשות כדבר הזה', אלא שהקב"ה יוציא אותנו מהגלות, כי איזו תועלת היא שיש לנו יצר טוב הנקרא צדיק ואין לו שום כח, אם כן היצר טוב שניתן לנו הוא בחינם.

ט) וזו הטענה שלנו: 'להמית צדיק עם רשע והיה כצדיק כרשע', היינו ששניהם עושים לכאורה דבר אחד. אלא שהקב"ה ירחם עלינו ויוציאנו מהגלות.

י) וזה שייך דוקא בזמן שאנו רואים שאין בנו שום מעשים טובים, אז הוא יודע בעצמו שרק זו היא הסיבה העיקרית: משום שהצדיק הוא בגלות תחת שליטת הרשע סח.

יא) וזה שאנחנו מבקשים מה' ועושין סימן בליל ראש השנה ואנו אומרים: "יהי רצון שנהיה לראש ולא לזנב". היינו שהישראל שבנו יהיה הראש והרשע יהיה הזנב. ואז נזכה לחיים ארוכים ולבחינת הטוב שהוא בכוונת הבריאה, שהוא בחינת להיטיב לנבראיו.

ונזכה לגמר חתימה טובה.

ברוך שלום הלוי אשלג באאמו"ר בעל הסולם זצק"ל

מאמרים מאת הרב ברוך שלום הלוי אשלג זצ"ל (הרב"ש)

מאמר י"ט

"אשרי איש שלא ישכחך ובן אדם יתאמץ בך" י' אלול (תש"ג)

בפסוק "אשרי איש שלא ישכחך ובן אדם יתאמץ בך" – הנה בזמן שהאדם הולך בבחי' לבן, צריך לזכור תמיד שכל מה שזכה הוא רק מסיבת שקיבל עליו את בחי' השחרית ורוצה להתאמץ בבחי' "בך" דוקא, ע"ד "וכל מאמינים שהוא אל אמונה (מוסף ימים נוראים), אע"פ שלא רואה עכשיו שום מקום שיצטרך לעבוד בבחי' אמונה, היות שהכל גלוי לפניו, מ"מ הוא צריך להאמין בבחי' למעלה מהדעת שיש עוד מקום להאמין בבחי' אמונה

וז"ס "וירא ישראל את היד הגדולה וכו' ויאמינו בה'" (שמות י"ד ל"א), היינו אעפ"י שזכו לבחי' "וירא" שה"ס ראיה, מ"מ היה להם הכח עוד להאמין בבחי' אמונה ועד"ז צריכים להתאמצות יתירה, אחרת נופלים ממדרגתן, כעין "לבני ושמעי" (שמות ו' י"ז), ז"א שאם לא כן, משמע שדוקא בזמן שיש לבנונית יכול לשמוע לתו"מ, שזהו כעין תנאי אלא צריכים לשמוע ללא תנאים לכן בזמן הלבנונית צריכים להזהר שלא לפגום בבחי' השחרית, וד"ל

מאמר כ"ב

ענין "כתיבה וחתימה"

בסעודת ליל א' דר"ה תש"ח

ענין הכתיבה שהיא בר"ה והחתימה ביוה"כ, "כי כתב הנכתב בשם המלך ונחתום בטבעת המלך אין להשיב" [מגילת אסתר ח' ח']. והחילוק בין כתב לחתימה הוא שאפילו שנכתב בשם המלך עדיין לא ניכר שהאמת היא שבשם המלך נחתם. נמצא שיש עדיין מקום להכחיש ולהגיד שלא המלך כתב זאת, משא"כ שבזמן שנחתם בשם המלך, ע"ז כולם מעידים שכל המכתב כולו נעשה ע"י המלך.

הנה יש בחי' שכר ועונש והשגחה פרטית, ראש השנה הוא ענין שכר ועונש, לכן מוכרח להיות רק כתיבה לבד, ז"א כיון שאין עדיין החתימה על המכתב, א"כ לא ניכר שהמכתב הוא בשם המלך, נמצא שיש לו עדיין מקום בחירה. משא"כ ביום הכיפורים שה"ס השגחה פרטית, ז"א שאין לו מקום לבחירה, א"כ על כורחך מוכרח להיות בחינת חתימה, שכולם יכירו שהמכתב הוא של המלך.

וזה ענין שביום הכיפורים כתוב "מערב עד ערב" [ויקרא כ"ג ל"ב]. למה נק' בחי' ערב? יען שענין הכפורים בא לכפר, וכפרה שייך רק על ערב ולא על יום.

אבל צריכין לידע, שאין להשיג בחי' השגחה פרטית, מטרם שמשיגים בחי' שכר ועונש. לכן צריכים להיות שניהם כתיבה וחתימה. וזהו "כתב הנכתב בשם המלך ונחתום בטבעת המלך אין להשיב".

והנה חודש אלול נקרא חדש הרחמים, מטעם שהצדיקים ממשיכין אז בחי' הרחמים ולא שבחדש אלול הם מתחילים בעבודה, כי בפעם אחת אי אפשר לזכות, אלא לכל דבר צריכים הכנה ויגיעה אלא שעל ידי הצדיקים, שהם מתחילים העבדות בתחילת השנה, ע"י כל המצוות שעשו בחדשים שעברו עליהם אזי

בחדש אלול הם ממשיכים את בחי' הרחמים, ומזה נמשך גם לכללות הדור, שגם בפרטות של כל חד וחד יש לו שעת הכושר שיתחזק עצמו בימים האלה, שיתחבר בקשר אמיץ, בקשר שלא יפסק, ושלא יהיה יותר ממהדורי אפיתחארלו

מאמר ריט

אגוז גימטריא חטא

מוצאי ראש השנה תש"ג ירושלים

טעם המנהג שלא אוכלין אגוזים בראש השנה משום שאגוז גימטריא חטא ("חט") (רמ"א בשו"ע או"ח תקפג, ב)

והקשה, הלא אגוז גימטריא טוב

ואמר, שאגוז רומז לעץ הדעת טוב וערמג וטרם שהאדם עשה תשובה מאהבה, אצלו האגוז עדיין חטא ומי שכבר זכה לתשובה מאהבה, אזי זדונות נעשו לו כזכיות, נמצא שמהחט נעשה בחינת טוב, ואז כבר מותר לו לאכול אגוז לכן צריכין להיזהר לאכול דברים שאין בהם שום רמז לחט, שהם בבחינת עץ החיים, משא"כ בדברים שיש בהם גימטריא לחט"א שרומזים לעץ הדעת טוב וערמג

מאמר רכו

שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני

[כי בראש השנה עד יום הכפורים הוא בחינת שמאלו תחת לראשי, וממוצאי יום הכפורים עד ח' חג עצרת הוא וימינו תחבקני ובח' עצרת הוא הזווג] (שער הכוונות יוה"כ דרוש ד; זהר פנחס ללג)

חיבוק השמאל, היינו על ידי המשכת הקו שמאל שבכל יום מעשרת ימי תשובה נמשכת בחינה אחת מהעשר ספירות של מוחין דחכמה הנק' קו שמאל וביום הכפורים אז הוא הזווג

חיבוק הימין, הוא המשכת החכמה למטה מחזה, שהוא מקום הגילוי, ששם כבר נמתקה בחסדים, ונבחן בעיקר להמשכת החסדים שבנין הנוקבא מבחינתה נמשך עד שמיני עצרת, ובשמיני עצרת הוא הזווג

אגרות הרב"ש

אגרת י

ב"ה יום ה' נצבים תשט"ו - לכבוד החבריא ה' עליכם

א) אנו אומרים בתפילת מוסף של ראש השנה: "אשרי איש שלא ישכחך ובן אדם יתאמץ בך". ויש להבין, אם האדם זוכר תמיד את השי"ת מה יש עוד להתאמץ?

ב) ובתפילת עזרת אבותינו שלפני שמונה-עשרה אנו אומרים: "אשרי איש שישמע למצותיך ותורתך ודברך ישים על לבו", ויש להבין: א) היה לו לומר שישמור מצותיך. ב) מהי תורה ומהו דבור. ג) איך שייך לשים התורה על הלב, והיה לו לומר על המוח.

ג) על מלכויות זכרונות ושופרות דרשו חז"ל: "אמרו לפני מלכויות כדי שתמליכוני עליכם, זכרונות כדי שיעלה זכרונכם לפני לטובה, ובמה - בשופר". ויש להבין את ענין זכרונות, הלא "אין שכחה לפני כסא כבודך" אם כן מה שייך לומר שיעלה זכרונכם לפני? וכמו כן אם תוקעים אזי הקב"ה נזכר בנו - איך שייך לומר דבר כזה? בגשמיות, על ידי הקול כשאדם ישן הוא מתעורר, ומה שייך לומר לגבי הבורא ית'?!

ד) אלא כל אלה הפסוקים ומאמרי חז"ל מלמדים אותנו עצות איך להדבק בו ית'. כי כל החסרון שיש בנו הוא מחמת שאנחנו לא מרגישים את גדלותו ית'. כי כשאנו מתחילים לבקר את העבודה אנחנו רוצים תיכף לקבל את הכל בבחינת אור פנימי, וזה ידוע לכם שהאור פנימי מאיר דוקא בזמן שיש מסך ואור חוזר, היינו כלים נקיים, אבל הבחי"ד אינה מקבלת מאור פנימי אלא מבחינת אור מקיף, שאור מקיף מאיר מרחוק, כמו שכתוב בעץ חיים, ופירושו היינו אפילו שאדם עדיין מרוחק מהבורא ית', זאת אומרת שאין לו השתוות הצורה, בכל זאת הוא יכול לקבל מאור מקיף.

ה) והאר"י הקדוש כתב שהאור מקיף הוא יותר גדול מאור פנימי. פירוש: מתי האדם יכול לקבל בזמן שהוא עדיין מרוחק - רק אם הוא מגדיל את הגודל והחשיבות של האור מקיף, היינו מבחינת רוממות השי"ת וחשיבות מאור התורה, אזי הוא יכול לקבל הארה מרחוק. שאנו צריכים להאמין שכל היופי שיש בבריאה הוא בפנימיות התורה. אבל לבחינת אמונה צריכים התאמצות רבה.

ו) וזה פירוש: "אשרי איש שלא ישכחך". ואיך זוכים לזה? הוא על ידי זה ש"בן אדם יתאמץ בך". ובמילה 'בך' יש ב' פירושים: א) בך, היינו בהשי"ת. ב) בהשי"ת המלובש בכ"ב אותיות התורה.

ז) וכמו כן: "אשרי איש שישמע למצותיך", היינו שזוכה לבחינת שמיעה. ומלמדים אותנו עצה איך לזכות - על ידי "תורתך ודברך ישים על לבו", היינו, שמאמין שכל התורה היא דבר ה', היינו שבך מלובש בכ"ב אותיות

התורה. וזה צריכים לשים על הלב, כידוע לכם מה שאמו"ר זצ"ל אמר שהמוח אינו אלא רק משמש לאדם, ועיקר האדם הוא הלב.

ח) וזה ענין: "מלכויות, כדי שתמליכוני עליכם". היינו, שנעשה פעולה שאנו נתפעל מזה, זאת אומרת שאנחנו נקבל על עצמנו קבלת עול מלכות שמים.

ט) אבל אנו רואים שתיכף אחרי הקבלה אנחנו שוכחים ממנה, כמו ש... מרמז לי במכתבו. אזי נותנין לנו עצה: "כדי שיעלה זכרונכם - לפני", היינו לפני ה', זאת אומרת שכל הזיכרון שיש לנו צריך שיפעל רק לזכור את ה'. זאת אומרת שגם זכרונות הן כמו מלכויות, היינו שאנחנו צריכים להתפעל.

י) "ובמה - בשופר". בטח ידוע לכם שהאר"י מפרש "שופר" - שופרא דאמא, שופרא דבינה. שופרא, פירושו יופי, ויופי מפרש אאמו"ר זצ"ל שהוא בחינת חכמה הנמשכת מבינה השבה להיות חכמה. היינו שעל ידי זה שאדם מאמין שכל היופי והחשיבות ישנם בבחינת החכמה, שבה נכללים כל התענוגים, אלא שחסר רק התיקונים - אזי דבר טוב רוצה האדם לזכור, כי טבעו של האדם לשכוח רק דברים רעים. לכן אנו צריכים להאמין שכל הדברים הוכנו בעדינו, אזי נזכה לבחינת זיכרון ולא לשכוח את ה' אף רגע.

ונזכה לכתיבה וחתימה טובה.

ממני

ברכת שלום על התורה

כי תשא קכא

כי תשא את ראש

כשהאדם רוצה שיהיה לו בחינת 'ראש' בקדושה. היינו, שלא יהיה בחי' זנב, שזנב נקרא שנמשך אחר הראש ואין לו שום ביקורת על עצמו לשם מה הוא עושה את כל המעשים, ונמשך אחר הזרם של כלל העובדים, שכל אחד בונה את עבודתו על חשבון השני, שהוא חושב, בטח הכלל יודעים מה שהם עושים, לכן הוא לא רוצה להיות יוצא מהכלל - זה נקרא זנב. ומשום זה, כשעושים סימנים בליל ראש השנה, אומרים: "יהי רצון שנהיה לראש ולא לזנב".

וזה יכולים לפרש: כי תשא את ראש בני ישראל - שהאדם צריך להרים את הראש. לפקודיהם - כלומר בזמן שהם רוצים את התרי"ג מצוות שיהיו בבחי' פקודין. כמ"ש בזוה"ק, שיש תרי"ג עיטין, ויש תרי"ג פיקודין.

ונתנו איש כופר נפשו לה' - ויל"ה, וכי יש משהו לאדם שיתן לבורא והנתינה הזו תהיה עבור כופר נפשו, שאם לא יתן ח"ו יהיה נגף בפקוד אותם? אלא, 'נפשו' היינו שנותן נפשו לטובת ה'. שזה יהיה כופר לצאת מגלות.

העשיר לא ירבה - היינו קו ימין, שלא ירבה להשאר בקו ימין לתמידיות.

והדל לא ימעיט - את עבודתו בקו שמאל. אלא שצריך להיות מאוזן, ששני הקוים צריכים להיות באותו משקל.

קכב מוצש"ק פרשת כי תשא תשכ"ו בישיבת הנגב, נתיבות

כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו וגו' מחצית השקל וגו' העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט

יל"ה: א(מהו דוקא הלשון ראש. ב(כופר נפשו. מהו החטא שעליו צריך לתת כופר נפשו, שהוא ענין כפרה. ג(למה דוקא מחצית השקל, ולמה לא יתנו דבר שלם, היינו שקל שלם.

יש לפרש זה ע"ד המוסר. יש ב' מיני תשובות: א(בבחי' המעשה. ב(בבחי' הכוונה. הנה 'ראש' נקרא בחינת שכל ודעת, ששם שייך ענין כוונה, כמ"ש: "תפילה בלי כוונה כגוף בלי נשמה". שהכוונה שייך לבחי' נשמה ונפש, משא"כ המעשה שייך לבחינת הגוף.

וזה מרומז בלשון את 'ראש' בני ישראל. כופר 'נפשו', היינו מה שחטא בבחינת נפש. היינו, שענינו על תשובה בבחינת הכוונה, היות שתשובה זו נוהגת אצל כל אחד ואחד, כי האדם נברא ברצון לקבל לעצמו, ובכדי לקיים את התו"מ עמ"נ להשפיע, חייב לשוב בתשובה, וזו היא תשובה שכל אחד ואחד מוכרח לעשות. כי בבחינת המעשה שייך לומר שלא חטא אף פעם, היינו, תיכף מיום הולדו נתנו לו חינוך טוב ושמירה יתירה. אבל על הכוונה, שם הוא עיקר הבחירה ששייך להאדם לעשות. כי על כוונה לא שייך כפיה, רק על בחינת מעשה יש יכולת ביד האדם לכוף את עצמו, משא"כ על המחשבה, היינו הכוונה - אין בידי אדם, אלא שזו מתנה מן השמים. ועל זה רמזו "אלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו".

וענין מחצית יש לפרש, שרק בחינת המעשה הוא בידי אדם, ולא הכוונה. לכן נרמז רק במחצית, היינו, אם האדם יתן את המחצית, היינו בחי' המעשה - אז הקב"ה יתן לו את המחצית השניה, היינו בחינת הכוונה.

וכמו כן יש לפרש: שיש בחינת אמונה, שהוא בחינת צדקה, ויש בחינת תורה, שהוא מתנה. והאדם צריך לתת רק בחינת אמונה, שזה בחינת צדקה, שזה נקרא תיקון הבריאה. ואז הקב"ה נותן מחצית השניה, שהיא בחינת

תורה ומתנה, הנקראת מטרת הבריאה. ו"כופר נפשו" הוא על בחינת תיקון הבריאה.

על פי שני עדים וגו' יקום דבר)יט,טו(בזהר: ולא עוד, אלא השמש והלבנה מעידים על האדם וכו'. כשמגיע ראש השנה, יבא ס"מ לבקש דין על בניה, דהיינו ישראל שהם בני המלכות, לפני הקב"ה. והוא יאמר לו שיביא עדים. והוא מביא עמו את השמש. הלך להביא את הלבנה, והיא מתכסה וכו' שהיא עולה לאותו מקום שנאמר בו, במכוסה ממך אל תחקור.)הסולם אות יד(

ענין "שמש" הוא בחינת תורה. וה"לבנה" הוא בחינת מצוה, שהוא בחינת אמונה למעלה מהדעת.

ובמלכות יש ב' זמנים: א(זמן הקטנות, שאין לה רק נקודת הכתר ואור המלכות. וכשהיא בבחינת קטנות היא עולה לכתרקנב, שאז אין להס"א שום אחיזה במלכות, כי בלמעלה מהדעת אין שום אחיזה לחיצונים.

נמצא, כשהוא רוצה לקטרג על ישראל ומביא עמו את השמש שהוא בחינת תורה, אין לו עדים, כי אין עדים אלא שנים, שהם בחינת תורה ובחינת מצוה, ושלמות נק' שיש ב' דברים: תורה ומצוות. משא"כ אם הם דבוקים בבחינת מצוה, שהיא בחי' אמונה למעלה מהדעת, שנקרא עביות דכתר, אז אין לס"א במה להתאחז בישראל.

מאמרי הרב"ש

תשמד/ה

מאמר כ' תשמ"ה

א) במשנה אבות (פרק א') יהושע בן פרחיה אומר, עשה לך רב וקנה לך חבר, והוי דן את כל האדם לכף זכות.

אנו רואים כאן שלשה דברים, א' עשה לך רב, ב' וקנה לך חבר, ג' והוי דן את כל האדם לכף זכות.

משמע מכאן שהאדם חוץ מזה שעושה לעצמו רב, הוא צריך לעשות עוד דבר היינו כלפי הכלל, זאת אומרת חוץ מזה שעוסק באהבת חברים, אין זה עוד מספיק, אלא הוא צריך להתחשב עם כל אדם, ולדון אותם לכף זכות.

ויש להבין את שנוי לשונות האלו היינו **עשה, וקנה, ולכף זכות**.

ב) והנה עשיה נקרא דבר מעשי, פירוש שאין שם שום שכל רק מעשה לבד, היינו אפילו שהשכל לא מסכים להדבר שהוא רוצה לעשות, אלא להיפך, השכל נותן לו להבין שלא כדאי לעשות את המעשה, זה נקרא **עשה**, היינו בחינת כח לבד בלי מוח, משום שהוא נגד הדעת.

ג) ולפי"ז יש לפרש על דרך העבודה, שזה שהאדם צריך לקבל על עצמו **עול מלכות שמים**. זה נקרא מעשה כדרך שנותנין העול להשור כדי שיחרוש לנו את הקרקע, אף על פי שהשור לא רוצה לקבל עליו את העבודה זו, ומ"מ אנו מכריחים אותו בכח. כמו כן מלכות שמים, ג"כ אנו צריכים להכריח ולשעבד את עצמנו, מטעם מצות ה' בלי שום טעם וסברא, וזה הוא בשביל שהאדם צריך לקבל את מלכות שמים, לא מטעם שהגוף מרגיש שיצמח לו מזה משהו לתועלת עצמו, אלא מטעם להשפיע נחת רוח להבורא, ואיך יכול הגוף להסכים לדבר זה.

ד) לכן מוכרח להיות סדר העבודה, בבחינת למעלה מהדעת וזה נקרא **עשה לך רב**, כי המלכות שמים צריך להיות בגין **דאיהו רב ושליט**, כמ"ש בזהר (הקדמת ספר הזהר דף קפה ובהסולם) וז"ל, אלא יראה דאיהי עקרא, למדחל בר נש למאריה בגין דאיהי רב ושליט, עקרא ושרשא דכל עלמין וכלא קמיה כלא חשיבין, דהיינו שיירא מהשי"ת משום שהוא גדול ומושל בכל. הוא גדול משום שהוא השורש שממנו מתפשטים כל העולמות, וגדלותו מתראה על מעשיו, והוא מושל בכל, משום שכל העולמות שברא הן העליונים והן התחתונים, נחשבים לפניו כלא כלום, שאינם מוסיפים משהו על מהותו ית'. עכ"ל.

ה) אי לזאת סדר העבודה הוא, שהאדם יתחיל ב**עשה לך רב**, שיקבל עליו עול מלכות שמים למעלה מטעם ולמעלה מהדעת. שזה נקרא עשיה היינו בחינת מעשה לבד אף על פי שאין הגוף מסכים.

ואח"כ **קנה לך חבר**, שענין קנין הוא שאדם רוצה לקנות משהו, הוא צריך לותר על דברים שכבר השיג, והוא נותן את מה שיש לו מזמן ותמורת זה הוא קונה חפץ חדש.

ו) וכמו"כ כאן בעבודת ה', בכדי שהאדם יגיע לדבקות ה', שהוא בחינת השתוות הצורה, מבחינת מה הוא רחום אף אתה רחום, נמצא שהוא צריך לוותר הרבה ענינים שיש לו בכדי לקנות בחינת התחברות בה', וזהו הפירוש וקנה לך **חבר**.

ז) ומטרם שהאדם עשה לעצמו רב, היינו מלכות שמים, איך שייך לומר וקנה לך חבר, היינו שיתחבר עם הרב, הלא עדיין אין לו רב. אלא לאחר שעשה לעצמו רב, אז שייך לדרוש מהגוף שיעשה ויתורים בכדי לקנות את ההתחברות שהוא רוצה להשפיע נחת רוח להבורא.

ח) ועוד יותר מזה יש להבין כפי ערך גדלותו של הרב ממש בשיעור הזה יש לו כח לקיים וקנה לך חבר, מטעם לפי החשיבות שמרגיש בהרב, באותו שיעור הוא מוכן לעשות ויתורים בכדי שיוכל להתחבר עמו, כי אז הוא מבין שהכל כדאי לעשות בכדי לזכות לדבקות ה'.

ט) נמצא לפי"ז אם האדם רואה שאין בידו להתגבר על הגוף מטעם שהוא חושב שהוא בעל כח קטן, היינו שהוא נולד חלש אופי, אין זה אמת. אלא מטעם שאין הוא מרגיש גדלות הרב, זאת אומרת שעוד אין לו חשיבות במלכות שמים, לכן בשביל דבר שלא חשוב כל כך, אין לו כח התגברות, משא"כ בשביל דבר חשוב כל גוף מסוגל לעשות ויתורים על דברים שהוא אוהב אותם, ולקבל את הדבר הנחוץ לו.

י) למשל אדם עייף מאד, והלך לישון בלילה נגיד בשעה 11 ומעוררים אותו בשעה שלש, [3], בטח שיגיד שאין לו כח לקום ללמוד, משום שהוא עיף ביותר, ואם עוד מרגיש בעצמו קצת חולשה, או שמרגיש שיש לו קצת חום, בודאי אין כוחות בהגוף לקום בשעה הקבוע שהוא רגיל לקום, ואם אדם שהוא עיף מאד, ומרגיש שהוא חולה, והוא הלך לישון בשעה 12 בלילה, ובשעה 1 מעוררים אותו ואומרים לו שיש שריפה בחצר ועוד מעט האש יכנס לתוך החדר שלך מהר תקום, ותמורת היגיעה שאתה נותן עכשיו תקבל החיים שלך, אז הוא לא יגיד תירוצים שאין לו כח ואין לו מוח והוא קצת חולה, אלא אפילו שהוא חולה ממש הוא יתן את כל היגיעה בכדי לקבל החיים שלו. וודאי שהוא מטעם שישיג דבר חשוב יש כוחות בגוף לעשות מה שביכלתו כדי להשיג את מבוקשו.

יא) לכן אם האדם בזמן שהוא עובד בענין **עשה לך רב**, והוא מאמין בזה שהוא כי הם חיינו ואורך ימינו, בשיעור שמרגיש שזה הוא החיים שלו, כבר יש בהגוף מספיק כוחות שיהיה ביכלתו להתגבר על כל המכשולים, כנ"ל בהמשל.

יב) לפיכך, כל עבודת האדם שהוא עושה בין בתורה ובין בתפילה, צריך אז לרכז את כל עבודתו בכדי להשיג את גדלות וחשיבות של הרב, וצריכים לתת עבודה גדולה ולהרבות בתפילה, רק על דבר זה, וזה נקרא בלשון הזהר "לאקמא שכינתא מעפרא", שפירושו הוא, להעלות את מלכות שמים שהיא משפלת עד לעפר, היינו שאין דבר חשוב נותנים בארץ, אלא דבר שאינו חשוב זורקים אותו לארץ, והיות מלכות שמים הנקרא שכינה

היא מושפלת עד שאול תחתיה לכן מובא בכל הספרים שלפני כל עשיה רוחנית להתפלל לאקמא שכינתא מעפרא, שפירושו שמלכות שמים יהיה חשוב אצלנו, ושיהיה כדאי לתת כוחות בשבילה שירימו אותה לחשיבתה.

יג) ובזה נבין את מה שאנו אומרים בתפילת ראש השנה ובכן תן כבוד ה' לעמיך, ולכאורה זה קשה מאוד להבין איך מותר להתפלל על כבוד, הלא חז"ל אמרו מאד מאד הוי שפל רוח, ואיך אנו מתפללים שה' יתן לנו כבוד.

יד) ויש לפרש כנ"ל, שאנו מתפללים שה' יתן כבוד ה' לעמיך, היות שאין לנו כבוד ה' אלא עיר אלקים מושפלת עד שאול תחתיה, שזה נקרא שכינתא בעפרא, ואין לנו את החשיבות האמיתית בענין **עשה לך רב**, לכן בראש השנה שאז הזמן לקבל על עצמנו מלכות שמים אז אנו מבקשים מה' שיתן לנו כבוד ה' לעמיך, שעם ישראל ירגישו את כבוד ה' ואז נוכל לקיים את תורה ומצות בשלימות.

טו) לכן יש לומר ובכן תן כבוד ה' לעמיך. זאת אומרת שהוא יתן כבוד ה' לעם ישראל. ואין הפירוש שיתן כבוד ישראל לעם ישראל אלא שה' יתן כבוד ה' לעם ישראל. כי רק זה חסר לנו, שנרגיש את חשיבתו וגדלותו את ענין הדביקות בה', שאם יהיה לנו החשיבות הזאת, אז כל אחד ואחד יכול לתת כוחות, ואין אדם בעולם שיאמר שאין לו כח לקבל את החיים שלו, לכן הוא רוצה להשאר בהמוות. אם הוא מרגיש שהחיים דבר חשוב מאוד משום שיכול להנות מהחיים, משא"כ ח"ו אם האדם לא מרגיש טעם בהחיים יש הרבה אנשים שבוחרים למות, מטעם שאין אדם מוכשר להרגיש יסורים בהחיים שלו משום שזהו נגד מטרת הבריאה, היות שמטרת הבריאה היתה להטיב לנבראיו, היינו שיהנו מהחיים, לכן בזמן שהאדם אין רואה שיהיה לו טוב עכשיו, או על כל פנים אחר כך אז הוא מאבד את עצמו לדעת, משום שאין לו מטרת החיים. היוצא מזה שלא חסר לנו שום דבר רק **עשה לך רב**, שיהיה הרגשה בגדלות ה'. ואז כולם יהיו מוכשרים להגיע להמטרה שהוא להדבק בו ית'.

טו) וכמו כן יש לפרש את המאמר של יהושע בן פרחיה, שאומר שלשה דברים א' עשה לך רב, ב' וקנה לך חבר. ג' והוי דן את כל האדם לכף זכות.

ספר המאמרים תשנ"א

מאמר א'

מהו אין לנו מלך אלא אתה, בעבודה

א) יש להבין, מהו שאנו אומרים שאין לנו מלך אלא אתה. שמשמע, שבזה אנו אומרים שבח להבורא, שאין לנו מלך אלא אתה, היינו אין אנחנו כמו אומות העולם, שיש להם הרבה אלילים, ולנו רק אתה הוא המלך שלנו. נמצא, כאילו שהבורא הוא יותר גדול מהם. מהו כל כך זה חשוב, אם הבורא יותר חשוב יותר מהם, ואנחנו בחרנו בהבורא. וזה יכולים לומר על דרך מ"ש בזה"ק (הקדמת הזהר, דף קס"א, אות קס"א) וז"ל, אר"א מקרא הזה שכתוב, מי לא יראך מלך הגויים, כי לך יאתה. איזה שבח הוא זה. אמר לו ר"ש, הנה המקרא הזה אינו מרבה כבודו כל כך, שכתוב, כי בכל חכמי הגויים, ובכל מלכותם, מאין כמוך. מהי השוואה הזו לבני אדם, שאין להם קיום, עכ"ל. הגם שיש על זה הרבה פירושים, ונבאר זה על דרך העבודה.

ב) ידוע, שסדר העבודה מתחילים קודם כל על בסיס האמונה. שאנו מתחילים תיכף בתחילת העבודה, לקבל על עצמנו עול מלכות שמים, שהוא להאמין שהבורא הוא המנהיג את העולם. היינו, שהוא משגיח על העולם בהשגחה פרטית, (כמובא במאמר סדר העבודה מבעל הסולם). ואח"כ צריכים לדעת, שענין אמונה, מה שאנו

מקבלים עלינו, היא בחינת מטה בחשיבות. כלומר, שאם היה הכל בידיעה, ולא היה צריך להאמין, היה הידיעה הזו יותר חשוב אצל האדם. והאדם צריך להאמין, שהגם אצל האדם האמונה הוא דבר למטה בחשיבות, ומכל מקום האדם בוחר דוקא ללכת בדרך זה של האמונה למעלה מהדעת. מטעם שהאדם מאמין באמונת חכמים, מה שהם השיגו ואומרו. משא"כ מי שאין לו אמונת חכמים, הוא אומר, שאם הידיעה היה יותר מוצלחת לעבודת האדם מהאמונה, כמו שהאדם חושב, ואומר, שאם היה עבודת ה' בבחינת ידיעה, ולא היה צריכים להאמין, בטח היה מתרבה הרבה עובדי ה', והיה הרבה אנשים שהיו מתמסרים לעבודה. משא"כ כשהאדם צריך להאמין, הן באמונת ה', והן באמונת חכמים, זה, היינו האמונה שצריכים להאמין, מרחק את האנשים להיות בעלי עבודה. אבל האדם הרוצה להתקרב לה', הוא צריך להאמין באמונת חכמים, שהם אמרו לנו, שאם היתה באמת דרך הידיעה יותר טוב להנהגת העולם, היה הבורא נותן לנו את העבודה בבחינת ידיעה. אלא הבורא יודע, שהדרך היותר מוצלח, שהאדם יהיה ביכולתו להגיע להמטרה, שהוא רצונו להטיב לנבראיו, שיהא יכולת באדם לקבל את הטוב ועונג בלי נהמא דכסופא, הוא דוקא על ידי דרך האמונה.

אולם, היות שהאדם נולד בטבע של אהבה עצמית, לכן מה שיותר קרוב לאהבה עצמית, הגוף נהנה. לכן, כשאומרים להאדם, שהוא צריך לקיים תו"מ על בסיס האמונה, זה קשה לו. כלומר, שהאדם היה יותר שבע רצון אם הכל היה בידיעה.

ג) אולם גם בענין אמונה, יש גם כן הבחנות רבות. כלומר, מה האדם צריך להאמין. הדבר פשוט הוא, שהאדם צריך להאמין רק בשכר ועונש. כלומר, שאם יקיים תו"מ, יהיה לו שכר. ואם ח"ו לא יקיים, הוא יקבל עונש. וענין שכר ועונש נוהג בכל המדרגות. וכל ההבדלים הוא רק מהו שכר, ומהו עונש. בזה יש הבדלים בין מדרגה למדרגה. וגם זה נוהג בענינים גשמיים. כדוגמא, שאומרים לילד, אם הוא לא רוצה לאכול, הוא יקבל עונש. למשל, שכל הילדים, שאוכלים, הם יסעו לטיול. והילד שלא רוצה לאכול, הוא ישאר בבית. ולפעמים השכר ועונש מתבטא באכילה עצמה. כי מי שלא יעשה מה שההורים מצוים עליו, הוא לא יקבל היום אוכל, והוא ישאר ברעב, וכדומה. נמצא, שאצל כל אנשים הוא אותו דבר, היינו השכר ועונש נותנים להאדם דחיפה להתקדמות.

ד) לכן יש שהאדם מאמין, שעל ידי קיום תו"מ הוא יזכה לשכר בעוה"ז, כמ"ש בזה"ק יש אנשים, שהיראה שלהם הוא בשכר ועונש של עוה"ז. היינו אריכת ימים, בריאות, וכדומה. ויש, שהשכר ועונש הוא בעוה"ב. היינו, שיש להם גן עדן, וכו'. ויש אנשים, שהיראה שלהם הוא לשמה. היינו, בגין דאיהו רב ושליט, שיש להם זכיה שמשמשים להמלך, וזהו השכר שלהם, ולא צריכים יותר שום תמורה. היינו, שהם מבטלין את רשות של עצמם. היינו, שלא דואגים לתועלת עצמם, אלא כל דאגתם הוא רק לעשות נחת רוח ליוצרו. והיות שדבר זה אינו מקובל על הגוף, המכונה רצון לקבל, לכן הוא מתנגד לעבודה זו. לכן דוקא כאן, בעבודה שהאדם רוצה לעבוד בעמ"נ להשפיע, נוהג ענין עליות וירידות. ובעבודה זו נקרא שכר ועונש אחרת לגמרי, מכפי שנוהג שכר ועונש בעבודה דלקבל שכר. כי בזמן שיש לאדם איזה טעם בעבודה, והוא מרגיש, שיש לו קצת התקרבות לה', זהו השכר ועונש שלו הוא, ואם הוא מרגיש שזרקו אותו מעבודת ה', היינו שאינו מרגיש שום טעם בעבודה, זה נקרא אצל האדם העונש הכי גדול. כלומר, שאין לו שום הרגשה של עבודה. והאדם צריך לומר, שבטח ההתרחקות הזו, שהוא מרגיש, הוא מטעם, שהוא מרוחק מה'. כי האדם מבין, שאם הוא היה מקורב לה', אז האדם צריך להרגיש הרגשה אחרת, מכפי שהוא מרגיש עתה, כמ"ש עוז וחדוה במקומו. שפירושו, שבזמן שהאדם מרגיש, שהוא נמצא במקום קדושה, ובקדושה כתוב עוז וחדוה, והוא עכשיו מרגיש, שאין לו שום חיות, והוא רואה עתה הכל שחור, ואין בידו להתגבר על המצב שבו הוא נמצא, זה נקרא אצל אדם, הרוצה להגיע לעבוד לשם שמים עונש הכי גדול. וכשהאדם רוצה להתגבר על המצב שבו הוא נמצא, אז הוא רואה, שאין שום אפשרות להגיע לידי התקרבות ה'. ולפעמים הוא בא לידי יאוש. היינו, שהוא רוצה לברוח מהמערכה. והוא בא לידי החלטה, שאין שום אפשרות, שיהיה פעם בידו להגיע לידי מדרגה שלא ידאוג שום דבר לתועלת עצמו, אלא רק לתועלת ה'. ונשאלת השאלה, מהו האמת. היינו, אם הוא טועה, היינו, שיש

כן אפשרות להגיע לידי מצב, שכל מעשיו יהיו לשם שמים או לא, היינו, שכן מועיל התגברות. כלומר, שכן יש כח ביד אדם לעשות בכוחות עצמם כל המעשים שלהם לשם שמים.

ה) התשובה הוא כמ"ש, "אין לנו מלך אלא אתה". כי אין בנו כח התגברות, שנוכל לקבל על עצמנו, ושאתה תהיה לנו למלך, ואנחנו נעבוד לך, רק מטעם חשיבות המלך. ובשבילנו לא נעשה שום עשיה, אלא רק מה שיצמח מזה נחת לך. זה רק אתה יכול לתת לנו, את הכח הזה, היינו הטבע השני, שהוא הרצון להשפיע. לכן אומרים מקודם "אבינו מלכנו, חטאנו לפניך". כלומר, שאין האדם יכול לומר, אין לנו מלך אלא אתה. היינו, שרק הבורא יכול לתת הכח הזה. ומאיפוא האדם יודע, שאין זה ביכולתו. לכן מקודם האדם צריך לעשות כל מה שבידו, כמ"ש "כל אשר בידך ובכוחך לעשות, עשה". ואז האדם מגיע לידי מצב, שהוא מרגיש, איך שהוא מרוחק מה'. כלומר, שאין בידו לעשות שום דבר לטוב ה'. אז האדם מרגיש, אע"פ שהוא מקיים תו"מ, מכל מקום הוא נקרא חוטא, משום שהוא רואה, שאין הוא עובד לשם שמים. לכן האדם צריך לומר מקודם אבינו מלכנו, חטאנו לפניך, אע"פ שהוא מקיים תו"מ. ומכל מקום מרגיש, שהוא חוטא, בזה שאין הוא עושה שום דבר לשם שמים. אחר זה הוא אומר בפה מלא אבינו מלכנו, אין לנו מלך אלא אתה. היינו, שרק הבורא יכול לעזור, שיהיה לנו מלך, שנוכל לעבוד מטעם, שהוא משמש את המלך, וזה הוא השכר שלו. שיש לו זכיה, שהוא משמש את המלך. זאת אומרת, שרק אז יש בידו לעשות הכל לשם שמים. כלומר, שאם אין הבורא נותן לו את הכח הזה, שירגיש, שיש לו מלך גדול, אין כח בידו לעשות לשם שמים. כי הגוף טוען מה יהיה לך, מזה שאתה תשפיע לה'. היינו, שכל זמן שהרצון לקבל שולט, אין לאדם שום עצה, כנ"ל, שיש לפעמים, שהוא תוהה על הראשונות. היינו שאומר, שעכשיו הוא רואה, שעבדתי בחינם, ולא הרוחתי כלום, מזה שאנחנו נתנו יגיעה. ועתה הוא רואה ממש, שכל יגיעתו היה לריק. לכן כשהבורא עוזר לו, ונותן לו את הרצון להשפיע, והוא מרגיש, שיש לו מלך גדול, זה רק הבורא יכול לתת, כנ"ל. וז"ש אבינו מלכנו, אין לנו מלך אלא אתה. שרק אתה יכול לתת לנו, שנרגיש, שיש לנו מלך גדול, וכדאי לעבוד בשבילו, לעשות לו נחת רוח.

ו) ובהאמור יש לפרש מ"ש בזה"ק (האזינו, דף צ"ג, אות ר"י) וז"ל, אשרי חלקו, מי שקורא אל המלך, ויודע לקוראו כראוי. ואם הוא קורא, ואינו יודע למי קרא, הקב"ה מתרחק ממנו, שכתוב קרוב ה' לכל קוראיו. למי הוא קרוב, חזר ואמר לכל אשר יקראוהו באמת. וכי יש מי שקורא בשקר. אמר ר' אבא כן, זהו מי שקורא ואינו יודע למי קורא. כי כתוב לכל אשר יקראוהו באמת. מהו באמת. היינו בחותם טבעת המלך, עכ"ל.

ויש להבין מה שאומר אמת ושקר. ששומעים רק למי שקורא באמת. ששואל, מהו באמת. ויש לדעת מהו בשקר. כלומר, מהו הפירוש, שהאדם קורא לה' בשקר, בדרך העבודה.

ז) בהסולם אות קע"ה (הקדמת ספר הזהר) מביא שם את מדרש חז"ל, וז"ל, שבעת בריאת העולם, כשאמר למלאכים נעשה אדם בצלמנו, הנה חסד אמר יברא, מפני שהוא גומל חסדים. אמת אמר אל יברא, מפני שכולו שקרים וכו'. מה עשה הקב"ה, נטל האמת והשליכו לארץ, הה"ד ותשלך אמת ארצה. פירוש, כי נודעו דברי חז"ל שלעולם יעסוק אדם בתורה ומצות אע"פ שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה. כי האדם מתוך שפלותו, אי אפשר לו לעסוק תיכף בהתחלה במצותיו ית' כדי להשפיע נחת רוח ליוצרו. לכן הוא מוכרח מתחילה לעסוק במצות שלא לשמה, דהיינו מתוך תועלת עצמו, אבל עם כל זה, ממשיך שפע קדושה תוך מעשי המצות. אשר ע"י השפע שהוא ממשיך, סופו לבוא לעסוק במצות לשמה וכו'. וזה שקטרג האמת על בריאת האדם, שאמר, שכולו שקרים, וכו', עכ"ל.

ח) ובהאמור אנו רואים, שאמת נקרא לשמה, היינו לתועלת ה'. ושקר נקרא שלא לשמה, היינו לתועלת עצמו. ובזה יש לפרש, מ"ש הזה"ק "קרוב ה' לכל, אשר יקראוהו באמת". ידוע, שענין רחוק וקרוב ברוחניות, הוא שהשתוות הצורה נקרא קרוב, ושינוי צורה נקרא רחוק. נמצא, האדם, שרוצה להגיע לבחינת אמת, היינו שהוא בא למצב, שהוא מרגיש שאם אין ה' יעזור לו להגיע לבחינת לשם שמים, הוא בעצמו אין לו שום סיכויים, שיהיה פעם באפשרותו להגיע לדרגת לשמה, היינו שיעשה הכל רק לשם שמים, אז הוא קורא לה', שיעזור לו, שיתן לו את מידת האמת, הנקרא לשם שמים. היינו, שהוא מבקש שה' יתן לו את מידת האמת, הנקרא השתוות הצורה. לאדם הזה ה' קרוב. היינו, שהוא רוצה להיות בהשתוות הצורה עם הבורא, הנקרא

מהו רחום, אף אתה רחום. זה נקרא, שה' קרוב לאלו שרוצים להיות קרובים, הנקרא בחינת השתוות הצורה. משא"כ לאלו אנשים, הקוראים לה' בשקר, היינו שהם רוצים, שה' יעזור להם על בחינת שלא לשמה, שזה נקרא שינוי צורה, נמצא, שה' רחוק מהם. כי הם לא רוצים להתקרב לה', הנקרא דביקות, השתוות הצורה. וזה שאומר, שאמת נקרא טבעת המלך, שהוא בחינת אמת, כלומר שהמלכות שמים, מה שהם מקבלים עליהם, הוא בבחינת אמת, היינו לשם שמים.

ט) אולם האדם מוכרח מקודם להכין כלי לאור הזה, הנקרא רצון להשפיע. שכלי נקרא צורך. כלומר, שאין אדם קורא לה', שיעזור לו, מטרם שהאדם התחיל בעבודה דלהשפיע, והוא רואה, שהוא לא יכול בשום אופן להשיג זה בעצמו. אז האדם מבקש עזרה מלמעלה, שיעזרו לו. לכן אחר שהאדם עשה כל מה שביכולתו, והוא רואה, שאין לו שום אפשרות להשיג את הרצון הזה, אז הוא בא לידי הכרה, שאין מי שיעזור לו, רק הבורא. אז האדם אומר, אבינו מלכנו אין לנו מלך. היינו כנ"ל, שאין שום מציאות, שיהיה לנו אמונה במלך, שנוכל לעבוד אותו בבחינת בגין דאיהו רב ושליט, אלא אתה, היינו רק הבורא יכול לעזור לו.

י) ושם בזה"ק מפרש, שטבעת המלך נקרא קו אמצעי, שקו אמצעי נקרא אמת. כלומר, שכל קו בפני עצמו אין בו שלימות. וזה יכולים להבין על דרך משל, לשני אנשים שהכינו סעודה בשביל הקהל, אחד הכין בשר ודגים ושאר דברים, והשני הכין רק תבלינים ומלח וחומץ, וכדומה. ולבסוף נעשה מחלוקת ביניהם. אז כל אחד אמר, שהוא יקרא את קהל אליו, ויתן להם את הסעודה. הנה זה שהבטיח לתת רק תבלינים, וכשהוא נותן לאכול את התבלינים, היינו לשתות חומץ ולאכול מלח, וכדומה, מי יכול לאכול. והשני, שנתן בשר ודגים ושאר דברים לאכילה, אבל מי יכול לאכול בשר ודגים בלי מלח, וכדומה. והיות שאין האנשים יכולים לאכול לא אצל זה ולא אצל השני, עד שהיה מוכרח לעשות שלום ביניהם, והתערבו את האוכל עם התבלינים, ומשניהם נעשה סעודה טובה. כמו כן כשהאדם מתחיל ללכת בשלא לשמה, הוא נמצא במצב השלמות. וזה נקרא קו אחד. אבל בזמן שהוא עובר לקו שמאל, היינו שמתחיל לעשות בקורת על סדר עבודתו, כלומר על איזה כוונה הוא עובד, כלומר איזה שכר הוא רוצה תמורת עבודתו, אז הוא טועם טעם מר, היינו, שהוא רואה, שהוא לא בסדר. כלומר, כי הוא רואה, שאין ביכולתו לעשות משהו לתועלת הבורא. נמצא, שאז, שכל קו בפני עצמו אין לו שלימות. כי ימין, השלימות שלו הוא רק מטעם שהוא שמח בחלקו, זאת אומרת, שהוא אומר, שיש לו זכיה גדולה, בזה שיש לו קצת אחיזה ברוחניות, אפילו שזהו שלא לשמה. אבל מבחינת המעשה, יש לו משהו, בזה שמקיים מצות ה', הגם שהאמונה בה' הוא רק אמונה חלקית (כמ"ש בהקדמה לתע"ס, אות י"ד). אבל החלק הזה גם כן חשוב לו. משא"כ הקו שמאל, שהוא רואה, שהוא מלא חסרונות, ומרגיש טעם מר בחיים שלו, זהו כמו תבלין, שנותנים להמתיק את האוכל. אבל תבלין בלי אוכל אינו מאכל. נמצא, שכל קו בפני עצמו אין לו שלימות. אבל כשמשתמשים עם ב' קוים, עם ימין ושמאל, מזה באים לקו אמצעי. היינו, שהקב"ה נותן את הנשמה, כשרז"ל שיש ג' שותפין באדם, אביו ואמו והקב"ה. אבא נקרא ימין, הוא נותן הלובן, לבן נקרא, שאין שם שום חסרון. אמא נקרא קו שמאל, היא נותנת את האודם, שזה נקרא חסרונות. ומשניהם יחד אז יכול לבוא קו האמצעי, שנקרא הקב"ה נותן את הנשמה, ואז יוצא בחינת אדם.

יא) ויש לדעת, בזמן שהאדם עובר לקו שמאל, ומתחיל לראות איך שהוא מרוחק מבחינת רצון להשפיע, ומשוקע רק באהבה עצמית, ורואה את חסרונותיו, בשיעור שאף פעם לא חלם על זה, שהוא יהיה כל כך מרוחק מעבודה דלשם שמים, ומתחיל לחשוב, שבטח בא אליו מחשבות זרות מצד הס"א, שהם משפיעים לו את אלו המחשבות ורצונות, שאינו מתאים לאיש שרוצה להיות עובד ה', אלא אפילו לאיש פשוט, שאינו בעל עבודה, גם כן לא מתאים המחשבות ורצונות האלו, אז האדם צריך אז להתגבר באמונת חכמים, ולהאמין שכל אלה המחשבות באים מלמעלה. כמו שמובא במאמר אלהים אחרים. היינו, שהבורא שולח אותם להאדם. אבל אל לחשוב שזהו מחשבות ורצונות חדשות. כלומר, שלא היו מקודם לכן באדם, אלא שבאו עכשיו. אין הדבר כן. אלא מקודם הם היו בגופו של אדם בלי שום התגלות, מטעם שאין שום דבר נעשה בלי צורך. אלא עתה, בזמן שהאדם רוצה ללכת בדרכי האמת, והאדם רוצה לתקן את עצמו, אז מלמעלה מגלין לו מה שיש לו בגופו, ואינם ניכרים לחוץ. ועתה, בזמן שהאדם רוצה לתקן את עצמו, אז מגלין לו את המחשבות האלו, בכדי שידע מה לתקן.

יב) ובכדי להבין זה, כדאי לעיין בספר פרי חכם (חלק ב', דף י"א) וז"ל, באמת אודה שצדקת בזה, שאיני מרגיש כלל את המכאובים האלו, שאתה מרגיש, ואדרבה, אני שש ושמח באותם הקלקולים הגלויים ומתגלים. אמנם כמה אני מתאונן ומצטער על הקלקולים, שעדיין לא נתגלו וכו'. ואם נתגלו עכשיו, אין שום ספק, שהיה גם מעיקרא, אלא שטמון היה. לכן שמח אני בצאתם מאחוריהם וכו'. וזוכר אני, שכדברים האלה, היה לי עמך ביום א' דראש השנה תרפ"א, בחזרתנו מבית אבי מורי נ"י, מקידוש, ספרת לי מחשבונות מעציבות מאד שראית בסידורך בבוקר בעת התפלה [הוא היה הבעל תפלה של שחרית]. ונתמלאתי שמחה בפניך מאד. ושאלת אותי, שמחה זו מה עושה. אמרתי לך, גם כן כנ"ל, שבהתגלות רשעים קבורים, אע"פ שלא נכבשו בשלימות, מכל מקום התגלותם עצמם לתשועה גדולה יחשב, שזה גרם קדושת היום, עכ"ל.

יג) לכן לא להתפעל, ממה שהאדם מרגיש שקבל ירידה, כאילו זרקו אותו מלמעלה. אלא אדרבה, שהאדם צריך אז להאמין, שהבורא מטפל בו, ומדריכו, באופן, שיהיה לו היכולת להגיע לדביקות הוא, כמ"ש ולדבקה בו. ואז האדם מגיע לידי מצב, שהוא מרגיש שהוא חוטא. היינו, מטרם שהתחיל בעבודה דלהשפיע, היה חושב שחסר לו שלימות, אבל באופן כללי הוא בסדר, מטעם שהוא היה רואה את השפלות של שאר אנשים, משא"כ הוא ברוך ה' לא נורא. אבל עתה הוא רואה שהוא גרוע מכולם, כלומר, שאין לאף אחד מחשבות ורצונות כאלו. והתשובה הוא כנ"ל, שבכדי שהאדם יהיה בידו לקבל דבר שלם, מוכרח האדם, שיהיה חסרון שלם. לכן מלמעלה מגלין לו כל פעם את חסרונותיו, מה שהיו גניזים בגופו של אדם. נמצא לפי זה, שהאדם צריך לומר, שהבורא עושה עמו חסד, בזה שמגלה לו את חסרונותיו, בדיוק כמו שנותן לו את המילוי, כי אין מילוי בלי חסרון.

יד) ובזה יש לפרש מ"ש (תהילים פ"ט) "חסדי ה' עולם אשירה לדור ודור אודיע אמונתך בפי". ויש להבין, מה זה לעולם אשירה. ואיך אפשר לשיר לה', בזמן שהאדם רואה, שהוא מלא חסרונות. ואין לבו שלם עם ה'. והוא מרגיש, שהוא מרוחק מה'. ולפעמים הוא רוצה אפילו לברוח מהמערכה. איך הוא יכול לומר, שזהו חסדי ה', והוא נותן שיר על זה לה'.

טו) ובהאמור, שהאדם צריך לומר, זה שהוא נמצא בשפל המצב, אין זה מטעם, שעתה הוא נעשה יותר גרוע. אלא עתה, היות שהוא רוצה לתקן עצמו, שכל מעשיו יהיו לשם שמים, אז מלמעלה מגלים לו את מצבו האמיתי, מה שנמצא בתוך גופו. שעד עתה הם היו נעלמים, ולא היו נראין לחוץ. ועתה הבורא גילה אותם, כנ"ל בספר פרי חכם. ועל זה האדם אומר, שזהו חסד, מה שהבורא גילה לו את הרע שבו, בכדי שידע את האמת, ויהיה בידו לבקש מה' תפלה אמיתית. נמצא, שמצד אחד האדם רואה עתה, שהוא מרוחק מה'. ומצד השני, האדם צריך לומר, שה' קרוב אצלו, וה' מטפל עמו, ומראה לו את החסרונות. לכן הוא צריך לומר, שהם חסדים. וז"ש "חסדי ה' לעולם אשירה". כלומר, שיש לו מצד אחד שמחה, ונותן שירה על זה. ומצד השני הוא רואה, שהוא צריך לעשות תשובה. היינו, שהוא צריך לבקש מה', שיקרב אותו, ושיתן לו את הרצון להשפיע, שהוא טבע שני. וז"ש ועד דור ודור אודיע אמונתך. שענין דור ודור הוא, שיש הפסק באמצע, שהוא ענין עליות וירידות. שדור נקרא חיוב, וההפסק הוא שלילי. אולם דוקא עי"ז מתגלה אור האמונה.

* * *

מאמר מ"א

מה על האדם לעשות, אם נברא במידות לא טובות

א) הזה"ק (נשא אות מ"ב) אומר שם וז"ל, במעשים של האדם ניכר הפרצוף השורה עליו וכו', וז"ש הכרת פניהם ענתה בם בצורה השורה עליו וכו', או מהמרכבה של ד' יסודות העולם, [שהם אש מים רוח עפר], שאין בהם לא יצר הטוב ולא יצר הרע, אלא כבהמות העולם וכו', עכ"ל, משמע, שענין התמזגות הגוף מוליד בהאדם את המדות, שאין זה שייך ליצה"ר, למשל, אם יש לו יותר מבחינת יסוד המים, הוא בעל תאוה, ואם יש לו יותר מיסוד האש, הוא כעסן, ואם יש לו יותר מיסוד הרוח, הוא בעל גאוה, ואם יש לו יותר מיסוד העפר, הוא עצלן, ואין לזה שום שייכות ליצה"ר, משמע מכאן, שכל המידות שיש באדם הנמשכים מארבע יסודות ארמ"ע, אין להן שום שייכות ליצה"ר, נשאלת השאלה, ומהו היצה"ר.

ב) על זה צריכים לומר, שיצה"ר שמפתה את האדם לעשות מעשים שהם נגד רצון ה', האדם צריך מקודם להאמין בה', ואח"כ יכולים לומר, שהוא עושה מעשים שהם נגד רצון ה', ואז מתחיל לעשות חטאים מחמת היצר הרע, ולא רוצה לשמוע בקול ה', שנתן תורה לעמו ישראל, אלא כל מה שהם עושים רע לאחרים, זהו מכח התמזגות של הד' יסודות, כנ"ל בדברי הזה"ק, שאומר "או מהמרכבה של ד' יסודות, שאין בהם לא יצר הטוב ולא יצר הרע, אלא כבהמות העולם", שאצלם אין שייכות לענין אמונה בה', משא"כ אצל האדם, ששם נוהג ענין אמונה, שם מתחיל ענין יצר הרע, שאינו מאמין בה', ויצר הטוב, שהוא כן מאמין בה', זאת אומרת, מי שמאמין בה', היינו שמאמין בשכר ועונש, אצלו מתחילה העבודה של יצה"ר ויצה"ט, משא"כ אלו אנשים שאין להם ענין באמונת ה', הם דומים לבהמות, אבל בודאי צריכים לומר, מה שהזה"ק אומר, שהם שייכים לד' יסודות, ואין להם שייכות ליצה"ר וליצה"ט, זהו לגבי עניני עבודה, משא"כ בבחינת הנגלה, היינו להלכה, נוהג בהם כל עניני עונשים ודינים, שהבית דין מחייבים אותם, ששם אין האדם יכול לומר, שאין לו יצה"ר ולא מגיע לו עונש, אלא הוא יגיד שהוא בא מן ד' יסודות, וצריכים לומר, שהזה"ק מדבר מעניני עבודה ולא מבחינת תורת הנגלה, שמדברים מבחינת הלכה למעשה, אלא שהזה"ק מדבר מסדר העבודה, שם שייך לומר, שהאדם שייך לבחינת ד' יסודות, ועדיין אין לו שייכות ליצה"ר, כי בעבודה מתחילים לדבר מיצה"ר, מזמן שהאדם מתחיל להאמין בה', אז מדברים מיצה"ט או מיצה"ר.

ג) אולם בענין אמונה בשכר ועונש, יש גם כן להבחין ב' הבחנות, א', שכר ועונש מתפרש, שאם ילך בדרך הישר, הוא יקבל תמורת זה שכר בעוה"ז, שיהיה לו טוב, וגם בעולם הבא יהיה לו טוב, ואם ח"ו לא ילך בדרך הישר, יהיה לו ח"ו רע, ב', שכר ועונש הוא מתפרש, שאם הוא ילך בדרך הישר, כפי שסדרו לנו החכמים, ויהיו מאמינים בדבריהם, אז יהיה השכר, שהם יזכו להתקרבות לה', ואם לא יאמינו באמונת חכמים, שהם קבעו לנו איך ללכת בדרכי ה', אז יהיה להם עונש, והעונש הוא בזה, שהם יהיו מרוחקים מה', ולא יתנו להם עזרה שיוכלו להתקרב לה', כלומר, השכר שלהם יהיה, בזה שיתנו להם מלמעלה רצון להשפיע, שהוא טבע שני, והעונש שלהם יהיה, בזה שהם ישארו משוקעים באהבה עצמית, ויכאב להם בזה שלא מתקדמים, וזה נקרא שהם מונחים תחת שליטת היצה"ר, שמה שהם נפרדים מה' ואינם יכולים להתחבר אליו, וכואב להם בזה שהם מונחים תחת שליטת הרע, זאת אומרת, שאין לומר, שנותנים להאדם עונש ואינו מרגיש שהוא עונש, היינו שאינו מרגיש יסורים, בזה שהוא נמצא תחת שליטת הרע, אלא הכוונה של עונש הוא, שמרגיש יסורים בזה שהוא מונח תחת שליטת היצה"ר, היינו שמרגיש שזה רע ע"י יסורים, זה נקרא שהאדם מונח תחת שליטת היצה"ר, היינו שכואב לו מזה, משא"כ אלו שהם מונחים תחת שליטת הרע, ואינם מרגישים יסורים, זה נקרא בעבודה, שעדיין אין להם יצה"ר, שעוד לא מרגישים, שזה שמונחים תחת שליטת הרצון לקבל, נקרא רע.

ד) אולם יש להבין, אם האדם לפי התמזגות הגוף אין בידו לעשות טוב, אלא שהוא צריך להתאמצות יתירה, יותר משאר אנשים, לעשות טוב, א"כ מה מוסיף לנו בזה שהזה"ק אומר, שהרע שהוא עושה, הוא כמו בהמה, א"כ מהו העצה שיהיה בידו לעשות טוב, כלומר, מה יעזור לו, זה שישיג אח"כ את היצר טוב ואת היצה"ר.

ה) חז"ל (ראש השנה י"ז) אמרו וז"ל, עיני ה' אלקיך בה עתים לטובה עתים לרעה, עתים לטובה כיצד, הרי שהיו ישראל רשעים גמורין בראש השנה, ופסקו להם גשמים מועטים, לסוף חזרו בהן, להוסיף עליהן אי אפשר, שכבר נגזרה גזרה, אלא הקב"ה מורידן בזמנן על הארץ הצריכה להן, הכל לפי הארץ, [ופרש"י על הארץ הצריכה להם: על השדות ועל הכרמים ועל הגנות], עתים לרעה כיצד, הרי שהיו ישראל צדיקים גמורין בראש השנה, ופסקו עליהן גשמים מרובין, לסוף חזרו בהן, לפחות מהן אי אפשר, שכבר נגזרה גזרה, אלא הקב"ה מורידן שלא בזמנן, על הארץ שאינה צריכה להן, [ופרש"י שלא בזמנן לפני הזריעה, ועל הארץ שאינה צריכה להם ביערות ובמדברות, עכ"ל].

ו) ויש להבין ענין זה בעבודה, מה בא זה ללמדינו, הנה לפי מה שאומר הזה"ק, שיש אנשים שנבראו לפי התמזגות של ד' יסודות, ואין להם שייכות ליצר טוב וליצה"ר, אלא כבהמות עולם, זאת אומרת, שענין יצה"ט ויצה"ר, המובן הוא, שיש ענין בחירה, שהאדם יכול להתגבר על הרע, אבל בבחינת בהמות, משמע שהמדות מה שיש להם אין לשנות, אם כן, מה יעשה האדם אם נולד עם מידות רעות, שאי אפשר לשנות את הטבע שלו, איך הוא יכול לבוא לידי בחירה, שהיא עבודה של התגברות של יצה"ט על היצה"ר.

ז) ובהאמור יש לפרש, שהגם שהאדם נולד במידות רעות, שאין בהם הרבה טוב, אבל בזמן שהאדם הולך בדרך הישר, כלומר שהוא מבקש מה', שיעזור לו שינצח את הרע, הגם שהרע אצלו יותר גדול מבשאר אנשים, ולשנות הטבע אי אפשר, אז הקב"ה נותן לו כח, שישתמש עם המידות שלו, שאין בהם הרבה טוב, אבל כמה טוב שיש לו, עובד אצלו, כלומר, שהקב"ה נותן לו עזרה מלמעלה, שכמה כוחות שיש לו, הוא מוציא את הכוחות האלו במקום הנכון, לדוגמא, כשאין לו כח רק ללמוד שעה אחת, הוא לומד דוקא בספרים שמביאים לו מאור התורה, היינו שהוא מקבל על ידיהם חשיבות בעבודת ה', ומקבל התעוררות, שכדאי להתדבק בה', ובזמן שיש קצת מחשבה בענין עבודה, הוא לא חושב מה יהיה לו מעבודה זו, אלא הוא חושב, מה יש לי ליתן להמלך, שיהיה לי חיבור עמו, וכדומה, כשהוא מתפלל, היות שהוא יודע, שהוא בעל כשרון קטן, ואין בידו לחשוב מחשבות גדולות ועמוקות, אלא פשוט כשהוא מתפלל, הוא מצייר לעצמו למי הוא מתפלל, היינו למי הוא מדבר, ומה הוא מבקש ממנו שיתן לו, ואומר, היות שאני יודע את שפלותי, שאני יותר גרוע משאר אנשים, לכן שאר אנשים יכולים להתגבר על הרע שלהם, ואין כל כך זקוקים לעזרתך, משא"כ אני כשלעצמי, אין בי שום כח ושום מוח, לכן תרחם עלי, והיות שהוא מתפלל בכל הלב, לכן ה' שומע תפלתו, לכן כל הכוחות הקטנים שיש לו, האדם משתמש עמהם במקום הנכון ובזמן הנכון.

ח) משא"כ אם האדם, נגזר עליו מכח הד' יסודות, שיש לו מעלות ומידות טובות, ושלא זוכה, היינו שלא הולך בדרך הישר, לבקש מה' שיעזור לו בדרך הנכון, אז הכשרונות שלו מנוצלים במקום שלא צריכים, היינו כנ"ל, שכל הכוחות והכשרונות הולכים למקום שלא יצמח מזה שום דבר לרוחניות מבחינת העבודה, כמ"ש "שלא בזמנן לפני הזריעה", כלומר, שמהעבודה שלו, שנותן כח גדול ועמקות גדולה, מ"מ לא יכול מזה לצמוח משהו, וז"ש "ועל הארץ שאינה צריכה להם, ביערות ובמדברות", זאת אומרת, שכל הכוחות והכשרונות וכל המדות הטובות מנוצלות במקום שלא יצמח מזה, היינו שזה לא יביאהו לדביקות ה', כלומר שלא יטריח עצמו למצוא את המדריך הנכון, ולא ישים לב להסתכל דוקא בספרים, המביאים לידי התקרבות ה', וכדומה.

ט) נמצא, זה שהאדם נברא מד' יסודות, אין לו שייכות ליצה"ר או ליצר הטוב, אלא אח"כ, כשהוא מתחיל בעבודה, היינו שרוצה להתקרב לה', אז מתחיל ענין של יצה"ר, היינו שהאדם מתחיל לראות, איך שיש לו רע, וכואב לו, ואז, כשהוא רואה שאין לו מידות טובות, הוא מתפלל לה' שיעזור לו, אז ה' מקבץ כל הכוחות שלו וקצת הכשרון שיש לו, ה' מקבץ הכל ומרכז את כל הכוחות, מה שיש ביכולתו לעשות, שיהיה הכל להגיע לדביקות ה', נמצא, הגם שאומרים האופי של האדם אינו מקבל שינוי, אבל ע"י יצה"ר, שהאדם מתחיל לעבוד, ורואה שרע לו זה שהוא מרוחק מה', אז ע"י תפלה, שהאדם מתפלל לה' ומאמין במ"ש "כי אתה שומע תפלת כל פה", היינו אפילו פה שבא מאדם שאינו כשרוני וחסר לו כח ההתגברות, ויחד עם זה יש לו מדות רעות, שאין לשאר אנשים כל כך רע כפי שיש לו, וזה בא לו מטעם שהאדם נברא מד' יסודות [אש רוח מים עפר] ולפי התמזגות הגוף שלו מהד' יסודות, מזה נמצא שיש לו מידות רעות, נמצא שאין לאדם מה להוסיף על זה,

אלא בזמן שהאדם מתחיל לעבוד בתו"מ, זה גורם לו, שידע שיש ענין יצר טוב ויצה"ר, כמ"ש בהסולם (בראשית חלק ג' דף ס"ד) וז"ל, שאם יעסוק אדם בתורה ומצות אפילו להנאת עצמו, מ"מ ע"י המאור שבה ירגיש הפחיתות והשחיתות הנוראה, שיש בטבע הקבלה לעצמו, ואז יתן אל לבו לפרוש את עצמו מטבע הקבלה הזו, ויתמסר לגמרי לעבוד רק להשפיע נחת רוח ליוצרו וכו', ואז יפקח ה' את עיניו ויראה לפניו עולם מלא מתכלית השלימות, שאין בו כל חסרון כל שהוא, עכ"ל.

י) ובהאמור אנו רואים, הגם שהאדם נולד מד' יסודות, שאין לו שייכות לא ליצר טוב ולא ליצה"ר, אלא כמו בהמות העולם, והמדות האלו אין לשנותם, מ"מ ע"י התעסקותו בתו"מ, אז הוא בא לידי ידיעה, שיש ענין יצר טוב ויצה"ר, ואז יש לו מקום להתפלל לה', שה' יעזור לו לצאת משליטת היצה"ר, ואז כל הכוחות שיש להאדם, מתרכז להשתמש עמהם במקום הנכון, היינו כמה כוחות שיש לו, מספיק לו להשתמש, בשיעור שיהיה לו היכולת לבוא לדביקות ה'.

יא) וז"ש "עתים לטובה כיצד, הרי שהיו ישראל רשעים גמורין בראש השנה, ופסקו להם גשמים מועטים", שיש לפרש, כשנולד לפי התמזגות הגוף, היה להן מידות רעות, שזה נקרא ופסקו להם גשמים מועטים, שענין גשמים זהו הכח שמוציא פירות, הנקרא חמרי דלק בעבודה, וז"ש "לסוף חזרו בהן, להוסיף עליהם אי אפשר, שכבר נגזרה גזרה", פירוש, שכבר נולדו לפי התמזגות הגוף בד' יסודות, "אלא הקב"ה מורידן בזמנן על הארץ הצריכה להן", היינו כנ"ל, שהגשמים, שהם חמרי דלק, שהם כוחות שעמהם עובדים, הם מרוכזים לשימוש רק לדבר הצורך, נקח לדוגמא, אש, מצד אחד האדם נהנה מהאש, האדם, כשיש לו אש, הוא יכול לבשל, והוא יכול להשתמש עמה, שתאיר לו בלילה, וכמו כן בחורף הוא יכול להתחמם עם האש, בעיקר האדם יכול לומר, שאש באה לעולם לתיקון העולם, ומצד השני, אם האדם לא נזהר והוא משמש עמה לא לפי המקובל, האש הזו מביאה קלקול וחרבן להעולם, שע"י האדם נעשה לפעמים עני ואביון, אפילו שהיה מקודם עשיר גדול, ולפעמים האש מביאה מיתה לעולם, וכדו'.

יב) כמו כן בעבודה, הכוחות של האדם יכולים להביא תיקון להעולם, ואם האדם משתמש עם הכוחות לפי המקובל בסדר התיקון, הכוחות מביאים הנאה להעולם, וזהו כנ"ל, שאם האדם הולך בדרכי התיקון, מספיק לו הכוחות המעטים שיש לו, בכדי להגיע לשלימותו, רואים אנו, אפילו מדבר שממנו יכול לצאת נזק להעולם, אם משתמשים עמו, היינו עם הכח הזה, הנקרא, לדוגמא, אש, בדרך התיקון, כל העולם נהנין ממנו, וכמו כן הוא בעבודה כנ"ל, כשה' נותן לו העזרה הדרושה, מספיק לו כמה כוחות של חמרי דלק, הנקרא בחינת גשמים, כנ"ל, שיעשו פירות, שיש כלל בקדושה, שהאדם צריך להוציא פירות מהעבודה, משא"כ בסטרא אחרא נקראת "אל אחר אסתרס ולא עביד פירי".

יג) ובהאמור יש לפרש מה שאמרו חז"ל (נדה טז, ב) וז"ל, דדריש ר' חנינא בר פפא, אותו מלאך הממונה על הריון, לילה שמו, ונוטל טיפה, ומעמידה לפני הקב"ה, ואומר לפניו, רבש"ע טיפה זו, מה תהא עליה, גיבור או חלש, חכם או טיפש, עשיר או עני, ואילו רשע או צדיק לא קאמר, כדר' חנינא דא"ר חנינא, הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים וכו', עכ"ל, ואאמו"ר זצ"ל הקשה על זה, הלא אם נגזר על הטיפה שתהיה טיפש, איך יכול להיות אח"כ בחירה לטוב, הלא יש כלל "אין אדם חוטא, אלא אם כן נכנס בו רוח שטות", אם כן איך האדם יכול לעשות בחירה, שיבחר בטוב, הלא הוא נולד עם רוח שטות, ואיך הוא יכול לשמור את עצמו שלא יחטא, בזמן שרוח שטות נמצא בו.

יד) ולפי מה שפרשנו בענין האדם, כשנולד לפי התמזגות ד' יסודות, שבגלל זה יש לו מדות רעות, ואין לו שייכות ליצה"ר או ליצה"ט, אלא שהוא כבהמות העולם, אלא ע"י שעוסק בתו"מ אפילו להנאת עצמו, מ"מ ע"י המאור שבה ירגיש הפחיתות והשחיתות הנוראה, שיש בטבע הקבלה לעצמו וכו', ויתמסר לגמרי לעבוד רק להשפיע נחת רוח ליוצרו, ואז יפקח ה' עיניו, וכו'.

טו) כמו כן יש לפרש כאן, שהגם שנגזר על הטיפה שתהיה טיפש, מ"מ ע"י זה שיעסוק בתורה שלא לשמה, המאור שבה יחזיר אותו למוטב, שהמאור שבתורה של שלא לשמה, יש בכוחו להאיר לו, שירגיש את הרע

שבו, כלומר, הגם שיש כלל שוטה אינו מרגיש, ואיך אפשר מי שנולד מטיפה, שנגזר עליה שתהיה שוטה, אם כן אין לו ההרגש של טוב ורע, זה מצד הלידה עצמה, היינו כנ"ל, מצד הטיפה עצמה, שנגזר שתהיה שוטה, אז הוא בבחינת שוטה אינו מרגיש, אבל ע"י מאור התורה, הוא מקבל את ההרגש של טוב ורע, עד כדי כך כנ"ל, שע"י הכרת הרע שקבל ע"י מאור התורה, הוא זוכה אח"כ לפקיחת עינים.

טז) אולם יש לשאול, מדוע הקב"ה גוזר על הטיפה שתהיה טיפש, הלא זה נראה כאילו הקב"ה מלכתחילה גורם לו שלא יהא בידו להתגבר על המידות בהם הוא נולד, יש לפרש, כמו שאמר אאמו"ר זצ"ל, שיש הרבה פעמים שהקב"ה עושה פעולה להאדם, שנראה כאילו שהקב"ה בעצמו פועל לרעת האדם, הלא יש להקשות לפי הכלל "שאין הקב"ה בא בטרוניא [היינו בטענות] על בריותיו", ולמה עשה ה' ככה, שנראה לאדם, שהקב"ה גרם להאדם שלא יהיה בכוחו להתגבר.

יז) והתשובה היא, הקב"ה רוצה שהנבראים ידעו, שהוא ח"ו לא מוגבל בפעולותיו, כלומר, היות שענין להגיע לדביקות ה' אין זה בידי אדם, אלא זה בא דוקא בעזרה מלמעלה, שה' נותן להאדם טבע שני, הנקרא רצון להשפיע, ואצל הבורא אין הבדל אם צריך לתת לו עזרה גדולה או קטנה, כמו כן יש לפרש גם כאן, היינו זה שהקב"ה גוזר על הטיפה שתהיה טיפש, הוא בכדי שהאדם ידע, שאצל הקב"ה אין הבדל בין שיש לו כוחות גדולים או קטנים, בין שהוא חכם גדול ובין שהוא טיפש, רק אם האדם מגיע לידי הבנה, שצריך לבקש מה', שיעזור לו, הקב"ה עוזר לו, כנ"ל, שלאחר שקבל מאור התורה, ע"י התורה שעסק בה להנאתו עצמו, הנקרא רצון לקבל לתועלת עצמו, אז אם הוא מבקש מה', הוא זוכה שה' יפקח את עיניו, ויראה לפניו עולם מלא מתכלית השלימות.

יח) ובהאמור יכולים לפרש מה שאמרו חז"ל (תענית ז) "וכל העוסק בתורה לשמה, תורתו נעשית לו סם חיים וכו', וכל העוסק בתורה שלא לשמה, שנעשית לו סם המות וכו'", עכ"ל. ולפי"ז יהיה קשה, הלא האדם, מטרם שזכה שמעשיו יהיו לש"ש, אין עדיין בידו ללמוד לשמה, ואיך אמרו (פסחים נ) לעולם יעסוק אדם בתורה ומצות שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה הוא בא לשמה, איך זה אפשר לומר, שהאדם ילמוד מקודם שלא לשמה, הלא הוא מכניס לתוך עצמו סם המות.

יט) ויש לפרש זה על דרך הנ"ל, כי האדם, הנולד מד' יסודות, אין לו עדיין שייכות לא ליצה"ר ולא ליצה"ט, אלא כנ"ל בדברי הסולם, שאומר שם, שעל ידי זה שהאדם לומד תורה להנאתו עצמו, שזה נקרא שלא לשמה, היינו לתועלת עצמו, מ"מ ע"י המאור שבה, כנ"ל בהסולם, "ע"י המאור שבה ירגיש הפחיתות וכו', שיש בטבע הקבלה לעצמו, ואז יתן אל לבו לפרוש עצמו מטבע הקבלה, ויתמסר לגמרי לעבוד רק להשפיע וכו', ואז יפקח ה' עיניו וכו'", אם כן יהיה הפירוש, שרק ע"י מאור התורה, בזמן שלומד שלא לשמה, אז המאור שבתורה יתן לו להבין ולהרגיש, שאם ילמוד לשמה, היינו להשפיע, אז יזכה לאור החיים, שיראה עולם מלא כל טוב, ואם לא, אלא שישאר בקבלה עצמית, יהיה מצבו סם המות, שפירוש, שהוא מרגיש אז השחיתות שיש בקבלה עצמית, שהוא ישאר נפרד מחיי החיים, נמצא, דוקא כשהתחיל ללמוד שלא לשמה, אז המאור שבתורה נותן לו להבין מה זה סם החיים ומהו סם המות, ועי"ז יזכה אח"כ לפקיחת עינים ויראה עולם מלא כל טוב.

* * *

בנימין סינקובסקי – יד בנימין

מאמר ע"ג

ענין שופר

זהר אמור תש"ח

הקדמה כללית: תש"ת הוא סוד ג' קוין: תקיעה קו ימין, שברים קו שמאל, תרועה קו אמצעי. ומתוך שכלולים זה מזה, היינו ג' קוין שבכל קו – ג' קוין, ויש תקיעה ש"ת בימין, וכן תש"ת בשמאל ותש"ת באמצע. והשברים הם סוד הדינים שבשמאל גופיה, ומכוח קו אמצעי נטפל גם תרועה לשברים, מכוח מסך דחירק שה"ס מנעולא בתחלתו.

ויש הפרש בין הקוין, כי א) ב' הקוין שבז"א נמשכין מבינה, בסוד "תלת נפקי מחד, חד בתלת קיימי", וקו אמצעי הוא בחינתו עצמו, ועל כן נבחנים בו ב' הקוים לג"ר כלפי קו האמצעי שהוא ו"ק. ב) שסוד דינים דשברים נמצאים רק בבינה ולא כלום בז"א. ג) דינים דתרועה שהם מנעולא, מקומם מחזה ולמעלה דז"א וחסרים מחזה ולמטה דז"א, ולפיכך בקו ימין שהוא מבינה והוא מחזה ולמעלה, יש ב' הדינים שברים ותרועה. ובקו שמאל שאינו מאיר אלא מחזה ולמטה בלבד, אין בו בחינת תרועה, כי שם חסרה מנעולא, ויש בו רק שברים בלבד. ובקו אמצעי שאינו מבינה אלא בחי' ז"א, חסר בו שברים (שאינו אלא בשמאל דבינה) וע"כ אין בו רק תרועה בלבד. ועל כן יש ג' סדרים, שבכל אחד מהם (שבכל סדר) ג' סדרים, ג' סדרים בימין שהם ג' פעמים תשר"ת תשר"ת תשר"ת. ג' סדרים בשמאל ג' פעמים תש"ת תש"ת תש"ת. ג' סדרים באמצע תר"ת תר"ת תר"ת. זהו סדר ראשון, שהוא ג' קוין דקו ימין שכל אחד מהם כלול מג' קוין דהיינו ג' פעמים תשר"ת.

תושבחתיה דאבהן – המוחין של כל האבות אפילו החסדים מכוסים הוא ג"כ משם. לנגדא קול – שופר ... למסך דחירק לקו אמצעי קול. וההוא קלא סליק לעילא – להכריע בין ב' הקוין דבינה. אתער שופרא אחרא עילאה – שהבינה נשתלמה בג' מוחותיה. ואתער רחמי – היינו קו אמצעי. כל אינון קלין דלעילא – ג' קוין שבבינה. יתערון לנפקא לצאת ולהמשיך לזו"ן ומהם לישראל. סדרא קמא קלא נפיק – חולם. ומתעטר – שורק. ואתבקע – מסך דחירק. בין טורי רמאי – בין קוי הבינה. ומטו לגבי דאברהם – מבינה נמשך לאברהם שה"ס חסד דז"א. ושריא ברישא – חולם. ואתעטר שורק ואתער – מסך דחירק שבו היקיצה. אדהכי סלקא תנינא תקיפא – שברים. ההוא קלא תבירא – תרועה. סדרא תליתא קלא נפיק – חולם. וסליק – שורק. ובקע כל אינון רקיעין – מסך דחיריק.

מאמר ע"ד

רימון מלשון רוממות

שיחה ליל ב' ר"ה תש"ח

אחר הקדיש התחיל דורש מרמון, פירות של שהחיינו, ואמר: מה זה רמון, שרבי מאיר רמון מצא. ואמר: רמון מלשון רוממות, יראת הרוממות. שזה פלא כי זה הפרי היחידי שהוא מלא מצוות! ואמר – שקליפה זו אע"פ שמעבירים אותה עד תומה, ובכל זאת מבצבץ ועולה בכל פעם מחדש, מפני שזה סוד "והאלקים עשה שיראו מלפניו". וזה שאמרו: אפילו הריקנין שבהם מלאים מצוות כרמון, שבכל פעם שמתרוקנים, שוב מתמלאים, הודות לקליפה הזאת הנקראת רמון, שהיא מביאה לידי יראת הרוממות, שהוא כל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו. ורבי מאיר שמצא קליפה זו, כ"כ

התרומם בדרגתו, עד שגמר כל המדרגות, וזכה שהקב"ה בעצמו אמר הלכה מפיו, היינו שלא היה זקוק לקליפה זו יותר. ולפיכך אמרו ז"ל – "וקליפתו זרק".

וביום ב' דרה"ש אמר: כי עכשיו הקב"ה אינו רוצה ליתן אורות קטנים, ולפיכך הוא דורש עבדות אמיתית, בשיעור גדול, כפי שיעור האורות שהוא יתברך רוצה להעניק. ולפיכך כל עובד ה' צריך להזהר מכל מיני "קבלה" הן בגשמיות והן ברוחניות, אלא הכל לכבודו יתברך. ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך – בלי שום תועלת עצמית, ובפרטות בלמוד התורה.

בליל א' דר"ה [באכילת הדגים] אמר: גוטע פיש. והמשיך: מי דארף הנאה האבין פון עסן. די הויבט זאך איז פיהלן דעם טעם. דער אויבערשטער האט געוואלט מען זאל פיהלן א טעם, דארף מען אן טאן א נחת רוח דעם בורא. [דגים טובים. והמשיך: צריך שתהיה הנאה מן האכילה, והענין העקרי הוא להרגיש את הטעם. השי"ת רוצה שנרגיש טעם, וצריכים לעשות נחת רוח לבורא.]

וכשגמרנו קם מהשולחן ופנה אלי: דו ווייסט אז ר"ה פאר צדיקים גמורים איז נאר איין טאג, לאלתר לחיים. [אתה יודע שראש השנה לגבי צדיקים גמורים הוא רק יום אחד, לאלתר לחיים.]

מאמר ע"ה

ענין היקיצה שנעשה ע"י התקיעות

שיעור יום א' פ' נצו"י תש"י. ערב ראש השנה תשי"א

העולמות בכל שנה ושנה חוזרים לקדמותם כמו שהיו בזמן בריאת העולם בששת ימי בראשית, היינו שהמלכות עלתה לבינה, ומחמת זה נעשה סיום חדש בבינה ונפלו האח"פ למטה, ונעשה קו ימין וקו שמאל בבינה, שזה נבחן לשני מאורות הגדולים, שהחג"ת הם קו ימין, והאח"פ והמלכות קו שמאל, רגל רביעי לכסא, היינו אבהן ומלכותא דדוד. ואז שניהם ג"ר, ויש דינים בקו ימין ודינים בקו שמאל. והמשיל למי שגמר למודו וחוזר על למודו כבקדמיתא ... זה מתרחש כל שתא אלפי, כל אלף, וכן כל שנה, היינו חזרה על המדרגות שחוזרין לקדמותן, כמו שהיה בזמן בריאת העולם ביום רביעי למעשה בראשית, שאז השני קוין ימין ושמאל שבאו מבינה, היו שניהם ג"כ כשרשם [אצ"ל: בשרשם], אלא שיש מחלוקת ביניהם, ומשניהם לא יוכלו לינק הבנים מפאת הדינים, שכן מפאת ימין לא יוכלו לינק ששם המנעולא שהוא "חפץ חסד" (חולם), והארתו מלמטה למעלה, ואין לו שום מגע עם הבנים, והבנים לרחמים וחסדים מגולים הם זקוקים, וישנם דינים. וכן קו שמאל המלכותא דדוד לא יוכלו הבנים לינק ממנה, כי הוא חכמה בלי חסדים, וחכמה בלי חסדים אינה מאירה לבנים. והיה קטרוג כידוע. ואז אמר לה לכי ומעטי את עצמך, שזה נבחן לשינה ודורמיטא, וזה אמרו "ישן הוא אלקיהם של אלו". ויש דינים קשים. ואז באה היקיצה...

העתקה שניה מענין הנ"ל:

ענין שני מאורות הגדולים שהיו ביום ד' דמעשה בראשית, כיון שבאים מבינה הם שניהם ג"ר כשרשם. אלא שהם חג"ת דימין, ומלכותא דדוד בשמאל. ויש דינים בימין, ויש דינים בשמאל, ומשניהם לא יכלו לינק מחמת הדינים. לכן מצד ימין לא יוכלו לינק שהרי שם בימין המנעולא, הוא רק ב"חפץ חסד", נקודת החולם, והארתו ממטה למעלה ואין לו שום מגע עם הבנים, והבנים לחכמה הם זקוקים, וישנם דינים. וכן הקו שמאל המלכותא דדוד לא יוכלו לקבל

הבנים ממנו כלום, כי הוא חכמה בלי חסדים ואינה מאירה לבנים, והיה קטרוג כידוע. ואז אמר לה הקב"ה: לכי ומעטי את עצמך, שזה נבחן לשינה דורמיטא. וזה אמרו "ישן הוא אלקיהם של אלו", אצל המן המכשף. ויש דינים קשים. ואז באה "היקיצה" ובנין המלכות בכלים ומוחין דפנים, שאז יש לה כבר גם חכמה וגם חסדים ויכולה להשפיע למטה לבנים. אבל ירדה ממדרגתה ולית לה מגרמה כלום ולא מידי, אלא מקבלת מז"א בעלה, ומבינה אינה יכולה כבר לקבל. וזהו ענין התקיעות והיקיצה.

מאמר ע"ו

זהר אמור

ערב ר"ה תשי"א

כד אסתלק ההוא שופר גדול. התחיל בהקדמה כללית של ענין ראש השנה ואמר: כי העולמות בכל שנה חוזרים לקדמותם כמו שהיו בזמן בריאת העולם בששת ימי בראשית, היינו שה"ת עלתה לבינה, ומפאת זה נעשה סיום חדש בבינה, ונפלו אח"פ למטה, ונעשה קו ימין קו שמאל בבינה, שזה נבחן לשני מאורות הגדולים, שהחג"ת הם קו ימין וחסדים מכוסים, והמלכות קו שמאל רגל רביעי לכסא, היינו אבהן ומלכותא דדוד. ואז שניהם ג"ר, ויש דינים בקו ימין ודינים בקו שמאל. והשוה זה למי שגמר למודו, וחוזר על למודו כבקדמיתא, שענין זה מתרחש כל שתא אלפי, כל אלף כל שנה, היינו חזרה על המדרגות שחוזרין לקדמותן, היינו כמו שהיה בזמן בריאת העולם ביום הרביעי למעשי בראשית, שאז השני קוים – הימין והשמאל שבא מבינה היו שניהם ג"ר בשרשם, אלא שיש מחלוקת ביניהם, ומשניהם לא יוכלו לינק הבנים מפאת הדינים. שכן מקו ימין לא יוכלו לינק, ששם המנעולא, שהוא רק "חפץ חסד הוא", והארתם מלמטה למעלה, ואין לו שום מגע עם הבנים, והבנים לרחמים הם זקוקים, וישנם דינים. וכן קו שמאל היינו המלכותא דדוד, לא יוכלו הבנים לינק ממנה, כי חכמה בלי חסדים אינה מאירה, ואין להם שום אפשרות לבנים לקבל ממנה, והיה קטרוג כידוע. ואז אמר לה: לכי ומעטי את עצמך, שזה נבחן לשינה ודורמיטא, ועל זה אמרו ישן הוא אלקיהם, ויש דינים קשים, ואז באה היקיצה.

אחרי השעור הזה כשנכנסתי אליו לשיחה לפני ר"ה אמר: כי השיעור הזה בזהר אמור, אינו דומה בבהירותו לשיעור מלפני שנתיים, ואמר לי דו ווייסט גאר נישט וואס פאר א גרויסע פלייצעס איך האב. מיין ... האט מיר נישט געלאזט מפרש זיין דעם עץ חיים, און מיר זענען געווארין מפולג צוליב דעם. און היינט ווען עס וואלטן געווען גדולי הדור ווי אין צייטן פון רמב"ן און אריז"ל, וואלטן זיי מיר מחרים געווען פאר מיין מגלה זיין דעם זהר הקדוש מיט דעם שליסל פון ג' נקודות. אבער היינט נאך דעם וואס איז פארגעקומען דעם יאר (די מחלה), היט איך זאך נישט מגלה זיין צופיל אפן, און דאריבער איז דער שיעור נישט אזוי בהיר ווי פאר צוויי יארין. און דער ענין פון מיין שליסל, וואס איז באמת א שליסל צו עפינען דעם גאנצע סודות פון זהר, אבער מיטן שכל החיצוני קען מען נישט ... דאס ווייל סאיז דא עטלכע אין נייניציג פאלן – בחינות, תשעים נקודות בבנין קו אמצעי – מסך דחירק, וואס מען מוז אלע האבין קלאר פאר זיך ... מיט דעם עפענען דעם זהר, און דאס קען מען דארגרייכן מיט סייעתא דשמיא (מוחין דזכרון). אז עס פעלט איין בחינה פון דערמאנטע בחינות – עטלעכע און נייניציק בחינות ביים בויען דעם קו אמצעי, קען מען נישט צוקומען צום סוד פון זהר.

[אינך יודע כלל אלו כתפים רחבות יש לי. לא הניחו לי לפרש את העץ חיים. והייתי מפולג עם עצמי מחמת זאת. ובאם היו היום גדולי הדור כמו בזמן של הרמב"ן והאר"י הקדוש היו מחרימים אותי מחמת שגיליתי את הזה"ק עם המפתח של ג' הנקודות. אבל היום לאחר שבאה השנה שחליתי, אני נשמר שלא לגלות יותר מדי אופנים, ולכן השיעור

הוא לא כ"כ בהיר כמו לפני שנתיים. והענין של המפתח, שהוא באמת מפתח לפתוח את כל סודות הזהר, אבל עם שכל החיצוני זהו בלתי אפשרי. זהו מטעם שיש כאן תשעים ומשהו בחינות, תשעים נקודות בבנין קו אמצעי-מסך דחיריק, שמוכרחים לברר את כולם לעצמו... עם פתיחת הזהר, ואת זה אפשר לעבור רק עם סיעתא דשמיא. (מוחין דזכרון). באם תחסר בחינה אחת מן הבחינות-מן התשעים ומשהו בחינות של הקו האמצעי, אי אפשר לבוא לסוד של הזהר.]

ואמר עוד: מה שנוהגין ההמון לומר ולקרוא לאלה שמבינים, שיש להם רוח הקודש, הוא פשט מהאי טעמא – כי אי אפשר ללמוד תורה כדבעי אלא ע"י זה שמתחברים עם המדרגה של בעל המימרא, ונעשים ממש אחד אתו, וזה נקרא בפי ההמון רוח הקודש. ואמר שאי אפשר ללמוד תורה באמת, אם לא מתכללים בכל המדרגות של הזמנים, היינו בנשמות הצדיקים שהיו ושיהיו.

מאמר ע"ז

דינם של צדיקים רשעים ובינונים

ר"ה תשי"א

א) צדיקים גמורים ששורש נשמתם בא מקו ימין, ששם אין שום אחיזה לקליפות, ושם אין שום עבודה. כי כל העבודה היא רק בקו אמצעי. והנשמות שבאות מדרגה זו, הן דבוקות בחי החיים, ואין בהן שום שינוי. והן לפיכך משתייכות לספר א' של קו ימין, שפירושו – לאלתר חיים. שכן שם לא יצוייר שום אחיזה למות ודינים הגורמים אחיזה.

והענין הזה יש להבינו מדבר העלאת המלכות לבינה מקדמותו, היינו בזמן יום הא' של ראש השנה, שהעולם אז חוזר לקדמותו כמו שהיה בזמן בריאת העולם. היינו אחר שבירת הכלים שהרשימות שנשארו כלואות במסך נקודים, עלו ביחד עם המסך לאחר הזדככותו לעביות דשורש אל הראש, ונתחדשה שם עביותן. ונעשה זווג על עוביות דשורש, בצירוף לעוביות דבחי' א' מרשימו דהתלבשות. ויצאו נה"י שבתוכם מלובשים חג"ת. כי להיות חג"ת באים מרשימו דהתלבשות, על כן אין להם כלים, ומתלבשים תוך נה"י. כי הכלים להתלבשות באים תמיד מרשימו דהמשכה, שהיא תמיד מדרגה אחת יותר נמוכה, שכן הבחי' אחרונה תמיד נאבדת. ונשארה רק רשימו דהתלבשות שאינה ראויה לזווג, ומוכרחה להצטרף לעביות דהמשכה של המדרגה שלאחריה. ולפיכך החג"ת מתלבשים תוך הנה"י. וזה סוד ג' גו ג' דעיבור. ומצב כזה בדיוק מתהוה תמיד ביום א' של ראש השנה, שאז העולם היינו הנשמות שבעולם, חוזרות לקדמותן כמו שהיו במצב של ג' גו ג' דעובר. שאז הנשמות שבאות מהמדרגה הזאת של קו ימין, היינו ממצב של מלכות בבינה, אז הן נקראות "לאלתר לחיים", ששם מקור החיים, ומשם כל החיים באים לעולם. ובלי המצב הזה לא תצוייר שום השפעה ומוחין. והמצב הזה הוא יותר חשוב אפילו מהמפתחא, כי ממנו משתלשלת המפתחא, והוא שורש למפתחא ולכל המוחין שבאים לעולם. ובמקום ומצב זה אין כמובן שום עבודה וטרחא, כי כאן עדיין אין שום קשר להעלאת מ"ן של התחתון. והעליה של המלכות לבינה היא רק ע"י המאציל ב"ה. וצריך להבין, שהנשמות האלה אם רוצות לעלות מעלה מעלה, אינן נשארות במצב הזה. אלא נתוספות להן נשמות אחרות, ומתחיל זמן עבודה, ואפשר לזכות למוחין יותר גדולים.

ב) רשעים גמורים: אלה ששרשם מקו שמאל מבחי' ג"ר דג"ר. וכידוע הג"ר דג"ר נעלם תיכף. שפירושו הוא בשביל אלה שממשיכים אותו למטה – מיתה לאלתר. כי בו ברגע שנעלם הג"ר דג"ר – בחינתם, כמובן אין להם אחיזה ומתים תיכף.

ג) בינונים תלויים ועומדים עד יוה"כ. פירושו הוא – בשביל אלה שיונקים ממצב הנשמות שיש להם שורש ואחיזה בהו"ק דקו שמאל דבינה, מזמן החזרה לקדמותו בכל ר"ה, שהם תלויים ועומדים עד יוה"כ הבעל"ט, שאז נעשתה כבר ההכרעה בבינה המקורית, והענין של "תלת מחד נפקי תלת בחד קיימי" מתחיל. והוא ע"י נסיעה מחדש במצב החדש של ז"א, שהמלכות עולה לבינה דגופא, שבמצב הזה הדינים נבחנים לדינים דקדושה, דין קדוש שכל נסיעתו – ביאתם וישותו מתכוונת להביא פורקן וגאולה. כמו לרפואה למחלה, שאע"פ שסם הרפואה הוא ג"כ סם ודין קשה לשעתו, אבל לוקחין אותו בשמחה, מפני שבסם ודין זה דוקא טמונה הרפואה וההרוחה, כי בודאי לא יסולק [בלי זה] הנגע שמפריע לחולה או להמנוגע להחלים ולהבריא ולבוא לישועה והרחבה. והדינים האלה נמשכים ונעשים עד יום הכפורים, שאז זמן מחילת העוונות. היינו שאז יוצא ונעשה ברור – שכל מה שהיה קודם בבחי' דין קשה ומעיק, מלכלוך העביות, וחרון העברה מהמשכה למטה וקבלה לעצמו – אחרי הסליחה והמחילת עוונות יצא ונעשה ברור לעין, שהם דוקא שמשו מקום ומעין לא אכזב להגדיל ולהעשיר את חלקו בבנין המלכות. ואין קץ לאשרו ולשמחתו, תמורת הצער והספקות והיסורין שהיו לו מקודם, מטרם מחילת העונות. ולפיכך בא יום הכפורים שהוא זמן מחילת העוונות, לפני זמן שמחתנו חג הסוכות, מפני שאי אפשר לבוא לידי שמחה אמיתית לפני מחילת העוונות. לפני בחי' "אשכול הכופר דודי לי", היינו לפני שבאים לידי הכרה ברורה שהכל מאתו יתברך, ואין מקרה כטוב כרע, והכל משמש למטרה אחת – לתיקון. ועוד: שדוקא ע"י הסם המות והרעל מתרפאין ושבים לתחיה. והיינו שדוקא בסם והרעל טמונה הפדות ומבצבץ ועולה .... ואין דבר לבטלה, הכל מוקטר ומוגש לשמי. אלא שצריכים לדעת איפה מקבלים הרעל המתאים, ואיזה מנה ממנו על פי עצת מומחים.

וזהו ממש סוד הכתוב "אם עוונות תשמר י–ה אדני מי יעמוד". אם לא זוכים ח"ו ליוה"כ למחילת עוונות, היינו ל"אשכול הכופר – דודי לי", והעונות נשארו, [אינם] משמשים למטרה קדושה להם נזדמנו, ולא ... ל"אשכול הכופר דודי לי". "כי עמך הסליחה למען תורא", היינו אותו הדבר כמו שהזכרנו, שכל דבר משמש למטרה קדושה, ואין מקרה ח"ו. שפירושו – שבלי העוונות ואח"כ הסליחה, לא יתכן ה"תורא", שזה כל מטרת הבריאה. שכל ענין העונות המה תוצאה ישירה של הבריאה, והסליחה קדמה לבריאה וכרוכה עם העונות. וכשזוכין ליום הכפורים, למחילת העונות, ורואים כי יש טעם לסבל וליסורין ולכל מיני פגעים, ושכולם משמשים המטרה, ואיזה אוצר ברוך טמון בם, אז זוכין באמת לשמחה עצומה שאין כמותה. אשר על זה אמרו ז"ל: "לא היתה שמחה לפניו כביום בריאת שמים וארץ", שרק מהשתלשלות זו בא השמחה האמיתית אחרי יום הכפורים, שהוא חג הסוכות והושע"ר ושמיני עצרת – סעודה קטנה.

מאמר ע"ח

רשב"י לא רצה לשמוע תפילה מכל אדם בימים נוראים, אא"כ טהרו מתחילה. כמו"כ לא רצה לשמוע תקיעה ממי שאינו בקי בסוד התקיעה

(זהר ויקרא סעיף ש"ב)

שיעור יום ה' אור לו' פ' וילך עשי"ת תשי"ב

רבי אלעזר ורבי אבא הוו יתבי – ו"ק. אמר רבי אלעזר: חמינא לאבא ביומא דראש השנה ויום הכפורים דלא בעי למשמע צלותא מכל בר נש, אלא אי קאים עליה תלתא יומין קודם לדכאה ליה. כאן אמר רומז"ל תנצב"ה: האם יש לכם מה לשאול? וכונתו היתה – מהו המובן של "קאים עליה", היינו שהיה בודק אותו ובוחן שלושה ימים קודם, שכן רבי שמעון היה אומר הכי: בצלותא דבר נש דאנא מדכינא אתכפר עלמא. וכל שכן בתקיעה דשופר, דלא מקבל

תקיעתא דבר נש דלאו איהו חכים למתקע ברזא דתקיעה. רשב"י היה משורש נשמתו מקו שמאל. שמעון – ג"ר, ובר יוחי קו אמצעי, מיזוג נפלא ונדיר שרק הוא מבחי' נשמתו יכול היה להגיע לשם משונה כזה, שמצד אחד הוא שמעון ומצד שני בר יוחי. והנה בראש השנה חוזר העולם לקדמותו כמו ביום ד' דמעשה בראשית לפני הכרעת יום ג', שישנם דינים קשים מימין ומשמאל (שאז עולה המלכות לבינה). שבמצב הנשמות הקשורות בשורש זה, הם הם הצדיקים גמורים לאלתר לחיים, ששם לא יצוייר שום חטא ושום עון ושום אחיזה, שהרי כן היה בקדמותו אחר שבירת הכלים בנקודים, שהמלכות עלתה לבינה ע"י המאציל עצמו, שהרשימות שנשארו כלולות במסך נקודים עלו ביחד עם המסך אחרי הזדככות לעוביות דשורש, אל הראש, ונתחדשה שם עוביותן, ונעשה זווג על עוביות דשורש, בצירוף עוביות דבחי' א' מרשימו דהתלבשות, ויצאו נה"י שבתוכם מלובשים חג"ת, כי להיות חג"ת באים מרשימו דהתלבשות אין להם כלים ומתלבשים תוך נה"י, כי הכלים להתלבשות באים תמיד מרשימו דהמשכה שהיא תמיד מדרגה אחת יותר נמוכה, שזו הבחינה אחרונה הלוא תמיד נאבדת ואינה, ונשארת רק רשימו דהתלבשות שאינה ראויה לזווג, ומוכרחת להצטרף למדרגה הנמוכה מבחי' רשימו דעוביות דהמשכה של המדרגה שלאחריה, ולפיכך החג"ת מתלבשין תוך הנה"י, וזהו סוד ג' תוך ג' דעיבור.

והמצב הזה מתהווה תמיד ביום א' דר"ה שאז ה"עולם" היינו הנשמות חוזרין לקדמותו, למצב כמו שהיו ג' גו ג' דעבור. שהנשמות, ממצב הזה שיש להן שורש מהמדרגה של עלית המלכות לבינה, הן הן הנקראות צדיקים גמורים לאלתר לחיים. וזהו רבי שמעון מבחי' בר יוחי, ששם מקור החיים, ומשם מקור החיים ומשך כל החיים לנשמות ולעולמים, ובלי המצב הזה לא מצוייר שום השפעה ומוחין. והמצב הזה הוא יותר חשוב אפילו מן המפתחא, והוא השורש למפתחא ולכל המוחין שבעולם. ובמקום ומצב הזה אין שום עבודה וטרחא כמובן, כי כאן עדיין אין שום סבך והעלאת מ"ן של התחתונים. והעליה של המלכות לבינה היא רק ע"י המאציל ב"ה בלי כל פעולה כלשהי מצד התחתונים.

רבי אלעזר ורבי אבא הוו יתבי – אורות ומוחין דנוקבא מלמטה למעלה – ו"ק. א"ר אלעזר: חמינא לאבא ביומי דראש השנה ויום הכפורים, היינו בזמן שהעולם היינו הנשמות חוזר לקדמותו היינו כבזמן מעשה בראשית, בחי' נשמת רשב"י, דלא בעי למשמע צלותא מכל בר נש אלא אי קאים עליה תלתא יומין קודם לדכאה ליה. משמע – אי לא קאים עליה קודם תלתא יומין לא בעי למשמע צלותא, שכן בבינה המקורית שהיא "תלתא יומין קודם" נעשתה הכרעה ע"י המאציל ב"ה עצמו, ואין צלותא ועבודה במקום הגבוה הזה. אלא בין כסה לעשור, שאז מתחיל ענין של "תלת מחד נפקי חד בתלת קיימא", ויש ענין לעבודה וצלותא במקום הזה. והענין הוא, ששליח צבור צריך להיות בעצמו במדרגה כזאת כמו הכהן הגדול, ששם אין אחיזה ושם הכל זכיות, תשובה מאהבה, ואדרבא שם יש ענין של יבוקש עון ישראל, שם זה חשיבות שאין למעלה ממנה. ורבי שמעון במצב השם בר יוחי שלו, היה מדכי את השליח צבור לבחינה זו של מחילת עוונות. וז"ש: דרבי שמעון הוה אמר הכי בצלותא – במ"ן. דהאי בר נש דאנא מדכינא – דהיינו שמגביה אותו להמדרגה שהזדונות נעשים כזכיות, ואדרבא מה שיש יותר זדונות, שליח צבור זה שמדכא אותו רבי שמעון יותר במעלה, שהרי הוא מרבה הזכיות, וז"ש רבי שמעון: אתכפר עלמא. נמצא שעלית המלכות לבינה ע"י המאציל עצמו נבחן לכתיבה, הוא העלאת המלכות לבינה ע"י המאציל עצמו מבלי סיוע של העלאת מ"ן ע"י התחתונים, שאז כמובן אין שטן ואין פגע רע, ולא יתכנו מקטרגים כלל. ולסוג זה שייכים צדיקים גמורים לאלתר לחיים.

וכל שכן תקיעת שופר דלא מקבל תקיעתא בר"ה דבר נש דלאו איהו חכים למתקע ברזא דתקיעה, היינו חולם – עלית המלכות לבינה ע"י המאציל ב"ה, ששם נוהג ענין מחילת עוונות תמידית בלי הפסק, בלי דינים, הכל טוב, מבחינת מחשבת הבריאה, אדרבא שם דוקא מבוקש ורצוי המוקש המלכודת [הפתוי של הס"מ] כדי לתת חחים בלחיו, והקדושה נמצאת מרויחה ומתעשרת. כמו ביום השישי ביום חטאו של אדה"ר בזמן שיצאה התוספת שבת, וכל הזדונות נהפכו לזכיות ונתעלתה הקדושה מאד מאד עד שכמעט בטל הס"מ לגמרי. אלא שזה היה שם רק ליום השבת

מבחי' אתערותא דלעילא, כמו הנס פורים בימי מרדכי ואסתר, מבחי' גמר התיקון. מטעם זה רשב"י לא התפלל בתור שליח צבור, או לא תקע בשופר בעצמו בתור בעל תוקע, אלא לא בעי למשמע צלותא אלא מבר נש דהוה קאים קמיה ג' ימים קודם כדי לדכאה אותו, וכל שכן תקיעותיו, כי רבי שמעון בעצמו היה כבר בגמר התיקון ממש מבחינתו הפרטית, והוא לא היה זקוק לאתערותא דלעילא מבחינה זו, כמו שאמר רעיא מהימנא לרשב"י (בזהר פנחס אות תצט): לית לי אתר להסתתר ממך, כי בכל מקום אתה מוצא אותי, אלא מה – לבחי' כלל ישראל שעדיין לא זכו לגמר התיקון והם זקוקים לאתערותא דלעילא ולגמר התיקון לשעתא, וזה שצריך היה רבי שמעון להכשיר השליח צבור ג' יומין קודם ר"ה, כדי להכשירו עכ"פ לעבודתו לבחי' גמר התיקון, השואת הצורה מבחי' חיליה של רבי שמעון.

מאמר ע"ט

יום הזכרון

כי הנה י"ב חדשי השנה הם לתקון המלכות שנקרא שנה. ומכיון שאינה נתקנת לגמרי עד גמר התיקון, מתחדש ענין זה בכל שנה ושנה. וזהו ענין ר"ה ... ראש לכל השנה, ומה שיש בגוף מוכרח להיות בראש, כי הראש הוא שורש ומקור לכל. ולפיכך המצב בר"ה הוא – שהמלכות היא כמו ביום ד' דמעשי בראשית, היינו מלפני הקטרוג, שהיא שוה אליו, ומקבלת ישר מהבינה חכמה דשמאל. ואז יש דינים קשים, דינים דדכורא. ולפיכך יום הזה מכונה יום הזכרון, יום הזכרון מבחי' השפע שמלמעלה למטה. ומבחינה זו כל כך חשוב וגדול היום הזה של יום הזכרון, שהוא מספק עבודה לכל השנה כולה.

יום תרועה, נתן לנו הקב"ה עצה לסלק ממנו גודל הקטרוג של הבע"ד שנאחז תמיד בשמאל. וכדי שלא יקטרג, אנחנו מערבבין אותו בתקיעת שופר, שפירושו בעובדא ומילולא. וענין תקיעת שופר, הוא מיעוט הג"ר דשמאל ע"י מסך דחיריק. שע"י הקול היוצא משופר מעוררים כח המסך דחיריק בז"א, שהוא סוד קו אמצעי, והוא ממעט הקו שמאל מג"ר. ואז נכנע השמאל לימין, ומסתלק לגמרי מישותו הוא, ומתיחד עם הימין. ולא עוד, אלא שמשתוקק לבחי' חסדים ותכונת הימין בכל ישותו, ואזי הו"ק דחכמה שנשארים בשמאל מתלבשים בחסדים דימין, ומתחילים להאיר. ובזה נתתקן הקו שמאל בר"ה ומתערבב המקטרג, שנשאר פתאום בלי אתר אחיזה כלל. כי היה הבעל דבר בטוח בר"ה, כמו במעשי בראשית בזמן שיצא השמאל, ששפע השמאל יורד בלי הפסק מלמעלה למטה כחפצו, ולא רצה אפילו להניח אפשרות של מיעוט השמאל באיזה אופן שהוא.

וענין עקידת יצחק – לתקיעת שופר, ענין אחד הוא. ולפיכך אנו קוראים בר"ה ענין עקידת יצחק. שרה פירושה בינה. שרה בוכה, הוא מיעוט השמאל דבינה ע"י מסך דחיריק מג"ר שלה. כל בכיה פירושה קטנות. ויש שני קולות המעוררים מסך דחיריק: א - קול המעורר מבחי' צמצום א', המלכות הבלתי נמתקת בבינה, היינו בחי' המנעולא. ב - קול המעורר בחי' הממותקת בבינה, היינו המפתחא, מקול של תקיעת שופר. וקול תקיעת שופר הוא מהבחי' הב' של מסך דחיריק שהוא המפתחא. בקו אמצעי אין דינים דדכורא כלל, אלא דינים דנוקבא. בקו שמאל, אין דינים דנוקבא כלל, אלא דינים דדכורא בלבד. שאילו היו שם דינים דנוקבא בשמאל, היה מתבטל השמאל. הרי שבימין ... דינים דנוקבא.

משה ברוך למברגר

מאמר סה

על סעודת ברית מילה של בן בנו יעקב

י"א תשרי תש"ה

אמרו שם תורה בשם הרבי ר' שמעלקי מניקלשבורג זצוק"ל: על חטא שחטאנו לפניך ביצר הרע. והקשה, הלא כל החטאים הם ביצר הרע? ופירש, דהיינו על ידי שביטל את היצר הרע (א"כ אין עוד מה לעבוד). ושיבח אדמו"ר שליט"א את התורה מאד, ואמר לי: "אז מען דארף זיך פאר שרייבין דיא תורה, אז מען זאל זיא גידענקין".

והוא הוסיף ביאור, דהנה אמרו חז"ל: "בשני יצריך, ביצר טוב וביצר הרע". והוא דוגמת מה שנאמר: עתיד הס"מ להיות מלאך קדוש. ואז נאמר: "הללו בוכין והללו בוכין". היינו שלצדיקים לא תהיה עוד העבודה, וכן שבזמן התיקון יותר חשוב מהגמר התיקון. אבל באמצע העבודה אסור לגלות את זאת כיוון שלא יהיה כח לעבודה.

גם אמר: כל מקדש שביעי כראוי לו, כל שומר שבת כדת מֵחללו, שכרו הרבה מאד על פי פעלו. וקשה, אם שומר שבת מחללו מקבל שכרו על פי פעלו, א"כ מה יש עוד שכר שעל זה הוסיף ואמר שכרו הרבה מאד, שזה נראה כסתירה. ופירש: שכרו הרבה מאד על פי פעלו – היינו לפי מה שמתגבר ליחד הכל להפועל.

עוד אמר במוצאי יום כפורים, שעכשיו הוא שנת תש"ה, שזה רמז: "כל שתה תחת רגליו" שצריכים להתגבר (והגית), ואם לאו, הנה נאמר: "יתוש קדמך".

ואמר, שצריכים ליתן שבח והודיה להשי"ת שהניח לנו התורה ודברי חז"ל. אם כן רואים שצריכים להיות בקי בדברי חז"ל.

וגם אמר, שהנה איתא שבכל ראש השנה חוזר העולם כמו שהיה לפני הבריאה, אם כן צריך גם העובד ה' לשכוח את כל העבודה שעבד עד כעת.

ופירש, "ואין לנו שיור רק התורה הזאת". והקשה, הלא התורה היא כוללת הכל, היינו גאולה וגם בנין בית המקדש וגם תחיית המתים, וא"כ למה נקראת שיריים? רק דהנה ע"י העוונות והחטאים אין חשק כלל להתורה, וא"כ אין כאן עצה לזה, ואז התורה היא בחינת שיריים. אבל אחר יום כפורים שנמחלו העוונות, אז צריכים תיכף להתחיל ללמוד ולעשות מצוות. כמו שכתוב שבד' הימים שעד סוכות עסוקים במצוות ואין חשבון העוונות עד יום א' דסוכות.

וגם אמר, שמי שאין לו מה לעשות מצווה, הנה יכול לקיים "והגית בו יומם ולילה", ואם לאו, על כל רגע שמבטל הוא עושה עבירה. וכן אמר בשם הרבי מלובלין שרגע שאין מחשבין בהשי"ת הוא עובר על עשה של "ובו תדבק" ו"לדבקה בו".

גם הזכיר, שגם הכלי עושה השי"ת, כמ"ש: ברית קודש. דהנה ברית הוא משני הצדדים, כי ברית מצד אחד לא נקרא ברית. לכן צריכים חיתוך ופריעה, שחיתוך עניינו שמפרידין הכלי של עצמו, והפריעה הוא שמקבלים את האור בכלי של העליון. לכן נאמר "ברית קודש", שעור הפנימי הוא כלי של העליון, שאמרינן שהאור העליון עושה הכלים. ואף שאמרינן שצריכים התעוררות של התחתון, הנה יותר טוב שהתחתון יחשוק אחרי האורות – אבל מוכרחין לקבל בכלים של העליון, ואז הוה ברית שלא ימוט לעולם, שיעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לכסלו עוד. וזהו שנקרא "ברית קודש", מצד העליון.

דוד מינצברג

מאמר כ"ב

ענין הנסירה

כ"ט אלול ערה"ש תשי"א

בענין הנסירה כתיב "ויפל אלקים תרדמה על האדם ויישן, ויקח אחת מצלעותיו ויסגור בשר תחתנה".
אדם הראשון כשנברא דו פרצופין נקרא רצון לקבל פרצוף אחד ורצון להשפיע פרצוף ב'. על פרצוף הא' רובץ הצמצום א', שלא היה יכול להשתמש בו. ואח"כ נסרו הקב"ה ממנו, ונתנו כולו להנוקבא, והוא נשאר כולו ברצון להשפיע. וזה מה שצוה אותו – "מכל עץ הגן אכל תאכל, ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו, כי ביום אכלך וכו'". אף שאפשר לו להשתמש בצמצום א' ע"י הזדווגו באשתו, אסור לו עד יום השבת, שאז אור של שלימות התיקון מאיר, ואפשר לו להשתמש בבחינה ד'. אבל קודם לכן אסור לו לשמש בבחינה ד', ולזה אמר לו "מכל עץ הגן אכל תאכל", לרבות גם את עץ הדעת, אך "מעץ הדעת טוב ורע" לבדו לא תאכל ממנו, כי בזמן שאינה מחוברת בקדושה רגליה יורדות מות, אז "ביום אכלך ממנו" וכו'.
והיות שבכל ראש השנה חוזרים העולמות לקדמותם, עלינו להכיר את הבחינה ד' בתוך גופינו, ולנסרה מאתנו ע"י מיאוס, עד שלא יתערב בעבודתנו שום רצון לקבל, ולקשט את הרצון לקבל ע"י עלית המלכות לבינה. זאת אומרת – לגנוז את הרצון לקבל בגניזו והרצון להשפיע יהיה מגולה. אז יתגלה לאט לאט אור של יום השבת ביום שמחת תורה, שזה נקרא זמן פב"פ, היינו אכילה מכל עץ הגן, אשר נאמר להאדם אכל תאכל.

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
השמטות ותוספות לספר הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

משניין אלין מאלין. דכתיב ו) מה רבו מעשיך יי כלם בחכמה עשית מלאה הארץ קניניך. ע"כ. א

מאמר ר"ה ויוכ"פ

פו) ב ר' חזקיה אמר, זכאה חולקהון דישראל, דקב"ה אתרעי בהון, ויהב להון אורייתא קדישא, ג ואזהר לון, ויהב לון עיטא, לאסתמרא מעילא יתתא, בגין דלא ישלוט בהו בר קב"ה. ואינון ידעי, לדחיא מנייהו כל בקטריגין, וכל קסטירין, בגין דיהון חולקא דעדביה ואחסנתיה, כד"א, ז) כי חלק יי עמו יעקב חבל נחלתו.

פז) תא חזי, ביומא דר"ה, קב"ה יתיב בדינא על עלמא, וכל בני עלמא, יתבי בחשבנא, ולא אית מאן דלא עאל בחשבנא, וספרין דחיין ומתין פתיחן בההוא יומא, ה וקב"ה, בגין דאתרעי בהו, יהב לון עיטא, לאשתזבא מכל קטרוגין דלעילא דאינון אתמנן. ז וכן בכל זמנא דדינא שריא על עלמא.

פח) בהאי יומא ח אזדמנא ישראל לאתערא רחמי עלייהו. ובמה. בשופר. דהא קלא דנפיק, סליק לעילא, ואתער שופר דלעילא, כדין אתערו

מסורת הזהר

קד) זהר תולדות דף ב' ציון ג' ז"ח עז טור ד' דברים לב) זהר בראשית א' דף קצד ציון ד'.

חלופי גרסאות

א בכל הדפוסים בזהר חדש כתוב כאן ת"ח כל בר נש וכו' עד כאן סתרי אותיות. בדפוסים ישנים כתוב כאן (בזהר חדש) דף לב ע"ב. סימן י דף סב ע"ב.

ב ר"א ור' חזקיה. חסר כאן. נוסח אחר לדף סב חסר זה (מונקאטש). ג נ"א ויזהר לון (אמשטרדם דפוסים [illegible]). ד נ"א עאלין לחושבנא (ז"ח). ה נ"א והקב"ה (ז"ח). ו נ"א מקטרגין (ז"ח). ז נ"א לא גריס וכן (ז"ח). ח נ"א אזדמן (קראקא) נ"א אזדמנן (ז"ח).

מעלות הסולם

מאמר ראש השנה ויום הכפורים

[illegible] מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית [illegible] הארץ קנינך.

ביאור המאמר נמצא בהסלם זהר חדש [illegible] את רכ"ח.

מאמר ר"ה ויוכ"פ

[illegible] חזקיה אמר וכו': ר' חזקיה [illegible] חלקם של ישראל, שהקב"ה רצה [illegible] להם את התורה הקדושה, והזהיר [illegible] להם עצה, להשמר מלמעלה [illegible] שלא ישלוט בהם רק הקב"ה. [illegible] לדחות מעליהם, כל המקטריגים, [illegible] כדי שיהיו חלק גורלו ונחלתו. [illegible] אימר. כי חלק ה' עמו יעקב חבל

(דפו"י דף רנ"ד ע"א)

פז) **תא חזי ביומא** וכו': בוא וראה, ביומו של ראש השנה, הקב"ה יושב בדין על העולם, וכל בני העולם יושבים בחשבון, ואין מי שנכנס לדין בלי חשבון. והספרים של החיים והמתים פתוחים באותו יום' של ר"ה. והקב"ה משום שרצה בהם בישראל, נתן להם עצה להנצל מכל אותם המקטריגים שנתמנו מלמעלה. וכן להנצל בכל הזמנים שהדין שורה על העולם.

פח) **בהאי יומא אזדמנא** וכו': ביום הזה ר"ה מוזמנים ישראל לעורר עליהם רחמים. ובמה עושים זה. בשופר. כי הקול היוצא מן השופר עולה למעלה ומעורר את השופר שלמעלה שהוא בינה, אז מתעוררים הרחמים ממקומם, והקב"ה היינו ז"א קם מכסא הדי

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
השמטות ותוספות לספר הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

רחמי מאתרייהו, וקב"ה קם מכורסייא דדינא, ויתיב בכרסייא דרחמי, ם ורחים י עלייהו דישראל, ולא אתייהיב רשו למקטרגא. וישראל כ יתבי קמי קב"ה בתיובתא, ותקעי שופר, ואתערו רחמי. דהא ההוא קלא דנפיק, אתערותא דרחמי ל איהו. וכדין דלטורא לא יכיל לקיימא קמי כרסייא דרחמי, דהא לא אתי מההוא סטרא, ולא אשתכח מ קטיגורייא.

פט) ביומא דכיפורי דאיהו חתימא דדינא, וקיימי ישראל בקדושתא נ דמרייהו. בההוא יומא, בגין דלא יקרב דלטורא למקדשא, יהבין ליה שעיר, דאתי מסטרא דרוחא מסאבא, והוא מסאבא. ס ורוח מסאבא אתהני ביה הוא אתעסק ביה, ולא אתקרב למקדשא לסאבא. וכדין אנפין נהירין, וישראל ע אשתזבין מניה.

צ) בזמנא אחרא כד פ סגי חובי בני נשא, האי דלטורא, בשעתא דדינא אתער על חובי עלמא, *) כדין איהו אתי, ואשתכח צ דלטורא קמי קב"ה, ק ואסתאב מקדשא, וכל אנפין עציבין, ודינא אשתכח. וע"ד, ח) קץ כל בשר בא לפני. בא לפני ודאי, למתבע חובי עלמא, בגין דאינון גרמו. ר

מאמר נח ותיבה

צא) ש אמר רבי יוסי, זכאין אינון ישראל, דאתייהיב להון אורייתא

מסורת הזהר

ח) (בראשית ו')

חלופי גרסאות

ס נ"א וחייס (ז"ח). י נ"א מוסיף למקסרגא עליהון (ז"ח). כ נ"א תייבי בתיובתא קמי קב"ה (ז"ח). ל נ"א נינהו (קראקא). מ נ"א קטרוגא (קראקא) נ"א קטיגורא (ז"ח). נ נ"א דמאריהון (ז"ח). ס נ"א ורוחא מסאבא אתהני מיניה והוא אתעסק ביה ולא קריב למקדשא (ז"ח). ע נ"א אשתזיבו (ז"ח). פ נ"א סגיאו (ז"ח) נ"א סגו (אמשטרדם). צ נ"א מקטרגא (ז"ח). ק נ"א ויסתאב (קראקא, אמשטרדאם). ר בדפוסים ישנים כתבו ר' יהודה פתח הוזיענו וגו'. ש בדפוסים ישנים כתוב כאן סימן יא דף סה ב צוה ה'.

מעלות הסולם

מאמר ראש השנה ויום הכפורים

הדין ויושב על כסא הרחמים, ומרחם על ישראל. ולא ניתן רשות למקטרג לקטרג. וישראל יושבים לפני הקב"ה בתשובה. ותוקעים בשופר ומעוררים רחמים. כי אותו הקול היוצא מן השופר הכלול מאש רוח ומים, התעוררות של רחמים הוא. ואז אין המקטרג יכול לעמוד לפני כסא הרחמים, כי לא בא מהצד ההוא ולא נמצא מקטריגים.

פט) **ביומא דכיפורי דאיהו** וכו': ביום הכפורים שהוא זמן חתימת הדין ישראל עומדים באותו יום בקדושת אדונם. וכדי שלא יקרב המקטרג אל המקדש שהוא מלכות, נותנים לו שעיר היינו השעיר לעזאזל. הבא מצד רוח הטומאה והוא טמא, ורוח הטומאה נהנית ממנו. הוא המקטרג עוסק בו בשעיר, ולא מתקרב אל המקדש שהוא המלכות לטמא. ואז הפנים מאירים וישראל נצלו ממנו.

(דפו"י דף רנ"ד ע"א *) דף רנ"ד ע"ב)

צ) **בזמנא אחרא כד** וכו': בזמן אחר כשבני אדם מרבים בחטאים, אז בא המקטרג הזה בשעת התעוררות הדין על עוונות העולם, ונמצא מקטרג לפני הקב"ה. ומטמא את המקדש שהוא מלכות וכל הפנים עצובים והדין נמצא. ועל זה נאמר קץ כל בשר בא לפני, בא לפני ודאי כדי לתבוע דינים על עוונות העולם שהם גרמו.

ענין ר"ה ויום כפור וההפרש שביניהם שבר"ה מערבבים את השטן, וביוכ"פ נותנים לו חלק מהקדושה שהוא השעיר לעזאזל עיין בהסלם פרשת וירא אות שפ"ד, ובפרשת תצוה אות ק"א. ובפרשת אחרי אות קט"ו ובפרשת אמור אות קפ"ז כל ההמשך.

מאמר נח ותיבה

צא) **אמר רבי יוסי** וכו': אמר ר"ש אשרי

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.com
השמטות ותוספות לספר הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

קדישא, ואינון משתדלי בה יממא ולילי. תא חזי, דהא משמע, דאלולי דאשתכח נח עם תיבותא באתחברותא כחדא, לא אשתזיב. אסתים מן עינא בגו תיבותא. כמו ואזלו, אמר ההוא יודאי, בודאי כתיב ס) עשה לך תיבת עצי גופר, לך לגרמך, בגין לאתחברא בהדה, ולאשתזבא בה. מה כתיב, י) ויעש נח ככל אשר צוהו וגו'.

מאמר מה השיב הקב"ה לנח

צב) ת מה השיב הקב"ה לנח, כשיצא מן התיבה, וראה א את העולם חרב, והתחיל ב לבכות לפניו, ואמר, רבונו של עולם, נקראת רחום, היה לך לרחם על בריותיך ג וכו'. השיבו הקב"ה ואמר, רעיא שטיא, ד השתא אמרת את, למה לא אמרת, בשעתא דאמרית לך, כ) כי אותך ראיתי צדיק לפני וגו', ואח"כ ל) הנני מביא את המבול מים, ואח"כ עשה לך תיבת עצי גופר, כל אתעכבית ואמרית לך ה בגין דתבעי רחמין על עלמא. ו ומכדין שמעתא דאתעכיב בתיבותא, לא עאל בלבך למבעי רחמין על ישובא דעלמא, ועבדת תיבותא ז ואשתזיבת. וכען דאתאביד עלמא, ח פתחת פומך למללא קדמי בעיין רחמים. כיון דחזא נח כך, אקריב ט קרבנין ועלוון. דכתיב מ) ויקח מכל הבהמה הטהורה ומכל העוף הטהור י וגו'.

מסירת הזהר

ס) זהר ח"א סה: קו. ח"ג טו. ז"ח [illegible] ע) זהר ח"א שי"ת. פ) (בראשית ו') ז"ח [illegible] צ) (שם). ק) (בראשית ו') זהר נח דף [illegible] ר) ח"ג טו. ש) (בראשית ח') זהר נח דף ס' ציון א'.

חלופי גרסאות

ת בדפוסים ישנים כתוב כאן סימן יב דף סז ע"ב ולא הוו עשרה סתרי תורה (בזוהר ישן נמצא זה) נ"א מוסיף ת"ר מה (ז"ח). א נ"א כל העולם (ז"ח). ב נ"א לבכות עליו (ז"ח). ג נ"א ל"ג וכו' (ז"ח). ד נ"א כען אמרת דא ולא בזמנא דאמרית לך בלישנא רכיכא דכתיב עשה לך תיבת עצי גופר כו' ואני הנני [illegible] כו' לשחת כל בשר כו' ויאמר ה' לנח כו' כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה כולי [illegible] כפר (ז"ח). ה נ"א בדיל (ז"ח). ו נ"א ומכדין דשמעת דתשתיזוב את בתיבותא לא עאל בלבך [illegible] (ז"ח). ז נ"א ואשתזבתא (ז"ח). ח נ"א פתחית (ז"ח). ט נ"א עלון וקרבנין (ז"ח). י נ"א מוסיף ויעל עולות במזבח ול"ג וגו' (ז"ח).

מעלות הסולם

מאמר נח ותיבה

[illegible] ניתנה להם התורה הקדושה, [illegible] בה יומם ולילה. בוא וראה, [illegible] לא היה נמצא נח עם התיבה [illegible] לא היה ניצל. ובתוך התיבה [illegible] קמו והלכו, אמר אותו [illegible] כתוב עשה לך תיבת עצי [illegible] לצמך כדי להתחבר עמה [illegible] מה כתוב ויעש נח ככל אשר [illegible]

[illegible] השיב הקב"ה לנח

[illegible] הקב"ה וכו': מה השיב [illegible] כשיצא מן התיבה וראה את [illegible] רנ"ד ע"ב)

העולם חרב התחיל לבכות לפניו ואמר רבש"ע אתה נקרא רחום היה לך לרחם על בריותיך וכו', השיבו הקב"ה ואמר רועה שוטה עתה אתה אומר זה, למה לא אמרת את זה בשעה שאמרתי לך כי אותך ראיתי צדיק לפני וגו', ואח"כ הנני מביא את המבול מים, ואח"ז עשה לך תיבת עצי גופר כל כך התעכבתי ואמרתי לך כדי שתבקש רחמים על העולם, ומכיון ששמעת שאתה תנצל בתיבה לא עלה על לבך לבקש רחמים על ישוב העולם. ועשית תיבה ונצלת. וכעת שהעולם נאבד פתחת את פיך לדבר לפני תפלה ותחנונים. כיון שראה נח כך, הקריב קרבנות ועולות, אע"פ שלא

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
השמטות ותוספות לספר הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

צג) כ אמר רבי יוחנן, בא וראה מה בין צדיקים שהיו להם לישראל אחר נח, ובין נח. נח לא הגין על דורו, ולא התפלל עליהם כאברהם, דכיון דאמר ל קב"ה לאברהם, נ) זעקת סדום ועמורה כי רבה, מיד ס) ויגש אברהם ויאמר מ וגו', נ והרבה תחנונים לפני הקב"ה, ס עד ששאל שאם ע ימצא עשרה צדיקים שיכפר לכל המקום בעבורם. וחשב אברהם, שהיו בעיר עם לוט ואשתו ובנותיו עשרה צדיקים, ולפיכך לא התפלל.

צד) פ אח"כ בא משה, צ והתפלל ק והגין על דורו, כיון שאמר הקב"ה, ר ע) סרו מהר מן הדרך, ש מיד עמד משה בתפלה, פ) ויחל משה וגו', עד שאחזתו חלחלה. רבנן אמרי, לא הניח משה להקב"ה, עד שנתן נפשו עליהם מן העולם הזה, ומן העולם הבא. דכתיב צ) ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת. אמר רבי יוסי, מהכא, ק) ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו. ת

צה) אמר רבי יהושע, א מה ראה נח שלא בקש רחמים על דורו.

מסורת הזהר

נ) (שם יח) זהר וירא דף נו ציון ג'. ס) (שם) זהר וירא דף נח ציון ד'. ע) (שמות לב) זהר וירא דף סו ציון א'. פ) (שם) זהר ויקרא דף עם ציון מ'. צ) (שם) זהר נח דף סו ציון ה' ת"ז ת"ה בהשמטות קמב. ק) (תהלים קו) זהר וישב דף ה' ציון ב'.

חלופי גרסאות

כ נ"א מוסיף אח"כ אמר רבי יוחנן (ז"ח). ל נ"א הקב"ה (ז"ח). מ נ"א ל"ג וגו' (ז"ח). נ נ"א והרבה דברים כנגד הקב"ה (ז"ח). ס נ"א חד (מונקאפש). ע נ"א שם עשרה צדיקים שיכפר לכל הדור בשבילם וחשב אברהם שהיו י' בעיר עם לוט ואשתו ובניו ובנותיו וחתניו ולכן לא התפלל יותר (ז"ח). פ נ"א ל"ג אח"כ (ז"ח). צ נ"א ל"ג והתפלל (ז"ח). ק נ"א הגין (דפוסים הראשונים). ר נ"א מוסיף למשה ישראל חטאו (ז"ח) נ"א משה (דפוסים הראשונים). ש נ"א מה כתוב ביה ויחל משה מהו ויחל מלמד שהתפלל עד שאחזתו חלחלה (ז"ח). ת נ"א מוסיף וכן כל הצדיקים הגינו על דורם ולא הניחו מדת הדין לשלוט בהם ונח התעכב עמו הקב"ה ואמר ליה רבוי דברים שמא יבקש עליהם רחמים ולא השגיח ולא ביקש עליהם רחמים ועשה התיבה ונאבד כל העולם. רבי אליעזר ורבי יהושע [רבי אלעזר ורבי שמעון קראקא] הוו יתבי בפלכי טבריא (ז"ח). א נ"א מוסיף רבי (ז"ח).

מעלות הסולם

מאמר מה השיב הקב"ה לנח

חטא, שכתוב ויקח מכל הבהמה הטהורה ומכל העוף הטהור וגו'.

צג) **אמר רבי יוחנן** וכו': אמר ר"י, בא וראה, מה בין צדיקים שהיו להם לישראל אחר נח, ובין נח. נח לא הגין על דורו ולא התפלל עליהם כאברהם, כי כיון שאמר הקב"ה לאברהם זעקת סדום ועמורה כי רבה מיד ויגש אברהם ויאמר, וגו' והרבה תחנונים לפני הקב"ה, עד ששאל שאם ימצא עשרה צדיקים, שיכפר לכל המקום בעבורם. וחשב אברהם שהיו בעיר עם לוט ואשתו ובנותיו עשרה צדיקים. ולפיכך לא התפלל יותר.

(דפו"י דף רנ"ד ע"ב)

צד) **אח"כ בא משה** וכו': אח"כ בא משה והתפלל והגין על דורו, כיון שאמר הקב"ה סרו מהר מן הדרך מיד עמד משה בתפלה ויחל משה וגו' עד שאחזתו חלחלה. רבנן אמרו, לא הניח משה להקב"ה, עד שנתן נפשו עליהם, מן העוה"ז, ומן העוה"ב, שכתוב. ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת. ר"י אמר מכאן, שנאמר ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד לפניו בפרץ.

צה) **אמר רבי יהושע** וכו': אמר ר"י, מה ראה נח שלא בקש רחמים על דורו, אמר בלבו, אולי לא אמלט, שכתוב כי אותך ראיתי צדיק

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
השמטות ותוספות לספר הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

ב אמר בלבו, אולי לא אמלט דכתיב, ר) כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה. כלומר לפי הדור. ולפיכך לא ביקש רחמים עליהם. ג אמר רבי אלעזר אפילו הכי הוה ליה למבעי רחמי על עלמא, בגין דניחא ליה לקב"ה מאן דיימר טבא מן בנוי. מנא לן. מגדעון בר יואש. דלא הוה זכאי, ולא בר זכאי, ומשום דאמר טיבותא על ישראל, ד אמר ליה קב"ה, ש) לך בכחך זה והושעת את ישראל בדא מדין. מהו בכחך זה. ה טיבותא דאמרת על בני. רבי אלעזר שאיל וכו'.

מאמר מזבח הפנימי ומזבח החיצון

צו) ו עוד פתח ההוא ינוקא ואמר, ת) לריח שמניך טובים, לריח מאן. אלא אית ריח ואית ריח. ריח הקרבן, וריח הקטורת. ריח הקרבן, מקריב מקריב כל אינון שבטיא דהיכלא דבית דוד. וריח הקטורת, מקריב ומייחד אינון בוצינין עלאין, ז נהיר אפרסמונא דכיא.

צז) ועל דא, תרין מדבחין הוו, מזבח הקטורת, ומזבח העולה. מזבח הקטורת איהו פנימאה, מזבח העולה איהו לבר. ריח מזבח העולה, מתקין לאנהרא בוצינין תתאין. ריח מזבח הקטורת, מתקין לאנהרא בוצינין עלאין. דא לריח שמניך טובים, לריח דההוא קטרת, שמניך טובים.

מסורת הזהר

ר) (שופטים ו') ז"ח כרך יט ב'. ש) (שופטים ו') ז"ח כרך יט ג'. ת) (שה"ש א') זהר וירא דף ז' ציון א'.

חלופי גרסאות

ב נ"א אמר לו אפילו הוא לא חשב בלבו שימלט משל למוצא אשכול ענבים שאינם מבושלים בין הבוסרים [הבסרים רפוסים הראשונים] דאלו היו בין ענבים מבושלים לא הוו כלום משמע דכתיב כי אותך. לפני בדור הזה הוה ליה למימר צדיק לפני מהו בדור הזה כלומר (ז"ח). ג נ"א מוסיף אמר שאבקש רחמים עלי ואמלט וכל שכן [שאתפלל] על אתרים לבתר א"ר אליעזר על כל דא רחמין על עלמא קמי קב"ה דניחא ליה מאן דאמר טבא על בנוהי מנ"ל מגדעון בר יואש כתיב ביה ואמר לו ה' לך בכחך זה (ז"ח). ה נ"א טיבותא דא דאמרת על בני יהא לך לזכויותהון מן דא דמדין (ז"ח). ו בדפוסים ישנים כתוב כאן סימן יג דף ע ע"ב לאנהרא אפי ארעא. ז נ"א נהרי (פרעמישלא אמסטרדם).

מעלות הסולם

מאמר מזבח הפנימי ומזבח החיצון

הזה. כלומר לפי הדור. ולפיכך הם עליהם. אמר ר' אלעזר לו לבקש רחמים על העולם. להקב"ה מי שאומר טוב על בגדעון בן יואש, שלא היה צדיק, ומשום שאמר טוב על עליהם, אמר לו הקב"ה לך את ישראל מיד מדין. מהו באמרת על בני.

הפנימי ומזבח החיצון

ההוא וכו': עוד פתח

אותו תינוק ואמר, לריח שמניך טובים, מהו לריח. אלא יש ריח ויש ריח, יש ריח הקרבן. ויש ריח הקטורת. ריח הקרבן מקרב ומאחד כל אותם השבטים, שהם נגד הספירות של היכל בית דוד היינו של המלכות. וריח הקטורת מקרב ומאחד ומאיר אותם הגרות העליונים שהם ספירות דז"א ומאיר את הפרסמון הטהור היינו המוחין דחו"ב.

צז) ועל דא תרין וכו': ולכן היו שני מזבחות. מזבח קטורת ומזבח העולה. מזבח הקטורת הוא מזבח הפנימי, שהוא בינה. מזבח העולה היא המזבח החיצון.

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
השמטות ותוספות לספר הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

צח) בא וראה, שני מזבחות הן, מזבח פנימי לעילא, מזבח חיצון לתתא. מזבח הפנימי הוא שלם, וזהו דכתיב א) המזבחה, בתוספת ה"א. וכך הוא בכל מקום. ומזבח החיצון הוא חסר ה"א, כמו ב) נערה נער חסר ה'.

צט) אשתכח דמאתערותא ח דמזבח הפנימי של מטה, אתער מזבח הפנימי של מעלה. ובמה אתער. בריח הקטורת, הקטורת של מעלה. ויתער ריח הקרבן של מטה. ועל דא לריח שמניך טובים אינון בוצינין ט נהירין ונציצין. כתיב הכא טובים וכתיב התם ג) וירא אלהים את האור כי טוב.

מסורת הזהר

א) (ויקרא א'). ב) (דברים כב) זהר בראשית ב' דף קנה ציון א'. ג) (בראשית א').

חלופי גרסאות

ח ג"א דמזבח החיצון ולא גרים דמזבח הפנימי (שאר הדפוסים). ט ג"א נהרין (פרעמשלא).

מעלות הסולם

מאמר מזבח הפנימי ומזבח החיצון

שהוא מלכות. ריח מזבח העולה, מתקן שיאירו הנרות התחתונים, שהם ספירות המלכות, המקבלות מן הספירות שכנגדן בז"א ריח מזבח הקטורת מתקן שיאירו הנרות העליונים היינו ספירות דז"א. ולכן נאמר לריח שמניך טובים, שפירושו לריח של אותו הקטורת שמניך טובים, שהם המוחין דחכמה ובינה. בסוד שמן וקטורת ישמח לב.

צח) בא וראה שני וכו': בא וראה שני מזבחות הם, מזבח פנימי למעלה, היינו בינה. מזבח חיצון למטה מלכות. המזבח הפנימי הוא שלם. וזהו שכתוב המזבחה, בתוספת ה' וכך הוא בכל מקום אשר ה' נוספת רומזת לשלימות. המזבח החיצון הוא חסר ה"א, מטרם הארת השלימות כמו נערה ומטרם דקבילת עליה זכר כתוב נער חסר ה'.

צט) אשתכח דמאתערותא וכו': נמצא שמן התעוררות של המזבח הפנימי של מטה, מתעורר המזבח הפנימי של מעלה שהוא בינה. ובמה מתעורר. בריח הקטורת שלמטה מתעורר ריח הקטורת שלמעלה. וריח הקרבן של מטה יעורר את ריח הקרבן של המזבח החיצון שלמעלה וע"ז נאמר לריח שמניך טובים, הם הנרות היינו הספירות מאירים באור ישר. ונוצצים באור חוזר כתוב כאן טובים, וכתוב שם וירא אלקים את האור כי טוב.

פירוש. ריח ה"ס הארת חכמה העולה ממטה למעלה מקו שמאל ומתיחד עם הימין ונעשה עמו לאחד, ואז יורדת הארת החסדים (דפו"י דף רנ"ד ע"ב)

שמימין משולבת בהארת החכמה שמשמאל ומאירה לכל העולמות. ויש ריח העולה מן הקטרת שהוא הארת החכמה המאירה בישסו"ת שהם בינה הנקראת המזבח הפנימי. ויש ריח העולה מן הקרבנות שהוא הארת החכמה המתגלית במלכות הנקראת המזבח החיצון. ומהיחוד שבישסו"ת מתגלים המוחין דחו"ב הנקראים שמן וקטורת כי הארת החסדים נקראת שמן והארת חכמה נקראת קטרת ומאירים לע"ס דז"א שהם י"ב צרופי הוי"ה שבז"א ומשם מאירים המוחין למלכות שהוא מזבח החיצון, כי המלכות מקבלת מי"ב צרופי הוי"ה שבז"א שה"ס חו"ב תו"מ שבכל אחד ג' קוים. וזה אמרו את ריח זאת ריח וכו' ריח הקרבן מקריב ומיחד כל אינון שבטיא שהם י"ב השבטים נגד י"ב צרופי הוי"ה שבע"ס דמלכות הנקראת היכלא דבית דוד.

וריח הקטורת מקריב וכו' אינון בוציין עלאין שה"ס ע"ס דז"א נהיר אפיכמונא דכיא שהם חגת"ם דבינה הכלולים זה מזה. ויש הפרש בין קטורת לקרבנות, כי בקרבנות בתחילת הזווג והשפעת השמאל מז"א למלכות מתגלות ג"ר דשמאל, כי אי אפשר שיתגלו ו"ק בלי ג"ר, אלא שתיכף נעלמות, ולא נשאר אלא ו"ק דחכמה. אמנם גילוי ג"ר אלו של תחילת הזווג, אע"פ שמסתלקים מספיק להאיר הארה מועטה אל הסטרא אחרא, שניזונה מג"ר דשמאל. אלא שהיא הארה מועטה שאינה מזיקה לקדושה. מה שאין כן במעשה הקטורת, שכל עיקר לא באה אלא לשרוף את הג"ר דשמאל, נמצא שאין אל

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תיקוני הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

ולא החיות ממש. למאן דכל יומוי לא חזא מלכא ת והוא בן כפר, ושאיל בגיניה, ורשימן ליה על טבלא, או על נייר, א דיוקניה. ב

עט) צ) **ואני בתוך הגולה על נהר כבר, דא** ק) **נהר דינור נגיד ונפיק מן קדמוהי וגו'. ורבוא רבוון דמלאכיא קדמוהי יקומון. דינא יתיב וספרין פתיחו, דאינון ג' ספרין דנפתחין בראש השנה,** ג **וביה, טבלין נשמתין בהאי נהר דינור, מזוהמתן דמזוהמין בעלמא שפלה.**

מסורת הזהר

צ) (יחזקאל א') לעיל אות ע"ה ציון נ'. ק) (דניאל ז') זהר בראשית ב' קע ציון א'.

חלופי גרסאות

ת נ"א והוה ול"ג והוא (דפו"ר). א נ"א דיוקני (הגר"א). ב נ"א מוסיף בסוגריים (ואית נקודה דכל עלמא תליא תחותה כגון שמשא לגבי תתאין אתחזייא לבני נשא תתות רקיעא כנקודת קמץ ואיהו כמה זמנין רב מכל (אתוון) (נ"א ארעא) כל שכן נקודין דאורייתא לגבי חובה דלהון ואתחזין לן (לה) נקודין ע"כ) (בראדי הגר"א) ובדפוס קושטנדינא טשערנאוויץ ירושלים איתא הגירסא בלי סוגריים ובמנטובה איתא גרסא זו לעיל אות ע"ה ציון כ' בלי סוגריים ובהגהות הגר"א המוסגר צ"ל לקמן ז' ב' כמש"ש. ג נ"א ובה (מנטובה) ובדפוס בראדי גריס בסוגריים (וביה) ובדפוס קושטנדינא גריס וטבלין נשמתין ול"ג וביה.

מעלות הסולם

מאמר מרכבת יחזקאל

ספירותיו מרובות בשפע באופן ניכר ובולט כלפי הרואה. והיפוך הוא בחינת שקיעה שפירושה אשר חסרון השפע שבספירות ניכר שם יותר. נמצא היות אשר ספירות דאצילות הן בולטות בשפע מרובה אשר בריאה הנחתמת מהן היא חותם שקוע. בסוד ובורא חושך. ויצירה הנחתמת מחותם השקוע של הבריאה נעשה לחותם בולט בסוד יוצר אור. ועשיה הנחתמת מן יצירה אשר חותמה בולט נעשה לשקוע.

וזה אמרו **ואי תימא** וכו', ומבאר אשר מרכבת יחזקאל הוא בעולם היצירה אשר **דיוקנא דמלכא** שהיא באצילות רשום על שעות בחותם המלך שהוא בריאה. ויחזקאל ראה בציור בולט על נייר או טבלא **ציורא דחותמא בשעוה.**

עט) **ואני בתוך הגולה** וכו': ואני בתוך הגולה על נהר כבר, זה נהר דינור נגיד ונפיק מן קדמוהי וגו' ורבוא רבוון דמלאכיא קדמוהי יקומון דינא יתיב וספרין פתיחו. שהם ג' ספרים הנפתחים בראש השנה. ובו באותו נהר דינור טובלות הנשמות לטהר את עצמן מן זוהמתן המזוהמות בעולם השפל.

פירוש. נודע שנהר דינור נעשה מזיעת החיות הנושאות את הכסא אשר בעת שהן נוסעות צריכים להזהר מאד לקבל את המוחין בבחינת קו האמצע ואם נוטים מעט לקו שמאל נמשך משם תכף אש שורף מסיבת הנטיה. וכיון שאינן יכולות לצמצם כל כך, לפעמים נוטות לקו שמאל ונמשך בזה ניצוץ אש שורף, ואז תכף נוטות לצד ימין כדי לבוא משם לבחינת קו האמצע, ונמשך ע"י נטיה זו אור

של הסדים, וככה הן מתנענעות פעם לימין ופעם לשמאל. ואלו הנטיות של צד שמאל ה"ס זיעת החיות שמהן מתקבץ ונעשה נהר דינור.

והנה בעת הנסיעות מאיר אור ג"ר במוחין ולהיותם נמשכים מבחינה שכנגדם מראש האצילות שהוא עתיק. ונודע שספירות עתיק הן במספר מאה אלף כל אחת, כי ספירות הנוקבא הן אחדות, ועשר ספירותיה ביחד הן עשר. ושל זו"א הן עשר כל ספירה, וכל עשר הספירות יחד הן מאה. וספירות הבינה שהיא אימא, כל אחת היא מאה, ועשר ספירות שלה יחד הן אלף. וספירות החכמה שהיא אבא, כל ספירה כלולה מאלף, וביחד הן רבבה. וספירות א"א כל אחת כלולה מרבבה, וביחד הן מאה אלף. ושל עתיק, כל ספירה שלו היא מאה אלף, ועשר ספירותיו יחד הן אלף אלפים שזסו"ה הנאמר בעתיק **אלף אלפין וישמשוניה.** ומלבד זה יש עוד בעתיק זווג נעלם מסוד המלכות הגנוזה ברדל"א. ומבחינה זו כל ספירה שבו אלף רבבה, ועשר הספירות יחד רבו רבבן שזסו"ה **ורבוא רבוון קדמוהי יקומון.**

ומה שאמר **דינא יתיב** וכו', **דאינון ג' ספרין** וכו', היינו ג' הקוין שבמלכות הנקראת ספר, אשר קו הימין הוא ספרן של צדיקים גמורים. וקו השמאל ששם דינים קשים הוא של רשעים גמורים. וקו אמצע הוא של בינונים. וכמו שע"י תקיעת שופר בר"ה מתעוררים הרחמים והדינים הקשים נכנעים ובאים למקומם. שז"ס **דינא יתיב** כך הנשמות המזוהמות בדינים הקשים **דעלמא שפלה** שהוא בחינת לב האבן ממלכות דמלכות, ע"י טבילתן בנהר

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תיקוני הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

פ) ודא מטטרו"ן בדיוקנא דצדיק יסוד עלמא, דאיהו נהר ד דינור מסטרא דגבורה. נהר פלגיו, מסטרא דחסד, פלגי מים. והאי איהו על נהר כבר. מאי כב"ר. דא מטטרו"ן, רכ"ב ה לעמודא דאמצעיתא. ו) וירכב על כרוב ויעף, ואיהו ש) רכב אש וסוסי אש, כליל שתין רבוא ו מרכבות.

פא) ומסטרא דצדיק ח"י עלמין, הוא ז כליל י"ח רבוא מרכבות, והיינו ת) רכב אלקים רבותים אלפי שנאן. ואוקמוה מארי מתניתין, ח תרי שאינן מתרין רבוא, דאינון כל רבוא עשרת אלפים. רבותים: עשרים אלפים. תרי שאינן. ט אשתארו תמני סרי אלפי, דנחתין עם מטטרו"ן לקבלא י"ח ברכאן דצלותין דישראל, לסלקא לון קמי קב"ה בח"י עלמין, א) צדיק יסוד עולם, ב) י וברכות לראש צדיק.

מסורת הזהר

ר) (תהלים י"ח) זהר בראשית ב' רצ"ג ציון ה'. ש) (מלכים ב' ב') זהר ויגש כ"ז ציון א'. ת) (תהלים ס"ח) זהר בראשית א' פ"ה ציון ג'. א) (משלי י') זהר בראשית א' רפ"ז ציון ג'. ב) (שם) זהר בראשית ב' ר"ה ציון ב'.

חלופי גרסאות

ד נ"א ל"ג דינור (בראדי ירושלים). ה נ"א לעמודי (בראדי ירושלים טשערנאוויץ). ו נ"א ל"ג מרכבות (מנטובה). ז נ"א מוסיף כליל יח סרי רבוא מרכבות (מנטובה). ח נ"א מוסיף בסוגריים תרי (אלפי) (הגר"א) ודפוס בראדי וקושטנדינא בלי סוגריים. ט נ"א מוסיף אשתארו תמני סרי אלפי רבוא (מנטובה). י נ"א ברכות (הגר"א) וכן לשון הפסוק.

מעלות הסולם

מאמר מרכבת יחזקאל

דינור מטהרות, והדינים הקשים באים למקומם ונמתקים בשורש, ומתבסמים בדיקנא הקדוש דעתיק יומין, (עיין באדרא רבא אות ק"ו).

פ) **ודא מטטרו"ן בדיוקנא** וכו': וזה המלאך מטטרו"ן בצורת צדיק יסוד עולם היינו ספירת יסוד הנקרא כל מפני שאינו ספירה בפני עצמו, רק כלול מכל חמשת הספירות **שהוא נהר דינור מבחינת** ספירת **הגבורה. והוא נהר פלגיו, מבחינת** ספירת **החסד** שה"ס **פלגי מים, וזה הוא על נהר כבר.** שואל מהו פרושו של **כבר,** ומשיב **זה מטטרו"ן.** כי כבר הוא מצירוף **רכב לעמוד האמצע** היינו ספירת תפארת. בסו"ה **וירכב על כרוב ויעף. והוא רכב אש וסוסי אש, כולל ששים רבוא מרכבות.**

פירוש. אע"פ שיחזקאל ראה את השכינה לבושה בלבושים דבי"ע, עכ"ז ראה סוד היחוד של עשר הספירות שהן ז"א ומלכות. אשר ז"א שה"ס ט"ס ראשונות, היה מחובר עם מלכות בלי פירוד כלל. ויחזקאל ראה אותם כשהם מלובשים בתוך מטטרו"ן כי בזמן הגלות מלובש זווג ז"א ומלכות במטטרו"ן.

וזה אמרו **ודא מטטרו"ן בדיוקנא** וכו': אשר כולל כל עשר הספירות וראה אותן מתוך התלבשות הנהר כבר **מאי כבר דא מטטרו"ן כי כבר הוא** אותיות רכב, ומטטרו"ן כולל **המרכבה** דבי"ע.

(דפו"י דף ד' ע"א)

פא) **ומסטרא דצדיק ח"י** וכו': **ומבחינת צדיק ח"י עולמים,** היינו יסוד. **הוא** כולל **י"ח רבוא מרכבות. והיינו** סוד הכתוב, **רכב אלקים רבותים אלפי שנאן. והעמידו בעלי המשנה** פירוש **רבותים אלפי שנאן, שתים שאינן משתי רבבות.** ומפרש, **כי** כל **עשרת אלפים הן רבבה, רבותים עשרים אלפים. שנים שאינם,** נשארו שמונה עשר אלף, **היורדים עם מטטרו"ן לקבל י"ח ברכות מתפילותיהם של ישראל, ולהעלות אותן לפני הקב"ה, בח"י עולמים** היינו **צדיק יסוד עולם, וברכות לראש צדיק.**

פירוש. כי ז"א ומלכות כשהם בזווג ע"י היסוד נקרא אז היסוד ח"י עלמין, והוא מטעם כי אז יורדות עשר ספירות דאור ישר מן היסוד אל המלכות. ועולות עשר ספירות דאור חוזר מן המלכות אל הז"א. ומתוך שהזווג הוא בסוד החכמה אשר ספירותיה הן בסוד אלפים, ע"כ נבחנות לב' רבבות עשרת אלפים דאו"י ועשרת אלפים דאו"ח שהן נכללות במטטרו"ן וע"כ נאמר אז **רכב** אלקים רבותים. כי מטטרו"ן שהוא המרכבה של אלקים יש בו ב' רבבות אורות. אמנם אע"פ שהזווג הוא עם המלכות הרי עצם המלכות חסרה גם במלכות אשר נגנזה ואין עליה זווג. וע"כ אם אנו מדייקים בזה חסרות שתי ספירות מן העשרים כי חסרה המלכות מע"ס דאו"י וחסרת המלכות

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תיקוני הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

שנו) **באן ירחא, בירחא דאתכסיא ביה סיהרא. ומאן הוא דמכסי** ד **עלה, יהו"ה, דכן סליק א בחשבן: י', לעילא. י', לתתא. ו', באמצעיתא. ואיהו נטיר לה, הה"ד** ע) **אני יהו"ה הוא שמי וכו'.**

שנז) **ב' היכלא לנקודה, גג דילה איהו** ה **רקיע, ואיהו פתח, עליה אתמר,** פ) **נוטה שמים כיריעה. ואיהו ו' דמכסי על נקודה עלאה ותתאה ואמצעיתא, כגוונא דא** ו **ב.**

מסורת הזהר

ע) (ישעיה מ"ב) לעיל אות י"א ציון י' ס) נוטה שמים כיריעה (תהלים קד) לעיל אות קמ"ו ציון פ'

חלופי גרסאות

ד נ"א עליה (וילנא) ה נ"א יריעה (דפו"י) ו ה"ג בהגהות הגר"א ובכל הדפוסים הגירסא כגוונא דא ו' ובסוגריים נ"א א' נ"א ב נ"א ב (בראדי).

מעלות הסולם

מאמר והמשכילים אינון היכלין

בה, כלומר להמשיך שפעה למטה, **מסתכלת היא למעלה ומכסה פניה ממנו, ומחזירה פניה ממנו** מלהסתכל למטה, **והיא מתרחקת ממנו. בזמן ההוא נאמר תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו.**

שנו) **באן ירחא בירחא** וכו': שואל, **באיזה חודש. ומשיב בחודש שהלבנה מתכסית בו.** שואל, **ומי הוא המכסה עליה**, ומשיב, **הוי"ה, כי כן עולה א' בחשבון** כ"ו דהיינו חשבון הוי"ה **י'** למעלה **י'** למטה **ו'** באמצע. **והוא שומר אותה**, ז"ש **אני ה' הוא שמי** וכבודי לאחר לא אתן וגו' ושמי וכבודי הם שמות המלכות בסוד ברוך **שם** כבוד **מלכותו** לעולם ועד.

פירוש, י"ב חדשי השנה הם תקון המלכות הנקראת שנה, וכיון שלא נשלם תקונה בשנה שעברה, צריכים בכל שנה לחזור ולתקנה, ובכל ראש השנה מתחילים מבראשית תקון המלכות, כמו שנאצלה ביום ד' דמעשה בראשית, שאז היו בסוד שני המאורות הגדולים והארתה היתה בשלמות ג"ר דשמאל דהיינו חכמה בלי חסדים, וע"כ קטרוגה הלבנה וטענה א"א לב' מלכים להשתמש בכתר אחד, וכן השטן ג"כ נאחז במלכות שמאירה בדינים כל זמן שמאירים בה ג"ר דשמאל, וצריכים להעביר אחיזת השטן מן המלכות, וזה נעשה ע"י הפעולה של השופר שקול השופר שכלול מאש רוח מים עולה ע"י המסך של קו אמצעי המיחד את ג' קוים חג"ת לאחד, שע"ז מתמעט הארת ג"ר של השמאל ואז מסתלק אחיזת השטן במלכות. (עי' בזהר וירא אות שפ"א תצוה אות פ"ח ויקרא אות ש"ב אמור אות קפ"ז).

וזה אמרו כד ייתי סמא"ל לאפתכלא
(דפו"י דף ט"ו ע"ב)

בה, כלומר לאחוז בה ולהמשיך שפעה **לתתא. אפתכלת לעילא** להתכלל בחסדים דימין שטבע הארתם הוא להאיר ממטה למעלה, **והדרת אנפהא** שהוא הארת חכמה בסו"ה חכמת אדם תאיר **פניו, מניה** מלהאיר אליו, **לתתא**, כלומר, ממעלה למטה, כי כאשר מתעוררים הרחמים בעולם, נעברה הלבנה מהארת השמאל, **ואיהי אתרחקא מניה.** לכן **בההוא זמנא תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו באן ירחא בירחא** וכו' כי י"ב חודש של השנה מתחלקים ששה חדשים ראשונים מתשרי עד אדר הם מחזה ולמעלה שהם נה"י וחג"ת שבחג"ת. וששה חדשים מניסן עד אלול הם נה"י וחג"ת דנה"י מחזה ולמטה, ונודע שמחזה ולמעלה הוא בחינת בינה שהארותיה מכוסים, ולכן אומר **בירחא דאתכסיא ביה סיהרא** כי החדש תשרי הוא מחזה ולמעלה ושם הוא המקום של האורות המכוסים, וזהו עד חודש אדר אלא כיון שתחלת הכיסוי מתחילה מתשרי לכן חושב רק את תשרי. ושואל **ומאן הוא דמכסי עלה** כי לפני המיעוט מג"ר דשמאל נתכסה הלבנה מחמת הדינים שבה שאי אפשר לה לקבל חכמה בלי חסדים, וא"כ מי הוא המכסה אותה בבחינת תקון. ומשיב **הוי"ה** הרחמים שמתעוררים ע"י עליית מ"ן של השופר שע"כ קו השמאל נתמעט ואבד את הג"ר שלו. **דכן סליק א' בחשבן י' לעילא** וכו' ומלכות עולה ונכללת בכל ג' קוים דז"א, ומקבלת הארתם **ואיהו נטיר לה הה"ד אני הוי"ה הוא שמי וגו'.**

שנז) **ב' היכלא לנקודה** וכו': **ב'** הי"א היכל אל הנקודה, כי עד כאן פירש סוד הקמץ באות א' הכולל ב' קמצין ישר והפוך בסוד

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תיקוני הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

שנח) צ' תרין ניצוצות דאת צ', אינון צר"י, תרי ראשין דצ', אינון תרין דע'. ש' אית לה תלת ראשין, ואינון סגול, ואינון תלת נקודין שר"ק.

שנט) ו' ז רישא דילה חל"ם חיר"ק שור"ק בו', קוצא מלגאו חיר"ק. קוצא דאת ג'. וכלא אתרמיז באת א', נקודה לעילא חל"ם. נקודה לתתא חיר"ק. באמצעיתא שורק, כגוונא דא ו.

שס) ועוד, תרין נקודין דאת א, אינון צר"י, ואינון שב"א. ואינון בדיוקנא אחרא א', כגון י' לעילא, ו' באמצעיתא, ד' לתתא. ח איהו קוצא לעילא קוצא לתתא, קוצא באמצעיתא, ואיהו סג"ל, ואיהו שורק תלת נקודין, כלא איהו א.

חלופי גרסאות

ז נ"א ז' (דפו"י) ח נ"א בסוגריים ד' (דפו"י)

מעלות הסולם

מאמר והמשכילים אינון היכלין

עתיק וא"א ב' חצאי כתר דב"ן ואור החכמה בכלי הכתר, חוזר לבאר סוד הפתח בבחינת אור בינה בכלי דחכמה שהם או"א עלאין שנעשו היכל אל הנקודה שהיא חכמה. ולהיותם ג"ר דבינה שכולה חסדים, לכן היא מצוירת בווין שה"ס חסדים. **גג שלה הוא רקיע והוא פתח**, כלומר חכמה דימין, **עליו נאמר נוטה שמים כיריעה. והיא ו' המכסה על הנקודה, עליונה, תחתונה ואמצעית** כלומר שכלולה מג' ווין, **כעין זה ב'.**

שנח) צ' תרין ניצוצות וכו': צ' שני ניצוצות של אות צ' הם צירי שה"ס ישסו"ת ז"ת דבינה, שהם שורשי זו"ן המרומזים בתבונה בן ובת, ולכן הם **בצ'** בסוד י' ונ' הפוכה בסוד אחור באחור (עי' בהקסה"ז אות כ"ו) **שני הראשים של הצ' הם שני** הראשים **של ע'** בזמן שהם בזווג פנים בפנים, וע' ה"ס חכמה בסוד חכמת אדם תאיר פניו, **ש' יש לה ג' ראשים והם סגול חסד של הנקודות, והם שלש נקודות של נקודת שרק**, הוד של הנקודות ושורש המלכות וכשמאיר במלכות עומדות הנקודות זו למעלה מזו, בלי ימין ושמאל ומכריע כמו בסגול, בסוד נוקבא דעתה קלה (עי' ז"ח שיר השירים אות תרכ"ב) והנקודות מתחלקות לראש תוך סוף.

שנט) ו' רישא דילה וכו': ו' שה"ס תפארת **ראשה הוא חלם, חירק, שורק בו'**, דהיינו מלאפום, כי **ו'** ה"ס ז"א העולה ומכריע בין ימין ושמאל דישסו"ת בסוד ב' הנקודות חלם, שורק, כי חלם ה"ס כתר חכמה שנשארו במדרגה ולא נפגמו מעולם, וה"ס קו ימין. ושרק ה"ס בינה שיצאו למדרגה תחתונה ואח"כ חזרו למדרגתם ונבחנים לקו שמאל. ונודע שביציאת ב' קוים ימין ושמאל נעשה מחלוקת ביניהם, ואינם יכולים להאיר עד שז"א עולה למ"ן ומיחד ב' הקוים זה בזה אז יכולים להאיר וה"ס קו האמצעי והוא נקודת החירק, וכלל הוא שכל אור שתחתון גורם בעליון זוכה בו גם התחתון לכן יש בו' כל ג' נקודות חלם שרק חירק. **קוץ** מצד **הפנימי** של **ו'** הוא **קוץ של אות ג'** בסוד החסד העולה מן החירק שהוא עיקר הגורם למעט את קו השמאל וליחדו עם הימין בסוד גומל חסדים טובים. **וכל** אלה הנקודות חולם חירק שורק **נרמזות באות א'** היינו בפרצוף ישסו"ת, שממנו באים הנקודות, כנודע כי או"א עלאין הם טעמים וישסו"ת נקודות, **נקודה העליונה** של א' **חולם, נקודה למטה** של א' **חירק, באמצע שורק כעין זה ו'** שבתוך **א'** היינו מלאפום ו' ונקודה.

שס) ועוד תרין נקודין וכו': ועוד, מלבד הנקודות חולם שורוק חירק, **שתי הנקודות של אות א', הן צרי והן שבא**, הרי שישנן גם צרי שבא באות **א' והם נרמזות בצורה אחרת** של **א'**, כנודע שא' רומזת ליוד ויו יוד, וכן ליוד ויו דלת, **כגון י' למעלה, ו' באמצע, ד' למטה**, אות **א'** יש לה קוץ בתחילתה, **הוא קוץ למעלה** של **י'**, **קוץ למטה** של **ד'**, **קוץ באמצע** של **ו'**, **והוא סגול והוא שורק** של **שלש נקודות**, והכל היינו כל תשע הנקודות **מרומזות הוא בא'. שהוא ציורא דהיכלא גניזא דאיהי אנכ"י דסליק לחשבון כסא, ואיהו מצויר בנקודין.** (כנ"ל אות שנ"ג).

אתוון

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תיקוני הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

ק) **זכאין אינון ישראל, דידעין רזין עלאין בהויות, דבהון סלקין צלותין, בהבלים** ת **דפומהון, ונחתין אינון חיילין בהון כדקא יאות. דכד ב"נ סליק שכינתיה** א **בצלותא, קב"ה נחית עליה, הה"ד,** מ) **בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך.**

מאמר ישראל אינון רגלין לשכינתא

קא) **זכאין אינון ישראל, דאינון רגלין** ב **לשכינתא, למיקם עמה בין בריוח בין בעאקו. דכד אינון בדינא ביומא דדינא,** ג **דאיהי ראש השנה** *) **איהי קמת עמהון לדינא, דקיימין לה בצלותהון. דעלייהו אתמר,** נ) **בהתהלך תנחה אותך בשכבך תשמור עליך והקיצות היא תשיחך.**

מסורת הזהר

מ) (שמות כ).לעיל אות ס"ו ציון ע'. נ) (משלי ו'). ז"ח כרך כ"א מדרש רות צ"א ציון ח'.

חלופי גרסאות

ת נ"א דפומא (מנטובה). א נ"א בצלותיה (מנטובה קושטנדינא). ב) נ"א לשכינתיה למיקם עמה בין בריוח בין בעקי (וילנא). ג נ"א דאיהו (וילנא).

מעלות הסולם

מאמר ישראל אינון רגלין לשכינתא

במוחין דהולדה הנקראים חכמה וחיה, וזו"ן הקטנים נקראים **ברתא** שהיא מלכות. **ה' עלאה עם ברא** וכו' ז"א נקרא **ברא** והוא אינו נשלם במוחין אלו ומקבל רק מוחין מקיפין מן בינה וה"ס התפילין.

וזה אמרו (באות צ"ז) **ודא רזא דקרבן עולה ויורד** וכו' נתבאר לעיל בהקדמה (אות ריא) שה"ס עליית המלכות לנקבי עינים ונעשתה נוקבא לחכמה שנקרא עינים בסו"ה ותלכנה שתיהן בינה ומלכות, שבזה נתחלקו פרצופי אצילות לי"ב, ויש אפשרות להמשיך מוחין דהולדה בשביל הפרצופים הקטנים, אפילו בעת שהפרצופים הגדולים עוד לא נשלמים, בסוד הארת ה' ראשונות ממעלה למטה כנ"ל.

וזה אמרו (באות צ"ח) **מאן הוה ידע** וכו' דעת ה"ס זווג בסו"ה וידע אדם, וכל התחלת התקונים היא ע"י עליית המלכות לבינה, שע"ז ירדו בינה ותו"מ דבינה ונתלבשו בזו"ן שבזה נעשה הקשר בין עליון לתחתון, שבזמן הגדלות שמלכות יורדת למקומה, ובינה ותו"מ עולים לבינה כבתחלה אז לוקחים עמהם גם את זו"ן הדבוקים בהם ונעשו זו"ן כמדרגת בינה דהיינו שנעשו ראויים לקבל את אור העליון כמו בינה וז"ס **קרבן עולה ויורד.** (כנ"ל בהקדמה אות רי"א).

וזה אמרו (באות צ"ט) **יוה"ה** היינו הצרוף של מוחין דשבת, שהם מוחין אמיתים דחיה לז"א עצמו, ואינו צריך לכפוף ראשו למטה, אלא שמזדווג עם הנוקבא מקומתו עצמו, והנוקבא לוקחת ה' הספירות העליונות

(דפו"י דף ל"ה ע"א *) דף ל"ה ע"ב)

דז"א ממקומתם בז"א למעלה פב"פ עפ"י ג' הדרכים הנ"ל הבאים כאחד, ואז **י' איהו לימינא חכמה,** ו' **תורה שבכתב** וכו' **כי** ז"א הגדול וז"א הקטן נעשו לאחד ושניהם בבחינת מ"ה. **ה' עלאה לשמאלא** וכו' היינו לאה ורחל, ונוקבא העליונה מתלבשת בפנימיות רחל, ורחל עלתה במקום לאה לקבל את האורות המגולים הנקראים **תורה שבע"פ.**

ובהנ"ל מתבאר היטב החרוז של סעודת שבת בבוקר, **יגלה לן טעמי דבתריסר נהמי,** שאנו מתפללים שנטעום ונרגיש טעמו של עתיקא המאיר באורות מגולים בי"ב פרצופי אצילות, המרומזים בי"ב הלחמים של סעודת שבת, **דאינון את בשמיה כפולא** שהפרצופים הנקראים אותיות הם כפולים ומלובשים זה תוך זה עפ"י ג' הדרכים הנ"ל. **וקלישא** פירושן שמאירים באורות מגולים והזווג נעשה על מסכים קלושים, המגלים את המוחין הגדולים הנקראים מוחין דחיה.

ק) **זכאין אינון ישראל** וכו': אשריהם ישראל, היודעים סודות עליונים, לכוון בצורפי שמות הוי"ה, שבהם עולות התפלות, בהבל פיהם, ויורדים אותם החיילות היינו המוחין בהם כראוי. כי כשאדם מעלה בתפלתו את השכינה היינו מלכות, הקב"ה יורד עליו. ונעשה יחוד קב"ה ושכינתיה, ז"ש **בכל** מקום אשר **אזכיר את שמי אבוא אליך ברכתיך.**

קא) **זכאין אינון ישראל** וכו': אשריהם ישראל, שהם רגלי השכינה, לעמוד עמה, בין **בריוח,** בין **בצרה. שכאשר הם** עומדים בדין,

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תיקוני הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

קב) דבכל אתר דקיימין ישראל בכל פקודא ופקודא לשכינתא, ד איהו קיימת בגינייהו, בכל דוחקא וצערא, בין בארחא, בין בישובא, בין בימא. ודא איהו בהתהלכך במדברא, תנחה אותך. הה"ד, ה) צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו. בשכבך, ביישובא ה תשמור עליך. והקיצות ו למיזל בימא, היא תשיחך, ז ועוד בהתהלכך בהאי עלמא תנחה אותך. בשכבך בקבר, תשמור עליך. והקיצות בתחיית המתים היא תשיחך.

קג) ח הא אלין נפקין, ט והא אחרנין קא דפקין לפתחא, ואינון י מארין רגלין. מסטרא דרגלין דקב"ה, דאתמר בהון, ע) ועמדו רגליו ביום ההוא. ועלייהו אתמר, פ) כשש מאות אלף רגלי הגברים לבד מטף.

קד) אלין נפקין, הא אחרנין עאלין, מסטרא דאלין דאתמר בהון, צ) ורגליהם רגל ישרה. רגלין בעגולא, אינון רגל ישרה. ואית רגלין אחרנין

מסורת הזהר

ס) (תהלים פ"ה). לעיל אות ע'. ציון ק'. ע) (זכריה י"ד). לעיל אות ע"א ציון ש'. פ) (שמות י"ב).
צ) (יחזקאל א') לעיל אות פ"ח ציון ש'.

חלופי גרסאות

ד נ"א איהי קיימת בכל ול"ג בגינייהו (מנטובה). ה נ"א תנצור (מנטובה). ו בכל הדפוסים הגירסא למיחת ובסוגריים למיזל. ז נ"א ל"ג מן ועוד בהתהלכך עד הא אלין נפקין (מנטובה) ובוילנא הגירסא בסוגריים. ח נ"א ל"ג הא (מנטובה). ט נ"א ל"ג והא (מנטובה). י נ"א ל"ג מארין (מנטובה) נ"א מארי (קושטנדינא וילנא).

מעלות הסולם

מאמר ישראל אינון רגלין לשכינתא

ביום הדין שהוא ראש השנה, היא עומדת עמהם לדין, וישראל מקימים אותה בתפלתם, כי כל תפלתם היא לתקן העולם במלכות שדי. **שעליהם נאמר בהתהלכך תנחה אותך בשכבך תשמור עליך והקיצות היא תשיחך.**

קב) **דבכל אתר דקיימין** וכו': שבכל מקום שישראל מקימים את השכינה בכל מצוה ומצוה, היא עומדת בשבילם להגן עליהם, בכל דוחק וצער, בין בדרך, בין בישוב, בין בים. וזה הוא **בהתהלכך במדבר, תנחה אותך.** ז"ש **צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו. בשכבך בישוב תשמור עליך. והקיצות ללכת בים, היא תשיחך. ועוד** יש לפרש, **בהתהלכך בעולם הזה, תנחה אותך. בשכבך בקבר, תשמור עליך. והקיצות בתחיית המתים, היא תשיחך.**

קג) **הא אלין נפקין** וכו': **הרי אלו יוצאים, והרי אחרים דופקים בפתח, והם בעלי הרגלים מבחינת הרגלים של הקב"ה,** היינו נה"י דז"א, כלומר אלו המעוררים את גמר התקון שנה"י דז"א יתפשטו לבי"ע בסוד מטי רגלין ברגלין, שתתבטל הפרסא דצמצום ב', ורגלי אצילות יסתיימו בשוה עם רגלי א"ק

בעולם הזה. **שנאמר בהם ועמדו רגליו ביום ההוא,** (עי' ע"ח היכל א"ק שער ג' פ"ב) **ועליהם נאמר כשש מאות אלף רגלי הגברים לבד מטף.** היינו ז"א דעתיק הכולל שש ספירות חג"ת נה"י דעתיק, שכל אחת כוללת מאה אלף, כי ספירות המלכות הן אחדות, ושל ז"א עשרות, ושל בינה מאות, ושל חכמה אלפים, ושל א"א עשרת אלפים, ושל עתיק מאה אלף.

קד) **אלין נפקין הא** וכו': אלו יוצאים הרי אחרים נכנסים, מצד אלו שנאמר בהם **ורגליהם רגל ישרה,** שלכאורה היה צריך לומר ורגליהם רגלים ישרות. אלא **רגלים בעגול,** שהן ככף רגל **עגל,** הן רגל **ישרה,** שהן נשמרות להיות תמיד תחת שליטת קו האמצעי המחבר את הימין והשמאל להיות אחד, שאינו נוטה לא לימין ולא לשמאל, אלא הולך בדרך יושר. (עי' לעיל אות פ"ח) **ויש רגלים אחרות מרובעות,** שיש בהן ג' קוים ומלכות, **של האופנים,** שהם תחת החיות, **שנאמר בהן על ארבעת רבעיהן בלכתם ילכו. שבהם והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק,** כי דרך הארת החיות

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תיקוני הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

מרובעין דאופנים, דאתמר בהון ק) על ארבעת רבעיהן בלכתם ילכו. דבהון ר) והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק.

קה) ואינון רגלין בעגולא, אינון כנקודין לאתוון, דאינון רגלין ברבועא. ונביא דאיהו מסטרא דלהון תמן הוה סליק רוחיה, ומתמן הוה שמע כל מה דהוה ליה למשמע. ה"ד, ש) ויאמר אלי בן אדם עמוד על רגליך ואדבר אותך. ועוד ת) ותבוא בי רוח כאשר דבר אלי. ותעמידני על רגלי ואשמע את מדבר אלי א) ותשאני רוח ואשמע אחרי וגו'. בגין דדרגין אינון מסטרא דשכינתא, דאתמר בה, ב) וראית את אחורי, אמר ואשמע אחרי.

קו) מאי קול רעש גדול. דאית רעש, ואית רעש. אית רעש דאתמר ביה, ג) לא ברעש ה', דלא ייתי תמן קב"ה. ואית רעש דייתי תמן. אלא, רע"ש בהפוכא ער"ש, כמה דאתמר, ד) ה' יסעדנו על ערש דוי. כ ודא איהו כל משכבו הפכת בחליו, דאתהפך רע"ש לער"ש.

קז) ומאי ניהו ערש. אלא, ל איהו עש"ר בהיפוך אתוון. ודא שכינתא, דאיהי כללא דעשר מ ספירין, דעלה אתמר, אין קדושה בפחות מעשרה. דאיהי

מסורת הזהר

ק) (יחזקאל א) לעיל אות פ"ט ציון ת'. ו) (יחזקאל א') ז"ח כרך כ"א שיר השירים י"ט ציון כ'. ש) (יחזקאל ב') זהר עם מעלות הסולם השמטות ח"א קכ"ו ציון צ'. ת) (יחזקאל ב') זהר ח"ג קי. א) (יחזקאל ג'). זהר בראשית א' קצ"ד ציון ב'. ב) (שמות ל"ג) זהר פרשת בא ס"ט ציון פ'. ג) מלכים א' י"א) זהר בראשית א' ל"א ציון א'. ד) (תהלים מ"א) זהר בשלח קז ציון מ'.

חלופי גרסאות

כ נ"א מאי ול"ג ודא איהו (מנטובה). ל נ"א איהי (דפו"י). מ נ"א ספירן (מנטובה וילנא קושטנדינא).

מעלות הסולם

מאמר ישראל אינון רגלין לשכינתא

בהקוים, להופיע בזה אחר זה, פעם שולט הימין, ופעם השמאל, ופעם קו האמצעי וכן חוזר חלילה.

קה) ואינון רגלין בעגולא וכו': ואותן הרגלים שהן מאירות **בעיגול**, דהיינו לפי הארת קו האמצעי, **הן כנקודות אל האותיות**, כי נקודות רומזות על הארת החכמה המחיה ומנענעת את האותיות שהן הכלים, **שהם רגלים מרובעות**, מג' הקוים ומלכות כנ"ל. **והנביא שהוא מבחינה שלהם**, כלומר שיונק מנצח והוד שהם נקראים רגלים, **שם היה מעלה את רוחו**, ומשם היה שומע כל מה שהיה לו לשמוע. ז"ש **ויאמר אלי בן אדם עמוד על רגליך ואדבר עמך. ועוד** נאמר, **ותבוא בי רוח כאשר דבר אלי ותעמידני על רגלי ואשמע את מדבר אלי ותשאני רוח ואשמע אחרי וגו'**, ומשום **שהמדרגות הן מבחינת השכינה**, היינו מלכות, **שנאמר בה וראית את אחורי**, כי מלכות היא באחורי ז"א, בסוד הכתוב אחור וקדם צרתני שז"א הוא קדם ומלכות אחור, (ע' זהר ויקהל אות שכ"ג) **אמר ואשמע אחרי**, אחרי פירושו אחורי.

(דפו"י דף ל"ה ע"ב)

קו) מאי קול רעש וכו': שנאמר ואשמע אחרי קול רעש גדול, שואל, **מהו קול רעש גדול** ומתרץ, **יש רעש ויש רעש, יש רעש שנאמר בו לא ברעש ה'**, שפירושו, **שאין הקב"ה בא שם, ויש רעש** שהקב"ה **בא שם**, ומפרש, **אלא אותיות רעש בהפוך, ער"ש, כמו שנאמר ה' יסעדנו על ערש דוי, וזה הוא מה שנאמר, בסוף הפסוק כל משכבו הפכת בחליו, שנתהפך רע"ש לער"ש.**

קז) ומאי ניהו ערש וכו': שואל **ומה הוא ערש.** ומשיב, **אלא הוא מתהפך באותיותיו לעשר, וזה** רומז על **השכינה** היינו מלכות **שהיא כוללת עשר הספירות, שעלה למדנו** (מגילה כג:) **אין קדושה בפחות מעשרה שהיא שורה לראש החולה** ושומרת אותו. **ובשבילה ה' יסעדנו.** שואל, **ובמה יסעדנו.** ומשיב, **על ערש דוי, היינו על שכינתו ודאי,** כשמתהפך ערש לעשר, ודוי ליו"ד. אז הקב"ה מתייחד עם השכינה, ומיחוד זה נמשכות כל הברכות, בס"ה בכל מקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך.

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תיקוני הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

שריא לרישא דחולה, נ **ובגינה ה' יסעדנו, ובמאי, על ערש דוי, על שכינתיה ודאי.**

קח) **ואם שכינתא** ס **לא תמן, רוח סערה תמן, דאסעיר גופיה דבר נש, דכתיב ביה** ה) **והאניה חשבה להשבר, דאיהי גופא. דספינה** ע **כד לית שכינתא סמיכת** פ **לה, רוח סערה מהפך לה, ותבר לה. ובזמנא דשכינתא סמיכת לה, מיד קלא נפיק,** ו) **בן אדם עמוד על רגלך, וקאים ממרעא דיליה, ונפיק מדינא, שלים בגופיה, שלים בממוניה.**

מסורת הזהר

ה) (יונה א') זהר ח"ב קצט. ו) (יחזקאל א') לעיל אות ק"ה ציון ש'.

חלופי גרסאות

ס נ"א לאו (מנטובה ועוד דפוסים). ע נ"א דלית שכינתא דסמיכת לה ול"ג כד (מנטובה). פ נ"א ליה (בניהו).

מעלות הסולם

מאמר ישראל אינון רגלין לשכינתא

קח) **ואם שכינתא לא** וכו': ואם אין השכינה שם, רוח סערה שם, המסעיר גופו של אדם, שכתוב בו והאניה חשבה להשבר, שהיא רומזת לגוף. שכאשר השכינה לא סומכת אל הספינה הרומזת אל הגוף, לשמרו. רוח סערה מהפכת אותה ושוברה. ובעת שהשכינה סומכו, מיד יוצא קול ואומר לו, בן אדם עמוד על רגליך, וקם ממחלתו, ויוצא מן הדין, שלום בגופו, ושלום בממונו.

פירוש, התקונים מבאר ג' צירופים: במלת **רעש, ערש, עשר.** וכלול בהם עוד ג' צירופים: **רשע, שער, שרע.** והם ו' צורות הבאות בזו אחר זו, על חומר אחד הכולל את כל ימי שנות האדם העובד את ה' מן לידתו עד שזוכה לתקן מעשיו ולשוב בתשובה שלימה. כי יש לדעת אף על פי שזה ברור שאין שום מחשבה תופסת בהשי"ת, בכ"ז ברור הוא כי מחשבת הבריאה היא להנאות ולהיטיב לנבראים, שדרך הטוב הוא להיטב, ומשום כך הוטבע בנו הרצון לקבל הנאות וטובות. ואמנם בזה אנו נמצאים הפוכים ונפרדים ממנו ית' שהקב"ה כל רצונו הוא להנאות ולהשפיע, ורצוננו אנו הוא אך לקבל. וההפכיות שברצון שבין הנבראים והבורא, מביאה לנו את כל הצרות והיסורים, הן המכאובים הגופניים, והן המכאובים הרוחניים, שהם העבירות והחטאים והסתירות הגדולות שאנו רואים בהשגחתו ית' עד שאנו מרגישים לפנינו עולם מלא צער כמו שנאמר ארץ ניתנה ביד רשע.

וכדי לתקן זאת ניתנו לנו תורה ומצוות, כמ"ש חז"ל (ב"ר רפמ"ד) לא ניתנו מצות אלא לצרף בהן את ישראל, שע"י המאור שבתורה ירגיש את הפחיתות והשחיתות שיש בטבע זה של קבלה לעצמו, שז"ס **רעש** שמהפך צירוף **רשע לרעש.** אבל ע"י התאמצות ויגיעה רבה לקיים תורה ומצוות באהבה ע"מ להשפיע נחת ליוצר והשתתפות בצער השכינה, כמ"ש חז"ל (סנהדרין מ"ו) בשעה שאדם מצטער שכינה מה לשון אומרת קלני מראשי קלני מזרועי, וכו', מהפך צירוף **רעש לערש** דוי. עד שזוכה להפך את בחינת הרצון לקבל שבו, לקבלה על מנת להשפיע, ושכל כחות הפירוד האלו אינם משפיעים עליו לצנן אהבתו אל השי"ת, ואז כל סתירה וסתירה שהתגבר עליה, נעשית שער להשגת חכמתו ית' ומהפך צירוף **ערש לשער,** מקודם בבחינת כל מה דעביד רחמנא לטב עביד, ורואה כי לולא המכאובים הנוראים שסבל מחמת שהיה שקוע בטבע הקבלה לעצמו, לא היה זוכה לתשובה מעולם, וזהו בחינת **שער** היינו גורם אל הטוב. עד שזוכה להשראת השכינה, ולהתפשטות קומת המלכות, ואז מהפך צירוף **שער לשרע** מלשון קצר המצע מלהשתרע. עד שזוכה לקבל את כל קומת עשר הספירות של המלכות ולהיות מרכבה אליה, אז מהפך צירוף **שרע לעשר,** וזוכה לבחינת **גם זו לטובה** היינו שהרעות עצמן נהפכו ונעשו טובות, ולא רק לגורמים אל הטוב, וזוכה להשיג בכל סתירה שהיה לו, סגולה מיוחדת לגלות מדרגה מיוחדת בהשגחתו ית', וכל כחות הפירוד הן מבחינת חשכת השכל והן מבחינת מרירות הגוף נעשו לכלים להשגת מדרגות נשגבות, ונעשה החושך לאור גדול והמר נעשה למתוק, שבאותו השיעור שהיה לו מקודם כל הנהגות השי"ת לבחינות כחות של פירוד, נהפכו לו עתה לכחות של יחוד ודבקות, וחובות נהפכו לזכיות.

וזה אמרו (באות ק"ה) **דאית רעש ואית רעש אית רעש דאתמר ביה לא ברעש ה'** וכו' ענין ד' מראות של אליהו שהם רוח גדולה, ואחר הרוח רעש, ואחר הרעש אש, ואחר האש קול דממה דקה, נתבאר (בזהר בראשית א' אות י"ט) שה"ס תהו, ובהו, וחושך

(דפו"י דף ל"ה ע"ב)

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תיקוני הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

מאמר מה יפו פעמיך בנעלים

קט) צ הא אלין נפקין, הא אחרנין דפקין לפתחא, ואמרין ז) אדני שפתי

מסורת הזהר

ז) (תהלים נ"א) לעיל אות מ' ציון ק'.

חלופי גרסאות

צ מכאן עד הא אלין נפקין דלהלן הוא הגהה בד"א ומנטובה וכתוב עליה זה מצאתי בס' אחר (וילנא).

אדהכי הא מארי דרגלין קא דפקין לפתחא ואינון מארי דעמידה דצלותא דאתמר בהון ואשר כח בהם לעמד בהיכל המלך (דניאל א) המלך סתם דא קב"ה בהיכל המלך דא אד' דהכי סליק חשבניה ועליה אתמר ויי' בהיכל קדשו (חבקוק ב) זכאה מאן דזכי לאעלא בהיכליה דקב"ה למחזי תמן מלכא ומטרוניתא בכל תקונוי. וזכאה פימא דאיהי היכל יי' תמן בצלותיה. וכד בר נש מצלי צריך בקדמיתא לנחת' קב"ה דאיהו יקוק בק"ש וליה אמרין שמע ישראל בכל שבתות וימין טבין בגין דיומין דחול תרעא דהיכלא פנימאה איהי סתימא ה"ד כה אמר יי' אלקים שער החצר הפנימית הפנה קדים יהיה סגור ששת ימי המעשה (יחזקאל מו) ואמאי בגין דמטטרון שליט עלייהו וביום השבת דייתי בעלה יפתח. ובגין דא כד נחית בר נש יקוק בק"ש צריך לנחת' ליה באד' דאיהו בפומיה ובגין דא אד' שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך דתלת צלותין אינון בשבת ורביעאה צלותא דמוסף. צלותא דערבית אתה קדשת. ודא שכינתא תתאה דאיהי מסטרא דשמאלא דתמן ליואי דאתמר בהון וקדשת את הלוים. צלותא דשחרית ישמח משה במתנת חלקו ודא נשמת כל חי דאיהי אימא עלאה עלה אתמר אם תשכבון בין שפתים (תהלים סח) אל תקרי אם אלא אם דעלה אתמר וישכב במקום ההוא. (בראשית כה) באתר דיש כ"ב אתוון דאורייתא שכיבת תמן. זכאה איהי פימא דאורייתא. אתה אחד ושמך אחד דא יקוק עמודא דאמצעיתא דאחיד בתרווייהו ואינון נשמה יתירה ורוח יתירה ונפש יתירה. נפש יתירה בערב שבת אתה קדשת. נשמה יתירה נשמת כל חי דאתמר בה ישמח משה במתנת חלקו. רוח יתירה אתה אחד ושמך אחד. זכה איהו מאן דאפתח פימוי בתלת צלותין לקבלא לון בשבת. תפלת מוסף דא צדיק דכליל כלהו צלותין וביה אמרין בצלותא דמוסף כתר יתנו לך ה' אלקינו וכתר איהו כתר עליון. יי' אלהינו אבא ואימא. קק"ק תלת אבהן. יי' צבאות ברית מילה ותרין ירכי קשוט. מלא כל הארץ כבודו דא שכינתא זכאין שפוון דאינון תרעין דהיכלא לקבלא בהון צלותין אלין ובגין דא אד' שפתי תפתח (תהלים ט) פתחו לי שערי צדק (תהלים קיח) דכד בר נש אפתח פימוי בצלותא בשכינתיה מיד יי' יענה הה"ד אז תקרא ויי' יענה (ישעיה נח) אז תמניא אתוון דאינון יקוק אקיק אבא ואימא ויי' יענה מיד הוא ובית דינו יקוק אד'. כד אינון באבא ובאמא לימינא ושמאלא כל חד איהו שם בפני עצמו. וכד אינון בכתר עליון אינון כיחודא חדא כגוונא דא יאקקויקק. בחסד וגבורה אינון יקוק אקיק ענפין מתפרדין לימינא ושמאלא. בעמודא דאמצעיתא אינון תרווייהו ביחודא חדא. והכי אינון ענפין תתפרדין בנצח והוד יקוק לימינא אקיק לשמאלא. בצדיק מתיחדים. הא הכא רזא דאתפשטן ענפוי מעילא ותתא ודא עץ החיים עץ הדעת טוב ודלית ביה רע. מתתא לעילא כגוונא דא. אד' שכינתא תתאה. יקוק עמודא דאמצעיתא. אינון בתרין ירכין ענפין מתפרדין לימינא ושמאלא והכי בתרין דרועין מתפרדין ענפין לימינא ולשמאלא בצדיק אינון ביחודא חדא יאקדונקי ודא רזא דחשמל חיון דאשא ממללן כל הכורע כורע בברוך דאיהי יאקדונקי. וכל הזוקף זוקף בשם בתרין שמהן ודא יקוק אקיק ובהון הוה משבח שכינתא בשיר השירים מתתא לעילא הה"ד מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב חמוקי יריכיך כמו חלאים מעשה ידי אומן. (שיר ז'). נ"א ל"ג הא אלין נפקין (מנטובה).

מעלות הסולם

מאמר מה יפו פעמיך בנעלים

ורוח. (ע"ש בסלם מאמר והארץ היתה תהו) ומבואר שרעש ה"ס בוהו שה"ס תיקון המסך במלכות דצמצום א' וכל כמה שכח המסך דבהו שולט על המלכות, שהוא בחינתה עצמה, לא תוכל להמשיך מבחינת בינה כלום, כי כל בחינה מקבלת מבחינה שכנגדה, ואחר צמצום ב' אין תקון אל המלכות רק ע"י מוחין דבינה, ולכן **לא ברעש ה'** הרומז על מוחין דג"ר הנמשכים מן הבינה, **אלא רעש בהפוכא ערש** שה"ס שתוף מדת הדין במדת הרחמים. וזה

(דפו"י דף ל"ה ע"ב)

אמרו ומאי ניהו ערש אלא איהו עשר וכו' כי אחר שהשיג כח מסך מצמצום הב' שהוא בא מן מלכות שנכללה בבינה עצמה, ונעשתה מחמת זה כמו עצם בינה, יכול להמשיך אל המלכות ו"ק וג"ר דבינה, וזה אמרו **ודא שכינתא דאיהי כללא דעשר ספירן** וכו' **ובגינה ה' יפעדנו.**

קט) **הא אלין נפקין** וכו': הרי אלו יוצאים, הנה אחרים דופקים בפתח, ואומרים אדני שפתי תפתח, והם הסומכים אל השכינה,

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תקוני הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

קלט) ובגין דא ע) אשרי העם יודעי תרועה. אע"ג דשכינתא איהי בעינויא מימינא ומשמאלא. לית ענויא כענויא דבעלה, ה תרועה דאיהי תורה שבעין אנפין, ואיהי תרועה דיליה. ובגין דא *) פ) אשרי העם יודעי תרועה.

מסורת הזהר

ע) אשרי העם יודעי תרועה (תהלים פט) זהר בא דף א' ציון ב. פ) אשרי העם יודעי (שם) שם.

חלופי גרסאות

ה ג"א ל"ג תרועה (מנסובה).

מעלות הסולם

קלט) **ובגין דא אשרי** וגו': ומשום זה כתוב **אשרי העם יודעי תרועה**, ולא כתוב תקיעה, **כי אע"פ שהשכינה**, היינו המלכות, **הוא בענוים**, היינו בדינים **מימין ומשמאל**, הנקראים תקיעה שברים, **אין הענוים** שהם הדינים פועלים **כענוים של בעלה**, שהוא קו האמצעי תפארת, שנקרא **תרועה, שהיא תורה**, ויש בה שבעים פנים **והיא** היינו המלכות נקראת **תרועה שלה**, כי במלת תרועה מרומז תורה ע', **ומשום זה** נאמר **אשרי העם יודעי תרועה**.

פירוש הדברים: בכל ראש השנה חוזר העולם לקדמותו, כמו שהיה ביום ד' דמעשה בראשית, שאז נתמעטה המלכות, כי מלכות נקראת שנה, וי"ב חדשי השנה הם סדרי התקון שלה מתחלתה עד גמר התקון, ואם נשלם השנה ולא גמרנו תקונה, היא ניתנה לתקון בשנה האחרת, ואנו צריכים שוב להתחיל מראשית הויתה כמו שהיתה ביום ד' דמעשה בראשית. וכן בכל שנה ושנה, עד גמ' התקון. (שער הכוונות דרושי ר"ה דף ר"ז ט"א ד"ה ויראה לי).

וביום ד' דמעשה בראשית כתוב, ויעש אלקים את שני המאורות הגדולים שמלכות היתה גדולה כמו ז"א, וז"א היה מלביש לקו ימין דבינה, ומלכות לקו שמאל דבינה, וכ' קוי הבינה היו אז נפרדים זה מזה, ולבן היה קו שמאל דבינה בחכמה בלי חסדים, שאז נמשכים מקו שמאל דבינה דינים קשים והוא חשך ולא אור מחמת שאין החכמה יכולה להאיר בלי חסדים, (פתיחה לפירוש הסולם אות ל"ו) וע"כ נבחן שבראש השנה יושב

(ומו"ר דף מ"ו ע"ב *) דף מ"ח ע"א)

הקב"ה על כסא דין, דינים נמשכים לעולם, כי אנו מקבלים תמיד מן מלכות שנקראת כסא לו"א, אז היא מאירה ברחמי ז"א ונקראת כסא רחמים, ואם המלכות היא בשמאל הבינה כשהוא נפרד מן הימין שאז הוא מלא דינים נמצאת המלכות משפיעה דינים לעולם.

ועיקר הנרצה מתקיעת שופר הוא, לבטל קו השמאל מג"ר שלו, ולבטל את הדינים הקשים הנמשכים מג"ר דשמאל אלו, וקולות השופר שאנו מעלים הם כחות הדין הממעטים את קו השמאל מן הג"ר שלו, כי הדינים בכלל נמשלים לאש, מה אש הגשמי בעת שהיא מתוקנת כראוי, אין לך דבר טוב בעולם יותר ממנה לקיום כל המציאות, ואם אינה מתוקנת כראוי, אין לך משחית ומכלה את המציאות גדול ממנה. כך הדינים העליונים בעת שהם מתוקנים כראוי, כל שלימות קיום מציאות הרוחני תלויה בהם, כגון הדינים המתוקנים בקו האמצעי, שבהם כופה את קו השמאל להתחבר עם קו ימין, וגורם בזה להארת חכמה אשר אינה מאירה כלל בלי חסדים שבימין, והארת חכמה היא מקור כל המחין דגדלות שבפרצופין העליונים וגורם שאז מתגלה יחוד ג' הקוים בסוד הרחמים. הרי שכל השלימות תלויה בדינים ההם המתוקנים.

ובדרך כלל יש ג' בחינות דינים, בסוד ג' זריעות: חולם שורוק חיריק (שנתבארו בזוהר בראשית א' דף ט"ו בסולם ד"ה ההיא) שדינים דחולם שה"ס קו ימין, באים מחמת עליית המלכות לבינה, הממעטת הבינה לר"ק בלי ראש, שה"ס דינים דנוקבא. ודינים דשורוק שה"ס קו שמאל באים מחזרת הג"ר לבינה

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תקוני הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

מעלות הסולם

לבינה, שזה נעשה לקו שמאל דבינה, ונודע שמחמת היותו חכמה בלי חסדים, נמשכים ממנו דינים קשים, ודינים אלו להיותם באים מחמת שלימות הג"ר דשמאל, המה מכונים דינים דדכורא. ועוד יש דינים דחיריק שה"ס הקו האמצעי, הכלולים מב' בחינות מנעולא ומפתחא (פתיחה לפירוש הסולם אות ל"ח) וגם הם דינים דנוקבא.

והנה הדינים דנוקבא נקראים **תרועה**, ודינים דדכורא נקראים **שברים** שכל אלו הדינים אנו מעוררים ע"י התקיעות בקו השמאל, כדי למעט הג"ר שלו שמשם כל חיות הסטרא אחרא, ויתייחד עם הימין. ההפרש בין דינים דנוקבא שבקו הימין, לבין דינים דנוקבא שבקו האמצעי, הוא, כי דינים דנוקבא שבימין אע"פ שנלחמים עם קו השמאל, עכ"ז אינם יכולים למעטו, ונמצא ששתי בחי' דינים שולטים בקו הימין, דינים דנוקבא של עצמו, ודינים דדכורא של הקו השמאל, ולכן תוקעים **תשר"ת**, והם לחזמים זה עם זה ואין אחד יכול לנצח את השני, אלא בסיוע של הקו האמצעי נכנע השמאל. מה שאין כן הדינים דנוקבא שבקו האמצעי הם שמתגברים על הקו השמאל וממעטים הג"ר שלו, שעם מיעוט הג"ר נעלמים כל הדינים דדכורא, ולכן בקו האמצעי אין דינים דדכורא כלל, אלא דינים דנוקבא לבד, ולכן תוקעים **תר"ת**, ובשמאל דאי שאין בו דינים דנוקבא כלל אלא דינים דדכורא לבד, כי אם היו שולטים בו דינים דנוקבא היו מתבטלים הג"ר שלו, ולכן תוקעים **תש"ת**. אמנם כל אלו הדינים שאנו מעוררים עם הקולות הללו, אנו מכוונים אותם רק לקו השמאל, כדי למעטו. **שברים תרועה** לקו שמאל הכלול בימין. **שברים** לקו שמאל שבשמאל, **תרועה** לקו השמאל שכלול בקו האמצעי. באפן שיש ג' חלוקים בהתעוררות הדינים עפ"י תכונת ג' הקוים. (זהר אמור המשך מן אות קפ"ז ע"י"ש בסולם מאמר תקיעת שופר).

תה אמרו (באות קל"ז) **ועניא דשבינתא אע"ג ראיהי בתלת פטרין**, כי אנו מעוררים הדינים שבכל ג' הקוים, בתקיעה, היינו תקיעות תשר"ת השייכים לקו הימין **ראיהי דינא רפיא רפה**, כי שם הדינים דנוקבא הם עוד חלשים, ואין בה כח להכניע את השמאל, ולכן כלול שם גם השברים, ודינים דנוקבא נלחמים עם הדינים דדכורא, ואינם יכולים להכניעו ולהמעיטו. **ושברים דאיהו דינא קשיא** שהוא הדינים דג"ר דשמאל שהוא דינים דדכורא לבד, **דגש גבורה** הרומזים על התפשטות קו השמאל כמו דגש שבתוך האותיות, **לית לה ענויא כענויא דבעלה** דהיינו הדינים דנוקבא לבד שבקו האמצעי, **דאיהי תרועה שלשלת** שהיא כמו שלשלת לשני הקוים המקשרם ומייחדם זה בזה.

וזה אמרו (באות קל"ח) **ורזא דמלה אין קול ענות גבורה רא שברים** היינו הקו השמאל שתוקעים תש"ת, שהוא דינים דדכורא לבד בלי דינים דנוקבא. **ואין קול ענות חלושה דא תקיעה** שהם הדינים שבקו הימין שאנו תוקעים תשר"ת ע"ש שדינים דנוקבא ודינים דדכורא נלחמים זה עם זה, ואין אחד יכול לנצח את השני. **אלא קול ענות אנכי שומע דא תרועה** היינו הדינים דנוקבא שבקו האמצעי, שאין שם דינים דדכורא כלל משום **דסלקא כעניא רא בתר דא בתרועה** כי ב' כחות יש בדינים דנוקבא שבקו האמצעי, כדי למעט את קומת ג"ר דחכמה שבקו שמאל, שמתהלה פועל במלכות דמדת הדין שכח הצמצום דוכב עליה שלא לקבל האורת חכמה ומלכות זו דמדת הדין נקראת מנעולא שבכל מקום שהוא מתגלה פורח משם האור העליון. אמנם מתוך שאנו רוצים להשאיר את ו"ק דחכמה, מעלימים אח"כ את המסך דמנעולא ופועלים עם המסך דמפתחא שהיא המלכות המשותפת בבינה ובכתה נשאר הארת ו"ק דחכמה.

חה אמרו (באות קל"ט) **ובגין דא אשרי העם יודעי תרועה** היינו לעורר הדינים דנוקבא שבקו האמצעי אע"ג דשבינתא איהי

תה אמרו (באות קל"ז) **וענויא**

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תקוני הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

קמ) ז ד"א קול צ) ענות אנכי שומע, דא איהו ענויא דאנכי ז שומע, דאיהי צווחת בכל יומא ח למעלה, היא ובנהא, וקראן ם ליה תרין זמנין, ערב ובקר שמע ישראל. וכל בר נש דאית ליה ענוי משכינתא, דאיהי עניא בגלותא, רחיקא מן בעלה, וקרא ליה בכל יומא ק) שמע ישראל, דיהא נחית לגבה, ודאי עליה אתמר ר) קול ענות אנכי שומע, קול דענויא דהאי עניא, אנכי שומע.

קמא) י קם אחד בקירטא, ודא שכינתא תתאה. וחד בקשתא, דא ברית צדיק, עליה אתמר שופ"ר הול"ך פו"ר גדו"ל. כ גירין דילה, אינון צדיקים ל דישראל דקבילו ברית, דבזכותיה נפקין מגלותא, ורזא דמלה מ) הא לכם זרע דאינון טפין, מ ד"א ורק"א.

מסורת הזהר

צ) קול ענות אנכי שומע (שמות לב). ק) שמע ישראל (וברים ו) בהשמטות לעיל במעלות הסולם דף נו אות קלו ציון ח לעיל תשסרי באות צז ציון ב. ר) קול ענות אנכי שומע (שמות לב). ש) הא לכם זרע (בראשית מז) לעיל במעלות הסולם בהשמטות מס' הזהר דף צו אות רסג ציון ו'.

תלופי גרסאות

ז נ"א ל"ב ר"א (מנסובה). ז נ"א ל"ג שומע (מנסובה). ח נ"א לבעלה ול"ג למעלה (מנסובה). ם נ"א ל"ג ליה (מנסובה).

י נ"א קם חד בקירטא כו' וחד בקשתא כר' מזר גדול בירים דיליה בו' (הגר"א) בצ"ל וכ"ו לא שייך באן אלא לריש תקון כ' ע"ש (לשון הגר"א). כ נ"א גריסי (מנסובה). ל נ"א ישראל (מנסובה). מ ה"ג בהשמות מהרצ"ה מזידישטיב ול"ג ר"א

ובכל הרסופים ר"א זרקא ול"ג וא ובמנסובה הגירסא זרקא אם תשכבון בין שפתים ול"ג ר"א.

מעלות הסולם

בענויא מימינא ומשמאלא, שיש לה בחות הדין שבקו הימין ובקו השמאל, **ליה ענויא בעניויא דבעלה**, שהם הדינים דנוקבא שבקו האמצעי הנקראים **תרועה** שע"י המיעוט דנ"ר מקו השמאל הוא נכנע אל הימין ומחלבשים ר"ק דחכמה בחסדים דימין שאז ז"א הנקרא **תורה**, מאיר במחין דג"ר שהם נקראים אור התורה. וכן מתגלה החכמה שבמלכות שנקראת פנים, בסר"ה חכמת אדם תאיר פניו, ועם המלכות הם ז' ספירות כל אחת כלולה מי', הם **שבעים אנפין** שבתורה שכע"פ. **ואיתי תרועה דיליה** שבמלת תרועה כלול תורה ע'. **וכגין דא אשרי העם יודעי תרועה**, ולא כתוב יודעי שברים או יודעי תקיעה.

קמ) **ד"א קול ענות** וגר': פירוש אחר קול ענות אנכי שומע, זה הוא ענית דאנכי שומע, ומפרש ענות מלשון עניות, ואנכי הוא שם המלכות, וכשאינה בזווג עם ז"א, נקראת דלה ועניה דלית לה מגרמה ולא מידי. **שהיא** צועקת בכל יום למעלה אל הז"א, היא ובניה שהם ישראל הנכללים בה, וקוראים אותו ערב ובקר פעמיים, ואומרים שמע ישראל וכל אדם שיש לו ענוי מן השכינה, היינו שמשתתף בצער השכינה שהיא בגלות ובעניות ורחוקה מן בעלה, וקורא אותו בכל יום ואומר שמע ישראל, היינו ז"א המאיר בחסדים, שיהיה נמשך ויורד אליה, ודאי עליו נאמר, קול ענות אנכי שומע, קול העניים של אותו עני הסובל עניים בשביל השכינה שנקראת אנכי, אנכי שומע. ומלת אנכי דורש מלעיל ומלרע.

קמא) **קם אחד בקירטא** וגר': כאן הוא המשך וסיכום אות נ"ה לעיל דף קכ

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תקוני הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

דאיהו גבור ג **הכובש את יצרו, דאיהו סמא"ל. ובגין דא שמאל דוחה ובימינא יקום,** ד **דמאן דנפיל** ה **לא צריך לאקמא** ו **אלא בידא ימינא. ובגין דא** ק **חי י"י שכבי עד הבקר.**

קצה) ושמאלא איהי ראש השנה. וימינא פסח, וביה הוה ז **אומאה בי"ד יומין, ודא איהו** ר **כי יד על כס יה.**

קצו) ועל ההוא זמנא איהי אמרת, ש **אל תראוני שאני שחרחרת,**

מסורת הזהר

ק) **חי ה' שכבי (רות ג) שם.**
ר) **כי יד על כס י־ה (שמות יז) זהר בראשית א' דף קצז ציון ג'.**
ש) **אל תראני שאני (שה"ש ג) לעיל אות קפה צ"ת.**

מסורת הזהר

ג **נ"א כובש (מנסובה).** ד **נ"א מוסיף דאיהו דכורא תקיפא (מנסובה).** ה **נ"א ל"ג לא (מנסובה) נ"א לית לאקמא אלא (הגר"א).** ו **נ"א ל"ג אלא בידא ימינא (מנסובה).**
ז **נ"א נוקמא ול"ג אומאה (מנסובה והגר"א).**

מעלות הסולם

שרוצים להמשיך החכמה מלמעלה למטה ודוחה אותם. **ובימין** שמשם נמשכים חסדים, **יקים, כי מי שנפל אין צורך להקימו אלא ביד ימין,** מפני שעל אור החסדים לא היה צמצום מעולם רק על אור החכמה בלבד, **ומשום זה** אמר לה **חי' ה' שכבי עד הבקר.** היינו שיאירו החסדים הנקראים בקר.

קצה) ושמאלא איהי ראש וכו': ובראש השנה, מאירה **היא** הארת **השמאל,** שהיא חכמה בלי חסדים המאירה בדינים, ואז נבחן שהקב"ה יושב על כסא דין. **ובפסח** מאיר **הימין** שהוא חסד, **ובו, היינו** בפסח **היתה השבועה,** שנתגלתה המלכות דמדת הדין על המצרים ועשתה בהם שפטים, כי נתבטל כח השמאל דהכלל בימין ואז נתבטל כח המצרים שנאחזו בשמאל, כמו שכתוב ימינך ה' נאדרי בכח, וגילוי מלכות דמדת הדין ה"ס שבועה. **בי"ד ימים,** שהם י"ד אורות, כי אור נקרא יום כמ"ש ויקרא אלקים לאור יום. וה"ס י"ד אותיות של הוי"ה פשוטה ומלאה, כזה: הוי"ה, יו"ד ה"י ויו ה"י. שה"ס כתר חכמה, כי הוי"ה פשוטה היא כתר והוי"ה במלוי יודין שבגימטריא ע"ב היא חכמה, ע' בהקדמה

(דפו"י דף נ' ע"א)

אות פ"ט ואות ר"צ שה"ס קו ימין המאיר בחסדים ואינו חסר אפילו בעת קטנות, כי אור זה לא נפגם. ובאור זה יצאו ישראל ממצרים, בסוד הכתוב ימינך ה' נאדרי בכח וגו', ובסוד **אנכי דיציאת מצרים** (לעיל אות קצ"ב) **וזהו כי יד על כס יה.** היינו בהגאולה העתידה, שנאמר כימי צאתכם מארץ מצרים אראנו נפלאות, שזה פוגע בכל האומות שאז נשבע הקב"ה שלא יתגבר עוד קו השמאל על הימין בכללות כל העולם שז"ס הכתוב נשבע ה' בימינו וגו', (עיין בסולם פרשת ויקרא אות ת"ט) והיא פעולת גילוי המלכות דמדת הדין בכללות כל העולם, וקו ימין לא בלבד שאינו נפגם, אלא שהוא עוד מתחזק מזה, כי נצח המחלוקת, שהרי קו השמאל נתבטל ומוכרח להכלל בימין.

קצו) ועל ההיא זמנא וכו': ועל העת ההיא, שמלכות יונקת מקו שמאל לבד בלי ימין, **היא אומרת אל תראוני שאני שחרחורת, אל תראוני** היינו להמשיך חכמה שנקראת ראיה, **מצד השמאל שהוא יצחק, משום שאני שחרחורת בו,** מחמת הדינים הקשים המתגלים עם הארת החכמה שבשמאל. **וזהו** שכתוב **ותכהין**

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תקוני הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

אל תראוני מסטרא דשמאלא דיצחק, דאנא בקדרותא ביה. הה"ד ת) **ותכהין עיניו מראות, מראות ודאי בפורקנא, דאיהי אור מראות דנבואה. דאתמר בהון** א) **נפתחו השמים וארא מראות אלקים. ודא איהו** ב) **ותכהן עיניו מראות, מסטרא דשמאלא, ואתמר בההוא זמנא בקב"ה,** ג) **אלביש שמים קדרות.**

מסורת הזהר

ת) ותכהין עיניו מראות (בראשית כז) זהר בראשית א' דף לו ציון ג'. א) נפתחו השמים (יחזקאל א) לעיל בהקת"ז דף מו אות עה ציון נ'. ב) ותכהין עיניו (בראשית כז) לעיל ציון ת'. ג) אלביש שמים קדרות (ישעיה נ) לעיל אות קפג) ציון ק'.

מעלות הסולם

עיניו מראות, ודאי מראות בגאולה, שהיא אור מראות הנבואה, שנאמר בהם, בעת שירדו ישראל לגלות נפתחו השמים וארא מראות אלקים. וזהו ותכהין עיניו מראות, מצד השמאל הנקרא אלקים. ונאמר בעת ההיא בהקב"ה שהוא ז"א הנקרא שמים, אלביש שמים קדרות.

פירוש: נודע שיש ב' מצבים בזו"ן: א' בסוד שני המאורות הגדולים, שקומת המלכות שוה לז"א, כי שניהם יונקים משורש אחד מאמא, ז"א מקבל חסדים מקו ימין דאמא, ומלכות מקבלת חכמה מקו שמאל דאמא, ואז קטרגה הלבנה שהיא המלכות ואמרה אי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד שהוא בינה, כי מחמת שהיתה מחוסרת חסדים, גם החכמה לא האירה, כי החכמה אינה יכולה להאיר בלי חסדים. ונוסף על זה היתה הקליפה מכסה אותה, היות שכל מגמת הקליפות היא להמשיך החכמה ממעלה למטה קרבו אל המלכות לינוק ממנה, ולהמשיך החכמה אליהם, אז נחשך אור המלכות לגמרי כדי שהקליפות לא תוכלנה לינוק ממנה. אח"כ נתמעטה וירדה מן הבינה תחת המסך דיסוד ז"א, וכבר אינה ראויה לקבל חכמה, מחמת המסך דיסוד ז"א שמעכב עליה, והיא מוכרחת לקבל אז חכמה בכלים דאחורים שנשארו בה מן המצב הראשון. ויש מעלות במצב ב' יותר ממצב א' כי אז יכולה להאיר להתחתונים, הן חכמה והן חסדים, משא"כ במצב הא' שלא יכלה להאיר אל התחתונים.

וזה אומרו **ועל ההוא זמנא**, היינו בעת שהוא במצב הא', **איהי אמרת אל תראוני שאני שחרחורת, אל תראוני** להמשיך הארת חכמה ממני, **משמאלא דיצחק** שהוא הקו השמאל **דאנא בקדרותא ביה**, כי נחשכתי כדי שהקליפות לא תוכלנה לינוק ממני ולהמשיך החכמה ממעלה למטה. **הה"ד ותכהין עיניו מראות, מראות ודאי בפורקנא, דאיהי אור מראות הנבואה.**

פירוש: כח הדין שבמלכות הוא השורש למציאות הסט"א והקליפות, בסו"ה ומלכותו בכל משלה, וע"י היחוד של זו"ן באו"א, להמשכת ו"ק וג"ר, נמצא כח הדין שבמלכות מתהפך להיות אור ממש כמו או"א עלאין, וכמו שמתהפך כח הדין שבמלכות להיות אור כן נתבטלו כל הכחות של הסט"א והקליפות, הנמשכות מכח הדין הזה. וז"ס הכתוב והיו למאורות ברקיע השמים, שמאורות הזה אותיות **אור—מות ושמים** ה"ס ז"א הכולל הגבורות בסוד אש ומים, **ורקיע** ה"ס יסוד דז"א המשפיע חכמה וחסדים אל המלכות במצב הב' כשהם בזווג פב"פ. וכן **מראות** הוא אותיות **מת אור**, אשר אות **מ'** רומזת אל הדכר שבקליפות שנקרא ס"מ, ואות **ת'** רומזת על הנוקבא שלו הנקראת לילית, ומלת אור שבאמצע מפסקת את זווגם ומבטלת אותם

(דפו"י דף נ' ע"א)

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תקוני הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

קצז) ח **נר איהי ה', חמש גוונין נהירין בה, ואינון: חוור, סומק, ירוק, ואוכם, ותכלת. ו', אור הנר** נ **מלגאו. סמא"ל: חשך. נחש: קדרות. ועלה אתמר** ד) **אלביש שמים קדרות,** ס **נוקבא דיליה.** ה) **ושק אשים כסותם.**

קצח) **ווי לנשמתא כד** ע **אתלבש בקדרותא דלהון,** פ **ועליה אתמר** ו)

מסורת הזהר

ד) אלביש שמים (ישעיה נ) שם. ה) ושק אשים (ישעיה נ) שם. ו) ותכהין עיניו (בראשית כז) צויין אות קצו צ"ת.

חלופי גרסאות

ח נ"א מוסיף ועל אלין חשוכין כתיב כי אם עונותיכם היו מבדילים וכו' ובההוא זמנא מתהפכין עיינין מחשיכא לנהורא ורזא דמלה שופר מהופך קדמא זקף קטן ההוא דאתמר ביה קטנתי מכל החסדים ומכל האמת ט **אזדקף** י **בזקף גדול ולית אמת אלא אורייתא דמהפכין בה** כ **צדיקי דינא לרחמי** ודא איהו רזא ל **דמהפכין מדת הדין למדת** מ **הרחמים נשמתא אתמר בה נר ה' נשמת אדם** (מנטובה וילנא). ס בח"ג נ"א אזדקף ואקרי ז"ג ולית אמת כו' דינא לרחמי הה"ד תורת אמת היתה בפיהו בההוא זמנא אתהפכת (איהי) כורסיא מדינא לרחמי ודא איהו דאוקמוהו מ"מ בצדיקיא מהפכין מדת הדין למדת הרחמים כו' כן הוא בס"א (הגר"א). י בח"ג נ"א ל"ג בזקף גדול (מנטובה). כ בח"ג נ"א ל"ג צדיקי (מנטובה). ל בח"ג נ"א דמהפכי (מנטובה). מ בח"ג נ"א רחמים (מנטובה). נ נ"א ל"ג מלגאו (מנטובה). ס נ"א ל"ג נוקבא דיליה ושק אשים כסותם (מנטובה). ע נ"א אתלבשת (מנטובה וילנא). פ נ"א מוסיף ועליה אתמר אלביש שמים קדרות (מנטובה).

מעלות הסולם

אותם, עד שיתבטלו לגמרי, בסוד בלע המות לנצח, כי השמאל נכלל כולו בימין, וז"ס **מראות הגאולה** שה"ס **אור מראות דנבואה.** (עיין בהקדמת ספר הזהר אות ר"ט), **אבל בעת שירדו ישראל לגלות חזרו** זו"ן **למצב הא' ואז אתמר בהון נפתחו השמים שנפתחו מאותו החיבור שהיה בחם תחלה, שנכלל קו ימין בשמאל, וקו שמאל בימין, ונעשו בסוד שמים** שהוא ז"א **הכולל שניהם, ואראה מראות אלקים** שה"ס **מראות הדין שמקודם היו כלולים בחסדים והיו מכוסות בתוך האור העליון** מאר"א, **ודא איהו ותכהין עיניו מראות מצד השמאל, בלי התכללות הימין, ואתמר בההוא זמנא דקב"ה שהוא ז"א הנקרא שמים אלביש שמים קדרות כי הארת שמאל בלי ימין הוא חושך.** (זהר חדש פרשת יתרו אות שכ"ז).

קצז) **נר איהי ה'** וכו': כאן חוזר לפירוש הכתוב, כי נר מצוה ותורה אור, לעיל (אות קפ"ג). **נר** שבכתוב כי נר מצוה, נר **היא ה'** אחרונה של שם הוי"ה, שהיא מלכות, **המשה צבעים מאירים בה, והם: לבן, אדום, ירוק, שחור ותכלת,** שהם חו"ב תו"מ ומלכות הכלולה מב' צבעים תכלת ושחור. **ו'** של שם הוי"ה, היא **אור הנר מבפנים,** היינו ז"א המלובש בתוך המלכות. סמא"ל, שהוא בסופו של קו השמאל, והוא מדינים דדכורא והוא **חשך. נחש** והוא הנוקבא דסמא"ל, **היא קדרות. ועליה נאמר אלביש שמים קדרות, שהיא הנקבה שלו.** היינו לילית **ושק אשים כסותם,** (עיין בשער רוח הקודש דף כ"ז כוונת השק, שהשק של הקליפות ה"ז אדרת שער שנאמר בעשו).

קצח) **ווי לנשמתא כד** וכו': **ווי אל הנשמה כשמתלבשת בהשחרות שלהם,** של סמא"ל ולילית, **ועליה** היינו על הנשמה **נאמר ותכהין עיניו מראות, וחשוכים אלה** שהם סמא"ל ונחש, **מכסים על העינים שאין להם**

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תקוני הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

רלד) בההוא זמנא י דאתכסייא מניה, איהי אמרת לישראל, דיתקנון צלותין במאכלין טבין מפקודין דעשה. דצלותא שקילא כ ככל פקודין. *) בההוא זמנא, יימא קב"ה לישראל, ש) ועשה לי מטעמים ברעותא דשכינתא, כאשר אהבתי מפקודין דעשה. ותקנת שכינתא עם ישראל מאכלין דצלותין דאינון קרבנין.

רלה) ובזמנא דאיהי תקינת מזונא למלכא, יהיבת לון עיטא לאתערא בשופר, ל דביה עתיד קב"ה לאכנשא מ לישראל מן גלותא, מארבע סטרין, ה"ד תקע בשופר גדול לחירותנו ושא נס לקבץ גליותינו. ואיהו חשיב דאיהו יומא דדינא דיליה, נ וברח, עד ההוא זמנא קב"ה מאריך עלייהו דחייביא, ולבסוף אפסיק לון, וחריב לון מעלמא. ודא איהו מארי"ך טרח"א סוף פסו"ק.

מסורת הזהר

ש) ועשה לי מטעמים (בראשית כז) לעיל אות רכח ציון ג'.

חלופי גרסאות

י נ"א דאתכסיאת (מנטובה וילנא). כ נ"א מכל (מנטובה).

ל נ"א דבהו (מנטובה). מ ה"ג במנטובה ובכל הדפוסים מוסיף ביה לישראל. נ נ"א ובראש השנה ול"ג וברח (מנטובה).

מעלות הסולם

זכל, היא מפסקת את הזווג ומתרחקת מן האורות העליונים **מכל וכל** הן מחכמה והן מחסדים.

ונודע שי"ב חדשי השנה, הם תקון המלכות הנקראת שנה, מתחלתה עד סופה, וכיון שסופה אינו נשלם בשלימותה הגמור של גמר התקון, ע"כ מתחילים בכל שנה להתחיל מבראשית תקון המלכות, וזה אמרו **ואימתי בירחא שביעאה** היינו בראש השנה, **ה"ד תקעו בחודש שופר** וגו' **בירחא דאתכסיא ביה סיהרא**. כי אז חוזרים זו"ן שה"ס חמה ולבנה למצבם הראשון כמו שהיו **ביום ד'** דמעשה בראשית, בסו"ה ויעש אלקים את שני המאורות הגדולים, כי אז היה ז"א מלביש לקו ימין דבינה, ומלכות לקו שמאל דבינה, והיו ב' מלכים משתמשים בכתר אחד שהוא בינה, והיו נפרדים זו"ן זה מזה.

רלד) בההוא זמנא דאתכסייא וכו': **בעת ההיא** שהשכינה שהיא מלכות מתכסה ממנו היינו מז"א, ומפסיקה את הארת הזווג

(דפו"י דף נ"א ע"א *) דף נ"א ע"ב)

מכל וכל, היא אומרת לישראל, שיתקנו תפלות ממאכלות טובות של מצות עשה, שהם ממשיכים חסדים מכוסים, מפני שהם באים מחג"ת דז"א, כי תפלה שקולה ככל המצות, (זהר ויקהל אות קנ"ד קנ"ה) **בעת ההיא יאמר הקב"ה** שה"ס הקו האמצעי, **אל ישראל ועשה לי מטעמים**, ברצון **השכינה** שהיא המלכות, שהחסדים יאירו בהארת ג"ר שהיא חכמה, ואין הארת חכמה מגולה אלא במלכות או בתנה"מ שמחזה ולמטה דז"א שהם שייכים למלכות, **כאשר אהבתי ממצות עשה**, שמקומם בחג"ת, כי כל כחם של שס"ה לא תעשה שהם התקונים להעלים החכמה שממעלה למטה ולהמשיכה רק בדרך עליה ממטה למעלה, בא מחג"ת דז"א ששם הקו האמצעי הפועל כל אלה. (כנ"ל אות רכ"ח וזה אומרו) **ומתקנת השכינה** שהיא המלכות, **מאכלות מן התפלות שהם** במקום **קרבנות**. כמשחז"ל (ברכות כו:) תפלות כנגד תמידין תקנום.

רלה) ובזמנא דאיהי תקינת וכו': **ובעת**

שהיא

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תקוני הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

מעלות הסולם

שהיא מתקנת המזונות אל המלך, היינו ז"א, נותנת להם לישראל, עצה להתעורר בשופר שבו עתיד הקב"ה לקבץ לישראל מן הגלות, מארבע כנפות הארץ. וזהו שכתוב תקע בשופר גדול לחרותנו ושא נס לקבץ גליותנו. והוא היינו ז"א חושב, שהוא יום הדין שלו, ובורח. עד עת ההיא שיתקע בשופר גדול, הקב"ה מאריך מלקיים דינו על החייבים שהם זו"ן דקליפות, ולבסוף מפסיק אותם ומחריבם מן העולם, בסוד בלע המות לנצח, וזהו סוד הטעמים מאריך טרחא, כמ"ש בזהר מקץ (אות פ"ה) כביכול מטולא עליה דקב"ה שלום דעמין עכו"ם וכד אתגזר דינא עלייהו מעבר מניה ההוא מטולא. ואז סוף פסוק, ומעביר ממשלת זדון מן הארץ.

פירוש: כשזו"ן חוזרים למצבם הראשון, שהיו ביום ד' דמעשה בראשית, בסוד שני המאורות הגדולים, שמלכות היא גדולה כמו ז"א, ואז היה ז"א מלביש לקו ימין דבינה, ומלכות לקו שמאל דבינה, ואלו ב' קוים דבינה היו נפרדים זה מזה, וע"כ היה הקו השמאל דבינה בחכמה בלי חסדים, שאז נמשכים מקו שמאל דבינה דינים קשים והוא חשך ולא אור, כי אין החכמה יכולה להאיר בלי חסדים, וע"כ קטרגה הלבנה שאי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד, שלא יכלה לסבול חסרון החסדים, וה"ס קטרוג השטן ג"כ שקטרוגו נאחז במלכות להמשיך דינים כל אימת שמאירים בה ג"ר של השמאל, וצריכים להעביר אחיזת השטן וקטרוגו מן המלכות בעת ההיא, כי אז נבחן שהקב"ה יושב על כסא דין ולכן ראש השנה הוא יום הדין, ודינים נמשכים לעולם, כי אין אנו מקבלים רק מן המלכות שהיא כסא לז"א, ואם המלכות היא בשמאל הבינה כשהוא נפרד מן הקו הימין שאז הוא מלא דינים, אז המלכות משפעת דינים לעולם. ולכן אומר (באות רל"ד) בההוא זמנא דאתכסייא מניה, ומפסקת את הארת הזווג, איהי אמרת לישראל דיתקנון צלותין במאכלין טבין מפקודין דעשה, דהיינו להמשיך חסדים מכוסים הבאים מחג"ת דז"א, ששם הקו האמצעי שבו המסך דחיריק הממעט את הקו השמאל מג"ר לר"ק, וממשיך חסדים מרובים, דצלותא שקילא ככל פקודין כי גם שס"ה מצות לא תעשה, שהם שס"ה תקונים להעלים הג"ר דחכמה דשמאל המאירים ממעלה למטה, ולהמשיך הארת החכמה ממטה למעלה בדרך עליה שאז לא מאיר רק ר"ק דחכמה, כחם בא מחג"ת דז"א ששם הקו האמצעי, ולכן שקולה התפלה ככל תרי"ג המצות שהם רמ"ח מ"ע, ושס"ה לא תעשה. בההוא זמנא יימא קב"ה שה"ס הקו האמצעי הנקרא קב"ה אומר לישראל ועשה לי מטעמים היינו שני תבשילין שהם הארת חכמה מלובשת בחסדים, ברעותא דשבינתא, המקבלת ממטה למעלה בסוד נקבה שפניה למעלה, ואז היא מקבלת רק ר"ק דחכמה. כאשר אהבתי מפקודין דעשה וכו' כי רמ"ח מ"ע ה"ס חסדים מכוסים שנקראים אהבה. וזה לשון הזהר חדש (פרשת יתרו אות תע"ג) ההוא אדם נטיל לכל הני פקודי שהן רמ"ח מ"ע. ולכל הני רזין דשייפין דגופא, שהם רמ"ח אברים. ואותיב ברזא דלחון לגו כורסייא קדישא שמושיב הארתם בתוך המלכות הנקראת כסא, ובהו בהארת רמ"ח החסדים, אסתלקת כורסייא בתלת מאה ושתין וחמש פקודין אחרנין, ע"י רמ"ח החסדים שהכסא מקבל, מתעלה הכסא למעלה בשס"ה מצות דהיינו שהארת הכסא שהוא המלכות מתתקנת להאיר בדרך עליה ממטה למעלה בשס"ה דרכים ותקונים שה"ס שס"ה מצות לא תעשה ברזא דשמור, כי רמ"ח מ"ע הם בסוד ז"א וסוד זכור ושס"ה מל"ע הם בסוד מלכות ובסוד שמור.

וזה אמרו (באות רל"ה) ובזמנא דאיהי תקינת מזונא למלכא, מן התפלות יהיבת לון עיטא לאתערא בשופר וכו', שענינו מתבאר היטב בסולם פרשת אמור (מן אות קפ"ז עד אות רכ"ד) שע"י תקיעת שופר

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תקוני הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

רלו) ועוד שופ"ר הולך רבי"ע. דרגא תרי טעמי, בההוא זמנא דיתמחון חייביא מעלמא סלקא צלותא בנגונא בד' מינין, דאינון שיר פשוט ודא י', שיר כפול ודא יק. שיר משולש ודא יקו. שיר מרובע ודא יקוק.

רלז) ס בשמא דיקוק, סלקא צלותא דאיהי שכינתא. אורייתא בנגונא. שכינתא בנגונא. ישראל סלקין מגו גלותא בנגונא. ה"ד ת) אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לי"י.

מסורת הזהר

ת) אז ישיר משה (שמות טו) בהקת"ז דף עח אות קלג ציון ת'.

חלופי גרסאות

ס נ"א בשמא דיקו"ק סלקא צלותא בניגונא אורייתא בניגונא כו' (ביאור הגר"א).

מעלות הסולם

מתבלבל דעתו של השטן, שמתבטלים הג"ר שהם כל המוחין של הסטרא אחרא, ואינו יכול להמשיכם, ובמקומם נמשכים מטעמים דיעקב שהם רחמים.

וזה לשון הזהר (בפרשת וירא אות שפ"ב) **והההוא קול פלקא עד אתר דכורסיא דינא יתבא** דהיינו לג"ר דשמאל שהקטרוג נאחז שם, **ובטש בה** דהיינו שממעט הג"ר דג"ר משם, **ופלקא** המלכות מכסא דין לכסא רחמים, **כיון דמטא האי קול מתתא** דהיינו קול השופר שבני ישראל תוקעים למטה בעולם הזה, **קול דיעקב אתתקן לעילא**, שה"ס קומת החסדים היוצא על המסך דחיריק שה"ס קו האמצעי הנקרא ת"ת ונקרא יעקב ונקרא רחמים. **וקב"ה אתער רחמי, דהא פגונא דישראל מתערי לתתא, קול חד כלול באשא ורוחא ומיא, דנפקא כחדא מגו שופר חכי נמי אתער לעילא שופר העליון** שהוא בינה, כי הכח לתקוע הוא אש, והקול נעשה ע"י רוח, ועם הרוח יוצא זיעא והבל, שה"ס מים. והם מעוררים ג' קוים עליונים שבבינה שממנה נמשכים המוחין לז"א ולמלכות. **וההוא קול דכליל באשא ומיא ורוחא אתתקן ונפק דא מתתא** דהיינו המסך. **ודא מעילא** דהיינו קומת החסדים היוצאת על המסך. **ואתתקן עלמא**, שהיא המלכות **ורחמי אשתכחו. וההוא מקטרגא אערכב דחשיב לשלטאה בדינא ולקטרגא בעלמא** כי לא עלה על דעתו שג"ר דשמאל יתמעטו, ויתעלם שליטתו וקטרוגו, **וחמי דמתערי רחמי כדין אערכב ואתשש חיליה ולא יכול למעבד מדי** וכו'.

(דסו"י דף נ"א ע"ב)

וזה אומרו, **ואיהו חשיב דאיהו יומא דדינא דיליה**, כשרואה שישראל יודעים איך להפך את כסא הדין לכסא רחמים הוא חושב שזכו לתשובה מאהבה שזדונות נעשו לזכיות, שלא לבד שהשי"ת מוחל על הזדונות אלא כל זדון ועבירה מהפך הקב"ה למצוה ולזכות, וכל החטאים והעוונות נעשו כלים להאורות של סליחה ומחילה וכפרה, **וברח** כי דבריו מסתתמים כשישמע ישראל מחבבין את המצות, (רש"י ר"ה ט"ז ראש ע"ב) **עד ההוא זמנא קב"ה מאריך עלייהו דחייבא, ולבסוף** תתעורר האור של תשובה מאהבה לנצחיות ואז אפסיק לון וחריב לון מעלמא, כמ"ש בלע המות לנצח.

רלו) **ועוד שופר הולך** וכו': ועוד יש לפרש, **שופר הולך רביע, מדרגה של שני טעמים**, בסו"ה יעשה מטעמים מהארת חכמה וחסדים, **בעת** ההיא **שימחו החייבים** שהם הקליפות מן העולם, **התפלה** שהיא המלכות **תעלה בד' מיני ניגון**, שהם: **שיר פשוט** וזה **י'** של שם הוי"ה, שהיא כתר. **שיר כפול** וזה **י"ח** שהם חכמה ובינה, **שיר משולש**, וזה יה"ו שהם חג"ת. **שיר מרובע**, וזה הוי"ה, שהם נהי"מ. שביחד הם עשר ספירות. שה"ס עשרה מיני תהלים שעשה דוד.

רלז) **בשמא דהוי"ה סלקא** וכו': בשם הוי"ה

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תקוני הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

רמז) בתרועה הוה סליק קלא דנגונא לגבי עמודא דאמצעיתא, והוה *) נחית מניה מלכא לגבי כלה, דאיהי ט) קול דממה דקה. בההוא זמנא יתערון כל מיני נגונא, הה"ד י) הללוהו בתקע שופר, הללוהו בנבל וכנור, הללוהו בתוף ומחול, הללוהו במינים ועוגב, הללוהו בצלצלי שמע, הללוהו בצלצלי תרועה.

מסורת הזהר

ט) קול דממה דקה (מלכים א יט) לעיל בהקת"ז דף לח אות ס' ציון ג'. י) הללוהו בתקע שופר (תהלים קנ) זהר פקודי דף עב ציון ז' ז"ח כרך יט בראשית דף קסד אות תעז ציון מ.

מעלות הסולם

אברהם. (זהר פרשת אמור אות קצ"ה) **בשברים היה מעלה קול הנגון, אל הגבורה** שהוא קו שמאל דבינה, עד שמגיעים ליצחק שהוא בז"א, (שם אות קצ"ו) **ששם י"ה בימין ושמאל,** כי החכמה שבשמאל נתלבשה בחסדים, שבימין, ומאירה בהארת ג"ר הכוללת חכמה וחסדים. **והיה יורד ממנו בשמחה, בחכמה,** היינו חכמה דימין, המאירה במוחין דאו"א עלאין שחסדים שלהם הם עדיפים וחשובים מחכמה. **ועשירות** שה"ס חכמה דשמאל הנקראת עשירות. **כמו שהעמידוהו** (ב"ב כה:) **הרוצה להחכים ידרים, להעשיר יצפין.**

רמז) **בתרועה הוה סליק וכו': בתרועה, היה עולה קול הנגון אל העמוד האמצעי** שהוא יעקב, תפארת דז"א **והיה יורד ממנו,** היינו מן התקון של הקו האמצעי, **המלך** היינו קב"ה הנקרא הוי"ה, **אל הכלה** שהיא מלכות, **שהיא קול דממה דקה,** ששם בא המלך, כמ"ש אצל אליהו, לא ברוח ה' ולא ברעש ה' ולא באש ה', אלא בקול דממה דקה אומר הכתוב ויהי כשמוע אליהו וגו', שיצא מן המערה לקבל פני ה'. **בעת ההיא** של יחוד קב"ה ושכינתו, **יתעוררו כל מיני נגון, זהו שכתוב הללוהו בתקע שופר, הללוהו בנבל וכנור, הללוהו בתוף ומחול, הללוהו במינים ועוגב, הללוהו בצלצלי שמע, הללוהו בצלצלי תרועה.**

פירוש: בראש השנה חוזרים העולמות לקדמותם, והתעוררות הראשונה של יום ד' דמעשה בראשית חוזרת לעולם בסוד שני

(רפו"י דף נ"א ע"ב *) דף נ"ב ע"א)

המאורות הגדולים, שמלכות שהיא נוקבא דז"א מלבשת לקו שמאל דבינה, ו"א מלביש קו הימין דבינה, והימין והשמאל לא נתייחדו, שאז הנוקבא הנאחזת בקו שמאל בלי ימין אינה יכולה להאיר מחמת היותה חכמה בלי חסדים, ונמשך ממנה דינים לעולם, וזה נבחן שהסט"א מכסה אותה מכח מעשי התחתונים שאינם כשרים, שהם הרשעים הדבוקים בקו שמאל. וסוד תקיעת שופר הוא העלאת מ"ן ממסך דחירק שעל ידו מתמעט כח קו השמאל, ומתייחד עם הימין. כי קול רומז על ז"א שנקרא קול שה"ס הקו האמצעי הכלול מג' קוים שה"ס אש מים רוח, וע"י מסך החירק מתמעט קו השמאל מג"ר, ומתלבשים ר"ק דחכמה שנשארו בקו שמאל בחסדים ואז הם מאירים. ואז יצאו ג' קוים בבינה, שה"ס חכמה בינה דעת, שנקראים יה"ו. וזה אומרו **ואית דסליק ליה בתלת, ודא יה"ו דאיהו אהי"ה,** היינו שקול השופר עולה בסוד מ"ן ומעורר הקול שלמעלה שה"ס ז"א הנקרא קול שהוא למעלה בבינה, ומייחד ב' הקוים ימין ושמאל שבבינה, ומאירים כל ג' המחין חב"ד שבבינה בסוד תלת נפקי מחד, שהם שלשה קוים שבבינה שנקראת **אהי"ה, ופליק נגונא ביה בתקיעה שברים תרועה** שה"ס אברהם יצחק ויעקב, בסוד האבות הן הן המרכבה שהם חג"ת דז"א שבעת הגדלות הם עולים ונעשים לחב"ד. ומפרש **בתקיעה הוא קלא ארוך בנגונא, עד דהוה סליק ליה**

לגבי

רמח) שופר איהי שכינתא עלאה. תקע דילה, שכינתא תתאה. דאתמר בה, כ) ותקע כף ירך יעקב, בגלותא. בההוא זמנא, סלקא מן גלותא בשופר גדול, ואתקריאת תקע בשופר גדול לחירותנו.

מסורת הזהר

כ) ותקע כף ירך יעקב (בראשית לב) ז"ח כרך כ' אחרי דף ז' אות כה ציון ס'.

מעלות הסולם

לגבי ימינא דאיהו חסד. כי כל ג' פעמים שתוקעים תשר"ת הם תחת שליטת קו הימין שה"ס תקיעה והם ג' קוים שבימין דבינה, וימין דז"א. **בשברים הוה סליק קלא דנגונא** שה"ס קו האמצעי שבקו שמאל, **דהיינו** תש"ת בשליטת השברים, **ועולה לגבי גבורה**, שה"ס יצחק למעט אותו מג"ר לו"ק, כי תקיעת שופר ועקדת יצחק הם ענין אחד, כי עקדת יצחק הוא, שאברהם עורר את המסך דחיריק שבקו האמצעי למעלה, שע"י כח הזה ויעקוד את יצחק בנו דהיינו שמיעט את ג"ר דחכמה דשמאל שהן בחינת יצחק שע"י מיעוט זה נכלל השמאל בקו ימין שה"ס אברהם למעלה, וכן יצחק למטה נכלל באברהם, ועל ידי זה נשלמו שניהם, וזה אמרו **דתמן י"ה בימינא ושמאלא** כי טרם שקו הימין שה"ס אברהם נכלל בשמאל שהוא יצחק, אין לימין אלא ו"ק בלי ג"ר, ואחר שנכלל בשמאל יש לו ג"ר כמו השמאל, ולכן **והוה נחית מניה**, מהתכללות הימין בשמאל **בחדוה חכמתא ועותרא**, כי החסדים שבימין המאירים בג"ר נקראים חכמה. והארת חכמה דשמאל המלובשת בחסדים נקראת עשירות. (עיין בזהר ויקרא (אות ש"ה) שזסו"ה והאלקים נסה את אברהם, שפירושו והאלקים שהוא קו השמאל הנקרא אלקים שהוא מדת גבורה נסה שהוא מלשון התנשאות ורוממות כמ"ש ויקרא שמו ה' נסי, שע"י הקו השמאל שנכלל בו נגדל בג"ר).

(דפו"י דף נ"ב ע"א)

וזה אמרו (באות רמ"ז) **בתרועה הוה סליק קלא דנגונא לגבי עמודא דאמצעיתא**, שז"ס סדר תר"ת בשליטת הקו האמצעי, שה"ס המסך דבחי"א שהוא ז"א שמסך זה ממעט את קומת החכמה שבשמאל מבחינת ג"ר דחכמה לו"ק. ועד הוא הזווג של האור העליון הנעשה על מסך זה דבחי"א, הממשיך קומת אור החסדים, ואחר שמצד אחד ירדה קומת החכמה שבשמאל לו"ק דחכמה, שהוא מכח המסך, ומצד שני נתרבו החסדים על הקו השמאל מב' צדדים, מצד קו הימין של אברהם שה"ס התקיעה ומצד הזווג של האור העליון על המסך שבקו האמצעי, ונתגלו המוחין בבינה, ומבינה הם נמשכים אל ז"א בסוד תלת מחד נפקי חד בתלת קיימא, ואז **והוה נחית מניה מלכא** שהוא ז"א **לגבי כלה** שהיא המלכות שנמשכים המוחין מבינה לז"א ומז"א למלכות, ואל התחתונים ומתגלה הרחמים בעולם **דאיהו קול דממה דקה** דתמן קא אתי מלכא. **בההוא זמנא יתערון כל מיני נגונא** לקבל פני המלך.

רמח) **שופר איהי שכינתא** וכו': השופר היא השכינה העליונה, היינו בינה, **תקע** שלה, היא השכינה התחתונה היינו מלכות, שעלתה לבינה, שבעת הגלות נאמר בה, **ותקע כף ירך יעקב**, כי כל המקום שמחזה ולמטה הוא מקום המלכות. **ובעת ההיא** שמתגלה היחוד היא עולה מן הגלות **בשופר גדול**, ונקראת **תקע בשופר גדול לחרותנו.**

בנב"ל

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תקוני הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

רמט) ל בנב"ל: ב"ן ל"ב, בההוא זמנא ב"ן יעול להיכליה, מ דאיהו ל"ב. ואתמר ביה, נ) וטוב לב משתה תמיד. נ ומה דאתמר בקדמיתא מ) ויתעצב אל לבו בגין חייביא, מיד דאתאבידו אתקיים ביה נ) ובאבד רשעים רנה.

רנ) כנו"ר: כ"ו נ"ר. ס קב"ה דאיהו יקו"ק, דאתמר ע ביה ס) ה' אורי וישעי. נה"ר בנ"ר דאיהו שכינתא, מצוה דיליה, וחדי בה.

רנא) צלצלי שמע: חסד גבורה. צלצלי תרועה: נצח פ והוד. ובכלהו ע) כל הנשמה תהלל י"ק, דאיהו חכמה ובינה, די בהון יהא פורקנא לר' ולה', דאינון בן ובת. ובהון יתמחון עמלקים מעלמא, ודא איהו סוף פסוק.

מסורת הזהר

נ) וטוב לב משתה תמיד (משלי טו) זהר וישב דף פ' ציון ג' ז"ח ברך כא רות דף קלד צ"ק.
מ) ויתעצב אל לבו (בראשית ו) ז"ח כרך יט נח דף יב אות מח ציון מ'. נ) ובאבד רשעים רנה (משלי יא) לעיל קפו ציון ג'.
ס) ה' אורי וישעי (תהלים כז) ז"ח כרך יט לך לך דף כא אות צו ציון צ'. ע) כל הנשמה תהלל י"ק (תהלים קנ) לעיל אות רא ציון ל'.

חלופי גרסאות

ל נ"א ב"נ ב"ל ב"ן ל"ב (מנטובה). מ נ"א דאיהי לב דאתמר (הגר"א). נ נ"א ומה דהוה אמר ול"ג דאתמר (מנטובה).
ס נ"א הקב"ה (מנטובה). ע נ"א ל"ג ביה (מנטובה). פ נ"א ל"ג והוד (מנטובה).

מעלות הסולם

רמט) בנב"ל ב"ן ל"ב וכו': בנב"ל הוא צרוף **ב"ן ל"ב, ב"ן** שה"ס ז"א בן הבינה, בסוד בן י"ה, **יכנס להיכלו** היינו מלכות, **שהיא** נקראת **ל"ב** ע"ש ל"ב נתיבות החכמה הנגלים בה, **ונאמר בו וטוב לב משתה תמיד**, והארת חכמה היא מחין דשתיה. **ומה שנאמר מקודם** בעת הגלות, **ויתעצב אל לבו, מפני הרשעים,** הנאחזים בהארת החכמה, שבמלכות, כי בשאר הספירות שכולן מאירות בחסדים, נאמר הוד והדר לפניו עוז וחדוה במקומו, אלא במלכות לבדה שבה מאירה הארת החכמה נאחזים הדינים והקליפות. **מיד שהם נאבדים מתקיים בו ובאבד רשעים רנה,** (עיין רע"מ פנחס אות ש"לט).

רנ) כנו"ר כ"ו נ"ר וכו': במלת **כנור** יש בה צרוף, **כ"ו נ"ר.** ומפרש סו"ה נר מצוה ותורה אור, **הקב"ה** היינו ז"א **שהוא** נקרא בשם **הוי"ה שנאמר בו הוי"ה אורי וישעי,** בסוד ותורה אור, **מאיר בנר שהוא השכינה** היינו המלכות, **שהיא מצוה** שלו בסוד נר מצוה, **ושמח עמה.**

ואל להקשות הלא כבר הוזכר זווג זו"ן, במלת בנב"ל, בצרוף ב"ן ל"ב, ולמה מבפיל שוב פעם הצרוף כ"ו נ"ר, כי זה יתורץ לפי מ"ש הרב בשער הכוונות ענין תפלת השחר (דף קי"ד) **ד"ה ויברך דוד, ח"ל והנה כבר נתבאר כי בכל עולם ועולם יש כמה פרצופים, ולכן אל תתמה אם תראה שנזכיר הדברים כפולים ומכופלים עכ"ל, עיי"ש.**

רנא) צלצלי שמע חסד וכו': **צלצלי שמע** הם **חסד גבורה,** ותפארת שהוא הקו המכריע נכלל בהם, **צלצלי תרועה נצח והוד,** ויסוד נכלל עמהם, **ובכלהו,** היינו בכל קומת הו"ק, **כל הנשמה תהלל י"ה, שהוא חכמה ובינה,** ודעת נכלל עמהם, **שבהם** היינו באור הג"ר, **תהיה הגאולה לר' ולה' שהם בן ובת,**

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תקוני הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

צו) הַאי רְשִׁימוּ אִיהוּ לִבְרָא דְמַלְכָּא, אֲבָל לְעַבְדָּא דְמַלְכָּא, רְשִׁימוּ דִילֵיהּ שד"י, מִסְטָרָא דְהַהוּא דְאִתְמַר בֵּיהּ, כל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי וכו'. וּמַאי נִיהוּ, מטטרון, דְּסָלִיק לְחַשְׁבַּן שַׁדַּי, וְאִיהוּ אָדָם וְעֵירָא, בְּדִיּוּקְנָא דִלְעֵילָּא, וְדָא אִיהוּ אִם כַּבָּנִים אִם כַּעֲבָדִים כו'.

צז) מָאן דְּאִיהוּ רְשִׁימָא דְאַרְיֵה בְּחוֹתָמָא דִילֵיהּ, אִיהוּ חָזוֹר בְּאַנְפּוֹי. מָאן דְּאִיהוּ בְּחוֹתָמָא דְשׁוֹר, אִיהוּ סוּמְקָא בְּאַנְפּוֹי. מָאן דְּאִיהוּ בְּחוֹתָמָא דְנָשֶׁר, אִיהוּ יְרוֹקָא בְּאַנְפּוֹי. מָאן דְּאִיהוּ בְּחוֹתָמָא דִדְמוּת אָדָם, אִיהוּ אוּכָּם בְּאַנְפּוֹי. כְּגַוְונָא דְאוֹרַיְיתָא, דְּאִתְמַר ס שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה.

מַאֲמַר שִׁימֵנִי כַחוֹתָם זֶה תּוֹרָה

צח) שִׁימֵנִי כַחוֹתָם דָּא אוֹרַיְיתָא דְאִתְמַר בָּהּ ס תּוֹרַת אֱמֶת, הָיְתָה בְּפִיהוּ. וְאִיהִי כְּלִילָא מֵעֶשֶׂר אֲמִירָן דְּאִינּוּן י'. וּמֵעֶשֶׂר דִּבְּרָן דְּאִינּוּן ה"ה. ר

מסורת הזהר

ל) (ישעיהו מ"ג ז) לעיל אות י"ח צ"כ. מ) (שה"ש א' ה) זהר שמות אות רל"ג צ"ס. נ) (מלאכי ב' ו) הקדמת ת"ז אות רמ"ח צ"נ.

חלופי גרסאות

ר ל"ג ומאי תורה וה"ג דאינון ה"ה ו' כליל שית ספרי תורה ואיהו כליל שית ימי בראשית ואיהו ו' זמנין טוב, על לבך כו' דתליין מן י"ד ובה אשתלים כו' (ביאור הגר"א).

מעלות הסולם

מאמר שימני כחותם זה תורה

הספירות הראשונות של המלכות נשארו בכל הפרצופים. והנה ט"ס הראשונות שבכל פרצוף נמצאות תמיד מחזה ולמעלה של הפרצוף כי מחזה ולמטה הוא מקום המלכות דמלכות, (פתיחה לפירוש הסולם אות מ"ט) ונמצא שפני אדם רומז על תשע הספירות הראשונות, שהם במקום החזה, **ולאו אדם** שהיא עצם המלכות שמקומה היא מחזה ולמטה, כי נגנזה בראש פרצוף עתיק ואיננה מתגלה בעולמות לפני גמר התיקון.

צו) **האי רשימו איהו** וכו': רשימה זו של שד"י הוי"ה, מבחינת ז"א דאצילות, היא לבן המלך, שזכה לנ"ר דאצילות, אבל לעבד המלך, דהיינו שזכה לנר"ן מבי"ע בלבד, הרשימה שלו היא שם שד"י מבחינת אותו שנאמר בו, כל הנקרא בשמי וכו' ששמו כשם רבו דכתיב כי שמי בקרבו (סנהדרין לח:) שואל ומי הוא זה, ומשיב, זה מטטרו"ן שעולה לחשבון שד"י, והוא אדם קטן, בצלם שלמעלה, כמ"ש (בתוספות לחלק שלישי של הזהר אות ר"ד ובדפו"י ח"ג דף ש"ז:) **אם זכה ברא ליה אלהים בצלמא דמטטרו"ן עבד תהות רביה, והאי איהו ויברא אלהים את האדם בצלמו**. וזהו שמתפללים בראש השנה, אם כבנים אם כעבדים כו'.

(דפו"י דף ס"ו ע"ב)

צז) **מאן דאיהו רשימא** וכו': מי שהוא בחותם שלו רשימה של אריה, שה"ס חסד, גוון הפנים שלו הוא לבן, הרומז לחסד. מי שהוא בחותמו רשימה של שור שה"ס גבורה הגוון של פניו הוא אדום הרומז לגבורה. מי שהוא בחותמו רשימה של נשר שה"ס תפארת, הגוון של פניו הוא ירוק הרומז לתפארת. מי שהוא בחותמו רשימה של דמות אדם, שה"ס מלכות הגוון של פניו הוא שחור, הרומז למלכות, כעין התורה שנאמר בה שחורה אני ונאוה. (עיין ז"ח שיר השירים מן אות שפ"ה כל ההמשך).

צח) **שימני כחותם דא** וכו': שימני כחותם זה התורה, שנאמר בה תורת אמת היתה בפיהו. והיא כלולה מעשרה מאמרות,

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תקוני הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

שטז) ולא נחתת נ עד ירחא שביעאה, ס דאתמליאת בזכוון דילה, ואיהי כבדה ע נחתת, ההי"ד ל) ותנח התיבה בחדש השביעי, דאיהו תשרי דרועא שמאלא.

מסורת הזהר

ל) ותנח התבה בחדש השביעי (בראשית ח) לעיל אות שיג צ"ט.

חלופי גרסאות

נ נ"א ל"ג עד (מנטובה). ס נ"א דאתמנית (מנטובה). ע נ"א בסוגריים נחתת (וילנא).

מעלות הסולם

ההיא שאין נביעה שהיא הכבדות, בסוד הכתוב ואברם **כבד** מאד במקנה וגו'. של אותה הבשה שהיא המלכות, נעשית קלה להסתלק מעל ישראל, ונאמר בה ותרם מעל הארץ.

שטז) ולא נחתת עד וכו': ולא יורדת עד החדש השביעי, שהיא נתמלאה בזכויותיה, שהם אורות החכמה שנקראים אורות החיים והיא יורדת כבדה, זהו שכתוב ותנח התיבה בחודש השביעי, שהוא תשרי זרוע השמאלית של החדשים.

פירוש: יש ב' אפנים שמלכות חוזרת ומתמעטת עד לנקודה תחת החזה דז"א, שה"ס נקודת הכתר שלה, ותשע הספירות התחתונות שלה נעלמות, א' הוא בסדר בנינה ואצילותה, כי יש ב' מצבים בבנין המלכות, מצב א' הוא בסוד ב' המאורות הגדולים, שאז היא נמצאת בחכמה בלי חסדים, והיא משתוקקת מאד לזווג פב"פ עם ז"א שישפיע לה חסדים. ומחמת זה אינה יכולה לסבול מצב זה, והיא ממעטת עצמה עד לנקודה תחת החזה מבחינת כלים דז"א, ולנקודה תחת היסוד מבחינת האורות, מטעם ערך ההפוך שיש בין כלים לאורות. ואחר שחוזרת אל המיעוט הזה אז התחתונים מעלים מ"ן והיא עולה לאו"א ונבנית מחדש. וכן בראש השנה שהוא בחודש השביעי חוזרים העולמות לקדמותם, והיינו כמו שהיתה המלכות במצב הא' שהיתה מלבשת קו השמאל דבינה, וז"א קו הימין דבינה, ולא היתה יכולה להאיר, כי אין החכמה מאירה בלי חסדים, וז"ס שהוא יום הדין וגם ז"ס קטרוג הלבנה, ועצה לזה נתן הקב"ה המצוה של תקיעת שופר שע"י הקול היוצא משופר מעוררים כח המסך דחיריק בז"א שה"ס הקו האמצעי, הממעט את הקו השמאל מג"ר לו"ק, ואז נכנע השמאל לימין ומתייחד עמו ומתלבשת ו"ק דחכמה שנשארו בקו שמאל בחסדים ואז הם מאירים.

אופן ב' שהיא מתמעטת עד לנקודה מחמת החטאים של התחתונים, וגם כאן חוזרת ונבנית ע"י צדיקי אמת שזכותם מגנת על הדור. ויש חילוק גדול בין ב' אופנים אלו, כי באופן א' שנתמעטה לנקודה מרצונה להיות בזווג פב"פ עם ז"א, אז תשע ספירות התחתונות הנעלמות ממנה אינן נופלות אל הקליפות ח"ו, אלא חוזרות לשרשן בז"א. מה שאין כן כשמתמעטת מחמת חטאים אז תשע הספירות התחתונות שלה נופלות לקליפות ואי אפשר לחזור לבנותה עד שמוציאין אותן משם.

וזה אומרו (באות שט"ו) **בההוא זמנא דלית נביעו** וכו' מחמת החטאים של התחתונים, **אתעבידת קלה לאסתלקא מעל ישראל** ומתמעטת עד לנקודה תחת החזה, **ואתמר בה ותרם מעל הארץ. ולא נחתת עד ירחא שביעאה**, שישראל תוקעים בשופר ומעוררים את מסך דחיריק הממעט את קו השמאל מג"ר לו"ק, ומתייחד עם הימין וו"ק דחכמה שבשמאל מתלבשים בחסדים ואז **אתמליאת בזכוון דילה** ויכולה להאיר אל התחתונים, **ואיהי כבדה נחתת**, כי אז נשלמה הארת החכמה ומאירה בשלמותה. **ההי"ד ותנח התיבה בחודש השביעי, דאיהי תשרי דרועא שמאלא** המאירה בהארת חכמה דשמאל לכל ימות השנה. (עיין זהר פרשת

(דפו"י דף נ"ד ע"א)

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תקוני הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

שיז) דאי הוו נפקין ביה יפקון במיתה, ולא ישתארון אלא חד מעיר ושנים ממשפחה. פ **וחד מעיר כגון נח. וב' ממשפחה כגון שם ויפת** צ **ומאחרנין, שנים שנים שבעה שבעה. מאינון עמי הארץ דדמיין לבעירן ועופין וחיוון.**

תלופי גרסאות

פ נ"א חד (מנטובה וילנא). צ נ"א מאחרנין (מנטובה).

מעלות הסולם

צו מן אות ק"ח ובסולם שם מאמר ד' מינים והושענא רבה).

שיז) דאי הוו נפקין וכו': **שאם היו יוצאים** מן הדין **בו** בראש השנה, שהוא בחודש השביעי, **יצאו במיתה** לרשעים גמורים, הנכתבים לאלתר למיתה, **ולא ישארו אלא א' מעיר ושנים ממשפחה,** הרומז על תקון ג' הקוים, שקו אחד שהוא הקו האמצעי, מיחד ב' הקוים ימין ושמאל, ובמוחין דג"ר שהם מוחין דגדלות, **ואחד מעיר כגון נח** שה"ס הקו האמצעי, **ושנים ממשפחה כגון שם ויפת.** שהם ימין ושמאל. **ומאחרים, שנים שנים** שהם זו"ן, בקטנות, **שבעה שבעה,** היינו ז"ת חסרי ג"ר הרומז על הקטנות, **מאותם עמי הארץ הדומים לבהמות ועופות וחיות.**

פירוש: כאן מרומז סוד הכתוב **אדם ובהמה תושיע ה',** כי יש נר"ן רוחניים קדושים, שנקראים **אדם.** ויש נר"ן **בהמיים.** וההפרש בין הנר"ן הרוחניים הקדושים, לבין נר"ן הבהמיים הוא, כי נר"ן דקדושה נמשכים מהוי"ה דאלפין שבגימטריא מ"ה כמנין אדם. שמתוקנים ע"י הקו האמצעי שה"ס ז"א, המיחד הימין והשמאל זה בזה, שהימין נמשך ממעלה למטה, **והארת חכמה** שבשמאל **תאיר** רק **מלמטה למעלה לבד.** ונר"ן הבהמיים שבאדם נמשכים מקליפת נגה המעורבת מטוב ורע, דהיינו שיש בהם מבחינת הטוב הנמשך מיחוד דקו האמצעי כנ"ל בנר"ן הרוחניים הקדושים. ויש בהם מבחינת הרע שהוא הסטרא אחרא והקליפות שאינם חפצים בתקון הקו האמצעי ודבוקים בקו שמאל לבד, וכל רצונם וחפצם הוא להמשיך הארת החכמה שבשמאל ממעלה למטה ולקלקל היחוד דקו האמצעי, **ובזמן** שאדם משיג נר"ן הרוחניים מהוי"ה דאלפין, אז נכנע הרע שבנגה המעורב בגוף ונר"ן הבהמיים שבאדם, **לבחינת הטוב** שבנגה שבהם, ואז מתלבשים נר"ן הרוחניים שבאדם בתוך נר"ן הבהמיים והגוף הבהמי שהם כבר נכנעים לטוב שבהם, אז הם כולו טוב, ונקרא **תלמיד חכם,** וקודם זה נקרא **עם הארץ,** בסוד שאמרו ז"ל **ולא עם הארץ חסיד** (אבות פ"ב מ"ה) כי לא נקרא תלמיד חכם אלא אחר שזכה למוחין דג"ר מהוי"ה דמילוי אלפין שה"ס ג"ר דז"א, אשר חסד שבו מתעלה להיות חכמה, וגבורה לבחינת בינה, כמו שכתוב ברעיא מהימנא פרשת צו (אות קמ"ה) וז"ל **ואם תלמיד חכם הוא צריך שיהא ביה חסד ועם** י' **דאיהו חכמה חסיד, ומאן דלית ביה חכמה לאו איהו חסיד וכנ"ד אוקמוה ולא עם הארץ חסיד** עיי"ש בפירוש הסולם מאמר שריפת קדשים.

וזה אומרו **ולא ישתארון אלא חד מעיר ושנים ממשפחה** וכו' היינו שזכו למדרגת ג"ר דז"א שחג"ת עלו ונעשו לחב"ד בסוד **רישא דמלכא בחסד וגבורה אתתקן** (זהר משפטים אות תק"כ) **ומאחרנין שנים שנים שבעה שבעה, מאינון עמי הארץ** היינו שזכו לנפש רוח לבד, ולא זכו עדיין לתשובה שלימה שחג"ת יעלו להיות חב"ד, **דדמיין לבעירן ועופין וחיוון** מחמת שיש להם נר"ן הבהמיים שמעורב בהם הצד הרע שבנוגה, שאינו נכנע לגמרי עד שמשיג

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תקוני הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

שיח) ואלין אינון דאוקרין ימים טובים וחגין. דאינון שנים שנים, ק תרין יומין. ר חד דראש השנה. ש וחד דשבועות, תרין יומין דפורים שבעה שבעה אלין שבעה יומין דפסחא. ושבעה יומין דסוכות.

שיט) או דמתפללין ח"י ברכאן דצלותא בכל *) יומא דסלקין לחושבן שנים שנים שבעה שבעה ח"י. או אלין דהוו נטרין י' ת דאיהי אות ברית מילה, דאיהו לשמנה דכלא ח"י.

שכ) או אלין דמנחן א תפלין בכל יומא דאינון אות ב י', כד"א מ והיה לאות כו', והוו קשרין ליה ג בח' (פרשיין) בתי דתפלי דאינון ד' בתי דתפלין דרישא, וד' פרשיין דתפלין דיד. או אינון דנטרין אות ד י' שבת בתחומא דיליה דאיהו ה ח' תרי אלפי אמין לכל ו סטרא.

מסורת הזהר

מ) והיה לאות (שמות יג) לעיל בהקת"ז אות קפט ציון פ'.

חלופי גרסאות

ק נ"א תרין יומין דר"ה ויוה"כ תרין יומין דעצרת שבעה כו' (הגר"א). ר נ"א ל"ג חד (מנטובה). ש נ"א תרין דשבועות ול"ג וחד (מנטובה). ת נ"א דאיהו (מנטובה).

א נ"א תפלי (מנטובה וילנא). ב נ"א ל"ג י' (מנטובה). ג ה"ג בזהר סנחס אות תת"ל ובכל הדפוסים הגירסא כח' בתי דתפלי ול"ג פרשיין. ד נ"א ל"ג י' (מנטובה). ה נ"א ל"ג ח' (מנטובה). ו נ"א סטר (מנטובה).

מעלות הסולם

הנשמה הקדושה מצד נר"ן הרוחניים שבהוי"ה דאלפין שנקרא אדם שנאמר בו וירדו בדגת הים ובעוף השמים וגו'.

שיה) **ואלין אינון דאוקרין** וכו': ואלו הם המוקירים ימים טובים וחגים, אחד חג ראש השנה שהוא, שני ימים, ואחד חג השבועות שהוא שני ימים. שני ימים של פורים, י"ד וט"ו. שבעה שבעה, הם שבעה ימים של חג הפסח, ושבעה ימים של חג הסוכות. וזהו מה שכתוב **מכל הח"י** כי שנים שנים ושבעה שבעה הם יחד **חשבון חי**.

שיט) **או דמתפללין ח"י** וכו': או אלה המתפללים בכל יום ח"י ברכות התפלה, העולים לחשבון שנים שנים שבעה שבעה שהם ח"י הכתוב אצל נח מכל החי"ו או מכל

(דפו"י דף נ"ד ע"א *) דף נ"ד ע"ב)

החי הם אלו השומרים אות ברית, שהוא סוד י', מילה שהיאלשמונת ימים, כמו שכתוב וביום השמיני ימול בשר ערלתו **שכלם** יחד י' של אות ברית וח' של שמונה ימים הם ח"י.

שכ) **או אלין דמנחן** וכו': **או מכל הח"י** הם אלו המניחים תפילין בכל יום, שהם אות י' כמו שאתה אומר והיה לאות כו', וקושרים את ה' בח', שהם ח"י, והם ח' פרשיות **שבתפילין** (כצ"ל וכן הוא ברע"מ פנחס אות תת"ל) שהם ד' בתים של תפלין דראש, שבהם ד' פרשיות, וד' פרשיות שבתפילין של יד. **או מכל הח"י** הם השומרים אות י' שהיא אות שבת, ובגבול שלו שהוא ח' אלפים אמה, דהיינו ב' אלפים לכל צד, ו' של אות שבת וח' של התחום הם ח"י.

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תקוני הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

תקונא חד ועשרין

שכא) וכלא ח"י לאלין אינון ז **מקבלין בתשובה, דאיהי תיבת נח, יום הכפורים. אבל לאחרנין לא יקבל לון בתיובתא.**

שכב) ואם יפקון ביומא דדינא, אלין דלא הוו נטרין, אתמר בהון נ) **ויגוע כל בשר** ח **הרומש על הארץ. ואלין אתקריאו רשעים גמורים,** ט **דנדונים לאלתר למיתה, דבהון** י **בשית יומין הות שכינתא מתתרכא. ה"ד** ס) **ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה, ואלין אינון יומין דחול.**

שכג) צדיקים גמורים, כ **אלין אינון דנטרין ח"י, ושבתות** ל **ויומין טבין, עלייהו אתמר** מ ע) **ותבוא אליו היונה לעת ערב, ודא ערבי שבתות ויומין טבין. דשכינתא קא אתיא לשרייא עלייהו. בגין דאינון קדש, כד"א** פ) **קדש ישראל לי"י.** צ) **ואתם הדבקים בי"י אלקיכם חיים כולכם היום. ואינון צדיקים גמורים, דנכתבין ונחתמין לאלתר לחיים, וכתיבין בספרא דחיי, כד"א** נ **בספר חיים ברכה כו'.**

מסורת הזהר

נ) ויגוע כל בשר הרומש על הארץ (בראשית ז).
ס) ולא מצאה היונה מנוח (בראשית ח) לעיל ת"ו אות מג ציון ת'.
ע) ותבוא אליו היונה לעת ערב (בראשית ח) ז"ח כרך יט דף ד נח אות יד צ"ל. פ) קדש ישראל לה' (ירמיה ב) לעיל תקון סו דף שיט אות א' ציון א'.
צ) ואתם הדבקים בה' (דברים ד) במעלות הסולם השמטות ח"ב דף מה אות קסח צ"ל.

חלופי גרסאות

ז נ"א דמקבלין (מנטובה).
ח נ"א אשר (מנטובה). ט נ"א דנדונין (מנטובה).
י נ"א ל"ב שית יומין (הגר"א).
כ נ"א אלין דנטרין ח"י דשבתות ויו"ט כו' (הגר"א).
ל נ"א וימין (מנטובה). מ נ"א ותשב (מנטובה).
נ נ"א ובספר (וילנא).

מעלות הסולם

שכא) וכלא ח"י לאלין וכו': וכל הח"י, כלומר: על כל אלה, שנאמר עליהם **מכל הח"י, הם מקבלים בתשובה, שהיא תיבת נח,** והוא **יום הכפורים. אבל לאחרים** שהם רשעים גמורים כמ"ש להלן, **לא יקבל אותם בתשובה.**

שכב) ואם יפקון ביומא וכו': ואם יצאו מן הדין **ביום הדין,** שהוא ראש השנה, **אלו שלא היו שומרים** למצוות מילה לשמונה, ותפילין, ושבת, וימים טובים, **בהם נאמר ויגוע כל בשר הרומש על הארץ, ואלו נקראים רשעים גמורים שנדונים לאלתר למיתה.** שבהם כלומר שע"י מעשיהם הרעים **היתה השכינה** מגורשת בגלות בין הקליפות, **בששת הימים,**

(דפו"י דף נ"ד ע"ב)

זהו שכתוב ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה, ואלו הם ימי החול כי בשבת כל דינים מתעברין מינה, ועולה לאצילות.

שכג) צדיקים גמורים אלין וכו': **צדיקים גמורים** הנכתבים ונחתמים לאלתר **לחיים, אלו הם השומרים** כל המצות הנ"ל המרומזים במלת **ח"י, ושבתות וימים טובים, עליהם כתוב ותבוא אליו היונה לעת ערב, וזה בערבי שבתות וימים טובים, שהשכינה באה לשרות עליהם,** בנשמה יתרה מבינה, (לעיל ת"ו אות מ"ד) **משום שהם** נקראים **קדש, כמו שאתה אומר קדש ישראל לה', ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום, והם**

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תקוני הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

שכד) פ בינונים דכלילן מחול וקדש, תליין עד יום הכפורים. דאיהו כגוונא דתיבת נח. אם תייבין בתיובתא, יקבל לון, ויכתבון לחיי. ואם לאו יכתבון למיתה עם אחרנין דאתמר בהון ק) ויגוע כל בשר כו'. ובינונים בגין דאית בהון פקודין וחובין, אתמר בהון ר) ומכל החי מכל בשר כו'. מכל החי מסטרא דזכוון. מכל בשר מסטרא דחובין. ש) ע

מסורת הזהר

ק) ויגוע כל בשר (בראשית ז)

ר) ומכל החי מכל בשר (בראשית ו) זהר פנחס רע"מ דף ש"כ אות תתכ"ט תת"ל.

ש) בחילופי גרסאות שנים שני באו אל נח (בראשית ז) ז"ח כרך יט נח דף ד' אות יא ציון ז'.

חלופי גרסאות

פ נ"א בינוניים וכן בכלהו (מנטובה). ע נ"א בסוגריים ועוד דבזמנא דייתי משיחא כל אינון דנטרו אות ברית ישזיב יתהון ממותנא דבההוא זמנא יתבטל מותנא דהוו מתנבאין אינון נביאיא באספקלריא דלא נהרא דלא ישתארון אלא חד מעיר ושנים ממשפחה כגון ההוא דכתיב שנים שנים באו אל נח ואית מאן דאמר ז' ז' מסטרא דבת שבע ואלין אינון חד מעיר נח דא שבת דביה נייחא דיריית לה צדיק שנים שנים תרין יומין חד דר"ה וחד דיום הדין דתנייתא איהו מספק ויומא חדא דיום הכפורים ויומא חדא דשבועות ושבעה שבעה אינון שבעה יומי דסוכות ושבעה יומי דפסחא דמאן דנטיר אינון יומין עתיד לאשתזבא בגלותא (דפו"י) ובמנטובה ואמשטרדם ל"ג כלל.

מעלות הסולם

והם צדיקים גמורים שנכתבים ונחתמים לאלתר לחיים, וכתובים בספר החיים, כמו שאתה אומר בספר חיים ברכה כו'.

שכד) בינונים דכלילן מחול וכו': בינונים הם הכלולים מחול וקדש, שנמשכים מקליפת נגה המעורבת מטוב ורע, **תלוים עד יום הכפורים, שהוא כעין תיבת נח** שה"ס עליית מלכות לבינה, **אם ישובו בתשובה, יקבלם ויכתבם לחיים. ואם לא ישובו, יכתבם למיתה עם האחרים** שהם הרשעים הגמורים, **שנאמר בהם, ויגוע כל בשר כו'. ובינונים, משום שיש בהם מצוות ועבירות, נאמר בהם ומכל החי מכל בשר כו', מכל החי מצד הזכיות** שהם המצות. **מכל בשר מצד החובות** שהם העבירות.

פירוש: **סוד כפרת העונות ביום הכפורים וסוד תיבת נח**, היינו הך, שהוא המשכת הארת חכמה ע"י עליית המלכות לבינה, שאין כפרת העונות אלא ע"י גילוי אור החכמה שה"ס אור החיים, וכן בימי המבול ע"י חטא דור המבול נתפרק החבור של מלכות בבינה ונגלה המלכות דמדת הדין, שממנה נמשך המבול,

(דפו"י דף נ"ד ע"ב)

חוץ מתיבת נח שנשארה במתוק המלכות בבינה, שבה נקבצו כל החיים. והנה בראש השנה נפתחים ג' ספרים (מסכת ר"ה ט"ז: זהר אמור אות ר"ג) שהם של צדיקים גמורים, ושל רשעים גמורים, ושל בינונים. שהם סוד ג' הקוים, אחד של צדיקים גמורים, שהם מרכבה לקו הימין הם נכתבים ונחתמים לאלתר לחיים. ואחד של רשעים גמורים, שהם מרכבה לקו השמאל שבו דינים קשים שע"י המצוה של תקיעת שופר הם נכנעים ונעברים מן העולם, והיינו שנכתבים ונחתמים לאלתר למיתה. ואחד של בינונים, שהם מרכבה אל הקו האמצעי, שהם תלוים ועומדים עד יום כפורים שאז נשלם קו האמצעי בסוד הארת חכמה שבבינה, שה"ס אור החיים.

והנה צדיק גמור הוא זה שזכה לתשובה שלימה, והיינו שזכה למוחין דג"ר מהוי"ה שבמילוי אלפין שהיא שם מ"ה בגימטריא **אדם** כזה **יו"ד ח"א ואו"ו ה"א** שמורה על ז"א בגדלות, ועליו אומר (באות שכ"ג) **צדיקים גמורים** וכו' **דנכתבין ונחתמין לאלתר**

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תקוני הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

מעלות הסולם

לאלתר לחיים, וכו'. לעומת זה הם הרשעים גמורים שעליהם נאמר (באות שכ"ב) **ואם יפקון ביומא דדינא אלין דלא הוו נטרין** וכו' **דנדונים לאלתר למיתה**, וכו', ובינונים שנר"ן שלהם נמשכים מקליפת נגה המעורבת מטוב ורע, עליהם נאמר (באות שכ"ד) **בינונים דכלילן מחול וקדש, תליין עד יום הכפורים**, כי צד הטוב שבנגה נמשך מיחוד הקו האמצעי שבנר"ן דקדושה ולכן תלוים ועומדים עד יום הכפורים, שבו נשלם הקו האמצעי בסוד הארת החכמה שבבינה שה"ס אור החיים כנ"ל, **אם תייבין בתיובתא יקבל לון ויכתבון לחיי**. כי אז הם זוכים להשיג נר"ן מבחינת שם מ"ה ונר"ן אלו מתלבשים בנר"ן הבהמים של האדם ובגוף הבהמי שלו, שע"י התלבשות זו נכנעים נר"ן הבהמים אל נר"ן הרוחניים הקדושים, ונר"ן הרוחניים הם השולטים על הנר"ן הבהמיים ומהפכים אותם לקדושה, **ואם לאו** וכו'.

והנה מחיתם של הקליפות הוא, מן הכלים הנשברים שנשתיירו בלי תיקון מזמן שבירת הכלים, שגם בעת שהמאציל בירר ותיקן העולמות אבי"ע וכל אשר בהם, לא תיקן אותם, ואינם ראוים לתקון במשך שתי אלפי שני טרם גמר התקון, אבל בגמר התקון יתוקנו גם הם ויתבטלו כל הקליפות כמו שכתוב בלע המות לנצח, ומזה בא ונמשך שהם רודפים אחר האדם להחטיאו כי להיותם ריקנים מכל אור לפני גמר התקון, לכן הם צמאים שאדם ימשיך להם מעט מן האורות השלמים שיאירו בגמר התקון, כדי להחיות את נפשם, בדומה למי שהוא רעב וצמא הרודף אחר מי שיש לו לחם ומים, ולוחם עמו. ונודע שהכלים של עשר הספירות שקומתן שוה נקראים בשם: מוחא, עצמות, גידין בשר, עור, שהם כח"ב תו"מ, ונמצא שכלי התפארת נקרא בשר וכלי המלכות נקרא עור. גם נודע שמחמת התקון שה"ס המעטת האור, מטעם שהשבירה היתה מחמת שהאורות היו גדולים והכלים קטנים, לכן בעת התקון נגנזו אר"א הפנימיים, ואסור להמשיך טרם גמר התקון הג"ר של מוחין דחיה, שהיא אור החכמה, רק ו"ק דחכמה לבד, (כמבואר בסולם זהר בראשית א' דף פ' ד"ה ביאור).

והנה נודע שיש ערך הפוך בין כלים לאורות, ובעת שאין לז"א רק הכלי הא' שנקרא מוחא, יש לו מבחי' האורות רק אור הנפש לבד. וכשמשיג פרצוף עצמות, קונה אור הרוח. וכשמשיג פרצוף גידין קונה אור הנשמה. ובפרצוף בשר קונה אור החיה. ובפרצוף עור קונה אור יחידה. ולפי שאסור להמשיך ג"ר דחיה לפני גמר התקון נמצא שבפרצוף הרביעי שהוא בשר חסר בו הכלים התחתונים שהם בשר ועור, ואין בו אלא ג' כלים העליונים שהם מוחא עצמות גידין המסתיימים על החזה של זה הפרצוף, ומחזה ולמטה שהם בשר ועור חסר לו עד גמר התקון. ונמצא שכל החשק של הסט"א הוא, שהאדם ימשיך לה אלו האורות של ג"ר דמוחין דחיה, הבאים בכלים דבשר ועור של פרצוף ד' דז"א כי פחות מהם שהם האורות דו"ק דחיה שמאירים במוחא עצמות גידין, שהם כלים מתוקנים וראויים להלבשת האור, מהם לא יכולים הקליפות להנות כלום, וזה אומרו **ובינונים בגין דאית בהון פקודין וחובין** שנמשכים מקליפת נגה המעורבת מטוב ורע שעד החזה שמאירים ו"ק דחיה הוא בחינת הטוב הנמשך מן היחוד שבקו האמצעי ומצוה היא להמשיך ו"ק דחיה, **ולכן אית בהון פקודין**. ויש בהם מבחינת הרע שהוא **חובין** היינו הסט"א והקליפות שאינם חפצים בתקון הקו האמצעי, ורוצים להמשיך ג"ר דחיה שאסור להמשיכם לפני גמר התקון. **אתמר בהון ומכל החי מפל בשר כו' מכל החי מכסרא דזכוון** שהוא עד החזה שאורות דחיה מאירים שם בבחי' ו"ק שמצוה וזכות היא להמשיכם, **מכל בשר** שהוא הכלי לג"ר דחיה **מכסרא דחובין** שאסור להמשיך האור דג"ר דחיה המגיע לכלי דבשר מחזה ולמטה. (עיין בספר בית שער לכוונות.

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תקוני הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

שכה) ובגין דגלי כל דא קב"ה למשה, שאיל רחמי עלייהו, ומסר גרמיה למיתה, הה"ד ת) ואם אין מחני נא מספרך. ובפיוסא דיליה אדבק במלכא ואחיד בדרועא דימינא, ואמר א) זכור לאברהם. ולבתר אחיד בשמאלא, ואמר ב) זכור ליצחק. ולבתר אחיד בגופא, ואמר ג) ולישראל.

שכו) ואמר קב"ה, פ לאלין בינונים לגבייהו תמה זכות אבות, כיון דלא תאבו בתיובתא הא אינון כרשעים גמורים. ואם תאבין בתיובתא, אתמר לגבייהו חלה זכות אבות.

שכז) ובגין צ דלא יתאבידו אלין בינוניים, אמר משה וכי ימרון בני עלמא דאנא כנח דלא בעי ק רחמי על דריה, ר בההיא זמנא מסר גרמיה עלייהו, הה"ד ד) ואם אין מחני נא.

מסורת הזהר

ת) ואם אין מחני נא מספרך (שמות לב) לעיל במעלות הסולם השמטות ח"א דף מ' אות צד צ"ד.
א) זכור לאברהם (שמות לב) זהר שמות דף מד אות קלט ציון ס'. ב) זכור ליצחק (שם) שם.
ג) ולישראל (שם) שם.
ד) ואם אין מחני נא (שמות לב) לעיל שכה ציון ת'.

חלופי גרסאות

פ נ"א אלין (וילנא).
צ נ"א דלא אתא בידיה אלא בינוניים ול"ג דלא יתאבידו אלין (מנטובה). ק נ"א רחמים (וילנא).
ר נ"א בההוא (וילנא).

מעלות הסולם

שכה) **ובגין דגלי כל** וכו': ומשום שהקב"ה גילה כל זה למשה בקש רחמים עליהם, ומסר עצמו למיתה, זהו שכתוב ואם אין מחני נא מספרך. כמ"ש (ברכות לב.) **מלמד שמסר נפשו עליהם**. ובפיוס שלו, כלומר: בתפלתו **נדבק בהמלך** שהוא ז"א, כמ"ש בגמרא (שם) **אמר רבי אבהו אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו, מלמד שתפסו משה להקב"ה כאדם שהוא תופס את חבירו בכנפו, ואמר לפניו רבש"ע אין אני מניחך עד שתמחול ותסלח להם**. **ואחז בזרוע הימנית**, שהיא חסד דז"א, **ואמר זכור לאברהם**, שהוא מרכבה לקו הימין שהוא ספירת החסד. **ואח"כ אחז בזרוע השמאלית** דז"א שהיא גבורה, **ואמר זכור ליצחק**, שהוא מרכבה לקו השמאל שהוא ספירת הגבורה. **ואח"כ אחז בגופו** של ז"א שהוא קו האמצעי **ואמר ולישראל** שהוא מרכבה לספירת התפארת. היינו שעורר את החסדים המכוסים המאירים מחג"ת דז"א שנקראים **זכות אבות** כי האבות הם חג"ת.

שכו) **ואמר קב"ה לאלין** וכו': **ואמר הקב"ה, אותם הבינונים** שיש בהם מבחינת הרע ואינם חפצים בתקון של הקו האמצעי, **כיון שלא חזרו בתשובה**, ודבוקים בקו שמאל בלבד וכל חפצם הוא להמשיך הארת החכמה שבשמאל ממעלה למטה, **והרי הם כרשעים גמורים, להם תמה זכות אבות. ואם חזרו בתשובה**, וצד הרע שבהם נכנע לצד הטוב, הנמשך מן היחוד שבקו האמצעי, המיחד ימין ושמאל זה בזה, באפן שהימין נמשך ממעלה למטה והארת החכמה שבשמאל תאיר ממטה למעלה בלבד, **להם נאמר חלה זכות אבות.** (עיין מסכת שבת נה.).

שכז) **ובגין דלא יתאבידו** וכו': **ומשום שלא יאבדו אלו הבינונים**, הדבוקים בהארת

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תקוני הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

שכח) ובגין דא ש עתיד רעיא מהימנא למהוי בגלותא בתרהא, וביה

חלופי גרסאות
ש נ"א דעתיד ול"ג דא עתיד (מנטובה)

מעלות הסולם

חכמה שבשמאל, ורוצים להמשיכה ממעלה למטה שלגביהם תמה זכות אבות, אמר משה, וכי יאמרו בני העולם שאני כנח שלא בקש רחמים על דורו, עיין בזהר פרשת נח (אות ק"פ) וז"ל: ת"ח, **מה בין משה לשאר בני עלמא, כשעתא דאמר לו קב"ה ועתה הניחה לי וגו' ואעשה אותך לגוי גדול וגו', מיד אמר משה וכי אשבוק דינהון דישראל בגיני, השתא יימרון כל אינון בני עלמא דאנא קטלית לון לישראל כמה דעבד נח.** בעת ההיא מסר עצמו עליהם למיתה, זהו שכתוב ואם אין מחני נא.

פירוש: אותם שאינם חפצים בתקון של הקו האמצעי ודבוקים בקו שמאל לבד, אינם נתתקנים רק ע"י המשכת החכמה ממעלה למטה, שתהיה בגמר התקון, בסוד בלע המות לנצח, אלא שהצדיקים בתקון של נפילת אפיים ומסירת נפשם למות ממשיכים להם נפשות דקדושה מזווג זו"ן, ומזכים אותם באופן שיש להם כח להתגבר על הצד הרע ולהכניעו לצד הטוב, גם במשך שתא אלפי שני, והענין הוא, שבכל זווג יש ב' בחינות א' היא עצם החכמה המתגלה ממעלה למטה, כי לא יצוייר שיוכלו לצאת ו"ק דחכמה בלי ג"ר אלא שמתחלת הזווג נמשך לכל פרצוף קומה שלימה מג"ר וו"ק דחכמה. ב' היא גילוי הדינים שנגרמו מחמת המשכת החכמה ממעלה למטה. והמתדבק בבחינה א' שרוצה להמשיך או להתפלל על קבלת הארת הזווג שבבחינה א' נבחן כנמצא עומד לפני המלך בעת הזווג, דהיינו שרוצה להמשיך משם הארת החכמה ממעלה למטה שזה אסור, אלא שצריכים להתדבק בבחינה הב' דהיינו בגילוי הדינים שנגרמו מחמת המשכת החכמה ממעלה למטה, והתדבקות זו נבחנת כנופל על פניו, כי הפנים

(דפו"י דף נ"ד ע"ב)

ה"ס חכמה, כמו שכתוב חכמת אדם תאיר פניו. דינים אלו המזהירים אותו לא להמשיך חכמה הם כמו שמפילים את פניו, ומבחינה זו הוא מכליל עצמו בזווגו של המלך, והחיצונים בורחים מפני הדינים המרחיקים אותם שלא יינקו מהארת הזווג. וזה לשונו של הזהר חדש פרשת תרומה (אות י"ג) **בגין דנפילה דא דאתמסר בר נש למותא, אצטריך לכוונא רעותיה, ולמעבד נחת רוח להה"ו סטרא דשריא ביה מותא,** שהוא מלכות בשעה שדבוקה בקו שמאל, ולא בקו אמצעי. **כמה דעביד קוף כחרכות ובחרים, אחזי גרמיה דמית, ואתחזי דמית קמי חיותא חדא, ודחיל מינה. כיון דההוא חיותא קריב לגביה וחשיב לקטלא ליה, ולנשכא ליה, חמא ליה נפל לארעא כמת, וחשיב דאיהו מת, כדין תב לאחורא ולא מקטרג ליה.**

וזה אומרו **ובגין דלא יתאבידו אלין בינונים** וכו' שתמה להם זכות אבות, **בההוא זמנא מסר גרמיה עלייהו הה"ד ואם אין מחני נא,** ומסר נפשו למיתה בסוד נפילת אפים שהוא בחינה ב' הנ"ל, לגלות הדינים המזהירים שלא להמשיך הארת החכמה ממעלה למטה, והעלה מ"ן להכליל עצמו בזווג זו"ן בבחינת הקו האמצעי המייחד אותם זה בזה כנ"ל, ואחר שחיבר המלכות עם ז"א אין לרשעים עוד מה לינק מן המלכות, ורבים מהם חוזרים מחמת זה בתשובה, וממשיך להם נפשות דקדושה מזווג זו"ן. (עיין זהר תרומה אות מ"ה מ"ו).

שכח) **ובגין דא עתיד** וכו': ומשום זה **עתיד הרועה הנאמן** שהוא משה רבינו, **להיות** בהגלות האחרון, ובו יתקיים מה שכתוב **והוא** מחולל מפשעינו, **נעשה חול בשבילם,** של ישראל, מדוכא בעונותינו, במכת היסורים של

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תקוני הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

יתקיים ה **והוא מחולל מפשעינו, אתעביד חול בגינייהו. מדוכא בעונותינו במכתשין דיסורין דעניותא, בכמה דוחקין דסביל עלייהו. ובגיניה** ו **וינחם י"י על הרעה וגו'.** ת **והה"ד** ז **ובחבורתו נרפא לנו.**

שכט) ובגיניה שמאל דוחה לבינונים, דאיהי ראש השנה. וימין מקרב לון בתיובתא, דאיהו פסח *) דרועא ימינא לקבל שבים, ויוקים לון מנפילו דלהון ואחיד בידיהון. א **ויימי לון** ח **קומי שבי ירושלם. ובשבועות יפקון בזכותא דמשה,** ב **דאיהו מתן תורה רחמי.**

של) ג **וגלי לון ספר תורה ויתכנשון לירושלם** ט **ותראה היבשה מלכות הרשעה ורחמי על בנוי וביה** ד **אתמר** י **כנשר יעיר קנו. מאן קנו. ירושלם קנו.** ה

מסורת הזהר

ה) והוא מחולל מפשעינו (ישעיה נג) ז"ח כרך כא איכה דף ב' אות ה' ציון ב'. ו) וינחם ה' על הרעה (שמות לב) זהר ויקרא דף פא אות רמט ציון צ'. ז) ובחבורתו נרפא לנו (ישעיה נג) לעיל ציון ה'. ח) קומי שבי ירושלים (ישעיה נב) זהר שמות דף לב ציון צ'.

ט) ותראה היבשה (בראשית א) לעיל במעלות הסולם השמטות ח"א דף ס' אות קמד ציון ש'. י) כנשר יעיר קנו (דברים לב) לעיל ת"ו אות מב ציון ר'.

חלופי גרסאות

והה"ד (מנטובה).

א נ"א וימא (מנטובה) נ"א ויימא (וילנא). ב נ"א דאיהי (וילנא).

ג נ"א ל"ג וגלי לון ס"ת ויתכנשון לירושלים ותראה היבשה מלכות הרשעה ורחמי על בנוי (מנטובה).

ד נ"א ל"ג אתמר (מנטובה). ה נ"א שכינתא (מנטובה).

מעלות הסולם

עניות, בכמה דחוקים שסבל עליהם. ובשבילו ינחם ה' על הרעה וגו', וזהו שכתוב ובחבורתו נרפא לנו, דהיינו בהחבור שנתחבר עמנו בגלות נרפא לנו. (עיין רעיא מהימנא פרשת תצא אות פ"ג פ"ד).

שכט) ובגיניה שמאל דוחה וכו': ובשבילו, היינו בזכותו של משה, **השמאל** שהוא **ראש השנה, דוחה לבינונים,** שאינם נידונים בו, מחמת הדינים הקשים שיש בהארת השמאל בלי ימין. **וימין** המאיר בחסדים **מקרב אותם בתשובה, שהוא פסח, זרוע הימנית** הפשוטה **לקבל שבים, ויחזיק בידיהם ויקים אותם מנפילתם, ויאמר להם קומי שבי ירושלים. ובשבועות** שהוא בחודש השלישי **יצאו** מן הגלות **בזכותו של משה, שהוא** חג

(דפו"י דף נ"ד ע"ב *) דף נ"ה ע"א)

מתן תורה רחמים, כי ה"ס הקו האמצעי המאחד את הימין והשמאל שהם חסד ודין וה"ס הרחמים.

של) וגלי לון ספר וכו': ויגלה להם ספר תורה, שה"ס גילוי הארת חכמה שבקו האמצעי הנקרא ספר תורה. **ויקבץ** נדחי ישראל **לירושלים,** שהיא מלכות, **ותראה היבשה, זו מלכות הרשעה,** כי בנין המלכות דקדושה היא חורבן למלכות דקליפה. **ורחמים על בניו** שהם ישראל, **ובו נאמר כנשר יעיר קנו,** שואל **מהו קנו,** ומשיב **זו ירושלים קנו,** כי ירושלים ה"ס מלכות, שהיא קן לז"א שהוא ו' של שם הוי"ה, וזהו קנו **קן** ו' (לעיל תקון ו' אות מ"ב)

פירוש: אינה דומה הארת החכמה שבקו האמצעי הנקרא תורה, להארת החכמה של

ראש

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תקוני הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

שלא) בההוא זמנא שופ"ר מהופ"ך, קדמ"א, זק"ף קט"ן, אתהפך ממשלה דאומין ו דעלמא. וישראל דאינון מזרעא דההוא דאתמר ביה כ) קטנתי מכל החסדים, אסתלק ז ואזדקף, ואתמר ביה זק"ף גדו"ל.

שלב) בימינא אסתלקו מן גלותא, בגין דמוליך לימין משה, דדרגיה עמודא דאמצעיתא, דאיהו שבועות, וביה מארי"ך טרח"א, ביה מאריך קב"ה, דאיהו ארך אפים על בינונים וטרח בגינייהו, לקיימא, מ) וברחמים גדולים אקבצך.

שלג) וביה יפקון על ידא דההוא דאתיהיב אורייתא על ידיה בשבועות, ח דאזיל לימינא דהיינו פסח, ט בההוא זמנא נ) אז ישיר משה.

מסורת הזהר

כ) קטונתי מכל החסדים (בראשית לב) לעיל אות רב ציון ס'.

ל) מוליך לימין משה (ישעיה סג) לעיל תי"ב אות כט ציון יוד. מ) וברחמים גדולים אקבצך (ישעיה נד) לעיל תי"ב דף רפא אות ח' ציון נ'.

נ) אז ישיר משה (שמות טו) לעיל אות רלז ציון ת'.

חלופי גרסאות

ו נ"א מוסיף סלחי כוכביא (וילנא). ז נ"א ל"ג ואזדקף (מנטובה).

ח נ"א בסוגריים דאזלי ימינא דהיינו פסח (מנטובה).

ט נ"א בההיא (מנטובה).

מעלות הסולם

ראש השנה שהוא יום הדין, ולהארת חכמה הנגלית בחצות לילה, כי שם נגלה הארת החכמה מבחינת השמאל בסוד הכתוב שמאלו תחת לראשי, וע"כ היא לילה, ואין אז אור היום שה"ס חסדים, משא"כ חכמה זו הנגלית מבחינת קו האמצעי ביחוד הכולל חכמה וחסדים יחד, והכל הוא תחת שליטתו של אור החסדים, ולכן הארתה שלימה, וזה אמרו וגלי לון ספר תורה וכו', שה"ס גילוי הארת החכמה שבקו האמצעי.

שלא) בההוא זמנא שופר וכו': בעת ההיא מאיר אור הטעמים, שהם: **שופר** מהופך. **קדמא זקף קטן**, שפירושם הוא, **שנהפך הממשלה** והשליטה **מאומות העולם, וישראל שהם מזרעו של** ההוא **שנאמר בו קטנתי מכל החסדים, נתעלה ונזקף ונאמר בו זקף גדול.**

שלב) בימינא אסתלקו מן וכו': בימין שהוא אור החסד **מסלקם מן הגלות**, כלומר סומכם, עיין רעיא מהימנא פרשת משפטים (אות ת"פ) **ומביכה דלהון דישראל בימינא וכו', משום שמוליך** את ישראל, **לימין משה. שמדרגתו** היא, **העמוד האמצעי, שהוא חג השבועות**, היינו תפארת, וחסד הוא ימינו של תפארת. **ובו** היינו בתפארת שהוא רחמים. **מאריך טרחא, בו מאריך הקב"ה שהוא ארך אפים, על הבינונים, וטורח בשבילם לקיים** מה שכתוב **וברחמים גדולים אקבצך.**

שלג) **וביה יפקון על וכו': ובו** היינו ברחמים, **יצאו מן הגלות, על ידי אותו שניתנה התורה על ידו, בשבועות, המוליך לימין, דהיינו פסח** כמו שכתוב **ובחסד עולם רחמתיך אמר גואלך ה'. בעת ההיא אז ישיר משה, שר לא נאמר אלא ישיר** (סנהדרין צא:).

שנו תקונא חד ועשרין

שצח) ת **תקע** א **בשופר, איהו לשון תקיעה, דודאי שכינתא תתאה איהי תקיעה דקב"ה מסטרא דימינא,** ב **ואתקריאת שברים דיליה, מסטרא דשמאלא.** ג **ואתקריאת תרועה דיליה, מסטרא דעמודא דאמצעיתא, דאיהו דעת ובגין דא אתמר,** ר) **אשרי העם יודעי תרועה.** ד **יודעי בדעת, דאתמר** ה **ביה** ש) **בדעתו תהומות נבקעו.** ת) **ובדעת חדרים ימלאו.**

שצט) איהי שופר, וקב"ה קול השופר, ובזמנא ו **דאיהי סלקא לגביה בתלת קטרין אלין, אתמר ביה** א) **ויהי קול השופר הולך וחזק מאד. הולך: בתקיעה. וחזק: בשברים. מאד: בתרועה.**

מסורת הזהר

ר) אשרי העם יודעי תרועה (תהלים פט) לעיל אות קסט ציון א. ש) בדעתו תהומות נבקעו (משלי ג) ז"ח כרך יט בראשית אות רמד צ"ל. ת) ובדעת חדרים ימלאו (משלי כד) לעיל אות קע צ"ב.
א) ויהי קול השופר הולך וחזק (שמות יט) לעיל אות קסא צ"ט.

חלופי גרסאות

ת נ"א תקע איהי תקיעה דודאי (הגר"א). א נ"א שופרא (מנטובה). ב נ"א ואתקרי (מנטובה). ג נ"א ואתקרי (מנטובה). ד נ"א ל"ג יודעי (מנטובה). ה נ"א בה (מנטובה).
ו נ"א דהיא ול"ג דאיהי (מנטובה).

מעלות הסולם

שצח) תקע בשופר איהו וכו': **תקע בשופר, הוא לשון תקיעה,** שפירושה זווג, מלשון **נפל מן הגג ונתקע** (יבמות נ"ד:) **כי ודאי השכינה התחתונה** היינו מלכות **היא תקיעה של הקב"ה** היינו ז"א, **מצד הימין** שהוא חסד. העולה לחכמה. **ונקראת שברים שלו מצד השמאל,** שהוא גבורה, העולה לבינה. **ונקראת תרועה שלו, מצד העמוד האמצעי,** שהוא תפארת העולה לדעת. **ומשום זה נאמר אשרי העם יודעי תרועה.** כתוב יודעי, ולא כתוב שומעי, או תוקעי תרועה, אלא **יודעי בדעת, שנאמר בו בדעתו תהומות נבקעו, ובדעת חדרים ימלאו.**

שצט) איהי שופר וקב"ה וכו': **היא** היינו מלכות נקראת **שופר,** ע"ש **שעולה ונמתקת ברחמי בינה, והקב"ה** שהוא ז"א **נקרא קול השופר. ובעת שהיא** היינו המלכות **עולה אליו בשלשה קשרים אלו** שהם: תקיעה, שברים, תרועה. **נאמר בו, ויהי קול השופר** שהוא ז"א **הולך וחזק מאד. הולך: בתקיעה, וחזק: בשברים, מאד: בתרועה.**

(דפו"י דף נ"ז ע"ב)

ביאור הדברים: הנה נתבאר שכל המוחין שיש לחג"ת דז"א, הם ע"י עליית ז"א לבינה, אשר בינה תו"מ דבינה שנפלו בקטנות הבינה לז"א, הנה בגדלות הבינה, בעת שמחזירה את בינה תו"מ שלה למדרגתה נמשך עמהם גם חג"ת דז"א, ועלו אל הבינה. אמנם אז נמצאים חג"ת דז"א אלו דבוקים בקו שמאל של הבינה, דהיינו בבינה ותו"מ דבינה שעלו למדרגתם ונתחברו עם כתר חכמה שלהם שהם קו הימין שלא נפגמו מעולם, ולא יצאו ממדרגתם, ובינה תו"מ שנפלו ונפגמו בעת הקטנות ועתה חזרו, נעשו לקו שמאל, (פתיחה לפירוש הסולם אות כ"ט ל') וחג"ת דז"א העולים עם בינה תו"מ אלו דבוקים בקו השמאל, וזסו"ה **בעבר הנהר,** שהוא בינה, **ישבו אבותיכם,** שהם חג"ת דז"א, **ויעבדו אלהים אחרים** הוא מחמת שקו השמאל דבינה היה אז במחלוקת עם קו הימין, והשפיע החכמה ממעלה למטה, שמזה יונקים עבודה זרה ואלהים אחרים, אמנם אח"כ העלה ז"א את המסך דחירק של המלכות, שע"ז מיעט את קו השמאל דבינה, ויחד

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תקוני הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

אותו עם הימין ונעשה שלום בין הקוים. ויצאו ג' קוים שה"ס חכמה בינה ודעת בבינה, בסוד **תלת מחד נפקי** שהוא ז"א, אז גם ז"א זוכה בג' קוים שה"ס ג' מוחין חב"ד, בסוד **חד בתלת קיימא**, כי כל המוחין שהתחתון גורם לעליון, זוכה בהם גם התחתון. (עיין זהר ב"א אות שס"ג).

והנה בראש השנה, חוזרת לעולם ההתעוררות הראשונה שהיתה ביום ד' דמעשה בראשית, דהיינו שהמלכות נאחזת בקו שמאל בלי ימין, (עיין בסולם פרשת נח אות צ"ח) **וע"כ** נבחן ר"ה ליום הדין שהקב"ה יושב על כסא דין, ודינים נמשכים לעולם. כי אנו מקבלים רק מן המלכות הנקראת כסא לז"א, ואם מלכות היא בשמאל הבינה, כשהוא נפרד מימין, אז הוא מלא דינים, נמצאת המלכות משפעת דינים לעולם. ולכן ניתנה לנו המצוה של תקיעת שופר ביום ר"ה, שסודה הוא העלאת מ"ן של המסך דחיריק, שעל ידו מתמעט כח השמאל ומתיחד עם הימין, בסוד **קול שופר** כי קול רומז על ז"א, שנקרא קול, הכלול מג' קוים, שהם סוד: אש, מים, רוח. **ושופר** ה"ס המלכות הנמתקת ברחמי הבינה הנקראת שופר גדול, ומלכות זו נכללת עם הז"א, תמיד, בסוד אור וכלי.

והנה ב' תקונים נעשים ע"י תקיעת שופר: א' הוא להעלות מ"ן לעורר זווג על מסך דחיריק שבז"א שהוא במקום בינה, שע"ז הוא ממעט קו השמאל, ומיחדו עם הימין ויצאו ג' קוים בבינה שהם חב"ד. תקון ב' הוא, להוציא הקולות מבינה, שהם ג' הקוים שיצאו בה ע"י ז"א שנקרא **קול שופר** ולהמשיכם לז"א במקומו. אמנם העיקר הנרצה מתקיעת שופר, הוא למעט קו השמאל מג"ר שלו ולבטל את דיניו הקשים, הנמשכים מג"ר אלו דשמאל. שה"ס עקדת יצחק, כי תקיעת שופר ועקדת יצחק הם ענין אחד ממש, כי עקדת יצחק פירושו שאברהם עורר את מסך דחיריק שבקו האמצעי למעלה, שע"י זה ויעקוד את יצחק בנו, דהיינו שמיעט את הג"ר שבחכמה שבקו השמאל שהן בחינת יצחק, שע"י מיעוט הזה נכלל קו השמאל בימין. (עיין בזהר ויקרא אות ש"ב בסולם מאמר תקיעת שופר).

וקולות השופר שאנו מעלים, הם כחות הדין הממעטים את קו השמאל מן הג"ר שלו, ואז מתגלה יחוד ג' הקוים בסוד הרחמים. ובדרך כלל יש ג' בחינות דינים, בסוד ג' זריעות, חולם שורוק חירק (זהר בראשית א' אות ט') שדינים דחולם שה"ס קו הימין באים מעליית המלכות לבינה, הממעטת את הבינה לו"ק בלי ראש, שה"ס דינים דנוקבא. ודינים דשורוק שה"ס קו השמאל, באים מחזרת ג"ר לבינה, שזה נעשה לקו שמאל דבינה, ומחמת היותו חכמה בלי חסדים נמשכים ממנו דינים קשים ודינים אלו להיותם באים מחמת שלמות ג"ר דשמאל הם סוד דינים דדכורא. ועוד יש דינים דחירק שה"ס קו האמצעי. ודינים דנוקבא נקראים **תרועה**. ודינים דדכורא נקראים **שברים**. ויש הפרש בין דינים דנוקבא שבקו ימין, לדינים דנוקבא שבקו האמצעי, כי דינים דנוקבא שבימין אע"פ שהם נלחמים עם קו השמאל מ"מ אינם יכולים למעטו ולהכניעו, ונמצא שב' בחינות דינים שולטים בקו הימין, דינים דנוקבא שלו עצמו, וגם דינים דדכורא של קו השמאל והם נלחמים זה עם זה ואין אחד יכול להתגבר על השני. אלא ע"י הסיוע של הקו האמצעי אז נכנע הקו השמאל. מה שאין כן הדינים דנוקבא שבקו האמצעי, הם מתגברים על הקו השמאל וממעטים הג"ר שלו, ועם מיעוט הג"ר נעלמים כל הדינים דדכורא. ונמצא שבקו אמצעי אין דינים דדכורא כלל, אלא דינים דנוקבא בלבד. ובקו שמאל בודאי שאין בו דינים דנוקבא אלא דינים דדכורא בלבד, כי אם היו שולטים בו דינים דנוקבא היו מתבטלים הג"ר שלו. הרי שבימין נוהג **שברים תרועה** שה"ס דינים דנוקבא עם דינים דדכורא. ובשמאל נוהג שברים בלבד, שה"ס דינים דדכורא. ובאמצעי נוהג תרועה בלבד שה"ס דינים דנוקבא. אמנם כל אלו הדינים שאנו מעוררים עם הקולות

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תקוני הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

תקונא חד ועשרין

מאמר י"ו"כ

ת) ואיהי יום הכפורים. וכד אתקשטת קדמיה בלבושין שפירין, ז דאינון לבושי כפרה. ח אתקרי ציץ דיליה. מצנפת דיליה. אבנט דיליה. איהי כלילא מארבע בגדי לבן מסטרא דימינא, ט ומארבע בגדי זהב מסטרא דשמאלא.

חלופי גרסאות

ז נ"א מוסיף דאינון לבושין (מנטובה). ח נ"א בסוגריים לבינונים (דפו"י) ובמנטובה הגירסא בלי סוגריים ובהגר"א ל"ב לבינונים. ט נ"א ובארבע (מנטובה).

מעלות הסולם

הללו אנו מכוונים אותם רק לקו השמאל כדי למעטו, **שברים תרועה** לקו שמאל הכלול בימין. **שברים** לבד, לקו שמאל שבשמאל. **תרועה** לבד, לקו שמאל הכלול באמצעי.

וזה אומרו (באות שצ"ח) **תקע בשופר איהו לשון תקיעה**, שה"ס זווג של זו"ן שה"ס **קול ובת** זוגו, בסו"ה **את השמים** (זהר בראשית ח"א אות ט') **דודאי שכינתא תתאה איהי תקיעה** דקב"ה, **מפטרא דימינא**, דהיינו מדינים דנוקבא שבקו הימין שה"ס נקודת החולם. **שברים דיליה מפטרא דשמאלא**, דהיינו מדינים דדכורא שבקו השמאל שה"ס נקודת השורוק. **ואתקריאת תרועה דיליה מפטרא דעמודא דאמצעיתא**, שה"ס הדינים דנוקבא שבקו האמצעי שה"ס נקודת החירק, **דאיהו דעת**, כי ע"י הדינים דנוקבא שבקו האמצעי נכנע קו השמאל ומתייחד עם הימין הנקרא **דעת** כלול ימין ושמאל, ויוצאים ג' מוחין חב"ד בבינה, **בסוד תלת נפקי מחד**. ואז גם ז"א זוכה בשלשה קוים, כי כל המוחין שהתחתון גורם אל העליון זוכה בהם גם התחתון, **ובגין דא אתמר אשרי העם יודעי תרועה, יודעי בדעת** שהוא הקו האמצעי כי קו השמאל אינו מתמעט רק ע"י התרועה שה"ס דינים דנוקבא שבקו האמצעי, **דאתמר ביה בדעתו תהומות נבקעו** וזכה לג' מוחין חב"ד בראשו. **ובדעת חדרים ימלאו** היינו שמתפשט וממלא כל החדרים ואכסדרות שבגוף.

(דפו"י דף נ"ז ע"ב)

וזה אומרו (באות שצ"ט) **איהי היינו** מלכות נקראת **שופר**, וקב"ה קול השופר, שהם מתייחדים ועולים בסוד אור וכלי. **ובזמנא דאיהי פלקא לגביה בתלת קטרין אלין** שה"ס ג' הזריעות חולם שורוק חירק מג' הקוים שהם: תשר"ת, תש"ת, תר"ת. **אתמר ביה ויהי קול השופר הולך וחזק מאד**. ומפרש **הולך בתקיעה** דהיינו **תשר"ת** ששם יש ב' הדינים הן דינים דדכורא שהם **שברים**, והן דינים דנוקבא שהם **תרועה**. ועדיין לא נתמעט ונכנע הקו השמאל. ולכן **קול השופר הולך** לבד, **וחזק בשברים** שמתגלים הדינים החזקים והקשים של הקו השמאל, שהם הארת חכמה בלי חסדים. **מאד בתרועה**, שדינים דדכורא נתבטלו, ונמצאים רק דינים דנוקבא, שהתגברו ומיעטו את הקו השמאל, **ודינים** דנוקבא נקראים **תרועה**. (עיין זהר פרשת אמור אות קצ"ה שם בסולם מאמר תקיעת שופר).

תת)**ואיהי יום הכפורים** וכו': **והיא** היינו מלכות נקראת יום **הכפורים**, וכשמתקשטת לפניו בלבושים נאים, שהם **לבושי כפרה**, נקראת המלכות **ציץ** שלו, **מצנפת** שלו, **אבנט** שלו. היא היינו המלכות **נכללת מארבעה בגדי לבן**, שהם אורות של חסדים. **מצד הימין** שהוא חסד דז"א. **ומארבעה בגדי זהב**, שהם הארות חכמה, **מצד השמאל** שהוא גבורה דז"א. (עיין לעיל בהקדמה אות ס"ג מאמר ארבעה בגדי לבן וארבעה בגדי זהב).

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תקוני הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

תתלב) מאן ז **גרם לה תרין תרוכין, אלא בגין** ח **דעברין בנהא על פקודי אורייתא,** ט **עשה ולא תעשה. ה"ד,** ש **ובפשעיכם שלחה אמכם.**

תתלג) ת **ויוסף שלח את היונה. מאתו: דא עמודא דאמצעיתא. מאן גרים** י **דא דאתתרכת מיניה, בגין דישראל עברו על אורייתא.** א **ויחל עוד שבעת ימים אחרים:** כ **דא ז', יומא שביעאה דכליל שבע שבתות. ומאן** ל **גרים דאתתרכת מיניה, בגין דעברו ישראל על** מ **אות שבת, ויומין טבין, ואות ברית.**

תתלד) מסטרא דיצחק דאיהו ראש השנה, אתמר ביה נ ג **ותבא אליו היונה לעת ערב, ודא ערב דיצחק. ומסטרא דצדיק אתמר** ס **בה,** ד **והנה עלה זית טרף בפיה,** ה **וידע נח כי קלו המים מעל הארץ.**

מסורת הזהר

ש) ובפשעיכם שלחה אמכם (ישעיה נ) לעיל ת"ו אות כ' צ"ת ואות סז צ"ח. ת) ויוסף שלח את היונה מן התבה (בראשית ח) ז"ח כרך י"ט נח צ"ד ציון ח'. א) ויחל עוד שבעת ימים אחרים (בראשית ח) ז"ח כרך יט נח אות קלט צ"צ. ב) בח"ג וישלח את היונה ולא יספה (בראשית ח) לעיל ת"ו אות סה צ"ו.

ג) ותבא אליו היונה (בראשית ח) לעיל אות שכג צ"ע.

ד) והנה עלה זית טרף בפיה (שם) שם. ה) וידע נח כי קלו המים מעל הארץ (שם) שם.

חלופי גרסאות

ז נ"א ומאן גרים (וילנא) נ"א ומה (מנטובה). ח נ"א דעברו (מנטובה). ט נ"א דעשה (מנטובה). י נ"א ל"ג דא (מנטובה). כ נ"א בסוגריים וישלח את היונה ולא יספה שוב (דפו"י). ל נ"א גרם (מנטובה). מ ה"ג במנטובה ובהגר"א הגירסא אות ברית ול"ג שבת.

נ נ"א מוסיף ותשב (מנטובה). ס נ"א ביה (וילנא).

מעלות הסולם

תתלב) מאן גרם לה וכו': שואל, **מי גרם לה ב' השלחויות** מב' הזרועות, ומשיב, **אלא משום שעברו בניה, על** תרי"ג **מצוות התורה,** שהן רמ"ח מצות **עשה,** שהן נמשכות מזרוע הימנית שהיא חסד. ושס"ה **לא תעשה** הנמשכות מזרוע השמאלית שהיא גבורה. זה **שכתוב ובפשעיכם שלחה אמכם.**

תתלג) ויוסף שלח את וגו': **ויוסף שלח את היונה. מאתו: זה העמוד האמצעי,** היינו תפארת כי מאתו היא נוטריקון **מאת** ו' שואל, **מי גרם שנתגרשה ממנו,** ומשיב, **משום שעברו ישראל על התורה** כמ"ש על עזבם את תורתי בכלל, שה"ס תפארת. **ויחל עוד שבעת ימים, זה ז',** היינו יסוד שנקרא **יום השביעי** (סתרי תורה זהר חדש פרשת וישב אות ט') **הכולל שבע שבתות,** כי בעת הזווג הוא עולה על חג"ת נהי"מ דז"א שמקודם לכן, ומאיר להם הארת ג"ר ומשלימם, ולכן הוא כולל אותם, (שם אות י' בסולם ד"ה פירוש) **שואל, ומי גרם שנתגרשה ממנו, ומשיב, משום שעברו ישראל על אות שבת וימים טובים, ואות ברית.** כמו שכתוב (שם אות ד') **וכלא בחד דרגא שבת וברית מילה וצדיק.** עי"ש.

תתלד) מסטרא דיצחק, דאיהו וכו': **מבחינת יצחק** שהוא מרכבה לספירת הגבורה, **שהוא ראש השנה,** דהיינו הראש של הקו השמאל שבו שורה דינים, ולכן ראש השנה הוא יום הדין. **נאמר בו ותבא אליו היונה לעת ערב,** דהיינו היחוד של לפנות ערב. (עיין רע"מ פרשת פנחס אות תקס"ה) **ומבחינת הצדיק** שהוא יסוד, המעורר את המסך דחירק לכתוש בו ולמעט את קו השמאל, כמ"ש בזהר

(דפו"י דף נ"ח ע"ב)

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תקוני הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

תתלה) ובכל אתר דלא אשכחת ע **לתתא דיוקנא דבעלה באורייתא, לא הות שריא עלה. ה"ד** ו) **ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה, בגלותא.**

תתלו) מיד דאשכחת בעלה פ **ברעוא מהימנא,** צ **שריא עליה, ולא חזרת לתיבה. ה"ד,** ז) **ולא יספה שוב אליו עוד. ועל דא אתמר,** ח) **על כן יעזב איש את אביו ואת אמו וגו', איהי אתדבקת ביה ואיהו בה.**

תתלז) בההוא זמנא ט) **ויפתח נח את חלון התיבה אשר עשה, ונפקו כלהו,** ק **ואזלו לגבי יונה ובעלה.**

תתלח) ואתמר לגבי נח ויפתח נח. מאי ויפתח נח, אלא רמיז י) **ותפתח ותראהו את הילד,** כ) **אדני שפתי תפתח, ודא ישראל דפתחין בתיובתא בבכיה, ומיד** ל) **ותחמול עליו.**

מסורת הזהר

ו) ולא מצאה היונה מנוח (בראשית ח) לעיל אות שכב ציון ס'.
ז) ולא יספה שוב אליו (בראשית ח) לעיל ציון ב'.
ח) על כן יעזב איש (בראשית ב) לעיל אות שמה צ"י.
ט) ויפתח נח את חלון התבה (בראשית ח) לעיל ת"ו אות לב צ"ב.
י) ותפתח ותראהו את הילד (שמות ב) לעיל ת"י אות ג' צ"ג. כ) ה' שפתי תפתח (תהלים נא) לעיל במעלות הסולם השמטות ח"א אות סא צ"ט. ל) ותחמול עליו (שמות ב) לעיל ציון י'.

חלופי גרסאות

ע נ"א ל"ג לתתא (מנטובה) נ"א לתתאי (וילנא). פ ה"ג במנטובה ובכל הדפוסים הגירסא לרעיא ול"ג ברעוא. צ נ"א מוסיף הות (מנטובה). ק נ"א ועאלו ול"ג ואזלו (מנטובה).

מעלות הסולם

(פרשת פנחס אות תרס"ב) **וצדיק איהו דכתיש כתישין, ואפיק מכל אינון שייפין עלאין דאינון זיתין קדישין משח רבו בתיאובתא שלים לגבי נוקבה. נאמר בה והנה עלה זית טרף בפיה, וידע נח כי קלו המים.**

תתלה) ובכל אתר דלא וכו': **ובכל מקום שלא נמצא למטה צורת בעלה, בתורה,** דהיינו מי שהוא עוסק בתורה והוא מרכבה לצורת ז"א, שנקרא תורה. **לא היתה שורה עליו, זהו שכתוב ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה בגלות.**

תתלו) מיד דאשכחת בעלה וכו': **מיד שמצאה בעלה ברצון נאמן** שעוסק בתורה להשפיע נחת רוח ליוצרו באמת, מיד. **שרה עליו, ולא חזרה אל התיבה, זהו שכתוב ולא יספה שוב אליו עוד. ועל זה נאמר, על כן**

יעזוב איש את אביו ואת אמו וגו', דהיינו המוחין דאחוריים, שהם הזווגים דרובצת שאז ז"א ומלכות דבוקים בקו ימין ושמאל דבינה, ז"א בקו ימין ומלכות בקו שמאל. אלא להמשיך המצב הב' שפירושו להפריד המלכות מבינה ולבנותה להיות נוקבא לז"א בזווג פנים בפנים, ואז **היא נדבקת בו,** ומשלימתו בהארת חכמה שלה. **והוא נדבק בה,** ומשלימתה באור החסדים שלו, והארת החכמה של המלכות מתלבשת באור החסדים של ז"א ושניהם מאירים.

תתלז) בההוא זמנא ויפתח וכו': **בעת ההיא,** שמלכות נפרדה מבינה, ונבנתה להיות נוקבא לז"א, כתוב **ויפתח נח את חלון התיבה אשר עשה, ויצאו כולם והלכו אל היונה ובעלה,** שהם זו"ן פב"פ וקבלו הארתם.

תתלח) ואתמר לגבי נח וכו': **ונאמר**

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תקוני הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

מעלות הסולם

אצל נח ויפתח נח. שואל, מה מרומז בזה שכתוב **ויפתח נח**, שהיא לשון פתיחה והתחלה, ומשיב, **אלא רמז ותפתח ותראהו את הילד**, דהיינו שהעלה מ"ן להמשיך את המוחין דפב"פ, כמו שאומרים **אדני שפתי תפתח**, לפני תפילת שמ"ע. **וזה ישראל הפותחים בתשובה בבכיה, ומיד ותחמול עליו.** ומקבלים המוחין דפנים המאירים ברחמים.

ביאור הדברים: התקונים חוזר כאן במלים שונות **על מה** שכתוב בהקדמת התקונים מן אות י"א עד אות ל"ח, עיין שם במעלות הסולם בשני המאמרים: מאמר כצפור נודדת מן קנה כן איש נודד ממקומו, ומאמר **לא תקח האם על הבנים — שלח תשלח את האם**, ומבואר שם הסבה, שלאחר שזו"ן כבר היו מאירים במוחין דפנים בפנים בקביעות אפילו בימות החול: בבית ראשון במדרגה ו' ממוחין דאו"א עלאין. ובבית שני במדרגה ה' ממוחין דישסו"ת (עי' תע"ס חלק ט"ו תשובה קפ"ט) שמחמת העונות חזרו למצב הא', שאז נפרדה המלכות מז"א ומישראל, והולכת בגלות, דהיינו שהכלים שלה נופלים בין הקליפות, ואי אפשר להמשיך בעת ההיא, אלא מוחין דאחוריים הנקראים אפרוחים או ביצים, כי אסור להמשיך המוחין הגבוהים מפחד שלא ייניקו מהם החצונים, אלא מחוייב לצאת לדרך ה' דהיינו לקבל התקונים, הצריכים אליו, ומותר לו בזמן הזה לקבל מוחין מבחינת זווג ז"א ולאה, כי להיותם בחינת אור חסדים המכוסים מחכמה, אין מהם שום יניקה לחצונים, ומוחין אלו ה"ס **התיבה** של נח, שאע"פ שנח צדיק תמים היה, עכ"ז כיון שהיה בעת המבול וניתן רשות למשחית, לכן היה גם הוא צריך לשמירה.

וזה אומרו (באות תת"ל) **שלח תשלח הה"ד וישלח את היונה מאתו** שכתוב אצל נח, **ואתמר ביעקב ויהי אך יצא יצא לקבל שלח תשלח** שגם שם רומז על השכינה. וממשיך (באות תתל"א) **ואינון תרין תרוכין** וכו' **ואינון תרין דרועין** שהן ב' הקוים ימין ושמאל, שקו הימין ה"ס הארת חסדים **שהוא השורש לכל רמ"ח מצוות עשה.** וקו השמאל מתתקן בשס"ה תקונים להעלים הג"ר דשמאל שה"ס שס"ה מצוות לא תעשה. שכל אלה מאירים במצב הב' של זווג פב"פ דזו"ן העולים לאו"א עלאין, והתחתון העולה ומלביש לעליון הרי הוא כמו העליון. אבל במצב הא' שהם במוחין דאחורים בלי זווג, הרי הם בסוד **שלח תשלח** וכו'. **ואת הבנים תקה לך** וכו' דהיינו ו"ק דז"א שהם חסדים, שעליהם לא היה הצמצום, אבל הם בקטנות, כי חסדים בלי חכמה אין להם רק בחי' ו"ק וקטנות, ומלכות, **אשתארת** ה' ד' **בלא** ו', כי בעת שהיא מחוברת עם הקו האמצעי היא נקראת ה' של שם הוי"ה, מחמת שקו הימין מאיר בה והארת חכמה שבה מתלבשת בחסדים שלו שה"ס ו', אבל במוחין דאחורים דהיינו בעת שהשמאל לא רוצה להכנע אל הימין ורוצה להמשיך את השמאל ממעלה למטה, הרי היא נקראת ד' שה"ס החשך שבשמאל, שמחמת המחלוקת שלו על קו הימין ננעלו כל האורות שבשמאל, ונעשה חשך. וזה אמרו (באות תתל"ב) **מאן גרם לה תרין תרוכין** שאינם יכולים לקבל את המוחין הגבוהים דג"ר מאמא עלאה, **אלא בגין דעברין בנהא על פקודי אורייתא עשה ולא תעשה** וכו', ולא המשיכו את המוחין בדרך תקון הקוים ימין ושמאל המתוקנים בתרי"ג **פקודי אורייתא** שבמצות **עשה** ממשיכים הארת החסדים דימין ובקיום שס"ה **לא תעשה** מתתקנים האורות החכמה דשמאל.

והנה נודע שבעת יציאת הקוים ימין ושמאל הם במחלוקת זה עם זה וכל אחד רוצה לבטל את השני, עד שמתגלה קומת החסדים, היוצאת על מסך דתפארת שה"ס הקו השלישי המכריע ביניהם, ונקרא **עמודא דאמצעיתא** ונקרא **אורייתא** וזה אמרו (באות תתל"ג) **ויוסף שלח את היונה. מאתו: דא עמודא דאמצעיתא** שבמצב הא' אין הקו האמצעי נעשה למכריע בין הקוים דבינה,

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תקוני הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

מאן גרים דא דאתתרכת מניה, בגין דישראל עברו על אורייתא, ולא העלו מ"ן להמשכת הקומה דאור דחסדים, שנקרא תורה. **ויחל עוד שבעת ימים דא ז' יומא שביעאה** וכו', היינו יסוד, כי כמו שנתבאר אצל היחוד של ב' הקוים ימין ושמאל של הבינה שהקו האמצעי מעורר את המסך דחיריק, ועל ידו הוא ממעט הג"ר דחכמה דשמאל, שע"ז נכנע השמאל ומתיחד עם הימין, (כמ"ש בפתיחה לפירוש הסולם אות ל"ח) הנה כלפי המלכות נבחן היסוד לקו אמצעי, וע"י מסך דחירק שבו הוא ממעט את ג"ר דחכמה מן המלכות והיא מתרצה להזדווג עם ז"א שהוא ימין, **ומאן גרים דאתתרכת מניה**, וחזרו למצב הא' להמשיך, את ג"ר דשמאל בלי הלבשת באור החסדים **בגין דעברו ישראל על אות שבת ויומין טבין ואות ברית**, זה מבואר לעיל בהקדמה אות כ"ז ואות ל"ב ע"י"ש.

והנה נודע כי בראש השנה שולט מצב הא' של המלכות, וה"ס מה שיצחק שהוא קו שמאל, אמר לעשיו וצודה לי ציד, שנתן לו רשות להמשיך ג"ר דשמאל ולעורר כל הדינים הבאים עמו, בסו"ה ויחרד יצחק חרדה גדולה, ודינים אלו מתחילים להתעורר בר"ה, ולכן ניתנה לנו אז המצוה של תקיעת שופר להעלות מ"ן לעורר זווג על מסך דחירק שבז"א, שה"ס קול השופר הכלול בג' הקוים שהם מים אש רוח, שמאירים יחד כאחד, ע"י זה שנתמעט קו השמאל מג"ר דג"ר, ואז מתעורר הרחמים בעולם שהוא המלכות.

והנה משום גבהה של החכמה שהשמאל אוחז בה, אינו נכנע בשום פנים להתיחד עם קו הימין, רק ע"י ב' כחות העולים מן הקו האמצעי, א' הוא המסך שבקו האמצעי שהוא מסך דבחי' א' שהוא מסך של ז"א, הממעט את קומת החכמה מג"ר לו"ק, ב' הוא הזווג של האור העליון הנעשה על המסך הזה דבחי"א הממשיך קומת אור החסדים, ואז מיד הנשתכחת בעלה ברעוא מהימנא שריא עליה ולא חזרת לתיבה כי אז נמשך אור החכמה דימין, שה"ס שמן מג"ר לו"ק מכח המסך. ומצד ב' נתרבו החסדים, על קו השמאל משני צדדים: מקו הימין, ומצד הזווג של האור העליון על המסך שבקו האמצעי, אז נכנע השמאל, ומתיחד עם החסדים שבקו הימין ושבקו האמצעי. (זהר אמור אות קצ"ז בסולם) אמנם יש לדעת שב' כחות פועלים במסך הזה שבקו האמצעי, כדי להמעיט קומת ג"ר דחכמה שבקו השמאל, הנקראים מנעולא ומפתחא, שמתחלה כדי למעט את קו השמאל מג"ר שלו, פועלים במסך דמנעולא, שהוא מלכות דמדת הדין שבכל מקום שהיא מתגלה פורח משם האור העליון, ומתוך שרוצה להשאיר ו"ק דחכמה, מעלימים את"כ את מסך זה דמנעולא, ופועלים עם המסך דמפתחא שהיא המלכות המשותפת בבינה ונמתקה ברחמי הבינה. (עי' בהקדמת ספר הזהר דף נ"ה בסולם מאמר מנעולא ומפתחא).

וזה אמרו (באות תתל"ד) **מסטרא דיצחק דאיהו ראש השנה**, כי יצחק שה"ס קו שמאל, יושב על כסא דין, ורוצה להגביר שליטתו להמשיך את ג"ר דשמאל, שנקראים **ראש** אל המלכות שנקראת **שנה**. **אתמר ביה ותבא אליו היונה לעת ערב וזה ערב דיצחק**, דהיינו שמתעוררים הדינים בעולם, **ומסטרא דצדיק**, שהוא יסוד, שהוא עיקר הנושא את מסך דחירק דקו האמצעי, **אתמר בה והנה עלה זית טרף בפיה** דהיינו שמעורר את פעולת המנעולא, כלפי קו השמאל, שנקראת **עלה זית** (עיין זהר שלח אות ק"נ) אז **וידע נח כי קלו המים מעל הארץ** כי בפעולת המנעולא שהוא המלכות דמדת הדין, תמיד בעת שהיא מתעוררת מיד מסתלק האור העליון וממעטו מג"ר לו"ק, ואז ע"י הכתישה דיסוד שמיעט את קו השמאל, מתיחדים כל האברים שהם הספירות דז"א, ע"י הפעולה הב' שהוא הזווג של האור העליון הנעשה על מסך דבחי"א הממשיך קומת אור החסדים, ואז מיד **דאשתכחת בעלה ברעוא מהימנא שריא עליה ולא חזרת לתיבה** כי אז נמשך אור החכמה דימין, שה"ס **שמן**

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תקוני הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

תקונא חד ועשרין

תתלט) ועוד שכינתא אתקריאת חג בכל זמנין ר ויומין טבין, חג דתלת רגלין דאתמר בהון מ שלש רגלים תחוג לי בשנה. *) ובגינה נ יראה כל זכורך, לקיימא ס זכור ושמור. זכור לזכר, ושמור לנקבה.

תתמ) כלהו אלין דאזלין אסתכלא ש בשכינתא, צריכין למיהב לה דורונא. הה"ד, ע ולא יראה את פני י"י ריקם. וצריך למחדי בה, הה"ד פ ושמחת בחגך. דאיהי חדוה דקב"ה אתקריאת.

תתמא) ומאן דאזיל למחמי לה צריך לנטרא גרמיה מעציבו, דאיהי: לילי"ת חשוכא עצבון שאול ת טחול דאיהי מום, ועליה אתמר צ כל איש אשר בו מום לא יקרב.

מסורת הזהר

מ) שלש רגלים תחוג לי בשנה (שמות כג) ת"ז תנ"ח.
נ) יראה כל זכורך (שם) לעיל ת"ו אות לז צ"מ.
ס) זכור ושמור (שמות כ) (דברים ה) לעיל במעלות הסולם השמטות דף יד במפתח.
ע) ולא יראה את פני ה' ריקם (דברים טז) לעיל ציון נ'. פ) ושמחת בחגך (שם) תק"ח דף סה טור א'
צ) כל איש אשר בו מום (ויקרא כא) לעיל אות רסא ציון ל'.

חלופי גרסאות

ר נ"א וימין (מנטובה). ש נ"א בסוגריים לאתכללא (דפו"י). ת נ"א בסגריים טחול (מנטובה).

מעלות הסולם

זית אל המלכות, **בהתוא זמנא ויפתח** וכו' **ונפקו כלהו ואזלו לגבי יונה ובעלה**, לקבל את אור החכמה העליונה מזווג זו"ן פב"פ. **ואתמר לגבי נח ויפתח נח לשון מפתחא** שהיא פעולה הב' הנ"ל, **ודא ישראל דפתחין בתיובתא בכניה** ה"ס פעולה הא' שה"ס מיעוט הג"ר כי כל מיעוט של ג"ר דשמאל נקרא **בכיה. ומיד ותחמול עליו**, היינו הפעולה הב' שה"ס הזווג של האור העליון בקומת **אור חסדים**.

תתלט) ועוד שכינתא אתקריאת וכו': **ועוד**, **השכינה** שהיא המלכות נקראת חג, בכל **הזמנים וימים טובים**, חג של שלש רגלים שה"ס ג' הקוים, שמלכות נבנית מהם, שנאמר **בהם שלש רגלים תחוג לי בשנה**, שהיא מלכות שנקראת שנה. **ובשבילה**, כתוב **יראה כל זכורך**, כי בה מקום גלוי החכמה הנקראת ראייה, **לקיים** מה שנאמר **זכור ושמור**, דהיינו להמשיך אור החכמה ואור החסדים, **זכור** המאיר באור חסדים, **לזכר**, שהארתו מתפשטת ממעלה למטה, כטבע הזכר שפניו למטה. **ושמור לנקבה**, שבה הארת חכמה, וצריכה לשמירה מפני החצונים שלא ימשיכוה ממעלה למטה, ומאירה רק ממטה למעלה, כטבע הנקבה שפניה למעלה.

תתמ) כלהו אלין דאזלין וכו': **כל אלו שהולכים לראות את השכינה**, הם **צריכים לתת לה מתנה**. (חגיגה ב'. עי"ש ברש"י ד"ה יראה יראה) **זהו שכתוב, ולא יראה את פני ה' ריקם, וצריך לשמוח בה**, היינו במלכות, **זהו שכתוב ושמחת בחגך**, והשכינה נקראת חג, **והיא נקראת השמחה של הקב"ה**, שהוא ז"א.

תתמא) ומאן דאזיל למחמי וכו': **ומי שהולך לראותה** דהיינו שעולה לרגל, **צריך לשמר עצמו מעצבות, שהיא** שליטת: **לילית, חושך**

(דפו"י דף נ"ח ע"ב *) דף נ"ט ע"א)

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תקוני הזהר עם פירוש מעלות הסולם מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

תתמב) ק) **איש כמתנת ידו: דא שכינתא עלאה, דעלה אתמר** ר) **מתן בסתר יכפה אף. בגין דאיהי סתימא, עולם הבא קרינן לה.** א **ועלה אתמר ישמח משה במתנת חלקו, בגין דמתת אלקים היא.**

תתמג) ש) **כברכת י"י אלקיך אשר נתן לך: דא שכינתא תתאה. חד מסטרא דימינא, ברכה. וחד מסטרא דשמאלא, מתנה.**

תתמד) ועוד שכינתא איהי חשבון, ב **תקופות ומזלות ומולדות ועבורין. ארבע תקופן דאתקריאו ארבע תקופות. ולכל תקופה תלת ירחין. ובהון תרי עשר מזלות. ואינון לקבל** ג **תרי עשר שבטין דישראל.**

תתמה) וכלא אתקשר בהאי שמא אדני, איהי שכינתא תתאה, תקיפא, בד' תקופין דאינון מסטרא דשמאלא חזק תקיף. ואינון אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד.

מסורת הזהר

ק) **איש כמתנת ידו** (דברים טז) זהר תרומה דף יג צ"ב. ר) **מתן בסתר יכפה אף** (משלי כא). ש) **כברכת ה' א'** (דברים טז) לעיל אות ר'.

חלופי גרסאות

א ה"ג במנטובה ובכל הדפוסים מוסיף **מתנה.**
ב נ"א **תקופין ומזלין ומולדין ועבורין** (מנטובה).
ג נ"א **תרין** (מנטובה וילנא).

מעלות הסולם

חושך, עצבות שאול, ויש גורסין **טחול,** (עיין רע"מ פרשת פנחס אות ר"ע) **שהוא מום, ועליו נאמר כל איש אשר בו מום לא יקרב.**

תתמב) איש כמתנת ידו וכו': **איש כמתנת ידו, זה השכינה העליונה** שהיא בינה, המאירה בחכמה דשמאל, **שעליה נאמר מתן בסתר יכפה אף.** שמאירה רק ממטה למעלה, **ומשום שהיא סתומה,** דהיינו שהיא מלובשת בחסדים, וג"ר שלה אינם מגולים, **קוראים אותה עולם הבא.** כי המלכות שאורותיה מגולים נקראת עולם הזה. **ועליה נאמר ישמח משה במתנת חלקו, משום שהיא מתת אלקים היא,** כי החכמה המאירה ע"י הבינה היא בסוד ל"ב נתיבות החכמה שה"ס ל"ב אלקים הנאמר במעשה בראשית. ולכן נקראת מתת אלקים.

תתמג) כברכת ה' אלקיך וגו': **כברכת ה' אלקיך אשר נתן לך: זה השכינה התחתונה** שהיא מלכות הנקראת ברכה בעת שמקבלת מחכמה דימין, שהיא אורות דחסדים החשובים יותר מחכמה. **אחת מצד הימין** שהם אורות דאו"א עלאין שהם אורות דחסדים עם הארת ג"ר המאירים ממעלה למטה כטבע הימין ונקראים **ברכה. ואחת מצד השמאל** שהם אורות דישסו"ת המאירים בהארת חכמה דשמאל רק ממטה למעלה. ונקראים **מתנה.**

תתמד) ועוד שכינתא איהי וכו': **ועוד השכינה** שהיא מלכות, **היא חשבון,** היינו שבה הארת המוחין דחכמה הנקראים חשבון של **תקופות, ומזלות ומולדות ועבורים, ארבע תקופות** החמה, **שנקראים ארבע תקופות** השנה, שהם חו"ג נו"ה, **ולכל תקופה שלשה חדשים,** שהם ג' קוים, **ובהם** מאירים **שנים עשר מזלות,** ששה לששת חדשי הקיץ, וששה לששת חדשי החורף. **והם נגד י"ב שבטי ישראל.**

תתמה) וכלא אתקשר בהאי וכו': **והכל מתקשר בשם הזה** היינו **אדנ"י,** שבמלואו יש

(רפו"י דף נ"ט ע"א)

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תיקוני הזהר עם תרגום מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

יג) קֵם סָבָא חַד פָּתַח וְאָמַר, יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר, יְהִי אוֹר דָּא יְמִינָא, וַיְהִי אוֹר דָּא שְׁמָאלָא, דְּכָכָל אֲתַר וַיְהִי אִיהוּ לָשׁוֹן צַעַר, וּבְגִין דָּא וַיְהִי הַיּוֹם דְּדָא אִיהוּ רֹאשׁ הַשָּׁנָה דְּאִיהוּ שְׁמָאלָא, דְּאִיהוּ דָּן דִּינָא דְּכָל עָלְמָא, וּבְגִינָהּ אִתְּמַר (כט) וַיְהִי אוֹר, וַיַּרְא אלהי"ם אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב, דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא דְּאִיהוּ טוֹב, (ל) וַיַּבְדֵּל אלהי"ם בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ, בֵּין הָאוֹר דָּא אַהֲרֹן כַּהֲנָא, וּבֵין הַחֹשֶׁךְ דָּא קָרַח, אָמַר מֹשֶׁה לִי אִתְחֲזֵי לְאַפְרָשָׁא מַחֲלָקֻת, דַּאֲנָא אִיהוּ דְּיוֹקְנָא דְּטוּב דִּלְעֵילָּא, חָזָא דְּאִתְדַּבַּק קָרַח בַּחֲשׁוֹכָא דְּסִטְרָא אָחֳרָא, וְאַכְחִישׁ עוֹבָדָא דִּבְרֵאשִׁית, דְּלָא בָּעָא לְאִתְדַּבְּקָא בִּשְׁמָאלָא דְּאִיהוּ לֵוִי, אָמַר (לא) הִבָּדְלוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת.

יד) וְרָזָא דְּמִלָּה (לב) וַיַּבְדֵּל אלהי"ם בַּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ, (לג) וַיִּקְרָא אלהי"ם לָאוֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה, שׁוֹקָא דִּימִינָא דְּהוּא אוֹר, דְּאִתְּמַר וַיַּבְדֵּל אלהי"ם בֵּין הָאוֹר אֵיהוּ שׁוֹקָא יְמִינָא כַּהֲנָא, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (לד) נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח, וּכְמָה דְּנֶצַח אִתְקַשַּׁר בַּיְמִינָא, הָכִי הוֹד אִתְקַשַּׁר בִּשְׂמָאלָא, וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹּקֶר יוֹם אֶחָד, עֶרֶב דָּא עֶרֶב דְּיִצְחָק, בֹּקֶר דָּא בֹּקֶר דְּאַבְרָהָם, יוֹם אֶחָד עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא וְצַדִּיק דְּחַשְׁבִינָן חַד, וְלֵית יוֹם בְּלָא לַיְלָה דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא.

טו) אִדְהָכִי הָא קָלָא סָלִיק וּמִתְפּוֹצֵץ בְּרוּמֵי רְקִיעִין, וַהֲוָה אָמַר, מַשְׁרְיָין קַדִּישָׁאן דְּמִתִּיבְתָּא דִּרְקִיעָא דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא, אִזְדָּרְזוּ וְאִתְקָנוּ לְקַדְמוּת מַטְרוֹנִיתָא, דְּקָא אַתְיָא לְמֵיעָאל קֳדָם מַלְכָּא, בְּכַמָּה קִשׁוּטִין דְּפִקּוּדִין דַּעֲשָׂה, קוּמוּ מַשְׁרְיָין לְקַדְמוּתָהּ,

מסורת הזהר

(כט) בראשית א, ג. (ל) שם. (לא) במדבר טז, כא. (לב) בראשית א, ד. (לג) שם ה. (לד) תהלים טז, א.

תרגום

התפשטה) בזה האור ונעשתה אויר, מכאן נמשכו כל ההויות.

יג) **קם סבא חד** וכו. קם זקן אחד פתח ואמר יהי אור ויהי אור. יהי אור זה ימין. ויהי אור זה שמאל. שבכל מקום ויהי הוא לשון צער. ומפני זה ויהי היום שזה הוא ראש השנה שהוא שמאל שהוא דן דין של כל העולם, ובגללה נאמר ויהי אור. וירא אלהים את האור כי טוב, זה עמוד האמצעי שהוא טוב. ויבדל אלהים בין האור ובין החשך. בין האור זה אהרן הכהן, ובין החשך זה קרח. אמר משה לי ראוי להבדיל מחלקת שאני הוא דיוקן של הטוב שלמעלה. ראה שדבק קרח בחשך של סטרא אחרא (הצד האחר) ומכחיש מעשה בראשית, שלא רצה להדבק בשמאל שהוא לוי, אמר הבדלו מתוך העדה הזאת.

(דפו"י דף ע"ד ע"א)

יד) **ורזא דמלה** וכו. וסוד הדבר, ויבדל אלהים בין האור ובין החשך, ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה. שוק הימין שהוא אור, שנאמר ויבדל אלהים בין האור, הוא שוק הימין כהן, שנאמר בו נעימות בימינך נצח. וכמו שנצח מתקשר בימין, כך הוד מתקשר בשמאל. ויהי ערב ויהי בקר יום אחד. ערב זה ערב של יצחק. בקר זה בקר של אברהם. יום אחד עמוד האמצעי וצדיק שמחשיבים אנו אחד. ואין יום בלי לילה שהיא השכינה.

טו) **אדהכי הא קלא** וכו. בינתים הרי קול עולה ומתפוצץ ברומי רקיעים, והיה אומר, מחנות קדושים של ישיבת הרקיע שלמעלה ומטה, הזדרזו והתכוננו לקראת המלכה, אשר באה להכנס לפני המלך בכמה קישוטים של מצות עשה. קומו מחנות לפניה. בינתים הרי קול שני היה מתעורר

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תיקוני הזהר עם תרגום מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

אַדְהָכִי הָא קָלָא תְנִינָא הֲוָה מִתְעָרָא לְגַבֵּי מָארֵי מַפְתְּחָן, הָא שְׁכִינְתָּא קָא אַתְיָא לְמֵיעָאל לְהֵיכָלָא דִילָהּ, אדנ"י שְׂפָתַי תִּפְתָּח.

טז) בְּהַהוּא זִמְנָא מַטְרוֹנִיתָא עִלָּאָה קָא נָחֲתַת לְגַבָּהּ, לְקַבְּלָא לָהּ בְּפִקּוּדָא קַדְמָאָה, בְּכַמָּה קָלִין וְשׁוֹפָרוֹת, וְסָלְקִין תַּרְוַיְיהוּ לְגַבֵּי מַלְכָּא, וְכֻלְּהוּ הֲווּ שָׁאֲלִין לה) מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר, מ"י דְּאִיהִי אִימָּא עִלָּאָה, בְּזֹא"ת עוֹלָה, וְכַד סְלִיקַת לְעֵילָּא אִתְעֲבִידַת כִּסֵּא לְמַלְכָּא עִלָּאָה, וּבָהּ פָּתַח אָנֹכִ"י, דְּהָכִי סְלִיק לְחִשְׁבַּן כִּסֵּ"א, וְכַד אִתְחַבְּרוּ תַּרְוַיְיהוּ אִתְמַר בְּהוּ לו) אָנֹכִי יהו"ה אלהי"ך אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם.

יז) אֲשֶׁר אִיהוּ רָמִיז בְּמִלַּת בְּרֵאשִׁית, אֲשֶׁר דָּא אִימָּא, דְּאִיהִי אֲשֶׁר אֶהְיֶ"ה, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, אֲשֶׁר קִדֵּשׁ יְדִיד מִבֶּטֶן, דְּאִיהִי בֶּטֶן דְּאִתְמַר בֵּיהּ לז) מִבֶּטֶן מִי יָצָא הַקֶּרַח, לח) הַקֶּרַח הַנּוֹרָא, מַאי נוֹרָא דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעֵיתָא, מַאי קִדֵּשׁ יְדִיד מִבֶּטֶן, בֶּטֶן דְּאִתְמַר בֵּיהּ דָּא צַדִּיק, אֲשֶׁר דְּאִיהִי אִימָּא עִלָּאָה, קִדְּשָׁנוּ בְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצָעֵיתָא, וְצִוָּנוּ בְּצַדִּיק, עַל כָּל פִּקּוּדָא וּפִקּוּדָא, בְּגִין דְּחַד אִיהוּ מְצַוֶּה וְחַד עוֹשֶׂה, חַד מְצַוֶּה עַל הַמְצָוָה דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, לט) מִצְוַת יהו"ה בָּרָה מְאִירַת עֵינָיִם, וְחַד עוֹשֶׂה עֲשִׂיָּיתָהּ דְּאִיהוּ מַעֲשֶׂה דְּפִקּוּדָא, דְּהָכִי אוּקְמוּהוּ מָארֵי מַתְנִיתִין גָּדוֹל הַמְצַוֶּה וְעוֹשֶׂה מִמִּי שֶׁאֵינוֹ מְצַוֶּה וְעוֹשֶׂה

יח) וְעוֹד מְצַוֶּה דָּא עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעֵיתָא, דְּאִיהוּ מְצַוֶּה מִסִּטְרָא דְּאַבָּא דְּאִיהוּ רא"ש, וּמִסִּטְרָא דְּאִימָּא דְּאִיהִי אֲשֶׁ"ר, וְהָכִי צַדִּיק מָצוָּה וְעוֹשֶׂה מִתַּרְוַיְיהוּ, וּבְגִין

מסורת הזהר

לה) שה"ש ה, ה. לו) שמות כ, ב. לז) איוב לט, כט. לח) יחזקאל א, כד. לט) תהלים יט, ט.

תרגום

לגבי בעלי מפתחות. הרי השכינה באה להכנס להיכל שלה, אדנ"י שפתי תפתח.

טז) **בההוא זמנא מטרוניתא וכו'**. באותו זמן המלכה העליונה היא יורדת אצלה, לקבל אותה במצוה הראשונה, בכמה קולות ושופרות. ועולות שתיהן אצל המלך. וכולם היו שואלים מי זאת עולה מן המדבר. מ"י שהיא אימא עליונה, בזא"ת עולה. וכאשר עלתה למעלה נעשית כסא למלך העליון. ובה פתח אנכ"י, שכך עולה לחשבון כס"א. וכאשר התחברו שניהם נאמר בהם אנכי יי' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים.

יז) **אשר איהו רמיז וכו'**. אשר הוא רמוז במלת בראשית. אשר זו אימא, שהיא אשר אהי"ה. אשר קדשנו במצותיו. אשר קדש ידיד מבטן, שהיא בטן שנאמר בו מבטן מי יצא הקרח, הקרח הנורא. מה זה נורא, זה עמוד האמצעי. מה זה קדש ידיד מבטן. בטן שנאמר בו זה צדיק. אשר שהיא אימא עליונה. קדשנו בעמוד האמצעי. וצונו בצדיק, על כל מצוה ומצוה. מפני שאחד הוא מצווה ואחד עושה. אחד מצווה על המצוה שהיא השכינה מצות יי' ברה מאירת עינים. ואחד עושה עשיתה שהוא מעשה המצוה. שכך העמידוהו בעלי המשנה גדול המצווה ועושה ממי שאינו מצווה ועושה.

יח) **ועוד מצווה וכו'**. ועוד מצווה זו עמוד האמצעי, שהוא מצווה מצד האבא שהוא רא"ש. ומצד האימא שהיא אש"ר. וכך צדיק מצווה ועושה משניהם, ומפני זה נאמר על שניהם אשר קדשנו. אמא קדשנו, ואבא צונו. על מי, על שכינה תחתונה, שהיא פטר כל רחם, פתיחת

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תיקוני הזהר עם תרגום מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

תִּקּוּנָא חַד וְאַרְבָּעִין

א) בְּרֵאשִׁית תַּמָּן תִּשְׁרֵ״י, וְדָא דְּרוֹעָא תִּנְיָינָא יוֹם תִּנְיָינָא, לד) יֶשׁ״ת חֹשֶׁךְ סִתְרוֹ. * אִשְׁתָּאַר ר׳ אִיהִי רֵא״שׁ הַשָּׁנָה וְתַמָּן הַבְדָּלָה בֵּין טוֹב לְרָע, וּבְרֵאשׁ הַשָּׁנָה מַלְכָּא אִיהוּ דִּין, וְכָל סְפִירָן אִתְקְרִיאוּ דִּינִין וּמִשְׁפָּטִין מִסְטְרִיָה, וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם קָיְימִין עֲלֵיהּ מִימִינֵיהּ וּמִשְּׂמָאלֵיהּ, אִלֵּין מַיְמִינִין לְכַף זְכוּת, וְאִלֵּין מַשְׂמְאִילִין לְכַף חוֹבָה, וְכַד יִשְׂרָאֵל יִתְעָרוּן בְּשׁוֹפָרוֹת, וְסָלְקִין תַּמָּן לְשָׁכִינְתָּא דְּאִיהִי תְּרוּעַת מֶלֶךְ בַּעֲשָׂרָה שׁוֹפָרוֹת, בְּגִין דְּאִיהִי לָא סָלְקָא פָּחוּת מֵעֲשָׂרָה, בְּהַהוּא זִמְנָא לה)וְיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמַיִם, אַפְרִישׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּין אִלֵּין דְּמַיְמִינִים לְכַף זְכוּת, וּבֵין אִלֵּין דְּמַשְׂמְאִילִים לְכַף חוֹבָה, וְאִתְּמַר לה) הִבְדִּילוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת וַאֲכַלֶּה אוֹתָם כְּרָגַע.

ב) וְעַל הַאי תִּשְׁרֵי אִתְּמַר בְּתִשְׁרֵי נִבְרָא הָעוֹלָם, וְתַמָּן שַׁבָּת תִּנְיָינָא מֵאִלֵּין שֶׁבַע שַׁבָּתוֹת, וַחֲמִשָּׁה רְקִיעִין, וּשְׁתִיתָאָה שָׁמַיִם, אִינּוּן לָקֳבֵל שִׁית יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית, וּבְכֻלְּהוּ אָמַר טוֹב, בַּר מִיּוֹמָא תִּנְיָינָא, בְּגִין דְּלֵית בְּתִשְׁרֵי א׳ לְאַשְׁלָמָא בְּרֵאשִׁית, בְּגִין דְּאִסְתַּלַּק בְּחוֹבָה דְּאָדָם, וּבְגִין דָּא צָפוֹן אִיהוּ פָּגִים, וּבְגִין דָּא לו) מְצָפוֹן תִּפָּתַח הָרָעָה, עַד דְּאִשְׁתַּלִּים, וּכְמָה דְּאַבְרָהָם דְּאִיהוּ יְמִינָא יוֹמָא קַדְמָאָה בֵּיהּ כְּלִילָן וְתַלְיָין מָאתָן וְאַרְבְּעִין וְתַמְנְיָא פְּקוּדִין דַּעֲשֵׂה, הָכִי נָמֵי מִיצְחָק דְּאִיהוּ כְּגַוְונָא דְּיוֹמָא תִּנְיָינָא תַּלְיָין בֵּיהּ שְׁס״ה מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, יוֹמָא תְּלִיתָאָה בֵּיהּ כְּלִיל כֻּלָּא, מַנְיֵה תַּלְיָין פְּקוּדִין דַּעֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, כְּעִנְבִין בְּאַתְכְּלָא.

מסורת הזהר

לד) תהלים יח, יב. לה) בראשית א, ו. לו) במדבר יז, סב. לז) ירמיה א, יד.

תרגום

תקון אחד וארבעים

א) **בראשית תמן תשרי וכו׳**. בראשית שם תשר״י, וזה זרוע שניה, יום שני. יש״ת חשך סתרו, נשארה ר׳ היא רא״ש השנה, ושם הבדלה בין טוב לרע. ובראש השנה המלך הוא דין. וכל ספירות נקראות דינים ומשפטים מצדו. וכל צבא השמים עומדים עליו מימינו ומשמאלו. אלו מימינים לכף זכות, ואלו משמאילים לכף חובה. וכאשר ישראל יתעוררו בשופרות, ומעלים שם את השכינה שהיא תרועת מלך, בעשרה שופרות. מפני שהיא לא עולה פחות מעשרה. באותו זמן ויהי מבדיל בין מים למים. מבדיל הקדוש ברוך הוא בין אלו שמימינים לכף זכות, ובין אלו שמשמאילים לכף חובה. ונאמר הבדלו מתוך העדה הזאת ואכלה אותם כרגע.

(דפר״י דף פ״א ע״ב)

ב) **ועל האי תשרי וכו׳**. ועל זה תשרי נאמר בתשרי נברא העולם. ושם שבת שניה מאלו שבע שבתות (נ״א ושם בת שש בת מאלו שש) וחמשה רקיעים, ושישי שמים. הם כנגד ששת ימי בראשית, ובכולם אמר טוב, חוץ מיום שני, מפני שאין בתשרי א׳ להשלים בראשי״ת. מפני שהסתלק בחטא האדם. ומפני זה צפון הוא פגום. ומפני זה מצפון תפתח הרעה, עד שנשלם. וכמו שאברהם שהוא ימין יום ראשון, בו כלולות ותלויות מאתים וארבעים ושמונה מצות עשה. כך גם מיצחק שהוא כמו יום שני תלויות בו שס״ה מצות לא תעשה. יום שלישי בו כלול הכל, ממנו תלויות מצות עשה ולא תעשה, כענבים באשכול.

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תיקוני הזהר עם תרגום מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

תִּקּוּנָא אַרְבְּעִין וּתְרֵין

א) בְּרֵאשִׁית תַּמָּן אִישׁ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (לח) וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם, וְדָא יוֹמָא תְּלִיתָאָה, דְּהָא תְּלַת אוּמָנִין הֲווֹ עַד הָכָא, יוֹמָא קַדְמָאָה וְיוֹמָא תִּנְיָינָא וְיוֹמָא תְּלִיתָאָה, כָּל חַד אַפִּיק אוּמָנוּתֵיהּ, יוֹמָא קַדְמָאָה אָמַר לֵיהּ הַהוּא אָמוֹן מוּפְלָא וּמְכוּסֶה דְּאִיהוּ אַיִ"ן, כְּלִיל תְּלַת סְפִירָן א' כֶּתֶר י' חָכְמָה ן' בִּינָה, וְה' אַתְוָון מנצפ"ך מֵעָלְמָא דְּאָתֵי אִינּוּן לְקַבֵּל ה' עִלָּאָה.

ב) אָמַר לְכָל אֶחָד מִתְּלַת יוֹמִין דְּאַפִּיק אוּמָנוּתֵיהּ, אָמַר לְיוֹמָא קַדְמָאָה יְהִי אוֹר מִיָּד אַפִּיק אוּמָנוּתֵיהּ וְעָבִיד לֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (לט) וַיְהִי אוֹר, וְהָא אוּקְמוּהוּ דְּלֵית הַוָיָה אֶלָּא עַל יְדֵי עֲשִׂיָּה, א' מִן אַי"ן דַּהֲוָה פָּרַח בְּאֲוִיר אַפִּיק אוֹר, י' אַפִּיק רָקִיעַ, ן' מִן אַיִן אַפִּיק יַבָּשָׁה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב וַיֹּאמֶר אלהי"ם יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה, (מ) וַיֹּאמֶר אלהי"ם יִקָּווּ הַמַּיִם, הָכָא כַּמָּה פְּקוּדִין, פְּקוּדָא דְּיִחוּדָא וּפְקוּדָא דְּפְרִיָה וְרִבְיָה, פְּקוּדָא דְּיִחוּדָא דְּאִיהוּ יִקָּווּ הַמַּיִם, מִתְכַּנְּשִׁין יְחוּדָא דְּכָל סְפִירָא וּסְפִירָא לַאֲתַר חַד דְּאִיהוּ כְּנִישׁוּ דְּכֹלָּא, אֶל מָקוֹם אֶחָד, דְּאִיהוּ מְקוֹמָהּ יִשְׂרָאֵל יהו"ה.

ג) יוֹמָא תְּלִיתָאָה (מא) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה אֶחָד, וְאִיהוּ יהו"ה מָקוֹם אִתְקְרֵי, וְהָא אוּקְמוּהָ מָארֵי מַתְנִיתִין, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְקְרֵי מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם וְאֵין הָעוֹלָם מְקוֹמוֹ, כְּגַוְונָא דָּא י' עֶשֶׂר זְמַנִּין אִיהוּ ק' מִן מָקוֹם, ה"ה חָמֵשׁ זְמַנִּין כָּל חַד וְחַד סָלְקָן כ"ה כ"ה, כְּחוּשְׁבַּן אַתְוָון דְּיִחוּדָא תְּרֵין זְמַנִּין דְּמַיְחַדִּין

מסורת הזהר

(לח) בראשית כה, כז. (לט) בראשית א, ג. (מ) שם. (מא) דברים ו, ד.

תרגום

תקון ארבעים ושנים

א) **בראשית תמן איש וכו'**. בראשית, שם איש, שנאמר בו ויעקב איש תם. וזה יום שלישי. שהרי שלשה אומנים היו עד כאן. יום ראשון ויום שני ויום שלישי. כל אחד הוציא אומנותו. יום ראשון אמר לו אותו אמון מופלא ומכוסה שהוא אי"ן, כולל שלש ספירות. א' כתר, י' חכמה, ן' בינה. וה' אותיות מנצפ"ך מהעולם הבא הן כנגד ה' עליונה.

ב) **אמר לכל אחד מתלת וכו'**. אמר לכל אחד משלשה ימים שיוציא אומנותו. אמר ליום ראשון יהי אור. מיד הוציא אומנותו ועשה אותו. זה הוא שכתוב ויהי אור. והרי העמידוהו שאין הויה אלא על ידי עשיה. א' מן אי"ן שהיתה פורחת באויר הוציאה אור. י' הוציאה רקיע. ן' מן אין הוציאה יבשה, זה הוא שכתוב ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה. ויאמר אלהים יקוו המים, כאן כמה מצוות. מצות היחוד ומצות פריה ורביה. מצות היחוד שהוא יקוו המים. נאספים יחוד כל ספירה וספירה למקום אחד שהוא אסיפת הכל. אל מקום אחד, שהוא מקוה ישראל יי'.

ג) **יומא תליתאה וכו'**. יום שלישי שמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד. והוא יהו"ה מקום נקרא והרי העמידוהו בעלי המשנה, שהקדוש ברוך הוא נקרא מקומו של עולם ואין העולם מקומו. כמו זה, י' עשר פעמים הוא ק' מן מקום. ה"ה, חמש פעמים כל אחת ואחת, עולות כ"ה כ"ה,

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תיקוני הזהר עם תרגום מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

דִּימִינָא, וּשְׁבָרִים מִסִּטְרָא דְשְׂמָאלָא, שַׁלְשֶׁלֶ"ת דְּאִיהִי תְּרוּעָה מִסִּטְרָא דְּתַרְוַיְיהוּ.

ט) בְּרֵאשִׁית בָּרָ"א שִׁי"ת בָּרָא אלהי"ם, הַאי אלהי"ם אִיהִי אִימָא עִלָּאָה, דְּרְכִיבַת וְסָלִיקַת בִּתְרוּעָה דְּאִיהִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה הֲדָא הוּא דִּכְתִיב [צה]עָלָה אלהי"ם בִּתְרוּעָה, דְּאִתְמַר בֵּיהּ [צו]לֹא הִבִּיט אָוֶן בְּיַעֲקֹב וְלֹא רָאָה עָמָל בְּיִשְׂרָאֵל יהו"ה אֱלֹהָי"ו עִמּוֹ וּתְרוּעַת מֶלֶךְ בּוֹ, הָרֵי לָךְ דִּתְרוּעָה אִיהִי בְּיַעֲקֹב, וְאִתְמַר בֵּיהּ עָלָה אלהי"ם בִּתְרוּעָה, יהו"ה בְּקוֹל שׁוֹפָר סָלִיק. [צז]תִּקְעוּ בַּחֹדֶשׁ שׁוֹפָר דָּא תַּקִּיעָה, וְדָא יְרֵחָא דְּסִיהֲרָא אִתְכַּסְיָיא, מַלְכִיּוֹת מִסִּטְרָא דְמַלְכוּת דְּאִיהוּ [צח]זֶה שֶׁמִּי, דְּתַמָּן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתְּמוֹדָע לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, וּבָה אִיהוּ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ הַמֶּלֶךְ הַמְשָׁפָט מִסִּטְרָא דְשְׂמָאלָא, מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ אלהי"ם, וְדָא לְבָּא לִשְׂמָאלָא מַלְכוּת, זִכְרוֹנוֹת זָכוֹר לַזָּכָר וְדָא מוֹחָא לִימִינָא וְתַמָּן זִכְרוֹנוֹת, שׁוֹפָרוֹת דָּא קָנָה דְּאִיהוּ שׁוֹפָר, וּמִתַּמָּן נָפִיק קוֹל הַשּׁוֹפָר דְּאִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וְאִיהוּ יהו"ה, בְּמוֹחָא בְּלִבָּא בְּגוּפָא.

י) וְאוּקְמוּהוּ מָארֵי מִתְנִיתִין, דִּלְית פּוֹחֲתִין בֵּיהּ מֵעֲשָׂרָה מַלְכִיּוֹת וּמֵעֲשָׂרָה זִכְרוֹנוֹת וּמֵעֲשָׂרָה שׁוֹפָרוֹת, דָּא יו"ד ה"א וא"ו ה"א, מַלְכִיּוֹת וְתִמְלוֹךְ אַתָּה הוּא יהו"ה אלהינ"ו, זִכְרוֹנוֹת אַתָּה זוֹכֵר זָכְרֵנוּ לְחַיִּים, שׁוֹפָרוֹת תְּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל.

יא) וְעוֹד תִּקְעוּ בַּחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ, מַאי בַּכֶּסֶה דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה, וּבָהּ כְּתִיבִנוּ לְחַיִּים, דְּאִיהִי כְּתִיבָה מִסִּטְרָא דִימִינָא וּמִסִּטְרָא דְשְׂמָאלָא, וּבְגִין דְּאִתְאַחַד בֵּיהּ אַדְכִּיר תְּרֵין זִמְנִין כְּתִיבָה, בְּכֶסֶה בְּהַהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ בַּמְכוּסֶה מִמֶּךָּ אַל תַּחְקֹר, כְּתִבֵנוּ לְחַיִּים אִיהוּ בַּקָּרָא דָּא [צט]וְהַלְחוֹת מַעֲשֵׂה אלהי"ם הֵמָּה וְהַמִּכְתָּב מִכְתַּב אלהי"ם הוּא חָרוּת עַל הַלֻּחֹת, מַאי חָרוּת דָּא ה', דְּאִתְמַר בָּהּ [ק]וּקְרָאתֶם

צה) תהלים מז, ו. צו) במדבר כג, כא. צז) תהלים פא, ד. צח) שמות ג, טו. צט) שמות לב, טז. ק) ויקרא כה, י.

תרגום

שניהם יהו"ה שמו. והוא קול השופר מצד האימא העליונה שהיא שופר. תקיעה היא מצד הימין. ושברים מצד השמאל. שלשל"ת שהיא תרועה מצד שניהם.

ט) **בראשית בר"א שי"ת וכו'**. ברא אלהים. זה אלהים הוא אימא עליונה, שרוכבת ועולה בתרועה, שהיא ראש השנה, זה הוא שכתוב עלה אלהים בתרועה, שנאמר בו לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל יי' אלהיו עמו ותרועת מלך בו. הרי לך שתרועה היא ביעקב. ונאמר בו עלה אלהים בתרועה יי' בקול שופר, עלה. תקעו בחדש שופר זו תקיעה, וזה החודש שהירח מתכסה. מלכויות מצד המלכות שהוא זה שמי, ששם הקדוש ברוך הוא ניכר למלך על כל הארץ. ובה הוא המלך הקדוש המלך המשפט מצד השמאל, מלך (על) כל הארץ אלהים, וזה הלב לשמאל מלכות. זכרונות זכור לזכר, וזה המוח לימין ושם זכרונות. שופרות זה קנה שהוא שופר, ומשם יוצא קול השופר שהוא עמוד האמצעי, והוא יהו"ה, במוח בלב בגוף.

י) **ואוקמוהו מארי וכו'**. והעמידוהו בעלי המשנה, שאין פוחתים בו מעשרה מלכיות ומעשרה זכרונות ומעשרה שופרות, זה יו"ד ה"א וא"ו ה"א (נ"א יו"ד ק"י וא"ו ק"י). מלכיות ותמלוך אתה הוא יי' אלהינו, זכרונות אתה זוכר, זכרנו לחיים, שופרות תקע בשופר גדול.

יא) **ועוד תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו וכו'**. מהו בכסה, זו שכינה תחתונה, ובה כתבנו

(דפו"י דף פ"ח ע"ב)

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תיקוני הזהר עם תרגום מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

דְּרוֹר בָּאָרֶץ, דְּרוֹר אִיהִי חֵרוּת, וְ"הַלֻּחוֹ"ת אִינוּן וְ"ה בָּרָא וּבְרַתָּא, וְאִינוּן מַעֲשֵׂה אלהי"ם דְּאִיהִי אִימָא עִלָּאָה, מַעֲשֶׂה אִיהוּ בְּתַרְיִן יְדִין דְּתַמָּן עֲשִׂיָּה, וּמִכְתַּב אלהי"ם בִּתְרֵין יַדַּיִן * דְּתַמָּן כְּתִיבָה, וְאִיהִי חָרוּת עַל הַלֻּחֹת, יָד כּוֹתֶבֶת וְיָד חוֹתֶמֶת, וְאִיהִי חַד יָד הַגְּדוֹלָה דְּאִתְמַר בָּהּ א)וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה, וְתַנְיָינָא יָד הַחֲזָקָה הָדָא הוּא דִּכְתִיב ב)וּבְיָד חֲזָקָה וכו', וְרָזָא דְמִלָּה יהו"ה אלהינ"ו יהו"ה יָ"ד הַגְּדוֹלָה. כוז"ו במוכס"ז כוז"ו יָ"ד הַחֲזָקָה, וְאִינוּן, יָד עִלָּאָה מִסְטָרָא דִימִינָא, יָד תַּתָּאָה מִסְטָרָא דִשְׂמָאלָא, וְכֻלָּא כ"ח פְּרָקִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן ג)וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כֹּחַ אדנ"י, וְדָא ד)כֹּחַ מַעֲשָׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ, כֹּחַ מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית.

יב) וְעוֹד אִית יָ"ד דְּאִתְקְרֵי יָד רָמָה, וְדָא יהו"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וְאִית יָד תִּנְיָינָא לְקַבָּלָה וְדָא אהי"ה אל"ף ה"א יו"ד ה"א, וְדָא כ"ח, בְּזִמְנָא דְּחָאבוּ יִשְׂרָאֵל אִסְתַּלַּק הַאי כֹּחַ מִנַּיְיהוּ וְאִתְמַר בָּהוֹן ה)וַיֵּלְכוּ בְלֹא כֹחַ לִפְנֵי רוֹדֵף.

יג) וּבְמַלְאָכִים כתב"יאל מְמַנָּא עַל הַכְּתִיבָה, חתמי"אל עַל הַחֲתִימָה, כתבי"אל כְּתָ"ב אֵל"י, אֵל"י אִיהוּ אֵ"ם בְּחוּשְׁבָּן, ו)זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ, כְּתָב כ' כֶּתֶר ת' תּוֹרָה ב' בְּרָכָה, וְכֻלָּא אִימָא עִלָּאָה, אִיהִי כֶּתֶר בְּרֹאשׁ כָּל צַדִּיק, וְאִיהִי ז)תּוֹרַת יהו"ה תְּמִימָה, וְאִיהִי ח)בִּרְכַּת יהו"ה הִיא תַּעֲשִׁיר, חתמי"אל מִסְטָרָא דְּחָכְמָה, וְתַרְוַיְיהוּ חַיִּים, חָכְמָה דִכְתִיב ט)הַחָכְמָה תְּחַיֶּה בְעָלֶיהָ, אִימָא עִלָּאָה י)עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ, וְתַרְוַיְיהוּ לִימִינָא וּשְׂמָאלָא.

מסורת הזהר

א) שמות יד, לא. ב) דברים ד, לד. ג) במדבר יד, יז. ד) תהלים קיא, ו. ה) איכה א, ו. ו) שמות טו, ב. ז) תהלים יט, ח. ח) משלי י, כב. ט) קהלת ז, יב. י) משלי ג, יח.

תרגום

לחיים, שהיא כתיבה מצד הימין ומצד השמאל. ומפני שנאחז בו הזכיר שתי פעמים כתיבה (נ"א שהוא יד עליונה יד תחתונה), (נ"א אמא תחתונה מצד השמאל היא) בכסה באותו שנאמר בו במכוסה ממך אל תחקור. כתבנו לחיים הוא בפסוק זה והלחת מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא חרות על הלוחות. מהו חרות, זו ה', שנאמר בה וקראתם דרור בארץ, דרור הוא חרות. ו"הלחו"ת הם ו"ה, בן ובת. והם מעשה אלהים שהיא אמא עליונה. מעשה הוא בשתי ידי"ם ששם עשיה. ומכתב אלהים בשתי ידים ששם כתיבה. והיא חרות על הלחת. יד כותבת ויד חותמת. והיא אחת, יד הגדולה שנאמר בה וירא ישראל את היד הגדולה. ושניה, יד החזקה זה הוא שכתוב וביד חזקה כו', וסוד הדבר יי' אלקנו יי' י"ד הגדולה. כוז"ו במוכס"ז כוז"ו י"ד החזקה. והן (נ"א אימא עליונה ואימא תחתונה), יד עליונה מצד הימין, יד תחתונה מצד השמאל. והכל כ"ח פרקים, שנאמר בהם ועתה יגדל נא כח אדנ"י. וזה כח מעשיו הגיד לעמו, כח מעשה בראשית.

יב) **ועוד אית יד וכו'**. ועוד יש י"ד שנקראת יד רמה, וזה יהו"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א. ויש יד שניה לקבלה. וזו אהי"ה אל"ף ה"א יו"ד ה"א. וזה כ"ח. בזמן שחטאו ישראל הסתלק זה הכח מהם ונאמר בהם וילכו בלא כח לפני רודף.

יג) **ובמלאכים כתבי"אל וכו'**. ממונה על הכתיבה. חתמי"אל על החתימה. כתבי"אל כת"ב אל"י. אל"י הוא א"ם בחשבון. זה אל"י ואנוהו. כתב כ' כתר, ת' תורה, ב' ברכה. והכל אימא

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תיקוני הזהר עם תרגום מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

כְּמַרְאֵה אָדָם עָלָיו מִלְמָעְלָה, וְדָא אַוִּיר קָדְמוֹן, ה' זְעֵירָא אִיהִי לִימִינָא, וְחָכְמָה לִימִינָא נָטִיר לָהּ, וּבְהַאי אַתַּר סא)יהו"ה בְּחָכְמָה יָסַד אָרֶץ, ה' לִשְׂמָאלָא אֵשׁ עַל לִבָּא, ו' רוּחָא דְנָשִׁיב לְגַבָּה, וּבָעֵי רַחֲמֵי מִינָהּ דְּלָא אוֹקִידַת עָלְמָא, בְּגִין דְּגָרְמֵי לָהּ דְּאִתְרַחֲקָא מִבַּעְלָה, וּמְאָרִיךְ רוּגְזָהָא.

צג) וּלְזִמְנִין דְּיֵיתֵי פּוּרְקָנָא, אִתְמַר לְגַבֵּי ו' דְּאִיהוּ דַּרְגָּא דְמֹשֶׁה, סב)מוֹלִיךְ לִימִין מֹשֶׁה, לְסַמְכָא ה' דִּילֵיהּ בִּימִינָא, וְדָא אִיהוּ חַי יהו"ה שְׁכִבִי עַד הַבֹּקֶר, בְּקָר דְּאַבְרָהָם, י' אָזִיל לִשְׂמָאלָא וְזַקִיף לֵהּ' דִּילֵיהּ, וְדָא אִיהוּ קָרְבָּן עוֹלָה וְיוֹרֵד, וְרָזָא דְמִלָּה, יַעֲקֹב בְּהַאי אַתַּר שָׁכַב אֶת יָדָיו, וּלְחַכְּימָא בְּרָמִיזָא.

צד) אִתְחַזַּר י"ה לִשְׂמָאלָא, דְּאִינּוּן שָׁמוֹר, ו"ה לִימִינָא דְּאִינּוּן זָכוֹר, וְדָא אִיהוּ סג)זֶה שְׁמִי וְזֶה זִכְרִי י"ה עִם שְׁמִ"י שֵׂס"ה לִשְׂמָאלָא, ו"ה עִם זִכְרִ"י רְמ"ח לִימִינָא, בַּפֶּסַח יְהוֹן ו"ה לִימִינָא, בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה י"ה לִשְׂמָאלָא, שָׁבוּעוֹת אֲחִיד בְּתַרְוַיְיהוּ וְדָא עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, הֲדָא הוּא דִכְתִיב סד)מַלֵּא שְׁבוּעַ זֹאת וְנִתְּנָה לְךָ גַּם אֶת זֹאת, בֵּיהּ אִשְׁתַּלִּים יהו"ה, וְעִם כָּל דָּא לָא יְהֵא שָׁלֵם אֶלָּא בְּבַת זוּגִיהּ דְּאִיהִי אדנ"י, וּבְאַן אַתַּר בְּסוּכָּה, דְּאִיהוּ כ"ו ה"ס דְּאִיהִי יאהדונה"י, וְרָזָא דְמִלָּה סה)וַיָּבֹא יַעֲקֹב שָׁלֵם בִּיהוֹ"ה, מַיָּד וַיִּבֶן לוֹ בַּיִת דָּא סוּכָּה, כְּמָה דְּאִתְּ אָמַר סו)וַיַּעֲקֹב נָסַע סֻכֹּתָה וַיִּבֶן לוֹ בָּיִת.

צה) בַּהַהוּא זִמְנָא, מַה דַּהֲוָה אֲנִי יְשֵׁנָה בְּגָלוּתָא, דְּאִסְתַּלַּק דְּפִיקוּ דִּילָהּ שְׁלִימוּ דִּילָהּ, בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְּמַר בִּשְׁכִינְתָּא וְלִבִּי עֵר, לְאִתְעָרוּתָא דְּפוּרְקָנָא, וּבְהַהוּא זִמְנָא

מסורת הזהר

סא) משלי ג, יט. סב) ישעיה סג, יב. סג) שמות ג, טו. סד) בראשית כט, כז. סה) שם לג, יח. סו) שם יז.

תרגום

אדם עליו מלמעלה וזה אויר קדמון. ה' קטנה היא לימין. וחכמה לימין שומר אותה, ובזה המקום יי' בחכמה יסד ארץ, ה' לשמאל אש על הלב, ו' רוח שנושב אצלה, ומבקש רחמים ממנה שלא תשרוף העולם. בגלל שגורמים לה שמתרחקת מבעלה, ומאריך רגזה.

צג) **ולזמנין דייתי פורקנא וכו'**. ולזמנים שתבא הגאולה, נאמר לגבי ו' שהיא דרגת משה, מוליך לימין משה. לסמוך ה' שלו בימין, וזה הוא חי יי' שכבי עד הבקר. בקר של אברהם. י' הולך לשמאל וזוקף ה' שלו, וזה הוא קרבן עולה ויורד. וסוד הדבר, יעקב בזה המקום שכל את ידיו, ולחכם ברמז.

צד) **אתחזר י"ה לשמאלא וכו'**. חוזר י"ה לשמאל, שהם שמור, ו"ה לימין שהם זכור. וזה הוא זה שמי וזה זכרי, י"ה עם שמ"י שס"ה לשמאל, ו"ק עם זכרי רמ"ח לימין. בפסח יהיו ו"ק לימין. בראש השנה י"ה לשמאל. שבועות אוחז בשניהם וזה עמוד האמצעי, זה הוא שכתוב מלא שבוע זאת ונתנה לך גם את זאת. בו נשלם יהו"ה, ועם כל זה לא יהיה שלם אלא בבת זוגו שהיא אדנ"י. ובאיזה מקום, בסוכה, שהיא כ"ו ה"ס שהיא יאהדונה"י. וסוד הדבר, ויבא יעקב שלם ביהו"ה, מיד ויבן לו בית זו סוכה, כמו שאתה אומר ויעקב נסע סכתה ויבן לו בית.

צה) **בההוא זמנא וכו'**. באותו זמן, מה שהיה אני ישנה בגלות, שהסתלק דופק שלה שלימות שלה, באותו זמן נאמר בשכינה ולבי ער, להתעוררות הגאולה. ובאותו זמן נושב רוח הקודש בה, שבזמן שרוח הקודש לא נושב רוח

אור הסולם: מרכז מורשת בעל הסולם www.orhasulam.org
תיקוני הזהר עם תרגום מאת הרב יהודה צבי ברנדוויין זצ"ל

נָשִׁיב רוּחָא דְקוּדְשָׁא בָּה, דִּבְזִמְנָא דְרוּחָא דְקוּדְשָׁא לָא נָשִׁיב רוּחַ סְעָרָה נָשִׁיב, בְּאוּדְנָא שְׁמָאלָא דִלְבָּא, וְיָכִיל לְמִטְעֵי עָלְמָא

צו) וְהַאי אִיהוּ דְאִתְּמַר בֵּיהּ סו וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן, דְּסָעִיר גּוּפֵיהּ דְּבַר נַשׁ, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ סח מִצָּפוֹן תִּפְתַּח הָרָעָה, וּבְהַהוּא זִמְנָא שַׁלְטִין בְּעָלְמָא כָּל רוּחִין וְשֵׁדִין וּמַזִּיקִין בִּישִׁין דְּמְחַבְּלִין עָלְמָא דְאִינּוּן מַלְאֲכֵי חַבָּלָה, וְדָא דְּפִיקוּ דְּמַרְעָא דְּסָלִיק בְּאֶשָּׁא דְּגֵיהִנָּם דְּאִיהִי מָרָה, וּמְחַמֵּם לְגוּפֵיהּ דְּבַר נַשׁ, וּבֵיהּ סט וַיְמָרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם, דְּאִבְּרִין דְּאִינּוּן יִשְׂרָאֵל, בַּעֲבוֹדָה קָשָׁה דָּא כָּבֵד, דְּאִיהוּ כָּבֵד עַל עַרְקִין דְּמָרָה דְּדָמָא, בְּחֹמֶר וּבִלְבֵנִים דָּא לֵיחָא חִוָּורָא, דְּאִיהִי כְּבֵדָה עַל בַּר נַשׁ, וּמִינָהּ יַתִּוּן לֵיהּ כַּמָּה מַרְעִין בִּישִׁין, דְּאִינּוּן מַיִם הַזְּדוֹנִים דְּמִתְגַּבְּרִין עַל אִבָּרִין דִּילֵיהּ.

צז) וּבְכָל עֲבוֹדָה בַּשָּׂדֶה דָּא דְּפִיקוּ דְּדָמָא, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ ע אִישׁ יוֹדֵעַ צַיִד אִישׁ שָׂדֶה, וּמַאי נִיהוּ דְּפִיקוּ דְּדָמָא רוּחַ סְעָרָה, דְּאִתְגַּבַּר בֵּיהּ דְּמָא דְּעַרְקִין דְּכָבֵד, דְּאִיהוּ עא עֲשָׂו הוּא אֱדוֹם, דְּעַרְקִין דִּילֵיהּ עב כִּי רַגְלֵיהֶם לָרַע יָרוּצוּ וימהרו וימַהֲרוּ לִשְׁפּוֹךְ דָּם, עג אֲשֶׁר עֲבָדוּ בָהֶם בְּפָרֶךְ, דְּפִיקוּ בְּמָרָה אוּכְמָא, דְּאִיהוּ יָבֵשׁ בְּרֵיקָנְיָא, וּבְגִין דָּא אִתְּמַר בֵּיהּ בְּפָרֶךְ.

צח) וְכַד אִתְעֲבַר רוּחַ סְעָרָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר עד וְאֶת רוּחַ הַטּוּמְאָה אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ, אִתְעַר דְּפִיקוּ בְּהַהוּא רוּחָא, עֲלֵיהּ אִתְּמַר עה בִּדְבַר יהו״ה שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם, בְּהַהוּא זִמְנָא הֲבָלִים דְּצִלּוֹתִין סָלְקִין בֵּיהּ בְּרוּחָא דְקוּדְשָׁא לְגַבֵּי עֵילָּא, וְיִתְעָרוּ לְגַבֵּייהוּ הֲבָלִים עַלָּאִין, דְּאִתְּמַר בְּהוּ * עו כִּי לֹא עַל הַלֶּחֶם לְבַדּוֹ יִחְיֶה הָאָדָם כו׳, דְּאִיהוּ הֶבֶל דִּלְבָּא דְּשָׁכִינְתָּא קַדִּישָׁא, לַהַב הַמְּזַבֵּחַ, וּמִיָּד דְּסָלִיקַת

מסורת הזהר

סז) יחזקאל א, ד. סח) ירמיה א, יד. סט) שמות א, יד. ע) בראשית כה, כז. עא) שם לו, א. עב) משלי א, טו. עג) שמות א, יד. עד) זכריה יג, ב. עה) תהלים לג, ו. עו) דברים ח, ג.

תרגום

סערה נושב באונה השמאלית של הלב, ויכול להטעות העולם.

צו) **והאי איהו דאתמר וכו׳.** וזה הוא שנאמר בו והנה רוח סערה באה מן הצפון, שסוער גוף האדם. שנאמר בו מצפון תפתח הרעה. ובאותו זמן שולטים בעולם כל רוחות ושדים ומזיקים רעים שמשחיתים העולם שהם מלאכי חבלה. וזה דופק של חלי שעולה באש הגיהנם שהיא מרה, ומחמם גופו של האדם, ובו וימררו את חייהם, של אברים שהם ישראל, בעבודה קשה זה כבד, שהוא כבד על עורקי (המרה) הדם. בחמר ובלבנים זו ליחה לבנה, שהיא כבדה על בן אדם. וממנה יבואו לו כמה חלים רעים, שהם מים הזידונים שמתגברים על אברים שלו.

צז) **ובכל עבודה בשדה וכו׳.** זה דופק הדם, שנאמר בו איש ידע ציד איש שדה. ומה הוא דופק הדם, רוח סערה, שמתגבר בו דם עורקי הכבד, שהוא עשו הוא אדום, שעורקים שלו כי רגליהם לרע ירוצו וימהרו לשפך דם. אשר עבדו בהם בפרך, דופק במרה שחורה שהוא יבש בריקנות, ומפני זה נאמר בו בפרך.

צח) **וכד אתעבר וכו׳.** וכאשר נעבר רוח סערה, כמו שאתה אומר ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ, מתעורר דופק באותו רוח. עליו נאמר בדבר יי׳ שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם. באותו